

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MECMÛA-İ EŞ'ÂR
(HOUGHTON KTP. MS TURK 59)
İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hasan Ali GÜNEŞ

Enstitü Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ozan YILMAZ

TEMMUZ-2015

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛA-İ EŞ'ÂR
(HOUGHTON KTP. MS TURK 59)
İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hasan Ali GÜNEŞ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

“Bu tez 01/07/2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Doç. Dr.Ozan YILMAZ	BAŞARILI	
Prof. Dr. Bayram Ali KAYA	BAŞARILI	
Doç. Dr. Haşim ŞAHİN	BAŞARILI	

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Hasan Ali Güneş

01.07.2015

ÖNSÖZ

Türk Edebiyatı, yüzlerce yıllık Türk tarihiyle beraber var olmuş, çok geniş bir coğrafyaya yayılıp karşılaştığı kültür ve medeniyetlerden beslenerek gelişmiş koca bir çınardır.

Divan Şiiri, Divan Edebiyatı, Saray Edebiyatı olarak da adlandırılan Klasik Türk Edebiyatı kökleri kadim Türk kültürüne bağlı, Arap ve Fars edebiyatlarıyla zenginleşmiş Türk Edebiyatı'nın büyük bir koludur.

Türk şairleri, şiirlerini divan veya cönk denen defterlerde toplamıştır fakat pek çok şair, şiirlerini bir kitapta toplayamadan ölmüş veya bazı şiirleri çeşitli sebeplerden kitaplarında yer bulamamıştır. Bu şekilde şairlerin divanlarında bulunmayan eserlerine onların kayıp hazinesi diyebiliriz.

Pek çok türü olan mecmûalardan şiir mecmûaları, şiirin kayıp hazine sandıklarıdır. Divan ve cönklere girmemiş pek çok şiir, tezkirelerde kendine yer verilmeyip adı unutulmuş pek çok şairi mecmûalar vasıtasıyla edebiyat tarihimize kazandırmak mümkün olmuştur.

İncelediğimiz mecmûa 17. asırda kaleme alınmış, içinde hem Âşık Edebiyatı hem Divan Edebiyatı örnekleri bulunduran 93 yapraklı bir eserdir. Farklı hattatlar tarafından farklı zamanlarda vücuda gelmiş bu eserde 147 şairin 595 şiiri bulunmaktadır.

Eseri transkripsiyon harflerine aktarıp günümüz okuyucu ve araştırmacının hizmetine sunduk. Çalışmamızda keşfettiğimiz pek çok yeni şiir ve şairin edebiyat tarihi ve ilim dünyasına faydalı olacağını ümit ediyoruz.

Tezimi hazırlarken benden hiçbir yardımı esirgemeyen, benimle saatlerce mesai harcayan danışmanım ve hocam Doç. Dr. Ozan YILMAZ'a ve onun şahsında üzerimde emeği olan tüm hocalarıma teşekkürü borç bilirim. Ayrıca binbir zahmet ve fedakârlıkla beni yetiştirip okutan annem ve babama minnettarım.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
ÖZET	iii
SUMMARY	iv
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: İNCELEME	3
1.1. Mecmûalar Hakkında Genel Bilgi.....	3
1.2. Mecmûa Çeşitleri.....	5
1.3. İncelenen Mecmûanın Tanıtımı.....	6
1.4. Mecmûanın İstinsah Tarihi ve Kapsadığı Edebi Dönem.....	6
1.5. Mecmûadaki Şairler ve Şiir Sayıları.....	7
1.6. Nazım Şekilleri.....	8
1.7. Mecmûayı Tertip Eden.....	8
1.8. Metnin Çeviri Yazıya Aktarılmasında ve İmlâsında İzlenen Yol.....	8
1.9. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol ve Farkların Gösterilmesi.....	12
1.10. Mecmûayı Tertip Edenin Şairlere Bakışı.....	13
1.11. Mecmûadaki Şiirlerin Sıralanması ve Başlıkları.....	14
1.12. Mecmûanın Yansıttığı Edebi Zevk.....	14
BÖLÜM 2: MECMÛA TASNİF ŞABLONU	15
BÖLÜM 3: TRANSKRİPSYONLU METİN	98
SONUÇ	630
KAYNAKÇA	631
EKLER	635
ÖZGEÇMİŞ	642

KISALTMALAR

- age.** : Adı geçen eser
b. : Beyit
bkz. : Bakınız
c. : Cilt
D. : Dîvân
DİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Dr. : Doktora Tezi
G. : Gazel
K. : Kaside
Kt. : Kit'a
M. : Mecmua
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
Mhs. : Muhammes
Mrb. : Murabba
Msb. : Müsebba
Msd. : Müseddes
nr. : Numara
s. : Sayfa
S. : Sayı
SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ş. B. : Şairi bilinmiyor
TDK : Türk Dil Kurumu
Thm. : Tahmis
Tpk. : Tıpkı Basım
TTK : Türk Tarih Kurumu
vr. : Varak
Yay. : Yayınları
Yl. : Yüksek Lisans

Tezin Başlığı:Mecmûa-i Eş'âr (Houghton Ktp. Ms Turk 59) İnceleme-Karşılaştırmalı Metin

Tezin Yazarı: Hasan Ali GÜNEŞ **Danışman:** Doç. Dr. Ozan YILMAZ

Kabul Tarihi: 01 Temmuz 2015 **Sayfa Sayısı:** v (önkısım)+635 (tez)+ 7(ek)

Anabilimdalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Divan Şiiri, Divan Edebiyatı, Saray Edebiyatı olarak da adlandırılan Klasik Türk Edebiyatı kökleri kadim Türk kültürüne bağlı, Arap ve Fars edebiyatlarıyla zenginleşmiş Türk Edebiyatı'nın büyük bir koludur.

Türk şairleri, şiirlerini divan veya cönk denen defterlerde toplamıştır fakat pek çok şair, şiirlerini bir kitapta toplayamadan ölmüş veya bazı şiirleri çeşitli sebeplerden kitaplarında yer bulmamıştır. Bu şekilde şairlerin divanlarında bulunmayan eserlerine onların kayıp hazinesi diyebiliriz.

Pek çok türü olan mecmûalardan şiir mecmûaları, şiirin kayıp hazine sandıklarıdır. Şiir mecmûaları, yazıldıkları dönemin şiir zevkini, şairlerin popülaritesini yansıtan bir çeşit antolojidir. Divanı olmayan şairlerin eserlerini veya meşhur şairlerin divanlarına girmeyen şiirlerini kayıt altına almaları sebebiyle edebiyat tarihi açısından son derece önemlidir.

Üzerinde çalıştığımız el yazması eser Harvard Üniversitesi, Houghton Kütüphanesi Türkçe Yazmalar 59 numarada kayıtlıdır. Bu mecmûa 17. asırda kaleme alınmış, içinde hem Âşık Edebiyatı hem Divan Edebiyatı örnekleri bulunduran 93 yapraklı bir eserdir. Farklı hattatlar tarafından farklı zamanlarda vücuda gelmiş bu eserde 147 şairin 595 şiiri bulunmaktadır.

İncelenen mecmûa, divan şiiri ve âşık edebiyatına ait muhtelif nazım şekillerini ihtiva etmesi yönüyle ayrı bir öneme sahiptir.

Eseri transkripsiyon harflerine aktardık. Mecmûa tasnif şablonu ile her şiirin şairini, ilk beyit ya da bendini, şiir ve varak numarasını verdik. Ayrıca mecmûada yer alan şiirleri ulaşabildiğimiz divanlardaki halleriyle karşılaştırıp, belirgin farklılıkları ortaya koyduk. günümüz okuyucu ve araştırmacılarının hizmetine sunduk. Çalışmamızda keşfettiğimiz pek çok yeni şiir ve şairin edebiyat tarihi ve ilim dünyasına faydalı olacağını ümit ediyoruz.

Anahtar Kelimeler: Mecmûa, divan şiiri, halk şiiri, 17. asır, Houghton Kütüphanesi

Title of the Thesis:Poetry Collections (Houghton Library Ms Turk 59) Text-Analysis

Author: Hasan Ali GÜNEŞ

Supervisor:Asos.Prof. Ozan YILMAZ

Date: 01 July 2015 **Nu.ofpages:** v+ 635 (thesis)+ 7 (app.)

Department: Turkish Language and Literature

Classical Turkish Literature which is also named Divan poetry, Divan literature, palace literature and based upon ancient Turkish culture is one of the considerable department of Turkish literature got richer by the virtue of Arabian and Persian literatures.

Turkish poets collect their poems into a book called "divan" or "conk". However lots of them died before doing this or some of their poems are not placed in the books for some reason. This kind of poems may be called lost treasures of poets.

Poetry collections are some kind of anthologies represent population of poets and poetic intellection of period they had been written in. They are enormously significant in terms of registering poems written by poets who do not have divan or poems of famous poets which are not included in their divans.

Poetry collections which have many sorts are lost treasure chests of poetry. Poetry collection we studied in this thesis, containing samples from mintrel literature and Divan literature is a 93 page work which was written in 17th century.

In this work, we attempt to give information about poetry collection which is registered at Harvard University, Houghton Library, Turkish Manuscripts with number 59.

There are 147 poets' 595 poems in this collection which was constituted by different calligraphists.

We prepared latinization of the collection and put it into service of readers and researchers. We hope that all poems and poets we discovered while studying is going to be beneficial for history of literature and science world.

Key Words: poetry collections, divan poetry, folk poetry, 17th. century, Houghton Library

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ء : ʾ	ع : ʿ
ا : A, a; E, e, Ā, ā	غ : Ğ, ğ
آ : Ā, ā, A, a	ف : F, f
ب : B, b	ق : K, k
پ : P, p	ك : K, k; G, g; ħ
ت : T, t	ل : L, l
ث : S, s	م : M, m
ج : C, c	ن : N, n
چ : Ç, ç	و : V, v; O, o, ö; Ö, ö; U, u, Ū, ū; Ū, ū
ح : H, h	ه : H, h
خ : H, h	ی : Y, y; I, i; İ, İ, İ
د : D, d	
ذ : Z, z	
ر : R, r	
ز : Z, z	
ژ : J, j	
س : S, s	
ش : Ş, ş	
س : S, s	
ش : Ž, ž; D, d	
ط : T, t	

GİRİŞ

Klasik Türk edebiyatı hem kronolojik olarak hem de hacim yönünden Türk edebiyatı içinde çok geniş ve çok önemli bir yer tutmaktadır. Eksiksiz bir edebiyat tarihi yazılabilmesi için çeşitli kaynaklara ihtiyaç vardır. İncelememize konu olan şiir mecmûası da tür olarak bu kaynakların başında gelmektedir.

Çalışmanın Konusu

Çalışmamızın konusu, Harvard Üni. Houghton Kütüphanesi'nde bulunan, 17. asır ortalarında kaleme alınmış, 93 yapraklık şiir mecmûasını tanıtmak, bu eseri transkripsiyon harflerine aktararak incelemektir.

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, bahsi geçen mecmûayı günümüz okuyucusunun hizmetine sunmak, mecmûanın kaleme alındığı tarihteki şiir zevkini, rağbet gören şairleri, şairlerin birbirlerine bakış açısını göstermek; şimdiye kadar varlığından haberdar olmadığımız ve bu mecmûa sayesinde tanıdığımız şairleri ilim dünyasına tanıtmak, ayrıca bilinen şairlerin daha önce hiçbir yerde görmediğimiz şiirlerinin tespitiyle bu kayıp mirası sahiplerine ulaştırmaktır.

Çalışmanın Yöntemi

Osmanlı alfabesiyle yaklaşık 350 yıl önce kaleme alınmış bu eseri transkripsiyon harflerine aktardık. Hattat hatası sebebiyle eksik veya bozuk mısraları eğer ulaşabildiysek divanlarla karşılaştırarak tamamlayıp, düzeltmeye çalıştık. Divanı olmayan veya bizim ulaşamadığımız şairlerin eserlerindeki yazım ve vezin hatalarını vezne ve manaya riayet ederek tamir etmeye çalıştık. Bu da mümkün olmadığında dipnotla durumu izah ettik. Nazım şekillerinin adlandırılmasında gördüğümüz hataları düzelttik. Mecmûadaki şiirlerden divanlarda bulabildiklerimizde o divandaki şiir ve

sayfa numarasını da gösterdik. Bunun haricinde çalışmamız bir edisyon-kritik çalışması değildir.

Okuyucuya kolaylık olması maksadıyla metne varak numaraları ekledik. Ayrıca her şiirin başına numara ekledik. Bu şiir numaraları ve hazırladığımız Mecmûa Tasnif Şablonu ile okuyucunun aradığı şiire çok hızlı bir şekilde ulaşmasını sağlamış olduğumuza inanıyoruz.

BÖLÜM 1: İNCELEME

1.1. Mecmûalar Hakkında Genel Bilgi

Mecmûa, sözlükte "dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak" anlamındaki cem' (جمع) mastarından türeyen mecmu'dan (bir araya getirilmiş, toplanmış) gelmektedir. Mecmûa'nın yanı sıra mecâmi', mecma', câmi' gibi aynı kökten türemiş kelimelerle - yalnız Osmanlı Türkçesinde- cüzdan, defter ve ceride isimleri de aynı manada kullanılmıştır (Mutçalı, 1995: 127-128; Uzun, 2003: 265-268.)

Devellioğlu ise mecmûayı; toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap veya dergi olarak tanımlar. (Devellioğlu, 1993:596).

Mustafa Uzun, "mecmûanın başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevaid), notların, tarihi belge ve kayıtların (tevarih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmış" olduğunu ifade eder. (Uzun, 2003: 265-268).

Uzun'a göre mecmuaların özelliklerine göre çeşitli düzen ve biçimler alması, İran, Arap ve Türk edebiyatında popüler hale gelmesi ve gitgide müstakil bir tür olarak yer etmesi ilk olarak ortaya çıkışlarından birkaç yüzyıl sonra gerçekleşmiştir. Not defterlerinden meydana gelen özel mecmûalar için bu şekilde tarih belirlemenin zor olduğunu ifade eden Uzun, bu süreci mecmuaların Osmanlı dönemindeki gelişimini ele alarak değerlendirmiş, XV. yüzyıldan itibaren dikkat çekmeye başlayan türün, XVI. yüzyıldan sonra sayı ve çeşitlerinin iyice arttığını belirtmiştir. Uzun, daha çok Osmanlı ve İran sahasında rağbet görmüş özel mecmûaların kâğıt kalitesi, renk, boyut, cilt, yazı, tezhip, şekil gibi vasıflar ve maddi nitelikler açılarından dikkate değer farklılıklar gösterdiğini tespit etmiş, bunlardan bir kısmının özensiz karalama defterleri, bir kısmının ise tertipli ve özenli sanat eserleri niteliği taşıdıklarının altını çizmiştir. Ayrıca Uzun'a göre belli bir düzen içinde yazılmamış bu ilk kategorideki mecmûaların pek

çoğunun derleyici elinden yazılmış olması, onların okunaksız ve istinsah hatalarıyla dolu olmasına ve güvenilmez metinler olarak tanımlanmasına yol açmıştır. Yine Uzun'a göre elden ele intikal eden ya da babadan oğula tevârüs eden bu tür mecmûalar ayrı ilgi ve yazılara göre şekillenmeyi beraberinde getirmiş, konu bağlamında da çeşitlilik sağlamıştır. (Uzun, 2003: 265-268)

Ali Nihat Tarlan'a göre mecmûalarla, belirli bir dönemde, belirli bir şairle yoğunlaşan edebî zevk ve sanat anlayışı idrak edilebilir ve başı çeken bu gözde şairlerin neden başarılı oldukları, bu eserlerin yansıttığı dönemin genel edebiyat zemini sayesinde anlaşılabilir. Tarlan, tezkirelerde adı geçen fakat divanı bulunmayan şairlerin şiirlerine ulaşmak açısından da mecmûaları önemsemiş, barındırdıkları nazire ve tahmislerin şairler arasındaki etkileşimi yansıtması bakımından kıymetli olduğunu altını çizmiştir. (Köksal, 2012:12).

Ömer Zülfe ise mecmûaların bir şeye ihtiyaç duyulduğunda ilk bakılan, içlerinde çeşitli şekil ve türlerde şiirler, yine çok çeşitli bilgiler barındıran ve kendi dönemleri için birer belge niteliği taşıyan çekmeceler olduğunu söyler. Zülfe'ye göre bu noktada en önemli mecmûalar, şiir meraklıları ya da bizzat şairler tarafından derlenenlerdir. Bu eserlerle, zaman içinde silinip gitmeye yüz tutan birçok edebî kişilik gün ışığına çıkarılabilir, tanıtılabilir. (Zülfe, 2009:9).

Selîkî'nin mecmûalarda, bir divançe meydana getirecek kadar şiirinin tespit edilmiş olması bu duruma net bir örnek olarak gösterilebilir. Zülfe, bu eserin Selîkî'nin henüz ulaşamamış ancak var olduğu bilinen divanından yapılan bir seçme olarak değerlendirilebileceğini ifade eder. Zülfe'ye göre böyle düşünüldüğünde şiirlerin, günümüze kadar divanı mevcut olan şairlerden yapılan ve çoğunlukla eseri hazırlayanın edebî zevki ya da esas aldığı diğer kriterler doğrultusunda sunulan seçmelerden dikkate değer farklı bir tarafı olduğu; dönemin ve daha sonraki dönemlerin edebî zevkini yansıtmış olduğu görülmektedir. (Zülfe, 2009:9).

İncelediğimiz mecmûada da Selîkî'nin bilinmeyen bir şiirinin bulunması, mecmûaların edebiyat tarihimiz açısından ne kadar ehemmiyetli olduğunu göstermektedir.

1.2. Mecmûa Çeşitleri

Agâh Sırrı Levend, mecmûaları nazire mecmûaları, antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmûaları, türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmûalar, aynı konudaki eserleri içine alan mecmûalar -tababet, ilahiyat gibi- ve tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar olarak beş gruba ayırır. (Levend, 2008: 166-167.)

Levend, aynı konudaki eserleri ihtiva eden mecmûalara örnek olarak Lale Devri sadrazamı İbrahim Paşa'nın kendisine sunulan kasideler ve tarih manzumelerini şair Faiz Efendi ve Şakir Bey'e toplatarak hazırlattığı 636 yapraklık eseri gösterir (2008:173).

Pervâne Beg'in hazırlayıp Kanunî Sultan Süleyman'a sunduğu nazire mecmûası ve Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-nezâ'ir nazire mecmûalarının önemli örneklerindedir.

Pervâne Beg Mecmûası, Pervane Bin Abdullah tarafından 1560'da tertip edilen nazire mecmûasıdır. 641 varaktan oluşan bu eserde 525 şairin 7360 şiiri bulunmaktadır. Kanunî Sultan Süleyman'a sunulan eserin yegâne nüshası Topkapı Sarayı, Bağdat Köşkü Kütüphanesinde B.406 numarada kayıtlıdır (Duran, 2008:III).

Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'n-nezâ'ir isimli eserinde 357 şairin 5527 şiiri bulunmaktadır. Eser, hem tıpkı divanlarda olduğu gibi kafiyelerin son harflerine göre "elifbâ" sırası, hem de aruz bahirlerine göre belli bir sıra gözetilerek tertip edilmiştir. Ancak Mecma'u'n-nezâ'ir düzenleyicisi, harflere göre dizilişi divanlardaki gibi sadece o harfle biten şiirleri bir arada toplamakla yetinmemiş, ayrıca her harfi kendi arasında kafiye ve redife göre alfabetik olarak sıralamıştır (Köksal, 2012:33).

İncelememize konu olan mecmûa, Agâh Sırrı Levend'in mecmûa tasnifine göre "Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmûalarına" örnektir. Mecmûada hem âşık edebiyatı hem de divan edebiyatı geleneğine ait çok sayıda şiir bulunmaktadır. Eser, yukarıdaki örneklerden farklı olarak konu veya şekil bütünlüğü göstermez. Şiirlerin sıralanışı da herhangi bir kurala tâbi görünmemektedir.

1.3. İncelenen Mecmûanın Tanıtımı

Mecmûa, Harvard Üniversitesi Houghton Kütüphanesi Türkçe el yazmaları 59 numarada kayıtlıdır. Eserin telif yeri ve tarihi belli değildir. Eser 17x25 cm. boyutundadır. Eserin 93 yaprak, 16-25 satırdan teşekkül ettiği görülür. Derkenarlar mevcuttur. Yazı türü talik kırmacı ve divanî kırmacıdır. Farklı hattatlar tarafından çoğunlukla iki sütuna yazıldığı, sayfa çevresinde yorumlar olduğu notu bulunmaktadır. Kütüphane kaydında “yorum” olarak bahsedilenler kenarlara yazılmış gazel, beyit veya kıta gibi şiirlerdir. Bunların bazıları başlıksız ve dağınıktır.

Mecmûa üzerinde sayfa numaraları bulunmamaktadır, bu sebeple tarafımızdan numaralandırılmıştır. Mecmûanın son yaprakları boştur, bazı sayfalara daha sonradan yazıldığını düşündüğümüz kime ait olduğu belirsiz pek çok manzume ve karalama ilave edilmiştir.

Dijital kopyası üzerinde inceleme yaptığımız bu mecmûada bazı sayfalar kopuktur, bu sebeple yarım kalan manzumeler mevcuttur. Ayrıca yapraklar arasında farklı kâğıtlara yazılıp mecmûaya iliştilmiş şiirler bulunmaktadır.

1.4. Mecmûanın İstinsah Tarihi ve Kapsadığı Edebi Dönem

Mecmûada ağırlıklı olarak 16. ve 17. asırdan şairler bulunmasına rağmen 14. asırdan Seyyid Nesimi (ö. 1404-5?), 15. asırdan Necâti (ö. 1509) gibi önemli şairlere de yer verilmiştir.

Mecmûada herhangi bir istinsah kaydı yoktur fakat şiirlerde geçen bazı ifadelerden ve düşürülen tarihlerden mecmûanın ne zaman tertip edildiğiyle alakalı tahminde bulunmak mümkündür. Şair Reisoğlu'nun şiirlerinde geçen Girid Fethi, Malta Savaşı, Hanya (Haniye) kuşatması, Gazi Hüseyin Paşa gibi ifadelerden şairin Girit adasının fethine katılan askerlerden olduğunu anlamaktayız. Girit savaşları hicri 1055, miladî 1645 yılında başladığından (Uzunçarşılı, 2003:218) mecmûanın bundan daha sonraki bir tarihte tertip edilmiş olması gerekir. Reisoğlu, Girit'in fethiyle ilgili tarih de düşürmüştür:

“Reisoğlu cengi Hazret cengi olmişdur aceb

Kırk[l]ar üç[ler] yardım itdi gerçek erler ile heb

Hamdülillâh zabt olundu gurre-i mâh-ı Receb

Çok şükür oldu müyesser fethi İslâma Girid (Sene 1055)” (Şiir No:88)

1.5. Mecmûadaki Şairler ve Şiir Sayıları

Mecmûada divan ve âşık edebiyatı örneklerine rastlanır. 126’sı divan; 21’i halk şairi olmak üzere toplamda 147 şairin eserlerine yer verildiği görülür.

Divan şairleri arasında, Bâki 91 manzumeyle ilk sırada yer almaktadır. Hâletî (Gülşenî) 18, ‘Ulvî 14, Necâtî 13, Nev’î 11, Nisârî 11, Fevrî 10, Hayretî 9, Ubeydî 9, Nesîmî 11, Ahmedî mahlaslı şairler 8, Şemsî 8, Cinânî 7, Âlî 7, Muhibbî 6, Revânî 6, Kabûlî 6, Hayâlî 5, Dâniş 5, Figânî 5, Hâletî 5, Tûtî 5, Fehmî 4, Makâlî 3, Nihâlî 3, İshâk 3, Sırrî 4, Sun’î 3, Taşıcalı Yahyâ 3, Şeyhülislam Yahyâ 3, Murâdî 3, Azmizâde Hâletî 3, Sâni 3, Usûlî, Gâzi Giray Hân, Senâi, Sabrî, Sâdikî, Abdî, Fuzûlî, Hâdî, Behiştî, Ümidî, Rûhî, Sucûdî, Beyânî, Derviş Ömer, İlmî, Şem’î ve Meâlî’nin ikişer; Fakirî, Reyî, Müdâmî, Vâlihî, Kâsımî, Nâtıkî, Bahâyî, Meşâmî, Hüsrevî, Selikî, Meşrebî, Tabî, Lisânî, Bennâyî, Sürûrî, Rifâtî, Zuhûrî, Sâi, İşretî, Hüdâi, Belîgî, Selâmî, Hasan, Garîbî, Meylî, Derûnî, Nişânî, Budin Müftüsü, Mahfî, Mahmûdî, Fânî, Şeyhî, Kemâl, Sadrî, Yetîmî, Hevâyî, Siretî, Askerî, Sıyâmî, Hüsni, İsmetî, Veysî, Ahdî, Penâhî, Kâmî, Fazlî, Sûzî, Gaybî, Muînî, Ömrî, Cem, Çâkerî, Amrî, Kalenderî, Hâşimî, Şehrî, Azîzî, Harîmî, Hüsâmî, Halîl, Sadâyî, Fennî, Emrî, Rahmânî, Azerî, Kıyâsî, Esîri, Vahdetî Nasîbî, Caferî, Gamî, Aşkî, Hâfizî, Şerîfî, Azmî, Rahmî, Hatâi ve Hilmî’nin ise birer şiiri bulunmaktadır. Ayrıca kime ait olduğu bilinmeyen 37 manzume yer almaktadır.

Reisoğlu 92, Kâtibî 11, Kul Mustafa 7, Şahin 3, Tûtî 3; Kuloğlu 2, Budala 2; Sevdâi, Gedâi, Öksüz Âşık, Derviş Ömer, Sipâhî, Kul Süleyman, Kul Himmet, Kul Hüseyin, Vanlı Küçük, Karacaoğlan, Hüsâmî, Karaoğlan ve İbrâhîm birer şiir ile mecmûada yer almaktadır. Tûtî, Reisoğlu ve Kâtibî’nin hem aruz hem de hece vezniyle şiirleri olduğu görülür.

Ayrıca mecmûada varak kopuk/eksik olduğundan yarım kalmış ve bu yüzden tasnif şablonuna almadığımız 15 şiir bulunmaktadır.

1.6.Nazım Şekilleri

Mecmûada 329 gazel, 26 tahmis, 21 müseddes, 18 müfred, 16 murabba, 5 muhammes, 6 dübeyt, 4 terci-i bend, 4 müsemmen, 5 kıta, 2 kaside, 1 müsebba, 1 rubai, 1 muaşşer, 1 tesdis, 2 terkib-i bend bulunmaktadır. Ayrıca 120 koşma, 11 semai, 8 ilahi yer almaktadır.

1.7. Mecmûayı Tertip Eden

Mecmûanın kapağının dışında “Dîvân-ı Recâî” ibaresi bulunmaktadır. Bununla birlikte mecmûa içinde Recâî mahlaslı herhangi bir şiire veya ibareye rastlanmamıştır.

Şair Tûtî'nin mecmûadaki bazı şiirlerin peşinden “nazîre-i hakîr” başlığıyla yazdığı nazirelerden yola çıkarak mecmûanın, en azından bir kısmının, Tûtî tarafından yazıldığını söylemek mümkündür. Yaptığımız araştırmada Tûtî mahlaslı bir şaire maalesef rastlayamadık (Kaya, 2009)

Mecmûada yer alan çok sayıdaki halk şiirine ve şairlerinin de çoğunlukla “kul” tayfasından, yani asker olmaları sebebiyle mecmûayı tertip edenin asker veya askerlere yakın olması da muhtemeldir.

1.8. Metnin Çeviri Yazıya Aktarılmasında ve İmlâsında İzlenen Yol

- Mecmûadaki metinlerin tamamının 18. yy. öncesi döneme ait olması sebebiyle Eski Anadolu Türkçesi söyleyiş özelliklerini koruyan klasik imlâyâ başvurulmuştur. (bk. Bâkî Dîvânı, Hazırlayan: Sabahattin Küçük).
- Çeviri yazıda klasik transkripsiyon sistemi kullanılmıştır. (bk. MEB İslam Ansiklopedisi Transkripsiyon Sistemi)
- Farsçadaki “vâv-ı ma‘dûle”ler ~ işareti ile gösterilmiştir.

Örn: h̃ân-ı vaşla irmez isem

- Farsça kelimelerdeki “vâv-ı mechûle”lerin ünlüleri med olan yerler dışında kısa ünlü olarak yazılmıştır. Hod, hoş, hurşîd vb.
- Bazı kelimelerin sonlarında bulunan “elif-i maksûre”ler, “ye” harfiyle yazılmış ise i’li, “elif” harfiyle yazılmış ise a’lı şekliyle okunmuştur. Mûsî-Mûsâ vb.
- Vezin gereği zihaf yapılması gereken uzun ünlü seslerde var olan uzunluk korunmuştur. Aynı durum imâleler için de geçerli olup şapka kullanılmamıştır.
- Kalın ünlü ile başlayan kelimelerde “d” sesi genellikle ط ile yazılmış olup metindeki şekil esas alınmıştır. “tag”, “togri” örneklerinde olduğu gibi. “dilkü”, “ditrer” örneklerinde ise d’li yazılışlar korunmuş böyle durumlarda metne müdahale edilmemiştir.
- “Gonca” kelimesi metin içinde hem “c”li hem de “ç”li şekilde kullanılmakta olup metin kurulurken c’li şekil tercih edilmiştir. “nice” kelimesi ise metinde miktar bildiren anlamıyla yer aldığına ç’li; “nasıl” anlamında kullanıldığında ise c’li olarak yazılmıştır. Ayrıca “pençe” kelimesi “cim” harfiyle yazılmış olsa da “pençe” şekli tercih edilmiştir.
- Şahıs, eser, yer, gezegen vb. özel adlar tevriyeli kullanılmış olsa da büyük harfle yazılmıştır. “Ahmed, Gülistan, Ka’be”, “Zühre” gibi. Ek almaları durumunda ise ekler kesme işareti ile ayrılmamıştır. Mısra başları da büyük harfle yazılmıştır.
- “Dür” ve “Hakk” gibi muzaaf kelimeler mısra içinde vezin gereği tek veya çift ünsüzle okunmuştur.

“İşleri dâ’im Hak’ı zikr eylemek” mısraındaki aslı “Hakk’ı” olan kelimenin “Hak’ı” yazılması gibi.

- “K’ola”, “n’eylesün”, “nic’olur”, “n’ola” gibi büzülmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir. “Anun” kelimesi vezin gereği bazen “anun içün” bazen “anun’cün” şeklinde kullanılmıştır.
- Yönelme ekinin a’lı okunuşu tercih edilmiştir. “kenâra”, “karâra”, “odlara” ..vb.
- Vasıta eki ve bağlaç olan “ile” metinde birleşik ise (-) işaretiyle eklenmiş olduğu kelimeyle birlikte yazılmıştır. Cevr-ile, ‘ışk-ıla, ...vb. Metinde “bile” ve “birle” şeklinde

yer alıyorsa ayrı yazılmıştır. Hüzün birle, ...vb. Ayrıca vezin gereği ayrı yazılması mümkün olmayan “le, la” gibi yapılar bitişik yazılmıştır. ‘ışkunla,..vb.

“ile” bağlama görevinde ise metinde birleşik de olsa ayrı yazılmıştır. (ör: “Leylâ ile Mecnûn”, “Nâbî ile ol âfetin ahvâlini nakl et...”)

- i- fiili ile oluşmuş ekler metinde birleşik ise (-) işareti konmak suretiyle bitişik yazılmıştır. Yakar-idi, derd-imiş, ...(18. yy. ve sonrasında ise yakar idi) vb. Metinde ayrı ise ayrı olarak yazılmıştır. Ayrıca vezin gereği ayrı yazılması mümkün olmayan “dı, di, mış, miş, sa, se” gibi yapılar bitişik yazılmıştır. Olaydı, yanardı, sevinürmiş, yaraşursa, yohsa, ...vb.

- Klasik dönem metinlerindeki eklerde, sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralı gösterilmeyip, metindeki şekillerine sadık kalınmıştır. İtdükce, yandıkca, ...vb. 18. yy. ve sonrası dönem için ç’li şekiller tercih edilmiştir.

- Aruz özelliklerinden olan ünlü türetilmesi de EAT dönemi metinlerinde karşımıza çıkan bir ses olayıdır. Vezin gereği yapılan ses türemeleri italik olarak gösterilmiştir. “Şükür, hilim, ...” vb.

- Vezin gereği yapılması gereken ünlü ulamaları orijinal metinde ayrı kelimeler halinde yazılmışsa alt çizgiyle birleştirilerek vezne dikkat çekilmiştir. “İşid imdi ol resûl nice eyledi” mısraındaki fâ’ilün tef’ilesine tekabül eden “ce eyledi”nin “İşid imdi ol resûl nice_eyledi” şeklinde yazılması gibi.

- Farsça ön ekler “-” ile ayrılmıştır: bî-çâre, nâ-hoş, be-nâm, bâ-safâ, ber-devâm, der-dest, fûrû-mâye, hem-hâl...

- Son ekler bitişik yazılır: âteşgâh, gülistân, çemenzâr, bütkede, sengsâr, senglâh, gülşen, cûybâr, gülbün, hâkdân, bâğbân, hestî, derdmend, hatarnâk, ümîdvâr, hünerver, hûşyâr, gamgîn, şermîn, şâdân, şâdmân, behiştâsâ, mâhveş, perîsân, sitemkâr, dâdgâr, tûvânger, merdâne...

- Atıf edatı ile yapılan birleşik isimler arada vâv varsa ayrı, vâv yoksa bitişik yazılır.

*vâv varken: güft ü gû, cüst ü cû, berg ü bâr, pîç u tâb, dâd u sited, hân u mân, târ u mâr, herc ü merc...

*vâv yokken: güftgû, cüstcû, hân mân, târmâr.

• İkilemenin ortasına gelen ek ayrı gösterilir: gûn-â-gûn, zânû-be-zânû, dest-bâ-dest, ser-tâ-ser, ser-te-ser, keş-me-keş.

• İki isimden oluşan birleşik sıfatlar ve birleşik isimler “-” ile ayrılır: lâle-gûn, gül-fâm, gül-rû, gonca-dehen, lâle-ruh, perî-peyker, âhû-çeşm, müşg-bû, dil-teng, rû-sefid, bed-hû, sâhib-cemâl, vâlâ-kadr, ser-bülend, hâne-harâb, rûşen-dil, şimşâd-kad...

• Bir ismin ardından Farsça bir fiilin geniş zaman kökü, fiilin geçmiş zaman kökü, fiilin geniş zaman kökünün –ân eki almış hali, fiilin geçmiş zaman kökünün –e eki almış hali gelirse birleşik sıfat yapısı meydana gelir. Bunlar da “-” ile ayrılır:

*Geniş zaman kökü ile kurulan birleşik sıfatlar: dâmen-bûs, dil-ber, büt-perest, sühan-perdâz, ceng-âver, meclis-ârâ.

*Geçmiş zaman kökü ile kurulan birleşik sıfatlar: sâl-hurd, dâmen-âlûd, nâz-perverd, reh-âverd.

*Geniş zaman kökünün –ân eki almış hali ile kurulan birleşik sıfatlar: cân-sûzân, müjde-resân, eşk-rîzân.

*Geçmiş zaman kökünün –e eki almış hali ile kurulan birleşik sıfatlar: dil-dâde, dil-mürde, nev-resîde, felâket-zede, zarar-dîde.

• Âftâb-âfitâb, âsmân-âsumân, âşnâ-âşinâ, rûzgâr-rûzigâr, şehir-yâr-şehriyâr gibi kelimelerde medli okunuşlardan kaynaklandığı ileri sürülen ses türemeleri gösterilmemiş âftâb, âsmân, âşnâ, rûzgâr, şehir-yâr, yâd-gâr şekilleri tercih edilmiştir.

• Metinlerde y’li veya y’siz kullanılan “hemze”nin “y”siz şekli standart bir kullanım sağlamak amacıyla tercih edilmiştir: dâ’im, câ’iz, kâ’il

• Metinde yer alan kapalı e’lerin i’li kullanımları esas alınmıştır.

“gice”, “dimek”, “yimek”, “yiyüp”, “tiz”, “yir”, “giçdi”, ...vb.

1.9. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol ve Farkların Gösterilmesi

- Şiirlere numara verilmiş, varak numaraları metnin içinde ve sağ kenarda belirtilmiştir. Şayet şiir bentlerden oluşuyorsa bentler ayrıca ve Romen rakamı ile numaralandırılmıştır.
- Metin içinde her beyite ve bende sıra numarası verilmiştir.
- Vezin, metin başında italik yazılarak gösterilmiş, ayrıca takti çizgileri gösterilmemiştir.
- Mecmûa içerisinde tekrar edilen şiirler şablonda belirtilmiştir.
- Derkenar yazılmış sayfalar varsa önce sayfa içindeki metinler, sonra derkenar kısımları okunmuştur.
- Metinde yer alan Arapça ve Farsça şiirler, eğer beyit sayısı 5-10 arasında olan birkaç örnekten ibaretse, transkribe edilerek yazılmış ve anlamları dipnotta verilmiştir. Bu hacmin üzerinde olan örneklerin ise sadece orijinallerinin kopyasına yer verilmiştir. Bununla birlikte mülemma tarzında düzenlenmiş olan beyit ve mısralar ile Arapça, Farsça iktibaslar, kelâm-ı kibarlar vs. ise Lâtin harfleriyle transkribe edilerek italik olarak yazılmış, anlamları ise dipnotta verilmiştir.
- Mecmûadaki metinleri, divan vb. diğer kaynaklardaki şekillerle karşılaştırırken, karşılaştırma yapılacak metinlerin bilimsel bir kaynak olması (kitap, tez, makale, bildiri vb. ilgili akademik çalışma) göz önünde bulundurulmuştur. Gerek duyulan durumlarda Osmanlı Türkçesi matbu eserler ile yazmalar ve tıpkıbasım eserlerden de faydalanılmıştır.
- Karşılaştırma yaparken farklar konusunda anlam ve vezne göre değerlendirme yapılmıştır. Kelimelerin her ikisi de anlam ve vezne uygunluk gösteriyorsa bu durumda mecmûa esas alınmış, farklılıklar dipnotta gösterilmiştir. Farklılıkları göstermek için iki şekil arasına “:” işareti konulmuştur. Aynı mısradaki yer alan farklar arasına ise “/” işareti konulmuştur.

- Karşılaştırmada kullanılan, taranan eserlerin künye bilgileri, eser adı ve sayfa numarası şeklinde kısaltma yapılmış, eserin ayrıntılı künye bilgileri "Kaynakça" bölümünde verilmiştir.
- Mecmûada olan şiir, Divan vb. ilgili kaynakta bulunuyor ise, ilgili şiir nosu Mecmûa Tasnif Şablonu alanında verilmiş ve kaynak kısaltması-sayfa numarası "166 Baki D., s. 190" şeklinde gösterilmiştir.
- Metinde bulunan vezin hataları, kafiye kusurları, noksanlıklar, eklemeler, metin tamirleri vb. problemler, mümkün mertebe giderilmeye çalışılmış, ilgili teklifler metinde köşeli parantez [] içinde verilmiş ve bu tür problemlere dipnot alanında ayrıca dikkat çekilmiştir.
- Bir şekilde tahrifata uğramış kelimeler metinde (...) işaretiyle gösterilmiştir. Okunduğu halde anlamlandırılmayan kelimelerin yanına ise (?) işareti konulmuştur.
- Birçok kelimedede Arap alfabesindeki noktalı harfler yanlış yazılmış veya noktaları hiç konmamıştır. Bu tür kelimeler düzeltilerek doğru ve uygun olanlarına yer verilmiştir. (ح) ve (خ) harfleri bazen birbirlerinin yerine kullanılmıştır. Bu durumlarda kelimelerin sözlükteki yazılışı esas alınmıştır.

1.10. Mecmûayı Tertip Edenin Şairlere Bakışı

Mecmûada Bâkî'nin bazı şiirlerinin "Sultân'uş-Şuarâ Bâkî Efendi Rahmetullahi Aleyh" (28b) başlığıyla yer aldığı görülür. Gerek tezkire yazarı Kınalızade Hasan Çelebi gibi Bâkî'ye "sultân-ı şuarâ" şeklinde hitap etmesi (Eyduran, 2009:163), gerekse Bâkî'nin 91 manzumesini mecmûaya almasından mecmûayı vücuda getirenin Bâkî'ye özel bir teveccühü olduğunu söylemek mümkündür.

Reisoğlu mahlaslı, kul taifesinden olan şairin de 92 adet şiirini almasına bakarak, mecmûayı yazan kişinin bu iki şaire ayrı bir kıymet verdiği düşünülebilir.

Mecmûada dikkat çeken başka bir husus, bazı şair sultan ve hükümdarların mahlaslarıyla değil kendi isim ve unvanlarıyla anılmasıdır. Muhibbî mahlaslı Kanunî Sultan Süleyman'ın şiirlerinde başlık olarak "Sultân Süleymân" (43b h) ibaresi

bulunmaktadır. Benzer hususiyet Gazi Giray Han (29b) ve Sultan III. Murad için de geçerlidir. III. Murad için “ Sultan Murâd-ı Gâzî” (46b h) ifadesi kullanılmaktadır.

1.11. Mecmûadaki Şiirlerin Sıralanması ve Başlıkları

Mecmûada ilk 66 sayfaya kadar divan ve halk şiirleri bir arada görülmektedir. Sonraki sayfalarda sadece divan şiiri örneklerine rastlanmaktadır. Nazım şekillerine, kafiye-redife veya şairlere bağlı bir sıralama da görülmemektedir. Bir tahmisten sonra gazeller, sonrasında musammatlar, tekrar gazeller gelebilmekte ve bunlar çoğunlukla farklı şairlere ait şiirler olabilmektedir.

Mecmûada dikkat çeken bir özellik de nazım şekillerine verilen isimlerdir. 6+5, 4+4+3 11’li hece ölçüsü ve koşma kafiye düzeniyle yazılmış şiirler “Türki” ismiyle kaydedilmiştir. Hatta bazı gazellerin başında da aynı ifadeyi görmekteyiz. 4+4 8’li hece ölçüsü, semai kafiye düzeni ve bend sayısı ile yazılmış şiirler “şarkı” olarak kaydedilmiştir.

Bazı tahmisler, tahmisi yazanın değil de, tahmis yazılan şairin adıyla kaydedilmiştir. Örneğin; Ahdî’nin Taşlıcalı Yahya Bey’in gazeline yazdığı tahmis “Yahyâ Efendi” başlığıyla verilmektedir (36b).

Genel olarak şiirlerin başlığına sadece şairinin adı yazılmakla yetinilmiş, nazım şekline dair bir bilgi verilmemiştir.

1.12. Mecmûanın Yansıttığı Edebi Zevk

Mecmûada sadece iki kasîde bulunmaktadır. Bunlardan biri Dânişî’nin naa’tı, diğeri ise Ulvî’nin II. Selim’e yazdığı medhiyedir. Genel olarak bakıldığında mecmûada rindâne şiirlerin ağırlıkta olduğu görülür. Bununla beraber özellikle asker şairlerin katıldıkları gazaları çok canlı bir şekilde yansıtan koçaklamaları göze çarpmaktadır. Nesîmî ve Ahmedî’nin şiirleri haricinde hikemî, tasavvufî şiirler yok denecek kadar azdır.

Mecmûaya alınan şiirlerin sade bir Türkçe ile yazılmış şiirlerden seçildikleri görülmektedir.

BÖLÜM 2:MECMÛA TASNİF ŞABLONU

Şair	Başı	Vr. Nu.	Şiir Nu.	Nazım Şekli	Be yit/ Be nd Say ısı	Açıklamalar
Nesîmî	Merhabâ hoş geldün ey rûh-ı revânum Mustafâ Ey şeker-leb yâr-ı şîrînüm lâ-mekânım Mustafâ	1b	1	Gazel	5	G. 7 s. 76. Divanda 3. ve 4. beyitler birbiriyle yer değişmiş. Redif “merhabâ” şeklinde.
Şairi Bilinmiyor	İşitdüm çağırur derd ile bir nây Cihân bizden tehî çalsa gerek vây	1b	2	Müfred	1	
Kâtibî	Bir âfeti gördüm tütmiş ‘âlemi Hür mıdur nedür aşlın bilseydüm Elin öpüp arz ideydüm hâlümü Tenhâda bir kerre anı bulsaydum	1b	3	Koşma	7	
Dervîş	Ey benüm dîvâne gönlüm yâre niçün söyledün Yâr ile yârân iken ağıyâra niçün söyledün	1b	4	Gazel	4	
Sevdâî	Bugün seferüm var hâk-i pâyına ‘Azm itdüğüm yoldan beri dönmezem Sen hoş sevdüğüksün cândan ileri Ben düşmânuma da yaman şanmazam	2a	5	Koşma	4	

Şairi B.	Her söze kı1 besmeyleyle ibtidā Zikrūñ olsun dāimā hamd ü hūdā Kı1 namāzı hem şalāhı pīşe kı1 Hem ‘azāb-ı düzahı endīşe kı1	2a	6	Rubāī	1	
Kul Muştafa	Saňa yalvaruram hey Ğanī Kerīm Bize dostdan haber gönder yād-ılan Göñülde şafa yok hoş degül serüm Hiç bir ta‘ām nüş idemem dād-ılan	2a	7	Koşma	5	
Kātibi	Bunca demdür ey perī ‘ālemde medhūñ idem Hiç dimezsın mübtelāmuñ hātırın şād idem Sen cefāya ben taħammül itmege mu’tād idem Niçe bir raħm eylemezsiñ niçe bir feryād idem	2b	8	Murabba	5	
Kul Muştafa	Yine meyl eyledūñ vefāsuz yāra Yirine düşmedūñ dīvāne göñül Hemān yok yirlere düşersiñ nāra Yirine düşmedūñ dīvāne göñül	2b	9	Koşma	5	
Kātibi	Derd-i ħasret ile beni öldüren Söyledükce tatlı dilūñdür senūñ Bana bülbül gibi nāle kılduran Bāğçeñde açılan gülūñdür senūñ	3a	10	Koşma	5	
Gedāī	Bugün ben yārumı gördüm Yeşiller giymiş aq üzre ‘Aqlımı perişān kıldum Durabilmem ayak üzre	3a	11	Semā‘ī	5	

Şairi B.	Cânâ dime vişâlûme irmek muhâldür Kim bile Hakk müyesser ide ihtimâldür	3a	12	Müfred	1	
Kul Süleymân	Şâtuñ kenârında Bağdâd ilinde İki asker muqâbil olduğun görsem Hezârân nîzeli siper qolunda Qoçaklar meydâna tolduğun görsem	3b	13	Koşma	5	
Halîl	Gülsün sürdüğini efgâna gelsün sevdüğüm Çeşm-i gamzeñ gören qurbâna gelsin sevdüğüm Oluram yoluña fedâ hele ben mâ' ilünem Saña mâ' il geçinen meydâna gelsin sevdüğüm	3b	14	Koşma	5	
Kul Muştafa	Aşk elinden uryân oldum kimse ta'n eylesesün Seyr iderken seyrân oldum kimse ta'n eylesesün 'Aşıklık müşkil belâdur çekmeyenler ne bilür Hele ben dîvâne oldum kimse ta'n eylesesün	3b	15	Koşma	5	
Kul Hüseyin	A şulţanum bir haţadur itmişem Kerem kıl bağışla benüm suçumı İnanma padişahum düşmen sözine Kerem kıl bağışla benüm suçumı	4a	16	Koşma	5	
Karacaoğlan	Aşayum qarlı tağları Dönmeyem şimden girü Hercâyîye gönül virüp Yanmayam şimden girü	4a	17	Semâ'î	4	

Şairi B.	Aşın gâziler aşalum Üzengi idüp қоşalum Gidi kâfir yaklaşalum Duman muhñâd olsun dimiş	4b	18	Semâ'î	4	Mahlas bulunmamaktadır.
Şairi B.	Rakîbin ölmesine çâre yokdur Meger vezîr ola Şultân Selîme	4b	19	Müfred	1	
Sipâhî	Dilâ evvel kim meydâna Qarîn olan benüm nemdür Tarîq-i aşka âşinâ Olunca âşıkı kimdür	4b	20	Semâ'î	4	
Şairi B.	Kimseler görmiş degildür cân bedenden çıqduğun Hele ben gözümle gördüm cân bedenden çıqduğun	4b	21	Müfred		
Şadâyî	Dilâ evvel kim meydâne Qarîn ol[an] varlı nemdür Girince aşk-ı meydâne Giren ol câm ile câmdur	4b	22	Semâ'î	4	Sipâhî'nin semâisine nazîre olarak yazılmıştır.
Öksüz 'Aşık	Çeşm-i dilde dürlü dürlü dâğum var Her seherde başda âh u zârum var Ayruluqdan' aceb müşkil hâlüm var Gönül seni arzular seni şultânüm	5a	23	Koşma	5	
Şâhîn	Esdür hey Allahum güldür cānumuz Demi geldi müjde yeli esmenüñ Şād olsun Şultân İbrâhim Hānumuz	5a	24	Koşma	5	

	Fetiḥ haberleri geldi Resmenüñ					
Şairi B.	Buram buram tütüp gelür tağları Buña Baqraş dirler gâfil yürime Qan bulanuq aqup gelir selleri Buña Baqraş dirler gâfil yürime	5b	25	Koşma	5	
Budālā	Nesin sorarsıñ hālümü Bir cānsuz öliyam şimdi C[ā]nānum gönümü alalı Dīvāne-dilem şimdi	5b	26	Semā'ī	5	
Şāhīn	Sırr-ı aşqum yayılmazdı cihāna Aşq āteşi derūnumı yaqmasa Qul olmaz [idi] Yūsūf-ı zamāne Deli gönül gördüğüne aqmasa	6a	27	Koşma	5	
Şairi B.	Va'de-i vaşl eyledi cānān bizümle irteye Oda yandı qılca qaldı çıqmağa cān irteye	6a	28	Müfred	1	
Şairi B.	Aqdeñizle Qaradeñiz merhābā idüp görışür Anı gıdā idinmişdür bunca ırmāq qarışur Yedi başlu ejder gibi gürleyüp de yarışur Dem urursıñ ammā aşquñ yamandur deryā senüñ/ deryā senüñ	6a	29	Koşma	4	
Qul Muştafā	Şulţān Muhammedüñ siftāh ğazāsı Ḥayretlere vardı hünkārum Ne şanursıñ küffār qarşı mı tura	6a	30	Koşma	5	

	Yezîdler miqdârın bildi ħünkârüm					
Ḳul Muştafa	Bizüm ħâlümüzden sū'âl idenler Toz bürüdi belürsüzdür izimüz Âĥvâlümüzden bilmek isteyenler Ağlamağdan perdelendi gözümüz	6b	31	Koşma	4	
Ḳul Muştafa	Ol gedâ ḳuluñuñ elini al ḳaldur Düşüp ayaklarda zelîl olmasun Bendeñi şād eyle ağlatma güldür Yavrı senden özge c[ā]nân olmasun	6b	32	Koşma	5	
‘Aşķî	Evvel nazarda görelî ben mübtelâ seni İtdüm gönül vilâyetine pâdişâh seni Cân u cihâna virmezî ey dilrübâ seni Dünyâ nedir bedel ḳılam ey cân aña seni Dünyâyı bir yaña ḳosalar bir yaña seni Baña seni gerek seni ey dilrübâ seni	7a	33	Müseddes	5	
Şairi B.	Bu cihânuñ nesi var miñnet ü ğamdan ğayrı Görmedüm zerrece mihrini elemden ğayrı Ağladuğum budurur gülşen-i ‘âlemde baña Mesken olmaya gibi bâğ-ı ‘ademden ğayrı	7a	34	Dübeyt	1	
Bâķî	Lâleler bezm-i çemende cām-ı işret gösterür Devletünde ħusrev-i gül ‘ıyşa ruḥşat gösterür	7a	35	Gazel	6	Gazel 51 s. 95
Şairi B.	Yâr gitdi sefere ‘izzet ile devlet ile Firḳate şaldı bizi dil ile miñnet ile	7b	36	Dübeyt	1	

	Gitdi ey şāh-ı cihānum beni tenhā ƙoduñ Yoluñ izün açığı olsun yūri var miñnet ile					
Bāķī	Bir lebi ğonca yūzi gūl-zār dirseñ ište sen Ĥān-ı ğamda andelīb-i zār dirseñ ište ben	7b	37	Gazel	5	Gazel 380 s. 241
Bāķī	Kızarur bādeden ol nergis-i mestāne biraz Mey-i nāb içse gözi mā'il olur ƙana biraz	7b	38	Gazel	5	Gazel 205 s. 226
Bāķī	Devlet el verse yüzün gördüğüm eyyām olsa Merĥabā eylesem ol şūĥ ile bayrām olsa	7b	39	Gazel	5	Gazel 460 s. 276 (Bu gazel iki kez yazılmıştır.)
Nef'ī	Mā'ilem cezbe-i dīdāra hem anı severem Bir güzel çehrede ān olsa ben ānı severem	7b	40	Gazel	5	G. 87 s. 322
Şairi B.	Yağında bir dil-ber[i] sevdüm irāğdan merĥabā ider 'Aceb bilsem anuñ ile beni kim āşinā ider	8a	41	Müfred	1	
Şairi B.	Egerçi yok ğarībiñ āşināsı Velākin müstecāb olur du'āsı	8a	42	Müfred	1	
Re'īsoghı	Yigidi murāda irğüren addur Nice ĥāil olsun yollar seyyāha Ĥaşmına irmege 'aşƙār zātđur Dayanur mu ƙağlar beller siyāha	8a	43	Koşma	5	
Sücūdī	Cān-ı dilden rāzıyam ben çekmege cān acısın Yā İlāhī tek hemān gösterme cānān acısın	8a	44	Gazel	5	

Şairi B.	Dil-berā sen gitdin ammā gitmedi dilden gamuñ Hey vefāsuz dil-berüm senden vefālıdur gamun	8a	45	Müfred	1	
Şairi B.	Seni çoçmaq diler gönüm beğāyet Dimek benden kerem senden hey āfet	8a	46	Müfred	1	
İshāk (Üsküblü)	Tā ki dil ‘aşkuñ meyin nūş itdi hüşyār olmadı Çeşm-i bahtum açulup bir lahza bīdār olmadı	8b	47	Gazel	5	G. 296 s.312
Şairi B.	Gelmez olduñ yanuma cevr ü cefāya başladıñ Ey kamer-ṭal’at irāqdan merḥabāya başladıñ	8b	48	Müfred	1	
Şairi B.	Yāruñ vişāli el virmek iqdāma bağludur Elbette fetḥ-i bāb olur ibrāma bağludur	8b	49	Müfred	1	
Nesīmī (Ḥaṭā’ī)	Qızıl gül bāğı büstānum ne dirsiñ Fedā olsun saña cānum ne dirsiñ	8b	50	Gazel	7	Bu şiir Ḥaṭā’īye aittir. (Bkz.Ḥaṭā’ī Külliyyatı G. 225 s. 286)
Şairi B.	Çün ol şāhuñ eşigine varılmağa yaşağ olmuş Ne ğam şimden girü ‘uşşāk ya ölmüş ya şağ olmuş	8b	51	Müfred	1	
Sücūdī	N’ola yā Rab kaçar dil-ber bugün ben mübtelāsından Ciger derd ile qan oldı anuñ hicri belāsından	8b	52	Gazel	5	
Şairi B.	Yā Rabb bu derdüñ çāresi bilsem nedendür bilmezem Hem bu oñulmaz yārası bilsem nedendür bilmezem Gice gündüz ağladuğum ḥasretiyle dildāğladuğum Bu diñmeyüp ağladuğum bilmem nedendir bilmezem	8b	53	Murabba’	1	Nevā makamında bestelenmiştir.

Ş. Yahyâ	Bezm-i ‘aşka nitekim mestâne geldüñ ey gönül Yan yakıl ol şem’-i hüsne yana geldüñ ey gönül Eylenilmez diyü gam çekme bu fânî dünyede Tut ki bâğ-ı ‘âleme seyrâna geldüñ ey gönül	9a	54	Murabba‘	1	Acem makamında bestelenmiştir. Yahya’nın 217. gazelinden alınmıştır.
Şairi B.	‘Ömrüm seni sevenden niçün kaçar yürürsün Korğmaz mısın Hudâdan kanlar saçar yürürsün Küyn ucunda bekler binden ziyâde ‘uşşâk Birine kaldurup baş bakmaz geçer yürürsün	9a	55	Murabba‘	1	Acem makamında bestelenmiştir.
Şairi B.	Dil-i şeydâ n’ola meyl eylemezseñ vaşl-ı cânânı Ne zahmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrânı Gice pervâneler bezme germ-â-ger idi şem’üm Seher bağıdum ne şem’-i meclis-ârâ var ne peymânem	9a	56	Murabba‘	1	
Hayretî	Mısr-ı hüsni içre seni şulţâna beñzetedüm hele Ey ‘Azizüm Yûsuf-ı Ken’âna beñzetedüm hele	9a	57	Gazel	5	G. 414 s. 281
Şairi B.	Daglar gözüm [gönlüm] tağlar hiç yârum senden aşdı mı Gök çemenlü çâmlıbelller hiç yârum senden aşdı mı	9a	58	?	3	
Kul Himmet	Gözümüze toğrı yollar göründi Kâkülleri siyah Çerkez melegi Deli gönül giydi yasın tonları Kâkülleri siyâh merdüm meleği	9a	59	Koşma	4	
Şairi B.	Dostum nazar eyle ‘âşık-ı didâr olana	9b	60	Müfred	1	

	Merhamet lâzım olur derde giriftâr olana					
Kâtibî	Görüp cemâliñi âşık olduğum Hâkķı bir bilürseñ ağlatma beni Uğrına serümi fedâ kıldüğüm Hâkķı bir bilürseñ ağlatma beni	9b	61	Koşma	4	
Şairi B.	Hüblar şimdi cefâ dersin iderler ezber Varaķ-ı mihr ü vefâyı kim oķur kim diñler	9b	62	Müfred	1	
Re'îsoğlı	‘Aķlumı perişân eyledüñ serden Be hey zülfî siyâh çerkez güzeli Misk-i ‘anber қоқар yanağun terden Be hey zülfî siyâh Çerkez güzeli	9b	63	Koşma	4	
Re'îsoğlı	Yigid iken ğurbetlik de olmasa Hâyıf murâdını almadı dirler Hasret kıyâmete bâķî ħalmasa Gitdi dosta vâsıl olmadı dirler	9b	64	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Üç fenersüz oldu ħalkdı donanma Aķdeñiz yalısın dolaşmak ister Niçe olur furtına olursa hevâ Gene deryâ ilen güleşmek ister	10a	65	Koşma	5	
Re'îsoğlı	‘Aşķ yolında cân viren cânânı seyr itmez iseñ Ķudretin izhâr iden sübhânı seyr itmez iseñ İçdiler bezm-i elesti şöyle bî-hüş oldılar Ħaşre dek ayılmayan ħayrânı seyr itmez iseñ	10a	66	İlâhî	5	

Re'îsoğlı	Seherden göç oldı Beşiktaşından Çağlar akindıya düşüp giderüz Ugradıñ ol Yeni Sarây peşinden Yağın adaları aşup giderüz	10b	67	Koşma	5	
Re'îsoğlı	'Aqlım şaşırır görünce sizi 'Āşinüñ kıldığı zârdur donanma Anuñçün sürersiz deryâya yüzi Sizde de çok hünere vardur donanma	10b	68	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Ey gönül bezm-i şafâda vaşl-ı cānānuz bugün Ol 'adū kılsun ḥased yârı seyrānuz bugün Kimsenüñ goncāsına mâ'il degil dil-i bülbül Bir gül-i nev-restenüñ medḥinde nālānuz bugün	11a	69	İlāhî	5	
Re'îsoğlı	Cihāna geleli ana raḥminden Şükr Ḥaqqā benüm ḳalbüm şaf itdi Bendeyi tecrübe iden fehminden Lām ile bir elif mīm ile kāf itdi	11a	70	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Dünyada 'ahdüme duranlardanam Meylüm benüm hemān bir şulṭānadır Yolında cānumı virenlerdenem Zîrā ki cefāsı tatlu cānadur	11b	71	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Senüñ fikr ü hayālünden Görinmez gözüme uyḥu Teşne gönüm zülālünden	11b	72	Semā'î	5	

	Diler cānum bir içüm şu					
Re'îsoğlı	A hünkārum saña bir bende gerek İşte ben gedāya lāyık şāh ile Ġam duġānuñ itme göklere direk Ķalmayalum zamanuñda āh ile	12a	73	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Ala gözlüm senüñ ġüsnuñ kitābın Yazdıġum dāimā 'aşġuñ iledür Bî-çāre ben teşne leblerin senüñ Süzdüġüm dāimā 'aşġuñ iledür	12a	74	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Yoġsul iken bendesin bāy eyleyen ġarşumdadur Ķaddümi çeng nālemi nāy eyleyen ġarşumdadur Şaġlamışken ġalb içinde bunca ġün esrārumı Gizli derdüm illere şāy eyleyen ġarşumdadur	12a	75	İlāhî	5	
Re'îsoğlı	Dīn ü İslāmuz ġaşma dogrı yürürüz 'Aġluñı başıña şaşma dir sen de Sancaġ açup üzeriñe varuruz De yanındı ġādir iseñ dur sende	12b	76	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Şimdi donanmanun üstād topçısı Bilemedük neden sever mizācın Elinden iş gelmez sevmege hemān Baġtāl itmiş pādişāhuñ ġarācın	12b	77	Koşma	7	
Re'îsoğlı	Şultānum bendeñe şefġat itdüġüñ Göġsüñde ġür olan ġimānuñ mıdur	13a	78	Koşma	5	

	‘Adâlet gösterüp ikrâr güdüğün Vebâlden şaķınup emânuñ mıdır					
Re’îsoğlı	Āyet-i rahmānīdir seyr eyleyen dīdārını ‘Alleme’l- esmā ile naķş eylemiş esrārını Böyle bir şāhib-tedārik gelmemiş dünyāya hiç Ya Ġanī şaķla ḥaṭādan cümleñün serdārını	13a	79	Īlahi	5	
Re’îsoğlı	Hünkār serdār itdi Ḥasan Paşayı Ḥaşma cevāb virür er oldıguçün İşmarladı aña Malṭa şavaşın Vezīrler içinde pīr oldıguçün	13b	80	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Āzāde degilem kendi başuma Şimdi ihtiyārum bir ḥān elinde Mürüvvet eylese aķan yaşuma Āsiyāblar düz çeşmüm seylinde	13b	81	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Ḳılıç şanā’ında zāḥmı duymayan Moṭon Ḳoronuñ fitoz merdidür Kāfirüñ yüzini bire şaymayan Moṭon Ḳoronuñ fitoz merdidür	14a	82	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Ḳaraya beñzamez deryā savaşı Yedi ġazā ider gemiye giren Zerrece şaķlanmaz meydānda başı Ġāzīlerdür ḥaşma gögsini geren	14a	83	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Derdüñden ölenüñ ḥālin şormazsıñ	14b	84	Koşma	5	

	Günāhum boynuña alur gidersin Muḥabbet ‘ilmîni ezberlemezsîn Cāhillik içinde alur gidersin					
Re’îsoĝlı	Silāḫlar mükemmel kılıçlar zaĝlı ‘Aqlum başıña derindi Girid Saña omaz dārın ‘Āl-‘Osmānoĝlı Er iseñ gögsüñi gerindi Girid	14b	85	Koşma	5	
Re’îsoĝlı	Çünki adem başdı ‘āsî Giride Ḥasan Paşa lalañ gezdi hünkārüm Sancāguñ önünce almaz Giride Şikār eri gibi süzdi hünkārüm	14b	86	Koşma	5	
Re’îsoĝlı	İslām ‘askeridür seni uşadan Şakın ol dayanma varıña Girid Belli mi degildür bu işi iden La’net gayret ile ‘ārına Girid	15a	87	Koşma	5	
Re’îsoĝlı	Ey Venedik durma dilden ĝayretüñ yağın erid Gitdi elden Ḥanya şehri ĝayrıya ḫükmüñ yürid Kāfir-i bî-dîn ile çün eyledük ceng-i cidāl Çoĝ şükür oldı müyesser fetḫi İslāma Girid	15a	88	İlāhi	5	
Re’îsoĝlı	Yezidlerüñ donanması Uĝramadı geldi geçdi Gördi ĝitmiş Ḥanya ḫaşı Baĝrı anla doldı geçdi	15a	89	Semā‘î	5	

Re'îsoğlı	Girid ğazāsında şehid düşeniñ Gökden inen üzerine nūr oldu Dünyādan intikāl idüp aşanuñ Akrabānuñ gözlerinden dūr oldu	15b	90	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Giridiñ ğazāsın sū'āl idenler Böyle ceng olmadı Hāzretten beri Dīn uğrına şehid düşüp gidenler Böyle ceng olmadı Hāzretten beri	16a	91	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Göklere irdi Firengüñ zārī āhı şöyle bil Yardım itdi sünniyete ol İlāhı şöyle bil Çünkü elden gitdi Hānya mātem itdi 'āşiler Yaqasın çāk eyleyüp kıldı vāhı şöyle bil	16a	92	İlāhi	5	
Re'îsoğlı	El çekdük kāfirle ceng ü cidalden Vire sancağımı dikdügi zamān Kılıçdan kırtuldu başları hālden Çıqup bedenlerden baqduğı zamān	16a	93	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Gelen kāfirlere doqunmaq gerek Gaža-yı ekberüñ çağıdur gelüñ Muhammed dīnini şaqınmaq gerek Çünkü onlar bize yağıdur gelüñ	16b	94	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Firengüñ cengünden haber şoranlar San'atına akıl irilmez oldu Ölümün unutdı anı görenler Meteriz içinde turulmaz oldu	16b	95	Koşma	7	

Re'îsoğlı	Asker yola bakıp intizâr iken Hünkâra müjdeye gidenler geldi Girid cezîresi başa dar iken Hünkâra müjdeye gidenler geldi	17a	96	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Yine bülbül gibi ğazâda ötdük Gül açıldı şükür yire hâr düşdi Kâfirleri bir bucağda mât itdük Dîn-i İslâma murâd üzre zâr düşdi	17a	97	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Nice ideyüm n'eyleyeyüm dostlardan Felek cüda kıldı beni bir zamân Egnimün câmesi oldu postlardan Yağayumdâğ ile teni bir zamân	17b	98	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Feth ü nuşret viren oldur İslâma Dilden eksik itmeñ ism-i Hudâyı Girid kıralına yazılsun nâme Teslîm itsün bize bütün aţayı	17b	99	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Hüsn-i Rahmanîdür ala gözlümün Kaşları bir hilâl yeñi aya beñzer Hayrânı olmışam şîrîn sözlümün Dudağı lezzetli ayvâya benzer	18a	100	Koşma	5	
Re'îsoğlı	İlkbahârda bekler gine Giridün Kaşdıımız gülini dermekdür bizüm Dîn ' aşkına dâ'im kılıç yüridün	18a	101	Koşma	5	

	Kāfiri yolumız kırmağdur bizüm					
Re'îsoğlı	Girid adasında Hanyaya hişārın Aldılar hünkārüm kullar Firenkden Harc ider gāzāda merd olan vārın Tağinsun başına teller Firenkden	18b	102	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Firenkler Hanyayı almağ istedi Merdler imiş çıkdı bir varış vardı Hīyleyle kal'aya dolmağ istedi Duyuldu İslāmuñ tiğini gördi	18b	103	Koşma	5	
Re'îsoğlı	At sürmek istedi yezid Hanyaya Hasan Paşa çıkdı haşma kiş geldi Dağlaruñ başından çıkdı ovaya Eski mekân gözlerine düş geldi	19a	104	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Düşmān geldi üstümüze göründi Haber oldı bedenlerden ses oldı Serdār çıkdı sancaqlarla yürüdü Yigit yeñil tiz kal'adan kavı oldı	19a	105	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Aç gözüñi Şuda oynatmaz idük İslāmuñ zārına yutulur bir gün Gāzī arslanlaruñ cengini gördük Çıkarup sūrına katılır bir gün	19a	106	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Girid adasında bir sehil yirde Açılır kırmızı güli Hanyanun	19b	107	Koşma	5	

	Seyr eyle içinde ne asker vardır Çurudur yağıdan çolu Hanyanın					
Re'îsoğlı	Olunur Hanyada kaluram deyen Ziyâde Urumca bilmeciñ ister Bir kâfir kızını aluram deyen Kendide ol dinde olmacıñ ister	19b	108	Koşma	8	
Re'îsoğlı	Gelün seyrân idün Gâzi Paşayı Şudanun etrâfin süzmişdür gelür Yurd eylemiş bebr gibi mişeyi Şikârın almaga gezmişdür gelür	20a	109	Koşma	5	Deli Hüseyin Paşa'ya yazılmıştır.
Re'îsoğlı	Devletinde Han İbrâhim Hünkârün Küfr-i delâletüm gitdi der Girid Sürüldi eşeri kalmadı hârün Şükür tâze gülüm bitdi der Girid	20a	110	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Şecâ' at merdidür Hüseyin Paşa Vezîrler içinde yol böyle gerek Aña tâbi' olan girsün şavaşa İtâ' at eyleyen kul böyle gerek	20b	111	Koşma	5	Deli Hüseyin Paşa'ya yazılmıştır.
Re'îsoğlı	Pây-i taht-ı râhına inîzâr iken Serdâra hünkârdan haţt-ı zer geldi Ne ğam bize Hân İbrâhîm vâriken Serdâra hünkârdan haţt-ı zer geldi	20b	112	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Bu yol Girid senün tamâmdur işin Üstüne hisâbsuz kul geliyor	21a	113	Koşma	5	

	Havāya şavruılır toprağūñ taşuñ Şaşın bir gāzablı yel geliyorı					
Re'îsoğlı	Alaylar kuruvsın bayraq yürüsün Cenk idelüm düşmen ile gāzīler Dağıdalum yezidlerūñ sürüsün Cenk idelüm düşmen ile gāzīler	21a	114	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Gine muṭī' oldı 'āşī horyadlar 'Asker-i İslāmuñ erinden kōrkdı Dağıldı kalmadı bir süri yādlar Kılıç tuğan elūñ zorundan kōrkdı	21b	115	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Kōrkaram 'aşıklar secdeye gelür Söyleñ ol dildare siyah giymesün Eger kamil ise ma'nāsın bilür 'Adūlaruñ iğvāsına uymasun	21b	165	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Ala gözlüm seni nice sevmeyem Esir-i sevdāyı hicraniñam ben Belki raħm idesin bir gün eyü miyem Nitekim karşıñda seyrāniñam ben	22a	117	Koşma	5	
Re'îsoğlı	'Aşkuñ beni yavrum helāk eyledi Ya ben şabra nice taqat kılayum Öñ soñ bu dert beni alur ölürem Cüdā düşüp benden ħasret [kılayum] ¹	22a	118	Koşma	5	

¹ Metinde "kaluram" yazılmıştır.

Re'îsoğlı	Şimdi sevdâsıyla yamândur hâlüm Göñül virdüm bir qaşları hilâle ‘ Aceb raħm ider mi bir gün ol zâlüm Yoħsa düşer miyem böyle melâle	22b	119	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Ĥatt- şerif geldi İbrâhîm Ĥândan Ĥüseyin Paşa mıdur ser-‘ asker demiş ‘ Adüya kılcı boyansun kıandan Du‘ âmdur kolında zer siper demiş	22b	120	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Zamân geçdi ne gününe durursın Ağla deli göñül ağla yâr gitdi Ben de bildüm şimden gerü fârursın Ağla deli göñül ağla yar gitdi	22b	121	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Yılda bir bülbüle kudret gülünü Koқduran Sübħanuñ emrini gözle Göndürüp Cibrîli ‘ aduñ meylini Yıқduran Sübħanuñ emrini gözle	23a	122	Koşma	7	
Re'îsoğlı	Ala gözlüm beni koyup gideli Ĥasret ü ģam eksik degil başımdan Bendesin ģurbete ‘ uryân ideli Türâblar ģun olur aқan yaşımdan	23a	123	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Be ģâzîler Ĥüseyin Paşa kolunda ‘ Aceb yaman oldu hâlüm pîreden Gözlerimiz dâ'im Ĥanya yolunda	23b	124	Koşma	8	

	Büküldi ametüm belüm pireden					
Re'îsoğlı	Uşandum felegün ' aksi işinden Nedir bu çeşmimün giryân olması Ayrırur insâni eşı eşinden Muarrer bir yola revân olması	24a	125	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Gitdi Yezid bizüm kaşdumuz Şuda Sen olta çal deryâlarda gez' indi Gitdi bu aadan eliñi yu da Tur Venedik körfezini süz' indi	24a	126	Koşma	5	
Re'îsoğlı	ılıç darbu ile hayfım alan Hüseyn Paşadur ' aşıden dâdı Elbette bozıldı üstine gelen Ağladı yürüdi olmadı şadı	24a	127	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Buña Girid fetıi dirler Cengimüz ' Ali cengidür an dökilüp kesilür ser Ceng yigidün mihengidür	24b	128	Semâ'î	5	
Re'îsoğlı	Şöyle bilün size İbrâhim Hân-nâm Derûndan tedârik kıлмақ istemez Tenezzül eyleyüp ' asker-i İslâm Cümlesi cengile gelmek istemez	24b	129	Koşma	5	
Re'îsoğlı	ırk pare gemi ile gâzi kethüdâ Düşdi önlerine adı yörüdi	25a	130	Koşma	5	

	Şūdanuñ öninde eyleyüp ğazā Düşmenüñ ğaddini bükdi yörüdi					
Reʿîsoĝlı	Dünyānuñ miñneti bir yire geldi Benüm cümlesinden ğamum üst ğaldı Ħasretle ciĝerüm ğan ile doldı Çekildi vaşana gitdi dost ğaldı	25a	131	Koşma	5	
Reʿîsoĝlı	Pür-silāĥ ol ğaşma ğarşu ħurma hemān dīn aşĝına Yüz çevirme dōrt yazıdan olma yamān dīn aşĝına Ħaĝĝ virürse kelle kesüp ölür iseñ ğāzisin Söylenür nāmuñ cihānda çekme ğümān dīn aşĝına	25b	132	İlahi	5	
Reʿîsoĝlı	Ey şabālar yüz sürüp ol ğānuma eyleñ selām Derd-i ‘aşĝum nergis ü mestānuma eyleñ selām	25b	133	Gazel	5	
Reʿîsoĝlı	Gine bir ğüzelüñ meddāĝı oldum Vaşfin eşidenler düşdi sevdāya Aĝrānı yoĝ imiş ğaberin aldum ‘Aceb raĝm ider mi ben fuĝarāya	25b	134	Koşma	5	
Reʿîsoĝlı	Ħayli ğün yalvardum dilek ĝeçmedi Mürüvvet issi kerem-kānıma benüm Ben ğulına gizli rāzın açmadı Bilmem ne didüler ğānuma benüm	26a	135	Koşma	5	
Reʿîsoĝlı	Derdini arturur şaĝır bahārda Bülbül ğülsüz olmaz bil pādīşāhum Leyl ü nehār durmaz āĥ ile zārda	26a	136	Koşma	5	

	Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum					
Re'îsoğlı	Yırde gökde zıll-ı Hâkka yoğdur inkâr şöyle bil Kalmamışdur dağı serde gitdi efkâr şöyle bil Gice gündüz cümle haşmuñ kalduğı zâr şöyle bil Şimdi dehre Hân Mehemmed oldu hünkâr şöyle bil	26b	137	İlahi	5	Sultan 4. Mehmed'e medhiyedir.
Re'îsoğlı	Ġâyet teşne idüm müyesser oldı Hünkârũñ mübârek cemâliñ gördüm Fırkat başdı beni gözlerüm taldı Hünkârũñ mübârek cemâliñ gördüm	26b	138	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Elçi Venedikden nedür haberũñ Vir Girid'i şağın 'inâd eyleme Kurtulayum dirse kılıçdan serũñ Vir Giridi şağın inâd eyleme	27a	139	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Zıll-ı Hâkksın yiryüzinũñ mâhısın Berç urur alnıñũñ nûrı hünkârũñ Mağribũñ maşrıkuñ pâdişâhısın Dört köşeyi şağla qorı hünkârũñ	27a	140	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Gitdi kâfir size ġâzî Üç fener Bir dağı muğâbil olsuñ da seyr it Şabr ile olmışdur İslâm muzaffer Katlan sa'atimiz gelsũñ de seyr it	27a	141	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Ġâfil başduñ demür üstinde bizi Gidi kâfir böyle ölürüz anca dir	27b	142	Koşma	5	

	Haqq virürse gine kıraruz sizi Gidi yezid böyle ölürüz anca dir					
Re'îsoğlı	Münâdiler yir yir nidâ eylesün Kutlu sâ' at ile çıkdı donanma Şeyhler meşâyihler du' â eylesün Haşma toğrı yine aqdı donanma	27b	143	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Cenk ider meydânda haşmı yıkınca Merdlerün başında Ğâzî Tel vardur Eskiden meşeldür ' arşa çıkınca Belki el üstinde bunda el vardur	28a	144	Koşma	8	
Re'îsoğlı	Gine bahâr geldi açıldı lâle Dağlaruñ başına çıkayum derin Göñül virdüm bir qaşları hilâle Bedr olmuş yüzine baqayum derin	28a	145	Koşma	5	
Re'îsoğlı	Düşmen alayına karşı durmağa Pâyeye minnet mi yahşi ser gerek Küheylâna binüp cenge sürmege Deli dolı bir esîrek ner gerek	28a h	146	Koşma	5	
Şairi B.	Düşüp ayağına izhâr-ı muhabbet itdüm Didi biñ nâz ile baq baq bu da mı üftadem	28b	147	Müfred	1	
Re'îsoğlı	Qarlar yağdı gine ağardı başuñ Ne dertler çekilür qo yandı dağlar Günden güne artar buranuñ kışuñ	28b	148	Koşma	5	

	Kārbān nice geçsün dayandı dağlar					
Bākī	Muhabbet husrev-i fermān-dih-i šāh u gedā ancağ Musahhar cümle ‘ālem ‘aşqa bir sırr-ı Hudā ancağ	28b	149	Gazel	5	G. 234 s. 244 İki beyit eksiktir.
Fehmī	Esīr-i bend-i zūlf-i sen misin yārūñ dilā ancağ Muqayyed aña dünyā cümle ‘ālem mübtelā ancağ	29a	150	Gazel	5	Baki’ye nazire olarak yazılmıştır.
Bākī	Düşse zülfinden ‘arağ ruhsār-ı cānān üstine Güyyā şebnem düşer gül-berg-i hāndān üstine	29a	151	Gazel	5	G. 438 s. 371 Bir beyit eksiktir.
Fehmī	Leblerūñ zībā yaraşmış dürr-i dendān üstine Var mı zīrā bir güher ol la‘l-i hāndān üstine	29a	152	Gazel	5	Baki’ye nazire olarak yazılmıştır.
Ġāzī Girāy Ĥan	Ne var şāhum süvār olsañ ġazāya esb-i himmetle Derūn-ı ehl-i İslāmuñ yanupdur nār-ı ġayretle	29a	153	Gazel	8	Gazi Giray Han’ın 3. Murad’a hitaben yazdığı gazeldir.
Ġāzī Girāy Ĥan	Ey šāh-ı heft-kışver diñle sözümi bu kez Serdār olan bu ĥalka şīr-i jiyān gerekdür Etmekçi aşcı başcı yemişci iş bitürmez Ĥātem kefi direm-bağş-ı şa‘hib-kırān gerekdür	29b	154	Kıt‘a	1	
Bākī	Gül yüzūñ vaşfında bülbül kılsa elhāmı dürüst Bāğda her bir göncanuñ qalmaz giribānı dürüst	29b	155	Gazel	5	G. 22 s. 114
‘Ālī	Şebüm tār itdi rūzum tīre bahtum qara şabrum mū Siyeh çeşm ü siyeh ebrū siyeh ĥāl u siyeh gisū	29b	156	Gazel	5	G. 1170 s. 235

Derviş Ömer	Zülfüne bağlandı dil zincire hâcet kalmadı Kaldı uşlanmağdan ol tedbire hâcet kalmadı Karşu vardum şol kadar şemşirine nâz eyledi Nâzuñ öldürdi beni şemşire hâcet kalmadı	29b	157	Murabba	1	Acem makamında bestelenmiştir.
Nef'î	Gördüğün 'aşık ider bir büt-i ra' nâsın sen ' Aceb üftâdesi çok dil-ber-i yek-tâsın sen	30a	158	Gazel	5	
Şairi B.	Teklîf-i cennet eyleme kûyuñda gel baña Çü cennet ehlidür ne virürsün ' azâb aña	30a	159	Müfred	1	
Şairi B.	Maraz-ı 'aşkı gör şifâ yirine Ala gör derdini devâ yirine Baña sevdâyı 'aşkuñ âhîr-i kâr Siyâh çul giydürür abâ yirine Zebûnum 'aşk elinden nâtüvânem Eger cân kırtarırsam pehlevânem	30a	160	Kıta	1	
Şairi B.	Kemâl ' arz eylemek şimdi cihâna Cevâhir saçmağa beñzer yabana	30a	161	Müfred	1	
Şairi B.	Hoğka-i lâciverdî dehr içre Bildüñüz mi nedir bu şems kamer Pîr-i dehrüñ iki gîdâsıdır Birin aḥşâm yudar birini seḥer	30a	162	Kıta	1	
Re'îsoğlı	Bahâr geldi bülbüllerin kıldığı Feryâd mıdır fiğân mıdur zâr mıdur ' Aşıkların ferdâlara şalduğı	30a	163	Koşma	5	

	‘Ādet midür şan‘at mıdur kār mıdur					
Re’îsoğlı	Ḥalīl İbrāhīmūn ihyā itdūgi Ka‘be-i ‘ulyānuñ dūni güzeldür Her sene yetmiş bin hacı gitdügi Ṭoğrılur kıbleye yöni güzeldür	30b	164	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Yeñiden bir ‘ālī ġazā görüdi Kaşrunuñ üstine varıla gibi Firengüñ cānına izā görüdi Gine ter kılıçlar urula gibi	30b	165	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Hercāyîsin ikrārına durmazsın Bekleyip gezeyüm yolın Muḥammed ‘Aşkuñ ile cāñ vireni görmezsin Bir ‘ilāca varmaz elüñ Muḥammed	31a	166	Koşma	5	
Re’îsoğlı	Yeşil cāme ile görince sizi Açıldı yürekde elem tağlar hey Begli bir ‘aşka uğratdıñ bizi Mecnūnum Leylāmı bulam tağlar hey	31a	167	Koşma	5	
Re’îsoğlı	‘Ālem el kaldırıp du‘ā eyledi Ġazā niyyetine şaldı Üçfener ‘Askeri İslāmuñ şafā eyledi Yağşı merdler ile ṭoldı Üçfener	31a	168	Koşma	5	
Ṭūṭī	Göreldeñ ḥüsni ol sitemkārūñ Pervāne mişali dönersin gönül	31b	169	Koşma	5	

	Helāk itmek kaçtı ol ğamze-kāruñ Āteş-i ‘aşkına yanarsın gönül					
Hüsām	Şehr-i İstanbulda evvel bahārda Şād olup gülmecik hoşca degil mi Cān u dilden sevdüceğün civānı Yanuña almacık hoşca degil mi	32a	171	Koşma	8	
Budālā	Sākī doldur piyāleyi içelüm Bugün böyle dem sürelüm şād ile Ġam kaçāvet endişeden geçelüm Çün bozılmaz tā ezelden yazılan	32a	172	Koşma	5	
Vanlı Küçük	Yine bahār oldu yaşıllık tağlar Tağlarıñ şafası yaz ilen gelür Dostuñ bāğçesinde perī-zādeler Her biri bir dürlü nāz ilen gelür	32b	173	Koşma	4	
Karaoğlan	Şabāhuñ seherde temcīd vaqtinde Doğsa bārī görsem seher yıldızı Ayın eñsesince ağam günün önünce Doğsa bārī görsem seher yıldızı	32b	174	Koşma	4	
Dānişī	Ey mahrem-i ruhu’-l emīn ya rahmetenli’-l ‘ālemin Sensin şefi‘ül müznibin ya rahmetenli’-l ‘ālemin	33b	176	Kasīde	22	Münacattır.
Bākī	Güş senün haberlerün almağa olsa çāremüz Kāş kulağumuz kadar eyleyelderdi pāremüz	33b h	177	Gazel	5	G. 202 s. 224

Ahmedi (Dükakinzade)	Ey şir-i Haqq ki ism-i şerifün durur 'Ali Kevşer şarab-ı sâkîsidür himmetün eli Evrâd idindi ismünü her mü'min qalbi veli Selmâna virdün aña duğı dem deste-i güli Yâ mazhare'l 'acâib avnen lenâ 'Ali Ed' üke küllehum ve ğammu seyenceli	34a	178	Müseddes	15	s. 60
Bâkî	Serv- kâmetler iki yanın alurlar yoluñ Râh-ı gülzâra döner yolları İstânbuluñ	34b h	180	Gazel	5	G.266 s. 264
'Alî	Yine bir şâha esir itdi beni devr-i zamân Yine bir âteş ile oldı vücudum süzân Ne nazîri bulunır ne olur aña aqrân İ'tikâdum bu durur mişli bulunmaz el-ân Nedür ol kâmet-i bâlâ nedür ol nâzla ân Toğrusın söyleyeyüm aña kıyâs eyle hemân	35a	181	Terkib-i Bend	5	s. 339
Bâkî	'Aşkuñla kırup kâmetini dâl kıranfil 'Arz itdi saña müy-ı sefid âl kıranfil	35a h	182	Gazel	5	G. 284 s. 276
Şenâ'î	Ah kim derd-i derünüm yine buldı zararı Yine eflâki siyâh eyledi âhum şereri Levh-i dilde kıomadı zerre cihândan eseri Âh-ı serd-i seher ile yine buldum kederi Yil gibi yildüm aradum bulamadum bir eri De be ey bād-ı şabâ şor[a]lum ol dem haberi	35b	183	Terci-i Bend	5	

	<p>Ḥāş u ‘ām şeyḥ idinmiş bir alay ḥayr u şeri Saña düldül deyü vallâhi şatar leng ḥarı</p> <p>Ne ḥaḳîḳat bilür ebter ne gök añlar ne yiri Bâğlamaz terkisine ḳâl ile ḥayrû'l-beşeri</p> <p>Bir yaña gâhî Sikender gibi ḳıldum seferi Ki Süleymân gibi şaldum yedi iḳlime çeri</p> <p>Açdı şebbâz-ı dilüm her yaña bu bâl ü peri Eyledüm seyri niçe mu‘teber anda siyeri</p> <p>Oḳudum ḳavl-i Ebübekr ile İbn-i ‘Ömeri Kimi ‘Abbâsı delîl itdi kimi İbn-Ḥaceri Görmedüm gülşen-i aḳvâlde hiçbir şeceri Ki yite şâhınun üstinde murâdum şemeri</p> <p>Yazmamış Ḳādî vü keşşâf Cerîr ü Ṭaberî Ḥaberüm yoḳ güzelüm kimden alayum ḥaberi</p>					
Bâḳî	Kimseye ‘aşḳuñda izḥâr itmedin ma‘bunluḡum Bildiler ḥâl-i derûnum gördiler maḥzûnluḡum	35b h	184	Gazel	5	G. 325 s. 300
Bâḳî	Şahn-ı gülşen mülk-i Bağdâd oldu âb-ı cûy-ı Şaṭ Yâsemenler şu yüzinde seyr ider mânend-i bat	36a h	185	Gazel	5	G. 222 s. 236
Ahdî	Cihânda ḥâşilum ‘isyân ile ancaḳ vebâlüm vār Tehî destem fenâ mülkinde ahrâr-ı niḥâlüm var Şükür emr-i Ḥüdâ-yı bî-mişâle imtisâlüm var ‘Ġanîdür ‘aşḳ ile gönülüm ne mâl ü ne menâlüm vār	36b	186	Tahmis	5	Taşlıcalı Yahya’nın gazeline tahmistir.

	Ne vâşl-ı yâra hândānum ne hicrāndan melālüm vār					
Bākī	Sākīyā kalmaz imiş çünki bu şöhet bākī Mey-i gül-gün içelüm bāde-i cennet bākī	36b h	187	Gazel	5	G. 525 s.426
Rahmī	Vaqt-i gülzār irdi bülbül oldı güyā bir yaña Şalınur ‘ analanur her serv-i bālā bir yaña Ehl-i diller kıldılar çün keşt-i şahrā bir yāna Halk-ı ‘ ālem bir yaña biçāre tenhā bir yaña Cennet-i kūyuñ komazam olsa dünyā bir yaña	37a	188	Tahmis	5	Necāti Bey’in gazeline tahmistir.
Bākī	Yār ile ola didüm olmadı şöhet bākī Kime oldı ki ola baña bu devlet bākī	37a h	189	Gazel	6	Divanda yer almayan gazel.
Rey’i	Yārdan gelmez iderse ‘ aşıkā āzār güç İltiyām itmek raķībe muttaşıl nā-çār güç Her denīden derd çekmek hāşılı her bār güç Yār işi ey dil kolay āmmā ğam-ı ağyār güç Vaşl-ı dil āsān velī ammā cefā-yı hār güç	37b	190	Tahmis	5	Nev’i ye tahmistir.
Bākī	Nesīm-i şubh eser cān-baħş olup āheste āheste Cihānda böyle cān virmiş degül[dür] dāhı bir haste	37b h	192	Gazel	5	G. 445 s. 375
Şān’i	Hilāle döndi cism-i nā-tüvānum derd ü ğamlarla Büküldi yā gibi kıddüm şehā bār-ı sitemlerle Dimişsin anı teşrīf ideyin luḫ u keremlerle Seni gözlerdi çeşm-i hūn-feşānum nice demlerle Egil ey nūr-başar merdümlük it demler kıdemlerle	38a	194	Tahmis	5	Haveri’ye tahmistir.

Şerîfî	Hānkāh-ı dehre meyl itme dilā hānlık budur İ‘tibār itme cihāna kim cihān-bānlık budur Devlet-i dünyāya mağrūr olma haķanlık budur Hay u hūdan fāriğ ol ‘ālemde sulţānlık budur Pendiñi gūş eylegil mūruñ Süleymānlık budur	38a	195	Tahmis	5	Bu tahmis, mecmūada Şulţān Süleymān başlığıyla verilmiştir fakat esasında S. Süleymān’ın gazeline yazılan bir tahmistir. Şerîfî Mehmed Efendi Divanı ve Şerîfî Divan’ında bu şiire rastlanılamamıştır. (Bkz. Kaynakça)
Bāķî	Dāğ-ı ğam naķd-i dil ü raħt-ı revānum gözedür Dīde-bān oldu meger hāne-i cānum gözedür	38a h	196	Gazel	5	G. 68 s. 142
Bāķî	Ne mümkindür nażar bir laħza rüy-i tal‘at-ı yāra Degil çünkim müyesser lem‘a-i ħurşīde nezzāre Ġubār-ı dergehin kühl itmedin çeşm-i güher-bāra Nice tākāt getürsün çeşm-i ‘āşık ħüsn-i dildāra Getürmez tāb çün bir laħza berķ-i tāb-ı envāra	38b	197	Tahmis	5	s. 96 Sultan 3. Murad’ın gazeline tahmistir.
Bāķî	Āyīne-şıfat şāf gerek şafha-i sīne Gün gibi ziyā-güster ola rüy-ı zemīne	38b h	198	Gazel	5	G. 427 s. 365
Bāķî	Geşt [ü] güzār-ı bāğ ne hoşdur niğār ile Bir nev-resīde ğonca-dehen gül-‘izār ile Çün tazelendi gülsen-i ‘ālem bahār ile Hoşdur çemende seyr idelüm tāze yār ile Tā düşmenün yüregi yana tāze yārıla	39a	199	Tahmis	8	s. 94 Sultan 2. Selim’in gazeline tahmistir.
Bāķî	Dutalum mihri görem tal‘at-i dil-ber yirine Kime dil bağlayam ol zülf-i mu‘anber yirine	39a h	200	Gazel	7	G. 422 s. 361

Şādīkī	Bülbül gibi gülğuller kılsun dil-i nālānum Tutsun yine gül-zārı feryād ile efgānum Vārını nişār itsün bu dīde-i giryānum Şebnem gibi saçılsun koñ eşk-i firāvānum Güller gibi açılsun tek gonca-i hāndānum	39b	201	Tahmis	7	Baki'nin gazeline tahmistir.
Haşimī	Bilinmez şanup itme ğayrilerle 'ahd ü peymānı Tuyulmaz nesne olmaz her ne deñlü olsa pinhānı Meşeldür gözlüye yok gizlü derler cānımuñ cānı Kerem kıll göz göre etme raķıbe luř u ihsānı Dime ağyāra luř itsem nihānı kim tıyar anı Olur rāzı [nihānı] ' aşıkā ilhām-ı Rabbānı	40a	202	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes örneğidir.
Bāķī	Seyr-i gülşende ne hāşıl bile yār olmayıcaķ Şāh-ı gülden ne biter tāze bahār olmayıcaķ	39b h	203	Gazel	5	G. 240 s. 248
Sā'ī Beg	Fenn-i 'aşkuñda gönül tıflını üstād ideyin Bī-sütūnda leb-i Şiriniñe Ferhād ideyin Çevirüp başıma cān murġını āzād ideyin Reh-i kūyuñda ten-i hākimi berbād ideyin Bunca feryādum iştidiñ dimediñ dād ideyin Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin	40a	204	Müseddes	5	
Bāķī	Yazdı bahār āyet-i hüsnüñ varaķ varaķ Gül muşhafından oķudı bülbül sebaķ sebaķ	40a h	205	Gazel	7	G. 242 s. 250
S. Süleymān (Muħibbī)	Güle bülbül gibi her kimse ki hem-sāye düşer Başına 'aşk-ı ilāhiden anuñ şāye düşer Gice gündüz işi feryād ile āvāya düşer	40b	206	Tahmis	5	Abdi'ye tahmistir.

	He kimüñ kim nazarı ol rûh-ı zîbâya düşer ‘Aqlımı cem’ idebilmez işi gavğaya düşer					
Raḥmî	Za’ fdañ künc-i ‘anâda kim dil-i şeydâ yatur Ger ecel gelseydi görmez şöyle bî-pervâ yatur	40b h	207	Gazel	5	
Kâmî	Ḳatlüme ḥünî gözün bî-vehm ü bâk eyler misin Ḥançer-i hecr ile cānı zaḥm-nāk eyler misin Cismümi ğaddâre-i ğadr ile ḥāk eyler misin Tîġ-i cevruñle bu sînem çāk çāk eyler misin Tañrıdan ḳorḳmaz mısın âḥir helāk eyler misin	41a	208	Tahmis	5	Muhibbi’ye tahmistir.
Âḥî	Müyesser olmadı vuşlat baña ol gül-‘ izârumla Ser-i kūyuñ gezerdüm her gice feryād [u] zârumla Ser-â-ser ‘âlemi ġarḳ itdüm eşk-i cüybârumla Cüdâ düşdüm dirîġâ n’eyleyüm gül yüzli yârimla Eger ḥaşr olmaz isem ol ḳıyâmet-ḳadd-nigârımla Gezem maḥşerde gögsüm döğerek seng-i mezârımla	41a	209	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes, divanda yer almamaktadır.
Bâḳî	Eger biñ zaḥm ura tîrûñ ten-i ‘uryâna incinmez Ucından tek hemân bir ḥişşe çıḳsun cānâna incinmez	41a h	210	Gazel	5	G. 199 s. 222
Şânî Beg	Ölürsem zaḥm-ı tîġ-i ḥün-feşân-ı şehvârumla Ten-i mecrūḥımı yuñ âb-ı çeşm-i cüybârumla Ser-i kūyuñda defn eylemeñ ki derd-i ‘aşḳ-i yârumla Diyem iḥyâ-yı emvât olıcak feryad u zârumla Eger ḥaşr olmaz isem ol ḳıyâmet-ḳadd-i nigârımla Gezem maḥşerde gögsüm döğerek seng-i mezârımla	41b	211	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes örneğidir.

Bâkî	Gören dil ân-ı hüsnüñ va' de-i cânâna çatlanmaz Belî ' aşıkda şabr olmaz gönül ol âna çatlanmaz	41b h	212	Gazel	5	G. 196 s. 220
Selâmî Beg	Rû-be- rû yâra tırup ey gül-i handân didüm Yeter eyle beni bülbül gibi nâlân didüm İderüm şâm u seher nâle vü efgân didüm Çan döker yaş yirine dîde-i giryân didüm Meskenüm oldu benüm kûşe-i hicrân didüm Elem-i firkatüne yok mıdur oran didüm Va' de-i vaşluña dil bulmadı pâyân didüm Kılca kaldı ki çıça hasret ile cân didüm Nice bir eyleyeyin ' aşkıñı pinhân didüm Yağdı yandırdı beni âteş-i süzân didüm Bendeñe eyle nazar ey şeh-i hûbân didüm Çekmege derd ü gamuñ kalmadı dermân didüm	42a	213	Terci-i bend	10	
Bâkî	Gel ey sâkî bulunmaz böyle ' âlî dil-güşâ meclis Getür câm-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis	42a h	214	Gazel	5	G. 208 s.227
Bâkî	Medhüş-ı câm-ı la' lüñ mestânedür şanurlar Mest-i şarâb-ı ' aşkuñ divânedür şanurlar	42b h	215	Gazel	5	G. 115 s. 172
Bâkî	Dem-i şubh irdi getür bâdeyi şöbet demidür Mey-i nâb ile pür it sâgar-ı ' işret demidür	43a h	216	Gazel	5	G. 81 s. 150

Muhibbî	Nâr-ı ğamdan nazar iden kişi tâb-ı tenüme Didi fânus-ı belâ örtüne pîrahenume	43b h	218	Gazel	5	Bu gazel divanda yoktur.
Harîmî	Irâğ itme şarâb-ı nâbı piş-i mübtelâlardan Meded dür eyleme luţf et bizi bezm-i şafâlardan Ferâmûş eyleme ‘uşşâkı câm-ı dil-güşâlardan Kerem kıl kesme sâķi iltifâtuñ bî-nevâlardan Elüñden geldüğü hayrı dirîğ etme gedâlardan	44a	219	Tahmis	5	Harîmî’nin Fuzülî’ye tahmisidir.
Cinânî	Yoluña cân virüp dil ‘arz iderken mübtelâlıklar Nedür bu va‘z-ı nâ-şâyesteler bu nâ-sezâlıklar Neden lâzım gelür bilsem bu deñlü pür-cefâlıklar Helâk oldum nedür cânâ bu firqatler cüdâlıklar N’olaydı olmayaydı tâ ezelden aşinâlıklar	44a	220	Tahmis	5	Amri’ye yazılan tahmistir. s. 237
Çâkerî	Seher bād-ı şabâ tırmaz eşer âheste âheste Şafâdan serv başıñı şalar âheste âheste	44a h	221	Gazel	5	Bu gazel Çâkerî divanında yer almamaktadır. (Bkz. Kaynakça)
Hüsâmî	Felekden üstün olsa kadri ammâ zir-dest olsa Yüzi gün gibi ‘âlâ sâye-âsâ gönli pest olsa Gözi maħmûrı cur‘a-yı câm-ı bezm-i elest olsa Muhaşşal şîşe-i tekliif ortada şikest olsa Şarâb-ı ‘aşķ ile ‘aşķdan evvel kendü mest olsa Muhabbet kadrini bilse güzel ‘aşķ-perest olsa	44b	222	Müseddes	4	Mütekerrir müseddes.
Esîrî	Seher dil bülbüli tırmaz uçar âheste âheste Varup sen goncaya râzun açar âheste âheste	44b h	224	Gazel	5	

Cinānī	Reh-i ‘aşkuñ ezelden bī-ser ü sāmānyuz cānā Belā vādīsiniñ ser-geşte-i devrānyuz cānā Bizi şanmañ cihānuñ tālib-i ünvanıyuz cānā Ne dehrün bendesi ne şāh-ı ālī-şānyuz cāna Esīrūñ olalı mülk-i ğamuñ şulţānyuz cānā	45a	225	Tahmis	5	Nev’iye yazılan tahmistir. s. 226
‘Ālī	Süzilsün çeşm-i mestün hevā-yı bīdārı görsünler Bozılsun bend-i zūlfün bendeler dizārı görsünler Çözilsün dügmeler mir‘āt-i pūr-envārı görsünler Çıkar pīrāhenün tā kudret-i settārı görsünler Meded rūh-ı muşavver nic’olurmuş yārı görsünler	45a	226	Muhamm es	5	Muhammes 2 s. 311
Rūhī	Gün yüzinden aşıcak kākül-i ‘anber fāmuñ Cennet altında yā üstinde dimişler şāmuñ	45a h	227	Gazel	5	G. 695 s. 764 İki beyit eksiktir.
Maḥfī	Niçe şerḥ eyleyeyin şerḥa-i ḥūn efşānum Niçe keşf eyleyeyin sırr-ı ğam-ı pinhānum Yā nice bir yağıla nār-ı dil-i sūzānum Kalmadı zerre söylemege kadar imkānum Hiç derdüm dimege kimseye yoğ dermānum ‘Aşğ bir ḥālete irgürdi beni sulţānum	45b	228	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes
Rif‘atī	Ne dilde ārzū-yı ‘ıyş u nūş-ı şoḥbet-i Cem vār Ne mānend-i şafā-yı duḥter-i rez gibi maḥrem vār Getür sākī şarāb-ı dil-güşāyı bende bir ğam var Ne cām-ı bāde-i gülgūna beñzer yār-i hem-dem var Ne şadr-ı gūşe-i meyḥāne gibi cāy-ı ḥurrem var	45b	229	Tahmis	5	Baki’nin gazeline yazılan tahmistir.
Ḥayretī	Lāğubāliyüz gedāyuz gerçi kim sulţānlar bizüz	45b	230	Gazel	5	G. 137 s. 219

	Şüretâ kem kaçrayuz ma‘nide ‘ummânlar bizüz	h				
Bâkî	Ne hengâm-ı şafâ-yı ‘işret-i mül gibi bir dem var Ne sâz-ı muṭrib-âsâ cân-fezâ-yı mürde-i ğam vār Ne mânend-i hayâl-i yâr bezm-i dilde maḥrem vār Ne cām-ı bâde-i gülgüne beñzer yâr-ı hem-dem var Ne şadr-ı gūşe-i meyḥâne gibi cây-ı ḥurrem vār	46a	231	Tahmis	5	s. 100 Baki'nin kendi gazeline yazdığı tahmistir.
Ḥâfîzî	Hamdü'lillah der-i mey-ḥâneyi gördük meftūḥ İçelüm cām-ı muşaffâ bulalum raḥât-ı rūḥ	46a h	232	Gazel	5	
Cinânî	Nev-bahâr oldı güzellendi ser-â-ser ‘âlem Oldı ezhâr ile her gūşe gülistâm İrem Sîneler ṭoldı şafâ kalmadı endüh-ı ğam Eyledi müjde-i gül dilleri şād [u] ḥurrem Goncanuñ gönli açıldı güle düşdi şebnem	46b	233	Tahmis	5	Cinani'nin Baki'nin gazeline yazdığı tahmistir. s. 229
III. Murâd	Baḫsam yüzüne zülf-i siyekâr ele girse Öpsem elini ruḥları gülzâr ele girse	46b h	235	Gazel	5	
Fevrî	Güller açıldı şahn-ı çemen sebze-zârdur Devrân-ı lâle mevsim-i zülf-i nigârdur Eyyâm-ı geşt [ü] deşt [ü] zevk-i kenârdur Hengâm-ı ‘aşk vaqt-i mey-i hoş-güvârdur Bülbül terâne başladı evvel bahârdur Şeydâlıgum benüm yine bî-iḥtiyârdur	47a	237	Tesdis	5	
Cinânî	Şanmañuz ğurbetde cām-ı hoş-güvâr egler beni Ya şafâ-yı gül-geşt [ü] seyr-i kenâr egler beni	47b	238	Müseddes	5	

	Bir ‘aceb sevdādayın leyl ü nehār egler beni Gitmege m̄an‘i d̄üşüp bī-ihtiyār egler beni Āh kim ğurbetde aldum bir niġar egler beni Çodan eylerdüm sefer bir ŗīve-kār egler beni					
Bākī	Ŗayd ider bāz-ı ecel bu murġ-ı cānı ‘ākıbet Mūr [u] m̄ara mesken olur āŖiyānı ‘ākıbet	47a h	239	Gazel	7	Gazel divanda yer almamaktadır.
Hādī	Ruuñ cānā gül-i ra‘nā degül mi Ana dil bülbul-i ŗeydā degül mi Ŗauñ bir sünbül-i zībā degül mi Gözüñ bir nergis-i ŗehlā degül mi Benüm MuŖlicigüm ā‘lā degül mi Güzeller ire müstesnā degül mi	47b	240	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes.
Ŗehri	‘AŖkı setr itmek de müŖkil āŖkār itmek de ğüç N’eylesün bī-āre dil ŗabr u arār itmek de ğüç	48a	241	Gazel	5	
Hüdāi	Ey ru-ı bāġ-ı letāfetde gül-i hāndānum Tutdı bülbul gibi d̄nyā yüzini efgānum Az alupdur ıa burc-ı bedenümden cānum Ey lebi derd ile hikmeti ile Lomānum Ŗerbet-i vaŖluñ ile eyle benüm dermānum D̄Ŗmesün boynıña hecrüñle ölürsem anum	48a	242	Müseddes	5	Müseddes-i müzdevic
DāniŖi	Bānā ‘arż eyle cemālūñ meded ey ible-i hācāt Yüzüñi ğörmege her dem iderüm Hāa münācāt	48a h	243	Gazel	5	
H̄ayretī	Seyrāna ıdı ŗīm-bedenler araf araf Ŗalındı yine serv-i emenler araf araf	49b h	245	Gazel	5	G. 177 s. 243 Divanda 3 ve 4. beyitler yer

						değiştirmiştir.
Ġamī	Dün görüp dil-beri olsun bire ğaddār didüm Gelmedün yanıma gitdün kanı ikrār didüm Ne revā yār ola senün ile her hār didüm İdesin cān u cihāndan beni bīzār didüm Bülbülün zāruñ işit ey gül-i gülzār didüm ‘Ahd ü peymānıñ gel eyleme inkār didüm Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm Va‘ de-i vaşla hilāf eyleme zinhār didüm	50a	247	Müsemmen	6	Mütekerrir müsemmen
Bāķī	Nām u nişāne qalmadı faşl-ı bahārdan Düşdi çemende berg-i dıraht ‘itibārdan	50a h	248	Gazel	5	G. 371 s.329
Fevrī	Bir dem idi hem-dem olmuşdum bugün sen şāh ile İşigün hākūñ deġişmezdüm serir-i māh ile ‘Aşķ u meşķ eyledi ġamzeñ bu dil-i āġāh ile Çünki vaşluñdan beni dūr eyledün ikrāh ile Haste dil alışmayup ol ġuşsa vü bārgāh ile Hem-dem oldum ‘aşķa yoldaş zār oldum āh ile ² Rāh-ı hicrānı dutup birķaç nefer hem-rāh ile Göñlümün tıflın koyup sen āfet-i dil-hāh ile Ben diyār-ı ġurbete gitdüm firāķ-ı āh ile Göñlimi cānā saña işmarladum Allāh ile	50b	249	Muaşşer	5	Mütekerrir muaşşer.
‘Ubeydī	Derdün ne behey ‘aşık bī-çāre neden olduñ Bir yirde qarāruñ yoķ āvāre neden olduñ	50b h	250	Gazel	5	G. 164 s. 121

Selîkî	Sen baña gül bülbül-i nālân olayın ben saña Sen baña şeh bende-i fermân olayın ben saña	51a h	251	Gazel	5	Bu gazel Selîkî divançesinde bulunmamaktadır.
Fevrî	Cân çıkarsa küy-ı firkatde ğam-ı dildârdan Baş giderse ‘aşk içinde cünbiş-i ağıyardan Câme-i ten yansa nâr-ı sîne-i bîmârdan Tâc-ı ser düşse hevâ-yı âh-ı âteş-bârdan El çeküp hep bâş u cân u cübbe vü destârdan Geçmeyem hergiz belâ-yı derd-i ‘aşk-ı yârdan Dönmeyem kâl u belâdan itdügüm ikrârdan	51b	252	Müsemmen	5	Müsemmen-i müzdevic.
Kıyâsî	N’ola bizâr olur isem dil-i nālânımdan Cânıma geçdi uşandırdı beni cânımdan Kimse efgânım ucundan geçemez yanımdan Gözlerüm dağı döker yaş yirine kıanımdan Kime feryâd ideyüm nâle vü efgânımdan Kime kıan ağlayayım dîde-i giryânımdan	51b	253	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes.
Bâkî	Nergis üzre berg-i zerd ü jâleler kim vardır Er çerâğına dizilmiş dirhem ü dinârdur	51b h	254	Gazel	5	G. 110 s.169
Şenâî	Bulur çü fenâ âhîr kaçır-ı felegüñ bâmı Kalmaz kafes-i tende cân murğı çün ârâmı Gel ‘âlem-i bâkîye ‘azm eyle kııl ikdâmı Ammâ reh-i zecr ile hiç virme aña kâmı Ey tâlib olan ‘âşık fehm eyle serencâmı Her dem okı bu beyti nüş it mey-i gül-fâmı	52a	255	Müsemmen	7	Mütekerrir müsemmen.

	Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşēd cāmī Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī ³					
Bāķī	Yazmış debīr-i hikmet ezel şafha-i güle Bülbül terennüm eylese her bār gül güle	52a h	256	Gazel	5	G. 447 s. 377
Şemsī	Gitdüm diyār-ı ğurbete cānān unutmasun Añsun cefā ile beni tek yār unutmasun	52b h	257	Gazel	5	Divanda yoktur.
Nesīmī	Yüzüñ muşhafdur ey rūḡ-ı muşavver Te‘ālā şānuhu Allāhu ekber	53a	258	Gazel	11	G. 72 s. 119
Nesīmī	Kim eydür kim yüzüñ gül-nāra beñzer Ki yüzüñ nūr ile hem nāra beñzer	53a	259	Gazel	15	G. 76 s. 121 Bazı beyitlerin sırası farklıdır.
Bāķī	Ḥalka ḥalka zülf ki ol ḥaṭṭ u ḥāl üstindedür Şekl-i tuġrādur mişāl-i bī-mişāl üstindedür	53a h	260	Gazel	8	G. 124 s. 177
Nesīmī	Ehl-i imān ısları şol demde inkār itdiler Ol Hüseyñiyi Ḥaleb şehrinde berdār itdiler	53b	261	Gazel	7	G. 156 s. 173 Bazı beyitlerin sırası farklıdır.
Nesīmī	Cānuma cāndan ne kim gelse ciġerler aġrımaz Ḥaḳḳ bilür bir nūş için biñ niş iderler aġrımaz	53b	262	Gazel	9	G. 186 s. 189. Bazı beyitlerin sırası farklı, 8. beyit divanda yer almamaktadır.
Bāķī	Baḡş itmesün ‘izāruñ ile encümende şem‘ Ḳanda çerāġ-ı mäh-ı şeb-efrüz Ḳanda şem‘	53b h	264	Gazel	5	Gazel 224 s. 238

³ Sufi bir kadeh şarap çekmezse safi olmaz, ham olanın olgunlaşmak için çok yolculuk yapması lazımdır.

Nesimî	Ey cemâlûñ şafhasından Hıtm-i Qurân buldum uş Şaçınuñ her târesinden küfr-i imân buldum uş	54a	266	Gazel	6	G. 211 s. 204. Divandaki gazel 8 beyitten oluşmaktadır.
Ahmedî (Sarban)	Sâkı-i vahdet elinden içmişem men cām-ı şâf Mest-i dünyâ şanmāñuz kim söyleyüm bin dürlü lâf Murğ-ı ‘Ankâyem ki ‘uzletde maķāmum küh-ı Kâf Söylemezim Hâķķ bilür tezvir idüp lâf u güzâf	54a	267	Murabba‘	9	s. 126 Bu manzume sadece Ahmed-i Sarban divanında vardır.
Rahmānî	Yine dil hālını ‘arz eyledi cānāne birez Yandı yakıldı gelüp derd ile efgāna birez	54a h	268	Gazel	5	
Ahmedî (Sarban)	Cehd eyle bugün kesb idegör ‘aşķ-ı hâķķî Keşf ola saña ķalmıya ‘ālemde daķķî	54b	269	Gazel	19	G. 194 s. 280 Mecmûada bir beyit fazladır.
‘Alî	Ṭutarın mir ‘ât-ı ṭab‘ um bir ķamer-ruhsāra ben Her neye olursa ṭoydum ṭoymadum dîdāra ben	54b h	270	Gazel	5	G. 1001 s. 203
Ahmedî (Sarban)	Bülbül gibi ‘aşķ ehli figān eylemek olmaz Esrār-ı sözin halka beyān eylemek olmaz Gencine-i ‘uşşāķı ziyān eylemek olmaz Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz	55a	271	Murabba‘	14	s. 124
S. Süleymān (Muḥibbî)	Ṭutuşdum āteş-i ‘aşķa yanar gönlümde dāgum var Yine bu tekke-i ğamda sö[yü]nmez bir çerāgum vār	55a h	272	Gazel	5	G. 472 s. 173 Son iki beyit farklıdır.
Ahmedî (Dükakinzade)	Ey güneş ṭal‘ at n’ola bir kerre eylerseñ vefā Şād olup dīvāne dil bulsun küdüretten şafā Hasta cānum derdine luṭf eyle derdüñden devā Pādişāhum dil-berüm rüh-ı revānum Muşṭafā	55b	273	Murabba‘	5	s. 69

‘Ulvi	Te‘ālallāh behey udret ne demde oldu bnyādu Nedendr bilsem āyā āb [u] hk [u] āte  bādu Ne bāu bābān beslemidr serv-i azādu Ne an dil-gada ekdi amet add-i imadu Efendm saa kim dirler ne yirdensi nedr adu Cefāy kimden grend be zlim kimdir stādu	55b	274	Mseddes	5	Mtekerrir mseddes.
Fiān	oma elden adei yār–i vefādār olıca Kiiye hem-dem imi hem-dem-i dildār olıca	55b h	275	Gazel	5	G. 41 s. 71
Bennāy	Le’ime her kerem berg–i sitemdr h gzār olmaz eb-i deycr–ı mehtāb itse nrān nihān olmaz Ta’yin re sa’y–ı terbiyetle lāle–zār olmaz Degldr sehl–kār–ı ‘ahd herkes merd–i kār olmaz Bekāsuzdur binā–y ‘ahd–i dmen ber–arār olmaz Cevd imāna gelmez merd–i mlid tevbe–kār olmaz Vefā gelmez ehā bigāneden ayār yār olmaz	56a	276	Msebba’	8	Mtekerrir msebba.
Fevr	Blbl alar ba zre gzi yaın dkerek āh–ı gl hāste meger var ise ıardı iek	56a h	277	Gazel	5	
‘Ulvi	Ne dilde zev [] srr ne cānda rāhat vār Ne āl’ oldu msā’ id ne bada devlet var Ne kīsede zer  sm ne elde vs’ at var Ne bende cevre taamml ne sende efat var Ne hālm amaa udret ne abra āat var Efendi hāl mkedder ziyāde hāyret vār	56b	278	Mseddes	5	Mtekerrir mseddes.

‘Ubeydî	Ġamuñdan pāy-māl olaldan dil-i vīrānı añmazsın Ele ihsān idersin künc-i vaşlı anı añmazsın	56b h	279	Gazel	5	G. 216 s. 147
Nev‘î	Bu ‘aşk-ı mecāzuñ ğam-ı hicrānına la‘ net Dünyāda vü ‘uqbādaķı ħasretine la‘ net Erbāb-ı ğamuñ nāliş ü efgānına la‘ net Dil-berlerinüñ vāde-i ihsānına la‘ net Yoķ yirlere itdükleri peymānına la‘ net Ol ŧāifenüñ gerçek [ü] yalanına la‘ net Bu şan‘atı icād idenüñ cānına la‘ net Ecdādına vü aşlına erkānına la‘ net	57a	280	Müsemm en	5	s.206 1. ve 2. bendlerde son mısralar birbiriyle deĝiştirilmiş.
Bāķî	Yārdan cevr ü cefā luţf u kerem gibi gelür Ġayrdan mihr ü vefā derd ü elem gibi gelür	57a h	281	Gazel	5	G. 146 s. 192
‘Ulvi	Her kimi görse gönül kendüsüne yār şanur Her vefāsuz güzeli yār-i vefā-dār şanur	57b h	283	Gazel	5	
Cinānî	Gördüğümce sen gül-i nev-reste-i nāzük teni ‘Aşķum artar vālih ü dīvāne eylersin beni Açmayup mihr-i ruķ-ı zībāña çeşm-i rüşeni Güşe-i firķatde eylesem ‘aceb mi meskeni Görmemek yegdür görüp dīvāne olmaķdan seni	58a	284	Muhamm es	5	Mütekerrir muhammes. s. 249
Ĥayretî	Gider oldum āsitānuñdan çü cānum elvedā‘ Yazar eflāk üzre āhumdan duĝānum elvedā‘ Çaĝlayupdur dem-be-dem eşk-i revānum elvedā‘ Elvedā‘ şimden girü ruķ-ı revānum elvedā‘	58a	285	Murabba‘	5	D. s. 106 3. bend 1. ve 3. mısraların yeri deĝişmiştir. 4. bendde 3. Mısra: Şafķa-i şinemde yazar eşk-i ĥününüm benüm

İshāk	İsterem zād-ı ğamuñ dilde firāvān olsun Ki cihāndan sefer itmekte baña āsān olsun	58a h	286	Gazel	5	G. 216 s. 257 İki beyit eksiktir.
Fānī	Gerdūn ki bir haqīqati yoq bī-vefā-y-imiş Şanmañ siz anı dār-ı sürūr [u]şafa –y-imiş Çünki gönül bu dehr-i denī bī-bekā imiş Dil bağlamak cihāna kişi key haṭā imiş Dünyā maqāmı ḥasret ü derd ü belā imiş Miḥnet ocağı ğam evi mātem-serā imiş	58b	287	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes.
‘Ulvi	Kıl nazar ḥālūme ey kişver-i ḥüsnüñ māhı Gāh cevri eyler iseñ bāri esirge gāhı Çoma tenhāda vü firqatde dil-i gümrāhı İrmesün çerḥe diler iseñ o ğaribin āhı Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i ḥüsnüñ māhı Yoqsa yirden göge dek incinürüz vallāhı	58b	288	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes
Necātī	Āşüfte olup sünbül-i dildāra benefşe Yüz yire ḳodı derd ile bī-çāre benefşe	58b h	289	Gazel	5	Benefşe Kasidesi’nden muhtelif beyitler alınarak vücuda getirilmiş bir gazeldir. Divanda gazel şeklinde bulunmamaktadır. s.105
‘Ubeydī	Ne ‘aceb alçaq olur bu felek-i pür-āyın Doğunur ehl-i dile dā’im ider zār u ḥazın Kimi kim vuşlat ile bir iki gün eyleye şād Firqat ile niçe yıllar ider anı ğam-gın Bir zamān şöyle güler yüziñe şanursın kim	59a	290	Terkīb-i Bend	5	s.18 İlk bendde bazı beyitlerin sırası farklıdır.

	<p>Artuğ itmez ğam u derd ile çinün pür-çin</p> <p>İssi yine bir od birağur cânun nice kim Yedi deryâyı dökersiñ anı itmez teskin</p> <p>Pertev-i mihr ile gündüz giyürür cāme-i zer Şeb-i ğamda seni qor bir qara şāl ile hemin</p> <p>Elün alup tatalum şimdi çıkardı ‘arşa Bir zamān ola kim ide yirüni zır-i zemīn</p> <p>Sen şanursiñ ki saña cān virüp eyilik ider Haberün yoğ seni ol çāha atar ey miskīn</p> <p>İmdi hāk eylemedin menziliñi çerğ seniñ Cehd idüp eyleyi gör yirüni Firdevs-i berin</p> <p>Çünki bu ‘ālem-i fānī saña bāqī qalmaz Erlük it pīrezen-i dehre şağın olma yaqin</p> <p>‘Āqil olan kişi dünyāya muğabbet mi ider Nağd-i ‘ömrün çevirüp yoğ yire ğaflet mi ider</p>					
Hayālī	<p>‘Attar şıfat geldi yine bāğa benefşe ‘Anber saçınıñ büyüni almağa benefşe</p>	59a h	291	Gazel	5	
Bāqī	<p>Yılda bir açılır ancağ şen olur bāğda gül Qanı ol ğonca-i hāndan gibi şūh u şengül</p>	59b h	292	Gazel	5	G. 296 s.283

Fevrî	Cân belâ başka belâdur bu dil-i zâr dağı Ne belâdur baña bu çeşm-i pür-efkâr dağı	60a h	293	Gazel	5	
Şıyâmî	Diyâr-ı ğurbete düşdüm ğam u derd oldı yârânım Bu fânî ‘ âlem içre ne serâyum vâr ne dükkânım Mekin olmağa aşla bir mekânda yoğdur imkânım İrişdi anca dürlü devlete emşâlüm ekrânım Benüm ser-pençe-i hâk oldı miñnetle giribânım Uşandum tatlu cânımdan benüm ey mâh-ı tâbânım Heşâb olmağ ne mümkündür benüm derd ü firevânım Benüm derdüm baña kâfidür ey pâkîze-damânım Gözüme karşı nâ-ehle inanma sen de sulţânım Çoşulma her pelîd ile benüm serv-i hırâmânım Çalursa böyle derd ü ‘ aşk ile hâl-i perişânım Helâk olur belâ damında âhir bu cism-i ‘ uryânım Gelürseñ öldüğümde kabrüm üstine benüm cânım Muğarrerdür işitmek cân kulağıyla bu efgânım Revâ mıdur gidem zulm ile boynuñda kala kânım Umarken luţfuñı ihsânıñı devletlü sulţânım	60b	294	Terci-i bend	9	
Hayretî	Melâhat meclisinde leblerüñ şahbâ-yı âl oğşar Leţâfet gülşeninde sözlerüñ âb-ı zülâl oğşar	60b h	295	Gazel	5	Gazel.105 s. 201

Bāķī	Gülşen isterseñ işte mey-hâne Gül-i ħandān gerekse peymāne	61a h	296	Gazel	5	G. 471 s. 392 İki beyit eksiktir.
Şairi B.	Doğrıdur nefşüm diyen söyler yalan İne girmeyince doğrıalmaz yılan Başını seng-i belādan kırtar Ħalk arasında yılan gbi yılan	61b h	297	Kıt'a	1	
Bāķī	Ėoncalar içre nihān eyleme gül-berg-i terüñ Ya' nī kim seyr idelüm gögsüñi aç dügmelerüñ	61b h	298	Gazel	5	G. 277 s. 271 İki beyit eksiktir.
Uşulī	Şükr Ħakķa kim yine bir mehlikādur sevdüğüm Nürdur başdan ayağa şems-i-duĥādur sevdüğüm Sāyesinde pādışāhum bir hümādur sevdüğüm Serv-[ķad] maĥbūblardan müntehādur sevdüğüm Yā Ħasen yāĥūd Hüseyñ-i kerbelādur sevdüğüm Laĥmüke laĥmi' Aliy'ül-Murtezādur sevdüğüm Şüret-i Raĥmān 'aliy'ül-'arş istevādur sevdüğüm Ėible [ĥakķı] ka' be-i ehl-i şafādur sevdüğüm Deyr-i dilde bir hep lu' büt nümādur sevdüğüm Ħāşelillāĥ dostlar nūr-ı Ħudādur sevdüğüm Ben Muĥammed ümmetiyem Muşafādur sevdüğüm	62a	299	Terci-i Bend	5	s. 75 Bazı mısraların sırası farklıdır.
Fevrī	Seni zemm eyler āh-ı ĥalk-ı cihān Gelmesün Fevrī saña emr-i ĥarīb Kimi işyān ider Ħudāya şerīk Kimi eyler Resūlini tekzīb	62a h	300	Kıt'a	1	

Fevrî	Mest-i şarâb-ı aşkâm şeydâlığum var ancak Ta' n itme baña zâhid rûsvâlığum var ancak	62a h	301	Gazel	5	
Hâdî	Ben ğarîb ü nâ-tüvâna ebr ü bârân ağlasun Acıyup aĥvâlime baĥr-i ferâvân ağlasun	62b h	303	Gazel	5	
Yetimî	İzüñ ğubârî başıma ger olsa idi tâc Olmaz idüm bu vechile ĥalk arasında aç Mu' tâd olâlı derd-i devâ istemez mizâc Bîmâr-ı aşkı şerbet ile eyleme ilâc Vâr ey tabîb ĳo beni derdüm baña yeter	63a	304	Tahmis	-	Necati'nin gazeline yazılan tahmistir.
Ĝarîbî	Şabra tâkat kalmadı hiç bende ĳurbân olduğum Görelî bu ĥüb cemâli sende ĳurbân olduğum Gönlüm ârâm eylemez dil ĳanda ĳurbân olduğum Sendedür dîvâne gönlüm sende ĳurbân olduğum	63a	305	Murabba'	5	
Ĥayretî	Çekdüm bu yıl bu yolda niçe dürlü bâr-ı ğam Tâĳ oldu tâkatüm bükülüp ĳaddüm oldu ĳam Aldum elüme tâ ki saña yazam nâme-i elem İki büküldi kâğıd u ĳan ağladı ĳalem	63a	306	Murabba'	5	Musammat 19 s.103
Bâĳî	Sîneye çekmege bir serv-i dil-ârâm olsa Ser-keş olmasa iñen aşık[ın]a râm olsa	63a h	307	Gazel	5	G.435 s 369.
Ķâsimî	Nâr-ı ĥasret âh kim cânuma ğayetde itdi kâr Aldılar ârâm u şabrum bî-ĳarârum bî-ĳarâr Düşeli ĳirdâb-ı aşĳa bulmadum bir dem kenâr Yüz çevirdi tâli'üm aksine döndü rûzgâr	63b	308	Murabba'	5	Mütekerrir murabba

Mu‘inî	Eyledüñ kaçd-ı gâzâ fetḥ [ü] zafer kâruñ ola ‘ Askerüñ cümle velî kuṭb-ı sipeh-dâruñ ola ‘ Alem-i düşmen-i bedḥâh nigün-sâruñ ola Himmet-i Ḥazret-i Eyyüb ‘ alem-dâruñ ola Çün yöneldüñ sefere ‘ avn-i Ḥudâ yâruñ ola Ḥazret-i Ḥızr-ı nebî kâfile-sâlaruñ ola	63b	309	Müseddes	6	Mütekerrir müseddes
Fiğânî	Burc-ı şerefde ḥüsn ile meh gibi bul kemâl Eksüklüğüni görmeyelüm ey kaşı hilâl	63b h	310	Gazel	5	G. 46 s. 30
Şun‘î	Çanķı ‘ aşık ki gubâr-ı reh-i cânân olmış Taḥtım yel götürür kendü Süleymân olmış	64a	311	Gazel	5	G. 76 S.495
Şun‘î	Bir cām ile kıldı yine sâķî beni mecnûn Beñzer ki dilâ itdi şarâba o gül efsûn	64b	312	Gazel	5	G.131 S.529
Bâķî	Eşigüñ ḥâkine ser-çeşme-i ḥayvân dirler Çapuña matla‘ -ı ḥürşid-i dıraḥşân dirler	64a h	313	Gazel	5	G.144 s.191 Bir beyit eksiktir.
Bâķî	Şubḥ-ı vaşl-ı yârdur bezm-i şarâb itmek gerek Sâğar-ı rengin[i] reşk-i âfitâb itmek gerek	64b	314	Gazel	5	G.256 s. 258
Şemsi	Ol meh cihânda gün gibi fettân olup gezer Tâc-ı zer aldı başına sulṭân olup gezer	64b	315	Gazel	7	G. 119 s. 337
Bâķî	‘ Âşık ki süz-ı ‘ aşķ [ile] ‘ uryân olup gezer Abdâldur ki ‘ âlemi ḥayrân olup gezer	65a	316	Gazel	6	G. 138 s.187 Bir beyit eksiktir.
Şemsi	Çemende giydi gül-güni kâbâlar gönecalar güller	64b h	317	Gazel	5	Divanda yoktur.

	Demidür bezm iderse meh-likâlar gonca[lar] güller					
‘Âlî	Diye ey bād-ı şabā serv-i revānum gele mi Baña gönlüm uya mı yirine cānum gele mi	65a	318	Gazel	5	G. 1501 s. 297
Revānî	Sākiyā luṭf it baña şun tolu cām <i>İnneme’l-iḥsān illā bi’t-tamām⁴</i>	65a	319	Gazel	5	G. 244 s.187
Dānişî	Çün ṭabībüm çekerüz derd [ü] ğam-ı hicrānuñ Şerbet-i vaşlı ile kıl varısa bir dermānuñ	65a	320	Gazel	5	
Necātî	Daḥı cevre peşimān olmaduñ mı Be hey kāfir müselmān olmaduñ mı	65a h	321	Gazel	5	G. 594 s. 415
Bāķî	Gül yüzün vaşfında bülbül kılsa efgāmı dürüst Bāğda bir goncanuñ qalmaz giribānı dürüst	65b	322	Gazel	5	G.22 s. 114 Bir beyit eksiktir. Bu gazel mecmûada iki kez yazılmıştır.
III. Murād	<i>A‘şamtü ile’r-rabbi hüve’l-ḥaḫķu celīlū⁵</i> <i>Ferdü aḫedu ḳādiru mādelle cemīlu</i>	65b	323	Gazel	5	Mülemma gazel.
Bāķî	Dehen-i goncada ol la‘l-i şeker-bār olmaz Bülbül-i bāğda bu lezzet-i güftār olmaz	65b	324	Gazel	5	G.194 s. 219
Cem	Zülfün ol sünbüdürür kim āfitāb üstindedür Dişlerün ol lu’lu’ kim yāḫüt-ı nāb üstindedür	65b	325	Gazel	5	
Bāķî	Baña cevri ile cefā eyleme iḥsān eyle	65bh	326	Gazel	5	G. 475 s.395

⁴ “Bana ihsanını tam yap.”

⁵ “Hak Celil Ḳādir Ehad ve Cemil olan Allah’a bağlandım.”

	Ġayrıya mihr ü vefâ eyleme ihsân eyle					
‘Ulvi	Ey gönül Ġayrıya meyl eyleme cânân bir olur Birinün ‘aşkı derûnuñda yatar cân bir olur	66a	327	Gazel	5	
Revânî	‘Āşık seyr itmege bir kâmet-i bâlâ gerek Şüfiyâ derviş olanuñ himmeti â‘lâ gerek	66a	328	Gazel	5	G. 209 s. 174
Fevri	Gezüp mülk-i vücûdî ‘âlem-i ‘aşka kâdem başdum Bu günden şoñra ölmezsem ‘adem ‘iqlîmidür kaşdum	66a	329	Gazel	5	XIX. gazel
Dânişî	‘Āşık ol şâhuñ aslâ luḡfı yok ihsânı yok Ġayrıya ihsânınuñ hiç ḡaddi yok pâyâmı yok	66a h	330	Gazel	5	
Necâti	Lâle-ḡadler yine gülşende neler itmediler Servi yürütmediler ḡoncayı söyletmediler	66b	331	Gazel	5	G.198 s.240
Bâkî	ḡaḡtum ḡisâbîñ bil didüñ sevdâlara şalduñ beni Zülfüm hayâlîñ kıl didüñ ḡavḡalara şalduñ beni	66b	332	Gazel	5	G. 531 s. 430 “Sevdâ” ve ḡavḡâ” kelimelerinin yeri deḡişmiştir.
Ş. Yaḡyâ Efendi	Urduñ cefâ ḡaşıñ dile dîvâne mi şanduñ beni Zencîrine bend eyledüñ uşlana mı şanduñ beni	66b	333	Gazel	5	G. 437 s. 465
ḡayretî	Açılsa yâr ile yâd olsa dil-ber Ḗoçulsa râm-ı dildâr olsa dil-ber	66b	334	Gazel	5	G.122 s.211 2. ve 4. beyitler yer deḡiştirmiştir.
Revânî	Bahâr oldu yine lâle ele câm aldı rindâne Benefşe şeb külâhın[1] kıvırmışdur levendâne	66b h	335	Gazel	5	G. 370 S. 234

Şemsi	Her kimiñ murğ-ı dili uçdı hevâ vü hevese Anı şayyâd-ı felek eliyle koydı kafese	67a	336	Gazel	5	G. 368 s. 586
Necâti	Ço gönül buseñe cân ile harîdâr olsun Bi'llâh ey gonca-dehen yoç dime bâzâr olsun	67a	337	Gazel	5	G.412 s. 334
İilmî	Dil reh-i mey-hâne-i [cân]-fezâdan geçmedi Cân hevâ-yı ' aşk-ı pāk-i dil-rübâdan geçmedi	67a	338	Gazel	5	
Bâki	Şeb-nem gibi saçılısun koñ ' aşk-ı firāvānum Güller gibi açılısun gül-i sünbül-i ħandānum	67b	339	Gazel	5	G.338 s.309 İki beyit eksiktir.
İüsni	Lebün gonca ' izāruñ gül ruĥuñ gülzār-ı cennetdür Nihâl-i ħaddüñ anda tâze şâh-ı bâğ-ı behceddür	67a h	340	Gazel	5	
Ca' ferî	Şol iki dil-berimüñ gögdede cāndur birisi Biri cân ise ne var cân-ı cihāndur birisi	67b	341	Gazel	7	
Bâki	Gönül bir rind-i ' âlem-süz şüh-ı şeh-levend ister Ki ' aşk odma yakmağa dil ü cânlar sipend ister	67b	342	Gazel	5	G.143 s.190
Belîgi	Sözümüz aňlayamaz şüfî bizüm ħâl ehli Bî-zebân söyleşelüm vârisa bir ħâl ehli	67b	343	Gazel	5	
Çabülî	Yâr için imiş çün bu ħadar durma oturma Şimden girü ey serv-i çemen durma oturma	67bh	344	Gazel	5	g.378 s.722

Aḥmedī	Ne dil ḳor kim göziñ yağmaya virmez Ne ser ḳor kim şaçuñ sevdāya virmez	68a	345	Gazel	5	Divanda yoktur.
‘Ulvi	Ḫarc eyler ise ḫançerine dil n’ola varın Yeg bilür efendi kişi kendüye çıkarın	68a	346	Gazel	5	
Bāḳī	Müşkil imiş ki dil-rubā tıflı ola dil-sitān ola ‘Āşık-ı zār [u] mübtelā pīr ola nā-tüvān ola	68a	347	Gazel	5	G.404 s.349
Bāḳī	Ḫoş geldi baña mey-gedenüñ āb [u] hevāsı Vā‘llāhi güzel yire yapılmış yıķılası	68a h	348	Gazel	5	G.508 s.416 İki beyit eksiktir.
Rūḫī	Gelmez o şühdan vefā ki revīşi yamān ola ‘Āşıka eyleyüp cefā ğayrıya mihrībān ola	68b	349	Gazel	5	G. 1024 s. 981
Necātī	Dutupdur zülfüñ ucundan cemālünle cihān āteş Giceyle olıcaḳ ḫalka ḳatī eyler ziyān āteş	68b	350	Gazel	5	G.249 s. 262
Uşulī	Bize bu ‘aşḳ ile eglenmege bir yār olsa Yār biñ biñ bulunur yār-ı vefā-dār olsa	68b	351	Gazel	5	G.120 s.231 3. ve 4. beyitlerin sırası farklıdır.
Fuzulī	Cānumuñ cevheri ol la‘l-i güher-bāra fedā ‘Ömrümüñ ḫāşılı ol şīve vü reftāra fedā	68b	352	Gazel	5	G. 15 s. 61
Nāṭıķī	Ruḫuñ bir lāle-i terdür ne lāle lāle-i ḫamrā Ḫaṭuñ bir tāze ‘anberdür ne ‘anber ‘anberin sārā	68b h	353	Gazel	5	
Ḳalenderī	Bīmār-ı ‘aşḳuñ öldi cānā hiç bilür misin	69a	354	Gazel	5	

	Cānā cefāna şabr idemez öldürür misin					
Bākī	Ser-i kūyuñ şanma cennet-i ā' lā bilürin Müntehā kāmētini sidre vü tūbā bilürin	69a	355	Gazel	5	G. 363 s.324
Şem'ī	‘Ār idermiş beni öldürmege ol sīm-tenüm Varayın yalvarayın boynuma taşup kefenüm	69a	356	Gazel	5	G. 116 s. 198 İki beyit eksiktir.
Şemsī	Doldı ‘uşşāk ile şehriñ yine meydānları Çıksa şalınsa n’ola serv-i hūrāmānları	69a h	357	Gazel	5	Divanda yoktur.
Bākī	Devlet el virse yüziñ gördüğüm eyyām olsa Merhabā eylesem ol şūh ile bayrām olsa	69b	358	Gazel	5	G. 460. s. 384 Bu gazel mecmûada iki kez yazılmıştır.
Bākī	Kaşuñ añsañ gurra-i ğarra kulağ çeker Hağğa budur ki hüsnuñe dünyā kulağ çeker	69b	359	Gazel	5	G. 153 s. 197 İki beyit eksiktir.
Şemsī	Baña istiğnā ider dildār söyler söylemez Güyyā şol tūti-i güftār söyler söylemez	69b	360	Gazel	5	Divanda yoktur.
Hayretī	Be bu yirlerde hoş şūh cihānlar vār imiş Cān virür ‘aşıkına rūh-ı revānlar vār imiş	69b	361	Gazel	7	G. 161 s. 233
Necātī	Vireliden gönlümi şol gözleri sāhirlere Nesne yok vaqtümde hālüm virmesün kāfirlere	69b h	362	Gazel	5	G.544 s. 392
Bākī	Seyre çıksañ ne temāşā ola peydā göresin Bir iki gün hele şabr eyle temāşā göresin	70a	363	Gazel	7	G. 384 s. 337

Bâkî	Müje haylin düzer ol ğamze-i fettân şaf şaf Güyyâ cenge girdürür nîze güzerân şaf şaf	70a	364	Gazel	8	G. 229 s. 241 Bir beyit eksiktir.
Bâkî	Açıl bâğuñ gül-i nesrîni ol ruhsârî görsünler Şalın serv ü şanavber şive-i reftârî görsünler	70a	365	Gazel	5	G. 55 s. 134
Revânî	N'ola dirlerse baña ' aşık-i şeydâdur bu ⁶ Hele dirler sanâ da dil-ber-i ra' nâdur bu	70a h	366	Gazel	5	G. 316 s. 214 3. ve 4. beyitlerin sırası farklıdır.
Şeyhî (Mehmed) Efendi)	Kühsâr-ı bâğuñ sürh ile pür kıldı dâmânın yine Küçük büyük şah-i gülüñ gördiler ihsânın yine	70b	367	Gazel	5	CXLVII (147. gazel) s. 228
Bâkî	Göñül dâğı ğamuñla sîne de bir şem' yandurmuş Çerâğ-ı ' aşka bir ğarrâ kızıl altını yandurmuş	70b	368	Gazel	5	G. 219 s. 234
Bâkî	Hübda çehre ile sîne gerek Baña maħbûb böylesine gerek	70b	369	Gazel	5	G.282 s. 274
Şâdıķı	Yeltenürsün hevâya oğlancık Şehri virdün fenâya oğlancık	70b h	370	Gazel	5	
'İlmî	Bu cihânüñ be yürî yârına aġyârına yuf Aġladup yüze gülen hârına gülzârına yuf	71a	371	Gazel	5	
Bâkî	Âyîne her dem koyar dildârî tenhâ koynına	71a	372	Gazel	5	Bu gazel divanda yer

⁶ Metin: şeydâ budur

	Nāz ile Yūsuf girür gūyā Zeliḫā koynına					almamaktadır.
Zuhūrī	Olupdur nūr-ı Hāḫḫ ile sirişte Anuñçün yārūme dirler ferişte	71a	373	Gazel	5	
Bāḫī	Murḡ-i dil ḫonmağa bir ḫāmet-i tūbā gözedür Serv ü ūimşādi begenmez ḫatı ra' nā gözedür	71a	374	Gazel	7	G.67 s. 141
Bāḫī	Āh kim sevdüm yine bir dil-ber-i ra' nācuḡı Ūimdiden biñ var yanında ' āūıḫ-i ūeydācuḡı	71a h	375	Gazel	5	G.534 s. 431
Bāḫī	Ruḫuñ bir gül-i sīr-āba beñzer Leb-i la' lūñ ūarāb-i nāba beñzer	71b	376	Gazel	5	G. 116 s. 172
Meşrebī	Ol serv-i revānuñ boyı tūbā-yı cināndur Bir lāle ḫadd ü gül beden nev-ḡonca dehāndur Cān u dil bülbüllerinūñ mihri nihāndur Adın dimezem ya' ni fülān ibn-i fülāndur	71b	377	Murabba'	4	Mütেকerrir murabba.
Nesimī	Yār elinden yandı baḡrum yāra bilmem n'eyleyem Tāḫātum tāḫ oldı ūabrum yāra bilmem n'eyleyem	71b	378	Gazel	6	Bu gazel divanda yoktur.
Fazlī	Sen bu kemāl-i ḫüsn ile mihr-i felek misin nesin Nev' -i beşerde görmedüm yoḫsa melek misin nesin	71b h	379	Gazel	4	Gazel-i na-tamam.
Necātī	Āh kim raḫm itmedüñ her dem cefādur işlerüñ Bilmezem n'eyler beni āḫir senüñ cünbüşlerüñ	72a	380	Gazel	5	G. 292 s. 281

Bâkî	Pür olup devr idicek meclis-i mestânî kadeh Çerh idüp halka-i rindân meh-i tâbânî ⁷ kadeh	72a	381	Gazel	5	G.32 s. 120
Meşâmî	Gönlüme her dem gelür hicrân hicrân üstine Mekkedür lâbüd konar mihmân mihmân üstine	72a	382	Gazel	5	
Âzerî	Şüfî tesbîh ü ‘aşâyı mey-i gül-fâma degiş Hırka-i zühd ü riyâyı çıkarup câma degiş	72a h	383	Gazel	5	
‘Ulvi	Hakq seni hâtem-i la‘ lûnle Süleymân itdi Mürveş halkı saña bende-i fermân itdi	72b	384	Gazel	5	
Dânişî	Kızarsun ruhları meyden açılson sînesi yâruñ Gözi rüşen günü gündend yeg olsun ‘âşık-ı zâruñ	72b	385	Gazel	7	
Revânî	Ehl-i fazl olana ey çerh bu cefâlar nice bir Câhile ‘izzetle mihr ü vefâlar nice bir	72b	386	Gazel	5	G.120 s. 142
Bâkî	Câm-ı la‘ lündür senüñ âyîne rüy-ı enverüñ Adı var Câm-ı Cem ü Âyîne-i İskenderüñ	72b	387	Gazel	5	G. 258
S. Süleymân (Muhibbî)	Göñül bir dem karar itmez eyâ rûh-ı revân sensüz Figân u nâle vü zâr ile tenüm içinde cân sensüz	73a	389	Gazel	5	Bu gazel divanda bulunmamaktadır.
Maḥmûdî	Cehennem gibidür cânâ baña bâğ-ı cinân sensüz Ni’ dem neyleyem bilsem eyâ rûh-ı revân sensüz	73a	390	Gazel	5	
Revânî	Lebi üzre tılısm ancak yazılmış hatt-ı cânâna Yazılmış encüm-i â‘ zâmdur meger mühr-i Süleymâna	73a	391	Gazel	5	G. 369 s. 233 İki beyit eksiktir.

⁷ Metin: “devr ider”

‘Ulvi	Mecnûna gönül ‘aşk ile hem-tâ neden olduñ Dîvâne misin halka temâşâ neden olduñ	73a	392	Gazel	5	
Bâkî	Zahm-ı dilde kan akar bu çeşm-i giryân bî-ḥaber Ġarḳa virdi ‘âlemi bir ḳatre ‘ummân bî-ḥaber	73a h	393	Gazel	5	Ergun divanı G. 397
Bâkî	Leb-i la‘ liyle ḳaşı cânânunñ Bir rübâ‘ i[sî]dür Gülistânunñ	73b	394	Gazel	5	G.249 s. 254 İki beyit eksiktir.
S. Süleymân (Muḥibbî)	Güzeller nâz ile reftâr iderler Düşerler ḡoncaveş güftâr iderler	73b	395	Gazel	5	G. 919 s. 299
‘Ulvi	‘Aceb bilsem beni yâr-ı güzînüm yâr uşanmaz mı Beni cândan uşandırdı cefâdan yâr uşanmaz mı	73b	396	Gazel	7	
Ḥayretî	Dünyede nem var ise didüm ki sultânun senünñ Arada nem var benüm ‘ömrüm senünñ cânun senünñ	73b h	397	Gazel	5	G.237 s. 279 4. ve 5. beyitlerin ikinci mısraları yer deġiştirmiştir.
Bâkî	Bisât-ı ‘ıyşa ḳadem başdı nâz ile nev-rüz Şükûfe- perde-sarây-ı ‘ademden itdi bürüz	74a	398	Gazel	5	G. 198 s. 222 İki beyit eksiktir.
Bâkî	Elüm irmez n’ideyin âh ol boyı şimşâda İdeyin minneti yirden göge dek feryâda	74a	399	Gazel	5	G. 423 s. 362 İki beyit eksiktir.
Bâkî	Ne devrân muvâfiḳ ne tâli‘ müsâ‘ id Ḳolın boynuma şalmaz ol sîm-sâ‘ id	74a	400	Gazel	5	G.42 s. 126
Hevâyî	Güllerün üstine düşünce seḫer Didi bülbül ki jāleye çeh ḥaber	74a	401	Gazel	5	

Bâkî	Lâle-ḥadler kıldılar gül-geşt-i şahrâ semt semt Bâg u râgı gezdiler idüp temâşâ semt semt	74a h	402	Gazel	5	G. 23 s. 115 Bir beyit eksiktir.
Ḥasan	Kendüyi teşbîh kılmış rüyîna ey gül-‘ izâr Bezm-i gülşende işitdüm ḥayli açılmış bahâr	74b	403	Gazel	5	
Nişânî	Sırrını fâş eyleme nâ-ehle cân elden gider Bülbül-i şūrîde olma gil-sitân elden gider	74b	404	Gazel	5	
Maḳâlî	Ḳaşları ṭâqını ‘ arz itse nigârum ‘ âbide Güşe-i miḥrâbdan bâş egdürürdi zâhîde	74b	405	Gazel	5	
Fiğânî	‘ Aşk illerin[de] şâh-ı belânuñ sipâhıyuz Mecnûn gibi diyâr-ı ğamuñ pâdişâhıyuz	74b h	406	Gazel	5	G. 32 s. 62
T. Yaḥyâ	Dülbendüni nâz ile zarîfâne şararsın Meydân-ı muḥabbetde gezüp ‘ âşık ararsın	75a	407	Gazel	5	G. 321s. 481
Bâkî	Rüşen gerekse ḥâne-i dil ‘ aks-i yârdan Âyîne gibi sineñi şâf it ğubârdan	75a	408	Gazel	5	G.377 s. 332
Fiğânî	Büseñe dil kâni‘ olmaz vuşlatuñ şeydâsıdur Dostum ma‘ zür tut dünyâ ṭama‘ dünyâsdur	75a	409	Gazel	5	G. 22 s. 52
Şem‘î	Geçdi ‘ ömrüm şu gibi eşk-i revânum çağlar Acıyup deryâlar ağlar ḥâlüme ırmâğlar	75a	410	Gazel	5	G.39 s.153 İki beyit eksiktir.
Necâtî	Ey sa‘ âdet âfitâbı meh ğulâm olsun saña	75a h	411	Gazel	5	Gazel 4 s.152

	Dil-rubālîk şūhluk devri tamām olsun sañā					
Maqālî	Gidersün ‘ işveyi güller o gül- ruhsârî görsünler Çosun feryadı bülbüller bu âh u zârî görsünler	75b	412	Gazel	5	
‘ Ubeydî	Dime cânâneye ağıyar ile şöbet itme Seni sevsün dir iseñ aña naşîhat itme	75b	413	Gazel	5	G. 278 s.178
Bâkî	Levh-i hâtırdâ haţuñ naqşını yazmaq ‘ amelüm Künc-i halvetde senüñ fikr-i lebüñdür emelüm	75b	414	Gazel	5	G.332 s.305 Bir beyit eksiktir.
Ĥusrevî	Yürî hey ġayra muġabbet bize miġnet kılıcı Beni ġayr ile helāk eyledi miġnet kılıcı	75b h	415	Gazel	5	
‘ Azîzî	Naġl-ı gülzâr-ı melâġatdür meġer ġadd-i nigâr Dürlü dürlü şîvelerden bitmiş anda berg ü bâr	76a	416	Gazel	5	G. 50 s. 106 İki beyit eksiktir.
Fehmî	Başâ ırgürdi işin kâkûl-i cânâne gibi Sînesin derd ile şad-pâre kılan şâne gibi	76a	417	Gazel	5	
Bâkî	Dilâ bülbül şanurdum ben hemân gülsende dil-dâde Belâ bu güllerüñ ruhsârına şeb-nem de üftâdede	76a	418	Gazel	5	G.449 s.378
Fehmî	Ey serv-i gül-‘ izâr yüzüñden niġabı ġo Açıl mişâl-i ġonca kızarma ġicâbı ġo	76a	419	Gazel	5	
Ümîdî	Elüñe cām alup gülsende var zevġ ü şafâ eyle Ĥabâb-ı mey gibi ey dil birez kesb-i şafâ eyle	76a h	420	Gazel	5	

Ḳābūlī	Gel naṭ' -ı muḥabbetde şehā bir sen ü bir ben Şaṭranc oyunun oynayalum māt ola düşmen	76b	421	Gazel	5	G. 308 s. 689
Ḳabūlī	Eyleyüp dil murğına zülfün o sīm-endām dām Dāne-i ḥāliyle kıldı vermeyüp ārām rām	76b	422	Gazel	5	G. 257 s. 657 Gazel-i Tecnis
Şānī	Vuşlat gerekse bāb-ı ḥarīm-i nigāra gel Manşıb murāduñ ise der-i şehir-i yāra gel	76b	423	Gazel	6	
Nev'ī	Tenümden çekdi tığın yār zāḥm-ı ḥün-feşān gitmez Çekilse şuyı vārınuñ nişānı bir zamān gitmez	76b h	424	Gazel	5	G. 174 s. 334
Bāḳī	Gönül almağa gelür şiveye āgāz eyler Dil-i bī-çāreyi ben 'arz idicek nāz eyler	77a	425	Gazel	5	G.126 s.179
Ümīdī	Gözüm yaşın ḥayāl-i ruḥları ḳana boyandurmış Bahā-yı ḥüsni cūy-ı eşk-i başından bulandurmış	77a	426	Gazel	5	
Bāḳī	Nīzesi cānuma vü nīzesine cān dıtrer Yār kim toğrı ola üstine yārān dıtrer	77a	427	Gazel	5	G. 70 s.143
Nev'ī	Sürigör vaḳt-i bahār irdi şafāsın çemenüñ Andan öñdin ki çemenler bitüre ḥāk-i tenüñ	77a	428	Gazel	5	G.253 s. 380
Nev'ī	Miyān-ı sebzeden açıldı ḡoncanuñ bendi Kenāra 'azm idelüm ortalıḳ güzellendi	77a h	429	Gazel	5	G. 519 s. 535 Son iki beyit divandan farklıdır.

Bāķī	Gönder efendi s̄ineme t̄ir-i belālaruñ Olsun siper belālaruña mübtelālaruñ	77b	430	Gazel	5	G.262 s. 261 Bir beyit eksiktir.
Nev'ī	Şāyd-ı kemend-i zülfüñ olup bī-nevālaruñ Cānlar virür belālaruña mübtelālaruñ	77b	431	Gazel	5	G. 259 s. 384
Bāķī	Ruĥuñ āteş ĥaṭṭ u ĥālūñ bahūr-ı misk ü 'anberdür Ĥam-ı zülfi siyehūñ ĥalka ĥalka dūd-ı mücmerdür	77b	432	Gazel	5	G. 50 s. 131
'Ulvi	Gurbete düşdüm dirīgā 'āşık-ı şeydā olup Bu ġarīb ellerde ġaldum bī-kes-i tenhā olup	77b h	433	Gazel	5	
Nev'ī	İster iseñ ĥāṭır-ı āzāduña ġam gelmesün Mest-i 'aşġ ol şöyle kim 'aynuna 'ālem gelmesün	78a	434	Gazel	7	G.367 s. 448 Bir beyit eksiktir ve bazı beyitlerin yerleri farklıdır.
Maķālī	Bekler gözüñ alup t̄ir ü kemān kemīn Der-bend-i 'aşķı kim ġiçe ey bī-amān emīn	78a	435	Gazel	5	
'Ālī	Aldı ġam zulmeti dil ĥānesini cām ġanı Ĥanı şol ġan olası bāde-i ġül-fām ġanı	78a	436	Gazel	5	G. 1534 s. 303
Bāķī	Künc-i ebrūsın ĥayāl it ġüşe-i ġülzārı ġör Halka-i zülfüñ kıyās it ṭabla-i 'aṭṭārı ġör	78a	437	Gazel	6	G.71 s.144 Bir beyit eksiktir.
Bāķī	Gerçi dil ṭurrañ elinden yaķasın ġurtaramaz Ruĥuñ āl eyleyemez zülfi siyāh el ġaramaz	78a h	438	Gazel	5	G.203 s.225
'Ubeydī	Bu fānī evde ṭāķ-ı ġünbed-i ġerdānın'eylersin Yerūñ z̄ir ü zemīn olur bülend eyvānı n'eylersin	78b	439	Gazel	5	G. 222 s. 150

(Azmiẓâde) Hâletî	Eger cān virmeyin dir iseñ ğam-ı cānānı n'eylersin Nişār-ı pāy-ı cānān itmeyüp ya cānı n'eylersin	78b	440	Gazel	5	G. 633
Behiştî	Şanma şūfî hırķa egnümde külāhum serdedür Bādeye rehne қonılmış her biri bir yirdedür	78b	441	Gazel	5	G.164 s.282
Sūzî	Serv-қaddūñ dikmesidür şāh-ı gül gülzārda Eşkimūñ perverdesidür lāleler kühsārda	78b h	442	Gazel	5	
Nev'î	Bendesı olduğum bir āfetdür Vālî-i kişvere leţāfetdür	79a	443	Gazel	7	G. 88 s. 282
Nev'î	Şadā-yı seyl-i eşküm gūş idüp deryā kulaқ çekdi Dil-i deryā keşāna zevraқ şahbā kulaқ çekdi	79a	444	Gazel	5	G.474 s.509
Nev'î	Hüsnūñ güli açıldı bahāruñ zamānıdur Ey serv-i bağ-i nāz kenāruñ zamānıdur	79a	445	Gazel	5	G.70 s.271
Nev'î	Тolmadan peymānesi māhuñ mey-i hürşidden Girmedin raқşa felekler na' me-i nāhıdden	79a	446	Gazel	7	
Nev'î	Meclisde cām-ı la' liñe karşı şarāb-ı nāb Diller döküp kızardı hayādan degül habāb	79a h	447	Gazel	5	G.18 s.241
Necātî	N'ola dökülse yaşum çeşme-i hayvān degül'a Yire geçsün n'ideyin dirlügüm andan degül'a	79b	448	Gazel	5	G.501 s.373

‘ Askerī	Göñül egmez idi baş bir ferde Darbī kıl itdi bir siyeh-çerde	79b	449	Gazel	5	
‘ Ubeydī	Saňa düşer mi şehā cevri ‘ âdet eylesün Ra‘ iyyetüñ sitemiyle ri‘ âyet eylesün	79b	450	Gazel	5	G.219 s.148
Necâtī	Mevsim-i nev-bahārī gözleyelüm Bāde-i hoş-güvārī gözleyelüm	79b h	451	Gazel	6	G.372 s.316
‘ Ubeydī	Niçe olsun senüñ kaşuñ toğru Çoltuğunda yatur anuñ uğru	80a	452	Gazel	5	G.250 s.164
Şun‘ī	Küyüña varduçca dil âşifte vü şeydā olur Vardığunca bu göñül ‘ âlemlere rüsvā olur	80a	453	Gazel	5	G.18 s.87
‘ İşretī	Şanma ‘ aşk ehlini mevt ile güzār eylediler ‘ Aşka şabr eylemeyüp terk-i diyār eylediler	80a	454	Gazel	5	
Behiştī	Mübtelā-yı derd ü ğam bulsam melālüm söylerem Ehl-i hāle rast gelsem hasb-i hālüm söylerem	80a h	455	Gazel	5	G.342 s.383
Ahmedī	Hicrān-ı yār-ı mış dile zahmet didükleri Cān u cihānda ‘ aşk imiş âfet didükleri Renc ü ‘ anā-y-ı mış bu mürüvvet didükleri Derd ü belā-y-ı mış bu muhabbet didükleri Bir şūh-ı şīve-kār ile ülfet didükleri	80b	456	Tahmis	5	Divanda yoktur. Vali’nin gazeline tahmistir.
Emrī	Göründi ‘ aks-i rüy-ı yār mir’at-ı semenlerde Zuhūr itdi hırām-ı kadd-i dil-ber nārvenlerde	80b	457	Tahmis	5	Nişani’nin gazeline tahmistir.

	Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü'l-ḥazenlerde Bahâr oldı şafâ kesb idecek demdür çemenlerde Ḥuşûşâ şalına yanunca şol sîmîn-bedenler de					
Bâķī	Sîneye çekmege bir serv-i dil-ārām olsa Ser-keş olmasa iñen ‘ aşıķa rām olsa	80b h	458	Gazel	5	G.435 s.369
S. Süleymân (Muḥibbī)	Bi-ḥamdillâh ne bir fi‘ lüm ne bir bâṭıl ḥayâlüm var Ne bir zerrâķ sâlusum ne zerk ü mekr ü âlüm var Sa‘ âdet ehliyem Ḥaķdan benüm ferḥunde fâlüm var Ġanîdür ‘ aşķ ile göñlüm ne mâlüm ne menâlüm var Ne vaşl-ı yâra ḥandânum ne hicrândan melâlüm var	81a	459	Tahmis	5	Taşlıcalı Yahya’nın gazeline tahmistir. Divanda bulunmamaktadır.
Necâtī	Münevver kıldı eflâķı yüzüñ ey meh ḥayâlîķdan Yaraşur sidre ḳaddiñe dem ura müntehâlîķdan Ferâġat eyledi şandum seni ben pür-cefâlîķdan Gözüm yaşın revân itdün firâķuñla cüdâlîķdan Senüñle ḳaṭī a zâlîm şu şızmazdı arâlîķdan	81a	460	Tahmis	5	Necati’nin Latifi’ye yazdığı tahmistir.
Şemsi	Bezm-i meyde nice raķs eylesesün peymâne Emdürür la‘ l-i lebin pâdişeh-i devrâna	81a h	461	Gazel	5	G.328 s.546
Necâtī	Müntehâ ḳaddiñe çün ‘ âlî-nazarlar baķdılar Şu gibi ol serv-i nâzuñ ayaġına aķdılar	81b h	463	Gazel	5	G.183 s.232
Ḥâletī (Gülşeni)	Ehl-i ‘ irfâna reh-nümâ olalum Ḳoyalum dehri bir yaña olalum	82a	464	Gazel	5	G.174 s.98
Ḥâletī (Gülşeni)	Sen sîm-beri şem‘ -i şeb- ārâya deġişmem Sen serv- ḳad-i ḳamet-i ṭübâya deġişmem	82a	465	Gazel	5	G.173 s.98

Ĥāletī (Gülşenī)	Yine ‘ıyd irdi gönül bāde-i gül-fām içelüm Baş kıaldırmayalum bir niçe eyyām içelüm	82a	466	Gazel	5	G.175 s.99
Ĥāletī (Gülşenī)	Meded bir cevri çok cānāna düşdüm Cemālī şem‘ine pervāne düşdüm	82a	467	Gazel	5	G.168 s.96
Ĥāletī	Dostlar evvel bahār irdi cünün eyyāmıdır Sākıyā şun bāde-i ‘aşkı fūnūn eyyāmıdır	82a	468	Gazel	5	Bu gazel iki Ĥāletī divanında da yer almamaktadır.
Ĥāletī (Gülşenī)	Nedür ey dil yine sevdālğın vār Hevā-yı ‘aşk ile şeydālğın var	82b	469	Gazel	5	G. 38 s. 43 Divandan iki beyit eksiktir.
Ĥāletī	Senden özge bu gönül yār istemez Gül yüzüñsüz sebz-i gül-zār istemez	82b	470	Gazel	5	Mecmûadaki “Ĥāletī” başlığının üzeri çizilmiş, şiir iki divanda da bulunmamaktadır.
Ĥāletī	İsterem ben derdüme dermān ola Niçe bir bu derd ile hicrān ola	82b	471	Gazel	5	Bu gazel Azmi-zāde Ĥāletī ve Ĥāletī-i Gülşenī divanlarında bulunmamaktadır.
Ĥāletī (Gülşenī)	Görelde bu dil-i şeydā cemālün bī-ķarār olmuş Gice gündüz işi bī‘İllāh anuñ feryād u zār olmuş	82b	472	Gazel	5	G.94 s.66
Ĥāletī	Bülbül hemişe zārını gül-zāra eylemiş Gülşende nār kıılmağı gül ĥāra eylemiş	82b	473	Gazel	7	Bu gazel iki Ĥāletī divanında da yer almamaktadır.
Surūrī	Ey ki āyīne-i Ĥāķķ görmek için şeydāsın Gözün aç kendi yüzine bak eger bīnāsın	83a	475	Gazel	7	
Ġaybī Baba	Ĥāķķ-ıla meynūs olan kimseye ülfet istemez Hem-nişin-i ‘ayn olan ġayr -ıla şoĥbet istemez	83b	476	Gazel	5	

Nesimî	Yüzüñ harfünden ey dil-ber açıldı cümle bâbu‘ llâh Oğur anı müderrisler beyânı künt-i kenzullâh	83b	477	Gazel	6	Bu gazel divanda yer almamaktadır.
Hâletî	Külbe-i ahzânumuz ey seng-dil şâd itmedüñ Murğ-ı câmî bir nefes hiç ğamdan azâd itmedüñ	84a	478	Gazel	5	Bu gazel iki Hâletî divanında da yer almamaktadır.
Hâletî (Gülşenî)	Ṭür-ı dile hüsünüle tecellâ ider olduñ ‘Uşşâkı o cilveyle tesellâ ider olduñ	84a	479	Gazel	5	G.122 s.77
Hâletî (Gülşenî)	Çeşm-i alile hâk-i rehün tütîyâ gerek Derd ehline muhabbet-i ‘aşkuñ devâ gerek	84a	480	Gazel	5	G.121 s.77
Hâletî (Gülşenî)	Gözlerüm yaşı aqup sensüz gözüm kıan oldı gel Hâlûme rahm eyle bir dem işüm efgân oldı gel	84a	481	Gazel	5	G.126 s.79
Hâletî (Gülşenî)	Dil mülkine ey dil yine sultân olalum gel Terk eyleyüben varlığı ‘uryân olalum gel	84a h	482	Gazel	5	G.125 s.79
Hâletî (Gülşenî)	‘Aşka üç vech ile yazmışlar velî dermân ezel Ya sefer ya ölme ya bulmağ vişâle çâre el	84a h	483	Gazel	5	G.128 s.80
Hâletî (Gülşenî)	Gün yüzüñi görelî ğâyet perişân oldı dil Şabra taqât kıalmadı derd ile nâlân oldı dil	84b	484	Gazel	5	G.129 s.80
Hâletî (Gülşenî)	Geçse bir dem ‘ömr-i fânî sensüz ey meh dem degül Seyr-i gülşen gül yüzüñsüz zerrece ‘âlem degül	84b	485	Gazel	5	G.130 s.81
Hâletî (Gülşenî)	Bülbül-i şeydâ gibi dün ü gün figân eyler gönül Gözlerinden dem gibi yaş revân eyler gönül	84b	486	Gazel	5	G.131 s.81
Hâletî (Gülşenî)	Gönülde bir melek-simâyı buldum Yitürmişdüm dil-i şeydâyı buldum	84b	487	Gazel	5	G.143 s.86

Hāletī (Gülşenī)	Yitürdüm cānumı cānānı buldum Göñülden yār olan ihvānı buldum	84b h	488	Gazel	5	G.142 s.86
Hāletī (Gülşenī)	Düş bir saçı Leylānuñ sevdāsına meftūn ol ‘Aqluñ var ise ey dil şimden girü Mecnūn ol	85a	489	Gazel	5	G.138 s.84
Hāletī (Gülşenī)	Baňa bu cev̄ ü cefā[lar] bilsem nedendür bilmezem Raħm eylemez ol bī-vefā bilsem nedendür bilmezem	85a	490	Gazel	9	G.150 s.89
Aħmedī (Dükakin- zāde)	Zeyn itmek için cennete insān iledürler Çulluğa aña hūr ü ğilmān iledürler	85a	491	Gazel	7	G.70 s.153
Şabri	Çanı ol demler benümle ittiħād itdüklerüñ Muttaşıl günden güne mihrüñ ziyād itdüklerüñ Rām olup her dem sözüm inkıyād itdüklerüñ İltifāt idüp baňa ‘arz u dād itdüklerüñ Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerüñ Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerüñ	85b	492	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes.
Şabri	Sen de hiç añmaz mısın ey dil-rübā itdüklerüñ Baňa nisbet varup aġyāra cefā itdüklerüñ Hiç çıkar mı haṭırumdan dā’imā itdüklerüñ Bu dil-i bī-çāreye ya’ni ezā itdüklerüñ Unudur mıyam ne añlarsın cefā itdüklerüñ Kim kime itdi cihānda sen baňa itdüklerüñ	85b	493	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes.
Hayālī	‘Āfiyetden çeksün el yār-ı vefādar isteyen Kūy-ı ‘aşka gelmesün nāmūs ile ‘ār isteyen Sīnesin pür-dāğ ider bürde-i ruḫsār isteyen	86a	494	Tahmis	5	Muhibbi’nin gazeline yazılan tahmistir.

	Çan yuşarsa şan degül ol leb-i yâr isteyen Cân virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kâr isteyen					
Şemsi	Bir gerekdür hâne-i dilde yaraşmaz yâr iki Bî-vefâ olursa olsun olmasun zinhâr iki	86a h	495	Gazel	5	G. 477 s. 695
İřhâķ	Kimi hândân kimi giryân kimi beyhûde güler Kimisi yıl gibi olup şurı sevdâda yeler ⁸ Hâl-i dili iki sūr-nâyı ecel dinle ne der Kûs-ı rihlet çalınur geldi gider geldi gider	86b	496	Murabbaç	5	Murabbaç s. 74
Hayâlî	Ey gönül kaçmaz şafâ çün merdüm-i maħmûrdan Mest-i câm-i aşķ olunur mı mey-i engûrdan Dûr olalı yâr-i bî-pervâ bu ben mehcûrdan Şuç le-i ğam cismüm üzre hilç atümdür nûrdan Dûd-i âhum başıma bir tâcdur semmûrdan	86b	497	Tahmis	5	Hayali'nin kendi gazeline yazdığı tahmistir. s. 70
Halîlî	ç Aşķa dil-ber mi eksik olur Ehl-i derde belâ mı eksik olur	86b h	498	Gazel	5	
Hayâlî	Ğamuñdan özge dermân istemez bir derd-nâkem ben Teninde şerhalar şerh ile dimez sine-çâkem ben Cihân âlâyışinden devlet-i aşķuñda pâkem ben Ğadeng-i ğamzeñe cismüm nişân itdûñ ne hâkem ben Olaldan dostum sermende-i luřfuñ helâkem ben	87a	499	Muhamm es	5	
Kemâl	Çeřmüñi bilürem ki cihânuñ kaçzasıdur	87a h	500	Gazel	5	

⁸ Metin: güler

	İtdüğüm arzū anı gönül belâsıdur					
(Azmi-zāde) Ĥāletī	Bağmaduñ bir kerre cānā kâbil-i timār iken Tutmaduñ gūşuñ baña kārūm fiğān u zār iken Şoñ nefesde kaçma bārī gözlerüm bīdār iken Gel yetiş göster yüzün ben ĥasteye hūşyār iken Korğarın mest eyliye cām-i ecel bīmār iken Göreyin bārī seni bi'llāh 'aqlum vār iken	87b	501	Müseddes	5	Mütekerrir müseddes, 3 s.96Divandaki bir bend eksiktir. Son bendde mısra sıralaması farklıdır.
Fevrī	Sevdüm ise ne var ey Yūsuf-ı gül-çehre seni İgen ağlatma gözüm yoluña cānlar vireni Sevmemek itme 'azizüm seni cāndan seveni Fağruma bakma yine eyleme taḥkīr beni Kul fağır ise ne var yāradan Allāh ġanī	87b	502	Muhammes	5	
Bāḳī	Cānā şafağda şanma tūlū' itdi māh-ı nev Yağdı cihānı 'aşquñ odı çığdı bir 'alev	87b h	503	Gazel	5	G.400 s. 346
'Ulvi	İderse ġam dilimüz pāre pāre қatlalalum Olnca pāre ki ey māh-pāre қatlalalum	88a	504	Gazel	5	
Meylī	Ġama mu' tād olan dil firқat-i cānāna incinmez Vişāl el virmez ise soḥbet-i hicrāna incinmez	88a	505	Gazel	5	
Қabūlī	Қaşduñ egerçi cān u dilūñ birisinedür İkisi de fedā yoluña birisi nedür	88a h	506	Gazel	5	G.107 s.585
Bāḳī	Kūyuñ gedāsı oldı dil-i mübtelāyı gör Sevdā-yı mülk ü salṭanat eyler gedāyı gör	88b	507	Gazel	5	G.129 s. 181 İki beyit eksiktir.

Bāqī	Oldı bir tıfluñ kemend-i zūlfine cānlar es̄ir Ġamzesinden an amar azuñda ammā b̄uy-ı ŗir	88b	508	Gazel	5	G. 145 s. 191
Derūnī	Nedendür ol ŗanem uŗŗāı gördükce firār eyler Niün her bī-nevānuñ kārımı feryād u zār eyler	88b	509	Gazel	5	
ayālī	Eŗküm sitāresin ŗalalı ayaa gözüm Sen meh-liā yanında benüm d̄uŗdı yıldızum	88b	510	Gazel	5	G. 340 s. 207
 Amrī	ālümüz saña yanmaa mumuz Pür-ümīdüz arīs ü marūmuz	88b h	511	Gazel	5	
Nihālī	Baña ün devletdür dırāz-ı zūlfūñ el virdi Dile efkār-ı esrār-ı lebūñ ul-i emel virdi	89a	512	Gazel	6	
Nihālī	ekerüz cevri reh-i aŗına sālīk olıca Virürüz māmeleki dil-bere mālīk olıca	89a	513	Gazel	5	
Nihālī	Gönlümi balayup o silsile-i ġisūya Mūya döndürdi ten-i zār u nizārı mūya	89a	514	Gazel	5	
Veysī	Dil ayāra n'ola urmaz ise yeter sitem ulınuñ atırımı gözler o ŗāh-ı ālem	89a h	515	Gazel	5	
 Ömrī	Bīmār-ı aŗa āh-ı derūnı devā yeter Elden devā yitince senūñ od saña yiter	89b	516	Gazel	5	

‘Ulvi	Cihān bāğında ḥadd ü zūlf ü çeşm ü ḳaddūñ ey dil-ber Biri güldür biri sünbül biri ‘anber biri ‘ar‘ ar	89b	517	Kaside	48	2. Selim’e methiyedir.
Me‘ālī	Cāme-i sürḥ-kebūd içre nihāndu[r] ḥançerün Şan şafaḳ içre hilāl-i āsumāndur ḥançerün	89bh	518	Gazel	5	
Me‘ālī	Ḥalk maḳtūl-i yār hep ey dil Öl diril sen de anlara ḳatıl	89bh	519	Gazel	5	
T. Yaḥyā	Bileli sevdüğümü ṭaşa ṭutar yār beni Aña şādem ki dirīğ itmez elinden geleni	90a h	520	Gazel	5	G.494 s.581
Uşulī	Gerçi zincīr-i ser-i zūlfīñe çokdur şeydā Deli gönlüm gibi yok vādī-i ḡamda tenhā	90a h	521	Gazel	5	G.4 s.103
Fiḡānī	Bu ḥāristān-ı ‘ālemde açılmazsa gül-i maḳşūd Ne ḡam ey bülbül-i cān çünki gülzār-ı ‘adem mevcūd	90b	522	Gazel	5	G. 10 s. 40
Fuzulī	Ey vücūd-ı kāmīlūñ esrār-ı ḥikmet maşdarı Masdarı zātīñ olan eşyā şīfātuñ maşharı	90b	523	Gazel	7	G.252 s. 614
Beyānī	Dem-be-dem girye ile dīdelerüm kim nem olur Ḳanı nem var diyerek ḳorḳaram ol nem yem olur Ḡuşşadan şanma ki bir demde ḳişi ḥurrem olur Dem olur ādeme ḳan aḡladur ey dil ḡam olur Ḡam nedür ‘aynına gelmez dem olur ādem olur	90b	524	Tahmis	5	Ḳabūlī’nin gazeline tahmistir.
Ḳābūlī	‘Ömerūñ gözine vü ḳaşına ḳurbān olayum ‘Ömerūñ cānına vü başına ḳurbān olayum	90b h	525	Gazel	5	G. 283

Şadri	Niçe demler araduk bu dil-i bîmâre meded Meded olmadı bulunmadı ğam-ı yâra meded	90b h	526	Gazel	5	
Beyânî	Dergâh-ı yârı şanma ki der-bân açar kıpar Bâb-ı cinân durur anı Rıdvân açar kıpar Kâlb-i ħazîni ol gül-i ħandân açar kıpar Dil ħânesin ğam-ı ruħ-ı cânân açar kıpar Ĥalvet-sarây-ı ħâşımı sultân açar kıpar	91a	527	Tahmis	5	Makali'nin gazeline tahmistir.
Faķiri	Gel öpeyin seni şâhum şapa şap şap şapa şap Dil-i vîrânımı mâhum yapa yap yap yapa yap	91b	528	Gazel	5	
Ş.Yahyâ	Her kıatre-i eşküm ki aķar kıan arasında Lû 'lû ' gibidür subĥa-i mercân arasında	91a h	529	Gazel	5	G.308 s.333
Kâbülî	Nâ-dân olımaz meclis-i ' irfân arasında Ĥar-mühre şıĝar mı dür ü mercân arasında	91b	530	Gazel	5	G.344 s.698
III. Murâd	Bir kerre şalın nâz ile ey serv-i revânım Şu gibi aķup pâyına varsun mı revânım	91b	531	Gazel	5	
Taşlıcalı Yahyâ	Merĥabâsuz geķer ol pâdişeh-i pâk-neseb Edebünden mi ziyâde ĝazabuñdan mı ' aceb	91b	532	Gazel	5	G.22 s.294
Vâliĥi	Ĝam-ı zülfüñle siyeh şâl bürünsün yürüsün Sâyeveş ' aşķ eri yanınca sürünsün yürüsün	91b	533	Gazel	5	

Bâkî	Esirgemek gerege ‘âşık-ı dil-efkârı ‘Ale’l-ıhuşûs ki bir bî-vefâ ola yârı	91b h	534	Gazel	5	G. 497 s.409
Sırrî	Şimdi meyli gönlümün bir dil-ber-i hün-rîzedür İllere mihr ü vefâ cevri ü cefası bizedür	92a	535	Gazel	5	
Sırrî	Çanı hâk-i rehûn ile [o] berbâd itdügüm demler Anılmaz mı ser-i küyünde feryâd itdügüm demler	92a	536	Gazel	5	
Bâkî	Çomaz serkeşlîğın bu nefsi-i hod-rây Müdârâ eylesen vâyi itmeseñ vâyi	92a	537	Gazel	5	G.519 s.423
Bâkî	Sâkiyâ şevk-i ruhuñ câm-ı şarâb-ı nâbda ‘Aks-i mâh-ı ‘âlem-ârâdur miyân-ı âbda	92a	538	Gazel	5	G.450 s.378
Bâkî	‘Arızuñ âb-ı nâbdur güyâ Zekânun bir habâbdur güyâ	92a	539	Gazel	6	G.14 s.109
Bâkî	Nev-bahâr irişdi vü gitdi şitâ Keyfe yuhyi’l-arza ba’de mevtiḥâ	92a h	540	Gazel	5	G.11 s.108
Necâtî	Üşenme ey gönül cânân senüñdür Çü düşdüñ derdine dermân senüñdür	92b	541	Gazel	4	Divanda yer almamaktadır.
Sırrî	Ḥaḭ-ı hûb-ı ‘izâr-ı cânâna Yazdı bir ḥaşiye gülistâna	92b	542	Gazel	5	
Sîretî	Ah şivelerle tebessüm o nâzlarla ‘itâb O ḥandelerle tekellüm o ‘işvellerle ḥiṭâb	92b	543	Gazel	5	

Āhī	Bir haşırum yoğ iken külbe-i aḥzānumda Būriyā naqşı görünür ten-i ʿuryānumda	92b	544	Gazel	5	G.96 s. 45
ʿUbeydī	Muttaşıl ḳoynına alup ḳucar ol sīm-teni Olmasun iki yaḳa issi görem pīreheni	92b h	545	Gazel	5	G. 318 s.198
Bāḳī	ʿĀşık-ı bī-dillere cevruñ firāvān eyledüñ Müstedām ol dostum luḳ itdün iḥsān eyledün	93a	546	Gazel	5	G.272 s.267 Bir beyit eksiktir.
Bāḳī	Açıl bāğun gül ü nesrīni ol ruḥsārı görsünler Şalın serv ü şanavber şīve-i reftārı görsünler	93a	547	Gazel	5	G.55 s. 134 Bu gazel mecmûada iki kez yazılmıştır. (Bkz. 356. manzume)
Lisānī	Tulūʿ it ey ḳamer-ḫalʿ at günü ruḥsārı görsünler Bugün ʿaşḳ ehli gelsünler cemāl-i yārı görsünler	93a	548	Gazel	5	
ʿİsmetī	Niḳābuñ yüzden ey meh-rū gider ruḥsārı görsünler Temāşā eylesünler nice olur dīdārı görsünler	93a	549	Gazel	5	
Naşībī	Ḳıyāmet ḳāmetin ʿarz it ḳad-i bālāyı görsünler Şalın ey naḫl-i mevzūn ʿişve-i reftārı görsünler	93a h	550	Gazel	5	
ʿUlvi	Elinde sāğar-ı gül-gūn ile dildārı görsünler Cihān bāğında açılmış gül-i ruḥsārı görsünler	93b	551	Gazel	5	
Müdümi	Tecellī ḳıl cemālūñ pertev-i ruḥsārı görsünler Muʿanber kākülūñ çözürra-i ḫarārı görsünler	93b	552	Gazel	5	

‘Ālī	Benüm serv-i hıramānum şalın reftārı görsünler Süregel nāz ile ey gonca-fem güftārı görsünler	93b	553	Gazel	5	G. 413 s. 85
Ḥalīlī	Gözün seyr itmeyenler nergis-i bīmārı görsünler Ki qaddūn görmeyenler serv-i hoş-reftārı görsünler	93b h	554	Gazel	5	
Budun Müftüsü	Ey pādīşāh-ı baḥr u ber Dinle sözümi al ḥaber Āḥir bu rüşvetler senün Mülküñ ider zīr ü zeber	1b h	555	Semā‘ī	5	Sultan IV. Mehmed’e yazılmıştır.
‘İlmī	Yā Rabbi bu gül-sitān mı veya hüsn-i ser-āmed Kākül mi o sünbül mi ‘āceb gül mi bu yā ḥadd ‘Ar‘ar mı şanevber mi yaḥod sidre mi ol qad Zī şun’-ı Ḥudā şalli ‘alā nūr-ı Muḥammed	2a h	556	Murabba‘	5	Mütekerrir murabba.
Kātībī	Bir hümāy-idi gönül çıkdı elümden sevdüğüm Beni yād bülbül ayırdı sen gülümden sevdüğüm	2b h	557	Gazel	5	
Fennī	Ne şeb meclisde ol şem-i şebistan gösterür kendin Dil-i pür-suz-ı ‘āşık ana giryān gösterür kendin	3b h	558	Gazel	5	
Ṭūṭī	Leyāl-i bezm-i meyde rüy-ı cānān gösterür kendin Niyāz-ı nağmede ‘āşık da sūzān gösterür kendin	4a h	559	Gazel	5	
Ṭab‘ī	Olursa fāş rāzum bir iki peymāneden şoñra Nice ‘özüñ diler ol gözleri mestāneden şoñra	4b h	560	Gazel	5	

Ṭūṭī	Açıldı dāğ-ı cismüm dīde-i mestāneden şoñra Döküldi eşk-i hūnum nāvek-i müjgāneden şonra	5a h	561	Gazel	5	
Nişārī	Ney-i ‘aşkuñ bilürsiñ kim nedür feryād-ı pür-şūrı Ene’l- <u>Hakk</u> perdesinden gūş iderseñ şāh Manşūrı	5b h	562	Gazel	5	
Nişārī	Bāde-i ‘aşk ile memlūdur hūm-ı meyhānemüz Haşre dek sāgar be-destiz şevḫdür mestānemüz	6b h	563	Gazel	5	
Nişārī	Esīr-i ṭurrayam ruhsār-ı yārı görmedüm gitdi Şeb-i tār-ülfetem nūr-ı nehārı görmedüm gitdi	7b h	564	Gazel	5	
Ṭūṭī	Esīr-i kākülem ammā ki yārı görmedüm gitdi Ġam ile ülfetüm çeşm-i hūmārı görmedüm gitdi	8a h	565	Gazel	5	
Nişārī	O meh didi seni kim söyledür bu sīneden şoñra Didüm ṭūṭī tekellüm itmez ol āyīneden şoñra	8b h	566	Gazel	5	
Nişārī	La‘l- fem bir seng-dil sāde ‘izār ister gönül Mevsim-i gül-nārda seyr-i hişār ister gönül	9b h	567	Gazel	5	
Nişārī	Bulmayup bālā-yı mevzūnuñ gibi nādīde serv Bāğ-ı ‘ālemde onuñçün oldı dāmen-çide serv	10b h	568	Gazel	5	
Nişārī	Cān ister cisme bakmaz şāhid-i ṭannāz-ı ‘aşk Ḥāke ikbāl eylemez murğ-ı hūmā pervāz-ı ‘aşk	11b h	569	Gazel	5	

Niṣārī	Cām aldı her bir gül ele şahbâ-yı nâzuñ vaqtidür Ey bülbül-i muṭrib-nevâ-sâz-ı niyâzuñ vaqtidür	12b h	570	Gazel	5	
Niṣārī	Fiğāñ idüp derûnuñdan ğam-ı cānānı ürkütme Göñül ḥānuñda āsûde olan miḥmānı ürkütme	13b h	571	Gazel	6	
Niṣārī	Ba'îd olmaz olursa yâr ile aġyâr bir yirde Olur bâġ-ı cihānda ğonca ile ḥâr bir yirde	14b h	572	Gazel	7	
Niṣārī	Sâkin-i kûy-ı rızâ dâġ-ı serinden bellidür Şâh-ı evreng-i muḥabbet efserinden bellidür	15b h	573	Gazel	7	
Bahāyî	Daġıtduñ ḥ'âb-ı nâz-ı yâri ey feryâd n'eylersin İdüp fitneyle dünyâyı ḥarâb-âbâd n'eylersin	17b h	574	Gazel	7	G. 29
Ḳuloġlı	Sen de bencileyin 'aşık mı olduñ Derdiñde âteş yanar taġlar hey Hazân irişmeden şararduñ şolduñ Üzeriñde tûmân tüter taġlar hey	19a h	575	Koşma	5	
Ḳuloġlı	Şevḳümi artdurur 'aşkıñ demî Sevdüğüm benimle olduġı zamân Def' olur göñlümün gider hem ğamı Gülerek yanma geldiği zamân	20a h	576	Koşma	4	
Şairi B.	Melâlligüm gider göñlüm şen olur Aḳ gülüm karşıma geldiği zamân Bundan özge baña iḥsân mı olur Aḳ gülüm koynuma geldiği zamân	20b h	577	Koşma	3	Mahlas bulunmamaktadır.

Kātibī	Güzellik mülkinüñ Ğ̄dil H̄nısın Saña senden şikāyetüm vār benüm H̄aqqumı h̄aqq eyle mürüvvet kânısın Şana senden şikāyetüm vār benüm	21a h	578	Koşma	5	
Kātibī	Ğ̄Āşıkuñ eleme başdan aşduğı Sevdügi hercāī olduğundandır Ğ̄Aqlunı yitürüp tağa düşdügi Gāhi bir yüzine güldüğündendir	21b h	579	Koşma	5	
Kātibī	Dilrübā olıcağ yāri Ğ̄Ālī-cenāb olmağ gerek Berğ ura yüzinde nūrı Bir māh-tāb olmağ gerek	22a h	580	Semai	5	
Kātibī	Ğ̄uvveti gālibdür Ğ̄Āl-i Ğ̄Oşmānuñ Düşmene belī dimez kulları Kānı bunlardadır yolu erkānuñ İstedügi yire irer elleri	22b h	581	Koşma	5	
Kātibī	Sencileyin kaçı kemān dil-berüñ Ğ̄amzesine nişān olsam ne baña Ğ̄ıya bağışlı bī-amān dil-berüñ Yolına cān fedā kılsam ne baña	23a h	582	Koşma	5	
Ğ̄Abdī	A sulţānum źiyā viren h̄üsniñe Zülfi midür kākül midür h̄āl midür Ğ̄Aqıl irmez dehānuñuñ resmine Mercān midür yāğut midür laĞ̄l midür	23b h	583	Koşma	5	

Ḳul Muṣṭafā	Yir götürmez ‘ asker ile ḳuşatdı Sulṭān Murād oldı imdādı Bağdāduñ Çıḳardı ‘ adūyı toplar puşatdı Sürüldi ḳalmadı yādı Bağdāduñ	24a h	584	Koşma	5	
Şahin	Bir tenhā bulamam ḥikāyet idem Güzel saña senden şikāyetümi Bilemem ne yüzden rivāyet idem Ser-güzeştüm olan ḥikāyetümi	25b h	585	Koşma	5	
‘ Abdī	Niçe bir ağlayup yaşum dökeyüm Saña gönül viren gülmez ḳalır mı Ḳomazsın gül cemāline baḳayum Zālimler inşāfa gelmez ḳalır mı	26a h	586	Koşma	5	
İbrāhim	Şimdicek yeñiden bir ‘ aşḳa düşdüm Bir güle mā’ilem güller içinde Deryā gibi çoşup mevc urup daşdum Aḳrānum bulunmaz seller içinde	27b h	587	Koşma	5	
Ṭūṭī	Nice bir bekliyem ḡurbet elini Bir ḥaber ḳıl ḥāk-i pāye varayum Ḳoḳmaḳ diler gönül ḥüsnüñ gülünü Bir [ḥaber] ḳıl ḥāk-i pāye varayum	29a h	588	Koşma	5	
Ṭūṭī	Ala gözlüm sana meftūn olalı Ne gicem gicedür ne günüm gündüz Şirīn leblerine Mecnūn olalı	29b h	589	Koşma	5	

	Ne gicem gicedür ne günüm gündüz					
Şairi B.	Söyleñ ol āfete dünyāyı harāb eylesesün Sille-i saħt-ı nighi hışm u ‘itāb eylesesün	30a h	590	Dübeyt	2	
Şairi B.	Bā‘ iş figāna nāleme ol māh-rū mıdur Yoħsa viřāle bende olan ‘arzū mıdur	30a h	591	Dübeyt	2	
Şairi B.	Ez-bādiye nāle-i dil mi āyed Ki nāle ne dānem ez-kücā mi āyed	30a h	592	Dübeyt	2	
Şairi B.	Göñlüm ol gülzār ile açılır Ṭab‘-ı bülbül bahār ile açılır	30b h	593	Dübeyt	2	
Kātibī	Saňa direm behey dīvāne göñül Nice bir yanarsın devrān elinden Cümleden evlādır Ḥaħħa tevekkül Hiçbir nesne gelmez insān elinden	31b h	594	Koşma	5	
Şairi B.	Eñsesinden bilürüz haħı gelen maħbūbı ‘Ārif olan kiři ardından oęur mektūbı	34a h	595	Müfred	1	

BÖLÜM 3: TRANSKRİPSYONLU METİN

[1b]

1. Nesîmî Gof̄t

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Merhabā hoş geldüñ ey rūḥ-ı revānum Mustafā⁹
Ey şeker-leb yār-ı şirīn¹⁰ lā-mekānum Mustafā
- 2 Leblerüñ cām-ı Cem oldı nefḥa-i Rūḥü'l-Ḳudüs
Ey cemālüm vey cemīlüm baḥr [u] kānum Mustafā
- 3 Ey melek şüretlü dil-ber cān fedādur bu saña
Çün didi *laḥmike laḥmī*ḳana ḳanum Mustafā
- 4 Gönlümde [hiç] senden özge nesne [lāyık] görmedüm
Şüretüñ 'aḳla devādur derd-i cānum Mustafā
- 5 Ger nāz ile şorar iseñ [ey] Nesîmî nicesin
Merhabā hoş āmedī ey ḥurde-dānum Mustafā

2. Müfred

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

- 1 İştüdüm çağırur derd ile bir nāy
Cihān bizden teḥī ḳalsa gerek vāy

⁹ Bu mısranın vezni bozuktur.

¹⁰ Metin: şirīnüm

3. (Kâtibî Koşma¹¹ 6+5 11'li)

I

Bir âfeti gördüm tutmuş 'alemi
Hür mıdur nedür aşlın bileydüm
Elin öpüp arz ideydüm hâlümü
Tenhâda bir kerre anı bulaydum

II

Siyâh zülfleri rûhların döker
Bir bûsesi Mısr harâcı deger
Cevâhir saçardum sözümde eger
Muhabbeti deryâsına tılaydum

III

Niçe olmasun gönül aña üftâde
Melek kendisidür ya melek-zâde
Devlet istemezdüm dâr-ı dünyâda
Selâm virüp selâmını alaydum

IV

Dağı şimdi açılmış fidânından
Goncasın diren geçer cânından
İki leblerinden bir gerdânından
Emeydüm dilin âbından öleydüm

V

Kâtibî sevdüğüñ ol rûh-ı âli
'Aşğundan gerekdür fikr ü hayâli
N'eylerem cihânda mâl ü menâli
Böyle bir dil-bere mâlik olaydum

¹¹ "Türki" başlığıyla verilen bazı şiirler, asıl nazım şekillerini dikkate alarak yeniden adlandırıldı.

4. Dervîş

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Ey benüm dîvâne gönlüm yâra niçün söyledün
Yâr ile yârân iken ağıyâra niçün söyledün
- 2 Dolanup gül-zâr içre yârı tenhâ bulamam
Gül ile âşnâ iken bülbüle niçün söyledün
- 3 Eglenüp dîvâne gönlüm bir lahza itmez karar
Yâr ile pinhân iken dildâra niçün söyledün
- 4 Geldi senden Dervîş 'âlem çok şikâyet eyledi
Gönlümde mihmân olan şultâna niçün söyledün

[2a]

5. (Sevdâî Koşma 6+5 11)

I

Bugün seferüm var hâk-i pâyına
'Azm itdüğüm yoldan beri dönmezem
Sen hoş sevdüğüksün cândan ileri
Ben düşmânuma da yaman şanmazam

II

Hatâ mıdır dost güliyle şununca
Ya niçün ikrârlık virdün dönünce
Ben bir dalda otururam şanınca
Sencileyin daldan dala konmazam

III

Doğrı söyle doğrı gelsün öziñe
Hışma gelüp perde tutma yüziñe

Ben yeşiller aldururam bāzuma

Şāhīnüm yabalığa şalmazam

IV

Ꞑul Sevdāīm eydür yoꞑdur durağum

Çağıruram yakın olsun ırağum

Hicrān gamıyla dolsa yüregüm

Pervāne de olsam nāra girmezem

6. Rubā'ī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Her söze kııl besmeleyle ibtidā

Zikrūñ olsun dāimā ḥamd ü Ḥudā

Ꞑıl namāzı hem şalāḥı pīşe kııl

Hem 'azāb-ı düzaḥı endīşe kııl

7. (Ꞑul Muştafā Koşma 6+5 11'li)

I

Saña yalvaruram hey ḡanī kerīm

Bize dostdan ḥaber gönder yād-ılan

Gönülde şafā yoꞑ ḥoş degül serüm

Hiç bir ta'ām nūş idemem dād-ılan

II

Felek beni ḡurbetlige düşürdi

Gözüm yaşın 'ummān itdi taşırdı

Ḥasret nārı bağrum böyle pişirdi

Böyle büryān olamazam od-ılan

III

Ferhād olmayan dağları delemes
Mecnūn olan Leylāsını bulamaz
'Aşk ile mest olan 'āşık giremez
Geçer günü āh ile feryād-ılan

IV

Bülbül feryād ider güle buluşmaz
Tūṭī şeker yir zāğ ile bilişmez
Yüz bin olsun ṭabī'atdur alışmaz
Deli gönül dem süremes yād-ılan

[2b]

V

Muştafā der bu āşıklık yamāndur
Ten bir kırık keşti 'aқıl dümendür
Bu 'āşkın deryāsı vaşatı 'ummāndur
Degme kayık eglemez ād-ılan

8. Kātibi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Bunca demdür ey perī 'ālemde medḥūñ idem
Hiç dimezsın mübtelāmuñ ḥāṭırın şād idem
Sen cefāya ben taḥammül itmege mu'tād idem
Niçe bir raḥm eylemezsıñ niçe bir feryād idem

II

Bārī bir kez yañılup çeşmüm yaşın silmez misin
Ey ḥabībüm yoḥsa maḥşer yirine gelmez misiñ
Añlamaz mısıñ zamīrüm sevdüğüm bilmez misiñ
Nice bir raḥm eylemezsıñ nice bir feryād idem

III

İntizārum[a] sebep ne cevruñ ile ölmeden
Ne kadar ednā isem yanında ekserem neden
Vār-ısa ‘afv it günāhum yoğ-ısa bildir neden
Niçe bir rahm eylemezsiñ niçe bir feryād idem

IV

Ġāibāne zan iderdüm ben seni şāhib-kemāl
Aqlumı alduñ benüm eyledüñ sihr ile āl
Tatlu cānumdan uşandum kıddümi eyledüñ dāl
Niçe bir rahm eylemezsiñ niçe bir feryād idem

V

Kātibī ‘aşkuñ kitābuñ okuyup buldum yirin
Böyle yazmış gerçek ‘āşık hem dirig itmez sözün
Defteri dīvāna sıgmaz söylesem her bir sözün
Niçe bir rahm eylemezsiñ niçe bir feryād idem

9. (Kul Mustafā Koşma 6+5 11’li)

I

Yine meyl eyledüñ vefāsuz yāra
Yirine düşmedüñ dīvāne gönül
Hemān yok yirlere düşersiñ nāra
Yirine düşmedüñ dīvāne gönül

II

Yārum yādlar-ıla oynar bir yaña
Cevri cefası çok meyli yok baña
Bu derdi çekmeden ölmek yeg baña
Yirine düşmedün dīvāne gönül

III

Şimdi bir güzeliñ sevdası serde
Hayāli eglencem gezdügi yirde
Yazık hemān benüm çekdügüm derde
Yirine düşmedün dīvāne gönül

IV

Çul Mustafā eydür bu aşkuñ nārı
Mevlā yāruñ yüzün gösterse bārı
Haķıķatli gerek yigidüñ yārı
Yirine düşmedün dīvāne gönül

[3a]

10. Kātibi Koşma6+5 11'li

I

Derd-i ḥasret ile beni öldüren
Söyledükçe tatlı dilüñdür senüñ
Bana bülbül gibi nāle kılduran
Bāğçeñde açılan gülüñdür senüñ

II

Gerçi melāḥatde Haķķun nūrisın
Emr eyle'āleme ḥükmüñ yürüsün
Pādişāh neslisin yāḥod hūrisin
Şehr-i cennet şārın ilindür senüñ

III

Söylenür adumuz gedāda bāyda
Göster iltifātuñ haftada ayda
Bezm-i muḥabbetde meclis-i meyde
Nüş idüp kandugum ṭolundur senüñ

IV

Sen bir nev-restesin ğonca çağında
Mürüvvet yazılmış gögsün ağında
Servi dedükleri cennet bāğında
Servi kıaddün ince belündür senün

V

Melek olsa ‘aceb değıl Őoyuında
Görinür simāında dağı huyunda
Bilmiş ol sevdüğüm hāk-i pāyinde
Kātibi bir ednā kuluındur senün

11. (Gedāi Semā‘i 4+4 8’li)

I

Bugün ben yārumı gördüm
Yeşiller giymiş ağı üzre
‘Aqlumı perişān kıldum
Durabilmem ayağı üzre

II

Ağı yüzine mi bağıılır
Bendesini yanup yağıılır
Her söyledükce dökülür
Lebiniñ balı yağı üzre

Beni mest iden cāmıdur
Ġonca gül dir isen femidür
Her biri bir arāmıdır
Ġamzeleri apaĝ üzre

IV

Gül cemālindür ‘ālī-şān
Ol Yūsufdan virür feşān
Siyāh kākülleri perişān
Dökülmiş al yanaĝ üzre

V

Gör Gedāi güldi ise
Haĝk ‘ināyet kıldı ise
Ferhād t̄aĝı deldi ise
Ben delem daĝı daĝ üzre

12. Müfred

- 1 Cānā dime vişālūme irmek muĝaldür
Kim bile Haĝk müyesser ide iĝtimāldür

[3b]

13. (Kul Süleymān Koşma 6+5 11’li)

I

Şātuñ kenārında Baĝdād ilinde
İki ‘asker muĝābil olduĝun görsem
Hezārān nīzelü siper olında
oçaĝlar meydāna t̄olduĝun görsem

II

‘ Asker ile olan Baėdād illeri
Aşamasın der-bendleri belleri
Amān kıymañ diyü şāhuñ kulları
Yüzlerin yirlere sürdüğün görsem

III

Ğoma sebük girçek erlerin āhı
Başıña dermānın gör ‘Acem şāhı
Bölük bölük yeniçeri sipāhı
Ğūlayup Baėdād’a girdüėün görsem

IV

Āşuñ alam girçek erleriñ āhın¹²
Dār idelüm şāhuñ başına tācuñ
Giydi kızılbaşı ‘Ali kılıcın
Hayķurup oaķlar urdugun görsem

V

Yüri Ķul Süleymān añulsın adın
Cihānda bulunmaz bir deyiş didüñ
İçüp ħurma şarābını Bagdādıñ
Dil-rubālar meclis ķurdugın görsem

14. (Ğalīl Koşma 8+7 15’li)

I

Ğülsün sürdüğini efgāna gelsün sevdüğüm
Çeşm-i ġamzeñ gören ķurbāna gelsün sevdüğüm
Oluram yoluña fedā hele ben mā’ilünem
Saña mā’il geinen meydāna gelsün sevdüğüm

¹² Alam.: (Alalım)

II

‘Aşqumuz deryā mişāli Tuna gibi çağlaruz
Ben mecāzī nesne bilmez Ali haqqın söylerüz¹³
Günümüz kerbelādur ‘adüv ile ceng eylerüz
Bendesin seyr itmege meydāna gelsün sevdüğüm

III

Severem güzel olanı hasbeten li‘ llāh için
Bu sözüm işiden āmīn disün Allāh için
İki cihan selveri Haqq Habibullah için
Lutf idüp inşāf ile imāna gelsin sevdüğüm

IV

Hāk-i pāyına yüz sürüp destine per bağlaruz
Ol benüm āhū gözlüme aḥvālüm ‘arz eyleñüz
‘Aşq ucundan başını gavğaya virmiş söyleñüz
Halīlin seyr itmege zindāna gelsin sevdüğüm

15. (Kul Muştafā Koşma 8+7 15’li)

I

‘Aşq elinden ‘uryān oldum kimse ta’n eylesün
Seyr iderken seyrān oldum kimse ta’n eylesün
‘Aşıklık müşkil belādur çekmeyenler ne bilür
Hele ben divāne oldum kimse ta’n eylesün

II

Kimseye bākī degüldür bu fenānuñ bir taşı
Yüri bize himmet iderse Hızr olsun yoldaşı
Aradum buldum mekānun ne yüce tağlar başı
Beklerem dostuñ ucunda il baña ta’n eylesün

(4a)

¹³ Ben: (biz)

III

Fırkatinden yandı bağrum akıdam kanlı yaşum
‘ Aceb sevdāya şaldum evvel benüm ğarīb başum
Ġayriye mā’ il deĝilem güzel sevmekdür işüm
Üştādımdan böyle gördüm kimse ta’n eylesesün

IV

Gelür dirler gerçek imiş serde olan yazular
Ben yavrumı her ańdıķca yaralarum şızılar
Bu benüm vaşf-ı hālimdür mağrūr olsun ğāzīler
Dost ucundan ābdāl olana kimse ta’n eylesesün

V

Çok çekdüm cevri cefāñı bu baña yeter ola
Kaķuyup hışma gelürse kul idüp şatar ola
Gör baña neyledi dil-ber ol benden beter ola
Muştafāñıñ gözi yaşın kimse ta’n eylesesün

16. (Kul Hüseyin Koşma 6+5 11’li)

I

A şulţanum bir haţadur itmişem
Kerem kıl baĝışla benüm suçumı
İnanma padişahum düşmen sözine
Kerem kıl baĝışla benüm suçumı

II

Hasan Hüseyñüñ tatlu cānı için
Kuţbü’l-aķtab Hacı Bekdāş Velīçün
Ebu Bekr Ömer, Osmān ‘ Ali için
Kerem kıl baĝışla benüm suçumı

III

Mekke Medīne ‘ Arafat Tağı için
Hūri ğilmān cennet kevşer bağı için
Yūsuf peygamberün yüzi ağı için
Kerem kıl bağışla benüm suçumu

IV

Çomazlar gedāyı kendi ħaline
İki cihān güneşi ħürmetine
Suçlu geldüm şultānumuñ katına
Kerem kıl bağışla benüm suçumu

V

Çul Hüseyn eydür şu ben düşküne
Seni beni yaradaniñ aşkına
Boz bulanık kanlı şular taşkına
Kerem kıl bağışla benüm suçumu

17. (Çaracaoğlan Semā‘î 4+4 8’li)

I

Aşayum qarlı tağları
Dönmeyem şimden girü
Hercāyiye gönül virüp
Yanmayam şimden girü

II

Hercāyinüñ budur işi
Çarābatum bağrum taşı
Şu ‘ âlemde yüz görmüşi
Sevmeyeyüm şimden girü

[4b]

III

Hakikat yog imiş yârda
‘ Āşık olan uğrar derde
‘ Ahd olsun vîrân yurda
Konmayayum şimden girü

IV

Karacaoğlan eydür kıala
Gül sunarlar elden ele
Altun işinde bir pula
Almayayum şimden girü

18. (Semâ‘î 4+4)

I

Aşın gâzîler aşalum
Üzengi idüp koşalum
Gidi kâfir yaklaşalum
Duman muhñād olsun dimiş

II

Varduk kâfire yaklaşduk
Okumuz döküp oklaşduk
Haqqa cân virüp haqlaşduk
Sere kuşlar konsun dimiş

III

Şarardı şoldı şifātum
Kalmadı kolda kuvvetüm
Alaylar bozan dorı atum
Gidi kāfir binsin dimiş

IV

Aşa küçük dorı aşā
Gidi saybān urdı maşa
Üstümüzde olan Cemīl Paşa
Yürü kolun kopsun dimiş

V

Hasretem ben de şılāya
Gurbetde düşdüm belāya
Ben şol dizilmiş alaya
Sürmezsem nā-merd ol dimiş

19. Müfred

mefā'īlün fe'ilātün fe'ülün

- 1 Raķībın ölmesine çāre yokdur
Meger vezīr ola Şulţān Selīme

20. (Sipāhī Semā'ī 4+4 8'li)

I

Dilā evvel kim meydāna
Karīn olan benüm nemdür
Tarīķ-i aşka āşinā
Olunca aşıķı kimdür

II

Olunca bî-vefâ yâruñ
Gider nâmûs ile ‘âruñ
Eger hârc eyleseñ varuñ
Bulunmaz misl-i ma’dendür

III

Vücûdum şehrinün cānı
Bulunmaz misl-i aqrānı
Ne lâyıķ Yûsûf-Sânî
Velîkin andan ahsendür

IV

Ķatı t̄an’ etme şırâtı
Gezersin sen de cevlānı
Vücûdum şehri virānı
Sipāhî bil ki ģamdandur

21. Müfred

fâ’iâtün fâ’ilâtün fâ’ilâtün Fa’ilün

- 1 Kimseler görmüş degildür cān bedenden çıķduĝun
Hele ben gözümle gördüm cān bedenden çıķduĝun

22. Nazîre (Şadāyî Sem âi 4+4 8’li)

I

Dilâ evvel kim meydāna
Ķarîñ ol[an] varlı nemdür
Girince aşķ-ı meydāna
Giren ol cām-ile cāmdur

[5a]

II

Hilâl ebrûların tākı
Bizi mest eyledi sākı
Seniñ şafân degül bākı
Meger İbrâhim Edhemdür

III

Benüm bu rüyumuñ zerdin
Helâk eyler kamû merdin
Cihânuñ merd ü cömerdin
Anuñ için Tayy-i Hatemdür

IV

Şadâyî ta'n ider n'eyler
Bizi bî-ḥuş ider meyer
Bilindi fetḥ-i bâb eyler
Bu ḥâne kat'ı muḥkemdür

23. (Öksüz ' Aşık Koşma 6+5 11'li)

I

Çeşm-i dilde dürli dürli dağum var
Her seherde başda âh u zârum var
Ayruluğdan ' aceb müşkil ḥâlüm var
Gönül seni ârzûlar seni şulṭânum

II

Gülmeyeyüm senden ayru güldümse
Nâ-merdüm kimseye gönül verdümse
N'ola kim gözümden ırağ olduñsa
Gönül seni ârzûlar seni şulṭânum

III

Bu yir degil benüm sensüz durağum
Günden güne artdı derd-i firâkum
Ayruluğa döymez oldı yüregüm
Gönül seni ârzûlar seni hünkârum

IV

İşitdün mi baña olan zulmi
Raķībler bağladılar yolumı
Haķķdan özge kimse bilmez halümi
Gönül seni ârzûlar seni hünkârum

V

Senden ayru benüm gülüm gülmesem
Kande görsem kendü kendüm bilmesem
Öksüz ' Aşık eydür sensüz olmasam
Gönül seni ârzûlar seni cānānum

24. (Şāhiñ Koşma 6+5 11'li)

I

Esdür hey Allahum güldür cānumuz
Demi geldi müjde yeli esmenün
Şād olsun Şultān İbrāhim Hānumuz
Fetiħ haberleri geldi Resmenün

II

Ġāzī Hüseyin Paşanuñ añulur cengi
İşlāħ için kırdı hayli Firengi
Arslānı kaplanı bebri pelengi
Bilür kolayını şikār başmanuñ

III

Çırmağ gerek dîn düşmen-i hâyını
Bilmek gerek herkes kendi pâyını
Nice yıl çekmeyen erkân yâyını
Ne bilür resmini kırup yaşmanıñ

IV

‘ Ākıl adam ma’kül söze kı̄ ile
Niçün kişi ömrin verir za ‘ ile
İşinde bundan cevāb düşür sây ile
Yok mudur şorusı aşup kesmenüñ

[5b]

V

Yüri Şāhīñ toylarını düzedür
Gör a ırna kendi boynın üzedür
Şarp kıyıda şikārını gözedür
Alıcı şāhīni Āl-i ‘ Osmānuñ

25. (Koşma 6+5 11’li)

I

Buram buram tütüp gelür tağları
Buña Bakraş dirler gāfil yürime
Kān bulanuğ aqup gelir selleri
Buña Bakraş dirler gāfil yürime

II

Bunuñ der-bendleri var hac-āli
Bunda geçenleriñ yokdur mecāli
Anca seniñ bunda yatar eceli
Buña Bakraş dirler gāfil yürime

III

Bunuñ der-bendleri vardur beklenür
Bunda gelüp geçen yolcu haqlanur
Anca altun aqçe mallar yüklenür
Buña Baqraş dirler gâfil yürime

IV

Bunuñ der-bendleri vardur seslenür
Arslan yatağıdur qaplân beslenür
Ardınca aq bıyıkda eslenür
Buña Baqraş dirler gâfil yürime

V

Bunuñ der-bendün kimse geçemez
Hoşluğuyla bir yudum şu içemez
Quş olursa dağı hergiz uçamaz
Buña Baqraş dirler gâfil yürime

26. Budālā (Semā' ī 4+4 8'li)

I

Nesin sorarsıñ hālümü
Bir cānsuz öliyem şimdi
C[ā]nānum göñlümi alalı
Dīvāne-dilem şimdi

II

Benüm çekdügüm kim çeker
Gözlerüm kanlı yaş döker
Bulanık bulanık aqar
Dāğlarıñ seliyem şimdi

III

Yaşum irişmez yaşuma
Hiç elüm varmaz işüme
Buyruk değılem başuma
Bir begünñ kılıyam şimdi

IV

Ben yāra n'etdüm n'eyledüm
Sırrını 'ayān mı eyledüm
Yüzümi turāb eyledüm
Geçenüñ yoluam şimdi

V

Budālām dir coşdum
'Aşkuñ deryāsına düşdüm
Çok şükür yare kavuşdum
Murtezā 'Aliyem şimdi

[6a]

27. (Şāhīn Koşma 6+5 11'li)

I

Sırr-ı 'aşkum yayılmazdı cihāna
Aşk āteşi derūnumı yakmasa
Kul olmaz [idi] Yūsūf-ı zamāne
Deli gönül gördüğine akmasa

II

Gönül özler yārīñ yüzün görmege
Cān ārzūlar vişāline irmege
Dilemez dilüm gögsüne yüz sürmege
Benefşesi 'anber gibi koğmasa

III

Bunca gündür yārın cevriñ çekerem
Ah itdükce kıanlu yaşlar dökerem
Benüm böyle hūn olmazdı cigerüm
Yavrum baña kıya kıya bakmasa

IV

Gāh miñnet bañri gibi çoşaram
Gāhī ‘aşqum gibi hādden aşaram
Kays-ı Leylā gibi t̄aga düşerem
Ayladımız dīvāneye daqmasa

V

Qā’ıl olduq bizi dāra çekeler
Yār yolına kıanumuzu dökeler
Şāhīn eydür bildüğümüz lekeler
Ardumuzdan gıybetümüz çekmese

28. Müfred

fā’lātūn fā’ilātūn fā’ilātūn fā’ilūn

Va’de-i vaşl eyledi cānān bizümle irteye
Oda yandı kılca kıaldı çıqmağa cān irteye

29. (Koşma 8+8 16’lı)

I

Aqdeñizle Kıradeñiz merhābā idüp görışür
Anı gıdā idinmişdür bunca ırmāq kıarışur
Yedi başlu ejder gibi gürleyüp de yarışur
Dem urursıñ ammā aşquñ yamandur deryā senüñ/ deryā senüñ

II

Kiminiñ cānın alursıñ teninde uşlar öter
Çok analar ağladursuñ yüregi yanar üter
Sen çok pādişāh görmişsen üstüne toplar atar
Dem urursıñ ammā aşkun yegin deryā senüñ

III

Gāh olur ādil olursıñ mürüvvetli begler gibi
Gāg olur dümdüz olursun sünbüller bāglar gibi
Gāh olur hendek hendek olursuñ ol yüce dağlar gibi
Dem urursıñ ammā aşkun yegin deryā senüñ

IV

Kimine sebep olursıñ senden alur kāyını
Kiminün elinden alursıñ hep olanca mālını
Ālī şāhum dırsen görmüşsiñ Hāuñ dīzārını
Dem urursuñ ammā aşkun yegin deryā senüñ/ deryā senüñ

30. (Koşma ul Muştafā 6+5 11'li)

I

Şulţān Muḥammedüñ siftāh ğazāsı
Ḥayretlere vardı ḥünkārum
Ne şanursıñ küffār arşı mı ura
Yezīdler midārın bildi ḥünkārum

II

Açıldı meydānun şen olsun cānın
Çokdur pādişāhum yarar ullarıñ
Dürüst ğuşeden hep kör oldu düşmāniñ
Giritde dīn İslām oldu ḥünkārum

[6b)

III

Yüce dağlar başı bunca kara olsun
Dört gūşeden düşmānlarıñ yođ olsun
Ġazī Hüseyñ Paşaya Hađđ ömürler virsün
Yırtıcı şāhīnleriñ şaldı hūnkārum

IV

Çoğdur ‘Āl-i Osmān’da ‘ağılla fikir
Seniñ için Hađđkuñ kitābın oğur
Biz de murādumuz aldık çoğ şükür
Giritde dīn İslām oldu hūnkārum

V

Muştafām bir gedā kul söyler kendüden
İşitdüm çoğ küffār ölmüş derdinden
Pādişāhum seniñ tīgūñ đarbından
Çođ küffār imāna geldi hūnkārum

31. (Kul Muştafā Koşma 6+5 11’li)

I

Bizüm hālümüzden sū’āl idenler
Toz bürüdi belürsüzdür izümüz
Āhvālümüzden bilmek isteyenler
Ağlamağdan perdelendi gözümüz

II

Bülbül ne ‘aceb uçdu gitdi dağlardan
Biz du’āyı ayrıca urmadık şağlardan
Ayrı düşdük gülsitānlı bağlardan
Belürsüzdür bahārumuz yazumuz

III

Gönül bir şulḫandır durur tahtında
Her şey kıymetlü olur vaḫtinde
Zelīl zebūn oldum ayaḫ altında
Turābdan turāba sürdük yüzümüz

IV

Muṣṭafām der dāimā böyle Recebde
Düşdüm za'īf bulunmadum bu cengde
Esīr düşdüm İstinyede Frenkde
Mevlāya toḫrı döndürdük yüzümüz

32. Ḳul Muṣṭafā Koşma 6+5 11'li

I

Ol gedā ḫuluñuñ elini al ḫaldur
Düşüp ayaklarda zelīl olmasun
Bendeñi şād eyle ağlatma güldür
Yavrı senden özge c[ā]nān olmasun

II

Ṭūḫī gibi şeker emsem lebiñden
Āşık iseñ ya ne gelür elinden
Buña zevāl olmaz Ḥüseyni gülünden
Ter düşme baña kīn 'ilāl olmasun

III

Muḫammed ümmeti degil misin sen
Ṭotalum ḫapuñda ḫul olmışum ben
Dişleri dürdāne hey ḫonca dehen
Yavrı senden özge cānān olmasun

IV

Kirpügüñ oqını cānıma atma
Zahmdar eyleyüp beni ağlatma
Hışma gelüp siyāh ebrūlarıñ çatma
Yavrı senden özge cānān olmasun

V

Muştafamı hier oduna yaqarsun
Qoyup beni ğayrisine baqarsun
Eger gönlüm Ka'besini yıqarsun
Muḥabbetüm saña ḥelāl olmasun

[7a]

33. Min Kelām-ı 'Aşķı

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

I

Evvel nazarda görelı ben mübtelā seni
İtdüm gönül vilāyetine pādişāh seni
Cān u cihāna virmezın ey dilrübā seni
Dünyā nedir bedel kılam ey cān aña seni
Dünyāyı bir yaña qosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey dilrübā seni

II

Qıblem qadüni Ka'be-yi 'ālāya virmezın
Küyuñ riyāz-ı cennet-i Me`vāya virmezın
Reftār-ı serv-qaddüni tūbāya virmezın
Bir kez yüzine baqmağı dünyāya virmezın
Dünyāyı bir yaña qosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey dilrübā seni

III

Aşkuñ yolunda terk edeyin cism-i cânı ben
Ölünce bekleyeyin hele bu āsitāna ben
Çande bulam senüñ gibi bir nev-civānı ben
Sensüz efendi neyleyeyin bu cihānı ben
Dünyāyı bir yaña çosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey dilrübā seni

IV

Bir dem mi var ki baħr-i ğam-ı hicre dalmazın
Aşkuñ yolunda cân hem baş çalmazın
Girdāb-ı eşk zevrāķına cismümi şalmazın
Sensiz bu cihān mülkini bir pula şaymazın
Dünyāyı bir yaña çosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey dilrübā seni

V

Kūyuñ gedāsı cennet-i Mev'āyı n'eylesün
Çaddüñ es̄iri sāye-i Ṭübāyı n'eylesün
Māh yüzüñi gören ğayri temāşāyı n'eylesün
Sensiz efendi 'Aşķī bu dünyāyı n'eylesün
Dünyāyı bir yaña çosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey dilrübā seni

34. Dübeyt¹⁴

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Bu cihānuñ nesi var miħnet ü ğamdan ğayrı
Görmedüm zerrece mihrini elemden ğayrı

¹⁴ Başlık "Rubai" olarak geçmektedir.

- 2 Ağladuğum budurur gülşen-i ʿālemde baña
Mesken olmaya gibi bāğ-ı ʿademden ğayrı

35. Bākī Gazel¹⁵

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

- 1 Läleler bezm-i çemende cām-ı işret gösterür
Devletünde ğusrev-i gül ʿıyşa ruğşat gösterür
- 2 Mevsim-i gül ĩd ile yār u muşahib gösterür
Bir birine iki dil-berdür muğabbet gösterür
- 3 ĩd-gehde varalum dūlāba dil-ber seyrine
Görelüm āyīne-i devrān ne şūret gösterür
- 4 Kaddūne ğul olmağā gelmiş dizilmiş ğarşuña
Serviler durmuş çemen şahnında ğāmet gösterür [7b]
- 5 ʿĀşıkı bī-şabr u ārām eyleyüp seyyāĥ ider
Memleket seyr itdürür ʿaşğun vilāyet gösterür
- 6 Bī-sütün-ı ğamda Bākī seng-i miĥnet kesmede
Şöyle üstād oldı kim Ferhādʼa şanʼat gösterür

¹⁵ Başlık “Türki-i Baki” şeklindedir.

36. Dübeyt¹⁶

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yār gitdi sefere ' izzet ile devlet ile
Fırkate şaldı bizi dil ile miḥneti ile
- 2 Gitdi ey şāh-ı cihānum beni tenhā ḳoduñ
Yoluñ izün açığı olsun yūri var miḥnet ile

37. Bākī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bir lebi ḡonca yūzi gül-zār dirseñ işte sen
Ḥān-ı ḡamda andelīb-i zār dirseñ işte ben
- 2 Lebleri mül şaçları sūnbül yanağı berg-i gül
Bir semen-ber serv-i hoş-reftār dirsens işte sen
- 3 Pāyine yüzler sürer her serv-i dil-cūnuñ revān
Şu gibi bir Èāşık -ı dīdār dirsens işte ben
- 4 Gözleri şabr u selāmet mülkini tārāc ider
Bir amānsuz ḡamzesi tatar dirseñ işte sen
- 5 Bākīyā Ferhādveş Mecnūn u şeydādan bedel
'Āşık-ı bī-şabr u dil kim var dirsens işte ben

¹⁶ Mecmūada "rubāī" olarak geçmektedir.

38. Bākī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Kızarur bādeden ol nergis-i mestāne biraz
Mey-i nāb içse gözi mā'il olur kıana biraz
- 2 Çekemez kimse ayağum diyü lāf urma iñen
Sākiyā elleşelüm gel berü meydāne biraz
- 3 Cāna kār eylesesün dārū-yı kıattāl-i gamı
Mey-i gül-gün içelüm bārī haķimāne biraz
- 4 Behremend eyler idi būs lebinden cānı
Dönmeşe tursa eger 'ahdine peymāne biraz
- 5 Niçe bir dagdaga-i bahs u cidāl ey Bākī
Varalum yüz sürelüm der-geh-i sulţāna biraz

39. Bākī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Devlet el verse yüzün gördüğüm eyyām olsa
Merhabā eylesem ol şūh ile bayrām olsa
- 2 Olıcağ yār gibi dil-ber-i şirīn-harekāt
Ten-i pālūde-i ter gözleri bādām olsa

- 3 Gül gibi bāde-i rengīne ne ibrām gerek
Zāhidiñ kanın içerdüm eger ibrām olsa
- 4 Hāsret ü kıddüñ ile kıanlı elifler çeksem
Sīnede her biri bir serv-i gül [endām] olsa
- 5 Bākiyā ‘ıyş u bahār eyler idük meclisde
Sāķī-i lāle-’ruķ u bāde-i gül-fām olsa

40. Nef’ī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Mā’ilem cezbe-i dīdāra hem anı severem
Bir güzel çehrede ān olsa ben ānı severem
- 2 Severem zāhir ü bāṭın göricek maḥbūbı
‘Arz-ı ḥāle meded olmazsa nihānı severem
- 3 Sevmezem sevmezem ammā göricek maḥbūbı
Nerede vār ise bir āfet-i cānı severem
- 4 Ne kıadar nāzik ü zem olsa cüvānı severem
Ne kıadar āfet-i cān olsa nigārı severem
- 5 Çāre yok sevmemege bir güzeli ey Nef’ī
Saña lāzım mı dimek işte filānı severem

[8a]

41. Müfred

Yakında dil-ber[i] sevdüm ırakdan merhabâ ider

‘Aceb bilsem anuñ ile beni kim âşnâ ider

42. Müfred

mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

- 1 Egerçi yok ğaribiñ âşinâsı
Velâkin müstecâb olur du’âsı

43. (Res’isoglı Koşma 6+5 11’li)¹⁷

I

Yigidi murâda irgüren addur
Nice hâil olsun yollar seyyâha
Hâşmina irmege ‘aşkâr zât dur
Dayanur mu tğlar beller siyâha

II

Süvâr ol üstüne düşmenüñ hâkla
Şuyunu ararsañ düldülde yokla
Bir rahş-ı cihândur nazardan şakla
Îlâhî degmesün diller siyâha

III

Mengüş gerek ol şomâki burnuna
Şöhret virüp alaylarda görine
Kelle kesmiş merdler gibi serine
Hoş yaraşmış ablâk teller siyâha

¹⁷ Şairin adına kaynaklarda rastlayamadık. (Kaya, 2009) Şiirlerinden anladığımız kadarıyla şair, Girit seferine katılan askerlerdendir.

IV

Turnalayın boynun uzadur baqar
Anca kâfirleri gögsiyle yaqar
İşâret eylesen şu gibi aqar
Yetişmez esen yiller siyâha

V

Res'isoglı yaptı zemîne direk
Kühēylân olanda çatâldur yürek
Gümüş degil belki zibâdan gerek
Benüm bildicegüm çöller siyâha

44. Min kelâmı-ı Sücüdî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Cân-ı dilden râzıyam ben çekmege cân acısın
Yâ İlahî tek hemân gösterme cânân acısın
- 2 Ol [kadar] hicrânda ey dil şol kadar qan aqla kim
Hâliñe raqm eyleyüp kâfir müselmân acısın
- 3 Yârımı benden ayırdı dostlar bî-dîñ raqîb
Hâlümi yârâna diñ acırsa yârân acısın
- 4 Şimdi bildüm hâsılı ol tatlı cânın kıymetin
Haqq te'âlâ kimseye göstermesin cân acısın
- 5 Cân-ı şîrîn acısın çeksün Sücüdî derdmend
Ey felek gösterme gel tek hicr-i yârân acısın

45. Müfred

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Dil-berā sen gitdin ammā gitmedi dilden gamuñ
Hey vefāsuz dil-berüm senden vefālıdur ğamun

46. Müfred

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

- 1 Seni kucmağ diler gönlüm beğāyet
Dimek benden kerem senden hey āfet (8b)

47. Min kelām-ı İshāğ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Tā ki dil 'aşkuñ meyin nüş itdi hüşyār olmadı
Çeşm-i bahtum açulup bir lahza bīdār olmadı
- 2 Zāhidā¹⁸ maḥbūb[a] düşdi diyü ta'n itme bize
'Aşğa düşdiyse n'ola 'aşık günāhkār olmadı
- 3 Gitdi qaldı irmeyiser menzil[e] tīr-i murād
Kimse men üftādeye hergiz hevādār olmadı

¹⁸ M.: zāhide

4 Raḥm idüp bir gün yüzüme bakmadı o meh-ceb̄in
Gitdi çün bahtum çevirdi devletüm yār olmadı¹⁹

5 Añlamaz ḥālüm benüm İshāk derd-i yār ile
Bī-vefālar ‘aşkına şol kim giriftār olmadı

48. Müfred

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Gelmez olduñ yanıma cevr ü cefāya başladıñ
Ey kamer-ṭal’at irākdan merḥabāya başladıñ

49. Müfred

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1 Yāruñ vişāli el virmek iḳdāma bağludur
Elbette fetḥ-i bāb olur ibrāma bağludur

50. Min kelām-ı Nesīmī²⁰

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1 ızıl gül bāğ [u] büstānum ne dirsîñ
Fedā olsun saña cānum ne dirsîñ

¹⁹ D. : Gitdi bahtum yüz çevirdi devletüm yār olmadı

²⁰ Bu gazel Nesīmī Divanı’nda değil, Ḥaṭā‘ī Divanı’nda yer almaktadır, yani şiir Ḥaṭā‘īye aittir.

- 2 Seniñ maqşūduñ odur tā ben ölem
Helāl olsun saña anum ne dirsini
- 3 amūnuñ derdi ile dermānı vardır
Benüm derd ile dermānum ne dirsini²¹
- 4 amū dertlilere dermān bulundu
Devāsuz²² derde dermānum ne dirsini
- 5 Eridi iliğüm aldı kemiğüm
Kesildi külli fermānum ne dirsini
- 6 Gerek bin yıl yatam toprāk içinde
Dürüstdür ‘ ahd ü peymānum ne dirsini
- 7 Nesimī seni sevdi cān-ı dilden
Seven ölsün mü şultānum ne dirsini²³

51. Müfred

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Çün ol şāhuñ eşigine varılmağa yaşağ olmış
Ne ğam şimden girü ‘uşşāk ya ölmüş ya şağ olmış

²¹ D.: amunñ küfr ile imānı vardır

Menüm küfr ile imānum ne dirsen

²² Metinde “duasız” yazılmış.

²³ seven: (sevenler)

52. Min kelām-ı Sücūdī

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 N'ola yā Rab kaçır dil-ber bugün ben mübtelāsından
Ciger derd ile kan oldu anuñ hieri belāsından
- 2 Eşigin yaşdanup dün gün gönül bīmār olup[gitdi]
Ölümüm ihtiyār itdüm geçüp nāmūsı 'arumdan
- 3 Lebine benzedügiçün bugün gülşende bir gonca
Yetüp bād-ı şabā anı iki bölde kafasından
- 4 Nice dil virmesün 'aşık anuñ gibi sitem-kāra
Gönül bī-ihtiyār oldu anuñ cevr ü cefāsından
- 5 Sücūdī ʔa'nlama yāri bugün şūfiyi redd eyle
Utanmaz ol perī-peyker anuñ tāt u ʔabāsından

53. Murabba' -i Nevā

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

I

Yā Rabb bu derdüñ çāresi bilsem nedendür bilmezem
Hem bu oñulmaz yārası bilsem nedendür bilmezem
Gice gündüz ağladuğum ʔasretiyle dil dāğladuğum
Bu diñmeyüp ağladuğum bilmem nedendir bilmezem

[9a]

54. (Ş. Yahyā) Murabba'-i 'Acem)

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Bezm-i 'aşka nitekim mestāne geldün ey gönül
Yan yakıl ol şem'-i hüsne yanageldün ey gönül
Eylenilmez diyü gam çekme bu fānī dünyede
Tut ki bāğ-ı 'āleme seyrāna geldün ey gönül

55. Murabba'-i 'Acem

mef' ulü fā' ilātün mef' ulü fā' ilātün

I

'Ömrüm seni sevenden niçün kaçar yürürsin
Korğmaz mısın Hudādan kanlar saçar yürürsin
Kūyin ucunda bekler binden ziyāde 'uşşāk
Birine kaldırıp baş bakmaz geçer yürürsin

56. Murabba'

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Dil-i şeydā n'ola meyl eylemezseñ vaşl-ı cānānı
Ne zahmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrānı
Gice pervāneler bezme germ-ā-ger idi şem'üm
Seher bağıdum ne şem'-i meclis-ārā var ne peymānem

57. Min kelām-ı H̄ayretī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Mışr-ı h̄üsn içre seni ŝultāna beñzetedüm hele
Ey 'Azizüm Yūsuf-ı Ken'āna beñzetedüm hele
- 2 Vā'izin cennet cehennem diyüben şerh itdügin
Fi'l-meŝel vaşl ile hicrāna beñzetedüm hele
- 3 Ŗol müferrih-leb güzeller derdini ben h̄aste-dil
Ey tabīb-i cān hemān dermāna beñzetedüm hele
- 4 'Azm-i k̄üy-ı yār ider bir dem qarār itmez göñül
Tekye-i şinemde bir mihmāna beñzetedüm hele
- 5 Rāz-ı esrārını sordum didi ey H̄ayretī
Sözünden ben seni h̄ayrāna beñzetedüm hele²⁴

58. 'Acem Bayātī (8+8 16'lı)

- 1 Dağlar gözüm [göñlüm] tağlar hiç yārum senden aşdı mı
Gök çemenlü çāmlıbeller hiç yārum senden aşdı mı
- 2 Ördekler gezer gölünde ceyrān seyriŝür çölünde
Gezdüm Gürcistān ilinde dağlar hiç yārum aşdı mı

²⁴ rāz-ı: lebleri D., sözünden: sözlerüñden D.

- 3 Maşşūd ider Allahum aman dađları bürüdi duman
Bir dem görsem yüzün hemān hiç yarım senden aşdı mı

59. (Kul Himmet Koşma 6+5 11'li)

I

Gözümüze toğrı yollar görüendi
Kākülleri siyah Çerkez melegi
Deli gönül giydi yasın tonları
Kākülleri siyah merdüm meleği

II

Derdiñe düşmesün degme bu kıullar
Hüsñün bāğçesinde diremez güller
Melekleyin kıanadın uçıdur teller
Kākülleri siyah Gürci meleği

III

Güzeller içinde bellisin belli
Üsküfün aldırımış balaban gözli
Siyāh benli gögsi sırma çaprazlı
Kākülleri siyah guğu meleği

IV

Kul Himmet dāim medhin ideyüm
Sensüz yalancı dünyāyı n'ideyüm
Gönül kıalsun ben varayum gideyüm
Kākülleri siyāh çerkez güzeli

[9b]

60. Müfred

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Dostum nazar eyle 'āşık-ı dīdār olana
Merhamet lāzım olur derde giriftār olana

61. (Kātibī Koşma 6+5 11'li)

I

Görüp cemālūñi 'āşık olduğum
Hakḳı bir bilürseñ ağlatma beni
Uğrına serümi fedā kıldüğüm
Hakḳı bir bilürseñ ağlatma beni

II

Bu güzellik bāḳī ḳalmaz sevdüğüm
Eyülerden kemlik gelmez sevdüğüm
'Āşığın ağladan gülmez sevdüğüm
Hakḳı bir bilürseñ ağlatma beni

III

Bir sâ' at görsem mecnūn oluram
Tāḳatüm ḫaḳ olur bī-hūş oluram
Halümi 'arz idem diyü gelürem
Hakḳı bir bilürseñ ağlatma beni

IV

Kātibī yār girmek ister ḳanuma
Müdde' iler sitem ider cānuma
Bed-du'ām alırsuñ girme ḳanuma
Hakḳı bir bilürseñ ağlatma beni

62. Müfred

- 1 Hūblar şimdi cefā dersin iderler ezber
Varaq-ı mihr ü vefāyı kim oqur kim diñler

63. (Re'isoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

‘Aqlumı perişān eyledüñ serden
Be hey zülfi siyāh çerkez güzeli
Misk-i ‘anber koqar yanağın terden
Be hey zülfi siyāh Çerkez güzeli

II

Beni abdāl itdi qalem qaşlarıñ
Dehānun içinde incü dişleriñ
Bendeñi öldürür bu cünbüşlerin
Be hey zülfi siyāh Çerkez güzeli

III

Nedir bu āyetli bu hal rūyuñda
Bilmem melek mi var yoḡsa soyuñda
Ḥacil olmış aqlar servi boyuñda
Be hey zülfi siyāh Çerkez güzeli

IV

Re'isoğlı döndi gözlerün qana
Murādı ol yārin kıymağdur cāna
Samur qalpağ ile dönmişsin ḡana
Be hey zülfi siyāh çerkez güzeli

64. (Re'isoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Yigid iken ğurbetlik de olmasa
Ĥāyıf murādını almadı dirler
Ĥasret kıyāmete bākī ħalmasa
Gitdi dosta vāsıl olmadı dirler

II

Gāhice felekūñ 'aksidir işi
Yaramaz ħaberiñ görünür düşi
Ĥaşminuñ ħavminuñ firħatli yaşı
Aħar gözlerinden silmedi dirler

[10a]

III

Ġazāya gidenūñ kim bilür ħaliñ
Ĥudā şehidlerin şormaz şu'ālin
Şübhesüz uçmaguñ görür me'ālin
Nihāyet dünyāda gülmedi dirler

IV

Dāimā şükr idūñ Ĥaħħ'a aç u toħ
Bizi yaradanuñ ħikmetleri çok
Yazıpdur getüren ħaberleri yok
Cāhiller ötesin belledi dirler

V

Ecel dāđlarınıñ şarpın aşarsam
Ĥazret-i Ĥamzayla bile aşarsam
Malta savaşında eğer düşersem
Hani Re'isoğlı gelmedi dirler

65. Re'isoglı Koşma Gofit Malta Zamānı (6+5 11'li)

I

Üçfenersüz oldu kılkdı donanma
Ağdeñiz yalısın dolaşmak ister
Niçe olur furtına olursa hevā
Gene deryā ilen güleşmek ister

II

Yā Rabbi işümüz sen getir āsān
Umarız luţfuñdan dāimā ihsān
Bir sâ' at olmasun hāli bulsan
Zirā virdüñ ile alışmak ister

III

Şimden girü gönül añma sılāyı
Bir zamān çekelüm derdi belāyı
Hisābsuz gemiler görüp alayı
Begler karşı gelüp buluşmak ister

IV

Din-i İslām sel gibi aķsa gerekdür
'Āsī kıl'aları yıķsa gerekdür
Çok kelle bāzāra çıķsa gerekdür
Ecel kumaşından üleşmek ister

V

Re'isoglı hasma kalmaz haķķumuz
Çeng ü meyle gelse çatsa keyfümüz
Hāzurdur ellerde zağlı seyfümüz
Düşmenün hūnına bulaşmak ister

66. İlâhî Goft Re'îs-zâde

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

'Aşk yolında cân viren cânânı seyr itmez iseñ
Kudretin izhâr iden sübhânı seyr itmez iseñ
İçdiler bezm-i elesti şöyle bî-hüş oldılar
Haşre dek ayılmayan hayrânı seyr itmez iseñ

II

'İbret al kurdüğü çarğdan gine oldurur döndüren
Her nücümü bir mekâna kudretiyle konduran
Çok şükür virdüğüne kısmet olanı göndüren
Kullarına itdiği ihsânı seyr itmez isen

[10b]

III

Seyr idüñ 'ibret-nümâsın tecrübe için Hudâ
Böyle emr itdi aña kim hıdmetin kılsun edâ
Nezr için İsmâîli İbrâhîme geldi nidâ
Gökden indi destine kurbânı seyr itmez iseñ

IV

Kimdür anlar açmış iken perde çekdi gözine
Bâtlı aınmadığıçün geri döndi izine
İncîli Tevrât ile bakmañ Zebûruñ sözine
Haqq cevâbun şer'isi Furqânı seyr itmez isen

V

Re'îsoğlı der ki medhüñ eylesün Haqq'a uyan
Sûre-i Yasînde ismini eylemiş halka beyân
Şimdi dehrüñ kahramânı Hân İbrâhimdir 'ayân
Pâdişâhlar ulusu şulţânı seyr itmez isen

67. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li) Goft Malta Yılı Donanmaya

I

Seherden göç oldı Beşiktaşından
Çağlar ağındıya düşüp giderüz
Ugradıñ ol yeni sarāy peşinden
Yağın adaları aşup giderüz

II

Göründi Aqdeñiz yolu āşikār
Gitdi kasāvetler def' oldı efkār
Marmara engini seyrime rüzgār
At başı berāber koşup giderüz

III

Felekden çün bize irişdi şadā
'Ācizdür bu yolda bāy ile gedā
Her biri yārinden olmışdur cüdā
Muhabbet derdini deşüp giderüz

IV

Çün oldur virmeyen düşmene mecāl
İlāhī sen şaqla olmasun bu hāl
Ortaya almışuz pervāne mişāl
Üçfener serine üşüp giderüz

V

Re'isoglı bizde deyişi didük
Kesildi qaradan elümüz yuduk
Tirneklerümüzüzi āşağa koduğ
Deryā 'aşka geldi coşup giderüz

68. Re'isoglı Koşma 6+5 11'li

I

‘Aqlımı şaşırır görünce sizi
‘Āşinüñ kıldığı zârdur donanma
Anuñçün sürersiz deryāya yüzi
Sizde de çok hüner vardur donanma

II

Gâhice ‘ummānda haşma çatılır
Sancağlar dikilüp toplar atılır
Kelle bāzâridur cânlar şatılır
Ġâzîlere özge kârdur donanma

III

Kâfiri hûb bilür nişândan seçer
Top tüfenk şadâsı qalbümüz açar
‘Āşinüñ üstine zehrini saçar
İçersi topdolu nârdur donanma

[11a]

IV

Lekeler gedüğün beklemez cengde
İrüşüp haşmını haqlamaz cengde
Fitozlar serini şaklamaz cengde
Bilene gayretle ‘ârdur donanma

V

Re'isoglı qalbün pası silinür
‘Āşinüñ dâimâ bağı delinür
Ezânlar okınur beş vakit kılnur
Şan ki bir mu‘azzam şârdur donanma

69. Re'isoglı İlähî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Ey gönül bezm-i şafâda vaşl-ı cānānuz bugün
Ol 'adū kılsun ḥased yāri seyrānuz bugün
Kimsenüñ gōncāsına mā'il degil dil-i bülbül
Bir gül-i nev-restenüñ medḥinde nālānuz bugün

II

Cān u dilden meyl idüp sevdüm ki yok inkārumuz
Anuñçün def' olupdur serdeki efkārumuz
Şöyle meyl dil şehrine ḥükm eyleyen ḥünkārumuz
Senüñ eyyām-ı adliñe şād u ḥāndānuz bugün

III

Benden özge kimseler Ferhād gibi dāg delmesin
Söyleñüz ol Şirīn'e kim gayrı 'āşık bulmasın
Sözlerüm yabāne ise sevdüğüm 'ayb olmasın
Yalıñuz bāde degil 'aşkuñla mestānız bugün

IV

Rūz u şeb rūşen görün hiç bulmasun ḥüsnüñ zevāl
Çün ki ḥūblar ḥākimisin 'ālīdür sende kemāl
İletüp bāzāra şatsañ beni ey Yūsūf-cemāl
Cānuma minnet degil mi Mışra şulṭānuz bugün

V

Re'isoglı yok yire zāyi' giçen çağumı gör
Erüyüp Eyyüb gibi tenden ağan yağumı gör
Baş açık ābdālīñam gel sīnede dāgumı gör
Tekye-yi luṭfunda cānā gene ḳurbānuz bugün

70. Re'isoglı (Koşma 6+5 11'li)

I

Cihāna geleli ana raḥminden
Şükr Ḥaḳka benüm ḳalbüm şāf itdi
Bendeyi tecrübe iden fehminden
Lām ile bir elif mīm ile kāf itdi

II

Şādıḳ 'āşıḳ gerek iḳrār gütmege
Ḥaḳīḳī yolına toḡrı gitmege
Ḥüsnüñ kitābını ezber itmege
Gönül başḳa bizi bir şaḥḥāf itdi

III

Dünyāda eylemez feryād u zārī
Kendisine mūnis idenler yāri
Ḳā'ilem cevriñi çekmege bārī
N'idelüm vaşlını ol mu'āf itdi

IV

Gerekdür bu 'aşḳun sırrın bilmege
'Ārifüñ sözinden ma'nī ilmege
Bahāne ararken āşinā olmaḡa
Geldi güneş yüzlüm bir inşāf itdi

V

Re'isoglı ḥālīñ 'ayān it dosta
Mihr içün vefāyı dil-berden iste
Gönlümi zamāne bir çeşm-i meste
Bir elif şınla 'ayn-ı kāf itdi

[11b]

71. Re'isoglı Koşma 6+5 11'li

I

Dünyada 'ahdüme duranlardanam
Meylüm benüm hemân bir şultânadır
Yolında cânımı virenlerdenem
Zirâ ki cefâsı tatlu cânadur

II

Güzellik berâtın almış eline
Nâz u şive ile oğur kulına
Gönlümi bend iden zülf-i tâbına
İsmin 'ayân itmem bir civânadur

III

Vefâsuz dil-bere bakmak istemem
Vücüdümü nâra yakmak istemem
Kimsenüñ hatıruñ yıkmak istemem
Anuñçün sözlerüm dervîşânedür

IV

Bu köhne felege ne merdler geldi
Şoñın fikr eyledi fânidür bildi
Ma'rifet ehline bakılmaz oldu
Şimdi rağbet hemân bir ihsânadur

V

Re'isoglı yâra şundum nâme
Şimdi 'aşkı ile 'abâdur câme
Gönlümi düşürdüm bir elif lâme
İşte bu cevâbum 'arifânedür

72. Re'isoglı Semā^c 72⁵

I

Senüñ fikr ü hayālünden
Görinmez gözime uyhu
Teşne gönüm zülälünden
Diler cānum bir içim şu

II

Felek dürlü ğamuñ bende
Cānum rāhat degil tende
Bu sīnemdür siper sende
Anunçündür iki ebrū

III

Dem bu demdür giden gitdi
Bahār geldi bülbül ötdi
Esiri bāğ u serv itdi
Beni bir kāmēt-i dil-cū

IV

Haķıķatle gönül viren
Ayağına yüzün süren
Seni bu hūsn ile gören
Didüler ki melekdür bu

V

Nedür bu derdüme çāre
Elüm irmezse dildāra
Kul gerekse şoruñ yāra
İşte ana Re'isoglı

[12a]

²⁵ Başlık “şarkı” olarak geçmektedir.

73. (Re'isoğlı Koşma)

I

A hünkārum saña bir bende gerek
İşte ben gedāya lāyık şāh ile
Ġam duġānuñ itme göklere direk
Qalmayalum zamanuñda āh ile

II

Yeñile bir aşka düşürdüm başı
Halümden haberdār olmasun nāşī
Encüm gibi aqsun gözümüñ yaşı
Qaçan bahş idince hüsnüñ māh ile

III

Hercāyisiñ ger ögüt tutmazsañ
Tenezzül eyleyüp gönül qalmazsañ
Bundan sonra bize cevāb itmezseñ
Benüm işüm qalur bir Allāh ile

IV

Ferhād Şirīn için dağları deldi
Vefā da Mīhr için dīvāne oldı
Leylāda bu Mecnūn Mevlāyı buldı
Kişi Haqqa irer 'aşq-ı rāh ile

V

Re'isoğlı 'aşkuñ meyin içdükçe
Kāmil olanlara rāzın açduqca
Qarşumuzdan gāhī gelüp geçdikce
Göz ucudur nazar bir nigāh ile

74. (Re'îsoğlı Koşma)

I

Ala gözlüm senüñ hüşnüñ kitâbın
Yazdıgum dâ'imâ 'aşkuñ iledir
Bî-çâre ben teşne leblerin senüñ
Süzdüğüm dâimâ 'aşkuñ iledir

II

Sevdüğüm gâhice gel bize uğrın
Çademüñ def' ider hastanıñ ağrın
Senüñle bir olup lekenüñ bağrın
Ezdüğüm dâimâ 'aşkuñ iledir

III

Böyle mi hüküm ider efendi kula
Gözlerüm yaşını döndüre sele
Dişlerüñ vaşfını dürr ile bile
Dizdüğüm dâimâ 'aşkuñ iledir

IV

Bir yigidüñ kemâl olsa destinde
Arzumâni qalmaz cism-i mestinde
Senüñle yılca deryâ üstinde
Gezdüğüm dâimâ 'aşkuñ iledir

V

Re'îsoğlı ider yirde yüzümüz
Çalbümüz şâfidür pâkdur özümüz
İrağdan gözedüp seni gözümüz
Süzdüğüm dâimâ 'aşkuñ iledir

75. (Re'isoğlı) İlahî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Yohsul iken bendesin bāy eyleyen qarşumdudur
Çaddümi çeng nālemi nāy eyleyen qarşumdudur
Şaklamışken kalb içinde bunca gün esrārımı
Gizli derdüm illere şāy eyleyen qarşumdudur

II

Rūz u şeb giysün 'abalar 'āşık-i bī-çāreler
Yaraşur dildāruma atlāsıyla sīm hāreler
Nice hıdmet itmesün şulţānuma meh-pāreler
Şemse nisbet hūsn-i ay eyleyen qarşumdudur

[12b]

III

Bu göñül şebbāzı benden uçdı yāra açdı perr
'Aceb ol serv-i revānum gördi mi alsam haber
Ġam degildür cān virürsem itmişem sīnem siper
Kirpigi oğ kaşların yay eyleyen qarşumdudur

IV

Her kaçan kim nāz ile hānum gelüp geçer benüm
Ġamzesi bir yağı cellād kanımı iğer benüm
Geh güle bakup yüzime göñlümi açar benüm
Gāhi çeşmüm sellerin cāy eyleyen qarşumdudur

V

Re'isoğlı şimdi ben bir bende-i cānāneyem
Rāzıyam yanmasına 'aşk nārına pervāneyem
Şöyle añlañ gāziler Mecnūn gibi dīvāneyem
Gitdi serden 'aqlumı zāy eyleyen qarşumdudur

76. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Din ü İslamuz haşma dogrı yürürüz
'Aqluñı başıña şaşma dir sen de
Sancağ açup üzeriñe varuruz
De yanındı kâdir iseñ dur sende

II

Ne didüñ de kalğup Giritden şaldıñ
Yoğsa Aqdeñizi hâlî mi buldıñ
Ne yürekle gelüp yolumuz alduñ
Bilürüz dayanur yoğdur er sende

III

Bir iş mi eyledüñ kendüñ bilmeden
Ya biz kaçır mıyız şanduñ ölmeden
Murâduñ ne bize karşı geldün
Katlan tal'ini şına gör sen de

IV

Evvel çatup yarar cenkçi dükene
Kara başıñ ateşlere yaqana
Kılıç elde başdan kıçdan çıqana
Hâzır eyle serüñ karşı ver sen de

V

Re'isoglı dir ki zarar idersüñ
Degmede bir sa'at karar idersin
Belî der ön şoñra firâr idersüñ
Ögünesin hele yuri var sen de

77. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Şimdi donanmanun üstād topçısı
Bilemedük neden sever mizācın
Elinden iş gelmez sevmege hemān
Baṭṭāl itmiş pādişāhuñ ḥarācın

II

Cemşīdūñ fendine iremezler de
Bārutı ḥazneye süremezler de
Maḥallinde bir iş göremezler de
Dāimā almaḳda ṭopuñ muḥtācın

III

Ağızlayum dirken kendisi atar
Dört sa'at elinde fitilin tutar
Şan'at öğrenmeden ustālıḳ şatar
Yoḥsa ṭopçı başı alır mı bācın

[13a]

IV

Kiminūñ gözi kör kulağı şağır
Kiminūñ kaşşavāl başları yağır
Bilmem ne milletdür dilleri āğır
Yenice bırakmış kāfirin ḥacın

V

Şān'atını kāmīl bilmeyenlerūñ
Pīrinden 'icāzet almayanlarūñ
Ceng vaḳtinde çāpük olmayanlarūñ
Ḥāke varsalar bulur mi'rācın

VI

Çok yaşayup ağrı acı görmezse
Bārut yaqub yüzün gözin şarmazsa
Kāfirin ni'meti nārı ayırmazsa
Ya kimler toyurur bunlaruñ acın

VII

Re'isoglı ider hānı bir aşar
Cihānda nām ile nişānın keser
Bizde de var işte bir gidi yaşar
Başına çalasın fitil ağacın

78. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Şultānum bendeñe şefkat itdügün
Gögsünde gür olan ĩmānuñ mıdur
'Adālet gösterüp ikrār gütdügün
Vebālden şaķınup emānuñ mıdur

II

Ėurbetlik vaţanıñ kadrin bildürür
Gāhice ağladur gāhı güldürür
Kim görürse seni gönül aldırur
Yoħsa kuculacaķ zamānın mıdur

III

Aşlı merdüm olan cefā mı ider
Yola doğrı varan erkānı güder
Raķıbler arada hoş geçüp gider
Ya ben kuluñ senüñ yamānuñ mıdur

IV

İnsânın başına yârundur gelen
Bu felek degil mi ğurbete şalan
Hüsnuñe baqdıqça bağrumı delen
Kudretten çekilmiş kemānuñ mıdur

V

Meclisde bādeler içmek istersin
Ol yāruñ gögsüni açmaq istersin
Gördüğün güzeli kuçmaq istersin
Be hey Re'isoglı gümāniñ mıdur

79. (Re'isoglı) İlāhî

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Āyet-i Raḥmānīdür seyreyleyen didārını
'Alleme'-i- esmā ile naqş eylemiş esrārını
Böyle bir şāhib-tedārik gelmemiş dünyāya hiç
Ya Ğanī şaqla ḥaṭādan cümlenüñ serdārını

II

Ḥamza gibi 'āşiye dīn sancāğını açsa hemān
Zerrece ṭākat getürmez tīgine ol bī-īmān
Mūnis olmuş destine dostum gibi tīr ü kemān
Ya Ğanī şaqla ḥaṭādan cümlenüñ serdārını

[13b]

III

Çande gitse ceng eri kullar düşerler izine
Niçe yüz biñ cān ile başlar fedā her sözine
Dāi'mā şīrīn görünür pādīşāhuñ gözine
Ya Ğanī şaqla haşadan cümleñüñ serdārını

IV

Çaşdı açmaçdur diyār-ı ğarbtı İskender-mişāl
Bir mehābetdür vücūd-ı pāki şīr-i ner- mişāl
Zātı ğālibdür 'adūya hařret-i Hařdār- mişāl
Ya Ğanī şaqla haşadan cümleñüñ serdārını

V

Re'īsoğlı ğün be ğün meddāhıdur haql-ı cihān
Hā'il olmaz cengine çarşu tura ger Çahramān
Heybetinden cūş ider deryā deñiz olsa revān
Ya Ğanī şaqla haşadan cümleñüñ serdārını

80. (Re'īsoğlu Koşma 6+5 11'li)

I

Hünkār serdār itdi Haşan Paşayı
Haşma cevāb virür er olduğuñ
Işmarladı aña Malça şavaşın
Vezīrler içinde pīr olduğuñ

II

Bir zemān hūkm itdi Bağdādı yedi
Çöllerüñ Arabı belī seyf didi
Şimdi deryālarda bir nişān kodı
Firāset şāhibi pīr olduğuñ

III

Ezelden omışdur meydāna serīn
Bilüriz ılıdur Rūmeli erin
Çok kerre ‘āsiye ġazā şimşirin
Çalupdur yürekde fer olduġıçün

IV

Görün n’itse gerek haşma varınca
Engīn geüp murādına irince
řāhīn gibi şunar řikār görünce
Kāfirün gözine şir olduġıçün

V

Re’isöġlü ‘aceb şenlikler oldu
Bütün donanmayı Türemiş’de buldı
apudāndan hil’at giyindi geldi
Cümle Rūm iline ser olduġıçün

81. Re’isöġlü (Koşma 6+5 11’li)

I

Āzāde degilem kendi başuma
şimdi ihtiyārum bir hān elinde
Mürüvvet eylese aan yaşuma
Āsiyāblar düz çeşmüm seylinde

II

İrürse ġam degil yüregüm yaġı
Yūsufda bulunmaz řimdiki aġı
Cemāli ‘āřıġa cennetün bāġı
Ġarib bülbul olan öter gülünde

III

Nice medh itmeyem kaşı hilâli
Leblerinüñ aqar âb-ı zülâli
N'eylerem dünyâda mâli melâli
Cân ile başumdur fedâ yolında

IV

Ġamzesi cellâdum sevgili hânım
Ķurbânım aqarsa uĝrına qanım
Her qaçan bendeye söylese a cânım
Ezilür sükker ile nebât dilinde

[14a]

V

Re'îsoĝlı der ki ĝamdan ölürem
Ne zamân ki dostdan ırâĝ oluram
Ben yârumı nişânından bilürem
Bir beni var gerdânınıñ şolunda

82. (Re'îsoĝlu Koşma 6+5 11'li)

I

Ķılıç şanâ'ında zâhımı duymayan
Moţon Ķoronuñ fitoz merdidür
Kâfirüñ yüzini bire şaymayan
Moţon Ķoronuñ fitoz merdidür

II

Merdlikle söylesün anı söyleyen
Dâ'im Aqdeñizi gezip boylayan
Çekdürme beklere imdâd eyleyen
Moţon Ķoronuñ fitoz merdidür

III

Ricāl-i ğayb ile yel gibi esen
Düşmānîñ qolında kemānın yasan
Malta yollarını bağlayup kesen
Moṭon Qoronuñ fitoz merdidür

IV

Gezüp dış deñizi seddeye inen
Ölünce yoldaşuñ üstine dönen
Düşmen alayına kırt gibi şunan
Moṭon Qoronuñ fitoz merdidür

Re'îsoğlı der ki cenkde belliler
Yigit kıadri bilür zātî yollılar
Cihānda var ise datlı dilliler
Moṭon Qoronuñ fitoz merdidür

83. (Re'îsoğlu Koşma 6+5 11'li)

I

Qaraya beñzemez deryā savaşı
Yedi ğazā ider gemiye giren
Zerrece şaqlanmaz meydānda başı
Ĝāzîlerdür haşma gögsini geren

II

Bir yaña furtına kıahrın çekersin
Bir yana düşmeni nāra yaqarsın
Melîl eyyām ile yalnız döñersin
Rüzĝārdur[ur] anı her yaña süren

III

Deryāda bir nesne bulunmaz dime
Melūl olup derdüñ bilinmez dime
Ġam yime aç sözüñ ölüñmez dime
Ĥudādur herkese kısmetin viren

IV

Bir ġazādur bu ki konup göçilür
Murād eyledigüñ semtler seçilür
Bir sefīne ile ‘ummān geçilür
Ķudret-i Ĥaġġ ile mekāna iren

V

Re’īsoġlı şaġın muġalif yelden
Himmetün güncügin bıraġma elden
Dā’īmā dümeni ayırma ġoldan
Pusula şavġıdur yolları gören

[14b]

84. (Koşma Re’īsoġlı 6+5 11’li)

I

Derdüñden ölenüñ ġālin şormazsıñ
Günāhum boynuña alur gidersin
Muġabbet ‘ilmini ezberlemezsın
Cāhillik içinde ġalır gidersin

II

‘Āşık oldum saña buldum belāmı
Bu yolda ölürem görmem sılāmı
İnsāna yok mıdur Tañrı selāmı
Ĥoş ġāhī yanımdan gelür gidersin

III

Ne kadar yaşarsa ‘ömrinde kişi
Felegüñ elinden dökülür yaşı
Dünyāda ‘āşığa itdügüñ işi
Elbette maḥşerde bulur gidersin

IV

Ferhād gibi tağlar deleyüm dirken
Ser virüp yoluñda öleyüm dirken
Sulṭānımla āşinā olayum dirken
Gıtdikce biğāne olur gidersin

V

Re’ısoğlı ‘ākıl lezzet almamış
‘Ömri gelüp geçmiş daḥı bilmemiş
Bu cihāna kimse bāķi ḳalmamış
Bir gün ola sen de ölür gidersin

85. (Koşma Re’ısoğlı 6+5 11’li)

I

Silāḥlar mükemmel ḳılıçlar zağlı
‘Aḳlunı başıña derindi Girid
Saña ḳomaz dārın ‘Āl-‘Osmānoğlı
Er iseñ gögsüñi gerindi Girid

II

Ḳarşı gel ḳaraya ‘asker dökdürme
Dört yüz yelken ile bunca çekdirme
İlüñ vilāyetiñ nāra yaḳdurma
Dayan vardı saña durındı Girid

III

Gel yüz sür serdāra günāhuñ dile
Kendüñ rüsvāy idüp düşürme dile
Söz bir eyledüñ de Malṭayla bile
Alduḡuñ metā'ı virindi Girid

IV

Hünkāruñ ḡaremi nic'oldı sende
Gör ŗimdi cānuñı ŗaḡlar tende
Sen nice anları itdüñse bende
Amānda yüz yire sürindi Girid

V

Re'īsoglı ḡaŗma virmez amānı
Ḥāzırdur elinde tır ü kemānı
Rebiü'l-āḡırde seḡer zamānı
Didiler direkden görindi Girid

86. (Re'īsoglı Koŗma 6+5 11'li)

I

Çünkü ḡadem baŗdı 'āsī Girid'e
Ḥasan Paŗa lalañ gezdi hünkārum
Sancāḡuñ önünce ḡalmaz Girid'e
ŗikār eri gibi süzdi hünkārum

II

Çeker cefāları etek-der-miyān
ŗavaŗ yirlerini dolaŗır yayan
İslām niŗānesin eyledi beyān
'Adūnuñ baḡrını ezdi hünkārum

[15a]

III

Hak̄k virdi nuşreti anuñ destine
İrişdürsün murâdına kaçdına
Karavullar koyup hisâr üstine
Gelen imdâdları bozdı hünkârım

IV

Tüvâbdan dağ olup kal'anun şâlı
Meger kim çoğ-ı mış kâfirin âlı
Tâburın dökmege ejder mişâlı
Toplarını karşı dizdi hünkârım

V

Re'îsoglı kılıç gerekdür pesde
Gâzî şâhinlerde yoldaşda eşde
Kuruldı meteriz "biñ elli beşde"
Târih'in mermere kazdı hünkârım

87. (Re'îsoglı Koşma 6+5 11'li)

I

İslâm 'askeridür seni kuşadan
Şakın ol dayanma varıña Girid
Belli mi degildür bu işi iden
La'net gayret ile 'ârına Girid

II

Ölmeden göreydük kılıcın çağın
Kâfirüñ yaradan içineñ bağın
Belki bir gün ola İslâm sancâğın
İnşâ'allâh dikerüz bârıña Girid

III

Eger bir girerse yaña eller
Çekile kıatarun seyr ide iller
Bozula puđlaruñ tutula diller
Mescidler yapıla şarına Girid

IV

Feth olup çāresiz kıaldığın zamān
İtdüğüñ ‘iřyānı bulduğüñ zamān
Kılıç bāzārına geldüğüñ zamān
İns ü cin māt ola zārına Girid

V

Re’işoğlı çoklar kendini şayar
Bu çarđdur çevrilür İslāma döner
Gerçi kim çok itdüñ āteřle hüner
Vaqt ola şokuna nārına Girid

88. (Re’işoğlı) İlāhī

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

I

Ey Venedik durma dilden ğayretüñ yağın erid
Gitti elden Hanya şehri ğayrıya hükümüñ yürid
Kāfir-i bī-dīn ile çün eyledük ceng-i cidāl
Çok şükür oldu müyesser fethi İslāma Girid

II

Ķudretinden bir numüne zāhir itdi ol Ķanī
Cenk içinde hāk ile yeksān idüp nāzik teni
Ölene Hāķķ rahmet itsün şağ olan gördi bunı
Çok şükür oldu müyesser fethi İslāma Girid

III

Bozdı ‘asker destūr oldı bāğçe ile bāğını
Yağdılar ‘āşī Firenkūñ yüreginiñ yağını
İtmedi cenge taḥammül dikdi vire sancağını
Çok şükür oldı müyesser fetḫi İslāma Girid

[15b]

IV

Didiler virdün emānı bunca gün durdın yiter
‘Asker-i İslāma ta’zīm şabkasın elde tutar
Ḳal’aya baqtıḳca geri ah idüp tütün tüter
Çok şükür oldı müyesser fetḫi İslāma Girid

V

Re’īsoglı cengi ḥazret cengi olmışdur ‘aceb
Ḳırḳ[I]ar üç[er] yardım itdi gerçek erler ile heb
Ḥamdülillah zabṭ olundı gurre-i mäh-ı Receb
Çok şükür oldı müyesser fetḫi İslāma Girid

Sene 1055

89. (Re’īsoglı Semā’ ī 4+4 8’li)

I

Yezidleriñ donanması
Uğramadı geldi geçdi
Gördi gitmiş Ḥanya ḥaşı
Bağrı kanla doldı geçdi

II

Varsun minnet itsün bāda
Yoḥsa olmazdı kesāda
Gelmiş iken ol imdāda
Duydı aşlın bildi geçdi

III

Gemiler bulsaydı yağı
İderdi şîmşîrûñ çâğı
Direkler bir şecer dâğı
Görüp heybet aldı geçdi

IV

Hakkuñ kudret şanı mı var
Çağlayacak kanı mı var
Yanaşmağa cânı mı var
Gidi kâfir öldi geçdi

V

Re'îsoğlı yanar bağı
Görüp fetî tutdı ağı
Şuda Limânına toğı
Atup cânın şaldı geçdi

90. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Girid ğazâsında şehîd düşeniñ
Gökden inen üzerine nûr oldı
Dünyâdan intikâl idüp aşanuñ
Akrabânuñ gözlerinden dūr oldı

II

Böyle imiş başlarında yazılar
Uçdı gitdi kollarından bazılar
Yirlere vâşıl olup ğazılar
Hıdmet iden ğılmân ile hūr oldı

III

Mâtem iden özün nâra yakmasın
Gözlerinden kanlı yaşlar dökmesin
Mürdelere sağlar elem çekmesin
Şimden gerü lâzım olan şūr oldu

IV

Çaza itse gökden gider ecelli
Levh-i maḥfūz içindedür sicilli
Yârın anlar görse gerek tecelli
Dîdâr ile Mûsâ gibi Tūr oldu

V

Re'îsoğlı ihlâş oğur ölünce
Cümlemüze farz olanı bulunca
Ne cenk oldu Ḥanya şehrin alınca
Firenklere kılmıç ile zor oldu

[16a]

91. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Giridiñ ğazāsın sū'âl idenler
Böyle ceng olmadı Ḥazretten beri
Dîn uğrına şehîd düşüp gidenler
Böyle ceng olmadı Ḥazretten beri

II

İlâhî dört gün 'aceb şavaş olındı
Ġâzîlerüñ erlikleri bilindi
Düşmene kalmadı şükür alındı
Böyle ceng olmadı Ḥazretten beri

III

ılıcın destine aldıca erler
Zem̄ine döküldi aric̄i serler
Ebu'l- Müslim bile itmedi dirler
Böyle ceng olmadı azretten beri

IV

Firenlere arşı duruldu gördüm
Merdlere murādlar virildi gördüm
Yanar āteşlere girildi gördüm
Böyle ceng olmadı azretten beri

V

Re'īsoglı döndi nāra şem'e pervāne
Āh oğul dimişdir çok arīb ana
Ne Bağdāda beñzer ne od Revāna
Böyle ceng olmadı azretten beri

92. (Re'īsoglı)

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Göklere irdi Firengüñ zārī āhı şöyle bil
Yardım itdi sünniyete ol İlāhı şöyle bil
Çünkü elden gitdi anya mātem itdi 'āşiler
Yaasın āk eyleyüp ıldı vāhı şöyle bil

II

İnceler aldı bedende al'a burcın boylayup
Çagırır düşmen asedden dürli yāra söyleyüp
Etmez idük cenge cümle cān ile cehd eyleyüp
Sürer idük kāfire biz gāhī gāhī şöyle bil

III

Haşılı biz itmemişüz böyle cengi bir zamān
Kān yutup şemşirlerümüz iniler t̄ir ü kemān
Top tüfenk başka atılır taş yağar gökden hemān
Anca itdük biz semāhı düşmānla şöyle bil

IV

Kuşadup çevre hişārı olmuşuz şehre qar̄in
T̄igümüz dā' im havāle destümüz ana ber̄in
İtdigümüz ceng-i harbe anlar kıldı āfer̄in
Gökde ğilmān yirde insān şuda māhī şöyle bil

V

Re'īs[oglı]²⁶ derken anuñ hükmüne rām olmuşuz
Yüz çevirmez merd olanlar cenge doğru gelmişiz
Müjde olsun saña Hanya kal'asını almışız
Mekke ile hem Medīne pādişāhı şöyle bil

93. (Re'isoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

El çekdük kāfirle ceng ü cidalden
Vire sancağını dikdügi zamān
Kılıçdan kurtuldu başları hālden
Çıķup bedenlerden baķduğı zamān

[16b]

II

Gidi kāfirlerin sırrı duyuldu
Seyr itdi İslāmı düşdi yayıldı
Çıķdı ilçileri kaftan geyildi
Peşkeş atların çekdügi zamān

²⁶ Metinde "oldı" yazılmıştır

III

Müjde olsun Ğāzī İbrāhīm Hāna
Yolunda baş ile kıymışuz cāna
Çok şehīd bulandı kırmızı kıana
Çağlayup yardan aķduđı zamān

IV

Sübhāna bin şükür fetħi görildi
Kalmadı yād ayak gitdi sürildi
Kāfirin nuħūset küfri ırıldı
İslāmuñ şerefi çökdüği zamān

V

Re'ısoğlı içdüñ ğayret zehrini
Anca düşmenlerüñ çekdüñ kıahrını
Teslīm itdi bize Hānya şehrini
Kral da kıal'adan çıķduđı zamān

94. (Re'ısoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Gelen kāfirlere doķunmaķ gerek
Gaza-yı ekberüñ çağıdur gelüñ
Muħammed dīnini şaķınmaķ gerek
Çünki onlar bize yağıdur gelüñ

II

Koç yigitler tığın alup destine
Yüriyelüm 'āşilerüñ kıaşdına
Anlar gelmez ise varup üstine
Girçek evliyālar dağıdur gelüñ

III

Biz anuñ cengini bilürüz deyü
Varuþşikârimuz alıruz deyü
Şaķınuñ çekinmeñ ölüruz diyü
Mekânımız cennet bâğıdur gelüñ

IV

Ne ruþsat virülür böyle zünnâra
Cism-i nâ-pâkını yaķalum nâra
Ėadem baþduğumuz Ėâk-i gülzâra
Girmesün yabanuñ zâğıdur gelüñ

V

Re'îsoğlı düşer târiğ yazarsaķ
Düşmenlerüñ Ėara bağrın ezersek
Devlet İslâmuñdur eger bozarsaķ
Ėünkâra yüzümüz ağıdur gelüñ

95. Re'îsoğlı Koşma²⁷ (6+5 11'li)

I

Firengüñ cengünden Ėaber şoranlar
Şan'atına 'aķıl irilmez oldu
Ölümin unuttı anı görenler
Meteriz içinde Ėurulmaz oldu

II

Gelüñ bu insanun baķuñ eşine
Biri birlerinüñ düşmiş peşine
Ėorba şaķla tenden hendek başına
Timâr erlerinden varılmaz oldu

[17a]

²⁷ Başlık "Tekerleme" olarak yazılmıştır.

III

Kılıcı destinde bir dilâver er
Dâ'imâ şavaşıda ol ider hüner
Bây ile gedâ da tozda berâber
Bir kimse kimseye darılmaz oldu

IV

Görüñ neler geldi haşmuñ serine
Cenk içinde ben de sürdüm birine
Fıçuları dizmiş gedik yirine
Şanur ki hişâra girilmez oldu

V

Atıldıkça ini başka seçerüz
Kunbara derdinden kanlar içerüz
Geldi geldi diyü kalğar kaçaruz
Çeşmümüz havâdan ayrılmaz oldu

VI

Yürüyüp varınca şehriñ ucına
Şaçma toplarınun düşdük içine
Bayraklar dün iidi bilmem güci ne
Dumandan din-i İslâm görülmez oldu²⁸

VII

Re'îsoğlı çünki bu sözi dedüm
Cihânda şihhatteñ elümi yudum
Ben de bir kunbara pâresin yedüm
Belüm bir cânibe burulmaz oldu

²⁸ 3 ve 4. mısralar arasında takdim-tehir yapılmıştır.

96. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

‘Asker yola baķup intizār iken
Hünkāra müjdeye gidenler geldi
Girid ceziresi başa dar iken
Hünkāra müjdeye gidenler geldi

II

Ferah geldi ğamuñ zātı şatıldı
Tütünden dumandan gökler tutıldı
Sancaķlar dikildi toplar atıldı
Hünkāra müjdeye gidenler geldi

III

Hakķ virdi irişdi luţf-ı ihsān ile
İskeleler doldı gitdi insān ile
Haţ-ı şerifle kılıç kaftān ile
Hünkāra müjdeye gidenler geldi

IV

Çok zamān dillerde söylendi adı
Ya Rab sen eyle muvāfık bādı
Bir gün çıkagelse görsen imdādı
Hünkāra müjdeye gidenler geldi

V

Re'isoglı der ki şād olup güldük
Gine ‘adūlaruñ yüregiñ deldük
Yeñile tazece haberler aldık
Hünkāra müjdeye gidenler geldi

97. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Yine bülbül gibi ğazāda ötdük
Gül açıldı şükür yire hār düşdi
Kāfirleri bir bucağda māt itdük
Dīn-i İslāma murād üzre zār düşdi

II

‘Acāīb Firenge kılıç çalındı
‘Ādū olanlaruñ bağı delindi
Girid adasında Hānya alındı
Venedikūñ yüregine nār düşdi

[17b]

III

Deli gönül şal gemiñi engine
Aldanma sen muḥannāduñ rengine
Cānlar atup yezīdleruñ cengine
Ġāzīlere hoş sevāblı kār düşdi

IV

Şarb kayaya geldi arka verince
Geri döndi çadırları görince
Asker çıkup bayrag ile varunca
Gıtdi kāfir gemisine dār düşdi

V

Re'îsoğlı uçdı şāhīn bāz kıldı
Ķāsım geldi gerümüzde yaz kıldı
Deryālarda esirmege az kıldı
Yüce daglar üzerine qar düşdi

98. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Niçe ideyüm n'eyleyeyüm dostlardan
Felek cüdâ kıldı beni bir zamân
Egnimüñ câmesi oldu postlardan
Yağayum dâğ ile teni bir zamân

II

Ġurbetlük illerde mekân tutdı ser
Gönül murgı kaldı açamadı per
Kara gözlü sevdiğümden bir haber
Gelince şayayum günü bir zamân

III

Hoş belli olurdu dâğların narķı
İreydi Şirine Ferhâduñ arķı
Çok kere geşt idüp diyâr-ı şarkı
Şimdi ġarba tutdum yöni bir zamân

IV

Deli gönül ġarīb ġalduñ boynuñ eg
Cihânda ġalmadı mürüvvet issi beg
Çağırup bedende yekdür Allâh yek
Arşa çıkaralum onı bir zamân

V

Re'isoglı sözün merdâne söyler
Hünkârün uğrına ġazâlar eyler
Görelüm ġudânuñ rızâsı n'eyler
Bekleyelüm ġanya seni bir zamân

99. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Feth ü nuşret viren oldur İslâma
Dilden eksik itmeñ ism-i Hudâyı
Girid kıralına yazılsun nâme
Teslîm itsün bize bütün atayı

II

İkbahârda gine görsün şavaşı
Gâzîler saçından sürükler başı
Deryâya zeyn olur toprağı taşı
Kıal'alar duyunca toptan şadâyı

III

Şâhîn olan çıksun haşma süzölsün
Yesîr gelsün zincirlere dizilsün
Virân olsun bâğ bâğçe bozulsun
Firenkler havâdan alsun gıdâyı

[18a]

IV

Merd iseñ kâfire virme emâni
Zirâ ki kalbinde yokdur îmâni
Esîrgeme destüñ fırsat zamâni
Kılıçdur bây iden cenkde gedâyı

V

Re'îsoğlı cevre mâ'il degilüz
'Aqlumuz serdedür zâ'il degilüz
Yalıñuz Hanyaya kıâ'il degilüz
İsterüz limâni andan Şudayı

100. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Hüsn-i Rahmānidür ala gözlimün
Çaşları bir hilāl yeñi aya beñzer
Hayrānı olmışam şir̄in sözlimün
Dudağı lezzetli ayvāya benzer

II

Zātı insān belī melekdür aşlı
Geçer ğilmān ile cennette faşlı
Serviye baş egmez ol hūri nesli
Zirā boyu anuñ tūbāya beñzer

III

Şağın rāzuñ açup derdüñi deşme
Kullar mı dayanur gelürse hışma
Şafağ nağşısı allar görünür çeşme
Giydigi cāmeler dibāya benzer

IV

‘Aşkuñdan vücūdum eyledüm şāfī
Oğurdum dilümde lām ile kāfī
Murādum seyr idem kulle-yi Kāfī
Sevdiğüm anda bir ‘Ankāya beñzer

V

Re'isoglı der ki bağrumı kesen
Felekdür Rüstemün kemānuñ yasan
Bu cihān fānidür seherden esen
Güzelliği hemān sabāya beñzer

101. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

İlkbahârda bekler gine Giridün
Çaşdumuz gülünü dermekdür bizüm
Dîn 'aşkına dâ'im kılıç yüridün
Kâfiri yolumuz kırmağdur bizüm

II

Böyle açmış 'âsî yolları açan
Hakk ile bâtılnın arasın seçen
Dânesin şavurup haşılın biçen
Harmânın âteşe urmağdur bizüm

III

Merd olan şikârîñ gözler zamânın
Yaşarlar kolında haşmîñ kemânın
Nice hıfz iderler şuda lîmânın
Murâdumuz anda girmekdür bizüm

IV

Gündüz 'ıyş eylemek şeb aya karşı
Hem sâz u söz ile hem nâya karşı
Bî-pâk [u] bî-pervâ deryâya karşı
Süst olup sinemiz germekdür bizüm

V

Naşîhat diñle bây u gedâdan
'İnâyet olursa eger Hudâdan
Re'isoglı Hanyada gel edâdan
Niyetümüz bütün sürmekdür bizüm

[18b]

102. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

Girid adasında Hanya hişârın
Aldılar hünkârum kullar Firenkden
Harc ider gâzâda merd olan vârin
Tağinsun başına teller Firenkden

II

Rüstemânî çıkup Zâli zamânlar
Kâfire virmezler bir dem amânlar
Şastını gözedür dolu kemânlar
Dayansun sine-i pullar Firenkden

III

Beklerüz serhatdür mihmâni olduk
Gâzâya rızâyı añladuğ bildük
Bir yire çıkmaz kapandık kaldık
Bağlandı geçilmez yollar Firenkden

IV

Murâd isteyenler elbet bulurlar
İncilde haqq dîni toğrı bilürler
Fırsat bizimdür ki kaçup gelürler
Ne kâr ider bize eller Firenkden

V

Re'îsoğlı döner leşlere kuşlar
Dâ'ima hayr ola görülen düşler
Eksik degil gâhi habbemüz işler
Geliyor baş ile diller Firenkden

103. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Firenkler Hanyayı almak istedi
Merdler imiş çıkdı bir varış vardı
Hıleye kal'aya dolmak istedi
Duyuldu İslamuñ tığini gördi

II

Cenk itmege hünere gerekdür cāndan
Olur ol gāziniñ kılıcı kandan
Raḥşa süvārumuz çıkdı meydāndan
Nizeler zerk itdi haşmına sürdi

III

Piyādeler gördi atlı şındırdı
Kurşun ātieşte haşmı yandırdı
Dayanmadı kāfir yüzün döndürdi
Yetişen başın kesdi leşin sürdi

IV

Venedikli dost degilmiş yād-ımuş
Söylenür dillerde kurı ad-ımuş
Firenkler bir 'aceb muḥannād-ımuş
Birini çalarsañ yıkılır dördi

V

Re'isoglı tuzlaya dek gideydi
Kāfiriñ ardından izin güdeydi
Serdārumuz daḥı iqdām ideydi
Kurtulmazdı tığ altından bir ferdi

104. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

At sürmek istedi yezid Hanyaya
Hasan Paşa çıkdı haşma kiş geldi
Dağlaruñ başından çıkdı ovaya
Eski mekân gözlerine düş geldi

[19a]

II

Keskin imiş İslâm tigin bildiler
Ah ile vâh ile yürek deldiler
Firenkler ğarimin henüz buldılar
Dağı şimdi başlarına iş geldi

III

Meydānda bellidür bāy ile gedā
Tig şalar haşmina ser eyler fedā
Çok şükür İslāmı sakladı Hudā
Merdlerümüze gine çifte iş geldi

IV

Muṭi' olan Yezidleriñ sözine
Ne hayr eydür kralınuñ yüzine
Bahāra ireyüm dirken güzine
Borān geldi tufān geldi kış geldi

V

Re'isoglı henüz maşsuda irdük
Dost düşmen içinde gögsümüz gerdük
Çok şükür bedene dikildi gördük
Kırk dāne dil ile üç yüz baş geldi

105. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Düşmān geldi üstümüze görüldi
Haber oldu bedenlerden ses oldu
Serdār çıktı sancaqlarla yürüdü
Yigit yeñil tiz al'adan avs oldu

II

Çaracıl[ar] ıdı cenge süzüldi
Firenk alayları arşı dizildi
Hudā verdi dayanmadı bozuldu
Yetişdi gāzīler kese kes oldu

III

Din-i İslāmın idāmını bilince
Dayanmadı saa sola şalınca
ır dil ile üç yüz baş alınca
'Ācem-vārī giydi Yezīd pes oldu

IV

Bir zaman bu cenkler dilde aqlansun
Düşmān olanlarıñ barı dāqlansun
Tekrār tilerümüz gine zaqlansun
'Āsi andan abzaya dek pas oldu

V

Re'isoglı der ki Hāı bilmedi
Anunçün gitdi imāna gelmedi
Daı cenge itidārı almadı
Bu gāzālar yeter aña pes oldu

106. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Aç gözüni Şuda oynatmaz idük
İslāmuñ zārına yutulur bir gün
Ġāzī arslanlaruñ cengini gördük
Çıkarup sūrına katılır bir gün

II

Taşkın ırmağ gibi açar çağlaruz
Düşmanuñ kanı ile kılıç zağlaruz
Bayrak sürüp Firenk önin bağlaruz
Bend olup ruğlaruñ tutulur bir gün

[19b]

III

Var mı İslām gibi dünyāda bir er
İderler 'adūyı zīr ile zeber
Balyemez topların şuya berāber
Kururuz karşıñdan atılır bir gün

IV

Hanyalıdan eger ögüt tutmazsañ
Anlaruñ gitdigi rāha gitmezseñ
Serkeşlük eyleyüp vire itmezseñ
Kullaruñ mezātta şatılır bir gün

V

Re'isoglı inşā 'allāh fetḥ olup
İslām keşti ile limānun dolup
Girüp donanmamuz lengerin şalup
Kal'anuñ altında yatılır bir gün

107. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Girid adasında bir sehil yirde
Açılır kırmızı güli Hanyanun
Seyr eyle içinde ne asker vardur
Kurudur yağıdan kolu Hanyanun

II

Bir kulumna yardım etse Hudası
Anuñ eksik olmaz her dem gıdası
Top atılsa tabyalarıñ şadası
Haber ider duyar ili Hanyanun

III

Bir yanı deryādur nüş idüp kanar
Bir yanında kuşlar leşlere döner
Bu cengi seyr iden dağlardan iner
Şimden gerü işler yolu Hanyanun

IV

Din aşkına sancağ açıldı gördüm
Merd olan meydānda seçildi gördüm
Göz göre āteşden geçildi gördüm
Olsa da söylese dili Hanyanun

V

Re'isoglı şimdi şafāsın sürer
Bahārdur açılmış güllerin derer
İnşallah bir gün Şuddāya irer
Zamān ola belki eli Hanyanun

108. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Olunur Hanyada kaluram deyen
Ziyāde Urūmca bilmeciñ ister
Bir kāfir kızını aluram deyen
Kendide ol dīnde olmaciñ ister

II

Söylese yüzine durur baqarsın
Ah idüp derd ile bağrın yaqarsın
Bāzār günü vafir günlük қоқarsın
Gāhīce kiliseye dalmaciñ ister

III

Qā'il olmaq gerek her ne eylerse
Darılma bāğçe bağı boylarsa
Agu omo zifem diyü söylerse
Çāre ne yüzine gülmeciñ ister

IV

Bu derd sana olur gāyet de qatı
Haftada üç kerre yemezler eti
Qarşuna aşarlar bir tahta putı
Ana da bir ta'zīm kılmacın ister

[20a]

V

Gördük ne derd çeker zen-pāre erler
Böyle bir girdāba düşmesün serler
Aşağısı Dobruca ormanı dirler
Gāhīce anı da yolmacın ister

VI

Fer tükenir dirse bilmezsin neyi
Çok insan unudur Elifle Beyi
Vallâhi giymese içine koyı
Añla bu sözümi salmacıñ ister

VII

Hele bir eyüsi bâdesi çokdur
İçüp mest olırsañ bağına oğdur
Ortalık foradur ton harcı yoğdur
Hemân iş güç idüp dilmeciñ ister

VIII

Re'îsoğlı şakın böyle işlerden
Çiftinden ayrılmaz olma kuşlardan
Devlet eksik degil dirler başlardan
Naşîbüñ bulınca yelmeciñ ister

109. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li) Goft Deli Hüseyn Paşa

I

Gelüñ seyrân idüñ Ğâzî Paşayı
Şudanun eṭrâfın süzmişdür gelür
Yurd eylemiş bebr gibi mişeyi
Şikârın almaga gezmişdür gelür

II

Var mıdur felekde böyle bir serdâr
Evvel şunup ider haşmını tārümâr
Kılıcı derdinden oldılar bî- zâr
Hanyanun bağırını ezmişdür gelür

III

Yeniden Firengiñ bükdi bellerin
Añsuzın bağladı aldı yolların
Gine esir itmiş benam dillerin
Kāfirūñ pususun bozmışdur gelür

IV

Ġazā idüp Hāḡḡa şükür kılarak
Tīġ-i elmasınun ḡanın silerek
Ḳahramān misali ḡablın çalarak
Kelleyi ardına dizmişdür gelür

V

Re'īsoglı der ki görmesün aġrı
Delünsün dā'imā düşmenüñ baġrı
Alayın bağlamış ḡal' aya ḡoġrı
Ḳānūn-ı 'Oşmānı düzmişdür gelür

110. (Re'īsoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Devletinde Ḥan İbrāhim Ḥünkāruñ
Küfr-i ḡelāletüm gitdi der Girid
Sürüldi eşeri ḡalmadı ḡāruñ
Şükür tāze gülüm bitdi der Girid

[20b]

II

Ḥüseyn Paşayı medḡ olsun işüm
Ḥayra tebdīl eyledi şer olan düşüm
Dünyāda yoġ iken aḡrānum eşüm
Ḥaḡḡ İslāma naşīb itdi der Girid

III

‘ Āṣī Firenk benüm adrüm bilmezken
Çeşmümden dökülen yaşum silmezken
‘ Asker-i İslāmla mūnis olmazken
Şimdi her köşemi tutdı der Girid

IV

Tadīrde bu imiş yazılır geldi
Ha dīndür İslāmun dīnini bildi
Kelīsālar bozuldı cāmi’ler oldu
Çānlaruñ řadāsı batdı der Girid

V

Re’isoglı sultān İbrahīm Hānuñ
Devleti ‘ālīdür ol ‘ālī-řānuñ
Bu fetihle cümle iFrenģistānuñ
İnřā’allah zevāli yetdi der Girid

111. (Re’isoglı Kořma 6+5 11’li) Goft Deli Hūseyin Pařa

I

řecā’ at merdidür Hūseyin Pařa
Vezīrler iinde yol böyle gerek
Aña tābi’ olan girsün şavaşa
İtā’ at eyleyen ul böyle gerek

II

Elinde raşsidür ‘aşar-ı Tāzı
Düşmenüñ üstine açdı pervāzı
Görenler medh itsün siyāh aytazı
Haşma toğrı esen yel böyle gerek

III

‘ Aceb Şimden gerü yezidler n’işler
‘ Aksine ta‘bır olındı görilen düşler
Düşmen körligine cidāra başlar
Önünce çekilen dil böyle gerek

IV

Gelün seyrān idün kılıcuñ zāğın
Açdı kāfirlerün yürekde yağın
ManāŐtır cenginde Papa bayrağın
Aldı ol Őahbāza tel böyle gerek

V

Re’iŐoğlı cengdür leyl ü nehārı
Dāimā ğazādur merdlerün kārı
Her zamān Őāhine virür Őikārı
İŞte Őudā gibi göl böyle gerek

112. (Re’iŐoğlı Koşma 6+5 11’li)

I

Pāy-i taht-ı rāhına inŐizār iken
Serdāra hünkārdan haŐt-ı zer geldi
Ne ğam bize Hān İbrāhīm vār iken
Serdāra hünkārdan haŐt-ı zer geldi

II

‘ Asker-i İslāmı güldürmek için
Düşmenün bağrını deldürmek için
Muħabbet nāmesin bildürmek için
Serdāra hünkārdan haŐt-ı zer geldi

[21a]

III

Ferāh geldi ğamuñ zātı şatıldı
Tütünden dumandan gönüller tutuldu
Şenlikler eyleyüp toplar atıldı
Serdāra hünkārdan haṭṭ-ı zer geldi

IV

Varağda meşṭurdur cevābı ile
Dīvān-ı āşāfdur tevābi' ile
Sa' ādet hānenuñ bevvābı ile
Serdāra hünkārdan haṭṭ-ı zer geldi

V

Re'īsoglı haşma kılıç yüride
Firenk olanlaruñ bağrın eride
Haḫḫun luṭf ile irdi Giride
Serdāra hünkārdan haṭṭ-ı zer geldi

113. Re'īsoglı Koşma 6+5 11'li

I

Bu yol Girid senüñ tamāmdur işin
Üstüne hisābsuz kul geliyorı
Havāya şavrulır toprağuş taşuş
Şaḫın bir ğazablı yel geliyorı

II

Hayınsın Malṭanuñ ikrārın gütdüñ
Doğrı rāhı koyup egriye gitdüñ
İslām hünkārma ihānet itdüñ
İşte üzeriñe yol geliyorı

III

Çıkar donanmamuz deryāda gezer
Düşmen olanlaruñ bağrını ezer
İskender seddi de olursañ bozar
Bir dalğalı taşkın sel geliyorı

IV

Rūz şeb çekdüğüñ āh ile zār mı
Dünyāda ahretde yiriñiz nār mı
Görelüm bu sene dermānun vār mı
Çāresüz başıña hāl geliyorı

V

Re'îsoğlı asker otursın demiş
Yezîdüñ işini bitürsün demiş
Kullarum başında getürsün demiş
Merdlere hünkārdan tel geliyorı

114. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Alaylar kurulsun bayrak yürüsün
Cenk idelüm düşmen ile gāzīler
Dağıdalum Yezidleruñ sürüsün
Cenk idelüm düşmen ile gāzīler

II

Kılıç elde hazır silahlar belde
‘Adū gelsün deyü çeşmümüz yolda
Añulsun bir zamān Girid de dilde
Cenk idelüm düşmen ile gāzīler

III

Yigidi añduran ğazāda nāmdur
Her dem ğālib olan ħaşma İslāmdur
Bu da bize başka düĝün bayramdur
Cenk idelüm düşmen ile ğāzīler

[21b]

IV

Venedikün çeşmi dolsun yaş ile
Ħaber ğitsün de döĝünsün taş ile
Donansun tabyālar tāze baş ile
Cenk idelüm düşmen ile ğāzīler

V

Re'îsoĝlı der ki sancaĝ açılsun
Adı belli fitoz çıĝsın seçilsün
Yiryüzine 'āşī ħanlar şaçılsun
Cenk idelüm düşmen ile ğāzīler

115. (Re'îsoĝlı Koşma 6+5 11'li)

I

Gine muṭī' oldı 'āşī ħoryadlar
'Asker-i İslāmuñ erinden ħorĝdı
Daĝıldı ħalmadı bir süri yādlar
Ħılıĝ tuṭan elüñ zorundan ħorĝdı

II

Bir ĝün atlı yayan çıĝarlar deyü
Çeşmimizden ħanlar dökerler deyü
Evümüz barĝumuz yıĝarlar deyü
Köyünden kendinden yirinden ħorĝdı

III

‘ Āşīlerüñ şimdi yaman halleri
Dört köşeden bağlanmışdur yolları
Ġazīdür görünce ablak kılları
Ol siyāh kaytazun serinden kırđdı

IV

Bülbülün arzısı güledür dirler
Hünkāruñ nazarı kuladur dirler
Her ġazāda anı biledür dirler
Ġāzī fitozlarıñ perinden kırđdı

V

Re’isöġli böyle gerekdür ol ser
Kimseler olamaz pāyına hem-ser
Yalıñuz başkaca seçilsün ‘ asker
Ol yezīdler hemān birinden kırđdı

116. Re’isöġli Koşma 6+5 11’li

I

Kırđkaram ‘ aşıklar secdeye gelür
Söyleñ ol dildare siyah giymesün
Eger kāmīl ise ma’nāsın bilür
‘ Adūlaruñ iġvāsına uymasun

II

Cehd eyle ölmeden haşmuñı haqla
Yigit ol merdāne gedigüñ bekle
Lutf eyle bu sırrı kalbünde şaqla
Şağın ala gözlüm kimse duymasun

III

Muḥabbet-i Ḥaḳḳ gerek benüm belümde
Bülbülüm ḡoncamuñ medḡi dilümde
Ḳā'ilem gezeyüm Şöyle ḡālümde
Bendesini yavru boŐa Ḳoymasun

IV

Uḡrına can virüp serden geçmeden
Firdevs bâḡı gibi göḡsin açmadan
Tenhāca yār ile yiyüp içmeden
ḤıŐma gelüp amān bize Ḳıymasun

V

Re'īsōḡlı dosta Ḳoḡrı it özüñ
Devletdür pāyına sürsek yüzüñ
Be vār ḡayda senüñ Őuride sözüñ
Beni 'uryan idüp nice soymasun

[22a]

117. (Re'īsōḡlı Koşma 6+5 11'li)

I

Ala gözlüm seni niçe sevmeyem
Esīr-i sevdāyı hicranuñam ben
Belki raḡm idesin bir gün eyü miyem
Nitekim ḲarŐuñda seyrānuñam ben

II

Açılmış ḡüsnünde ḡüli envāruñ
Ḳūḡıyı söyletmez dilde ḡüftāruñ
Şol Ḳadar ŐaḲlaram gizli esrāruñ
Cihānı fark itmez ḡayrānunam ben

III

Melek yüzlüm meylüñ varsa insana
Nazar kı l çeşmimden dökülen kana
Ugrıña ser virüp kıyaram cāna
Billāh sevdiğüm kırbānınam ben

IV

Şādık ‘ aşık gerek ikrār gü tmege
Haķīķi rāhıma toğrı gitmege
Mübārek cemālüñ seyrān itmege
Gāhıce yanuñda mihmānuñam ben

V

Re ’ısoğlı dilde vārum söyleyem
Dilerseñ cānumı kırbān eyleyem
Göñül düşdi çārem nedir n’eyleyem
Ėamzeñ oğlarına nişānuñam ben

118. (Re ’ısoğlı Koşma 6+5 11’li)

I

‘ Aşkuñ beni yavrum helāk eyledi
Ya ben şabra niçe taķat kılayum
Öñ soñ bu dert beni alur ölürem
Cüdā düşüp benden Ėasret [kılayum]²⁹

II

Bir sā’ at görmesem mecnūn oluram
Ya ben şabra niçe taķat kılayum
Nazar kı l Ėalüme gör e n’eyledi
Ya ben şabra nice taķat kılayum

²⁹ Metinde “kaluram” yazılmıştır.

III

Ḳurbān olup saña ḳılmam ʿizzet
Çekerem ʿadūlar elinden miḥnet
Cūş ider yūrekden ḳaynar muḥabbet
Ya ben şabra nice ṭāḳat ḳılayum

IV

Çāresüz dertliyem zāḥmum oñulmaz
Geçen demler geçdi gitdi añılmaz
Zābtı ḳābil degil ʿaşḳum yeñilmez
Ya ben şabra niçe ṭāḳat ḳılayum

V

Re ʿisōḡlı dosta ḳalbiñ şāf eyle
Bir elif şın ile ʿayn ḳāf eyle
Güzelsin sevdigüm gel insāf eyle
Ya ben şabra niçe ṭāḳat ḳılayum

119. Re ʿisōḡlı Koşma 6+5 11’li

I

Şimdi sevdāsıyla yamāndur ḥālüm
Gönül virdüm bir ḳaşları hilāle
ʿAceb raḥm ider mi bir gün ol zālüm
Yoḥsa düşer miyem böyle melāle

[22b)

II

Felekde gün örnek alur yüzinden
Öpebilsem şāḥīn ala gözinden
Söyledikçe ḥayat aḳar sözinden
Şeker-lebi beñzemez mi zülāle

III

Ġayra meyl itmezdüm ögüdüm tutsa
Ĥaġıķı yolunda iltifāt itse
Gāhı ĥıřma gelüp ħařlarun çatsa
Döner ol sevdigüm Rüstem-i Zāle

IV

Ġayet de ‘ārıfdür bı sırrı duyan
Oġuram medĥını şu gibi ‘ayān
Bir kez muĥabbetin eylese beyān
Baġmaz idüm dünyāda ırızġa māle

III

Re ’ısoġlı baġdum ĥüsni ayına
Güzellikde gelmez Yūsuf tayına
Derūndan bir nazār kıldum ĥayına
İsmi mūnasibdir iki mim dāle

120. Re ’ısoġlı Koşma 6+5 11’li

I

Ĥaġġ- şerif geldi İbrāĥım Ĥāndan
Ĥüseyin Paşa mıdur ser-‘ asker demiş
‘ Adūya ħılıcı boyansun ħandan
Du‘ āmdur ħolında zer siper demiş

II

Ĥařma siyah ħaytaz açtıġca peri
İlāĥı devlet ile řaġ olsun seri
Dünyaya gelmemiş Ĥamzadan beri
Ĥārici ħırmada böyle er demiş

III

Naqşı var arslanla bebr ü pelenkde
Zerki güzâr ider eglenmez sengde
Ağzından köpükler saçdığı cenkde
Esirin dīvānem olur ner demiş

IV

Ġazāda şān viren güllerümle
Seri Ġāzī ırna tellerümle
Çık meydāna Yezīd kullarumla
Ya ceng eyle ya Şuda ver demiş

V

Re ’īsoglı der ki katlan duruñuz
Anadan erince toğrı görinüz
Eger kâdirseñüz cevāb veriñüz
İşte şaldum size bir ejder demiş

121. (Re ’īsoglı Koşma 6+5 11’li)

I

Zamān geçdi ne günüñe durursın
Ağla deli gönül ağla yār gitdi
Ben de bildüm şimden gerü fārursın
Ağla deli gönül ağla yar gitdi

II

Bu felekün derdi hāzır gecı yok
Ayrılığdan özge cāna güci yok
Deryā düşdi aramıza ucı yok
Ağla deli gönül ağla yār gitdi

[23a]

III

Ferhād gibi taş keseyüm varayum
Şîrî̄n için ‘aşk yolında durayum
Kimüñ ile eglenirsin göreyüm
Ağla deli gönül dost yâr gitdi

IV

Sevdigüñ gideli âh eser serde
Karşı varır olduñ miñnet ü derde
Tağlarda bellerde gezdügüñ yirde
Ağla deli gönül ağla dost gitdi

V

Re’îsoğlı zehir katduñ aşña
Tuna seyli belî disün yaşña
Var qaralar bağlan ğarîb başña
Ağla deli gönül ağla yâr gitdi

122. (Re’îsoğlı Koşma 6+5 11’li)

I

Yılda bir bülbüle kudret gülünü
Koğduran Sübhānuñ emrini gözle
Göndürüp Cibrîli ‘adūñ meylini
Yıkduran Sübhānuñ emrini gözle

II

Gitdücce el şundi yaramaz kâra
İşinden gücünden oldı âvâra
Yoldan azdugıçün Dahhâki mâra
Şoğduran Sübhānuñ emrini gözle

III

Haḫḫa teslīm olup cefāya durdı
Mübārek cismine yāra itdi ḫurdı
On sekiz yıl dek Eyyūba derdi
Çekdüren Sübhānuñ emrini gözle

IV

Terk itdi Ken'ānı aluban başın
Tā Mısrda ta' bīr itdürdi düşün
Yūsūfın ucundan Ya' ḫubun yaşın
Aḫduran Sübhānuñ emrini gözle

V

Dünyāda cevr ider sevdiği yāra
Hem ölüp dirilden şükür Settāra
Ḥazret-i Cercisi yedi kez nāra
Yaḫduran Sübhānuñ emrini gözle

VI

Bundan özge ḫikmet nice olur daḫı
Evvel açar imiş uçmağı seḫi
Mervānuñ serine ol iki mıḫı
ḫaḫduran Sübhānuñ emrini gözle

VII

Re'īsoglı bilem vardur ölüye
Alaylardan baş gösteren deliye
Ḥayberüñ ḫapısın Ḥazret-i 'Aliye
Sökdüren Sübhānuñ emrini gözle

123. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Ala gözlüm beni koyup gideli
H̄asret ü ğam eksik degil başumdan
Bendesin ğurbete ' uryān ideli
Türāblar h̄ūn olur ağan yaşımdan

II

Bu çarh̄um çevrilür t̄ālī' m döner
H̄asretüm güneşi zevāle iner
Biñ bir aduñ için kavuşdur gine
H̄udā nice ayurduñsa eşümden

[23b]

III

Çün ayrıldı benden ol k̄add-i şimşād
Dostlarum ağladı düşmanlarum şād
Gecem efgān oldu gündüzüm feryād
Ayrıralı benüm cānum başumdan

IV

' Aceb bu derdüme var mı ki çāre
Bir kimse aḥvālūmi bildürse yāra
Ağlamağdan özge bir ğayrı kāra
Elüm irmez oldu k̄aldum işümden

V

Re'îsoğlı şaḳın düşersin dile
Her k̄ande gezersem hayāli bile
Mevlādan dilerem hayırlar ola
Ne hikmetdür görem çıkamaz düşümden

124. (Re'isoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Be gâzîler Hüseyn Paşa kolunda
‘ Aceb yaman oldu hâlüm pîreden
Gözlerümüz dâ'im Hıanya yolunda
Büküldi kıametüm belüm pîreden

II

Bu derdleri degme insân götürmez
Çeşmümüze aşlâ uyku götürmez
Ne gice ne gündüz yatağ yaturmaz
Şağ olmadan ölüm yegdir pîreden

III

Bir sehelce ârâm itse yanmazdum
İçüp küfür şerbetini kıanmazdum
Sevdicegüm derdi ben inanmazdum
Görmeyince böyle zulüm pîreden

IV

Ezelki demleri süremez oldum
Kaldı bir şafâya iremez oldum
Ovâda yalıda duramaz oldum
Dağlar aşâ gibi yolum pîreden

V

‘ Aşka gelüp gâhî çağladur beni
Yağar bir âteşe dâğladur beni
Gâh [ol]ur ki ‘ aceb ağladur beni
Ağar gözlerimden seylüm pîreden

VI

Çaldı örti döşek döşenmez oldum
Çâresine kızup üşenmez oldum
Leyl ü nehâr kuşak kuşanmaz oldum
Bir iş görmez oldu elüm pireden

VII

Bir silâhdur harbesiyle şişiyle
Hücûm ider yoldaşıyla eşiyle
Toñuz gibi şoğar azı dişiyle
Hiç görmedüm böyle çalum pireden

VIII

Re 'îsoğlı Hâkka ben varam gibi
İtdigüm suçları hem görem gibi
Şöyle görünür ki cân virem gibi
Meger götüreler şalum pireden

(24a)

125. Re 'îsoğlı Koşma 6+5 11'li

I

Uşandum felegün ' aksi işinden
Nedir bu çeşmimün giryân olması
Ayrur insânı eşli eşinden
Muğarrer bir yola revân olması

II

Ne ğam ala gözlüm baña yâr iken
Haşûd olanlaruñ bağı nâr iken
Hoğka dehân leb-i la' lüm vâr iken
N'eylerdi deryâda mercân olması

III

Bülbül gibi gülde ö[t]meden yegdür
Yaşsi söz cevâhir şatmadan yegdür
Bir nâmerde hıdmet itmeden yegdür
Yigidin başına şulţân olması

IV

‘ Ākıl iseñ ‘ aşkuñ meyinden anma
Pervâne mişâli âteşe yanma
Zamânede bir sır şaqlanur şanma
Elbette bir vârdur ‘ ayân olması

V

Re’îsoğlı ‘ aşkın okuyup yazar
Muhabbet bahrine düşmişdür yüzer
‘ Āşıklar köyüni dolanur gezer
Ne müşkildür yâruñ nihân olması

126. Re’îsoğlı Koşma 6+5 11’li

I

Gitdi Yezid bizüm aşdumuz Şuda
Sen olta çal deryâlarda gez’ indi
Gitdi bu aţadan eliñi yu da
Tır Venedik körfezini süz’ indi

II

Bâtl dînuñ eyü ğayretin çekdiñ
Ağladıñ göziñden anlı yaş dökdiñ
Ne didüñ beş pâre gemiñi yaduñ
Her fendiñi mel’ un böyle düz’ indi

III

Ben de bildüm fetḥüñ zamānı geldi
Kāmilüñ sözleri qarārın buldı
Gitdi şimden gerü saña düş oldu
Ah Girīdüm diyü bağrum ezindi

IV

Mest olduñ başuñdan şabkañ koyarduñ
Doğrudun limāna seren çevirdüñ
Vāfir havālara toplar şavurduñ
Şan ki öc almağa cānuñ sez'indi

V

Re'isoglı ḥıdmetüñ olsun edā
Muḥammed yolında cānı başı fedā
Çok şükür İslāmı şakladı Ḥudā
Gine kırk yezidüñ 'ömri kazındı

127. Re'isoglı Koşma 6+5 11'li

I

Qılıç darbı ile ḥayfını alan
Ḥüseyn Paşadur 'āşīden dādı
Elbette bozıldı üstine gelen
Ağladı yürüdi olmadı şādī

II

Yeñiçeri şāf şāf yürür deliñdür
Kemer-besteñ senüñ Bektāş Velīñdür
Çünkü ḥıdmetüñde yarar kuluñdur
Ḥünkārum murāda irgür murādı

[24b]

III

Seyr eyle İslāmı maḳām tutmaḳda
Küffāruñ derdine dertler ḳatmaḳda
Şeyḫler meşāyiḫler du‘ā itmekde
Ciger deler ma‘şūmlaruñ feryādı

IV

Kılıcın destine aldıḳca erler
Zeyn olur zemīne ol saçlı serler
Bir şūrete ḫāşā ma‘būdum dirler
Nice çalmayalum tīḡi şimşādı

V

Re‘īsoḡlı Ḥaḳḳuñ lütfun görenler
Böylece añlasun yolu sürenler
Āṭaya geḫmişdür gerḫek erenler
Aradan sürmege bir süri yādı

128. Re‘īsoḡlı Semā‘ī 4+4 8’li

I

Buñā Girid fetḫi dirler
Cengimüz ‘Ali cengidür
Ḳan dökilüp kesilür ser
Ceng yigidüñ mihengidür

II

Ḳolındadır tīr ü kemān
Şāştı ḫaşma virmez amān
Zamānede bir Nerīmān
Serdārlaruñ pek Peşengidür

III

‘ Āṣī kandan ier anmaz
Bıa kendi Őapın yonmaz
Firenkler ırmadan dnmez
Tiğlerimiz Firengidr

IV

Venedikn ba iÇine
an arıŐturdun yaŐına
Āh Giridm der başına
Doğunucun ęam sengidr

V

Re‘ isoglı bu Şayılmaz
Bir iŐm vardur duyulmaz
Gitdi bu meydn ayılmaz
ok zamn geer bengidr

129. (Re‘isoglı Koşma 6+5 11’li)

I

Őyle biln size İbrhim Hn-nm
Derndan tedrik ılma istemez
Tenezzl eyleyp ‘ asker-i İslm
Cmlesi cengile gelmek istemez

II

Er gerek haşmına cevb virmege
Btınumuz yeter miydi ırmağa
Dayanup ılıca arŐu durmağa
Hi zhir ılıcın alma istemez

III

Hüseyin Paşadur ser-‘ asker bize
Anuñçü[n] ğālibüz yezīdler size
Dökülüp leşinüz toprağa toza
Bulunsun biriñüz kalmak istemez

IV

Qılıçdur hayınuñ zehr iden aşın
‘ Acāyib ğavġāya uğratdı başın
Be Giridi virdi de çeşminüñ yaşın
‘ Aqılsuz Firenkler silmek istemez

V

Re ’ısoġlı haşma ġazā kılanlar
Kāmilüñ sözinden hişşe alanlar
Dīn uğrına paqça şehīd olanlar
Āhiretde bir su ’āl olmak istemez

[25a]

130. (Re ’ısoġlı Koşma 6+5 11’li)

I

Qırq pare gemi ile ġazī kethüdā
Düşdi önlerine aqdı yörüdi
Şūdanuñ öninde eyleyüp ġazā
Düşmenüñ kaddini bükdi yörüdi

II

Böyle gerek imiş deryānuñ eri
Ki ola her yirde alayñ seri
Zahmete komadı ol Üçfeneri
Hünkāruñ ġayretin çekdi yörüdi

III

Āteşin şaçınca ejder-i zamān
Dānesin uçurdu çıkdı gök dumān
Kāfir kıalyonunu görince hemān
Forsa bayrakların dökdi yörüdi

IV

Dīn ‘aşkına yahşısı şarf itdi varın
Ricāl-i ğayb ile eyledi kārın
Bir kıorsan avcıdır aldı şikārın
Döndi yedegine taqtı yörüdi

V

Re’isöğli medhi düşerse dile
Hünkârda çekdügi zaħmeti bile
Çok imdād eyledi Hanyada kıula
Kıanlı deryāları sökdi yörüdi

131. (Re’isöğli Koşma 6+5 11’li)

I

Dünyānuñ miħneti bir yire geldi
Benüm cümlesinden ğamum üst kıaldı
Hıasretle cigerüm kıan ile doldı
Çekildi vaşana gitdi dost kıaldı

II

El çekdüm cihānda şafādan demden
Gözlerüm doludur kıan ile nemden
Kırıldı ‘ömrümüñ kemānı ğamdan
Mekāna irmege hemān şāst kıaldı

III

Benden senden öğüt almaduğundan
Derdümüze dermān olmadugundan
Şöyle añla gönül gelmedüğünden
Vār-ısa ol çeşm-i āfet mest kaldı

IV

Kıyās itmeñ beni dağlar delmedüm
 Ferhāddan Şīrīnden örnek almadum
 Ayrılık derdine çāre bulmadum
 Bir yire irmedi iki dost kaldı

V

Re'īsoglı doğrı 'aşka uymağa
Yār uğrına tatlı cāna kıymağa
Abāları hāzır itdüm giymege
Bir sırtıma bağlanacak post kaldı

[25b]

132. Re'īsoglı İlāhī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Pür-silāh ol haşma karşı turma hemān dīn aşkına³⁰
Yüz çevirme dört yazıdan olma yamān dīn aşkına³¹
Haqq virürse kelle kesüp ölür iseñ gāzisin
Söylenür nāmuñ cihānda çekme gümān dīn aşkına³²

³⁰ Bu mısranın vezni bozuktur.

³¹ Bu mısranın vezni bozuktur.

³² Bu mısranın vezni bozuktur.

II

Zeyn idelüm ‘askeri tuğlar ile sancağ açup
Yürüyelüm kaçruya devlet ile konup göçüp
Hazret-i şah-ı cihānuñ uğrına serden geçüp
Cenk idelüm āşī ile biz bir zamān dīn aşkına³³

III

Eşidüp topın şadāsın şaşma şağın merdāne gel
Nice āteş üzre döner seyr idüñ pervāne gel
Erlik içre bahş iderseñ doğrulup meydāne gel
Ur kılıcı haşmıña virme amān dīn aşkına

IV

Bir hünerüñ vārısa ceng āletin yahşı düzet
Kesmege āşī seri vār ileri destüñ uzat
Ol ‘adū-yı bed-fi’alüñ tā sine-i çakiñ gözet
Hāzır olsun kur eliñde tır ü kemān dīn aşkına³⁴

V

Dīn yolında dāima ceng itmegi kār idene
Başına aylāğ gerekdür düşmenleri zār idene
Re’isöğlü ur kılıcı Haqqı inkār idene
Diler isen bu gazāda pāk imān dīn ‘aşkına

³³ Bu mısranın vezni bozuktur.

³⁴ Bu mısranın vezni bozuktur.

133. (Re'îsoğlı)

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Ey şabâlar yüz sürüp ol hânuma eyleñ selâm
Derd-i ' aşkum nergis ü mestânuma eyleñ selâm
- 2 Bunca gündür añmıyan üftâdesin raħm eyleyüp
Bendesini yâd iden sulţânuma eyleñ selâm
- 3 Şimdilik göz yaşını Ya' kûb gibi dökmek işüm
Añladuñ ol Yûsuf-ı Ken' ânuma eyleñ selâm
- 4 İştıyâkum nicedür bilmez mi ol günden ' ıyân
Cândan artuğ sevgili cânânuma eyleñ selâm
- 5 Re'ysoglı kimseye bencileyin tîr atmasun
Yüregimi hûn iden peykânuma eyleñ selâm

134. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Gine bir güzelün meddâhı oldum
Vaşfin eşidenler düşdi sevdâya
Akrânı yoğ imiş haberin aldum
'Aceb rahm ider mi ben fuçarâya

II

Güzellik berâtın üstine almış
İşitdüm hūblaruñ serdârı imiş
Gamzesi cihâna fitneler şatmış
Niçeler uğramış ceng ü gavgâya

III

Şanki bir melekdür seyrimde gördüm
Hüsniinde açılmış güllerin derdüm
Dağı öldüğüme hiç gam mı yirdüm
Anuñ-ıla olaydum bile hem-sâye

[26a]

IV

Gönül meyl itmezdi bir gayrı yâda
Meclisde 'aşkına içseydüm bâde
İsmidür añılan Kapudân-zâde
Anuñ için mâildür seyr-i deryâya

V

Re'îsoğlı yalvar kana girmeden
Haqq cānum almasun vaşla irmeden
Kulağdan 'aşıkam yüzün görmeden
Ziyâde müştâkam Yeni Dünyâya

135. Re'isoğlı Koşma 6+5 11'li

I

Hayli gün yalvardum dilek geçmedi
Mürüvvet issi kerem-kānuma benüm
Ben kılına gizli rāzın açmadı
Bilmem ne didüler hānuma benüm

II

Mest olup uğrına serden geçdigüm
Meclisinde muhabbetler saçdıgum
Yâr ile dem sürüp yeyüp içdigüm
Minnet degil midür cānuma benüm

III

Deli gönül diler şarılup yatmağ
Bülbül gibi hüsnuñ bağında ötmek
Nice kâbil senden ferâgat etmek
Hiç düşer mi ağam şānuma benüm

IV

Dilerseñ cānumı kurbān iderdüm
Ziyāde miñnetüñ olsa yudardum
Terk eyleyüp şu diyārumı giderdüm
Ala gözlüm uyısañ yanuma benüm

V

Hışm idüp kaşlaruñ yayını kırma
Bu ğarīb kılına hor bakup yirme
Re'isoğlı der ki yazıkdur girme
Luţf eyle şultānum kånuma benüm

136. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

Derdini arturur şakır bahârda
Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum
Leyl ü nehâr durmaz âh ile zârda
Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum

II

Lâlesin mevc ider yüce dağlarıñ
‘İşretüñ añduqça geçen çağlarıñ
Zînetidür bāğçelerüñ bāğlarıñ
Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum

III

Ferhâdı gör dâğı delegeleşmişdür
Mecnûn da Leylâsın bulageleşmişdür
Ezelden ‘âdetdür olageleşmişdür
Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum

IV

Bir yigidüñ sevdâ kınsa serine
Ne zevk ider gönli düşse yirine
İkisi mâ’ildür biri birine
Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum

V

Re'îsoğlı çoğın serden geçirür
Elbette muhabbet meyın içirür
Feryâdı insânüñ habın uçırur
Bülbül gülsüz olmaz bil pâdişâhum

[26b]

137. (Re'isoglı Der Medh-i Hünkâr-ı İlâhî)

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Yirde gökde zıll-ı Hâkka yokdur inkâr şöyle bil
Kalmamışdur dağı serde gitdi efkâr şöyle bil
Gice gündüz cümle haşmuñ kalduğı zâr şöyle bil
Şimdi dehre Hân Mehemmed oldu hünkâr şöyle bil

II

Ol zamân ki tahta geçdi nûr ile doldı zemîn
Pâyına 'anber döşerler lâleler açmış femin
Güldi 'âlem gül gibi her kûşeler oldu emîn
Şimdi dehre hân Mehemmed oldu hünkâr şöyle bil

III

Açılsun her seher hüsni dilerüz kim gül gibi
'Adlini vaşf eyleyen hândân ola bülbül gibi
İrmesün bād-ı şabâlar rahşına düldül gibi
Şimdi dehre hân Mehemmed oldu hünkâr şöyle bil

IV

Kıyâs itmeñ ol tabîbi derdümüze em degil
Henüz tâze bir fidândur şanma gonca-fem degil
İnşaallah cümle 'âlem düşmen olsa gam degil
Şimdi dehre hân Mehemmed oldu hünkâr şöyle bil

V

Re'îsoğlı der göreydüm ölmeden Һasret ile
Yâ ilâhî ben za'îfi Һovma sen ğurbet ile
Һağğ te'âlî bir ğünün biñ eylesün devlet ile
Şimdi dehre Һân MeҺemmed oldu Һünkâr şöyle bil

138. Re'îs-zâde Koşma Goft

I

Ğâyet teşne idüm müyesser oldu
Һünkâruñ mübârek cemâliñ gördüm
Firğat başdı beni gözlerüm Һoldı
Һünkâruñ mübârek cemâliñ gördüm

II

Diñlesünler benüm âh u zârımı
Seyr idenler bu sînemde nârımı
Cum' a ğünü gördüm ben Һünkârımı
Һünkâruñ mübârek cemâliñ gördüm

III

Dilerem ki anı erler yoğlasun
Ğirçek evliyâlar dursun beklesün
Һağğ te'âlî Һağğalardan şağlasun
Һünkâruñ mübârek cemâliñ gördüm

IV

Şükr olur her bir ni‘met âşında
Âyet-i Raḥmānī belli kaçında
Öniñce yedeği sorguç başında
Hünkāruñ mübārek cemālūñ gördüm

V

Zıll- ı Haqqdur dīn-i İslāmuñ gülidür
Zülfiḳārı belde şan kim ‘Alidür
Re’îsoğlı bir kemīne ḳulıdur
Hünkāruñ mübārek cemālūñ gördüm

(27a)

139. (Re’îsoğlı Koşma 6+5 11’li)

I

Elçi Venedikden nedür ḳaberūñ
Vir Giridi şaḳın ‘inād eyleme
Ḳurtulayum dirse ḳılıçdan serūñ
Vir Giridi şaḳın inād eyleme

II

Ġāfil olma kāfir yıḳılır ‘ırzuñ
Çāresüz ḳalırısñ ḩutilur ferzūñ
Eger saña gerek ise körfezūñ
Vir Giridi şaḳın inād eyleme

III

Rūz u şeb serüñden gitmez efkâruñ
‘Āşī olduĝuña yoĝdur inkâruñ
Bu yaralı şikâridur hünkâruñ
Vir Giridi şaĝın inād eyleme

IV

Gemiler hazırduz fermâna bakar
İlüñ vilâyetüñ otlara yaĝar
Ol tama‘-ı hāmı yürekden çıkar
Vir Giridi şaĝın inād eyleme

V

Re’îsoĝlı merde tel eksik olmaz
Bir yavru bülbülüz gül eksik olmaz
Aç gözüñ hünkâra kul eksik olmaz
Vir Giridi şaĝın inād eyleme

140. (Re’îsoĝlı Koşma 6+5 11’li)

I

Zıll-ı Hâĝksın yir yüzünñ mähısın
Berĝ urur alnıñuñ nûrı hünkârım
Maĝribiñ maşrıĝıñ pâdişâhısın
Dört köşeyi şaĝla ĝorı hünkârım

II

Bir tâze fidânsın ĝoncadur gülüñ
Yavru bülbül gibi tatlıdur dilüñ
Her ĝande giderseñ açıĝdur yoluñ
ĝızıl elmaya dek yûri hünkârım

III

Teslîmdür emriñi güden rızāya
Saña ‘āşī olan düşsün ezāya
Gönder kullarını cenge ğazāya
Virşünler uğrıña seri hünkārum

IV

Hāl niçe olur güldür nān disünler
İslāmuñ kılıcı yamān disünler
Hāk-i pāya düşüp amān disünler
Eylesün düşmene zoru hünkārum

V

Re’îsoĝlı şaķın düşme teşvişe
Venedik pişmāndur itdigi işe
Bu haber yayıldı duydı her köşe
İlçiyi döndürdüñ geri hünkārum

141. (Re’îsoĝlı Koşma 6+5 11’li)

I

Gitdi kâfir size ğāzī Üçfener
Bir daħı muķābil olsuñ da seyr it
Şabr ile olmışdur İslām muzaffer
Katlan sa‘atümüz gelsuñ de seyr it

II

Tekrār dayan eger vārısa cānuñ
Görince dökilür kırmızı kanuñ
İntihāsı gürdür Āl-i ‘Oşmānuñ
Birine biñ yine dolsuñ da seyr it

[27b]

III

Deryāda gezerüz Kāsım gelince
Dögüşürüz haşmı cümle alınca
Hünkāra müjdeler irsāl olunca
Yeniden pāyitaht gülsün de seyr it

IV

Biz sünnīyiz cenkde hīle bilmezüz
Her yirde kāfirden geri qalmazuz
Bu kadar şavaşa qā'il olmazuz
Begler de şikārın alsuñ da seyr it

V

Re'īsoglı haşma şundıqca erler
Deryāya dökülsün ol saçlı serler
Bir zamān erince qara haberler
Venedikün baqrını delsiñ de seyr it

142. Re'īsoglı Koşma 6+5 11'li

I

Ġāfil başduñ demür üstinde bizi
Gidi kāfir böyle ölürüz anca dir
Haqq virürse gine qıraruz sizi
Gidi Yezīd böyle ölürüz anca dir

Katlan bir gün körfeziñe yürünsün
Akdarmalar yedeklerde sürinsün
Vaḳti gelsün mäh-ı bahār görinsün
Gidi kāfir böyle ölürüz anca dir

III

Āvāre ol ferāgat it işiñden
Ġam ḳaşāvet ayrılmasun peşiñden
Unutduñ mı ḳulaları başıñdan
Gidi mel' ün böyle ölürüz anca dir

IV

Şaḳın maḡrūr olma sen bu alıña
Gör ne zehir ḳatsan gerek balıña
İspanyanla Malṭa baḳsuñ ḫalaña
Gidi kāfir böyle ölürüz anca dir

V

Re'ısoḡlı cenge zamān özlerüz
Bir gün olur ḫaşmuñ izin izlerüz
Her şabırda bir selāmet gözlerüz
Gidi mel' ün böyle ölürüz anca dir

143. (Re'ısoḡlı Koşma 6+5 11'li)

I

Münādīler yir yir nidā eylesün
Ḳutlu sā' at ile ḳıkdı donanma
Şeyḫler meşāyihler du' ā eylesün
Ḥaşma toḡrı yine aḳdı donanma

II

Şāhīn olan gözlemez mi şikārı
Köşk açılup güldi deryā kenārı
Hāl dilince selāmladı hünkārı
Mübārek hüsne baqdı donanma

III

Başdardanuñ çağı yine çağ gibi
Sancaqları āl çiçekli bāğ gibi
Kalyonlarda bile kara dağ gibi
Çok miñnet belin bükdi donanma

(28a)

IV

Mevlā işlerin kolay getürsün
Hāl eyleyüp müskillerin bitürsün
Ġāzīleri maqşudına yetürsün
Yağşı ġayretlerin çekdi donanma

V

‘ Acāyib şenlikler eyledi gitdi
Toplaruñ dumānı eflākı tutdı
Re’īsōġlı derdümüze derd katdı
Çeşmüñ yaşını dökdi donanma

144. (Re’īsōġlı Koşma 6+5 11’li)

I

Cenk ider meydānda haşmı yığınca
Merdlerüñ başında Ġāzī Tel vardur
Eskiden meşeldür ‘ arşa çıkınca
Belki el üstinde bunda el vardur

II

Hercā ʾī dil-bere dil virmesünler
Hāk-i pāya düşüp yüz sürmesünler
Deli gönül seni hor görmesünler
Deryāyı söyletmez yegin sel vardur

III

Çāre ne çekelüm felegün qahrın
Gāhice yutdurur raqībın zehrin
Niçe terk idelüm İslāmbol şehrin
İçinde lebi kıanda tatlı bal vardur

IV

Çağlayup dağların ırmağı akar
Çok yigit kumaşın meydāna döker
Kārbānlar bozılır yüklerin yıkar
Harāmiler gezer Çamlıbel vardur

V

Uyan pādīşāhum gözlerini aç
Alalum āşiden bāc ile harāc
Teferrüc idersen seyre ihtiyāc
Bülbüller inledur bāğda gül vardur

VI

Yigidün kem nāmın çekmek istemem
Qalbini āteşe yakmak istemem
Kimsenün hātırın yıkmak istemem
Erkāna irişdüm bende yol vardur

VII

Şarrāf olan bilür adrin memişin
Mihenkdür ayārın sečen gümüřin
Başka lezzeti var her yemişün
Henüz meyve virür tāze dal vardur

VIII

Re'īsoglı haşma söz ile cenkdür
'Ařınũ tedbiri bozılacadur
Her sözüm kitāba yazılacadur
şu'ārā kısmında başka hāl vardur

145. (Re'īsoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Gine bahār geldi açıldı lāle
Dađlaruñ başına ıayum derin
Gönül virdüm bir aşları hilāle
Bedr olmiş yüzine baayum derin

II

aşkın ırmağ gibi amada seller
Tāze hayāt bulmiş sünbüllü yollar
Bāđları seyr itdüm açılmış güller
Cennet rayihāsıdur oam derin

[28b]

III

Her yigit ul olur bu demde yāra
Leyl ü nehār düşer vuşlat-ı zāra
Rūz-ı Hızr geldi sīnemi nāra
Bende bir can iün yaayum derin

IV

‘ Āqlum başda degil ikrār güdemem
İñleyüp bir yirde qarār idemem
Māni‘ olur yāra seyre gidemem
‘ Adūnuñ hātırın yıķayum derin

V

Re ’īsoglı dağlar mekāndur saña
Açıldı sancāğum Mecnūndan yaña
Dostlar siz ne ögüt virürsüz baña
Dildārı pehlūya çekeyüm derin

[28a h]

146. (Re ’īsoglı Koşma 6+5 11’li)

I

Düşmen alayına qarşu durmağa
Pāyeye minnet mi yaḥşi ser gerek
Kūheylāna binüp cenge sürmege
Deli dolı bir esīrek ner gerek

II

Sürmek ister aç kırd gibi sürüye
Tīğın gören heybetinden eriye
Cenk deminde hiç bakmıya geriye
Yıgid olan gediginde er gerek

III

Rıḥlet itdi menziliñe göçmege
Ol ḥabībīñ kevşerinden içmege
Şehīd olup dilerseñ uçmağa
Böyle bir gāzılıķ gibi yir gerek

IV

Nāmerdlerüñ gider görme yüzünü
Cenk deminde şaşar kapar gözünü
Merd olanlar doğru söyler sözünü
Aşlında ĩmān ikrār bir gerek

V

Re 'īsoglı git ğazādan çekinme
Dĭn yolında baş virmeden gücünme
Ĝāzĭ olmayınca ablāk şoğunma
Aqrān arasında saña yir gerek

147. Müfred

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Düşüp ayağına izhār-ı muhabbet itdüm
Didi biñ nāz ile baķ baķ bu da mı üftādem

148. (Re 'īsoglı Koşma 6+5 11'li)

I

Karlar yağdı gine ağardı başuñ
Ne dertler çekilür ço yandı dağlar
Günden güne artar buranuñ kışuñ
Kārbān nice geçsün dayandı dağlar

II

Üstünden ayrılmaz dumānuñ gördi
Yırtıcı kırtlarıñ mişeye girdi
Geldi gine hazān leşkeri irdi
Yeşil cāmelerin şoyındı dağlar

III

Şakınuñ kesmeñüz ümīdi Hakkdan
Çün sizi halk itdi var ile yoqdan
Göçdi ulu şularıñ yayıldı çoqdan
Anuñçün âteşin söyüendi dağlar

IV

Yolların işlemez bağlandı kaldı
Düzeldi alçağın yüksegün tıldı
Şanki metâ'ına müşteri geldi
Beyâz dibâlarıñ yayıldı dağlar

V

Re'îsoğlı dilde gayret mi'ar mı
Şabânıñ elinden kılduğun zâr mı
Hiç manşûr yanından haberin var mı
Serine ne gelür döyüendi dağlar

149. Şulţân'uş-Şu'arâ Bâkî Efendiü'1- Merhum

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Muhabbet husrev-i fermân-dih-i şâh u gedâ ancak
Musahhar cümle 'âlem 'aşka bir sırr-ı Hudâ ancak
- 2 Şikâyet cevri-i dil-berden kadîmî resmdür ammâ
Haqîkatde cefâ ehl-i şafâya bir vefâ ancak
- 3 Nazarda merhametden yok eşer ey şüh-ı sengin-dil
Kıya bakışlarıñdan añlanur kalbün kaya ancak

4 Cihān rūşen ziyāsından muḥaḳḳaḳ ol Hudā ḥaḳḳı
Çerāg-efrūz-ı ‘ālem nūr baḥş-i Muştafā ancaḳ [29a]

5 Zarūrī ser-fürū kıldı edāña düşmen ey Bākī
Senūñ şemşīr-i tab’un Zülfikār-ı Murtazā ancaḳ

150. Nazīre-i Fehmīyü’l- Kāzī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Esīr-i bend-i zülf-i sen misin yārūñ dilā ancaḳ
Muḳayyed aña dünyā cümle ‘ālem mübtelā ancaḳ

2 Nigār -ı ‘ işve-gerle zevk sürmek hoşdur ammā
Cüvānān ile nūş- ı bāde bir özge şafā ancaḳ

3 Tururken yār cevri şöyle olup zeneḥdānuñ
Ġam-ı zülf-i siyāhı başa bir ser-ber-belā ancaḳ

4 Kaçan kim yār ile ben ser-güzeştüm eylesem manzūm
Görenler dir ki bu dīvānçe-i Şāh u Gedā ancaḳ

5 Yüzümde ḳalsa n’ola gerd-i rāhı Fehmiyā yārūñ
Ruḥ-ı zerdüm görenler dir ki ‘ayn- ı kehrubā ancaḳ

151. Bākī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Düşse zülfinden 'araç ruhsâr-ı cānān üstine
Güyyā şebnem düşer gülberg-i hāndān üstine
- 2 Kāküli şanmañ görinen t̄āīr-i devlet-hemīn
Sāye şalmışdur o şāhen-şāh-ı hūbān üstine
- 3 Niçün ol hürşid-i 'ālem-tāba öykündün diyü
Māh-ı nev hānçer çeker mihr-i dıraşşān üstine
- 4 Zīr-i zülfüñde görenler hattıñı ebr-i bahār
Sāye şalmış şandılar şāhn-ı gülistān üstine
- 5 Ğām degil gelse dile Bākī pey-ā-pey derd ü ğam
Tekyedür hālī degil mihmān mihmān üstine

152. Nazīre-i Fehmī'ül- Qazī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Leblerüñ zībā yaraşmış dürr-i dendān üstine
Var mı zirā bir güher ol la' l-i hāndān üstine
- 2 Sīne'-i mecrūh üzre ger aça hūn-āb-ı eşk
Bilmiş ol ey nūr-ı dīdem kan olur kan üstine

- 3 Āteşin ruhsarı üzre hâl-i ‘ anber-bâr-ı nâr
Üddur gūyâ konupdur nâr-ı sūzân üstine
- 4 Sīneye gel luṭf idüp didüm o dildâra didi
Varayın ey ‘ aşık-ı miskîn yûri cân üstine
- 5 Fehmiyâ gördüm ṭarîḳ-i Ka‘ be-i vaşlında ben
Ḥasteler düşmiş yatur ḥâr-ı muḡaylân üstine

153. Ġāzî Girây Ḥân Fermāyed Ġāzî Şulṭân Murāda Söyledigüdür

mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

- 1 Ne var şāhum sūvâr olsañ ġazāya esb-i himmetle
Derûn-ı ehl-i İslāmuñ yanupdur nâr-ı ġayretle
- 2 Şafâ cāmını nūş itmek kolaydur bezm-i ‘ âlemde
Ekâbir rezme gelsünler buyursunlar sa‘ âdetle
- 3 Şabâ-refṭâr tatârı ki gūyâ yil yuṭar şandı
Sipeh-sālâr olan kimse ḳoyup gitti zerafetle
- 4 ‘ Ārus-ı mülki düşmenler taşarruf eylemek ister
Gelün merdâne cenk eyleñ ölürsüz şoñ ḥacâetle
- 5 Tekāsül eyleyüp cümle ferāmūş itdünüz rezmi
Umûr-ı mülk müşkildür olur mı hiç sefâhatle

[29b]

- 6 Mevālī cümle cem' olup niçün Hakkdan nüqul itmiş
Mezālim def' in itmezler n' olur yarın kıyāmetle
- 7 Esiri düşmen-i dīniñ ' ayali ehl-i İslāmuñ
Dirilmekden ölüm yegdür qalırsun böyle miḥnetle
- 8 Emānlıq milketi yetdi yamānlıqñı koyuñ imdi
Bize bu sırrı bir Ğāzī ' ıyān itdi kerāmetle

154. Kıt' a-i Ğāzī Girāy Hān

I

Ey şāh-ı heft-kişver diñle sözümi bu kez
Serdār olan bu ḥalka şir-i jiyān gerekdür
Etmekci aşcı başcı yemişci iş bitürmez
Hātem kef-i direm-baḥş-ı şa' ḥib-ķırān gerekdür

155. Bāķī Efendi Raḥmetu' llāh

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Gül yüzüñ vaşfında bülbül kılsa elḥanı dürüst
Bāğda her bir goncanuñ qalmaz giribānı dürüst
- 2 Dil-berin ' ahdı bütün ammā vefası süst olur
' Āşıķuñ gönli şikeste ' ahd ü peymānı dürüst
- 3 Cevşen-i pülād-ı çarḥı çāk çāk itdüm velī
Tīg-i āteş-i yārimüñ şemşir-i bürrānı dürüst

4 Āteş-i sūz-ı firākuñ bir ھا̄rāret virdi kim
Nūş ider her demde dil deryā-yı ʿummānı dūrūst

5 Bākiyā fennūnde ıtıtmaz kimse noķşānuñ senūñ
Ĥamdülillah tabʿı mevzūn ʿaķl u mīzānı dūrūst

156. ʿĀlī Efendi

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Şebüm tār itdi rūzum tīre baĥtum ķara şabrum mū
Siyeh eşm ü siyeh ebrū siyeh ĥāl u siyeh gisū

İki eşmüm yaşın gülgūn ider baĥrum dilüm pūr-ĥūn
İki laʿl-i lebi meknūn iki ruĥsārı gül-bū

Deĥānuñ yoķ leb-i laʿlūñle dendānuñ ne ĥikmetdür
ʿAdem baĥrinde bir laʿlin şadefde bu ķadar lūʿlūʿ

Meĥammed-nām bir Aĥmed-liķā maĥbūba ķul olduĥum
Şanasın ār yā[r] olmışdurur ol şāha ār ebrū

Eyit bu nazm-ı gevher-bārı şun destine ey ʿĀlī
Lebin öpmek ķadar vardur oķursa bir kez ol meh-rū

157. Beste-i Dervîş ‘Ömer ‘Acem

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Zülfîne bağlandı dil zincire hâcet kalmadı

Çaldı uşlanmağdan ol tedbire hâcet kalmadı

[30a]

Çarşu vardum şol kadar şemşirine nâz eyledi

Nâzuñ öldürdi beni şemşire hâcet kalmadı

158. Goft Nef ‘î

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Gördüğün ‘âşık ider bir büt-i ra‘nâsın sen
‘ Aceb üftâdesi çok dil-ber-i yek-tâsın sen

2 Devr-i hüsününde n’ola olsa cihân pür-ğavgâ
Fitne-i devri zamân âfet-i dünyâsın sen

3 Zülfüñ âşüb-ı dil ü gamzelerüñ âfet-i cân
‘ Âleme turfa belâ özge temâşâsın sen

4 Belki Yusûf da seni görse olurdu ‘âşık
Ol kadar hüsni ile mümtâz u dilârâsın sen

5 Saña Nef ‘î gibi icmâl ideyin evşâfın
Şâh-ı devrâna sez[â] dil-ber-i dünyâsın sen

159. Müfred

mef'ülü fâ'ilätü mefâ'lü fâ'ilün

- 1 Teklîf-i cennet eyleme kûyuñda gel baña
Çü cennet ehlidür ne virürsin 'azâb aña

160. Kıt'a

mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

- 1 Maraz-ı 'aşkı gör şifâ yirine
Ala gör derdini devâ yirine
- 2 Baña sevdâyı 'aşkuñ âhîr-i kâr
Siyâh çul giydürür abâ yirine
- 3 Zebûnum 'aşk elinden nâ-tüvânem
Eger cân kırtarursam pehlevânem

161. Müfred

mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

- 1 Kemâl 'arz eylemek şimdi cihâna
Cevâhir saçmağa beñzer yabana

162. Kıt'a

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

I

Hokka-i lāciverdī dehr içre
Bildüñüz mi nedir bu şems kamer
Pīr-i dehrün iki gıdāsıdur
Birin ahşām yudar birini seher

163. (Re'isoglu Koşma 6+5 11'li)

I

Bahār geldi bülbüllerin kıldığı
Feryād mıdur figān mıdur zār mıdur
'Aşıklarun ferdālara şalduğı
'Ādet midür şan' at mıdur kār mıdur

II

Gice gündüz hayālini kurduğum
Yollarında cān virmeli o[]duğum
Kızardukca yañaqların sevdüğüm
Elma mıdur turunc mıdur nār mıdur

III

İltifāt it baña ben de güleyüm
Bu çeşmümüñ kanlı yaşın sileyüm
Doğru söyle zaḥmānını bileyüm
Karye midür ülke midür şār mıdur

IV

Söyledikce mā' il oldum diliñe
Tatlı cānum fedā olsun yoluña
Manşūr gibi aşıluyum teliñe
Kākül midür zülf midür mār mıdur

[30b]

V

Re'îsoğlı der ki gelseñ yanuma
Ebrûlaruñ girmek ister anuma
amzeleruñ kâr eyledi cānuma
Nîze midür cıdā mıdur hār mıdur

164. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li)

I

alîl İbrāhîmuñ ihyā itdügi
Ka'be-i 'ulyānuñ düni güzeldür
Her sene yetmiş bin hacı gitdügi
oğrılır kıbleye yöni güzeldür

II

Anda varsa birdür gedālar şāhlar
Sîneler dögerler iderler āhlar
Yeñiden doğma olur gider günāhlar
avāf-ı ekberuñ günü güzeldür

III

Dükeli hacıların işit sözünü
Görmüşdür hazretiñ onlar izini
Kāfirler ol şafa dönmez yüzünü
Anunçün İslāmuñ dîni güzeldür

IV

Seyreyle cennātı ...³⁵
Vücüdîni eyle arıdan arı
Anda mevcūd imiş mezhebüñ çarı
Mihrāblar uzundur aynı güzeldür

³⁵ Satır üzerindeki lekeler sebebiyle okunamamıştır.

V

Re'îsoğlı der ki hay Kâdir ulu
Naşîb it görelüm biz de ol yolu
Dirler ki Medîne nûr ile dolı
Hazretüñ mübârek sîni güzeldür

165. (Re'îsoğlı Koşma 6+5 11'li) Sebeb-i Girid

I

Yeñiden bir 'âlî ğazâ göründi
Kaşrınıñ üstine varıla gibi
Firengüñ cânına izâ göründi
Gine ter kılıçlar urula gibi

II

Yarar şâhîn olan şikârın arar
Her kıanda olursa ardını sürer
İnşâ'allâh bu ceng tamâma irer
Ölünce Yezîdler kırıla gibi

III

Cevâb virsün dîn-i İslâmuñ erine
Neler gelse gerek haşmuñ serine
Çevirüp kal'ayı yirli yirine
Âl yeşil haymeler kırıla gibi

IV

Cenk iderek haşmuñ oyunın aldı
Venedikde cür'et yoğ imiş bildi
'Acâyib cebhâne tedârik oldu
Niyeti serdâruñ şarıla gibi

V

Re 'īsoġlı Ĥudā rehberdür ula
Tīġ uşanup bir gŭn dŭřeriz yola
Bu ĥaber giderse řāġ ile şola
Mŭřkilŭmŭz bizŭm gŭrile gibi (31a)

166. Re 'īsoġlı Koşma 6+5 11'li

I

Hercāyīsin irārīñā durmazsın
Bekleyip gezeyŭm yolın Muĥammed
' Ařuñ ile cāñ vireni gŭrmezsın
Bir ' ilāca varmaz elŭñ Muĥammed

II

Nice bir ekeyŭm cevr ũ cefāñı
' Aceb kimler sŭrer şimdi řafāñı
Bize ĥayāl itdŭñ bāġ-ı vefāñı
Dermedŭm ġonca gŭlŭñ Muĥammed

III

İnřāf mı uluña bŭyle āl itmek
Tŭġrı rāhı koyup egriye gitmek
Ĥaıı yārānı yabana atmaq
Nedendŭr sŭylesŭñ dilŭñ Muĥammed

IV

Ben seni dost bilip yaġı sezmezdŭm
Ĥasen begli ara baġrum ezmezdŭm
Yiyŭp iŭp ġayrılarla gezmezdŭm
Bir kerre nŭř itsem doluñ Muĥammed

V

Bülbüllerin kârı gülde zâr mıdur
Yâr uğrına baş virmek ‘âr mıdur
‘Āşıklar içinde yokla var mıdur
Re’îsoğlı gibi kuluñ Muḥammed

167. (Re’îsoğlı Koşma 6+5 11’li)

I

Yeşil câme ile görince sizi
Açıldı yürekde elem tağlar hey
Begli bir ‘aşka uğratdıñ bizi
Mecnûnam Leylâmı bulam tağlar hey

II

Gine sünbüllerin zeyn olup bitdi
Güllerin rayḥâsı dünyâyı tutdı
Seni virân iken ma‘mûr itdi
Mevlâya biñ şükür kılam tağlar hey

III

Her mesîreñ şimdi cennet mişâli
Çağlayup aqmaqda âb-ı zülâli
Cânibi Arabıñ degüldür ḥâlî
Levhüñde yanmada qalem tağlar hey

IV

Deli gönül eger dostı bulmazsa
Ferhâddan Şîrînden örnek almazsa
Yâr ile senle bir ‘âlem olmazsa
Dögünüp bağrumı delem tağlar hey

V

Re 'īsoglı yāruñ qādrin bileli
Muḥabbet şehrinde mihmān olalı
Eglenemez oldum bahār geleli
Meger put-perest olam tağlar hey

168. (Re 'īsoglı Koşma 6+5 11'li)

I

'Ālem el qaldırup du'ā eyledi
Ġazā niyyetine şaldı Üçfener
'Askeri İslāmuñ şafā eyledi
Yaḥşı merdler ile tıldı Üçfener

II

Ḥaqq fetḥ-i nuşret ile yazsın qalemüñ
Olmasun 'adūdan aşlā elemüñ
Parladuqca gāhī altun 'alemüñ
Gözlerümüz rüşen oldı Üçfener

[31b]

III

Heybetlidür mecāl yoqdur inkāra
Kerāmetüñ göze düşmez efkāra
Ḥāl dilince selām virdi hünkāra
Toplar atup 'aşqa geldi Üçfener

IV

Simürg 'anqā gibi açdıqca peri
Belli degil midür alāyiñ seri
Ol Ġāzī Piyāle Paşadan beri
Henüz şimdi erin buldı Üçfener

V

Re'îsoğlı yalvar muvâfık bâda
Kimdür deryâ ilen düşen 'inâda
Teslîm itdi kendin gâzî murâda
Yarar çapudandur bildi Üçfener

169. (Tûtî Koşma 6+5 11'li)

I

Göreldeñ hüsniñi ol sitemkâruñ
Pervâne mişâli dönersin gönül
Helâk itmek kaçtı ol gamze-kâruñ
Âteş-i 'aşkına yanarsın gönül

II

Ġamzeleri oğı sîñemi deldi
Elümüz vaşlına irmedi çaldı
Bülbül gibi gülşen mekânuñ oldı
Şimdi daldan dala çonarsın gönül

III

Ağlamak mu' tādum leyl ü nehârda
Şād olmadum gamdan bu rûzgârda
Vefâ mı var şanduñ bu cefâ-kârda
Ne 'aceb destini şunarsın gönül

IV

Vefâsın yolına serden geçersin
Ağı çaradan fehm idüp seçersin
Bir gün ola vuslat meyin içersin
'Aşkuñ şarâbından çanarsın gönül

V

Ṭūṭī eydür sırrın nādāna açma
Gevherini olmaz yirlere saçma
Büyüklenüp yüksek yirlerde uçma
Sen de bir gün yire inersin gönül

170. Koşma 6+5 11’li

I

Bir dem qarârũñ yoğ tağlar başında
Nice bir Mecnũn gibi dönersin gönũl
Ḥalk-ı ‘ âlem cümle kendi işinde
Sen ‘ aşkuñ nârına yanarsın gönũl

II

Cevherini şarrâfına şatmazsın
Rũz şeb efkârdan yatağ yatmazsın
Belli bir mekânda qarâr tutmazsın
Her dem daldan dala konarsın gönũl

III

Belli bir işâret olsa gönũlden
Elfâzı ma‘ nîler gelür dilinden
Bî-vefâ hercâyî güzel elinden
Zehirler nũş idüp kanarsın gönũl³⁶

[32a]

171. (Ḥüsâm Koşma 6+5 11’li)

I

Şehr-i İstanbulda evvel bahârda
Şâd olup gülmecik hoşca degil mi

³⁶ Mecnûada varak kopuk olduğu için şiir yarım kalmıştır.

Cān u dilden sevdücegüñ civānı
Yanuña almacık hoşca degil mi

II

Civān seni hūb yaratmış Yaradan
Bin kayığa gidemezsin qaradan

Geçüp Üsküdāra tatlı şıradan
Mestāne olmacık hoşca degil mi

III

Ḳatlanma ataya bakma anaya
Münāsib yār ile geç tersāneye
Mübārek cum‘ a gün Mevlevī-hāneye
Seyrāna gitmecik hoşca degil mi

IV

İçmege akrān yokdur köyünde
Bulunur bādesi çokdur döşünde
Geçüp Ğaltaa’da nigār evinde
Geceler kılmacık hoşca degil mi

V

Güzeller ‘ aşıkā kıyan hūnīdir
Yigidi yenile ādem cinānīdır
Ḳāsım Paşa Arabistān kânıdır
Deryāya dalmacık hoşca degil mi

VI

Ḥaşköye uğrayup içersin bāde
Varmayınca olmasın Ca‘ fer-abāda
Tāze civānlar ile Kāğıd-hānede
Irmağa dalmacık hoşca degil mi

VII

Anca ʿ aşıklar olmuşdur bende
Ziyâret itmege varırsın anda
Mâl hatırı ʿ am Eyüp Şultânda
Bâl ile kaymacık hoşca degil mi

VIII

Türkiler çağırup çalsak çögürde
Ağçesüz koculmaz hūblar bu yirde
Hüsâm eydür kimse bakmaz zügürde
Dengince olmacık hoşca degil mi

172. (Budālâ Koşma 6+5 11’li)

I

Sâķî doldur piyâleyi içelüm
Bugün böyle dem sürelüm şād ile
Ġam kasâvet endîşeden geçelüm
Çün bozılmaz tâ ezelden yazılan

II

Dem çekelüm gühercikleriñ demine
Hağğ kefildür cümlemüzüñ yemine
Kağdan kağa şâh olanlar zemîne
Değişirler beş on arşun bez ile

III

Bağ felegüñ şu dādını alını
Getürmede birbiriniüñ şalını
Kimi Kârün gibi yığmış malını
Kimi kanâʿ atde kalmış az ile

IV

Ƙullarına ƘaƘƘ Ƙapusın Ƙapamaz
Ʀođru yoldan gidenler Őapamaz
Kimisi māl ile ƘaƘır yapamaz
Kimi yapar bir mülāyim dil ile

[32b]

V

Budalām dir bu gümānda bātını
Çoğ er yürütdi meydānda atını
ƘaƘƘ bilür kim ol Mevlānuñ zātını
Anı kimesne görmiş degil göz ile

173. (Vanlı Küçük Koşma 6+5 11'li)

I

Yine bahār oldı yaşıllık Ƙađlar
Ʀađlarıñ Őafāsı yaz ilen gelür
Dostuñ bāđçesinde perī-zādeler
Her biri bir dürlü nāz ilen gelür

II

Gözlerümden ağar nemli nemli yaş
Baña rağm eylemez dağı bağrı ƘaŐ
EŞinden ayrılmış Ƙurna yeşil baş
ƘarıŐmıŐ bir bölük Ƙaz ilen gelür

III

Yigide yağışur yararlığ pağluğ
Mevlāya yağışur yalnız yeklik
Sen seni Şar bađıñ Ƙınalı keklik
Üstüne beg oğlı yaz ilen gelür

IV

Şol Ka‘betullāha yüzler sürenler
Maḥrūm ḳalmaz anuñ nūrın görenler
Vanlı Küçük eydür ağalar begler
Yigidin alınına yazılan gelür

174. (Ḳaraođlan Koşma 6+5 11’li)

I

Şabāḥuñ seḫerde temcīd vaḳtinde
Doğsa bārī görsem seḫer yıldızı
Ayın eñsesince ağam günüñ öñünce
Doğsa bārī görsem Seḫer Yıldızı

II

Şabāḥuñ seḫerde ḳalkdum yirümden
Dağlar taşlar inler āh u zārumdan
‘Ālem şu‘ le virür ağām yüzi nūrından
Dosta selām eyle hey Ṭāñ Yıldızı

III

Şabāḥuñ seḫerde temcīd virildi
Hep ğilmānlar ‘ibādete dirildi
Ḳalkdı gök yüzini ağām buluḫ bürüdi
Doğsa bārī görsem Seḫer Yıldızı

IV

Ḳaraođlan eydür ‘uşşāḳum çağıdır
‘Aşḳ elinden cigercigüm dāđlıdır
Yıldız didikleri ağām bir beg oğlıdır
Dosta selām eyle hey Ṭāñ Yıldızı

175. Gazel³⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Hicr ile öldüm baña vuşlat müyesser olmadı
Ben gedāya hergiz ol devlet müyesser olmadı
- 2 Nītekim Mecnūn olup dağlara düşdüm ben yine
Ol gözi āhū ile ülfet müyesser olmadı
- 3 Nītekim bāğrum kebab itdüm gözüm yaşın şarāb
Ol leb-i mey-gūn ile 'işret müyesser olmadı
- 4 N'idelüm il derdine çāre bulunmuş tūtalum
Çünkü ben dil-ḥasteye sıḥḥat müyesser olmadı

[33b]

176. Mūnācāt-ı Dānişī Efendi

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

- 1 Ey maḥrem-i rūḥu'-l emīn ya raḥmetenli'-l 'ālemīn
Sensin şefi' ül müznibīn ya raḥmetenli'-l 'ālemīn
- 2 Ey māh-ı burc-ı enbiyā ey maḥzar-ı luṭf-ı hudā
Yā Mustafā ya mücteba yā raḥmetenli'-l 'ālemīn
- 3 Ey şun'-ı naḳḳāş-ı ezel ey ḥüsn ü ḥalḳ-ı bī-bedel
Sensin güzeller güzeli yā raḥmetenli'-l 'ālemīn

³⁷ Varak kopuktur.

- 4 Ey zāt-ı Kūrān-ı azīm ey tab‘ı mirāt-ı selīm
Şer‘-i şıraṭ-ı müstākīm yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 5 Ey kıblegāh-ı şerr-i mübīn ey pādişāh-ı mülk-i dīn
Halk oldu nūr kevn ü zemīn yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 6 Olmaz felek ey nūr-ı Hakk ‘ilmüñ yanında bir varak
Dünya alır senden sebāk yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 7 Halk olmadan cān ile ten Ādem vücūda gelmeden
Virdüñ şeref dünyāya sen yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 8 Çarḥ u zemīn leyl ü nehār nūruñdan oldu āşkār
Evşāfuña yoḡdur şumār yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 9 Hikmet kelāmıñdur seniñ raḥmet selāmıñdur seniñ
Cennet peyāmuñdur seniñ yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 10 ‘Ālem saña efgendedür cümle nebīler bendedür
Hakkıñ lisānı sendedür yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 11 ‘Āşıqlaruñ cānānisun derd ehlinüñ dermānisun
‘Ālemlerüñ şulṭānisun yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 12 Hāk-i rehin ser-tācdur ‘ālem saña muḥtācdur
Bir mu‘cizeñ mi‘rācdur yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn

- 13 İtdüñ münevver ‘ālemi kılduñ müşeref ādemi
Olduñ nebīler hātemi yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 14 Ğamdan beni āzād kıl ben güm-rehi dil-şād kıl
Doğrı yola irşād kıl yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 15 İşüm gücüm cürm [ü] günāh itsem ‘aceb mi her gün āh
‘Āşīlere sensin penāh yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 16 ‘Aşkuñ hidāyet kıl baña şevküñ ‘ināyet kıl baña
Luṭf it şefa‘āt kıl baña yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 17 Kaldum günāh içre ebed ben rû-siyāhı kılma red
Sendendür senden meded yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 18 Hem dem kılup ‘irfānuñı etme dirīğ iḥsānıñı
Elden kıomam dāmānıñı yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 19 Dür it meded benden beni ayırma tek senden beni
Kurtar bu miḥnetden beni yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 20 Etsem ne var ben mübtelā iḥsānıñı senden recā
Luṭfuñ ister şāh u gedā yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn
- 21 Halk-ı cihān her rüz [u] şeb senden umar dermānı hep
Virmek senüñ bizden taleb yā raḥmetenli’-l ‘ālemīn

22 Ben Dānişī-i müstemend kaldum kapuñda derdmend
Luţfuñdan eyle behremend yā raḥmetenli'-l 'ālemīn

[33b h]

177. Bākī Efendi

müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün

1 Güş senüñ haberlerüñ almağa olsa çāremüz
Kāş kulağumuz kadar eyleyelerdi pāremüz

2 Çeşm-i sitāre gibi bir alçağa mā'ıl olmazuz
Himmetümüz bülenddür kıddiñdür neẓāremüz

3 Bāb-ı felekde çalınur növbet-i iştiḥārimuz
Ġulgüle şaldı 'āleme velvele-i neḳāremüz

5 Dilde hırāş-ı hār-ı ğam dīde-i 'aşkı dem-be-dem
'Arz olunur ḫuzūrıña gizlümüz āşkāremüz

6 Dāğ-ı siyāh-ı sinemüz örtile mevc-i 'aşk ile
Bir gün ola ki Bākīyā görmiye kimse kıaramuz

[34a]

178. Medḫ-i Aḫmedi³⁸

meḫ' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

I

Ey şīr-i Ḥaḳḳ ki ism-i şerīfün dürür 'Ali

Kevşer şarāb-ı sākīsidir himmetün eli

Evrād idindi ismüñi her mü'min ḳalbi veli

³⁸ Aḫmedī mahlaslı bu şairin Ahmed-i Sarbān mı yoksa Dükankin-zāde Ahmed Bry mi olduğu konusunda bir ihtilaf vardır. (Ayrıntılı bilgi için bkz. Süzen Dükakinzade Ahmed Beg Divanı s. XXIII)

Selmāña virdüñ añduğı dem deste-i güli
Yā mazhare'l 'acāib avnen lenā 'Ali
Ed'ūke küllehum ve ğammu seyencelī³⁹

II

Şehr-i 'ulūma kapu olan şāh-ı murtaşā
Zevc-i Betül şāhib-i esrār-ı *Lā fetā⁴⁰*
Kān-ı sehā vü ma'den-i sır menbā' -ı şafā
Hulķı Hüseyini hüsni Ḥasen vech-i Mustafā
Yā mazhare'l 'acāib avnen lenā 'Ali
Ed'ūke küllehum ve ğammu seyencelī

III

Māh-ı şu'ā-yı şa'şā' a-i şems-i zemen
Bāğ-ı behište kāmetidür serv-i nārven
Şeb-büy-ı müy bendesidür nāfe-i ḥoten
Zatı 'Ali vü resmi veli ism ile Ḥasen
Yā mazhare'l 'acāib avnen lenā 'Ali
Ed'ūke küllehum ve ğammu seyencelī

IV

Ol nūr-ı 'ayn-ı Aḥmed-i muḥtār bā-şafā
Ol yādigār-ı Ḥaydar-ı Kerrār-ı *Lā-fetā*
Oldur diyār-ı vaḥdete hādī vü reh-nümā
Ya'ni Ḥüseyin-i şāh-ı şehīdān-ı Kerbelā
Yā mazhare'l 'acāib avnen lenā 'Ali
Ed'ūke küllehum ve ğammu seyencelī

³⁹ Ey gariplikleri ortaya çıkaran Ali! Bize yardım et. Onların hepsi senin için dua ederler ve karanlık aydınlanacak.

⁴⁰ (lā fetān illā 'Ali lā seyfen illā Zülfikār) Hadis-i Şerif

V

Nesl-i resûl zübde-i evlād-ı tayyibîn
 Deryā-yı ‘ilm maḥrem-i sırr gevher-i yaqîn
 Zāt-ı şerif-i Ḥazret-i Şultān-ı Müttakîn
 İmān [u] dīne zīnet olan Zeyne’l- Abidin
Yā mazhare’l ‘acāib avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

VI

Ey pādīşāh-ı [server] ü şultān-ı baḥr u ber
 Ḥāk-i rehūne cān vireyüm niçe sim ü zer
 Tāb-ı ruḥuñda[n] iki cihān buldı [tāb-ı] fer
 Zāhir imām-ı Cāfer-i [Şādıķ]dur o[l] güher
Yā mazhare’l ‘acāib ‘avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

VII

Şer’-i nebide cāmi’-i aşka imām olan
 Evlād içinde tayyib-i zāhir imām olan
 Şultān olur dü kevne kapuñda ğulām olan
 Mūsī-i kāzım oldı imam-ı hümām olan
Yā mazhare’l ‘acāib ‘avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

[34b]

VIII

‘İlm-i ‘ulūm u ‘ālem-i ‘ulemā-yı ‘alīm
 Yokdur nihayet luḫfina kim luḫfidur delīm
 Şānında nāzil oldı anuñ āyet-i kerīm
 Mūsī rızā ki oldur anuñ ḳalbidür selīm
Yā mazhare’l ‘acāib ‘avnen lenā ‘Ali
Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

IX

Mihr-i münîre zerresidür cümle evliyâ
Baħr-i şehâsı gevheridür rûy-ı etķiyâ
Hâk-i mezâr cevheridür ehl-i kimyâ
Bâkır olursa ismi n'ola ķadri 'Ālî yâ
Yâ mazhare'l-'acâib 'avnen lenâ 'Ali
Ed'ûke küllehum ve ğammu seyencelî

X

Gümrâh olana luĢ ile göster tapuñda râh
Künc- i ' anâda ķalmayayın gice gündüz âh
Raħm eyle ben belâ-keşe ey luĢı çok ilâh
Ya' ni Taķî ki oldu beķâ kişverine şâh
Yâ mazhare'l-'acâib 'avnen lenâ 'Ali
Ed'ûke küllehum ve ğammu seyencelî

XI

Vech-i münîr şu' le-i nûr-ı cemâlidür
Zülfi siyâhı mazharı sırrı celâlidür
Aña muħabbet eylemeyen ķavm zelâlidir
Oldur Naķî mütteķîdür ģayr-ı âlidür
Yâ mazhare'l-'acâib 'avnen lenâ 'Ali
Ed'ûke küllehum ve ğammu seyencelî

XII

Ey dil cihânda ceħd idesin gezme serseri
Eyle ğazâ ki ķatlı idesin nefsi-ı anteri
Bilmek dilersen ol şeh-i şulţân-ı serveri
Hüsn-i Ħasende oldur imâm oldu ' Askerî
Yâ mazhare'l-'acâib 'avnen lenâ 'Ali
Ed'ûke küllehum ve ğammu seyencelî

XII

Çün vaqt irişdi gün gibi bir gün ‘ıyān olur

Qalmaz vücūdı zerrece küfrüñ nihān olur

İnkār iden tavābī‘e līkin ziyān olur

Ya‘ni imam-ı mehdi-i şāhib-zamān olur

(35a)

Yā mazhare’l-‘acāib ‘avnen lenā ‘Ali

Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

XII

İki cihānda cümlesi şeh-zādedür bular

Kim bendelik de kılmadı āzādedür bular

Vahdet şuyıyla yundi qamu sadedür bular

‘İzz-i hużūr-ı Hāzret-i Mevlādadur bular

Yā mazhare’l-‘acāib ‘avnen lenā ‘Ali

Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

XIII

Yā Rabb be- haqq-ı Aḥmed-i Muḥtār haqqıçün

‘Arş-ı mecīde fer viren envār haqqıçün

Luṭfuñla şakla Ḥaydār-ı Kerrār haqqıçün

Sürme qapuñdan Aḥmedi didār haqqıçün

Yā mazhare’l-‘acāib ‘avnen lenā ‘Ali

Ed‘ūke küllehum ve ğammu seyencelī

[34a h]

179. Bāqī Efendi

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Dil-rubālarla ‘aceb keşreti var her yoluñ
Geçemez hūblarından gönül İstānbuluñ

- 2 Nic' [olur] dađlaruñ işler ise ey dervîş
Çürimiş rāh-ı muḥabbetde bir iki puluñ
- 3 Dökilür ıatreleri ' aşık-ı mehcūr ađlar
Yılduzı düşkün [olur] pādişāhum ma' zülüñ
- 4 Bend-i firqatde kıoma bendeni āzād eyle
Öldürürseñ de eger kaçmaz efendi kıuluñ
- 5 Yoluña Bākī-i dil-ḥaste revān eylerdi
Tuḥfe-i cān çıkar olsa eger maqbūlüñ

[34b h]

180. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Serv- kıametler iki yanın alurlar yoluñ
Rāh-ı gülzāra döner yolları İstānbuluñ
- 2 Ne ' aceb dađlaruñ işler ise ey abdāl
Çürimiş nerd-i muḥabbetde bir iki puluñ
- 3 Devr-i ğamzeñde senüñ kimseye hançer çekmez
Boynuma alurın ey şūḥ-ı dil-ārā kıoluñ
- 4 Kıadd-i bālāya göre şive-i reftāriñuñ
Ey şanevber yirin ' arz itmeye igende kıoluñ

5 Añlamaz dehr-i denī merdüm-i dānā qādrin
Bākiyā minnetini çekmeyelüm her gūluñ

181. ‘Ālī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Yine bir şāha esīr itdi beni devr-i zamān
Yine bir āteş ile oldı vücūdum sūzān
Ne nazīri bulunır ne olur aña aqrān
İ‘tikādum bu durur mişli bulunmaz el-ān
Nedür ol kāmēt-i bālā nedür ol nāzik olan
Toğrusın söyleyeyüm aña kıyās eyle hemān
Hicr-i Yūsufda benüm Yūsufumı görse ‘ıyān
Giryeden el yur idi Hāzret-i Pīr-i Ken‘ān

II

Luṭf [u] qahrını görüp vuşlat ile hicrānuñ
Gerçi çok mihrine dil virmişdüm devrānuñ
Bu ḥoralarını görmiş idüm cānānuñ
Böyle rüsvālığı olmazdı dil-i nālānuñ
Bilemez kimse ne siḥr itdügin ol fettānuñ
Nāzı çok kanķı birin şerḥ ideyüm ben anuñ
Böyle mümtāz güzel nādir olur ‘ālemde
Böyle meh-pāreye kim kādır olur ‘ālemde

III

Muttaşıl gönlüm alup albümü cezb etmekde
Hane-i şabr ise vrn oluban gitmekde
Nzlar şveler itdükce işüm bitmekde
Gözi şehbz da cn murğın ürkütmekde
Gice gündüz dile cevr eyleyüp ürkütmekde
Bezme her lahza bu ben' aşk- ser gitmekde
Gitti zulm ile harb oldu dil-i virnum
Ağlasam handeler ile sevinür cnnum

[35b]

IV

ayra dil virme diyü bana naşhatler ider
Benden artu o bana ' arz u muhabbetler ider
Hilelerle dil ü cn mülkini aretler ider
Gönlümü almaya görseñ ne zerafetler ider
Gerçi halk içre bana luf- ri' ayetler ider
Dem olur amzeleriyle ne ihanetler ider
Kimseler tze civn sevmege meyl eylesesün
Tfl- nev-reste seven vuşlata irsem dimesün

V

Ttulum şve vü nz ile helk ide seni
Düşmeye gerdenüme kköl-i ' anber-şikeni
Dem-i vuşlatda girüp aramıza pireheni
omaya sneye şarmaa o nzik bedeni
O mahalde bana yüz virmeye vech-i haseni
Ne beni oya anün amzesi '  ne seni
Yine hiç cevr-i cefsından anuñ ağlamazın
Terk idüp ol şanemi ayrıya dil bağlamazın

[35a h]

182. Bākī Efendi

meḥ'ülü meḥ'īlü meḥ'īlü fe'ülün

- 1 Ḥ Aşkuñla kı lup kâmetini dâl karanfil
 Ḥ Arz itdi saña müy-ı sefid âl karanfil
- 2 Farqında kı lup yâsemeni dâğına penbe
 Ḥ Aşkuñda geçer baş açup abdâl karanfil
- 3 K̇ad serv-i çemen yâra dehen gonca-i gülzâr
 Ḣaḥ müşk-i Ḣoten çehre semen hâl karanfil
- 4 Maşşud bu kim lâle şıfat göstere bir dâl
 Ruḥsâr-ı hevâsında açar bâl karanfil
- 5 Geh şışe gehi köhne sıfâl ile kı lur Ḥ ıyş
 Bākiveş olup Ḥ işrete meyyâl karanfil

183. Şenâ'î

fe'ılâtün fe'ılâtün fe'ılâtün fe'ilün

I

- 1 Ah kim derd-i derünüm yine buldı zararı
 Yine eflâki siyâh eyledi âhum şereri
- 2 Levḥ-i dilde kıomadı zerre cihândan eşeri
 Âh-ı serd-i seḥer ile yine buldum kederi

- 3 Yil gibi yildüm aradum bulamadum bir eri
De be ey bād-ı şabā şor[a]lum ol dem haberi
- 4 Hāş u ‘ām şeyh idinmiş bir alay hayr u şeri
Saña düldül deyü vallāhi şatar leng harı
- 5 Ne haqıķat bilür ebter ne gök añlar ne yiri
Bāğlamaz terkisine ķāl ile hayrū’l-beşeri
- 6 Bir yaña gāhī Sikender gibi kıldum seferi
Ki Süleymān gibi şaldum yedi iķlīme çeri
- 7 Açdı şehbāz-ı dilüm her yaña bu bāl ü peri
Eyledüm seyri niçe mu‘teber anda siyeri
- 8 Oқudum қavl-i Ebūbekr ile İbn-i ‘Ömeri
Kimi ‘Abbāsı delīl itdi kimi İbn-Ḥaceri
- 9 Görmedüm gülşen-i aқvālde hiçbir şeceri
Ki yite şāhınun üstinde murādum şemeri
- 10 Yazmamış Қādī vü keşşāf Cerīr ü Ṭaberi
Ḥaberüm yoқ güzelüm kimden alayum haberi

II

- 1 Seni ‘ālem şanema ‘arş-ı mu‘āllāda arar
Kimi āsmānda kimi genc-i müsem māda arar

- 2 Kimi A' rāf kimi cennet-i Mev' āda arar
Kimi havrāda kimi Ādem ü Havvāda arar [36a]
- 3 Kimi gökde kimi yirde kimi deryāda arar
Kimi tağda kimi bāğda kimi şahrāda arar
- 4 Kimisi sīm ü zer ü gevher-i yektāda arar
Kimi hurşīd-i cihān-tāb-ı mücellāda arar
- 5 Beyt-i Mağdisde kimi Ka' be-i ' Ulyāda arar
Kimisi deyre gidüp Lāt ile ' Uzāda arar
- 6 Kimi Ya' kūb-şıfat Yūsuf-ı zibāda arar
Kimisi Yūsuf olup rüy-ı Zeliḫāda arar
- 7 Kimi Mecnūnuñ olup şūret-i Leylāda arar
Kimi Vāmıḫ gibi ruḫsāre-i ' Azrāda arar
- 8 Kimisi bāğa girüp serv ü semen-sāda arar
Gül [ü] sünbülde kimi bülbül-i şeydāda arar
- 9 Kimi levḫe yazılan lafzile ma' nāda arar
Kimi tencīm ile eş' ār u mu' ammāda arar
- 10 Yazmamış Ḳādī vü keşşāf Cerir ü Ṭaberī
Ḥaberüm yoḫ güzelüm kimden alayum ḫaberi

III

- 1 Söyle ey mäh daḥī ḳubbe-i ḥadrāda mısın
Yoḥsa şol şem' -i münir-i felek-ārāda mısın
- 2 Kürsī vü levḥ ü ḳalem sidre-i Ṭübāda mısın
Yoḥsa envār-ı Ḥudā necm-i Şüreyyāda mısın⁴¹
- 3 Bā' is-i ḥilḳat olan gevher-i yektāda mısın
Ya ki maşnū' un olan cümle-i eşyā 'da mısın
- 4 Sāye-i zātuñ olan Dāver ü Dārāda mısın
Zātuña şāhid olan şāhid-i zibāda mısın
- 5 ' Aks-i ruḥsāruñ olan rūy-ı muşaffāda mısın
Çeşm-i cān-binüñ olan nergis-i şehlāda mısın
- 6 ' Aceb enhār gibi ğavta-i ' uzzāda mısın
Gāh esfelde geh evsaḡ gehī ā' lāda mısın
- 7 Gāh ' İsí vü gehi Ḥācer ü Sārāda mısın
Gāh Mūsāda vü gāhi Yed-i Beyzāda mısın
- 8 Mescid ü medresede künc-i muşallāda mısın
Zāhidüñ hāy [u] hūy itdügi ğavgāda mısın
- 9 Leyte vü leysede mi lāda mı illāda mısın
Ḳāf-ı' Anḳāda vü Yāsın ile Ṭaḥada mısın

⁴¹ Metinde 'encüm' yazılmıştır ama vezin icabı 'necm' okunmuştur.

10 Yazmamış Kāḍī vü keşşāf Cerīr ü Ṭaberī
Haberüm yok güzelüm kimden alayum haberi

IV

1 Nice dem hem-nefes ü nāle vü feryād oldum
Āh ile taht-ı Süleymān gibi berbād oldum

2 Taht-ı izzetde gehi sır ile şeh-zād oldum
Gāh idüp bendeñi muṭlaḳ gehi azād oldum

3 Gāh ma' mūr oluban vaşıl ile ābād oldum
Gāh Ya' küb gibi hecr ile nā-şād oldum

4 Hızr ile hem-dem olup ḳābil-i irşād oldum
Cān u dilden ne ki dirler ise münḳād oldum

5 Gāh hem-rāh olup aḳṭāb ile evḳād oldum
Nice dem keşf ü kerāmet ile mu' tād oldum

[36b]

6 Şeref-i zühd ile geh eşref-i zühhād oldum
Nefs-i bed-ḥāhumı öldürmege cellād oldum

7 Şiddet-i nefis ile geh berter-i şeddād oldum
Cigerüm zaḥmına Selmān gibi ḳaşşād oldum

8 Gāh kimyāger ile hem-dem olup şād oldum
Gāh evbāş ḳumarbāz ile nerrād oldum

- 9 Gāh monlālar ile zümre-i irşād oldum
Gerçi kim oқumada yazmada üstād oldum
- 10 Yazmamış Qāđī vü keşşāf Cerīr ü Ṭaberī
Haberüm yoқ güzelüm kimden alayum ḥaberi
- V
- 1 Qanda bulsam seni kim yoқda degil vārda yoқ
‘Āşık-ı zārda yoқ dil-ber-i mekkārda yoқ
- 2 Ne felek-i şeş-cihet ü seb‘a-i seyyārede yoқ
Nīk ü bed degül āsān ile düşvārda yoқ
- 3 Hāl-i müstaқbel ü evzā‘ ile edvārda yoқ
Zāhir ü bāṭın u ‘ayān hem esrārda yoқ
- 4 Ebr u bārān-ı figendīde vü ezhārda yoқ
Gül ile ḥārda yoқ bāğ ile gül-zārda yoқ
- 5 Mışr u Şām u Haleb ü Mekke-i estārda yoқ
Yemen ü Hind ü Buḥārā ile Tātārda yoқ
- 6 Aṭlas u kemḥada vü dirhem ü dīnārda yoқ
Künc-i dükkānda degül şeḥr ile bāzārda yoқ
- 7 Nice vaşf itsem anı kim der-i divārda yoқ
Güşe-i mey-gedede ḥāne-i ḥammārda yoқ

8 Ser-i ser ḥayl-i cihān Aḥmed-i Muḥtārda yoḡ
Daḡı ser-cümle muḥācirde vü enṣārda yoḡ

9 Fıkh u tefsīr ü eḡādiṣle eṣ'ārda yoḡ
Ḳalb-i vīrān-i Ṣenāī-i dil-efkārda yoḡ

10 Yazmamıṣ ḡāzī vü keṣṣāf cerir-i Ṭaberī
Ḥaberüm yoḡ güzelüm giden alayum ḡaberi

[35b h]

184. Bāḡī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Kimseye 'aşḡuñda izḡār itmedin ma' bünluḡum
Bildiler ḡāl-i derūnum gördiler maḡzūnluḡum

2 La' liñe teslīm idüp cān borcın inkār itmezin
Ḳılmasun ḡamzeñ teḡazā çekmesün medyūnluḡum

3 'Āleme Leylā ṣaḡuñ sevdāsın izḡār eylerin
Nev-bahār eyyāmıdır bir gün ṡurar Mecnūnluḡum

4 Vaz geldi cāna dil-ber tīr-i müjḡān urmadan
Añlamıṣdur ol perī-ṣūret meger vurḡunluḡum

5 Olmadum Bāḡī-ṣıfat mālīk metā' -ı vaṣlına
Gitdi elden naḡd ü cān āḡir görüñ maḡbūnluḡum

[36a h]

185. Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Şahn-ı gülşen mülk-i Bağdād oldu āb-ı cūy-ı Şaṭ
Yāsemenler şu yüzinde seyr ider mānend-i bat
- 2 Şahn-ı bāḡı tutdı encüm gibi nergis şöyle kim
Mestler fark eylemez yirden gögi eyler ğalaṭ
- 3 Bir gülistān yazdı bir ay içre faşl-ı nev-bahār
Lāle yir yir sürḥ olupdur sebze ḥaṭṭ şebnem nuḡaṭ
- 4 Aldılar ol şem' -i bezm-ārāyı aḡyār ortaya
Zāhir oldu nükte-i lā- ḡayre illā fi'l-vasaṭ
- 5 Ḥaṭṭ-ı la' lin Bākīyā ol ğonca-i nev-restenūñ
Seyr idenler didiler Yāḡūtuñ olmaḡdur bu ḡaṭṭ

186. Ahdī (Taḡmis-i Yahyā Bey)

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

I

Cihānda ḡaşılum ' isyān ile ancaḡ vebālüm vār
Tehī destem fenā mülkinde ahrār-ı niḡālüm var
Şükür emr-i Ḥudā-yı bī-mişāle imtisālüm var
' Ġanīdür ' aşḡ ile göñlüm ne māl ü ne menālüm vār
Ne vāşl-ı yāra ḡāndānum ne hicrāndan melālüm vār

II

Ĝam ile hecr olaldan künc-i ğamda kayd u pervānem
Kimesnem yok baña aĝlar ve illā çeşm-i giryānum
‘İlāc itmeye baña luṭf it ṭabīb[ā] añma dermānum
Ne şāg olmak diler gönlüm ne ölmekden kaçır cānum
Cihānda ḥaste-i ‘aşk olalı bir ḥoşca ḥālüm var

III

Baña birdür ‘aṭā vü derd-i hecr-ivuşlat-ı cānān
Muḥaşşal cümleden el çekmişem ‘indimde hep yeksān [37a]
Ḳatımda birdürür künc-i fenā ile der-i sulṭān
Ne meyl-i külbe-i aḥzān ne seyr-i şoḥbet-i yārān
Ne ṭa‘n-ı zāhid-i nādān ne cenk ü ne cidālüm vār

IV

Meger cām-ı ecel mest eyledi bu rûḥ-ı ğam-nāki
Derūnum ḥāline eyler delālet sīnemüñ ḥāki
Şu deñlü vālihem ki teşḥīs itmem‘ arz u eflāki
Ben ol ḥayrān-ı ‘aşkum kim yitürdüm ‘aql u idrāki
Ne ‘ālemden ḥaberdārum ne kendümden ḥayālüm var

V

Yüri dehr ü dünyādan ‘Ahdiyā kaṭ‘ eyle eşvākı
Ḳuru yile virür defter-i ‘ömrüñ[I] ḥod evrākı
Demişdir mihr-i nazm ile münevver kılan āfākı
Cihān fānīdir ey Yaḥyā hüve’l-Ḥay u hüve’l- Bākī
Değişmem atlas-ı çarḥa benüm bir köhne şālüm vār [36b h]

187. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Sākiyā kıalmaz imiş çünki bu şoĥbet bākī
Mey-i gül-gün içelüm bāde-i cennet bākī
- 2 Hābda almış idüm būs-ı leb-i cānānı
Cān dimāğında daĥı şimdi o lezzet bākī
- 3 Beni öldürdi firākuñ meded ey dost yetiş
Hele bir pāre daĥı tende ĥarāret bākī
- 4 Ağlamazdum bu kıadar zār u zebün olduğuma
Kıalsa bir pāre ĥamuñ çekmege tākāt bākī
- 5 Bākī ölsün yoluña pādişāhum sen şağ ol
Baĥt-pāyende Hūdā yār u sa' ādet bākī

188. Raĥmī Efendi (Taĥmis-i Necātī)

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Vaĥt-i gülzār irdi bülbül oldu ĥüyā bir yaña
Şalınur ' analanur her serv-i bālā bir yaña
Ehl-i diller kıldılar çün keşt-i şaĥrā bir yāna
Ĥalk-ı ' ālem bir yaña biçāre tenhā bir yaña
Cennet-i kūyuñ komazam olsa dūnyā bir yaña

II

Ehl-i dünyānuñ dil-āgūş etme kıl ü qālını
Gel qalender ol bulup bir Rūm ili abdālını
Terk- mücerred oluban bürin melâlet şālını
Ehl-i dünyā ile şerh eyler mücerred hālını
Yirde Qārūn bir yaña gökde Mesîhā bir yaña

III

Boynuma zencîr-i zülfüñ eyledi ol yār bend
Halka halka dūd-ı āhum çarha şalmışdur kemend
Fā 'ide etmez ne lāzım bu dil-i şeydāya pend
'Aşka māni' olımaz zāhid kelām-ı hūşmend
Kimse qarşu durırmaz ger aqsa deryā bir yaña

IV

Gülşene 'arz eylediler dil-berā dîdārını
Lāle hacletden kızardı göricek ruhsārını
Goncalar dem-beste qaldı işidüp güftārını
Arayup bulmadılar şive-i reftārını
Gıtdi Tübā bir yaña serv-i dil-ārā bir yaña

V

Āh Raḥmî n'ola gerdün olur-ısa bî-qarār
Derd-i miḥnet eyledi mir 'at-i qalb-i pür-ğubār
'Ārızında zāhir olanı bu haṭṭ-ı müşk-bār
Cānına oldı Necātīnuñ havāle çeşm-i yār
Ey ecel sen de gelüp etme taqazā bir yaña

[37a h]

189. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yār ile ola didüm olmadı şöhet bākī
Kime oldı ki ola baña bu devlet bākī
- 2 'Aşık öldürmek ile hüsnüñe gelmez noķşān
Salṭanat resmin ider 'adl-i siyāset bākī
- 3 Kākül-i yāra hevādār olalı bād-ı şabā
Gitmedi ıaldı aramızda birüdet bākī
- 4 Tā hazır hün-ı ciger var dine ey ğam yiyelüm
Şoñra ölmezsek eger girü ziyāfet bākī
- 5 Şöyle öpdüm leb-i şiriniñe seyrimde gice
Dağı el-ān dimāğımda o lezzet bākī
- 6 Naķd-i 'ömrüm ğam-ı 'aşkuñla telef olsa ne vār
Sinede mihrüñ ile mihr ü muḥabbet Bākī

190. Rey'ī Taḥmis-i Nev'ī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Yārdan gelmez iderse 'aşıka āzār güç
İltiyām itmek raķibe muttaşıl nā-çār güç
Her deniden derd çekmek ḥaşılı her bār güç

Yār işi ey dil kolay āmmā ğam-ı aġyār güç
Vaşl-ı dil āsān velī ammā cefā-yı hār güç

II

Hālūmi ‘ arz eyledüm bir pīr oldı müstem‘ i
Didi kim aġyārdur olmaz belāsı mündef‘ i
Bundan özge olmaya ‘ ālemde bir kār-ı şeni‘
Bī-sebeb güftār müşkil aşinālık mümten‘ i
Böyle istignā şatan dildār ile bāzār güç

III

Nāz ile şalınsa reftār eylese ol nev-nihāl
İtse ‘ uşşāka telattūfla eger ‘ arz-ı cemāl
Hayret alır ‘ aqlumı nuḡk itmege kalmaz mecāl
‘ Arz-ı hāle yok meded kūyuña hod varmāk muḡāl
Mest-i aşkum şöyle kim reftār güç güftār güç

IV

Niçe mecrūḡ olmayam didüm ki ey cān pāresi
Merhem-i kāfūrı sīneñde irişmez çāresi
Didi kim ey derd-i ‘ aşkuñ ‘ aşık-ı āvāresi
Bir oñulmaz yāredür ‘ aşk-ı muḡabbet yārası
Haşılı şarılmayınca çāre yok ṡimār güç

V

Ehl-i ‘ aşkuñ Rey’ī hūşı kendüye fermān degül
Ḳadrinüñ ‘ ālem görünmez çeşmine şulṡān degül
Her ne deñlü setr iderseñ duyulur erkān degül
Nev‘iyā esrār-ı ‘ aşkı şaklamak āşān degül
Mey içüp keyfiyyetini itmemek izhār güç

191. .Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Ey cemālün pertev-i envār-ı şubḥ-ı lem-yezel
Berter olsa menzilün ḥurşīd-i enverden maḥal
Sende göstermiş kemāl-i şan' at üstād-ı ezel
Ḳudretün izhār idüp Ḥaḳ Ḥazret-i ' azze ve cel
Cümle ḥübān içre sen cānānı kılmış bī-bedel

II

Eşigün üftādesi kemter-gedā mihr-i münir
Pençe-i ḥurşīd-i ' ālem-tāba ḥüsnün dest-gir
Her gedāya āsitānuñ bir şeh-i şāḥib-serir
Mısr-ı dilde şāh olur yüzün görüp olan esir
Hüsni Yūsufdan āḥsen ey güzellerden güzel

III

' Āşıḳa yād-ı lebün cām-ı şarāb-ı dil-güşā
Cāna ol la' l-i muşaffādur mey-i bezm-i şafā
Rūḥ-baḥş olmuş Mesīḥāveş o leb-i cān-fezā
La' l-i mey-gūnuñ görüp cān virmeyen kimdür şehā
Pes meger ādem degül ' aḳluñda vardur yā ḥalel⁴²

[37b h]

192. Bākī Efendi

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Nesīm-i şubḥ eser cān-baḥş olup āheste āheste
Cihānda böyle cān virmiş degül[dür] dāḥi bir ḥaste

⁴² Varak kopuktur.

- 2 Ayağı elde ʿıyş eyler çemende baş kaldırmaz
Şunulmuş sāğar-ı ʿişret ezelden nergis-i meste
- 3 Tolaşmağdan degül fāriğ kemend-i kāküli dāʿim
Ulaşmağdan degül hālī kemān ebrūsı peyveste
- 4 Temāşāğāh-ı hüsnuñde cihānı hayret almışdur
Ġanīnūñ gözleri hayrān faķırūñ cismi dem-beste
- 5 Bir elde Bāķiyā gül gibi sāğar var iken geldi
Hayāl-i kākül-i miskīni sünbül şundı bir deste (varak kopuk) [38a]

193. (Şānʿī Efendi)

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Şabā gibi cihān içre bize esdüñ şavurduñ tüt
Şalındurmaz ol āfet kirpigüne degme perişānı
Yeñi başdan çıkarmışdır anuñ zülf-i perişānı
Şaķın bir iş ider bir gün ol bilürsin ol perişānı
Ayağūñ bezm-i kesretten bir el evvel çek ey Şānʿī
Ferāğat eyle gel ʿālem-i vaħdetde yurduñ tüt

194. Şānʿī Efendi

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

I

Hilāle döndi cism-i nā-tüvānum derd ü gamlarla
Büküldi yā gibi ķaddüm şehā bār-ı sitemlerle
Dimişsin anı teşrif ideyin luţf u keremlerle

Seni gözlerdi çeşm-i hūn-feşānum nice demlerle
Egil ey nūr-başar merdümlük it demler kademlerle

II

Günāh ise seniñ kūyuñda ey şeh kendüni ‘ addüm
Haṭuñ ger katlüme hüccet getürse yokdurur reddüm
Efendüm ben saña kul olduğumçün bilmeyüp haddüm
Kad ü zülf ü dehānuñ hasreti lām eyledi kaddüm
Hudā bilür benüm şāğ ola cānum bu elemlele

III

Kemān almış ele gönlüm nişān idüp ol ebrūlar
Beni sihr ile mecnūn eyledi şol çeşm-i cāzūlar
Dil-i dīvāneyi zencire çekdi iki gisūlar
‘ Aceb nice yazıldı başıma bu kara yazılar
Benüm hōd miḥnet-i derdüm yazılmaya kalemlele

IV

Gezerken Ka‘ be-i kūyuñda şeydālīk idüp cānā
Ṭarīk-i kūy-ı vaşluñda beni güm-rāh idüp cānā
Diyār-ı firqate şalduñ gama hem-rāh idüp cānā
Hevā-yı kadd ü zülfüñle ölürsem āh idüp cānā
Mezārumda tūram maḥşerde ‘ abbāsī ‘ alemlele

V

Sirişküm Şāni‘ī seyl oldı niçe çağlamayam kim
Firāk-ı la‘ l-i yār ile nice kan ağlamayam kim
Bu āh-ı sūz-nākümle nice dil bağlamayam kim
Nice zünnār-ı ‘ aşk-ı Hāveri‘ bel bağlamayam kim
Der ü dīvār-ı dīn ü dil ü pür olmışdur şanemlele

195. (Şerîfî Tahmis-i) Sulţân Süleymân

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Hânkâh-ı dehre meyl itme dilâ hânlık budur
İ' tibâr itme cihâna kim cihân-bânlık budur
Devlet-i dünyâya mağrûr olma hâkânlık budur
Hây u hûdan fâriğ ol ' âlemde sulţânlık budur
Pendiñi gûş eylegil mûruñ Süleymânlık budur

II

Mâsivânuñ naqşını mi 'rat-i qalbiñden silüp
Kâ'inâta i' tibârı ' ayn-ı ' ibretle kı lup
Bir gedâ-yı bî-nevâya hûr bakma yañulup
Her kime kılsañ nazâr sen anı senden yeg bilüp
Görme kendü kendüñi zîrâ ki şeyţânlık budur

[38b]

III

Ger dilerseñ kim qona ' âlemde devlet bâşıña
Fer vire nûr-ı hidâyet çeşm-i gevher yaşıña
Nîk-hû ol bu cihânda eşiñe yoldaşıña
Her ne kim saña şanursañ şan anı qardaşıña
Fi'l- haqîka sözümi gûş it müselmânlık budur

IV

Her kişi gerçi hevâ-yı nefse ey dil bendedür
Ârzü-yı nefse uyan ' âkıbet şermendedür
Gün gibi nûr-ı Hudâ her zerrede tâbendedür
' Âqıl isen işte yine istediğñ bendedür
Ġayri yirden ister isen bil ki nâdânlık budur

Gel ‘alāyıkdan mücerred ol Şerîfî cān-şıfat
 Şāhid-i ma‘nî tecellî eyliye cānān şıfat
 Virdüñ olsun dem-be-dem bu sūzveş devrān şıfat
 Nefs hazzın ey Muḥibbî virmegil ḥayvān şıfat
 Żabt-ı nefis et ‘ārif ol ‘ālemde insānlık budur

[38a h]

196. Bākî Efendi

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Dağ-ı ğam nağd-i dil ü raht-ı revānum gözedür
Dide-bān oldu meger ḥāne-i cānum gözedür
- 2 Ğamzeler tîğ-zen olmışdur ol ebrū-ķav[vās]
Rāh-ı ‘aşkı bu gün ol ķaşı kemānum gözedür
- 3 Ḥarmen-i cān u dile āteş urup ğiñ yaķadan
Şerer-i āh ile ālūde duḥānum gözedür
- 4 Gözeden ‘ālemi müjġānuñ ile ğamzeñdür
Dime ey şāh-ı cihān tîğ u sinānum gözedür
- 5 Çeşm-i zaḥm-ı felegi n’eyledi gör ey Bākî
Dime bir daḥı beni şāh-ı cihānum gözedür

197. Bâkî Efendi

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

I

Ne mümkündür nazar bir lahza rûy-i tal' at-ı yâra
Degil çünkim müyesser lem' a-i hürşide nezzâre
Gubâr-ı dergehin kühl itmedin çeşm-i güher-bâra
Nice tākāt getürsün çeşm-i ' aşık hüsni dildâra
Getürmez tâb çün bir lahza berķ-i tâb-ı envâra

II

Çerağın şem' i dâğumdur yaķar hürşid-i ' alem-gerd
Ocağın sine-i germün füzân eyler âh-ı serd
Ciger pür-zahm-ı hicrân şerha şerha cism-i gam-perverd
Muķim-i hânķâhı ' aşķ olaldañ bu dil-i pür-derd
Olur abdâl-ı miñnet bāgrı yâra cismi şad-pâre

III

Hayâlün tahtgâhdur derün-ı sine-i rüşen
Sezâ-vâr olmaz ol şadra eger Dârâ eger Behmen
Yaraşmaz mesned-i halvet-sarây-ı dilde illâ sen
Tefekkür eylemez bir gün gönül efkâr-ı ğayrîden
Bu dil yâruñ serîridür virilmez yol ağyâra

IV

Egerçi tiĝ-i pulâdı derünüm toĝradı muķkem
Aķıtdı çeşme-i cismüm ğamından nice demler dem
Dil-i mecrûha şimşirinden ayru urmadı merhem
Ne çâre çâre andandur dil-i bî-çâreye her dem⁴³
Çü yara uran oldur yine andan merhem ü çâre

⁴³ 'merhem' yazılmış.

Marîz-i   illet-i   aşka şar b-ı la  lid r şerbet
 Bulur c m-ı viş linden  l ml   asteler şiş at [39a]
 Ğar z derm n ise B k  y ri var derde kıl himmet⁴⁴
 Mur du  s zlerini  g ster r her  arfi bir  ikmet
 Ne  ikmet belki   ibretten dev dur c mle b m ra [38b h]

198. B k  Efendi

mef   l  mef   l  mef   l  fe   l n

- 1  yine-şifat ş f gerek şafha-i s ne
 G n gibi ziy -g ster ola r y-ı zem ne
- 2   Uşş k idemez ol  ad-i mevz nı der- g ş
 A ılmayıc k  ayme gibi ni e  az ne
- 3  nş f budur kim  ıkarup m şk-i g z li
  zin  ozunu  olduralar n fe i ine
- 4  y ne gibi herkese y z virmes n ol m h
 Bir baĝrı yanık   aşıku  uĝrar nefesine
- 5 P rd r g her-i p k ile mecm   a-i B k 
 Dery  dil-i d n dur a na s ne sefine

⁴⁴ Himmet kıl:kıl himmet

199. Baķı̄ Efendi (Tahmis-i Gazel-i Sultan Selim)

mef̄' ūlū fā' īlātū mefā' īlū fā' ilūn

I

Geşt [ü] güzār-ı bāğ ne hoşdur nigār ile
Bir nev-reside ğonca-dehen gül-‘ izār ile
Çün tazelendi gülşen-i ‘ālem bahār ile
Hoşdur çemende seyr idelüm taze yār ile
Tā düşmenüñ yüregi yana taze yārıla

II

Erkân-ı ‘aşķa zerķ ü riyādan hālel virüp
Zühd adın añma ṭab‘ a n’idersin kesel virüp
Bāğ-ı behişt çünkü bulunmaz bedel virüp
Naķd-i cinān degül mi bu kim devlet el virüp
Vaşl-ı ḥabībe fırşat ola nev-bahār ile

III

Terk eyle zühdi mezḥeb-i rindān-ı ‘aşķa gir
Naķd-i revānı bir büt-i zībā cemāle vir
Birkaç piyāle bāde çeküp dehr-i bāğa ir
Bülbül kitābın almış ele pendı bu ki dir
Hoşdur piyāle bir şanem-i gül-‘ izār ile

IV

Ḥaṭır ḥarāb u ‘aķl müşevveş sen irmeseñ
Gülzār-ı cennet olmaya dil-keş sen irmeseñ
Güller çemende görünür āteř sen irmeseñ
Ey nev-bahār-ı ḥüsn Hızırveş sen irmeseñ
Gülşen gözüme dūzaḥ olur intizār ile

V

Olsun hezār u zār u dil-efkār çākerūñ
Çılsun fiğān u nāleler üftāde-i derūñ
Dellāl-i hūsni murğ-ı çemendür gül-i terūñ
İncinme āh-ı ‘āşıka cānā ki güllerūñ
Artar cemāl-i revnaķı āh-ı hezār ile

VI

Virmiş ‘izar-ı yāre şafā⁴⁵ haṭṭ-ı dil-güşā
Yazmış ruḥında sūre-i *Ve’s-şemsi Ve’d-duhā*
Bulmuş cemālī āyinesi māvheş cilā
Mir’at-i hūsne şanma keder irişe dilā
Nūr āyeti yazılsa haṭṭ-ı müşk-bār ile

VII

Seyl-āb gibi şaldı belā leşkeri aķın
Tır-i kazāya oldu ber-ā-ber ırāķ yaķın
Seng-i belāya çaldı hevā şabr zevraķın
Ta’ n itme emr-i Haķķa yūri müdde’i şaķın
Aḥvāl-i ‘aşķ çünki degül iḥtiyār ile

VIII

Gül gibi şi’r-i Bāķīye bir dem kulağūñ ur
Derd-i derūnı bülbul-i şūrīde-ḥāle şor [39b]
Gel bir kenāra meclis-i mihr ü vefāyı ķur
Şun la’l-i cān-fezāyı Selīme şehā ki gör
Yāruñ şafā-yı vuşlatı būs-ı kenār ile [39a h]

⁴⁵ ‘Metin: safa izar-ı yare’

200. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Dotalum mihri görem ʔal' at-i dil-ber yirine
Kime dil bağlayam ol zülf-i mu' anber yirine
- 2 Giceler şanma sipihr üzre ʔamerdür görinen
Cānumuz ' aksi geçer mihr-i münevver yirine
- 3 Görmese yār ğazab-nāk olıcağ ağyārı
Hışm idüp ' aşıkın⁴⁶ azarlar itler yirine
- 4 Yār eşiginde raqībın yirin umma şūfī
Bağlamaz kimse seni ol ʔapıda ħar yirine
- 5 Işınurdum yirüme nār-ı firāḩa nisbet
Ben olaydum eger āteşde semender yirine
- 6 ʔafes-i ğamda n'ola ʔaldum ise ʔūḩī-vār
Vaşf-ı la' lüñ hele ağzumda ya şekker yirine
- 7 İşigün ʔaşı ile ħāk-i ħaremün besdür
Bākī-i ħaste-dile bāliş ü bister yirine

⁴⁶ Metin: aşık

201. Şadıķı̄ (Tahmis-i Bāķı̄)

mef̄ ūlū mef̄ ālūn mef̄ ūlū mef̄ ālūn

I

Bülbül gibi ğulğuller kılsun dil-i nālānum
Tutsun yine gül-zārı feryād ile efgānum
Vārını nişār itsün bu dīde-i giryānum
Şebnem gibi şaçılsun koñ eşk-i firāvānum
Güller gibi açılsun tek ğonca-i hāndānum

II

‘Uşşāķa ne minnetdür şarf-ı dil ü cān itmek
Ya tır-ı ğam-ı ‘aşķa kıddini kemān itmek
Yoluñda nedür yāruñ āh ile figān itmek
Cān üzre gözüm yāşın ben āb-ı revān itmek
Tek meyl-i kenār itsün ol serv-i hırāmānum

III

Ol yār-ı perī-zādum ādemden olup fāriğ
Cān gibi nihān olmış hem-demden olup fāriğ
Girmiş harem-i hāşa mahremden olup fāriğ
Nāz uyķusına vārmiş ‘ālemden olup fāriğ
Ādem mi görür şimdi ol gözleri mestānum

IV

Cāy itdi ruķuñ fikri bu hāķır-ı virānda
Tutdı heves-i hālūñ me’vā dil-i nālānda
Naħl-i kıdūñi dikdüm bu dīde-i giryānda
Yād-ı ser-i zūlfūñle gülzār-ı dil ü cānda
Sünbüller ider peydā efķār-ı perişānum

V

Derdüñle senüñ cānā dil ğulgüle kıılmağda
Bu hâtır-ı vîrānum cevrüñle yıķılmağda
Ben āteş-i ‘ aşkıñla yanmağda yaķılmağda
Sen gül gibi ğülşende ğülmekde açılmağda
İñler kafes-i tende murğ-ı dil-i nālānum

VI

Fıkr-i ğad-i mevzūnuñ itdi ğamı efzūn
Aķıtdı ğözüm yaşın ‘ ālemde idüp ceyhūn
Sāķī ele al ğöñlüm şād eyle ğoma maħzūn
Cām-ı mey-i ‘ işretdür bezmüñde dil pür-ħūn
Şem‘ i- şeb-i vuşlatdur dāğ-ı dil-i sūzānum

VII

Envār-ı Ğudā ğördi Şādıķ yine rūyuñda
Bağlandı dil[i] cānā ğaldı ser-i müyuñda
Aķsun ğözinüñ yaşı şular gibi şuyuñda
Döksün ğüher-i ‘ aşķı Bāķī reh-i kūyuñda
Maħşül-i dil ü dīde hep yoluña sulţānum

[40a]

202. Haşimi Beg

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

Bilinmez şanup itme ğayrilerle ‘ ahd ü peymānı
Tuyulmaz nesne olmaz her ne deñlü olsa pinhānı
Meşeldür ğözlüye yoķ ğizlü derler cānımuñ cānı
Kerem kııl ğöz ğöre etme raķībe luţf u iħsānı
Dime ağyāra luţf itsem nihānı kim tıyar anı
Olur rāzı [nihānı] ‘ aşıķa ilhām-ı Rabbānı

II

Lebüni dişleyüp kaçd-ı işāret itme aġyāra
Acıtma cānumı gel ħurde geçme bu dil-i zāra
Göz ucıyla beni ġamz itme gel her ħassa [vü] ħāra
Şatup bu bendeñi gel başlama herkesle bāzāra
Dime aġyāra luţf itsem nihānī kim tıyar anı
Olur rāzı [nihānī] ‘āşıkā ilhām-ı Rabbānī

III

Alup şātmaġdadur ‘uşşākı her dem ħāşılı kāruñ
Ķo gitsün var raġīb ile yine maġfice bāzāruñ
Şehādet eyler iken tırmayup evzāġ u eţvāruñ
Ĥabībīm fā’ide itmez senüñ yoġ yire inkāruñ
Dime aġyāra luţf itsem nihānī kim tıyar anı
Olur rāzı nihānī ‘āşıkā ilhām-ı Rabbānī

IV

Ola şanma şaġın ‘uşşāk senden ey perī ġāfil
Tıyulmaz añlayup olma raġīb-i dīve gel mā’ıl
Egerçi dürlü dürlü yirde aşmaġ şoñra hep ħābıl
Velīkin ‘āşıkā olmaz yine kevn-i mekān ħā’ıl
Dime aġyāra luţf itsem nihānī kim tıyar anı
Olur rāzı nihānī ‘āşıkā ilhām-ı Rabbānī

V

Elüñ yüze tıutup açmazdan aġyāra vefā etme
El altından ile luţf u bize cevr ü cefā itme
Bu yüzden Hāşimī miskīne sulţānum ezā itme
Tıyulmaz şanma meylüñ ġayra yañlışdur ħaţā itme
Dime aġyāra luţf itsem nihān kim tıyar anı
Olur rāzı nihānı ‘āşıkā ilhām-ı Rabbānī

[39b h]

203. Bākī Efendi

fe' ilārtün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Seyr-i gülşende ne hāşıl bile yār olmayıcağ
Şāh-ı gülden ne biter tāze bahār olmayıcağ
- 2 Savt-ı murgān-ı çemen 'ālemi tutdı gerçi
Mutribā n'eyleyelüm naqş-ı nigār olmayıcağ
- 3 Menzilüñ bāğ-ı bihişt eyleseñ itmez ārām
Cānda sabr u dil-i şeydāda qarār olmayıcağ
- 4 Her gazāluñ tek ü pü itmede ardıñca gönül
Şāhlar eglenemez şayd u şikār olmayıcağ
- 5 Bākiyā şāhid-i maqşûd olur çihre-nümā
Sāf u pāk āyine-i dilde gubār olmayıcağ

204. Sā'ī Beg

fe' ilārtün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

Fenn-i aşkuñda gönül tıflını üstād ideyin
Bī-sütünda leb-i Şiriniñe Ferhād ideyin
Çevirüp başıma cān murgını āzād ideyin
Reh-i kūyuñda ten-i hākimi berbād ideyin
Bunca feryādum işitdiñ dimediñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

[40b]

II

‘ Āşıkın derdüñ ile ağlayayın añlayayın
Zehrler nūş ideyin hūn-ı cigerler yiyeyin
Būriyālar yaqayın başıma çullar giyeyin
Yollar üzre durayın sen şeh-i hūsne diyeyin
Bunca feryādum işitdiñ dimediñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

III

Bī-günāhem reh-i ‘ aşkında şehā Hāḳḳ ‘ ālim
Baña zulm olduğuna sen daḥı olduñ şārim
İtdügüñ cevre eger olmaduñ ise nādim
Geldi mektüb ile hūnkāra şikāyet zālīm
Bunca feryādum işitdiñ dimediñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

IV

Olduñ ey gonca-fem ü serv-ḳad-i lāle-‘ izār
Şahn-ı gülzār-ı melāhatde bugün hem-dem-i ḥār
Gül-ruḥun yādına eyler dil ü cān āh hezār
Nāle vü cevri saña itmez imiş hergiz kār
Bunca feryādum işitdiñ dimediñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

V

Bir gice ḥasret ile Sā‘ ī zār u ğam-ġin
Kūy-ı yāri tolaşup eyler iken āh u enīn
‘ Arz-ı hūsn eyledi bir ğuşede ol māh-cebin
Ağlayup düşdüm ayağına hemān ben miskīn
Bunca feryādum işitdiñ dimediñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

[40a h]

205. Bākī Efendi

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

- 1 Yazdı bahâr âyet-i hüsniñ varak varak
Gül muşhafından okudu bülbül sebak sebak
- 2 'Aşkuñ yolında dil bulmadı emn ü rāhatı
Tātār-ı gamzeñ eyledi yağma konak konak
- 3 Yād-ı lebüñle 'işret için büstānlara
Allāh çekildi bāde-i gül-gün kabağ kabağ
- 4 Dün gice ol gazāli kaçurmuş rakīb-i seg
İtler gibi aradı bulunca yatağ yatağ
- 5 Kaddüñ nihāli ruhlaruñ alı gerek bize
Gül deste deste taze fidānlar kucağ kucağ
- 6 Mesken tutalı ol ham-ı ebrūda çeşm-i yār
Āşûb u fitne gizlenür oldu bucağ bucağ
- 7 Bākī işigi hākine düşmiş niyāz ider
Miskin fütāde 'āşık-ı bī-dil yatağ yatağ

206. Sultān Süleymān

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

Güle bülbül gibi her kimse ki hem-sāye düşer
Başıña ' aşk-ı ilāhiden anuñ şāye düşer
Gice gündüz işi feryād ile āvāya düşer
He kimuñ kim nazarı ol rūḥ-ı zībāya düşer
' Aqlını cem' idebilmez işi ğavgaya düşer

II

Bülbüle eyleme taḳlīd sen ey zağ-ı siyāh
Dağıdup berg-i güli ḳan idüben ḳılma tebāh
Çünkü el cins ü ma' al-cins ḥiṭāb itdi ilāh
Yüri ey zağ-ı siyāh ğonca için çekme gel āh
Gül için ağlamak ol bülbül-i şeydāya düşer

III

İdelüm zevḳ ü şafā uş bu geçenden geçelüm
Ma' rifet isteyelüm gevher-i ma' nī şaçalum
Şaçalum toḥm-ı vefā vü mihr-i muḥabbet şaçalum
Sāḳiyā şun ḳadeḫi bāde lebüñden içelüm
Ḥayfdur kim bugünüñ fırsatı ferdāya düşer

(41a)

IV

Demişem çeşme-i ḫayvān lebüñe cān sözine
İki āşüb-ı cihān fitne-i devrān gözine
Sen de ey mihr-i cihān bir nazār eyle özine
Şanma zülf-i siyahuñ ki dağılmış yüzine
Şanasın nūr-ı tecellī şeb-i yeldāya düşer

V

Ey Muḥibbī çü gönül şehrine kılduñsa nüzül
İdelüm zevk ü şafā olmayalum daḥı melül
‘ Ār nāmūsı unudur ‘ aşka düşen ehl-i ‘ uḫül
‘ Ābdī sen müdde‘ iler ta‘ nelaruñ etme ḫabül
Terk-i ‘ ār itse gerek kim ki bu sevdāya düşer

[40b h]

207. Raḥmī Efendi

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Ża‘ fdan künc-i ‘ anāda kim dil-i şeydā yatur
Ger ecel gelseydi görmez şöyle bī-pervā yatur
- 2 Var fenā deştin temāşā kııl açup ‘ ibret gözin
Niçe İskender türāb olmış niçe Dārā yatur
- 3 Cūşa gelse kem ḫabābıdur rüsüm-ı kâ’ināt
‘ Aşḫdur nāmı fezā-yı dilde bir deryā yatur
- 4 Pâyınuñ ḫārın çıkarmış sevde-i müjgān ile
Yolda Mecnūnı görünce nāfe-i Leylā yatur
- 5 Şāh-ı ‘ ālem gelse çekmez pâyını dāmānına
Künc-i istignāda Raḥmī şöyle bī-pervā yatur

208. (Kāmī tahmis-i) Sulṭān Süleymān

fā' ilātün fa' ilātün fa' ilātün fā' ilün

I

Ḳatlüme ḥünī gözün bī-vehm ü bāk eyler misin
Hañçer-i hecr ile cānı zaḥm-nāk eyler misin
Cismimi ğaddāre-i ğadr ile ḥāk eyler misin
Tīġ-i cevrünle bu sīnem çāk çāk eyler misin
Tañrıdan ḳorḳmaz mısın āḥir helāk eyler misin

II

Gün yüzün ebrū niḳābından nümāyān eyleyüp
Baña bu yüzden nihānī niçe iḥsān eyleyüp
Dūr idüp gözden yaşum hecrimde ğaltān eyleyüp
Gösterüp evvel yüzünı soñra pinhān eyleyüp
Derde uğradup beni endūh-nāk eyler misin

III

Virmeyüp yaşumdan özge kimse ben bīmāra āb
Çeşmüme uyḡu olup tāb-ı teb-i hecrünle ḥāb
Bister-i ğamda bilürken olduġum ḥālüm ḥarāb
Ey ṭabīb-i dil neden göndermedün şāfī cevāb
Yoḡsa göz göre bu miskini helāk eyler misin

IV

Görelī zencīr-i zülfün dil olup dīvānesi
Baġrumı ḥün eyledi la' lün ğam-ı peymānesi
Ḥüsn ile ' arz-ı cemāl idüp büt-i kāşānesi
Meclis içre yaḳmaġa ' aşıḳları pervānesi
Şem' a gibi ruḡlarıñı tāb-nāk eyler misin

V

Sūz-ı Hüsrevle bu dil baħr u kemāle ʔalmaĝa
Hüsn-i uslūbı Hasenden nāzikāne almaĝa
Nārda ʿālem semender gibi Kāmī ʔalmaĝa
Ey Muħibbī ħāne-i ʿuṣṣāka āteṣ ṣalmaĝa
Ruħları zikriyle Őiʿri sūz-nāk eyler misin

209. Āhī Beg

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

I

Müyesser olmadı vuṣlat baña ol gül-ʿizārumla
Ser-i kūyuñ gezerdüm her gice feryād [u] zārumla
Ser-ā-ser ʿālemi ĝarĝ itdüm eṣk-i cūybārumla
Cüdā düşdüm dirīĝā nʿeyleyem gül yüzli yārumla
Eger ħaṣr olmaz isem ol kıyāmet-ḳadd-nigārumla
Gezem maħṣerde gögsüm döĝerek seng-i mezārumla

[41b]

II

Boyandı ʔaraya gökler benüm dūd-ı āhumdan
Dirīĝā ayru düşdüm dostlar [ol] yüzi māhumdan
Dirīĝā ĝurbete düşdüm cüdāyem pādiṣāhumdan
Ölürsem ʔabrime gel ħālüm iṣit her giyāhumdan
Eger ħaṣr olmaz isem ol kıyāmet-ḳadd-i nigārumla
Gezem maħṣerde gögsüm döĝerek seng-i mezārumla

III

Firāḳuñdan Őehā künc-i belāda aĝlaram her dem
Eṣir-i derd-i ʿaṣṣuñ olalı hiç olmadum ħurrem
Belā bezminde ʔaldum bir dem ayrılmaz yanumdan gam
Ṭutuṣdı odlara sūz-ı derūnumdan benüm ʿālem

Eger haşr olmaz isem ol kıyâmet-ğadd-i nigârumla
Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

IV

Diyâr-ı hayretüñ sultânıdur dil ol şacı Leylî
Gönül Mecnûnı şimdi hûra sensüz eylemez meyli
Yoluñda baş u cân terk itmedür ‘ aşğ ehlinüñ fi‘ li
Dögündüm seng-i miñnet birle yandum ağladum hayli
Eger haşr olmaz isem ol kıyâmet-ğadd-i nigârımla
Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezârımla

V

Esîründür seniñ Āhî kuluñ devletlü sultânım
Leğâfet gülsitâni içre ey nağl-i hırâmânım
Gül-i gülzâr-ı cennetsin benüm ey verd-i hândânım
Dükendi ey tabîb-i cân u dil qalmanı dermânım
Eger haşr olmaz isem ol kıyâmet-ğadd-i nigârumla
Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

[41a h]

210. Bâkı Efendi

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

- 1 Eger biñ zağm ura tîrûñ ten-i ‘ üryâne incinmez
Ucından tek hemân bir hişşe çıksun cânâne incinmez
- 2 Ğam u guşşâ dil-i ‘ uşşâka yârân-ı şafâdandur
Gönül haş eyler anlardan kişi yârâne incinmez
- 3 Dil-i sad-çâk o mûy-ı müşğ-bûnuñ bendine qalmaz
Çeker zülf-i dil-âvîzûñ cefâsın şâne incinmez

- 4 Döker ‘aşık yolında dâne dâne gevher-i eşki
Yatar hâk-i mezelletde yine bir dâne incinmez
- 5 Zebân-ı ta’n-ı a’dâdan perîşân olma ey Bâkî
Hezârân tîşe-i âzâr olurlar kâne incinmez

211. Şânî Beg

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

I

Ölürsem zaḥm-ı tîġ-i ḥûn-feşân-ı şehvârumla
Ten-i mecrûḥumı yuñ âb-ı çeşm-i cûybârumla
Ser-i kûyuñda defn eylemeñ ki derd-i ‘aşq-ı yârumla
Diyem ihyâ-yı emvât olıcağ feryad u zârımla
Eger ḥaşr olmaz isem ol kıyâmet-ḳadd-i nigârımla
Gezem maḥşerde gögsüm dögerek seng-i mezârımla

II

Dem-i nez‘-i vefâtumda ümîdi ḳat‘ idüñ benden
Vedâ‘ eyler ḥayâl-i yâr zîrâ çeşm-i rûşenden
Ferâgat eyleñüz bir laḥza kim feryâd u şîvenden
Diyem *Ruḥu’l-Emîne* ḳabz iderken cânumı tenden
Eger ḥaşr olmaz isem ol kıyâmet-ḳadd-i nigârımla
Gezem maḥşerde gögsüm dögerek seng-i mezârımla

[42a]

III

Bu derd-i ‘aşq u âlâm-ı firâḳıyla ölürsem ger
Ser-i ḳabrümde telḳîn itmege gelsün diñ ol dil-ber
İşitsün tâ ki geldükde su’âl için [nekir] münker
Diyem bu maṭla‘-ı cân-bâḥşı aña ey melek-manzar

Eger haşr olmaz isem ol kıyâmet-ğadd-i nigârumla
Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

IV

Der-i dârü'ş-şifâ-yı yârda yatur dil-ğaste
Vaşşiyet itmege yok iğtidârı ħaldı dem-beste
Devât u kâğıd ihğâr itdürüp ' uşşâğ-ı ser-meste
Diyem derd-i dili tağrîr idüp âheste âheste
Eger haşr olmaz isem ol kıyâmet-ğadd-i nigârumla
Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

V

Tabîbâ eyledüm niyyet dil-i bîmâr-ı zârumda
Mecâlüm ħalmayup Şânî gibi cism-i nizârumda
Müyesser olıcağ ölmek baña kûy-ı nigârumda
Diyem bu beyti yârâna yazuñ seng-i mezârumda
Eger haşr olmaz isem ol kıyâmet-ğadd-i nigârumla
Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

[41b h]

212. Bâğî Efendi

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Gören dil ân-ı ħüsnüñ va' de-i cânâne ħatlanmaz
Belî ' âşığda şabr olmaz gönül ol âne ħatlanmaz
- 2 Hevâdan men' ider pendüñi muğkem şanma ey zâhid
Ğırar zencîr-i pülâdı dil-i dîvâne ħatlanmaz
- 3 Naşîğat diñlemez tâlib olunca şevğ-i dil ħâlib
Vücüdın şu' le-i şem' e şalar pervâne ħatlanmaz

- 4 Gönül çeng-i muhabbetde yine şabr itse kabildür
Reg-i cân lîk zahm-ı nâ-hun-ı hicrâne katlanmaz
- 5 Yiter hatt u ruḥ-ı sâķī bu bezme zīnet ey Bākī
Ḳadeḥ nūş it ki dil vaķt-i gül-i reyḥâne katlanmaz

213. Selāmī Beg

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

- 1 Rū-be- rū yāra ṭurup ey gül-i ḥandān didüm
Yeter eyle beni bülbül gibi nālān didüm
- 2 İderüm şām u seḥer nāle vü efgān didüm
Ḳan döker yaş yirine dīde-i giryān didüm
- 3 Meskenüm oldı benüm küşe-i hicrān didüm
Elem-i firḳatüne yoķ midur oran didüm
- 4 Va' de-i vaşluña dil bulmadı pāyān didüm
Ḳılca ḳaldı ki çıķa ḥasret ile cân didüm
- 5 Nice bir eyleyeyin ' aşķıñı pinhān didüm
Yaķdı yandırdı beni āteş-i sūzān didüm
- 6 Bendeñe eyle nażar ey şeh-i ḥübān didüm
Çekmege derd ü gamuñ ḳalmadı dermān didüm

II

1 Yüri çok söyleme ey ebleh ü nādān didi
Āteş-i ‘aşkla var şevkime düş yan didi

2 Çıkmasun cānuñ igen bir pāre kıatlan didi
Terk-i cān iden olur vāşıl-ı cānān didi

[42b]

3 ‘Āşıkam dime olup bī-ser ü sāmān didi
Eyleme kend’özüne yok yire bühtān didi

4 Şoñra olma didüğüñ söze peşimān didi
Kim bilür olduñ ise mest ya hayrān didi

5 Ehl-i ‘aşka bir olur müşkil ü āsān didi
‘Aklıñı dir başıña eyleme nālān didi

6 Bende-i muhliş olur muķbil-i sultān didi
Şabr idersen bulunur derdiñe dermān didi

III

1 Niçe bir şabr ideyin cebre eyā şāh didüm
İntizārı ķuluña virmesün Allāh didüm

2 Çekdügüm kışşadan olsañ eger agāh didüm
Raķm iderdüñ bu benüm hālime ey şāh didüm

3 Düşmez idi ğam-ı ‘aşka dil-i güm-rāh didüm
Eylemezdüm dün ü gün miķnet ile āh didüm

- 4 Ugradum rāh-ı ser-i kūyuña nā-gāh didüm
Menzil-i maqşud ırāğ ‘ ömr ise kütāh didüm
- 5 Himmetüñ eyle bu yolda baña hem-rāh didüm
Şeb-i zulmetde koma zecr ile ey māh didüm
- 6 Bendeñe eyle nazār ey şeh-i hūbān didüm
Çekmege derd ü ğamuñ kalmadı dermān didüm

IV

- 1 Seni bu ‘ aşka giriftār iden Allāh didi
İstedüğüñ virirse eyleme işbāh didi
- 2 Açılır t̄alib için bir ulu dergāh didi
Sen murāduñ dile her şām u şehergāh didi
- 3 Çekdüren Yūsuf-ı Ken‘ āna ğam-ı çāh didi
‘ Ākıbet viridi yine ‘ izzet ile cāh didi
- 4 Her ne dirlerse desünler saña efvāh didi
Bir gün ola olasın vāşıl-ı dil-ḥāh didi
- 5 T̄ur tevekkülde hemān sen geh ü bigāh didi
Baña bu nükteleri hep o şehen-şāh didi
- 6 Bende-i muḥliş olur muḥbil-i sulṭān didi
Şabr idersen bulunur derdiñe dermān didi

V

Müşkil olupdur eyā kân-ı kerem hâl didüm
Bâr-ı ğam itdi elif kâmetümi dâl didüm

Ser-i kūyuñda kılpup ʿırzumı pā-māl didüm
Aña kaldı ki olam ʿaşk ile abdâl didüm

Elde yokdur ki dökem işüğüne māl didüm
Meger öz cānum ideyüm yolña işâl didüm

Vereyüm cānumı ey ğonca-dehen al didüm
İtme tek baña hemân ikide bir âl didüm

Gül yüzüñ görse olur bülbül-i dil lâl didüm
Nice te ʿhîr-i vefâ ya nice ihmâl didüm

Bendeñe eyle nazâr ey şeh-i hûbân didüm
Çekmege derd ü ğamuñ kalmadı dermân didüm

(43a)

VI

- 1 Diñle ey ʿāşık-ı miñnet-zede aqvâl didi
Her kişi ğuşşa çeker böyledür aqvâl didi
- 2 Mülk-i dünyâda belâsuz mı olur bâl didi
Şayd-ı ʿanķāya mekes kanda açar bâl didi
- 3 Çekmedin miñneti zillet[le] meh ü sâl didi
Kime el viridi virür devlet-i iķbâl didi

4 Serserî gezme alup eynine bir şâl didi
Olma her gördüğüne şu gibi meyyâl didi

5 Dâl-i zülfüm görünür devletüne zâl didi
Haqq virür istediğini saña be-her hâl didi

6 Bende-i muhliş olur muqbil-i sulţân didi
Şabr idersen bulunur derdiñe dermân didi

VII

1 Dostum gönlüme ‘aşkuñ olalı yâr didüm
Düşmen oldu baña kuyuñda hep ağıyâr didüm

2 Dest-i ğam aldı yaşam ey gül-i gülzâr didüm
Tolaşur dâmenime şirret idüp hâr didüm

3 Eyledi cânuma fırkat sitem [ü] kâr didüm
Meded eyle bu belâdan beni kırtar didüm

4 Kalmışam ‘âciz ü dem-beste vü nâ-çâr didüm
Aldı araya kuluñ ğayret ile ‘âr didüm

5 Senden özge benüm ey şâh kimüm vâr didüm
Her ne didümse didüm bu sözi tekrâr didüm

6 Bendeñe eyle nazâr ey şeh-i hûbân didüm
Çekmege derd ü ğamuñ kalmadı dermân didüm

VIII

- 1 N'ola sen olduñ ise āşık-ı dīdār didi
Olmışam ben de saña yār-ı vefādār didi
- 2 Söyledüñ çok bilürem haqquma eş'ār didi
Eyledüñ cān u dili vākıf-ı esrār didi
- 3 Gehī mest ü gehī hayrān gehī huşyār didi
Ağlayup 'özü ü kuşūr ile kıilup zār didi
- 4 Yüz urup hāk-i der-i devlete yalvār didi
Hāzret-i 'İzzete yerden göge yol vār didi
- 5 Eyleye tā ki Hudā kudretin izhār didi
Sen daħi kalmayasın za'f ile bīmār didi
- 6 Bende-i muhliş olur muḡbil-i sulṭān didi
Şabr idersen bulunur derdiñe dermān didi

VIII

- 1 Rastı bu ki eyā kāmēt-i şimşād didüm
Bāğ-ı hüsn içre boyuñ servi-teg āzād didüm
- 2 Görmedüm sencileyin ğamzesi cellād didüm
Şaçı sünbül yüzi gül yār-ı perī-zād didüm
- 3 Sen leb-i şirīne senden ideyin dād didüm
Baña çekdüdüğüñi çekmedi Ferhād didüm

[43b]

- 4 Korkarın eylemege derd ile feryād didüm
Hāşılı kendümi āh eyleye vü bād didüm
- 5 Ger yıķık gönlümi kılsañ girü ābād didüm
Çıkarurduñ bu felekde bir eyü ād didüm
- 6 Bendeñe eyle nazār ey şeh-i hūbān didüm
Çekmege derd ü ğamuñ qalması dermān didüm

IX

- 1 Ey Selāmī ğam-ı ‘aşq ile olup şād didi
Cānuñı eyle belā çekmege mu‘tād didi
- 2 Her tariķ ile idüp hıdmet-i üstād didi
Cehd kıl tā olasıñ qābil-i irşād didi
- 3 Hātım-i kânün-ı cefā eyleyem icād didi
Yıķduğum yine idem hep yeñi bünyād didi
- 4 O bināyı uramaz mülkine Şeddād didi
Nic’ider gör ki şikārı yine şayyād didi
- 5 Zehr-i hicrānı idinme dün ü gün dād didi
Mā-ħasal ‘āķıbet-i kār ğayır-bād didi
- 6 Bende-i muħliş olur muķbil-i sulţān didi
Şabr idersen bulunur derdiñe dermān didi

[42a h]

214. Bâkî Efendi

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Gel ey sâkî bulunmaz böyle 'âlî dil-güşâ meclis
Getür cām-ı muşaffâyı kim olsun pür-şafâ meclis
- 2 Piyâle 'aksi mir'at-i felekde âfitâb olsun
Fürûğ-ı şâğar-ı şahbâdan olsun pür-ziyâ' meclis
- 3 Şarâb âb-ı hayât u cām-ı zerrîn afitâb olsa
Cinân içre gerekmez baña olmasa cānân meclis
- 4 Kadeh kan ağlayup def sine döger ney figân eyler
Meger derd ü ğam-ı 'aşka olupdur mübtelâ meclis
- 5 Kadeh fıskıyye mey şu halka-i rindân anuñ havzı
Sarây-ı şevke şadırvân olupdur Bâkiyâ meclis

[42b h]

215. Bâkî Efendi

mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün

- 1 Medhüş-ı cām-ı la' lüñ mestānedür şanurlar
Mest-i şarâb-ı 'aşkuñ divānedür şanurlar
- 2 Cān u cenān-ı şeydâ birle ten-i harâbı
Divāneler yatağı virānedür şanurlar

3 Şöyle fütâde-mestem hâk-i der-i muğânda
Görenler âsitân-ı meyhânedür şanurlar

4 Dâğ-ı siyehler ile cism-i nizâr u zerdi
Bir bâl ü perri yanmış pervânedür şanurlar

5 Zülfünden ayru Bâkî bir hâlle yürür kim
Zencîrden boşanmış dîvânedür şanurlar

[43a h]

216. Bâkî Efendi

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1 Dem-i şubh irdi getür bâdeyi şöhet demidür
Mey-i nâb ile pür et sâgar-i ' işret demidür

2 Yâr ise maḥrem-i aḡyâr gönül hem-dem-i zâr
Gözlerüm kan aḡdursa n'ola ḡayret demidür

3 Çok belâ çekdi senüñ çeng-i ḡamuñda dil-i zâr
Nâyveş nâleler eylerse şikâyet demidür

4 ' Aşḡuñı şaḡlar idüm sînedede ammâ şimdi
Âh idersem beni ' ayb eyleme firḡat demidür

5 Miḡneti dil ser-i zülfünde çeker ey Bâkî
Kâfiristâna düşen kimsede miḡnet demidür

217. ‘Ulvî Efendi

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

I

Sevdüñ ey dil yine bir tâze gül-i ra‘ nâyı
Arturursañ n’ola bülbül gibi vâveylâyı
Mesken it künc-ħarâbât içre olup rüsvâyı
Def‘ -i ğam kıлмаğ için al eline şahbâyı
‘Iyş u nüş eyle bu gün añma ğam-ı ferdâyı
Saña işmarlamadılar bu yalan dünyâyı

II

Ķân‘î-i firķat olup vuşlat-ı cānāndan geç
Mā‘il-i zillet olup devlet-i ‘unvāndan geç
‘Ārif-i vāħdet olup keşret-i yārāndan geç
Ķân‘i-i kısmet olup ğayret-i aķrāndan geç
‘Iyş u nüş eyle añma bu gün ğam-ı ferdâyı
Saña işmarlamadılar bu yalan dünyâyı

III

Zevķ-i dünyā ile şād olma ğam ancak ötesi
Dirhemüm yok diyü ğam çekme hem ancak ötesi
Şeh-i ‘ālemde olursañ elem ancak ötesi
‘Āķibet rāh-ı vücūduñ ‘adem ancak ötesi
‘Iyş u nüş eyle añma bu gün ğam-ı ferdâyı
Saña işmarlamadılar bu yalan dünyâyı

IV

Çekmeyem dirseñ eger sen de bu dünyā ğamını
Bāde iç baķ ķomaz kişinüñ aşlā ğamını⁴⁷
[İbn-i vaķt ol be göñül añmaya ferdā ğamını
‘ Ārif olan getirür mi dile dünyā ğamını
‘ Iyş u nüş eyle añma bu gün ğam-ı ferdāyı
Saña işmarlamadılar bu yalan dünyāyı

V

‘ Ulviyā hırķa giyüp cismüni ‘ uryān eyle
Dest-i şevķ ile çeküp çāk-ı giribān eyle
Ber-ķarār olma gezüp ‘ ālemi seyrān eyle
Her gece kendüni bir güşede mihmān eyle
‘ Iyş u nüş eyle añma bu gün ğam-ı ferdāyı
Saña işmarlamadılar bu yalan dünyāyı⁴⁸

[43b h]

218. Sulţān Süleymān

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

- 1 Nār-ı ğamdan nazār iden kişi tāb-ı tenüme
Didi fānus-ı belā örtüne pīrāhenüme
- 2 Bülbül-i dil iremez gülşen-i şādiye velī
Ķanda bir hār-ı ğam olsa irüşür dāmenüme
- 3 Hāşre dek raķş idem ey dil-ber alup başum ele
Tīĝ-i cān-baħşuñ eger ire benüm gerdenüme

⁴⁷ Varak kopuktur.

⁴⁸ Halid Efendi ek 150 nolu nüsha 78b’den tamamlanmıştır.

4 Ser-i kūyuñda kılam kıaddümi yā āhumı tır
Tā ki her zāg u zeğan uğramaya gülşenüme

5 Ey Muḥibbī dime ağıyāra seg-i yār şaķın
Ne için beñzedeyüm dostumı düşmenüme

[44a]

219. [Taḥmis-i Ḥarimī Ğazel-i Fuzulī]

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

İrāğ itme şarāb-ı nābı pīş-i mübtelālardan
Meded dūr eyleme luḫf it bizi bezm-i şafālardan
Ferāmūş eyleme ‘uşşāķı cām-ı dil-güşālardan
Kerem kıl kesme sākī iltifātuñ bī-nevālardan
Elüñden geldügi ḫayrı dirig etme gedālardan

II

Nigārā sensüzün bu bezm-i ‘ālemde şafāmuz yok
Daḫı hiç dergehüñden özge yirden ilticāmuz yok
Senüñ dīdārıñı görmekten özge recāmuz yok
Esīr ü ğarībüz biz sizden özge āşınāmuz yok
Ayağüñ kesme başuñçün bizüm miḫnet-serālardan

III

Cefā vü cevri-yār ile niçe ‘uşşāķuñ aḫvāli
Nigāruñ fikr-i ḫālinden ḫalurlar mı ‘aceb ḫālī
Ṭolar mı mübtelālarla yine ol dergeh-i ‘ālī
Şabā kūyuñda dildāruñ nedür üftādeler ḫālī
Bizüm elden gelürseñ bir ḫaber ver āşınālardan

IV

Delinse bir yirin dāğ-ı cefā ile n'ola s̄inem
Aķarsa gözlerümden eşk-i h̄ün̄in̄üm eger her dem
Yanarsa āteş-i s̄üzān ile dā'im dil-i pür-ğam
Vücūdum ney gibi surāḥ surāḥ olsa itm̄em ğam
Muḥabbetden dem urduķ incimek olmaz cefālardan

V

Belālardan Ḥarim̄i sen de yiter iḥtirāz eyle
Ḥuzūr-ı şāha var 'ilām-ı ḥāl et keşf-i rāz eyle
De kim cevr ü cefāyı bendeler ḥaķķında az eyle
Fuzūlī tāze-ruḥlar görseñ izḥār-ı niyāz eyle
Teraḥḥum umma 'ār olmaz gedālar pādişāhlardan

220. Cinānī Efendi [Taḥmis-i Ğazel-i 'Amrī]

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

I

Yoluña cān virüp dil 'arz iderken mübtelālīķlar
Nedür bu va'z-ı nā-şāyesteler bu nā-sezālīķlar
Neden lāzım gelür bilsem bu deñlü pür-cefālīķlar
Helāk oldum nedür cānā bu firķatler cüdālīķlar
N'olaydı olmayaydı tā ezelden āşnālīķlar

II

Şehāb-āsā çıķıpdur āsūmāna dūd-ı efgānum
Zem̄ini ğarķa virdi seyl-i eşk-i çeşm-i giryānum
Ḥalaş olmağa hergiz ķalmadı 'ālemde dermānum
Belā baḥrine ğarķ oldum yetiş ey Ḥızr-ı devrānum
Gözüm yaşını seyl etme demidür dil-rübālīķlar

III

Raķīb-i dūn ile her gūn gidersin seyr-i eṭrāfa
Anı lāyık görürsūn bī-tekellūf bunca elṭāfa
Ḥaṣūduñ diñleyüp zemmin inanup itdügi lāfa
Baña yār olmaduñ gitdüñ niçün gelmezsūn inṣāfa
Ben öldüm a benüm ‘ ömrüm nedür bu bī-vefālıklar

[44b]

IV

Gūlistān-ı cemālūñ böyle dā’im nev-bahār olmaz
Esās-ı kaṣr-ı ḥüsnūñ pādiṣāhum üstüvār olmaz
Saña bu nāz ü istiğnā cihānda bir qarār olmaz
Şaķın mazlumuñ āhından bilürsin pāyidār olmaz
Efendüm bu güzellikler begüm bu pādiṣāhlıklar

V

Uşandırdı Cinānī ḥasteyi hecrūñle cānundan
Ḥaberdār olmaduñ gitdüñ anuñ sūz-ı nihānundan
Naṣīb-i nāledür çünkim bu ‘ ālem gülsitānundan
Maḥallūñ içre ‘ Amrīnūñ melūl olma fiğānuñdan
Gūlistānlarda ‘ ādetdür ider bülbül nevalıklar

[44a h]

221. Çākerī

mefā’īlūn mefā’īlūn mefā’īlūn mefā’īlūn

- 1 Şeher bād-ı şabā ṭırmaz eṣer āheste āheste
Şafādan serv başını şalar āheste āheste
- 2 Gice tā şubḥ olunca ṭırmayup feryād ider bülbül
İşüdüp gül anūn zāruñ güler āheste āheste

- 3 Kaçan gülşende bülbüller dehân-ı yâri medh itse
Deminde goncalar ağız açar âheste âheste
- 4 Kõmaz hecrũnde her dem hâne-i dilde sipâh-ı ğam
Rehĩdurur vişâlũnde göçer âheste âheste
- 5 Ne ta' n ey Çâkerĩ görseñ cemâlini o meh-rũnuñ
Murâda şabr iden 'âşık irer âheste âheste

222. Hüsâmĩ Beg

mefâ'îlũn mefâ'îlũn mefâ'îlũn mefâ'îlũn

I

Felekden üstün olsa kâdri ammâ zĩr-dest olsa
Yüzi gün gibi 'âlâ sâye-âsâ gönli pest olsa
Gõzi maħmũrĩ cur' a-yĩ cãm-ı bezm-i elest olsa
Muħaşşal şĩşe-i teklĩf ortada şikest olsa
Şarâb-ı 'aşk ile 'âşıkdan evvel kendũ mest olsa
Muħabbet kâdrini bilse güzel 'âşık-perest olsa

II

Olur her dil egerçi sâde-rũya şũ gibi mâ' il
'Acebdür bu ki olmaz kışşa her bir nâ-sezâ kâbil
Sülũk ehline yâr olmak gerek cehd idüp 'âkıll
Olup 'uşşâkına mâil derũn-ı dil ile vâşıl
Şarâb-ı 'aşk ile 'âşıkdan evvel kendũ mest olsa
Muħabbet kâdrini bilse güzel 'âşık-perest olsa

III

Yirin ehl-i ḥasūduñ cur‘ aveş ḥāk eylese dā’im
Giribānum çeküp ğonca gibi çāk eylese dā’im
Zer-i ḥālis gibi āyinesin pāk eylese dā’im
Ḥaberdār olsa derd-i dilden idrāk eylese dā’im
Şarāb-ı ‘aşk ile ‘āşıkdan evvel kendü mest olsa
Muḥabbet ḳadrini bilse güzel ‘aşık-perest olsa

IV

Ḥüsāmī yāra bu ma‘ nālar olupdur gün gibi rüşen
Fedādur bezm-i ğamda gerçi kim yolunda cān u ten
Nevāya başlayup āġāz idince nāleye neyzen
İçüp cām-ı sürūr-encām devr-i dest-i sākīden
Şarāb-ı ‘aşk ile ‘āşıkdan evvel kendü mest olsa
Muḥabbet ḳadrini bilse güzel ‘aşık-perest olsa

223. Raḥmī Efendi

Baña bir ğūşe mi var künc-i fenādan ğayrı
Baña maḥrem kim olur derd-i ‘anādan ğayrı (varak kopuk) [44b h]

224. Esirī Beg

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Seḥer dil bülbüli ṭırmaz uçar āheste āheste
Varup sen ğoncaya rāzun açar āheste āheste
- 2 Ḥayālün ‘askeri her dem gelüp bu ḥāne-i dilde
Biḥamdillāḥ ḳonar ey dil göçer āheste āheste

- 3 Müjenle çeşm-i hūn-rīziñ delelden bāgrum ey dil-ber
Bu çeşmüm kanlu yaşların şaçar āheste āheste
- 4 Begüm mağrūr olup hūsne igen cevritme ‘uşşāka
Güzellik pāyidār olmaz geçer āheste āheste
- 5 Esīrī la‘l-i hecrūñden gözi yaşın şarāb itmiş
Oturmuş künc-i miḥnetde içere āheste āheste

[45a]

225. Cinānī [Taḥmis-i Nev‘ī]

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

Reh-i ‘aşkuñ ezelden bī-ser ü sāmānyuz cānā
Belā vādisinūñ ser-geşte-i devrānyuz cānā
Bizi şanmañ cihānuñ tālib-i ünvanıyuz cānā
Ne dehrūñ bendesi ne şāh-ı ālī-şānyuz cānā
Esīrūñ olalı mülk-i ğamuñ şulṭānyuz cānā

II

Ġamuñla bu dil-i āvāreye ārām u rāḥat yok
Hevā-yı ‘aşk ile şabr itmege imkān u ṭāḫat yok
Ṭurup eglenmeye bir iki gün cāy-ı iḫāmet yok
Bizi egler ğam-ı ‘aşkuñda bir künc-i ferāgat yok
Bu meydān-ı belānuñ kūy-ı ser-gerdānyuz cānā

III

Muhabbet potasında nār-ı ‘aşk-ı pāk ile kālüz
Cefā vü cevriñe mu‘ tād olup derdüñle hoş-ḥālüz
Sürūra meylümüz yok ğuşşa vü endüha meyyālüz
Feraḥdan ağlaruz ğamdan güler bir özge abdāluz
Lebüñle ḥaṭṭuñuñ geh mest ü geh hayrānıyuz cānā

IV

Gelür ārzü-yı küh [u] şahrā kılar kalb-i nā-şāda
Düşer gāhī ‘azīmet fikri kūy-ı cennet-ābāda
Gezüp her rüz [u] şeb Mecnün-ı şeydā gibi dildāde
Vuḥūş-ı dost ile gündüz misāfir küh [u] şahrāda
Kilāb-ı kūyuñuñ şeb-tā-seḥer mihmānıyız cānā

V

Cinānī bend idelden tār-ı müy-ı kākül-i cānān
Esr̄ oldum kemend-i ‘aşka kaldum zār [u] ser-gerdān
Periḣān oldı ğayet gerçi kim ḥāl-i dil-i nālān
Olaldan ḥalka-i zülfüñle Nev‘ī bī-ser ü samān
Muhabbet bezminüñ ser- ḥalka-i rindānıyuz cānā

226. ‘Ālī Beg

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

Süzülsün çeşm-i mestüñ hevā-yı bīdārı görsünler
Bozulsun bend-i zülfüñ bendeler dizārı görsünler
Çözilsün dügmeler mir‘āt-i pür-envārı görsünler
Çıkar pīrāhenüñ tā kudret-i settārı görsünler
Meded rüh-ı muşavver nic’ olurmuş yārı görsünler

II

Lebũnden bũse almāk mürde cān bulmaḡ kadar vardur
Şaçuñ koḡmaḡ ḡayāt-ı cāvidān bulmaḡ kadar vardur
Miyānın 긑ucmacıḡ genc-i nihān bulmaḡ kadar vardur
Vişālũñ cāna almaḡ rāygān bulmaḡ kadar vardur
Ne var bir himmet it şeydālar ol āşarı görsünler

III

Ruḡuñ zũlf içre gösterdũñ kıyāmetden nişānsın sen
Günüñ maḡrĩbde toḡmış fitne-i āḡir-zamānsın sen
Ser-ā-ser dehri vĩrān eyleyen genc-i nihānsın sen
Ne māhiyyetsin ayā yā neden nā-mihribānsın sen
Müneccimler 긑osunlar ḡayrı sen mekkārı görsünler

IV

Meger bir kāse içre misk-i terdür ḡırz içũn cānı
Yāḡod mũlk-i melāḡat şāhınuñ tũḡ-ı perişānı
긑onupdur bāşına yāḡod hũmā-yı baḡt-ı sultānı
İnanmaz görmiyen çāk başdan ey şāh-ı cihān ānı
‘ Araḡ-çĩnũñ çıkar ol turre-i tarrārı görsünler

V

O meh-rũ baḡt-ı ‘ Ālĩ gibi gaddār olmaḡ istermiş
Kerem semtinden el çekmiş sitem-kār olmaḡ istermiş
Muḡaşşal zũlme meyl itmiş cefā-kār olmaḡ istermiş
긑ırup ‘ aşıḡların cellād-ı hũn-hār olmaḡ istermiş⁴⁹
Yitişünler meded üftādeler yalvārı görsünler

[45a h]

⁴⁹ Metin: hunharı görsünler

227. Rūhī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Gün yüzünden aşıcak kākül-i ' anber fāmuñ
Cennet altında yā üstinde dimişler şāmuñ
- 2 Bu işāret ki denür evvel-i şām āhir-i şām
Zülfine haṭṭına dirseñ büt-i sīm-endāmuñ
- 3 Ey gönül şām-ı ğarībān diyü düşdüñ şāmā
Geçdi ammā ğam [u] endüh ile şubḥ [u] şāmuñ
- 4 Şāmdan Ka' beye varmağ gibidür zülfüñden
Şaḥfa-i ' arızıña ' azmi dil-i nā-kāmuñ
- 5 Rūhiyā şaḥlasun Allāh gözüñden felegüñ
Māh-rūlarla ' aceb revnağı vār şāmuñ

[45b]

228. Maḥfī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

Niçe şerḥ eyleyeyin şerḥa-i ḥün efşānum
Niçe keşf eyleyeyin sırr-ı ğam-ı pinhānum
Yā nice bir yağıla nār-ı dil-i sūzānum
Qalması zerre söylemege qadar imkānum
Hiç derdüm dimege kimseye yoğ dermānum
' Aşğ bir ḥālete irgürdi beni sultānum

II

Ne ğam-ı ‘aşkuñı çekmeklüge řākat vardur
Ne ki bir dem dile eglenmege rāhat vardur
Ne gözüm yaşı benüm akmaya sa‘at vardur
Gözde yem başda belā dilde cerāhat vardur
Hiç derdüm dimege kimseye yoğ dermānum
‘Aşđ bir hālete irgürdi beni sulřānum

III

Olalı ‘āşık u dildāde dil-i āvāre
Dökerem yāşumı şular gibi şurmaz yāra
Gelmiye bencileyin ‘āleme bir bī-çāre
Nice ‘arz eyleyeyin hālümü sen dildāra
Hiç derdüm dimege kimseye yoğ dermānum
‘Aşđ bir hālete irgürdi beni sulřānum

IV

Bülbül-i hāste dilüñ böyle igen zār itme
Nā-ħun-ı firşat ile çeşmini efgār itme
Gİtdüğünce çoma hicrān ile evgār itme
Küh-ı ğamda göregil ben kılıñı ‘ār itme
Hiç derdüm dimege kimseye yoğ dermānum
‘Aşđ bir hālete irgürdi beni sulřānum

V

Maħfīyem zülf-i dil-āviziñe meftün oldum
Kākülün fikri düşelden baña Mecnün oldum
Ruħlaruñ görmiyeli hāste vü maħzün oldum
Bende çün hāşılı günden güne meftün oldum
Hiç derdüm dimege kimseye yoğ dermānum
‘Aşđ bir hālete irgürdi beni sulřānum

229. (Rif atî Tahmis-i) Bâkî

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

I

Ne dilde ârzü-yı ıyş u nüş-ı şöhet-i Cem vār
Ne mānend-i şafā-yı duhter-i rez gibi maḥrem vār
Getür sākî şarāb-ı dil-güşāyı bende bir ğam var
Ne cām-ı bāde-i gülgūna beñzer yār-i hem-dem var
Ne şadr-ı gūşe-i meyḥāne gibi cāy-ı ḥurrem var

[46a]

II

Cihānda görmedüm hergiz firāk-ı yārdan müşkil
Anuñçün şabr u ārām eylemez sīnem içinde dil
Metâ' -ı kişt-zār-ı 'ömri berbād itdi ve'l-ḥāşıl
Beni 'ayb eylemeñ dā'ım olursam mest-i lā-ya' kııl
Ki bî-hüş olmasam āsūde qalmaz bende bir ğam var

III

Eger ol kīne-cū dil-ber iderse nāz u istiġnā
Anuñ şimşir-i hecründe yüzüm döndürmezem kaç' ā
Vefālar itmeyüp itse cefālar incinmezem zīrā
Ġam-ı hicrānda ḥālet var demişler ehl-i dil ammā
Mülāyim dil-ber-i şūḥun dem-i vaşlinda 'ālem var

IV

Ḥarīm-i kūyuñı cānā gelüp eyler güzer her gün
Saña ṭalib olup kühsār ile deşti gezer her gün
Hemān kelb-i 'aḳūr-āsā kimi görse ürür her gün
Ruḥuñ bāġın raḳīb-i dīv-sīret seyrān ider her gün
Yüzüñi göremez yıllarla ammā bunda ādem var

Şadā-yı nazm-ı dil-sūzuñ ser-ā-pā tutdı āfākı
 Edā-yı şı' riñüñ oldı ciñānuñ ħalkı müştākı
 Eger yād eylemezse Rif' atı gibi seni sākı
 Şafā-yı şan' at-ı tab' uñ yiter eglence ey Bākı
 Bı-ħamdi'llāh ne ğam yirsüñ eliñde sāġar-ı Cem var

[45b h]

230. Ħayretı Beg

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Lāġubāliyüz gedāyuz gerçi kim sulţānlar bizüz
 Şüretā kem kaçrayuz ma' nide 'ummānlar bizüz
 - 2 Bir birümüzle belā bezmünde dā'im şubħa dek
 'Aşğ odından yanıcı şem'-i şebistānlar bizüz
 - 3 Gūşe-i meyhānelerde dā'imā mest ü ħarāb
 Pırehen çāk idici ālūde dāmānlar bizüz
 Kūşe-i miñnetde birkaç derdmendüz gerçi kim
 Kaçma bizden zāhidā derdüñe dermānlar bizüz
- Gülşen-i rāz içre esrār-ı ħākāyık söylerüz
 Şimdilik ey Ħayretı murġ-ı hoş-elhānlar biziz

231. Bākī Efendi

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

I

Ne hengām-ı şafā-yı 'işret-i mül gibi bir dem var
Ne sâz-ı muṭrib-āsā cān-fezā-yı mürde-i ğam vār
Ne mānend-i ḥayāl-i yār bezm-i dilde maḥrem vār
Ne cām-ı bāde-i gülgüne beñzer yār-ı hem-dem var
Ne şadr-ı güşe-i meyḥāne gibi cāy-ı ḥurrem vār

II

Leb-i mey-gün-ı sākī yādına nūş eyleyüp ey dil
Ciger ḥün-ābesin nūş eyleyüp dā'im olup ḳanzil
Gerekmez 'aḳla yār olmaḳ ḥarābāt ehli ve'l-ḥāşıl
Beni 'ayb eylemeñ dā'im olursam mest-i lā-ya' ḳil
Ki bī-hūş olmasam āsūde ḳılmaz bende bir ğam var

III

Beni ol ḳaşı yā ger atmasa yābāna tīr-āsā
Kesilmez düm yanından bir nefes ḥançer gibi ḳa'ṭā
Dem-i fırḳat degüldür ḳavl-i muḥtār-ı ulü'l-ārā
Ġam-ı hicrānda ḥālet vār demişler ehl-i dil ammā
Mülāyim dil-ber-i şūḥuñ dem-i vaşluñda 'ālem vār

IV

Görem diyü seni a' yān-ı erbāb-ı naẓar her gün
Ḳapuñdan ḥalkā-i der gibi gitmez çeşm-i ter her gün
Ṭolanur seg gibi aġyār kūyuñı şām-ı seḥer her gün
Ruḥuñ bāġın raḳīb-i dīv-sīret seyrān ider her gün
Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

[46b]

Şıyup seng-i havādiş yine cām-ı bezm-i ʿuşşākı
 Elin çekse kadeh şunmağdan erbāb-ı dile sākī
 Perişān olsa cümle defter-i eşʿāruñ evrākı
 Şafā-yı şafvet-i tabʿuñ yiter eglence ey Bākī
 Bī-ḥamdi'llāh ne ğam yirsūñ eliñde sāğar-ı Cem vār

[46a h]

232. Ḥāfizī

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

- 1 Hamdü'lillah der-i meyḥāneyi gördük meftūḥ
 İçelüm cām-ı muşaffā bulalum raḥāt-ı rūḥ
- 2 Der-i meyḥāneyi gel bekleyelüm ölince
 Bizden öñden gelene bundan imiş fetḥ ü fütūḥ
- 3 Sākıyā meclis-i ʿirfāna gelüp sāğarı şun
 Gül yüzüñ karşına nüş idelüm cām-ı şabūḥ
- 4 ʿÖmr-i cāvide irüp sāye-i zülfüñde gönül⁵⁰
 İrdi bir vādeye ʿömrinde ānı görmedi Nūḥ
- 5 Ḥāfizī tövbeye gelsüñ dir iseñ ey nāşih
 Ne sen ol dünyede ne tövbe vü ne nām-ı naşūḥ

⁵⁰ Metin: gönlüm

233. Cinānī [Taḥmis-i Bākī]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

Nev-bahār oldı güzellendi ser-ā-ser 'ālem
Oldı ezhār ile her gūşe gülistānı İrem
Sīneler tōldı şafā kalmadı endūh-ı ğam
Eyledi müjde-i gül dilleri şād [u] ḥurrem
Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şebnem

II

Cūybāruñ baña ' arz itme kenārın sensüz
Bāġ-ı dehrüñ kim ider geşt [ü] güzārın sensüz
Oda yansun n'ideyin serv ü çenārın sensüz
'Ālemüñ n'eyleyeyin bāġ u nehārın sensüz
Baña sen ruḥları gülzār ile ḥoşdur 'ālem

III

Nedür ol tarz-ı rüşen şīve-i reftārunda
Nedür ol ḥüsn-i edā-nār ile güftārunda
Şabra taqat mi kalur cezbe-i didārunda
Dāne-i ḥāline baq cennet-i ruḥsārunda
Niçe şabr eylesün Allāhı severseñ ādem

IV

İderüz şavme-i küncinde iḳāmet geh geh
Ḳılaruz anda namāz itmege niyyet geh geh
Demidür bendesine luḫf u mürüvvet geh geh
Dil-i şūrīdeye ḳıl pend ü naşīḫat geh geh
Nefesüñ gelsün ayā şūfī-i nāşīḫ dem dem

Ey Cinānī pür idüp şöhret ile āfākı
 Haşre dek nāmuñ idüp devr-i felekde bākī
 Dem-be-dem sākin idüp sūz-i dil-i ‘uşşākı
 Ābdār olsa ne vār meyve-i şî‘r-i Bākī
 Urmadı kimse bu bāğ içre dağı böyle kalem

234. Cinānī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

Şehā zulm eyleme ‘uşşāka kim gāyet muḥaldür bu
 Hārāb eyler esās-ı hüsni bir gün muḥtemeldür bu
 Ne ḥikmetdür bilürken bā‘ iş-i cenk ü cidāldür bu
 Dimezsın pāy-ı būsınuñ ‘aşıq-zāra muḥaldür bu
 Öperler sâ‘ id-i simiñini iller güzeldür bu

II

İşitdüm gāyr ile yār oldugün gāyet de ‘ār itdüm
 Karārum kalmadı hep kār u bārum tār u mār itdüm⁵¹

[46b h]

235. Şulṭān Murād-ı Gāzī

mef‘ülü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ülün

- 1 Baksam yüzine zülf-i siyehkār ele girse
 Öpsem elini ruḥları gülzār ele girse
- 2 Sürsem yüzümi pāyına el virse seḥergāh
 Fırşat vire mi lebleri sükkār ele girse

⁵¹ Varak kopuktur.

3 Çäk eyledi dil haymesini leşker-i zülfün
Yazuğ mı degül ben kula serdâr ele girse

4 ‘Ayb eyleme ağladuğum ey gözleri mestân
Rağm eylemez ol ğamzesi ğaddâr ele girse

5 ‘Ahd itdi vefâ itmedi şabr eyle Murâdî
‘Arz eylemege aĥvâlümi ĥünkâr ele girse

(varak kopuk)

236. (Cinānî)

mef̄ ulü fâ‘ ilâtü mefâ‘ ilü fâ‘ ilün

Oldı Cinānî yād u şabā gibi yıqarlar
Sensüz dilinde qalmadı şabr ile iĥtiyâr
Kim derdi kim bu vech ile senden cüdâ olam
Āĥir belâ-yı hicre düşüp mübtelâ olam

237. Fevrî (Tesdis-i Şemsî)

mef̄ ulü fâ‘ ilâtü mefâ‘ ilü fâ‘ ilün

I

Güller açıldı şaĥn-ı çemen sebze-ârdur
Devrân-ı lāle mevsim-i zülf-i nigârdur
Eyyâm-ı geşt [ü] deşt [ü] zevk-i kenârdur
Hengâm-ı ‘aşq vaqt-i mey-i hoş-güvârdur
Bülbül terâne başladı evvel bahârdur
Şeydālîğum benüm yine bî-iĥtiyârdur

II

Yolında cānın itdi fedā bir kıyāmetüñ
Hāk oldu hāk-i pāyine düşdi bir āfetüñ
Od gibi yandı şevkine bir mäh-ṭal' atüñ
Yel gibi yeldi ' aşkına bir lāle behçetüñ
Şu gibi aqđı pāyine bir serv-i kāmētüñ
Dīvāne göñlümüz ne ' aceb bī-ķarārdur

III

Çün reşk-i serve eyledi nāzuñ nihāliñi
Bedr eyledi yüzüñi meh-i nev-hilāliñi
Necm-i sa' ādet itdi ' izāruñda hāliñi
Buğl etme ' arza kıl eşeri zül-celāniñi
Şaklanma mäh-i nev gibi göster cemāliñi
Görmege gün yüzüñi işüm intizārdur

IV

Ey hüsni bī-mişāl ile dillerde yād olan
Ehl-i vefāya kārı ' inād u cidāl olan
Zālīm raķıbe işi güci ' adl ü dād olan
Raħm ile yalvarursa ' ğamuñ birle şād olan
Kaçma ki bu cihānda güzelden murād olan
Fırşat deminde ' aşıkā būs-ı kenārdur

V

Ey şüret ile Yūsuf sīretde Mustafā
Nāmı Muħammed ü kamu evşā' ı Murtezā
Yazuğdur itme Fevrī' -i miskīniñe cefā
Güş it ne didi mālīk-i ṭab' -ı sūħan-sezā
Tut Şemsīnūñ naşīhatini olma bī-vefā
Geçer güzel[li]ğün demi bu rüzğārdur

[47b]

238. Cinānī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Şanmañuz ğurbetde cām-ı hoş-güvār egler beni
Ya şafa-yı gül-geşt [ü] seyr-i kenār egler beni
Bir 'aceb sevdādayın leyl ü nehār egler beni
Ğitmege mān' i düşüp bī-ihtiyār egler beni
Āh kim ğurbetde ҡaldum bir niġar egler beni
Çoқdan eylerdüm sefer bir şīve-kār egler beni

II

Dil giriftār-ı kemend-i kākül-i cānān olup
Boynı bāġlı ҡalmışam āşüfte vü ħayrān olup
Her seher aḡşām olunca bādveş pūyān olup
Tutmadum bir kār ucın āvāre ser-gerdān olup
Āh kim ğurbetde ҡaldum bir niġar egler beni
Çoқdan eylerdüm sefer bir şīve-kār egler beni

III

Ğitdi elden manşıb u ' unvān u cāh u mülk ü māl
Döndi devlet zillete ҡaldum zebün [u] pāy-māl
Yārsuz 'ıyş eylemek ben ħasteye emr-i muḡal
Hey baña niçün turursın diyü iden su 'āl
Āh kim ğurbetde ҡaldum bir niġar egler beni
Çoқdan eylerdüm sefer bir şīvekār egler beni

IV

Bir yaña ta' n-ı ' adū bir yaña cevır ü rüzgār
Gönlümü mecrūḡ ider cism-i za' ıfı bir niġar
Lāzım olmışken baña her vech ile terk-i diyār

Mümkün olmadı koyup gitmek ol serv-i şaye-vār

Âh kim ğurbetde kaldum bir niġar egler beni

Çokdan eylerdüm sefer bir şive-kār egler beni

V

Ey Cinānī gerçi imāndandur[ur] ħubb-1 vaṭan

Küy-1 dil-ber vār iken añmam vaṭan nāmını ben

‘Aşğdan dā’im çekerken dil ġam u derd ü miġen

Güşuma girmez dirġā pend-i yārān-1 gühen

Âh kim ğurbetde kaldum bir niġar egler beni

Çokdan eylerdüm sefer bir şive-kār egler beni

[47a h]

239. Bākī Efendi

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Şayd ider bāz-1 ecel bu murġ-1 cānı ‘ākıbet
Mūr [u] māra mesken olur āşiyānı ‘ākıbet
- 2 Ber olup iki kulaġum penbe-i ġassālla
Girmez olur güşuma mātem fiġānı ‘ākıbet
- 3 Bir kefenden ħırkaya başum çeküp şūfī gibi
Meşhedüm olur baña ‘uzlet mekānı ‘ākıbet
- 4 Taht-1 tende pādişāh-1 cān olup bir gün revān
Cismimüñ tābut olur taht-1 revānı ‘ākıbet
- 5 Şāġ iken bu döşenüp yaşdāndıġum taş haşır
Ķabrüm örtüsü olur her nişānı ‘ākıbet

- 6 Bir hevâdur bir ħabâb-ı cām-ı Cem gibi velî
Başumuñ peymâne olur üstühâni ‘ âķıbet
- 7 Yâr-ı Bâķîden baña cân cevheri olup revân
Şâ‘îri olur bu cism-i hâk-ı fânî ‘ âķıbet

240. Hâdî Beg

mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

I

Ruĥuñ cānâ gül-i ra‘nâ degül mi
Ana dil bülbül-i Şeydâ degül mi
Şaçuñ bir sünbül-i zîbâ degül mi
Gözüñ bir nergis-i Őehlâ degül mi
Benüm Muşliciğüm â‘lâ degül mi
Güzeller içre müstesnâ degül mi

[48a]

II

Benüm ol serv-ķadd ü ser-firâzum
Benüm ol Şîve-kâr u ‘aşķ-bâzum
Gönüller derdine hem çâre-sâzum
Ĥaste-diller zaĥmına dil-nüvâzum
Benüm Muşliciğüm â‘lâ degül mi
Güzeller içre müstesnâ degül mi

III

Yüzi gökde bedr olmuş aya beñzer
Leb-i bir lâle-i ĝarrâya beñzer
Femi bir ĝonce-i ĥamrâya beñzer
Beñi bir fülful-i zîbâya beñzer

Benüm Muşlıcıgüm ā' lā degül mi
Güzeller içre müstesnā degül mi

IV

Melāḥat mülkiñüñ sensin emīri
Gedā mīr ol şehiñ bir bir esīri
İdüp seyrān bu nazm-i dil-pezīri
Gelüñ inşāf idüñ vār mı nazīri
Benüm Muşlıcıgüm ā' lā degül mi
Güzeller içre müstesnā degül mi

V

Nedür ol şīve vü reftār efendi
Nedür ol nāz u hoş-reftār efendi
Nedür ol ḥāl-i ' anber-bār efendi
Budur Hādī sözi her bār efendi
Benüm Muşlıcıgüm ā' lā degül mi
Güzeller içre müstesnā degül mi

[47b h]

241. Şehri Beg

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 ' Aşkı setr itmek de müşkil aşkār itmek de güç
N'eylesün bī-çāre dil şabr u qarār itmek de güç
- 2 Ğaflet ile bir gözi āhūya düşdi ey gönül
Vāz gelmek mümteni' ammā şikār itmek de güç
- 3 Hātır-ı yārāmı da elden komağ lāyık degül
' Aşık-ı şūrīde n'itsün terk-i yār itmek de güç

- 4 Nār-ı ʿ aşkı şaklamak müşkil egerçi ʿ aşıkā
Her zamān kūyında varup āh u zār itmek de güç
- 5 Düşdi baħr-ı ʿ aşka da Şehrī gönül bir gevhere
Fārīg olmak müşkil ammā der-kenār itmek de güç

242. Hüdāī Beg

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

I

Ey ruħ-ı bāğ-ı leṭāfetde gül-i hāndānum
Tutdı bülbül gibi dünyā yüzini efgānum
Az ƣalupdur ƣıƣa burc-ı bedenümden cānum
Ey lebi derd ile hikmeti ile Loğmānum
Şerbet-i vaşluñ ile eyle benüm dermānum
Düşmesün boynıña hecrüñle ölürsem ƣanum

II

Niçe bu derdüñe bu dīde-i terler niçe bir
Niçe bir zāyiʿ ola bunca güherler niçe bir
Āh idüp ḥasret ile şām [u] seherler niçe bir
Nār-ı ğamda niçe bir yaña cigerler niçe bir
Tutdı āfāƣı meded derd-i dil-i sūzānum
Ġarazun cevır ü cefā ise yiter sulṭānum

[48b]

III

Ben senüñ pādīşehüm bende-i fermānuñ olam
Pāyimāl-i ser-i gisūy-ı perīşānuñ olam
Ƙaşlaruñ yāyına biñ cān ile ƣurbānuñ olam
Bir iki gün bu fenā tekyede mihmānun olam

Saňa lâyıķ mıdur ey ĥusrev-i ‘ âlî-şānum
Baňa zıulm eylesün çarĥa çıķa efgānum

IV

N’ola yanuñda senüñ sehv ile etdümse günāh
Baňa bağışla güzel bāşuñ için eyle nigāh
Ķul günāh itse dem olur ki bāğışlar anı şāh
Baňa raĥm eyler isen raĥmet ide saňa Allāh
Yüzüme bir gülebaķ tā ki sevinsün cānum
Dest-i luţfuñla yapılsun bu dil-i vîrānum

V

Varayın derdüñ ile ‘ âleme rüsvāy olayın
Düşeyin tağlara Mecnūn gibi ‘ uryān olayın
Sāyeveş mihrüñle ĥāk ile yeksān olayın
Genc-i ‘ aşkuñla Hüdāî gibi vîrān olayın
Bāğ-ı ĥüsn içre şalın serv gibi ey cānum
Şulasın yollarıñı dîde-i ĥün-efşānūm

[48a h]

243. Dānişî

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün

- 1 Baňa ‘ arz eyle cemālūñ meded ey kıble-i ĥacāt
Yüzüñi görmege her dem iderüm Ĥaķķa münācāt
- 2 Zāhide zühd ü ‘ ibādet bize hem-dem mey-i gülgün
Ehl-i ta‘ āte değışmez cāhını ehl-i ĥarābāt
- 3 Ehl-i ‘ aşkuñ olımaz menzil-i maķşudına vāşıl
Niçe yıl zāhid[ā sen] eyler iseñ Ĥaķķa ‘ ibādāt

- 4 Kimi kim eyledi bir laḥza murād atına vāşıl
Anı Leclāc-ı felek rūḥın alup eyledi māt
- 5 Niçe dīvāne-i ‘aşq olmayayum Dānişī ben kim
O perī ruḥ baña ‘arz eyledi cemālını bi’z-zāt

[49b]

244. Fevrī

mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün

I

Gitdüm ğam-ı niġār ile kūy-ı melāmete
Oldum esīr cevr ü cefā vü nedāmete
Düşdüm firāk-ı ḥasret-i derd-i seḳāmete
‘Ömr āḥir oldı çıkmadum ayruḳ selāmete
Vā ḥasretā ki irmedüm o serv-ḳāmete
Vā firḳatā ki ḳaldı ḥasret ḳıyāmete

II

Derdā ki firḳat irdi baña ‘aşq ola didi
Ḥaṭṭuñ mişāl irişdi ecel merḥābā didi
Şoḥbet bedenden el yudı yā Hū saña didi
Cān bir yana çıḳardı gönül bir yaña didi
Vā ḥasretā ki irmedüm o serv-ḳāmete
Vā firḳatā ki ḳaldı ḥasret ḳıyāmete

III

Nār-ı firāk yaḳdı tenüm eyledi türāb
Mihr-i ġarāmı gözlerümi eyledi pür-āb
Oldum hevā-yı ‘aşq ile āvāre çün ḥabāb
Gülzār-ı ‘ömrüm eyledi bād-ı fenā ḥarāb

Vā ḥasretā ki irmedüm o serv-ķāmete

Vā firķatā ki ķaldı ḥasret ķıyāmete

[49b h]

245. Ḥayretī

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

1 Seyrāna çıķdı sīm-bedenler taraf taraf
Şalındı yine serv-i çemenler taraf taraf

2 Bülbül gibi her ehl-i dil fiğana başladı
Açıldı güldi ğonca-dehenler taraf taraf

3 Ben gülsitāna varıcaķ el şundi her biri
Dāmānum aldı tutdı dikenler taraf taraf

4 Bülbül[ler] oldı ḥār-ı belā[lar]da mübtelā
Bezm-i şafāda zāğ u zağanlar taraf taraf

5 Künc-i belāda sensin hemān ey[ā] Ḥayretī
Zevķ [ü] şafāda cümle filānlar taraf taraf

(varak kopuk) [50a]

246. 'Ubeydī (Taḥmis-i Ğazel-i Muḥibbī)

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

Rāh-ı 'aşķıñda nigāruñ şu ķadar çekdüm elem
Kalmadı çekmedüğüm ğussa vü endūh [u] elem
Kana ğarķ olsa gözüm yaşı 'aceb mi her dem

Baňa her demde [durur] derd ü belâ miħnet ü ğam
Müşkil işdür ki kişi tuta sitemkâr etegin

II

İtmege gülşen-i ‘âlemde dilüm ‘ıyş u ıarab
Bulmadum bir güli bîzâr idüp sa‘ y-ı taleb
Ben çeküp derd-i hezâr [u] endüh [u] ta‘ b
Müdde‘î dâmen-i dildâra iriše ne ‘aceb
Çanda kim açıla gül tutar anuñ ħâr etegin

III

Ğam-ı ebrûsı ile kıaddüñ eger olsa hilâl
Tâkıatüñ tâk idüp za‘ f seni itse ħayâl
‘Arz-ı ħâl eylemege kıalmadı ğüftâra mecâl
Ĥâbda yârı bulup fırsat ile bûsesin al
Kıayıyup ħıřma gelürse kıoma inkâr etegin

IV

Ey ‘Ubeydî dil-i pür-ğamda şafâ kıalmadı çün
Çekmedüğüm bu cihân içre belâ kıalmadı çün
Ol peri itmedüğü cevır ü cefâ kıalmadı çün

Ey Muħıbbî ben-i Âdemde vefâ kıalmadı çün
Sen de Mecnûn şıfat tut yüri tağlar etegin

247. Ğamî

fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün

I

Dün ğörüp dil-beri olsun bre ğaddâr didüm
Gelmedüñ yanuma gitdüñ kıanı iķrâr didüm
Ne revâ yâr ola senüñ ile her ħâr didüm

İdesin cān u cihāndan beni bīzār didüm
Bülbülün zāruñ işit ey gül-i gülzār didüm
‘Ahd ü peymānıñı gel eyleme inkār didüm
Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm
Va‘de-i vaşla hilāf eyleme zinhār didüm

II

Luṭf idüp döndi baña hışm ile ol yār didi
Ne ne virdün alamazsın şu baña bār didi
Senün için baña çok ta‘n ider ağıyār didi
Varayum hānıña bir şeb yiter ol nār didi
Şunayın ağızıña hoş la‘l-i şeker-bār didi
Dehenünden bu haber çıkmaya zinhār didi
Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm
Va‘de-i vaşla hilāf eyleme zinhār didüm

III

Ey leb-i mül saçı sünbül yüzi gül-nār didüm
Başuma eyledi dünyâyı gamuñ dār didüm
Çekerüm çünkü senün cevruñi her bār didüm
Hıdmetinde kuluñam bir dilegüm vār didüm
Hasretün eylemeden cān u dile kār didüm
Merhem-i vaşlıñı ben haste dile şar didüm
Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm
Va‘de-i vaşla hilāf eyleme zinhār didüm

IV

Beni gerçek sever isen bire bī-kār didi
Seg raķibe dilek eyle yūri yalvār didi
Göndere saña beni şāyed o mundār didi
Yāhūd öldür ol iti vü bizi kırtar didi

Göresin meyl-i muḥabbetde vefā-dār didi
Niçe şayd olur imiş ‘aşıkına dildār didi
Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm
Va‘ de-i vaşla ḥilāf eyleme zinhār didüm

V

Söylesem ‘aşkuñ ile ta‘ n mıdur eş‘ār didüm
‘Āşıkun kārı degildür güzelüm ‘ār didüm
Künc-i ḥasretde benüm derd ile bīmār didüm
Vaşla eyler iseñ sen bize tīmār didüm
Gelesin diyü seni cān ḳatī umār didüm
Gözlerüm şubḥa degin derd ile bīmār didüm
Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm
Va‘ de-i vaşla ḥilāf eyleme zinhār didüm

VI

Yiter olduñ Ġamiyā hecr ile ğam-ḥār didi
Ḥāne-i ḳalbūñi teng itmesün efkār didi
Vāruram bekleyesin dār ile dīvār didi
Bu gice ‘arz iderem çeşmiñe didār didi
Sırrıñı eyleme tek kimseye izḥār didi
Şubḥ-dek saña ḳılam vaşlumı işār didi
Meded Allāh severseñ meded ey yār didüm
Va‘ de-i vaşla ḥilāf eyleme zinhār didüm

[50a h]

248. Bāḳī Efendi

mef‘ ulü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün

- 1 Nām u nişāne ḳalmadı faşl-ı bahārdan
Düşdi cemende berg-i dıraḥt ‘itibārdan

- 2 Eşcâr-ı bāğ hırka-i tecrīde girdiler
Bād-ı hazān çemende el aldı çenārdan
- 3 Her yañadan ayağına altun aķup gelür
Eşcâr-ı bāğ himmet umar cüy-bārdan
- 4 Şahn-ı çemende tırma şalınsun şabā ile
Āzādedür nihāl⁵² bugün berg ü bārdan
- 5 Bākī çemende hayli perīşān imiş varaķ
Beñzer ki bir şikāyeti vār rüzgārdan

249. Fevrī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Bir dem idi hem-dem olmışdum bugün sen şāh ile
İşigün hākün değışmezdüm serīr-i māh ile
‘ Aşķ u meşķ eyledi ğamzeñ bu dil-i āĝāh ile
Çünki vaşluñdan beni dūr eyledün ikrāh ile
Haste dil alışmayup ol ğuşsa vü bārgāh ile
Hem-dem oldum ‘ aşķa yoldaş zār oldum āh ile⁵³
Rāh-ı hicrānı dutup birkaç nefer hem-rāh ile
Gönlümün tıflın koyup sen āfet-i dil-hāh ile
Ben diyār-ı ğurbete ğıtdüm firāķ-ı āh ile
Gönlümü cānā saña ışmarladum Allāh ile

⁵² Metin: nihan

⁵³ Bu mısranın vezni bozuktur.

II

‘Arza kılduñ nāgehān bir kez ‘izāruñ alını
Eyledüñ ol al ıla cānā dil almağ alını
Çünkü alduñ göñlümi zabṭ eyledüñ aḥvālını
Şormaz olduñ ben zaīf-i nātüvānuñ ḥālını
Düşmenüñ gūş itdürüp biñ dürlü kı̄l ü kı̄lını
Döymedüm şundum belā-yı hecre vaşluñ bālını
Dūd-ı āhumdan giyüp ol dem seyāḥat şālını
Ḥayderī olup koyup yanında dil abdālını
Ben diyār-ı ğurbete gitdüm fiğān-ı āh ile
Göñlümi cānā saña ışmarladum Allāh ile

III

Şāf idi mābeynümüzde şol mey-i ḥamrā gibi
‘İşret eylerdük iki remz-i ḳadeh peymā gibi
Ḥāk olurdum ayağında cür‘a-i şahbā gibi
Yüz çevirdüñ çünkü benden dīde-i bīnā gibi
Meh gibi her-cāī olduñ cevır idüp dünyā gibi
Başum aldum yalnız mihr-i cihān-ārā gibi
Şehriñi terk eyleyüp şūrīde dil şeydā gibi
Bağlayup saña dil-i dīvāneyi rüsvā gibi
Ben diyār-ı ğurbete gitdüm fiğān u āh ile
Göñlümi cānā [saña] ışmarladum Allāh ile

IV

Āşnā olduğ senüñle bir zamān ğam-ḥānede
‘Iyş u ‘işret eyledük çok demler ol kāşānede
Luṭf u iḥsānına kārūñ baña her peymānede
Çünkü terk itdüñ beni ‘ālemde bir vīrānede
Cümle derdüñi kıoyuban bu dil-i dīvānede

Kimse baña rahm itmez oldu dost bî-gānede
Gördüm āhir sūd yok efsūn ile efsānede
Gönlümü koyup mücāvır ol sa'adet-hānede
Ben diyār-ı ğurbete gıtdüm figān u āh ile
Gönlümü cānā [saña] işmarladum Allāh ile

V

Fevriyem cānā baña evvel çoğ itdūñ himmeti
Eyledūñ maḥsūd.-ı ā' dā ḥayli virdūñ raġbeti
Döne döne itdūñ üftādeñle 'ıyş u 'ışreti
Çün revā gördūñ baña āhir cefā vü firqati
Kudretüm yok çekmege gördüm belā-yı ḥasreti
Şabra taqat kalmadı nā-çār kıldum hicreti
İhtiyār idüp ğam u hecr ü 'azāb-ı rıḥleti
Kūy-ı dil-ḥūnuñda koyup bu dil-i pür-ḥayreti
Ben diyār-ı ğurbete gıtdüm figān u āh ile
Gönlümü cānā [saña] işmarladum Allāh ile (50b h)

250. 'Ubeydī Beg

mef'ülü mefā'ılün mef'ülü mefā'ılün

- 1 Derdūñ ne behey 'āşık bî-çāre neden olduñ
Bir yerde qarāruñ yok āvāre neden olduñ
- 2 Doğunmadı çün saña tır ü müjesi yāruñ
Ey sine-i mecrūḥum pür-yāra neden olduñ
- 3 Bir ğonca sevüp ey dil ḥār-ı ğama mı düşdūñ
Gül gibi bu gülşende şad-pāre neden olduñ

4 Ol mihr-i cihān-ārā oldı mı gözüñden dūr
Ey gözlerümün yaşı seyyāre neden olduñ

5 Pā-māl-i muḥabbetsin yoḡdur başıña çāreñ
Çaḡ böyle ‘Ubeydī sen bī-çāre neden olduñ

[51a h]

251. Selīḡī Beg

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Sen baña gül bülbül-i nālān olayın ben saña
Sen baña şeh bende-i fermān olayın ben saña

2 Baña te’sīr eyledi keyfiyyet-i esrār-ı ‘aşḡ
Bārī gel qarşumda dur ḡayrān olayın ben saña

3 ‘Iyd u vaşla ırgürüp ḡurbān iderseñ ‘āşıḡı
Ey kemān- ebrū güzel ḡurbān olayın ben saña

4 Çünki göñlümde yir itdün ḡaçma cānā sīneden
Sen baña genc-i nihān vīrān olayın ben saña

5 Niçe yıldır kim ölümlüñdür Selīḡī derdmend
Dimedün bir gün aña dermān olayın ben saña

[51b]

252. Fevrî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Cân çıkarsa küy-ı firqatde ğam-ı dildârdan
Baş giderse ' aşk içinde cünbiş-i aġyârdan
Câme-i ten yansa nâr-ı sîne-i bîmârdan
Tâc-ı ser düşse hevâ-yı âh-ı âteş-bârdan
El çeküp hep bâş u cân u cübbe vü destârdan
Geçmeyem hergiz belâ-yı derd-i ' aşk-ı yârdan
Dönmeyem kâl u belâdan itdügüm ikrârdan

II

Nâzır isem nergise ol ğamze-kârı terk idüp
Mâil isem serve ol kıadd-i çenârı terk idüp
Kâil isem gülşene ol gül-' izârı terk idüp
Tâlib isem hürîye ruhsâr-ı yârı terk idüp
Mâil isem kevşere la' l-i nigârı terk idüp
Kân'î isem cennete ruhsâr-ı yârı terk idüp
Rûz-ı maşşer zâhidâ maşrûm olam didârdan

III

Başda dâġ-ı hâl-i ruhsârûñ kıaranfil vardur
Didede çeşmüñ hayâli nergis-i bîmârdur
Tende zaġm-ı tîr-i müjġanuñ gül-i bî-hârdur
Dilde fikr-i âteş-i la' l-i lebüñ gül-nârdur
Bâġ-ı cânda nahl-i kıaddüñ serv-i hoş-reftârdur
Çeşm-i mijġanum ruhuñ ' aksiyle bir gülzârdur
Kim anuñ eţrâfına havlı çekilmiş hârdan

IV

Ol şanem kūyına eylerseñ sa' âdetle sefer
Yoluñ izin açuğ olsun lîk ey bād-ı seher
İşigüne yüz sürüp benden du' â itdükde ger
Deyr-i miñnetde şorarsa çekdügüm ğamdan haber
Diyesin şimdi belā-yı hecr ile ey sîm-ber
Şöyle za' fum vār ki bir dīvāra söykensem eger
Peykerüm teşhîş olunmaz şüret-i dīvārdan⁵⁴

V

Cān [u] dilden vār u yoğı ' aşıkam didüm saña
Virsem olmaz mı dehān-ı la' lüne ey bî-vefā
Didi ancak bunlara dünyā vü ' uqbādur bahā
Ben tereddüd eyleyüp bakup тұrurken her yaña
Güş-ı cānā irdi hātifden bu beyt-i cān-fezā
İrmek isterseñ dehān u la' l-i yāra Fevriyā
Geç iki ' ālemden el çek cümle yoğdan vārdan

253. **Қыяси**

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

N'ola bîzār olur isem dil-i nālānumdan
Cānuma geçdi uşandırdı beni cānumdan
Kimse efgānum ucundan geçemez yanumdan
Gözlerüm dahı döker yaş yirine қанumdan
Kime feryād ideyüm nāle vü efgānumdan
Kime қан ағlayayum dīde-i giryānumdan

[52a]

⁵⁴ Metin:didardan

II

Bükülüp kaçlarınunñ fikriyle yāy oldum
Gözlerüm görmez olup bī-ser ü bī-pāy oldum
Cümle zārüm duyulup ʿāleme rüsvāy oldum
Näleler bağrumı deldi görüñüz nāy oldum
Kime feryād ideyüm nāle vü efgānumdan
Kime қан ağlayayum dīde-i giryānumdan

III

Beni kul itdi yürürken başuma āzāde
Şimdi bakmaz yüzüme hem-dem olup her yāda
Ne bu қанlu yaşuma rahm ider ol beg-zāde
Ne bu efgānumı dinler bu fenā dünyāda
Kime feryād ideyüm nāle vü efgānumdan
Kime қан ağlayayum dīde-i giryānumdan

IV

Görmeyelden berü ol şemʿ-i ruḡ-ı cānānı
Rüz [u] şeb ağlamadan dīdemi kıldı fānı
Ey baña yoқ mı diyen nālelerüñ oranı
Degme derd ile diñilmez n'ideyin efgānı
Kime feryād ideyüm nāle vü efgānumdan
Kime қан ağlayayum dīde-i giryānumdan

V

Ey Қıyāşī āh-ı hicrān olalı yoldaşum
Rāh-ı miḡnetde benüm zehr ü ğam oldı aşum
Seyle virüp bu cihānı benüm āḡir yaşum
Her şeb efgān ile gel diñle belālı başum
Kime feryād ideyüm nāle vü efgānumdan
Kime қан ağlayayum dīde-i giryānumdan

[51b h]

254. Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Nergis üzre berg-i zerd ü jäleler kim vardur
Er çerāğına dizilmiş dirhem ü dinārdur
- 2 Mantıķu't-ṭayr oķumağā başladı murğ-ı çemen
Gūşe-i gülzār şimdi külbe-i ' Atṭārdur
- 3 Ṭutdı başın tışeye ol kim ğam-ı Şīrīn ile
Ehl-i ' aşķ içre anuñçün Küh-ken serdārdur
- 4 Gevher-i eşküm eriyüp şu gibi aķsa n'ola
Böyledür aḥvāl[i] her kim ' aşık-ı dīdārdur
- 5 Bākīyā ol āftāb-ı ' ālem-ārā germ olup
Māhdan ğarrā yirüm var dirse vechi vardur

255. Şenā'ī Beg

mef' ulü mefā' ilün mef' ulü mefā' ilün

I

Bulur çü fenā āḥir қаşr-ı felegüñ bāmı
Қalmaz қafes-i tende cān murğı çün ārāmı
Gel ' ālem-i bākīye ' azm eyle қıl iķdāmı
Ammā reh-i zecr ile hiç virme aña kāmı
Ey ṭālib olan ' aşık fehm eyle serencāmı
Her dem oķı bu beyti nūş it mey-i gül-fāmı

Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī
*Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī*⁵⁵

II

Ey āşık-ı ğam- dīde kendözünü ihyā kııl
Tıfl-ı dil[i] vir ‘ aşka şūrīde vü şeydā kııl
Hep mazhar-ı esmādur eşyā‘ yı temāşā kııl
Zākir olup esmāya fikri[ni] müsemmə kııl
Nefsiñi selāmet it rūḥ gibi hüveydā kııl
Zıkr eyleyüp Allāhı bu maṭla‘ ı inşā kııl
Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī
Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī

III

Ervāḥ-ı mücerretten ger bir ḥaber isterseñ
Yā ‘ ālem-i kıtsiye seyr ü sefer isterseñ
Del ney gibi baĝruñ[1] şehd ü şeker isterseñ
Dil āyīnesin pāk it ilhām u fer isterseñ
Deryā-yı muḥabbetden dürr-i güher isterseñ
Bu maṭla‘ ı yād eyle nefse zafer isterseñ
Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī
Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī

IV

Ol muṭma ‘ in ey ğāfil gel kesb-i kemāl eyle
Noḫşānıñı tekmiñ it hem fikr-i me‘ āl eyle
Ḥaḫḫ söyle işit ḫaḫḫı bāṭıl dili lāl eyle
Gün gibi egüp ḫalbün ḫaddüñi hilāl eyle
Gel pūte-i ‘ aşḫ içre baḫ ḫalbüñi ḫāl eyle
Her dem oḫı bu beyti kendüñe mişal eyle

⁵⁵ Sufi bir kadeh şarap çekmezse safi olmaz, ham olanın olgunlaşmak için çok yolculuk yapması lazımdır.

Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī

Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī

V

‘İlmüñ ile olup ‘āmil eyle özüñ ihyā

Bil Hāyy-ı Qādīmi hem añla ne durur Mevlā

Nefsiñi idüp rāzı bul mertebe-i uz mā

‘Ālim olup esmāya kendüñi kı lup deryā

Cāhil göremez haqqı zulmetde qalır a‘ mā

Bu maṭla‘ı yād it unutma şağın aşlā

Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī

Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī

VI

Fikr eyle nedür hikmet añla ne durur qayyūm

Bil aşl-ı vüçüduñ[1] nefsiñi idüp ma‘ lūm

Bu ‘ālem-i lezzetden zann itme ānı mev hūm

Marziyye idüp nefsiñ nerm eyle anı çün mūm

Şānında budur hālet oldı çün ezel mersūm

Bu beyti tezekkür kı l qalbüñe idüp merķūm

Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī

Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī

VII

Şāh ol yedi iqlīme hük m it yedi deryāya

Qahr eyleyüp a‘ dāyı luṭf eyle ehibbāya

Nefsiñi idüp rāzı çün la‘ l-i girān-māye

Var kürsiyi seyr eyle çık ‘ arş-ı mu‘ allāya

Cān gözin açup baq ol şāhid-i zībāya

Bu beyti Şenā’i sen kendüñe idüp māye

Şūfī ne-şevēd şāfī tā der ne-keşed cāmī

Bisyār sefer bāyed tā puhte şevēd hāmī

[52a h]

256. Bākī Efendi

mef̄'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1 Yazmış debīr-i hikmet ezel şafha-i güle
Bülbül terennüm eylese her bār gül güle

2 Şol deñlü itdi güllere bülbül şetāreti
Düşdi çemende kaçre-i şebnem güle güle

3 Sīnemde zāhmum içre olan penbe-i fetīl
Şol yāsemīne döndi ki қorlar қaranfile

4 Müşgīn şaçuñda ey yüzi gül cān-ı nā-tüvān
Şol riştedür ki bağlana bir deste sünbüle

5 Bākī çemende şīşe yine қulқul eylese
Muṭrib terāne başlayıcaқ olsa bülbüle

[52b h]

257. Şemsī Paşa Gazel

mef̄'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1 Gitdüm diyār-ı ğurbete cānān unutmasun
Añsun cefā ile beni tek yār unutmasun

- 2 Yād eylesün raķībe beni rāḥat olmasun
Çeksün cefāyı eylesün efkār unutmasun
- 3 Ben ğonca gibi ‘ aşķ ile ҡan yutduğum müdām
Bezm-i çemende ol gül-i bī-ḥār unutmasun
- 4 İtsün du‘āyı ḥāṭıra geldükçe gāh gāh
Ḥaddüm degül [velī] beni her bār unutmasun
- 5 Gözden ırāđum beni itsün dile yaķın
Şemsī ҡulunu ḥazret-i ḥünkār unutmasun

[53a]

258. Nesimī

mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ūlün

- 1 Yüzün muşḥafdur ey rūḥ-ı muşavver
Te‘ālā şānuhu Allāhu ekber
- 2 Sekiz ҡapusu var cennāt-ı ‘ Adnin
Қaşuñla kirpüğüñ zülfüñ mu‘ anber
- 3 *Elem neşrāḥ şaçuñ Ve’ş-Şems yüzün*
Boyuñ tūbā lebüñdür āb-ı Kevşer
- 4 ‘ İyān oldu lebüñ ‘ aynında ol şu
Ki ğarķ oldu cihān baḥrında peyker

- 5 Tenüñ ĩininden oldu ĩalķa ervāĥ
Te' ālā' llāh zihī pākīze cevher
- 6 Sücüd eyler ruĥı zülfüñ ķatına
Ay ile encüm ü ĥurşid-i ĥāver
- 7 Felek ĥüsnünde ĥayrāndur melek lāl
Ne deryāsın ne ma' densin ne gevher
- 8 Rumūzın bilmeyen beytü'l-ĥarāmuñ
Ne bilsün kim nedür miĥrāb u minber
- 9 Ser-ā-ser nūr-ı muĥlaķdur vücüduñ
Ne māhiyyetsiñ ey zāt-ı mużahher
- 10 Meger şem'-i tecellidür cemālüñ
Ki nūrından cihān oldu münevver
- 11 Nesimīñ sözi ĥaķķdur Ĥaķı bil
Ki Ĥaķķdur ki anuñ dilinde söyler

259. Nesimī Gazel

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Kim eydür kim yüzüñ gül-nāra beñzer
Ki yüzüñ nūr ile hem nāra beñzer

- 2 Yanağũ cennetũ ħandān gülidür
Velī anuñ firāķı ħāra beñzer
- 3 Yüzüñdür şūret-i Allāh u Raĥmān
Kim eydür kim anı ruĥsāra beñzer
- 4 Süzülmiş gözlerũñ sağ u selāmet
Velīkin baķıķı bīmāra beñzer
- 5 Şaçuñ bũyı Mesihānuñ demidür
Kim eydür nāfe-i Tātāra beñzer
- 6 Egerçi kaşlaruñdur fitne başı
Ĥarāmī gözlerũñ ‘ ayyāra beñzer
- 7 Şaçuñ esrārıñı zāhid ne bilsün
Ki tesbīĥi anuñ zünnāra beñzer
- 8 Faķīĥ ādem ħatında secde kılmaz
Bu dīvũñ ĥilķati emmāra beñzer
- 9 Gel ey şũfī vü terk eyle bu siĥri
Ki Mũşānuñ ‘ aşāsı māra beñzer
- 10 Güneş beñzer didüm şol yüze heyhāt
Ĥaçan şol yüz [ki] her astāra beñzer

[53b]

- 11 Muḥabbet muḥkem işdür ğāfil olma
Bu kārı şanma kim her kāra beñzer
- 12 Ne gündür yā Rabb ol dil-ber cemālūñ
Kim aḥşāmı anuñ envāra beñzer
- 14 Saña beñzer cihānda kimse yoḡdur
Meger ḥūrī kim ol bir pāre beñzer
- 15 Şafāsuz şūfī dā'im ḳayḡııudur
Bu ma' nīden ki bu tīmāra beñzer
- 16 Nesimī *künt-i kenzūñ* ma' denidür
Ḥadīsi lü'lü-i şhvāra beñzer

[53a h]

260. Bākī Efendi

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

- 1 Ḥalḳa ḥalḳa zūlf ki ol ḥaṭṭ u ḥāl üstindedür
Şekl-i ṭuḡrādur mişāl-i bī-mişāl üstindedür
- 2 'Arız-ı gül-gūnuñ ḥāl-i fettānuñ senūñ
Fitneden ḥālī degül her laḫza āl üstindedür
- 3 Sā' id-i sākī ile cām-ı mey-i gül-gūna baḳ
Bir gül-i sīr-ābdur gūyā nihāl üstindedür

- 4 Naş-ı hadd-i lāle-reng ol ‘arız-ı pākīzede
Berg-i güldür gūyiyā āb-ı zülāl üstindedür
- 5 ‘Āşık-ı bī-çāreler bād-ı belā altındadır
Dermend üftādeler görseñ ne hāl üstindedür
- 6 Mīmdür gūyā dehānuñ şafha-i mäh üzredür
Sīne beñzer şāne-i zülfüñ ki şāl üstindedür
- 7 Rūy-ı bahtı bedr olur burc-ı şerefde ‘ākıbet
Her ki mäh-ı nev gibi kesb-i kemāl üstindedür
- 8 Çarh yüz döndürmedün gülşende ‘ıyş it Bākīyā
Sebzeler zībā hevālar i‘tidāl üstindedür

261. Nesīmī

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Ehl-i ĩmān ısları şol demde inkār itdiler
Ol Hüseyniyi Haleb şehrinde berdār itdiler
- 2 Kādīlar fetva virüben haqqı bātl kıldılar
Küfr idüp ĩmāna gelmez gelmege ‘ār itdiler
- 3 Seyyide cevr itdiler zulm ile haqqı başdılar
Aşsen-i taqvime gör kim niçe inkār itdiler

- 4 Hakk baña söyle didi emr itdi ben de söyledüm
Sözlerüm destân idüp ‘âlemde tekrâr itdiler
- 5 Bileyüp bıçaqları çünkim tenime kıydılar
Şağ iken ben miskini gör nice bîmâr itdiler
- 6 Yüzdiler çünkim çıkardılar Hüseynüñ tenini
Yas dutup gökde melekler cümlesi zâr itdiler
- 7 Ey Nesimî vâşıl olduñ Hâlîk u Raḥmâna sen
Cennetü’l mevâ bulup yerüñ gülzâr itdiler

262. Nesimî

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 Cānuma cāndan ne kim gelse cigerler ağırmaz
Hakk bilür bir nüş için biñ niş iderler ağırmaz
- 2 Āşnâlıkdan mıdur ya Hakkı sevmekden midür
Cismimi ser-tâ-kağem biñ kez yüzerler ağırmaz
- 3 Hakk şarâbın içeñ [‘âşık] yüregi sindān olur
Biñ çeküp sindāna ursañ zerre sindān ağırmaz
- 4 Şiṣemi ben taşa çaldum Hakkı izhâr eyledüm
Ondan aḥvâl ağırdı ‘ârif başarlar ağırmaz

- 5 Gör zâhid fetvâsından şoydılar nâ-ḥaḳḳ meni
Ḥaḳḳ bilür senden şehâ gerçek nazarlar aḡrımaz
- 6 Degme nâmerdüñ kaçan meydân içinde yeri vār
Er bilür meydân ḳadrin kim ḳaderler aḡrımaz
- 7 Zâhidüñ bir parmaḡın kesseñ döner Ḥaḳdan ḳaçar
Gör bu gerçek ‘ aşığı ser-pâ şoyarlar aḡrımaz
- 8 Ey *Ene’l Ḥaḳḳ* sözlere münkir olan kâfir yezîd
Manşürî bu ma‘ nîde dâra çekerler aḡrımaz
- 9 Şoyın ey murdâr silahlar Nesimîñ tenin
Bunca nâ-merdi görüñ yarar ḳanarlar aḡrımaz

263. Nesimî

mef’ülü mefâ’îlü mefâ’îlü fe’ülün

El minnetü lillah ki bugün yârumı buldum

Gönlümde ṭuran dil-ber-i dildârumı buldum⁵⁶

[53b h]

264. Bâḳî Efendi

mef’ülü fâ’îlâtü mefâ’îlü fâ’îlün

- 1 Baḡş itmesün ‘ izâruñ ile encümende şem‘
Ḳanda çerâḡ-1 mâh-1 şeb-efrüz ḳanda şem‘

⁵⁶ Varak kopuktur.

- 2 Çün şubḥ olunca bellü olur yüzi qarası
Germ olmasun [o] ḥüsn ile ey mäh iñende şem⁵⁷
- 3 Bād-ı ḥazān irişmeden ir şahn-ı bāğa kim
Bezm-i bahāra nergis olupdur⁵⁸ çemende şem⁶
- 4 Olsun çerāğı ruḥlarınuñ rüşen ey şanem
Yağduḡca mihr ü mäh bu deyr-i kühende şem⁶
- 5 Bākī ʿaceb mi şīʿr-i dil-efrūzuñ itseler
Erbāb-ı ʿaşḡ cem⁶ olıcaḡ encümende şem⁶

[54a]

265. Nesimī

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

- 1 [Gıtmeḡe ʿazm eylemişseñ ey dil-ārām eyleme
Hasbeten lil ʿlāh beni bī-şabr u ārām eyleme]
- 2 [Dāne-i müşḡin-i ḥālin göñlümi şayd eyledi
Bu tütülmüş şayda şāhā zülfüni dām eyleme]⁵⁹
- 3 Zülfüñ[i] berg-i gül üzre ey perī taḡıtma kim
Bunca göñli yanmışın sevdāsın ḥām eyleme

⁵⁷ Metin:Germ olmasun igende ḥüsn ile ey mäh şem⁶

⁵⁸ Metin:olup er

⁵⁹ Varak kopuk olduğundan ilk iki beyti biz ekledik.

- 4 'Ömrümün şubhı yüzündür bahtumun şâmı saçun
Gitme ey dil-ber gözümden şubhumı şâm eyleme
- 5 Rind [ü] kallâsem baña zâhid dime ey müttakî
Lâubâlî 'âşıkı 'âlemde bed-nâm eyleme
- 6 'Aşkıñı terk etmek ister gönlüm ammâ çîn degül
Yâ ilâhî kimseyi sen bed-ser-encâm eyleme
- 7 Çeşme-i la' lün meyinden bir kadeh şun sâkıyâ
İştiyâkıñdan Nesimî gözlerin câm eyleme

266. Nesimî Gazel

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Ey cemâlün şafhasından Hıtm-i Kurân buldum uş
Şaçmün her târesinden küfr [ü] imân buldum uş
- 2 Çün hidâyet eylemiş Hakk yüzüne nür-ı ezel
Tal' atun Ve'sş-şems yüzün mâh-ı tâbân buldum uş
- 3 Ey sekiz cennât-ı 'Adni 'arz iden zâhid baña
Men bugün yârün cemâlünden ki Rıdvân buldum uş
- 4 Ey cihânun zulmetinden istiyen âb-ı hayât
Gör ki ben yârün lebünden âb-ı hayvân buldum uş

- 5 Cevrine kıldum taḥammül şabr idüp yāruñ müdām
Derde dermān andan oldı imdi dermān buldum uş
- 6 Ey Nesīmī vech-i Allāhuñ kelām[ıdur] yüzün
Kim bu vech ʿullāh içinde faẓl-ı Raḥmān buldum uş

267. Aḥmedī

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

I

Sākī-i vaḥdet elinden içmişem men cām-ı şāf
Mest-i dünyā şanmāñuz kim söyleyem biñ dürlü lāf
Murğ-ı ʿAnkāyem ki ʿuzletde maḳāmum Kūh-ı Kāf
Söylemezin Ḥaḳḳ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

II

Ṭaʿ n iderse rāzīyam men müstmende şeyḫ ü şāb
Geçmişem dünyāda vü ʿuḳbāda itdüm ictināb
Çün baña künc-i kānaʿ atde açıldı feth-i bāb
Söylemezin Ḥaḳḳ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

III

Ḥaḳḳdan artuḳ kimseye göstermezin ben ihtiyāc
ʿĀşık-ı dermāndenün derdine andandur ʿilāc
Bir faḳīrem çöpce gelmez ʿaynuma biñ taḥt u tāt
Söylemezin Ḥaḳḳ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

IV

Kimse bilmezse n'ola Yezdān bilür ahvālümü
Ḥalka şüret gösterüben şatmazam āʿ mālümü

‘ Ārif-i şābit kadem kalmadı añlar hālūmi
Söylemezin Hāḫḫ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

V

İtmesün da‘ vā-yı merd ‘ ālemde olan zen-perest
Āşinā-yı rūḥ olan olmaz cihānda ten-perest
Hāḫ-perestem itmezem dünyāda ğayra men perest
Söylemezin Hāḫḫ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

VI

Terk-i tecrīdem maḫāmum gūşe-i faḫr u fenā
Ağlamağ u gülmeğ ü ölmek dirilmeg bir baña
Bize düşünām idene biz iderüz biñ biñ şenā
Söylemezin Hāḫḫ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

[54b]

VII

Dāne-i dām itmezem tesbīḫümle ṭā‘ atüm
Şoḫulup bir ḫām uçurmasun dīv-tek rāḫatum
Hāḫka merdūd olmışam maḫbūl ḫaḫdur ḫācetüm
Söylemezin Hāḫḫ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

VIII

Gözlemez noḫşānıñı hiç kimsenüñ merd-i tamām
Kimseden reng almayup dāim olurlar ber-devām
Anı sen fikr eyle zāhid diyeyüm bir nuḫḫ-ı ḫām
Söylemezin Hāḫḫ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

IX

Aḫmedem ben çekmezem dünyā için ḫüzn ü melāl
Kalmamışdur bende benlikden dilümde ḫīl ü ḫāl
Kim dökerse ḫanımı olsun ḫelāl-ender-helāl
Söylemezin Hāḫḫ bilür tezvīr idüp lāf u güzāf

[54a h]

268. Raḥmānī Beg

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yine dil ḥālını ' arz eyledi cānāne birez
Yandı yağıldı gelüp derd ile efgāna birez
- 2 Nār-ı ' aşkuñla semender gibi yanmağa şehā
Hele ben cānumı virdüm ola kim yana birez
- 3 Kākül-i mūlarını eyler imiş gāhī cüdā
Yār ele alsa kaçan taramağa şāne birez
- 4 Küşt-gir-i şeh-i ' aşkem baña ḥaşmān mi olur
Elleşelüm gel ey müdde' i meydāna biraz
- 5 Yine bir tāze ğazel didi bugün Raḥmānī
Kaşdı bu kim oğına şevk ile yārāna birez

269. Aḥmedī

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

- 1 Cehd eyle bugün kesb idegör ' aşk-ı ḥaḳīkī
Keşf ola saña ḳalmıya ' ālemde daḳīkī
- 2 Bir zerre ruḥuñ şa' şa' ası düşse cihāna
Ḥübān-ı cihān cümle diye şaddaḳa ḳīkī

- 3 La‘ lin lebũñũñ ŧevkĩyle dĩde-i ħũn-bār
ŧan mũlk-i Yemendũr ki dũker Rũma ‘ aķĩķĩ
- 4 Deryā-yı vũcũdından bulaldan dũrr-i yetĩmi
‘ Ummān-ı ħaķāyıkda nedũr rũz-ı ħaķĩķĩ
- 5 Ger saña naŧĩb oldı-y-ısa bāde-i vaħdet
Ur seng-i melāmetle ũŧũr cām-ı Cemĩķĩ
- 6 Sen meclis-i rindān ķadeħin nũŧ idegũr kim
Raħķāru raħaķķāruħ raħaķķāruħ raķĩķĩ
- 7 Gel ‘ ārif isen diñle nedũr bāng-ı ħorosı
Ķuķriyyi ķuķaķķa ķuķuriyyi ķuķĩķĩ
- 8 Tesbĩħini gũŧ eyle vuhũŧ ile ŧuyũruñ
Caķķan caķaķaķ caķķa caķaķ caķķa caķĩķĩ
- 9 Fehm eyle kebũter didũgi baķķa baķısı
Baķķan baķaķaķ baķķa baķaķ baķķa baķĩķĩ
- 10 Gũr ķurbaħa ŧũret olup ħaķķa ŧenā kıl
Dir vaķķa vaķaķķa vaķaķaķ vaķķa vaķĩķĩ
- 11 Fāŧ eyleyũp esrārı gidi nuķķa gelũp dir
Laķķan laķaķaķ laķķa laķaķ laķķa laķĩķĩ

- 12 Ey şūfī-i sālūs işit pendümi gūş it
Yoldan çıkarur seni şaķın şeyh-i şaķīķī
- 13 Gel kışşasını diñle ki İbrāhīm-i Edhem
İrişdi nidā didi uyan aña ķaķīķī
- 14 Tahtından inüp girdi fenā kūyına gel gör
Yektā oluban ‘ālemde ķalmadı raķīķī
- 15 Bā yenli yelā bā yile lā bā tenedür nā
Tenni tenedür nā didi gör ‘ilm-i mūsīķī
- 16 Aşķ ehlinüñ ‘atşānını fehmi eyle ki bilmez
Bir kezden eger nūş ide biñ baħr-i ‘amiķī
- 17 ‘Āşīķ n’ola cūş eyleyüben dirse *Ene’l-Ĥaķķ*
Ĥaķķan Ĥaķaķaķ Ĥaķķa Ĥaķaķ Ĥaķķa Ĥaķīķī
- 18 Parmağı-y-la ķıldı Muħammed çün işāret
Bedr ayı iki bükdi şaķaķan şaķķa şaķīķī [55a]
- 19 Ĥuş dilini bilmege Süleymān gerek Aħmed
Laķķan laķaķaķ laķķa laķaķ laķķa laķīķī [54b h]

270. ʿĀlī Beg

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

- 1 Ṭutarın mir ʾāt-ı ṭabʿ um bir ḳamer-ruḥsāra ben
Her neye olursa ṭoydum ṭoymadum dīdāra ben
- 2 Şöyle bed-nām oldı ʿ aşḳuñla dil-i vīrāne kim
Ara kendüñ dillenürsin pādişāhum ara ben
- 3 Ṭa ʾn idersin zāhidā bilmem ne şanduñ sen beni
Rind-i şāhid-bāz-ı devrānem behey biçāre ben
- 3 Ey gönül biz ḳanda vuşlat ḳanda ammā kim hele
İşte bir dīvāne sensin işte bir āvāre ben
- 4 Varlıgum ma ʾdüm iderse bir āgız söz söylemem
Şöyle teslīm oldum ey ʿ Ālī dehān-ı yāra ben

271. Aḥmedī

mef ʿ ulü mefā ʿ ilü mefā ʿ ilü fe ʿ ulün

I

Bülbül gibi ʿ aşḳ ehli figān eylemek olmaz
Esrār-ı sözin ḥalkā beyān eylemek olmaz
Gencine-i ʿ uşşāḳı ziyān eylemek olmaz
Ser virmek olur sırrı ʿ ayān eylemek olmaz

II

Hecr āteşine cānumı cānāne yaḳarsa
Bāzār-ı ḡama şem ʿ a gibi iltüp aşarsa

Mıkras-ı belâ ile bâşum dahı keserse
Ser virmek olur sırrı ‘ ayân eylemek olmaz

III

Dür-dâne gibi lücce-i ‘ ummâna düşersem
Pervâne gibi âteş-i sūzâne düşersem
Cânâ niçün hañçer-i bürrâne düşersem
Ser virmek olur sırrı ‘ ayân eylemek olmaz

IV

Bülbül gibi ol ğoncası zâr ider olsa
Eyyüb gibi derd ile bîmâr ider olsa
Manşür gibi zülfine berdâr ider olsa
Ser virmek olur sırrı ‘ ayân eylemek olmaz

V

Ḳassâm-ı ezel derd ü belâ kıldı naşîbüm
Dil derdine oldur yine ‘ âlemde ṭabîbüm
Her pâremi eylese ḳulağumca ḥabîbüm
Ser virmek olur sırrı ‘ ayân eylemek olmaz

VI

Cevr itse n’ola cānuma maḥbûb-ı zamâne
Dest-i sitemi ḳaddümi düzerdi kemâne
Tîr-i miḥnete cānumı eylerse nişâne⁶⁰
Ser virmek olur sırrı ‘ ayân eylemek olmaz

VII

Seng-i ğam ile âheni ḳalbümü çıkarsa
Ḳav gibi beni âteş ü sūzâna yaḳarsa
Çerçis gibi cānumı biñ kerre çıkarsa
Ser virmek olur sırrı ‘ ayân eylemek olmaz

⁶⁰ Vezin bozuktur

VIII

Biz nūş iderüz yidi felek ʔāsını bir sem
Hem-dem olımaz bezmümüzün cām ile cem
Yokdur sözümüz z̄ir ü zeber olsa dü ‘ālem
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

IX

Mest eyleyeli rūhumuzı bāde-i vaḥdet
Biz ḥāne-i dilde iderüz yār ile şoḥbet
Mühr urdı bizüm ağzumuza ḥātem-i ḳudret
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

X

Çün ‘arz-ı cemāl itdi bize luṭf ile ol yār
Bizden ne umarsın yūri ey zāhid-i huşyār
Maḥrem idinüpdür bizi esrārına dildār
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

XI

Zāhid sözümi ḳıssa-i efsāne mi şanduñ
Dil ḥānesini bir ḳurı vīrāne mi şanduñ
Bizden ne umarsın yūri dīvāne mi şanduñ
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

XII

Mıḳraḫ-ı ğamuñ baĝrumı biñ pāre iderse
Tekrār dönüp sözüni ğamzeyle iderse
Ben rāzıyam itsün baña düşmen ne iderse
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

[55b]

XIII

Şol tır-i müjeñ sīnemizi çāk ider olsa
Zülfüñ hevesi göñlümi ğam-nāk ider olsa

Ser-tā-ser ecel yeli benî ḥāk ider olsa
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

XIV

Aḥmed saçî zencirine dīvāne geçerken
Bezm-i ğama ser-ḥalka-i rindāne geçerken
Terk-i dil [ü] cān itmede merdāne geçerken
Ser virmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

[55a h]

272. Sultān Süleymān

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Tıtuşdum āteş-i ‘aşka yanar gönümde dāgum var
Yine bu tekke-i ğamda sö[yü]nmez bir çerāgum vār
- 2 Beni bī-cān idüp gitdüñ nedendür didüm [ey] meh-rū
Gülüp didi ki ey miskīn benüm senden ferāgum var
- 3 Didüm cān bülbüli düşdi yine bu zülfüñ āğına
Didi gülzār-ı ḥüsnümde benüm yüz biñ duzağum var
- 4 Kuluñam dār-ı dünyāda didüm sen pādişāhumsın
Gülüp didi benüm senüñ gibi bī-ḥadd ferāgum vār
- 5 Muḥibbī derd [ü] miḥnetle yine sultān-ı ‘aşk oldu
Gönül şehrine başmasun bu ‘aqlı çün yasāgum var

273. Aḥmedī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Ey güneş ṭal' at n'ola bir kerre eylerseñ vefā
Şād olup dīvāne dil bulsun küdüretten şafā
Ḥasta cānum derdine luṭf eyle derdüñden devā
Pādişāhum dil-berüm rüh-ı revānum Muştafā

II

Āteş-i hecr ile yaḫma ben ġarībi ey şanem
Şanma ben dīvāneyi cevr-i cefādan uşanam
Her ne kılsañ rāzıyam ben sīne-çāk dīde-nem
Pādişāhum dil-berüm rüh-ı revānum Muştafā

III

Ḥüsn ile cānā melāḫat taḫtinuñ sulṭānısıñ⁶¹
Ey 'azīzüm Mışr-ı ḫüsnüñ Yūsuf-ı Ken' anısıñ
Şūretā ādem velī ma' nīde ādem cānısıñ
Pādişāhum dil-berüm rüh-ı revānum Muştafā

IV

Ey gözüm nūrı efendüm pādişāhum devletüm
Saña lāyık n'eyleyem kuvvetlü yokdur ḫıdmetüm
İtlerüñle hem-dem olmaḫdur cihānda 'izzetüm
Pādişāhum dil-berüm rüh-ı revānum Muştafā

V

Gülşen-i ḫüsnüñ açılmış tāze-ter gülzār ise
Bülbül-i şūrīdeler karşıñda her dem zār ise

⁶¹ "nun" yerine "kef" ile yazılmıştır.

Raḥm kı̇l gel Aḥmede Ḥaḳḳdan murāduñ var ise
Pādişāhum dil-berüm rûḥ-ı revānum Muştafā

274. ‘Ulvî

mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

I

Te‘ālallāh behey ḳudret ne demde oldı bünyāduñ
Nedendür bilsem āyā āb [u] ḥāk [u] āteş ü bāduñ
Ne bāḡuñ bāḡbānı beslemişdür serv-i azāduñ
Ne şaḥnı dil-güşāda çekdi ḳamet ḳadd-i şimşāduñ
Efendüm saña kim dirler ne yirdensiñ nedür aduñ
Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdir üstāduñ

II

Ne gülzāruñ nesimidür hevā-yı ‘arız-ı pāküñ
Ne şem‘üñ şu‘lesidür nār-ı ruḥsār ‘araḳ-nākün
Ne nehrüñ şuyıdur ābuñ ne toprāḡıdur ḥāküñ
Ne ḥalkısıñ ne aduñ ḥalkı yoḳdur kimseden bāküñ
Efendüm saña kim dirler ne yirdensiñ nedür aduñ
Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdir üstāduñ

[56a]

III

Ruḡuñ ‘arz it bize ey mülk-i ḥüsnüñ şāhı luḡf eyle
Cinān⁶² baḡş olsun āfāḳa cemālüñ māhı luḡf eyle
Cefā vü cevre gāhî ḳābil olduḳ gāhî luḡf eyle
Kerem kı̇l şorduḡum ‘ayb olmasun bil’llāhî luḡf eyle
Efendüm saña kim dirler ne yirdensiñ nedür aduñ
Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdir üstāduñ

⁶² Metin: cennet

IV

Kimün ta'limine düşdün 'aceb ey gonca-leb mazhar
Cefā ta'limi itdün nev-reside tıfl iken ezber
Zihī iz'ān-ı pāk u 'aql-ı evvel ṭab'-ı nāzük-ter
Saña virmiş bu deñlü qābiliyyet şān'ı u ekber
Efendüm saña kim dirler ne yirdensiñ nedür aduñ
Cefāyı kimden öğrendün be zālīm kimdir üstāduñ

V

Müjeñ ğaddāre sen bir merdüm-i ğaddāra beñzersin
Niçe başlar keser qanlar döker hūn-hāra beñzersin
Göñüller qapmada mü'mini 'ayyāra beñzersin
Dil-i 'Ulviye raḥm itmez vefāsuz yāra beñzersin
Efendüm saña kim dirler ne yirdensiñ nedür aduñ
Cefāyı kimden öğrendün be zālīm kimdir üstāduñ

[55b h]

275. Figānī Beg

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ḳoma elden ḳadeḫi yār-ı vefādār olıcaḳ
 Kişiyē hem-dem imiş hem-dem-i dildār olıcaḳ
- 2 Ḥabs idermiş zanaḫuñ zülfiñe berdār olanı
 Ne ḳılayın 'acebā bir daḫı berdār olıcaḳ
- 3 Her ne cevruñ var ise cāna dirīḡ eylemedün
 Dostum sencileyin olsa baña yār olıcaḳ

- 4 Kademün hâkine yüz sürdüğümü didi gören
Dünyede bencileyin olsa vefâdâr olıcağ
- 5 Dir imişsin [ki] Fiğânîyi bu gün öldüreyin
Ne tekellüf şanemâ hıdmete yarar⁶³ olıcağ

276. Bennâyi

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

I

Le'ime her kerem berg-i sitemdür haqq güzâr olmaz
Şeb-i deycür-1 mehtâb itse nürânî nihân olmaz
Ta'yin şüre sa'y-1 terbiyetle lâlezâr olmaz
Degüldür sehl-kâr-1 'ahd herkes merd-i kâr olmaz
Bekâsuzdur binâ-yı 'ahd-i düşmen ber-çarâr olmaz
Cevüd imâna gelmez merd-i mülhid tevbe-kâr olmaz
Vefâ gelmez şehâ bigâneden ağıyâr yâr olmaz

II

Şu uyur uyumaz düşmen bilür her kim uyanıkdur
'İnân-1 ihtiyârün meste virmez ol ki ayıkdur
Deminde düşmenün 'ırkını kes kat' i 'alâyıkdur
Münâfık her ne deñlü ihtirâm itseñ münâfıkdur
Şoğuk mârı ısıtmağ hikmete pes nâ-muvâfıkdur
Mezîd it iltifâtuñ ol ki lâyıkdur belki fâyıkdur
Vefâ gelmez şehâ bigâneden ağıyâr yâr olmaz

III

Le'imi gönderüp bir güşeye ümmü'l-fesâd itme
Ġaraž serdâr ise naşb ile dâñâ bed-nihân etme

⁶³ M. : yârân

Sövüp a' dāya aḥbābı şād it murād etme⁶⁴
Çün olmaz eski düşmen dost bir ḥayr ile yād itme
Ḥaṭādur tā felek[ler] ḳadr-i cāhın izdiyād itme
Zarūretden ḳuluñam dirse düşmen 'itimād itme
Vefā gelmez şehā bigāneden aḡyār yār olmaz

IV

'Acem mülkini fetḥ ise murāduñ ey şeh-i ḡāzī
Ḳafadār it ḳuluña bir nice biñ merd-i ser-bāzı
Şadā virseñ 'Irāḳ u Isfehāna tıḡüñ oldu [āvāzı]
Alup Tebrīzi bağla defter-i mülküñde Şīrāzı
Fürü- māye getirmez yük şanur ikrām u i' zāzı
Ḥar-ı leng ile ḥāşā bir degüldür eşhebi-Ṭazī
Vefā gelmez şehā bigāneden aḡyār yār olmaz

V

Bugün ey şāh heft iḳlīm dil-āver⁶⁵sin
Taḥtuñ rezm- baḥr-i ḥun-ı a' dāya şinādersin⁶⁶
Şerefde mihre hem-ser ḳadr ile aya berābersin
İdersin luṭf ile topraḡı gevher kīmyāgersin
Senüñ yoḡ iḥtiyacuñ zerreye ḥurşīd-i ḥāversin
Ferāḡat mülkiñe ḥoş ṭab' -ı nāzik fehm serversin
Vefā gelmez şehā bigāneden aḡyār yār olmaz

VI

Gerek düstūr-ı nāzik-fehm du' āsı ey şeh-i 'ādil
Her işde fikr-i şa'ib revişin itmekde ḳābil
Müyesser ḥāzret it bir merd-i 'āḳīl 'ālim-i 'āmil
Ḳonuldıysa ne var destinde fetḥü'l-bāb-ı her müşkil

⁶⁴ Mısranın vezni bozuktur

⁶⁵ Mısranın vezni bozuktur.

⁶⁶ Mısranın vezni bozuktur.

Çü öz yârına ağlar özine bîgānedür cāhil
Der-i fetḥ açılır miftāḥ-ı fıkır olsa rehin-i dil
Vefā gelmez ṣehā bîgāneden ađyār yār olmaz

VII

Mezīd itdüñ Enūşirvān-ı ‘ādilden vefā resmin
Getürdüñ luḫ ile mecmū‘-ı ‘ālemde cefā resmin
‘Āliyülcüdsun Ḥātemde arturduñ sehā resmin
Ne mümkin Muştafāya ol ḥazrete aḫz-ı senā resmin
Hemān irgür ‘ubūdiyyet maḫāmına du‘ā resmin
Dimişler çok şayanlar bu dehr-i bî-vefā resmin
Vefā gelmez ṣehā bîgāneden ađyār yār olmaz

VIII

Bu dürr-i küşvāra tuḫfedür İsā-yı meryemden
Rivāyetdür cenāb-ı Şeyḫ-i İbrāhim-i Edhemden
Vaşıyyetdür kenār-ı cām yazmaḫ ḫulle-i cemden
Muḫaddem nefḫa-i...? ādem-i ḫalk-ı ‘ālemden
Nümudār-ı binā-yı deyr-i ‘ālem mā-teḫaddemden
Budur aḫvāl-i ‘ālem ṭavr-ı ādem devr-i Ādemden
Vefā gelmez ṣehā bîgāneden ađyār yār olmaz

[56a h]

277. Fevrī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilatün fe‘ilün

- 1 Bülbul ağlar başı üzre gözi yaşın dökerek
Şāh-ı gül ḫaste meger var ise çıkardı çiçek
- 2 Ḳoşıcaḫ mihr-i cihān ile semend-i ḫüsni
Ol yüzi māḫ ḫamerden güneşe aşdı elek

- 3 Būy-ı zūlfını segirdüp gelicek bād-ı şabā
Gizleyüp nāfe-i zūlfını didi kim yelerek
- 4 anlı yaşımla tek ey dil sen aña yaz nāme
Şarmağa rişte-i cism aña yiter şarı ipek
- 5 Göge ıkdı arayı arayı ol māhveşi
Fevriyā  arşa irişe gibi āhum giderek

278. Ulvi

mefā īlūn fe ilātūn mefā īlūn fe ilūn

I

Ne dilde zevk [ü] sürūr ne cānda rāhat vār
Ne ālī  oldı müsā  id ne başda devlet var
Ne kīsede zer ü sīm ne elde vūs  at var
Ne bende cevre taħammūl ne sende şefkat var
Ne hālūm añmağa kudret ne şabra ākat var
Efendi hāl mükedder ziyāde hayret vār

[57a]

II

adeng-i a n-ı hasūda vücūdum oldı siper
Fırā-ı yār ile an ağlamada dīde-i ter
ubār-ı ğam gönül āyinesine viridi keder
Şafā hātrıyla idemem cihāna nazār
Ne hālūm añmağa kudret ne şabra ākat var
Efendi hāl mükedder ziyāde hayret vār

III

mīd-i vaşl ile cismüm hayāl-i hāba düşüp
Zamān-ı  ömr ise her laħzada şitāba düşüp

Gehî mesâcid ü geh zühde geh şarāba düşüp
Ten-inkılāb ile aldı dil ıztırāba düşüp
Ne hālüm añmaĝa udret ne şabra tākāt var
Efendi hāl mükedder ziyāde hayret vār

IV

Şu deñlü bīkes ü zārüm ki yār u ĝārüm yoĝ
Ĝamuñdan özge cihān içre ĝam-ĝüsārüm yoĝ
Dükendi naĝd-i hayātüm elümde vārüm yoĝ
Hevā-yı ‘aşĝ ile āvāreyem arārüm yoĝ
Ne hālüm añmaĝa udret ne şabra tākāt var
Efendi hāl mükedder ziyāde hayret vār

V

Sitemle geçdi ĝünüm cümle māh u sālümünden
Kime şikāyet idem bilmezem melālümünden
Zemāne yüz çevirüp ‘Ulviyā kemālümünden
Yatınca düşdi bu ĝüftār hasbiñhālümünden
Ne hālüm añmaĝa udret ne şabra tākāt var
Efendi hāl mükedder ziyāde hayret vār

[56b h]

279. ‘Ubeydī Beg

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Ĝamuñdan pāy-māl olaldan dil-i vīrānı añmazsın
İle ihsān idersin künc-i vaşlı anı añmazsın
- 2 Lebün cāmını bir kez emdügüm añarsın āmmā kim
Ĝam-ı hecrünle anlar yutduĝum devrānı añmazsın

- 3 Dimiřdüñ ĩurř-1 dāğum göricek bir bñse ĩaĩķuñdur
Behey zālīm unutduñ ĩiĩ ĩaĩķ-1 nānı añmazsın
- 4 ‘ Adū bir kez ĩağırmaķla varursın yanına dā’im
Niĩe feryād ider bu ‘ āřıķ-1 nālānı añmazsın
- 5 Nice řiĩĩat yüzün görsün ‘ Ubeydī derdmendüñ
Ṭabībüm yıl giĩer ol ĩaste-i devrānı añmazsın

280. Nev‘ī

mef‘ülü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ülün

I

Bu ‘ ařķ-1 mecāzuñ ĩam-1 hicrānına la‘ net
Dünyāda vü ‘ uķbādaķi ĩasretine la‘ net
Erbāb-1 ĩamuñ nāliř ü efgānına la‘ net
Dil-berlerinüñ vāde-i iřsānına la‘ net
Yok yirlere itdükleri peymānına la‘ net
Ol řāifenüñ gerĩek [ü] yalanına la‘ net
Bu şan‘ atı icād idenüñ cānına la‘ net
Ecdādına vü aşlına erkānına la‘ net

II

İl yāri ĩeker şineye sen ‘ āřıķ-1 dīdār
Sen girye vü zār eylemede senden o bīzār
Sen ‘ arz-1 niyāz itseñ ider nāzın o tekrār
Sen eyler iken ĩeřmüñi yolında güher-bār
Sen olmiř iken naķd- i vücūduñla ĩarīdār
El vāřıl olur vaşlına bī-dirhem ü dinār

Başdan bunı icād idenüñ cānına la‘ net

Ecdādına vü aşlına erkānına la‘ net

[57b]

III

İRmez ayağın öpmege bir ‘ aşık-ı maḥzūn

Eller ser-i zūlfün irişen ehrimen-i dūn

Sen eyle gerek nāleni ney yaşıñı mey-gūn

‘ Uşşāka cefā ğayra vefā bunlara kānūn

Gel olma şaḳın ādem⁶⁷ iseñ bunlara meftūn

Maḥremleri her mübtezel ü nā-kes ü mel‘ ūn

Bu şan‘ atı icād idenüñ cānına la‘ net

Ecdādına vü aşlına erkānına la‘ net

IV

Ey dil-bere ‘ aşık dirilen ebleh ü nādān

Öldürse revādur seni tīg-i- ğam-ı hicrān

Sen ḫālib ü rāğıb oña senden o ğürizān

Ol mest-i teġāfūl sen oña vālih ü ḫayrān

İnşāf zehi cehl ü zehī nekbet ḫüsrān

Hep oldı buña raġbet iden şoñra peşimān

Başdan bunı icād idenüñ cānına la‘ net

Ecdādına vü aşlına erkānına la‘ net

V

Yüz ḫayf bizüm çekdügümüz derd ü belāya

Hep sa‘ y-i belīg itdügümüz gitdi hebāya

Nev‘ iden irüşsün bu naşihat zurefāya

Dil virme-yeler her şanem-i meh-likāya

Düş olmayalar ğaflet ile tīg-i cefāya

Āmīn diyeler ḫāzır olanlar bu du‘ āya

⁶⁷ Metin: er isen

Bu şan' atı icād idenüñ cānna la' net
Ecdādına vü aşlına erkānına la' net

[57a h]

281. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yārdan cevr ü cefā luṭf u kerem gibi gelür
Ġayrdan mihr ü vefā derd ü elem gibi gelür
- 2 Firḳat-i yār ḳatı zār u zebūn itdi beni
Döymeyem miḥnet-i hicrāna ölem gibi gelür
- 3 Uydurup leşker-i ' uşşāḳını ol şāh-ı cihān
Nāz ile şalını şalını ' alem gibi gelür
- 4 Dil-i pür ḥūn elem-i ' aşḳuñ ile cūş ideli
Çeşme-i çeşmüm aḳan şuları dem gibi gelür
- 5 Bākīyā ḳanḳı gönül şehrine gelse şeh-i ' aşḳ
Bile endūh-ı belā ḥayl u ḥaşem gibi gelür

282. Sırrī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

Baña raḥm eyle benüm ey şeh-i ' ālišānum
Bendeyin çārene şabr itmege yoḳ dermānum
Öldürüp cevr ile gel⁶⁸ boynıña alma ḳanum

⁶⁸ Öldürüp gel cevr ile

Bilmezem niçe olur hāl-i dil-i nālānum
Göz görüp sevdi gönül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için n'eyleyeyüm sulṭānum

II

Niçe bir hasret ile āh u fiḡān eyleyeyüm
Niçe bir 'aşkıyı gönülümde nihān eyleyeyüm
Niçe bir gözlerümün yaşını kan eyleyeyüm
Açayum rāz-ı dili bārī 'ıyān eyleyeyüm
Göz görüp sevdi gönül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için n'eyleyeyüm sulṭānum⁶⁹

[57b h]

283. 'Ulvī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Her kimi görse gönül kendüsüne yār şanur
Her vefāsuz güzeli yār-i vefā-dār şanur
- 2 Gördüğü hūba olur cān u gönülde 'āşık
Bī-vefālarda haḡīḡat eşeri var şanur
- 3 Aldanur ḡandesine 'aḡıbet[in] fikr itmez
Ehl-i dünyā felegün hālını hem-vār şanur
- 4 Künc-i ḡamda ne bilür faḡr u fenā aḡvālını
Ḥoca her gördüğünü mālīk-i dīnār şanur

⁶⁹ Varak kopuktur.

5 N'ola 'Ulvî kuluña virmezse ol şâh selâm
Zâ' f-1 cismin göricek şüret-i dîvâr şanur

(58a)

284. Cinânî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Gördüğümce sen gül-i nev-reste-i nâzik teni
'Aşqum artar vâlih ü dîvâne eylersin beni
Açmayup mihr-i ruḥ-ı zîbâña çeşm-i rüşeni
Güşe-i firqatde eylesem 'aceb mi meskeni
Görmemek yegdür görüp dîvâne olmağdan seni

II

'Aşıkâ ey mâh-rû 'arz eylemekden⁷⁰ tal' atüñ
'Aşq ile mecnûn-ı şeydâ eylemekdür niyyetüñ
Kaṭ' idüp ve'l-ḥaşılı dilden recâ-yı vuşlatun
Ben anuñ-çün ihtiyâr itdüm belâ-yı firqatüñ
Görmemek yegdür görüp dîvâne olmağdan seni

III

İstemez dil küyuña vârup 'azîmet kılmağa
Mûnis olmışdur ḥayâlünle kanâ' at⁷¹ kılmağa
Çâre yokdur gerçi vaşluñdan ferâgat kılmağa
Vechi vâṛ ḳaşd eylesem hicrünle ülfet kılmağa
Görmemek yegdür görüp dîvâne olmağdan seni

IV

Pâyüña cânın nişâr eyler gören refâruñı
Şevḳden bî-hüş olur güş eyleyen güftâruñı
Tende ḳudret yok temâşâ itmege ruḥsâruñı

⁷⁰ Metin:eylemekdür

⁷¹ Metin:ülfet

Göz yumup geçsem n'ola seyr itmeden dīdāruñı
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmağdan seni

V

Her ne kaçan görsem seni hem-dem olup ā' dā ile
Dağılup 'aqlum Cinānīveş gezer sevdā ile
Eyleyüp terk-i vaṭan fikrün dil-i ḥod-rā ile
Geçmeyüp kūyuñdan haftalarla ay ile
Görmemek yegdür görüp dīvāne olmağdan seni

285. Ḥayretī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Gider oldum āsitānuñdan çü cānum elvedā'
Yazar eflāk üzre āhumdan duḥānum elvedā'
Çağlayupdur dem-be-dem eşk-i revānum elvedā'
Elvedā' şimden girü rüḥ-ı revānum elvedā'

II

Şağ esen ḳal dostum 'ıyşuñ müdām olsun müdām
Gideyüm ḡam-nāk ben düşmenler olsun şād-kām
Ṭaḳātüm ṭaḳ oldı şabr işi tamām oldı tamām
Elvedā' şimden girü rüḥ-ı revānum elvedā'

III

Ġuşşa vü endūh-ı ḡam eglencem olsun dostum
Ağlayayum gözyaşı hem-dem olsun dostum
Gideyüm düşmenlerüm ḳo ḥurrem olsun dostum
Elvedā' şimden girü rüḥ-ı revānum elvedā'

IV

Ey gözi āhū-yı Çīnüm zūlf-i miskīnüm benüm
Ağladuğça derdüñ ile çeşm-i giryānum benüm
Firḫatūñle göklere irdi figān zārum benüm
Elvedā‘ şimden girü rüh-ı revānum elvedā‘

V

Bir ğazel didüm yine terk-i diyārum üstine
Yazıla ey Ḥayretī seng-i mezārum üstine [58b]
Uğrayıcağ okıya dil-ber ğubārum üstine
Elvedā‘ şimdengerü rüh-i revānum elvedā‘ [58a h]

286. İshāk

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 İsterem zād-ı ğamuñ dilde firāvān olsun
Ki cihāndan sefer itmekde baña āsān olsun
- 2 Gel e ey ğam bu gice soḫbet-i ḥāş eyleyelüm
Bir sen ol bir de hemān dīde-i giryān olsun
- 3 Gıtdi şimden girü benden saña ḫul oldı göñül
Elümüzden ne gelür başña sultān olsun
- 4 Ben degül niçe niçe cān-ı muḫaddes cānā
Şol muḫavves ḫaşına cān ile ḫurbān olsun
- 5 Lebin öpdüm uyanup nāz ile dildār didi
Hele İshāk saña bu daḫı iḫsān olsun

287. Fānī Beg

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

I

Gerdün ki bir haqıqati yok bî-vefâ-y-imiş
Şanmañ siz anı dâr-ı sürür [u]şafâ –y-imiş
Çünkü gönül bu dehr-i denî bî-bekâ imiş
Dil bağlamağ cihâna kişi key haṭâ imiş
Dünyâ maḳâmı ḥasret ü derd ü belâ imiş
Miḥnet ocağı ğam evi mâtem-serâ imiş

II

Bir dem gülerse bir kişinüñ yüzine cihân
Yıllarla ağladur añı yaş yerine ḳan
Virmez amân kimseye bu çerḥ-i bî-amân
Kimdür ki dehr-i dūna gelüp gitdi şādumân
Dünyâ maḳâmı ḥasret ü derd ü belâ imiş
Miḥnet ocağı ğam evi mâtem-serâ imiş

III

Bir dem ki dehr göstere vuşlat şafâsını
Yıllarla çekdürür saña firḳat cefâsını
Görmüş degül kimesne bu dehrüñ vefâsını
Dimiş görüp bilen bu cihānuñ fenâsını
Dünyâ maḳâmı ḥasret ü derd ü belâ imiş
Miḥnet ocağı ğam evi mâtem-serâ imiş

IV

Aldanma ey gönül bu cihānuñ ğurūrına
Anuñ ṭapınma bir iki günlük sürūrına
‘Âḳıl virür mi gönlüni dünyâ ḥuzurına

Bildün ki dünyâ nedür yâ Һuzûrî ne⁷²

Dünyâ maķâmı Һasret ü derd ü belâ imiş

Miĥnet ocağı ğam evi mâtem-serâ imiş

V

Yokdur beķâsı çünki cihânun gelen gider

‘ Āķıl olan cihâna gönül bağlayup n’ider

Hey ğâfill aç gözüni bu gerdûna ķıl nazâr

Ey dünyeden bu Fânî-i zâra şoran Һaber

Dünyâ maķâmı Һasret ü derd ü belâ imiş

Miĥnet ocağı ğam evi mâtem-serâ imiş

288. ‘Ulvî

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

I

Ķıl nazâr ĥâlûme ey kişver-i ĥüsnün mâhı

Gâh cevr eyler iseñ bârî esirge ğâhî

Ķoma tenhâda vü firķatde dil-i ğümrâhı

İrmesün çerĥe diler iseñ o ğaribin âhı

Bezme gel bu gice ey ‘ âlem-i ĥüsnün mâhı

Yoksa yirden göge dek incinürüz vallâhî

II

Zulmet-i firķate şalma dil-i nâlânumuzı

Her dem irĝürme meded göklere efĝânumuzı

Merĥâmet ķılmaz iseñ bârî gel al cânumuzı

‘ Arz-ı ĥüsn it ğüzelüm şem‘-i şebistânumuzı

Bezme gel bu gice ey ‘ âlem-i ĥüsnün mâhı

Yoksa yirden göge dek incinürüz vallâhî

⁷² Mısranın vezni bozuktur

II

Göz yaşın bezm-i muḥabbetde şarāb eyleyelüm
Nāle vü āhı o meclisde rebāb eyleyelüm
Cigeri āteş-i ‘aşkuñla kebāb eyleyelüm
Mey-i la‘ lüñle dili mest ü ḥarāb eyleyelüm
Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i ḥüsnüñ māhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz vallāhı

III

Şeb-i ğamda şu kadar derd ile āh eylemişüz
Yerleri gökleri hep dūd-ı siyāh eylemişüz
Gerçi cān naḳdini yolıñda tebāh eylemişüz
Nazaruñ yok bize bilsek ne günāh eylemişüz
Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i ḥüsnüñ māhı
Yoksa yirden göge dek incinürüz vallāhı

IV

Cur‘ aveş ḥāke şalup ‘Ulvıyi bī-hüş idesin
Ğayrılarla niçe bir cām-ı mey nüş idesin
Niçe bir kavm-i ḥasūduñ sözüñi ğuş idesin
Niçe bir eyledüğüñ ‘ahdi ferāmüş idesin
Bezme gel bu gice ey ‘ālem-i ḥüsnüñ māhı
Yoksa yirden gökeden incinürüz vallāhı

[58b h]

289. Necātī Beg

mef‘ ulü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ulün

- 1 Ğşüfte olup sünbül-i dildāra benefşe
Yüz yire ḳodı derd ile bī-çāre benefşe

- 2 Leylî saçınıñ ‘aşkı ile tağlara düşmiş
Mecnûn gibi âşüfte vü âvâre benefşe
- 3 Zülf ile hata⁷³ ‘âşık olan gülşene gelsün
Tâ gönlin aç a ara çemen-ârâ benefşe
- 4 Bir ekmedüğüñ yirde biter kıpmayasıdur
Kara saçınıñ kırkarın el kara benefşe
- 5 Bu şi‘r-i dil-âvizi Necâtî yaraşur kim
Hall ile yaza şafha-i divâra benefşe

290. ‘Ubeydî Beg

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

I

- 1 Ne ‘aceb alçağ olur bu felek-i pür-âyîn
Doğunır ehl-i dile dâ’im ider zâr u hazîn
- 2 Kimi kim vuşlat ile bir iki gün eyleye şād
Fırkat ile niçe yıllar ider anı ğam-ğîn
- 3 Bir zamân şöyle güler yüziñe şanursiñ kim
Artuğ itmez ğam u derd ile çînüñ pür-çin
- 4 İssi yine bir od birağur cânun nice kim
Yedi deryâyı dökersiñ anı itmez teskîn

⁷³ Metin:hatı

- 5 Pertev-i mihr ile gündüz giyürür cāme-i zer
Şeb-i ğamda seni or bir ara řāl ile hemīn
- 6 Elūñ alup ıtalum řimdi ıardı ‘arřa
Bir zamān ola kim ide yirūñi zīr-i zemīn
- 7 Sen řanursıñ ki saña cāh virüp eylik ider
Haberūñ yok seni ol āha atar ey miskīn
- 8 İmdi hāk eylemeden menziliñi erh senūñ
Cehd idüp eyleyigör yirūñi Firdevs-i berin
- 9 ünkü bu ‘ālem-i fānī saña bāı almaz
Erlük it pīrezen-i dehre şaın olma yaın
- 10 ‘Āıl olan kiři dūnyāya muhabbet mi ider
Nad-i ‘ömrūñ evirüp yok yire ğaflet mi ider

II

- 1 ıtalum şimdi cihān mülkine olduñ server
Bir gün irüp ecelūñ dir ki saña gel ser ver
- 2 Hāk ile olmadı mı kāse-i cism-i fağfūr
‘Āıbet şınmadı mı āyine-i İskender
- 3 Tahtını tahtına tebdīl idūben Keykāvūs
Yıılıp hāk-i reh olmadı mı aşr-ı ayşer

- 4 ᲀoyalum bunları kim her biri bir ednādur
 ᲀanı ol iki cihān serveri ᲁaᲁ peygāamber
- 5 Yırlere dūşmez iken şāyeleri āᲁir kār
 Ten-i nāziklerine olmadı mı ᲁāk pister
- 6 Ne ᲁadar ᲁadr ile yaşıñ göge dek irse eger
 Seni de dest-i ᲁaza bir gün ider zīr ü zeber
- 7 Nergis-āşā gözünü göge dikersin āᲁir
 Şimdi giydüñ tūtalum başıña zerrīn efsar
- 8 ᲀumᲁuraᲁ u ᲁaşem ü tācı yūri terk eyle
 Bir gedā ol bu cihān ziyetine itme nazar
- 9 Dehr-i fānīde begüm bir iki günlük ‘ömre
 Bunca ᲁavᲁayı kīşi başına alup n’eyler
- 10 Gözüñ aç ᲁafleti ᲁo fikr-i firāset demidür
 Nefs-i emmāreyi irşād ᲁarīᲁat demidür

III

- 1 Ey gönül ᲁā‘at-ı Bārīde şaᲁın itme ᲁuşūr
 Sen de isterseñ eger ravza-i cennātda ᲁūr
- 2 Şimdiden zād-ı ibādātı müheyyā eyle
 Nāgehān bir gün idersin reh-i ‘uᲁbāya murūr

- 3 Kimsenüñ göñlü evini yıķuban yakma oda
Der iseñ dār-ı qarāruñ ola beyt'ül-ma' mūr
- 4 Ğayyibinde bu cihān hāķını ğıyb itme şaķın⁷⁴
Rūz-ı maḥşer olıcaķ eylesesin tā ki ḥuzūr
- 5 Müsrīf olma ṭayanup қаşr-ı ḥayāta bir gün
Ḥāk-i reh eyler anı bād-ı fenā ey mağrūr
- 6 Ṭotalum şimdi Süleymān-ı zamān olmışsın
‘Āķıbet yise gerekdür ten-i fersüdeñi mūr
- 7 Ṭutuşup şevķ ile gül-geşte-i ‘uşşāk ile
Şem‘ veş her gice insün dir iseñ üstine nūr
- 8 Nefsiñi tevbe-i şıdķ ile yūri қahr eyle
İtmedin mevt seni dehr-i fenāda mağhūr
- 9 Kime bir cām-ı şafa şundı bu sākī-i felek
İtmedi ḥamr-ı ecelle anı āḥir mağmūr
- 10 ‘Āķıbet sen de bu bezm-i fenāda ey dil
Getürüp ayağı ‘uķbāda idesin menzil

⁷⁴ D.: Ğaybetinden bu cihān hāķını ğıybet itme

IV

- 1 Çü belâ-yı ‘ ademe gidüp o şâh-ı şeh-bâl
Dūd-ı dilden bu ben abdâla giyürdi kıara şâl
- 2 Kıanı ol şâh-ı Hüseynüml kıanı ol hüb-ııışâl
Kıanı ol hulķ-ı Hasen pâdişâh-ı hüsn-i cemâl
- 3 Bezm-i devrânda şafâ sürmedi ol mâh-ı münîr
Ayağın alup ecel cur‘ aveş itdi pâ-mâl
- 4 Gün gibi hüsn ile ‘ âlemde zuhûr itmiş iken
Döndi doğmaduğa şimdi o meh-i ferruķ-fâl
- 5 İstikâmetde nazîri yoğ ıdı ammâ kim
Eyledi bād-ı fenâ kıadd-i tavîl servere âl
- 6 Şöyle maħmûr idi kim geldüğü dem ‘ Azrâil
Yerlere geçdi hiçâbından o hürşid-mişâl
- 7 Şu kıadar acıyup gözüme şanma şafaķ
Oldı hunâbe-i eşk ile felek mâl-â-mâl
- 8 Ey gönül var yüri şabr eyle yiter âh itdüñ
Böyle oldı n’idelüm emr-i Hudâ-yı Müte‘ âl
- 9 Derdümi bilse idüñ böyle dimezdüñ dir isen
Bilürem derdiñi ammâ n’idelüm çâre muħâl

10 Vār hemān şıdk ile rūhına du‘ā eyleyügör
Hıyr ile yād kıilup medh ü şenā eyleyügör

V

1 Yā ilāhī kerem ü luţf u ‘ ināyet eyle
K̄abrūñ ol hūrşidin ravza-i cennet eyle

2 Çünkü ol bülbül-i cān uçmağa pervāz itdi
Āşiyān-ı gül-i gülzār-ı sa‘ ādet eyle

3 Dağı mizān günü ol Yūsuf-ı Mışr-ı hüsñün
K̄addini yüce idüp ‘ izzet ü hürmet eyle

4 Bir güneş-kār Ubeydī-i ‘ kuluñdur yā Rabb
Raḥmet-i luţfun ile cānını rāḥat eyle

5 Nefs-i emmāre elinden anı azād idüp
Şoñ nefes tevbe-i tevfiķi hidāyet eyle

6 Arķası üzre yatup nāgeh ide zevķ-i huzūr
‘ Afv idüp cümle suçın lāyıķ-ı raḥmet eyle

7 Rūz-ı maḥşerde cehennem odına yanmağdan
Cümle mü’ minler ile hıfz u ḥimāyet eyle

8 Dürlü dürlü ni‘ am- luţfuñ ile sen yā Rabb
Her birin dār-ı Na‘ ĩm içre ziyāfet eyle

9 Bu du‘ âyi işidüp kim ki der ise âmîn
Ya Rab anı harem-i hâşuña da‘ vet eyle

10 Bu o‘ındıkca umaram beni şād eyleyeler
Bu du‘ â ile dahı rûhumı şād eyleyeler

[59a h]

291. Hāyālī Beg

mef‘ ūlū mefā‘ ilū mefā‘ ilū fe‘ ūlūn

1 ‘ Attār sıfat geldi yine bāğa benefşe
‘ Anber saçınıñ bŷyını almağa benefşe

2 Şeker-lebüne kŷnmağa ey dost mekes vār
Bāl açdı yine bāğda uçmağa benefşe

3 Görđi çemen-i dehrde hiç bŷy-i vefā yo‘
Girdi olup ābdāl iki yaprağa benefşe

4 Gömgök dili kılmasa anı ha‘t-i ğubāruñ
Mecnūn oluben düşmezdi tağa benefşe

5 Olmasa Hāyālī gibi gülşende dil-āver
Başında kŷmazdı siyeh otağa benefşe

[59b h]

292. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yılda bir açılır ancak şen olur bāğda gül
Kanı ol ğonca-i hāndān gibi şūh u şengül
- 2 Nağşlar bağladı nev-rüz hevāsında çemen
Eylesün hūb edālarla terennüm bülbül
- 3 Ruğlarūndur gül-ter ğonca-leb-i mey-gūnuñ
Saña meyl itdi göñül baña gerekmez gül ü mül
- 4 Kendü başına degül mi niçün ol gül bilmez
Dil-i miskine ne bend eyledügin ol kākül
- 5 Dūd-ı āhın yine Bākī şerer-ālūd itdi
Yāra ' arz eyledi bir dāne zer-efşān sünbül

(60a h)

293. Fevrī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Cān belā başka belādur bu dil-i zār dağı
Ne belādur baña bu çeşm-i pür-efkār dağı
- 2 Bedenüm bār-ı belā bu sere ser bir de belā
Ne belā serde belā cübbe vü destār dağı

3 Ṭa' n-ı aġyār belā cevr-i raķīb özge belā
Ne belādur baña yā Rabb sitem-i yār daħı

4 Dāġ-ı miħnet ne belā zaħm-ı elem yā ne belā
Ne belā başuma bu dīde-i ħūn-bār daħı

5 Cān belā derd belā 'aşķ belā yār belā
Ne belā Fevrīye bu çarķ-ı sitemkār daħı

[60b]

294. Şıyāmī

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

I

1 Diyār-ı ġurbete düşdüм ġam u derd oldı yārānum
Bu fānī 'ālem içre ne serāyum vār ne dükkānum

2 Mekin olmaġa aşla bir mekānda yokdur imkānum
İrişdi anca dürlü devlete emşālüm eķrānum

3 Benüm ser-pençe-i ħāk oldı miħnetle giribānum
Uşandum ŧatlu cānumdan benüm ey māh-ı tābānum

4 Ĥesāb olmaķ ne mümkündür benüm derd ü firevānum
Benüm derdüм baña kāfīdür ey pākīze-damānum

5 Gözüme karşı nā-ehle inanma sen de sulţānum
Ķoşulma her pelīd ile benüm serv-i ħırāmānum

6 alursa b"yle derd ü ' aş ile al-i perianum
Helak olur belâ damında âhir bu cism-i ' uryânum

7 Gelürseñ öldüğümde abrüm üstine benüm cânum
Muarrerdür işitmek cân ulağıyla bu efgânum

8 Revâ mıdur gidem zulm ile boynuñda ala anum
Umarken lufuñı isânuñı devletlü sulânun

II

1 Gezerken gülşen-i ' âlemde ser-gerdân-ı âvâre
Dil-i âvâre düşdi sen yâr-ı cefâkâra

2 Nedür mâhiyyetüñ hiç görmedüm bu resme meh-pâre
Kimüñ cânısıñ ey ru-ı mücessem başla güftâra

3 Ne bâğın servisi[si]n gel şalın nâz ile reftâra
Hezârân şive ile şalınup geldikçe gülzâra

4 Esirge şefâtüñden bir nazâr kıl ben siyekâra
Yâ derdüñden helak oldum ya eyle baña bir çâre

5 Senüñ vaşluñ olur dermân olursa derd-i bîmâra
Gözüm pür-nem gönül pür-ğam belâ çok ali' um âra

6 İşüm aldı hemân şimdi kemâl-i luf-ı Settâra
a' ifem pâdişâhum kıyma igen ben güneh-kâra

7 Yazıkdur z̄ulm ile an eyleme mazl̄um-ı nā-ara
Peřimān olasin itd̄ükleriñe řoñra el vara

8 Revā mıdur gidem z̄ulm ile boynuñda ala ānum
Umarken lufuñı iħsānuñı devletl̄ü sulānum

III

1 Cihānda görmemişd̄ür kimse ol şir̄in lebüñden dād
ıyā baıřlarıñ derd ehline cānā yeter cellād

2 Vefā ider diyü itmesün sen bī-vefāya kimse hi üstād⁷⁵
Cefā yāyın sitemi itd̄üñ yoħsa ibtidā icād

3 Bu vīrān olası göñlüm olmayadurur ābād
Meger sen dest-i lufuñ ile esāsın idesin bünyād

4 Hevāña geri ey servüm d̄üřen amdan degül āzād
Hevādār oldum işte ben de saña heri bād-ā-bād

5 Saña ‘āřı olan olma gerek derd ü ama mu‘tād
Mui‘ olma gerek derd-i zamāne derdine münād

6 Vücūd-ı ħırmeni ħāřılı itmek gerek berbād
amuñla āřinā olan olur ħayr ile āħir yād

7 Gezerken Bī-sütünü der-i dilden eyleyüp feryād
İşitdüm ki dem-i āħirde dimiş şir̄ine Ferhād

⁷⁵ Mısranın vezni bozuktur.

8 Revā mıdur gidem zılm ile boynuñda qala qānum
Umarken luṭfuñı iḥsānuñı devletlü sulṭānum

IV

1 Qudüret vār ziyāde ūimdi qalb-i pür-melālümde
Saña derd-i derūnum dimege yoḡdur mecālümde

2 Bugün ey āfitābum geldi yaqlaūdı zevālümde
Ŗehādet-vār ūehīd olmaḡa ūimdi eūigümde

3 Belā budur beni ‘aūkuñ qomayor kendü ḡālümde
Cihān zevk [ü] ūafāda ben günāhumla vebālümde

4 Hele baūdan qıqarur bir gün vücūd-ı pāy-mālümde
Ser-i zülfüñ tezekkerdür muḡaūūal qıl ü qālümde

5 Cihānda bundan ayruq fā‘ ide yoḡdur kemālümde
Saña itler dolaūur muttaūıl ben infiālümde

6 İriūen vuūlatunda ben kemāl-i infiūālümde
Gönül miḡnetde fikrüm ūehr-i yār-ı bī-miūālümde

7 Ümīdüm vār hemān luṭf-ı kerīm-i lā-yezālümde
Gice gündüz bu beyt eglencem olmiūdur ḡayālümde

8 Revā mıdur gidem zılm ile boynuñda qala qānum
Umarken luṭfuñı iḥsānuñı devletlü sulṭānum

V

- 1 Helāk itdi beni āşūb ıla ol çeşm-i fettānuñ
Periřān eyledi aĥvālimi zülf-i periřānuñ
- 2 Benüm āl ile şanum dökdi leb-i gevher-feřānuñ⁷⁶
Vücüdum külliyyen hākister oldı nār-ı hicrānuñ
- 3 Yüzime güldi bir gün senüñ ruĥsāı-ı ĥāndānuñ
Tutam ĥaĥķ ķāzi oldukda yarın maĥşerde dāmānuñ
- 4 Cenāb-i ĥaĥķa ‘arz idem senüñ zılm-i firevānuñ
Benümle lā-cerem söyleşmege ķalmaya imkānuñ
- 5 Bugün şulĥ it benimle vār iken işlāĥa dermānuñ
Diger gün olmadın hālūñ uķbāya düşmedi cānuñ
- 6 Baña çün zılm idersin hep cevābuñ viresin anuñ
Beni nā-ümīd kıldı vuşlatuñdan tīg-i bürrānuñ
- 7 Beni ĥışm ile baĥrum deldi ol peykān-ı müjġānuñ
Cihānda görmedin [ben] zerre deñlü luţf u iĥsānuñ
- 8 Revā mıdur gidem zılm ile boynuñda ķala ķānum
Umarken luţfuñı iĥsānuñı devletlü sulţānum

⁷⁶ Mısranın vezni bozuktur

VI

- 1 Cemālũñ bāğı olmazsa cehennemdür baña gülşen
Ruħuñ ħurşĩdini görmezsem olmaz ħātırım rũşen
- 2 Nergis-i çeşmime ħançer görünür ğoncesi susen
Yüzũñ seyr itmesem müjğānum olur çeşmime sũzen
- 3 Baña sensiz olur kendũ vücũdum dostum düşmen
Senũñ ‘ uryānuñam [ben] n’eylerem çeşmimde pĩrāhen
- 4 Gülistāndur baña fikr-i ruħuñla ğuşe-i külhen
Beni miħnetde gördükçe niçün raħm eylemezsiñ sen
- 5 Dil-i pākũñ cebĩni seng-i ħārādur yāħod āhen
Maķām-ı ħasret olmışdur dil-i miskĩnũme mesken
- 6 Bulursın sen de bir ğün hep baña itdüklerũñ fenler
Bugün nār-ı firāķuñla beni sensin helāk iden
- 7 Gidersem bāğ-ı firdevse olup nā-ümmĩd vaşluñdan
Gelicek ħālet-i nez‘e oķıyam işbu beyti ben
- 8 Revā mıdur gidem zılm ile boynuñda ħala ķānum
Umarken luţfuñı iħsānuñı devletlü sulţānum

[61b]

VII

- 1 Gice seyrümde seyr itdüm o mäh-ı meclis-ārāyı
Münevver eylemiş ħurşīd-i ruĥsārıla her arayı
- 2 Unuddurmuş yüce ʿ unvān-ıla dārāt-ı Dārāyı
İder ʿ aşk ehline bir laĥzada yüz biñ müdārāyı
- 3 Bir özge bezm-i ħāş itmiş getürmiş bize şaĥbāyı
O şaĥbā ile mest itmiş ser-ā-ser ħalk-ı dünyāyı
- 4 Duĥūl itdüm o şāhuñ bezmine ağlayı ağlayı
Düşüp ayaĥuna itdüm vişalūñden temennāyı
- 5 Tehevür kıldı baĥdı ħışm ile ol mäh-ı her-cāyī
Didi cellād bezmümde ħatil eyle bu şeydāyı
- 6 Hemān ħaşd itdi ħışm ıla çeküp tīg-i mücellāyı
O ħāletde oĥıdum germ-ā-germ nām-ı Mevlāyı
- 7 Çekerken ʿ ālem-i bāĥında bu ħüzn ü bu ʿ anāyı
Uyandum nāle oĥurken bu beyt-i ħasret-ifzāyı
- 8 Revā mıdur gidem zılm ile boynuñda ħala ħānum
Umarken luĥfuñı iĥsānuñı devletlü sulĥānum

VIII

- 1 Raĥībūñ muttaşıl şöĥbetde ülfetde meveddetde
Belā-keş ʿ aşıkuñ ħayretde ħasretde ħaşāretde

- 2 Muḥaşşal ḥalk-ı ʿālem ser-be-ser envāʿ-ı devletde
Benüm ḥālüm şorarsañ şimdi derd-i bî-nihāyetde
- 3 Göñül miḥnetde cān ḥasretde ten dürlü meşakḳatde
Dil ü cān u tene cevruñ elemler virdi ʿġāyetde
- 4 Senüñle söyleşem Ḥaḳ ḳaḏī olduḳda ḳıyāmetde
Belāñı ben çekem lâyıḳ mı iller cümle vuşlatda
- 5 Kimi eyvān-ı rifʿatde kimi bŭstān-ı ʿişretde
Hemān tenhā benüm derdüñ çeken iḳlim-i ġurbetde
- 6 Düşelden ʿaşkıña günden güne oldum ḳaşāvetde
Revā mı böyle bir ḥaşlet ḳıla şāh-ı velāyetde
- 7 Ḳuluñ her biri iḥsānuñ görür devletde ʿizzetde
Döküldi mihr ile ḳanum benüm meydān-ı zilletde
- 8 Revā mıdur gidem zŭlm ile boynuñda ḳala ḳānum
Umarken luḳfuñı iḥsānuñı devletlü sulḫānum

IX

- 1 Cihānda saña beñzer şivesi bir bî-vefā olmaz
Ġamuñ qatl eylemez vuşlatda ise bir hāl olmaz?
- 2 Muḥaşşal derdmendüñ hāli hergiz bir yaña olmaz
Senüñ ammā gören kimdür yüzüñ kim mübtelā olmaz
- 3 Cihānda saña beñzer qulları çok pādişā olmaz
Şıyāmī gibi dergāhuñda böyle bir gedā olmaz
- 4 Senüñ bir zerre ammā luṭfuñ iḥsānuñ aña olmaz
Anı yād eylemezsiñ ḥazretüñle āşinā olmaz
- 5 Qadīmī derdmendüñdür aña senden devā olmaz
Ṭabīb-i cān [u] dilsüñ senden ammā bu şifā olmaz
- 6 Ümidüm vār ıdı vaşlundan ammā gālibā olmaz
Hemān öldür beni baña bu dilden şafā olmaz
- 7 Benüm şāhum benüm şūḥum ḥuzūruñda yalan olmaz⁷⁷
Egerçi zulm ile qan eylemek daḥı revā olmaz
- 8 Revā mıdur gidem zulm ile boynuñda qala qānum
Umarken luṭfuñı iḥsānuñı devletlü sulṭānum [60b h]

⁷⁷ Mısranın kafiyesi bozuktur.

295. H̄ayretī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Melāhat meclisinde leblerüñ şahbā-yı āl oḡşar
Leṭāfet gülşeninde sözlerüñ āb-ı zülāl oḡşar
- 2 Elif kim sīneme ḡaddüñ ḡayāliyle çekilmişdür
Muḡabbet büstānında şanavberdür nihāl oḡşar
- 3 Benüm bu tāze tāze dāḡ ile ḡüyā şınuḡ göñlüm
Ḳaranfillerle zeyn olmış şikeste bir sıfāl oḡşar
- 4 Henüz ḡāk ile oynar eglenür bir tıfl-ı nādāndur
Şu kim def -i melāl içün alup destine māl oḡşar
- 5 Bulımaz dāmen-i zülf-i nigāra dest-res herkes
Anı ey H̄ayretī ya şāne ya bād-ı şimāl oḡşar

[61a h]

296. Bākī Efendi

fā'lātün mefā'īlün fā'ilün

- 1 Gülşen isterseñ işte mey-ḡāne
Gül-i ḡandān gerekse peymāne
- 2 H̄āk-i pāyi olduḡum görüp ayāḡın
Yirlere başmaz oldu cānāne

3 Süm-i esbine yüz süren o mehûñ
‘Arşa-i dehrde oldu ferzâne

4 Ğam-ı zülfüñle bir kez âh idersen
Korqaram yanar oda kâşâne

5 Bâkiyâ tarz-ı şî‘r böyle gerek
Hem zarîfâne hem levendâne

(61b h)

297. Kıt‘a

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Doğrudur nefsum diyen söyler yalan
İne girmeyince doğrılmaz yılan
Başını seng-i belâdan kırtar
Halk arasında yılan gibi yılan

298. Bâkî Efendi

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1 Ğoncalar içre nihân eyleme gül-berg-i terûñ
Ya‘nî kim seyr idelüm gögsüñi aç dügmelerûñ

2 Revnağ-ı hüsne hâlel virmez o hatt-ı miskîn
Arturur belki şeb-i târ şu‘ân kamerûñ

3 Zâhidâ rind-i harâbâta inen ta‘n itme
Vâr ise zerre kadar tîr-i kazâdan haberûñ

- 4 ' Āşıkā kühl-i cilā yārīñ ayağı tozıdur
Hāşılı bendesiyüz ' ārif-i şāhib-nażaruñ
- 5 Şi' r-i Bāķīye kulağ dutmasa zāhid ne ' aceb
Söz güherdür ne bilür qadrini nā-dān güherüñ

299. Uşūlī Beg

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Şükr Hāķka kim yine bir mehlikādur sevdüğüm
Nürdur başdan ayağa şems-i-duḥādur sevdüğüm
Sāyesinde pādişāhum bir hümādur sevdüğüm
Serv-[qad] maḥbūblardan müntehādur sevdüğüm
Yā Ḥasen yāḥūd Hüseyin-i Kerbelādur sevdüğüm
Laḥmüke laḥmf Aliy'ül-Murtezādur sevdüğüm
Şüret-i Raḥmān ' aliy'ül-' arş istevādur sevdüğüm
Kıble [ḥaķķı] Ka' be-i ehl-i şafādur sevdüğüm
Deyr-i dilde bir hep lu' büt nümādur sevdüğüm
Hāşelillāh dostlar nūr-ı Ḥudādur sevdüğüm
Ben Muḥammed ümmetiyem Muştafādur sevdüğüm

II

' Aşğ odından dūd-ı āhum çarḥ-ı mināyı geçer
Çeşmümün merdümleri bahrı bu deryāyı geçer
Şüretün naķşı ile ṭab' ı heyülāyı geçer
Bu deli gönüm levend oldı vü şeydāyı geçer
Başuma ' aşkuñ hevāsı düşdi sevdāyı geçer

Bir büte yüz urdı gönlüm şimdi tersâyı geçer
Cân virür la' lûñ şarâbına Mesîhâyı geçer
Kimi ' İsâyı bu halkuñ kimi Mûsâyı geçer
' Aşk bâzârunda ' aqlum hayli rüsvâyı geçer
' Âlem-i fikrinde kaldum gerçi hod-râyı geçer
Ben Muḥammed ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm

III

Bir gedâ-yı bî-nevâyam hâc u efser sevmezem
Kûyuñı tutdum vaṭan mülk-i Sikender sevmezem

Ayağı toprağı besdür âb-ı kevşer sevmezem
Ḥâk-i pâyüñ hoş gelür ' aynuma ' anber sevmezem
Bülbül-i bâğ-ı cemâlem verd-i aḥmer sevmezem
Gökden inerse bugün mâh-ı münevver sevmezem
Ger gelürse ḳapuma ḥurşid-i ḥâver sevmezem
Öldürürlerse beni her-câyî dil-ber sevmezem
Baña ol mâhum gerek ğayrı güzeller sevmezem
Âfitâb olursa [da bir] ğayrı dil-ber sevmezem
Ben Muḥammed ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm

IV

Ḥamdülillâh kim yine ḥüsnuñ tecellâsındayam
On sekiz biñ ' âlemüñ dâ'im temâşasındayam
Ḥaḳḳ Te' âlânuñ bugün firdevs-i â' lāsındayam
Sen beni bâzâr-ı dehrüñ şanma ğavğasındayam
Âşinâ-yı dürr-i pāküm ' aşḳ deryāsındayam
Sehm-i â' lâ gözlerüm ḳaddüñ mu' allāsındayam
Ka' be-i maḳsûda irdüm şevḳ-i şaḥraşındayam
Gönlümüñ buldum murâdını tesellâsındayam

[62b]

Bir güzeller şāhınıñ her dem temāşāsındayam
Bu cihānuñ ne vezīrinde ne pašāsındayam
Ben Muḥammed ümmetiyem Muşţafādur sevdüğüm

V

Murğ-ı cāna ‘aşq odından āşiyān itdüm yine
Ol cefāya yanmışın yirin cinān itdüm yine
Bu deli göñlümi rüsvā-yı cihān itdüm yine
Gice gündüz hem-dem[üm] āh u fiğān itdüm yine
Şoldurup bāğ-ı vücūdum ḥazān itdüm yine
Ayağı toprağına rūḥum revān itdüm yine
Rūz-ı miḥnetle çeküp ḳaddüm kemān itdüm yine
Tīg-i ḥasretle yüregüm tolu ḳan itdüm yine
Ḥamdülillāh dostlar cānumı gördüm yine
Ey Uşūlī ol şehūñ ismiñ beyān itdüm yine
Ben Muḥammed ümmetiyem Muşţafādur sevdüğüm [62a h]

300. Ḳıṭ‘ a-i Fevrī

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

Seni zemm eyler āh-ı ḥalk-ı cihān
Gelmesün Fevrī saña emr-i ğarīb
Kimi işyān ider Ḥudāya şerīk
Kimi eyler Resūlini tekzīb

301. Fevrî

mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün

- 1 Mest-i şarâb-ı aşkam şeydâlıgum var ancak
Ta' n itme baña zâhid rüsvâlıgum var ancak
- 2 Geldi gözüme sâkı alındı aql u hüşum
Bezm-i muhabbet içre ra'nâlıgum vâr ancak
- 3 Sen zühde garre-y-iseñ zâhid benüm de şimdi
Şevk-i gurûrum-ıla garrâlıgum var ancak
- 4 Ferhâd u Qays gitdi erbâb-ı aşq geçdi
İklîm-i aşq içinde tenhâlıgum vâr ancak
- 5 Bâzâr-ı aşq içinde şatıldı gibi Fevrî
Yârûñ lebinden ey dil helvâlıgum vâr ancak

302. Penâhî Beg

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

I

Yârdan yâd olduğum bu baht-ı bî-ferden midür
Ya felâketler felekdeñ mi ya bed-ahterden midür
Gönli meyl itmez baña bilsem ki mermerden midür
Böyle ser-gerdânlıgum ol mâh-manzardan midür
Tâli' m nahs oldığı çarh-ı sitem-gerden midür
Başıma bunca belâ dildeñ mi dil-berden midür

II

Nālemi gūş eyliyen bir nāy-ı pür-şīven şanur
Üstühan üzre gören çeşümü piṛāhen şanur
Ya şeb-i ğamda yanar fānūs-ı şeb-rūşen şanur
Āh o sengīn-dil dil-i sūzānumı āhen şanur
Düşmene uyma didüğümçün beni düşmen şanur
Dostlar billāh suç bendeñ mi dil-berden midür

III

Zülf-i kāfir kişidür kaşd-ı dil-i īmān iden
Haṭ u hālidür dil-i meftūnı ser-gerdān iden
Ġamze-i hūn-rīzidür bağrumı her dem kan iden
Leb mi ya şehd-i mükerrer mi beni hayrān iden
‘Aşkıdur ya gül midür bülbülleri hayrān iden
Na‘resi bezm ehlinüñ mülden mi şağardan mıdur

İnledirsīñ dem-be-dem ben ‘andelibi tūtalum
Nāledür ey yüzi māh anuñ naşībi tūtalum⁷⁸

[62b h]

303. Hādī Beg

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Ben ğarīb ü nā-tüvāna ebr ü bārān ağlasun
Acıyup aḫvālime baḫr-i ferāvān ağlasun
- 2 Bezm-i miḫnetde görüp ben ḫasteyi leyl ü nehār
Yana yana şubḫa dek şem‘-i şebistān ağlasun

⁷⁸ Varak kopuktur.

- 3 Pür-sirişk idüp ser-ā-ser yolları hep kehkeşān
Döne döne üstine bu çarḥ-ı devrān ağlasun
- 4 Bir dūr-i yek-dāne idi çıkdı elden āh kim
Dāne-i eşkin döküp kāfir müselmān ağlasun
- 5 Dem-be-dem ben ḥaste Hādīnūñ mükedder ḥāline
Akıdup seylāb-ı eşkin çeşm-i giryān ağlasun

[63a]

304. Yetīmī Tahmis

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

I

İzüñ ğubārı başıma ger olsa idi tāc
Olmaz idüm bu vechile ḥalḳ arasında aç
Mu' tād olālı derd-i devā istemez mizāc
Bīmār-ı ' aşkı şerbet ile eyleme ' ilāc
Vār ey ṭabīb ḳo beni derdüm baña yeter

II

Geldüm bu fānī ' āleme hiç sürmedüm şafā
Çekdüm belā vü derd ile çok dürlü ben cefā
Dil-ber yolına yeldüğüm oldı ḳamu hebā
Ey çarḥ sen de yār gibi olma bī-vefā
Zīrā bu deñlü ' āleme bir bī-vefā yeter

III

Kimse Yetīmī sen gibi bī-' izzet olmasun
' Ālem içinde müflis ü bī-devlet olmasun
Aç ol cihānda minnet ile ni' met olmasun

Tek yerde gökde zerre kadar minnet olmasun
Örtü döşek Necâti bir buriyâ yeter

305. Ğarîbî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

I

Şabra tākāt kalmadı hiç bende qurbân olduğum
Görelî bu hûb cemâli sende qurbân olduğum
Gönlüm ârâm eylemez dil kanda qurbân olduğum
Sendedür dîvâne gönlüm sende qurbân olduğum

II

Ƙanda gitdi bilmezem dîvâne gönlüm Ƙandadır
Dostlar gönlüm yitürdüm bilmezem hiç kimdedür
Tañrı haƘƘı bilürem anı ki şâhum sendedür
Sendedür dîvâne gönlüm sende qurbân olduğum

III

Pertev-i hüsnuñ cihân içre ziyâdur sevdüğüm
Ka'be haƘƘı Merve-i vaşluñ Şafâdur sevdüğüm
Baña raħm idüp kerem itmek revâdur sevdüğüm
Sendedür dîvâne gönlüm sende qurbân olduğum

IV

Şıma 'ahdi gel kerem eyle şehâ Allâh için
'Āşık-ı dil-ħasteler yüz tutduğı dergâh için
ŞaƘlama sırruñı benden luř idüp ol şâh için
Sendedür dîvâne gönlüm sende qurbân olduğum

V

Bu Ğarībī bendeñi niçün giriftār eyledüñ
Kim cihānı başıma ‘ aşkuñ ile dār eyledüñ
Hūblar içre sevdügüm rindāne bir ad eyledüñ
Sendedür dīvāne göñlüm sende qurbān olduğum

306. H̄ayretī

mef̄ ulü fā‘ ilātü mef̄ ā‘ ilü fā‘ lün

I

Çekdüm bu yıl bu yolda niçe dürlü bār-ı ğam
Tāk oldu tākātüm bükülüp qaddüm oldu ham
Aldum elüme tā ki yazam nāme-i elem
İki büküldi kâğıd u qan ağladı qalem

II

Miḥnet risālesin niçe tefsīre başlayam
Sen şāh öniñde ya nice taqrīre başlayam
Qasd eyledüm ki hālūmi taḥrīre başlayam
İki büküldi kâğıd u qan ağladı qalem

III

‘ Arz itmege ḥuzūruña ey mīr-i kâ‘ināt
Taḥrīr olındı şemme-i aḥvāl-i mişkilāt
H̄ayretde qaldı ağızın açup hālūme devāt
İki büküldi kâğıd u qan ağladı qalem

IV

Geldüm qabriñe ağlayuraq iderek niyāz
Unutma ben quluñı eyā mīr-i dil-nevāz
Yazılmadı henüz dahı bu qışsa-i dırāz
İki büküldi kâğıd u qan ağladı qalem

V

Geldi kapuña Hayretî-i ez' af'ül-' ibād
Tā nāme ile ' arz ide ḥalin o nā-murād
Dūd-ı dil ile qaralar[a] boyanup midād
İki büküldi kâğıd u ḳan ağladı ḳalem

[63a h]

307. Bâķî Efendi

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Sīneye çekmege bir serv-i dil-ārām olsa
Ser-keş olmasa iñen ' aşık[ın]a rām olsa
- 2 Biz daḥı kâ' ilüz inşāfa dilā būs u kenār
Her gün olmazsa hele bārī her aḥşām olsa
- 3 Mevsim-i gülde n' olur medrese vü mescidden
Leb-i cūy u leb-i cānān u leb-i cām olsa
- 4 Künc-i meyḥāne ile gūşe-i cennet birdür
Sāķī lāle-i ' izār u mey-i gül-fām olsa
- 5 Terk iderdi mey ü maḥbūb hevāsın Bâķī
Cānda şabr u dil-i āvārede ārām olsa

308. Kāsımī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Nār-ı ıhasret āh kim cānuma ğayetde itdi kār
Aldılar ārām u şabrum bī-ķarārum bī-ķarār
Düşeli girdāb-ı ' aşķa bulmadum bir dem kenār
Yüz çevirdi t̄ali' üm ' aksine döndi rüzgār

II

Bir perī şüretliden devrānum ayırdı beni
Aluban destüm ' adem mülkine gönderdi beni
Şaldı cismüm ayrılıķ odına yandurdu beni
Yüz çevirdi t̄ali' üm ' aksine döndi rüzgār

III

Şine şad-pāre ciger büryān dil oldu kebāb
' Iyş-ı bezm-i ğamda miñnet hem-demüm yaşum şarāb
Ağlaram bir ān gülmem eglarem nite rebāb
Yüz çevirdi t̄ali' üm ' aksine döndi rüzgār

IV

Güş ider yok kışsa-i derdüm hikāyet eylesem
Ol güzeller şāhına ğālüm rivāyet eylesem⁷⁹
Kaldum āvāre ilāhī çāre bilmem n' eylesem
Yüz çevirdi t̄ali' üm ' aksine döndi rüzgār

V

Āāyesinde Kāsımī [anuñ] ğicem Kādr⁸⁰ ğünüm ' ıyd
Gör nice oldu muğālif rüz-ı ' ıyd oldu va' id

⁷⁹ Mısrada "ol güzeller şāhına irmez elüm halüm rivāyet eylesem" yazmakta, vezin icabı bu şekilde düzeltilmiştir.

⁸⁰ Mısrada sayesinde "Kādrken Kāsımī gecem ğünüm ıyd" yazmaktadır, bu şekilde düzeltilmiştir.

Ayrırlup olam dimezdüm kūy-ı dil-berden ba' id
Yüz çevirdi ṭālī'üm ' aksine döndi rūzgār

309. Mu'ini

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

I

Eyledün kaçd-ı ğazā feth [ü] zafer kâruñ ola
' Askerüñ cümle velī kuṭb-ı sipeh-dâruñ ola
' Alem-i düşmen-i bedhâh nigün-sâruñ ola
Himmet-i Ḥazret-i Eyyüb ' alem-dâruñ ola
Çün yöneldün sefere ' avn-i Ḥudā yâruñ ola
Ḥazret-i Ḥızr-ı nebī kâfile-sâlaruñ ola

II

Ḳahr-ı ' adâ için ihlâş ile Ḳur'an oğına
Uğrada furs kadar kâfiri Ḳur'an oğına
Ḥükmine feth-i qarīb âyeti ' unvân oğına
Sûre-i feth-i mübîn vird ola her ân oğına
Çün yöneldün sefere ' avn-i Ḥudā yâruñ ola
Ḥazret-i Ḥızr yeni kâfile sâlaruñ ola

[64a]

III

Ḥaqq yolına bu cihād itmege ikdām idesin
Eyü âduñla gele kâfiri bed-nâm idesin
Dâr-ı âşnâ mı yıkup ma' bed-i İslâm idesin
Dinüñ â' lâmını küfr ehline i' lâm idesin
Çün yöneldün sefere ' avn-i ḥudā yâruñ ola
Ḥazret-i Ḥızr yeni kâfile sâlaruñ ola

IV

Şāhib-i ṭabl u ʿalem şāh-ı Süleymān-ı zamān
İtdi bir ulu ğazā eylemege şarf-ı ʿayān
ʿArzı bu ki ṭola şerʿ-i şerīf ile cihān
Ehl-i İslāma gerekdür bu duʿā vird-i zebān
Çün yöneldüñ sefere ʿavn-i ḥudā yāruñ ola
Ḥazret-i Hızr yeni kâfile sâlaruñ ola

V

Dilerem Ḥazret-i Ḥaqqdan şühedā ḥürmetine
Kerbelâda çekilen kerb ü belā ḥürmetine
Enbiyā ḥaqqıçün itdügi ğazā ḥürmetine
Siyyemā ḥatm-i rüsül şāh-ı Ḥudā ḥürmetine
Çün yöneldüñ sefere ʿavn-i ḥudā yāruñ ola
Ḥazret-i Hızr yeni kâfile sâlaruñ ola

VI

Ey Muʿîni oluban nuşret-i Ḥaqq yâr-ı muʿîn
Ġâlib-i muṭlaqq ola tâ şeh-i rüy-ı zemîn
Gelicek öñine maġlûb ola her düşmen-i dîn
Bu duʿāya diyen âmîn ola her ğamdan emîn
Çün yöneldüñ sefere ʿavn-i ḥudā yāruñ ola
Ḥazret-i Hızr yeni kâfile sâlaruñ ola

[63b h]

310. Fiğānī

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Burc-ı şerefde hüsni ile meh gibi bul kemâl
Eksüklüğüni görmeyelüm ey kaşı hilâl
- 2 Ğam bisterinde cân virüben cân alur gönül
Ey cân tabībī gel yetiş ayruksı oldu ħal
- 3 Bildüm fenāya varacağın çār ' anāşırüm
Ḳadd-i ḥamīdem ey kaşı yā oldu baña dāl
- 4 Ğam potası durur bedenüm varsa naqd ü cân
Sūzum şerārı aḥker-i [' aşk] ile oldu ḳāl
- 5 Fāl açdum idi ey kaşı muşhaf añup ḥaṭuñ
Geldi elif Fiğāniye oldu ḥuceste fāl

311. Şun'ī

fe' ilätün fe' ilätün fe' ilätün fe' ilün

- 1 Ḳanḳı ' aşık ki ğubār-ı reh-i cânān olmuş
Taḥtım yel götürür kendü Süleymān olmuş
- 2 Göreli nūr-ı cemālünü ṭaparken nāra
Götürüp parmağın şem' müselmān olmuş

3 Hıa-ı sebzi⁸¹ n'ola kızınsa anuñ la' liñden
İricek Hızır hayāt ābına pinhān olmış

4 Ger şeb-i ğamda şorarsañ dil-i haste-ħālin
Şem' gibi gözi giryān özi biryān olmış

5 Şun' ĩ bādeyle peri-rūları teshīr itmiş
Ol gedā ħātem-i cām ile Süleymān olmış

[64b]

312. Şun' ĩ

mef' ūlū mefā' ĩlū mefā' ĩlū fe' ūlūn

1 Bir cām ile kıldı yine sākī beni mecnūn
Beñzer ki dilā itdi şarāba o gül efsūn

2 Ey Ħusrev-i ħübān seni arayı arayı
Cān derleyüben çıkdı ayakdan mey-i gülgūn

3 Seyr itmege ol māhı melekler gice gündüz
Revzenler açar ay ile günden yine gerdūn

4 Ħatm eyleyen ey ħāce benüm muşhaf-ı ' aşkı
Ve'l-leylīye dek oqumış ancak anı⁸² Mecnūn

5 Ħübān-ı kelām içre bu gün ehli yanında
Ey Şun' ĩ kanı Yūsuf-ı nazmum gibi mezvūn

[64a h]

⁸¹ Metin: "hat-ı la'l"

⁸² Metinde: anı ancak

313. Bâkî Efendi

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Eşigüñ hâkine ser-çeşme-i hayvân dirler
Kapuña matla' -ı hürşid-i dıraḥşân dirler
- 2 Zülfüñüñ dest-i resin dökdi meger ruḥlarıña
Bâğda sünbülün aḥvâli perişân dirler
- 3 Hañcer-i ğamze-i pür itdünse tîğ-i Ḥayder
Şafḥa-i 'arızına muşḥaf-ı 'Oşmân dirler
- 4 Kimlerün rüşen ider menzilin âyâ bilsem
Giceler seyre çıkar ol meh-i tâbân dirler
- 5 Gözlerün yaşı dile virdi fenâ ey Bâkî
'Âlemi ğarḳ ider ol baḥr-i firâvân dirler

314. Bâkî Efendi

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün

- 1 Şubḥ-ı vaşl-ı yârdur bezm-i şarâb itmek gerek
Sâğar-ı rengin[i] reşk-i âfitâb itmek gerek
- 2 Çün direng itmez bilürsin şîşe-i pîrûze reng
Sâkiyâ la' l-i mezâyı şun şitâb itmek gerek

- 3 Gün gibi rif' atde olmak istiyen gerdün-şifat
Bir mu' allā bārgāha intisāb itmek gerek
- 4 Devlet-i dünyā hayāl-i hāba beñzer nesnedür
Baht-ı bīdār isteyenler terk-i h'āb itmek gerek
- 5 Bākiyā maḥşül-i ' ömr-i nāzenīni vaḳtidür
Aḳça döküp dīdeden bir bir ḥisāb itmek gerek

315. Şemsī Paşa

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Ol meh cihānda gün gibi fettān olup gezer
Tāc-ı zer aldı başına sulṭān olup gezer
- 2 Tāsın pür itdi ' anber ile māh-ı nev gelüp
Bezm-i felekde micmere gerdān olup gezer
- 3 Kimi şarāb-ı la' lüñ ile mest ü hüşyār
Kimi ğubār-ı ḥatṭuña ḥayrān olup gezer
- 4 Her tıfl bāliĝ olmadan irdi belāĝate
Ḥikmet nedür ki pīrlər oĝlan olup gezer
- 5 Şehbāz-ı ' ālem igne ile dikdi gözlerün
Bāĝun ğurābı şimdi ḥırāmān olup gezer

6 Ey gül ki düşdüñ elden ele āh gül gibi
‘ Āşık çemende bülbül-i nālān olup gezer

7 Şemsī senüñle yañılıp aḥşamlamaz o māh
Her gice ğayrı ḥānede mihmān olup gezer

316. Bākī Efendi

mef̄ ūlū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilün

1 ‘ Āşık ki sūz-ı ‘ aşk [ile] ‘ uryān olup gezer
Abdāldur ki ‘ ālemi ḥayrān olup gezer

2 Dün toĝdı māh-ı nev gibi ol şūḥ-ı meh-liḳā
Şehr içre şimdi āfet-i devrān olup gezer

[65a]

3 Dil-ber beşikden öğrenür oldı şalınmaĝı
Her tıfl-ı nā-resīde ḥıramān olup gezer

4 Sulṭān[a] ḳayd-ı salṭanat-ı dehr pāy-bend
Derviş kendü başına sulṭān olup gezer

5 Faşl-ı ḥazān[1] gör ki gelür ayaĝına zer
Ebr-i bahār ‘ ālemi giryān olup gezer

6 Evrāḳı bāĝa neyledi faşl-ı ḥazānı gör
Bākī ĝam ile şöyle perişān olup gezer

[64b h]

317. Şemsî Paşa

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Çemende giydi gül-günî kabâlar goncalar güller
Demidür bezm iderse meh-liķâlar gonca[lar] güller
- 2 Şarâb-ı nâz içüp mest oldılar efkâr-ı zülfüñle
Çeküp çâk itseler ta'ñ mı yaķalar goncalar güller
- 3 Cemâlûñ gördügiçün 'andelibân-ı şafâ-baķşa
Kılurlar bûy-ı luţfuñdan 'aţalar goncalar güller
- 4 Nice açılmasunlar pâdişâhum bezm-i vaşluñda
Nesîm-i adl ile buldı şafâlar goncalar güller
- 5 Gülistân seyrine geldükce Şemsî ol hilâl ebrû
Kılurlar her taraıdan merĥabâlar goncalar güller

318. 'Âlî

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

- 1 Diye ey bād-ı şabâ serv-i revānum gele mi
Baña göñlüm uya mı yirine cānum gele mi
- 2 Gözüñ aydın diye mi şüle-i nâr-ı āhum
İrte bir gün o yüzi māh civānum gele mi

- 3 ‘Adl u dād ile gönül kişveri ābād ola mı
Sīne tahtına o sulţān-ı cihānum gele mi
- 4 Tīrveş toğrıla mı yine bükilmiş kıaddüm
Diye ey pīr-i felek kıaşu kemānum gele mi
- 5 Ruĥ-ı rengīnini seyr itmek için ey ‘Ālī
Cigeründen aķışup çeşmüme kıanum gele mi

319. Revānī Beg

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Sākıyā luţf it baña şun tolu cām
İnneme’l-iĥsān illā bi’t-tamām⁸³
- 2 Devr elinden dāimā miĥnetdeyüz
Eyyühe’s-sāķī edir ke’sen müdām⁸⁴
- 3 Kehribāra döndi ġamdan beñzimüz
İçelüm sāķī şarāb-ı la‘l fām
- 4 ‘Ār ider Tañrı selāmın virmege
Ol cefākāra selām olsun selām
- 5 Būse ‘ahd itdüñ Revānī bendeñe
Pādişāhum müstedām ol müstedām

⁸³ Bana ihsanını tam yap.

⁸⁴ Ey saki kadehi devamlı döndür

320. Dānişī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Çün tabībüm çekerüz derd [ü] ğam-ı hicrānuñ
Şerbet-i vaşlı ile kıl varısa bir dermānuñ
- 2 Ellerün derdine dermān bize derd ü miḥnet
Dāimā ḥaste-i ' aşka bu mıdur iḥsānuñ
- 3 Ḥāne-i ḥüsni ider seyl-i muḥabbet vīrān
Gözi yaşını şaḳın alma dil-i şeydānuñ
- 4 Neye uğraduğum[1] bildi fiğānum eşiden
Diñle gör na' mesini baña yine yārānuñ
- 5 Göñlüm almağdan ise cānumı alsuñ deyüsen
Yāra ' arz eyler idüñ Dānişī olsa cānuñ

[65a h]

321. Necātī Beg

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

- 1 Daḫı cevre peşimān olmaduñ mı
Be hey kāfir müselmān olmadūn mı
- 2 Beni yoluñda ölmez der imişsin
Bugün billāh yalan olmaduñ mı

3 Niçe kez ey gönül seng-i cefādan
Yıķılmaduñ mı vīrān olmaduñ mı

4 Vefādan men' idermişsin ḥabībi
Be hey şūfī sen oğlan olmaduñ mı

5 Ğurūr itme cihānuñ ' izzetine
Necātī düşde sultān olmaduñ mı

[65b]

322. Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Gül yüzüñ vaşında bülbül kılsa efgānı dürüst
Bāğda bir goncanuñ qalmaz girībānı dürüst

2 Dil-berüñ ' ahdı bütün ammā vefāsı süst olur
' Aşıķuñ gönli şikeste ' ahd [ü] peymānı dürüst

3 Cevşen-i pūlād-ı çarḫı çāk çāk itdüm velī
Tīğ-i āteş-pāremüñ şimşīr-i bürrānı dürüst

4 Āteş-i şüz-ı firāķuñ bir ḥarāret virdi kim
Nüş ider bir demde dil deryā-yı ' ummānı dürüst

5 Bākīyā fennüñde tutmaz kimse noķşānuñ senüñ
Ḥamdüli' llāh ki ṭab' mevzün ' aql mizānı dürüst

323. Sulţān Murād-ı Ğāzī

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

- 1 *A şamtü ile'r-rabbi hüve'l-ħaķķu celīlu*⁸⁵
Ferdü aħedu ķādiru mādelle cemīlu
- 2 Hālūmi ne ħācet ki beyān ide zebānum
*E'd-dem' u mine'l- ayni ile'l-ħāli delīlu*⁸⁶
- 3 'Āşık niçe şağ ola çü senden ola ayru
*El- 'āşıķu an-hicrike fe'-nün ve 'alīlu*⁸⁷
- 4 Elbette bu hālūmden o yāruñ ħaberi var
*Fi'l-ķalbi mine'l-ķalbi ile'l-ķalbi sebīlu*⁸⁸
- 5 Ĥāşā ki Murād ğayrıya meyl eyliye senden
*Ķalbī leke fi'l-mehdi ile'l-lahdi ħamīlu*⁸⁹

324. Bākī Efendi

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

- 1 Dehen-i ğoncada ol la' l-i şeker-bār olmaz
Bülbül-i bāğda bu lezzet-i ğüftār olmaz

⁸⁵ Hak Celil Kādir Ehād ve Cemīl olan Allah'a bağlandım.

⁸⁶ Gözümde akan yaş halime delildir

⁸⁷ Senden ayrı olan aşık güçsüz ve hastadır.

⁸⁸ Kalpten kalbe yol vardır.

⁸⁹ Kalbim senin beşikden mezara kadar.

- 2 Bulmadum la' l-i lebũñ gibi muşāhib hem-dem
Çoç olur yār velī yār-ı vefādār olmaz
- 3 Nice pinhān ideyin sīnede ʔāğ-ı ' aşkuñ
Gün gibi zāhir olan nesneye inkār olmaz
- 4 İdegör var-ısa luṭfuñ beni söyler şanma
Gencdür ' ālem-i vaşluñ aña ikrār olmaz
- 5 Şöyle nāz uyhusına vardı o yār ey Bākī
Ki cihān ḥalkı fiğan eylese bīdār olmaz

325. Cem

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Zülfüñ ol sünböldürür kim āfitāb üstindedür
Dişlerüñ ol lu'lu' kim yāqūt-ı nāb üstindedür
- 2 Muşḥaf-ı ḥüsnuñe yüz sürelden ey dil-ber yüzüm
Levḥa-i zerrine beñzer kim kitāb⁹⁰ üstindedür
- 3 Yüzüñe zülfüñ niḳāb olduçca ço ağlayayın
Yaraşur ey sīm-ten miskīn niḳāb üstindedür
- 4 Ah kim uyarmadı baḥt-ı siyāhum zülf-i dost
Niçe kim ol nergis-i mestāne ḥāb üstindedür

[66a]

⁹⁰ Metinde: nikāb

- 5 Yaraşur Cem addiñe apuñda alsa alka-vār
Ey şanem ‘āşıka [ol] devlet bu bāb üstindedür

[65b h]

326. Bākī Efendi

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Baña cevr ile cefā eyleme ihsān eyle
Ġayrıya mihr ü vefā eyleme ihsān eyle
- 2 Şunuben hān-ı vişālün[i] raķibe her dem
Ġamuñı baña Ġidā eyleme ihsān eyle
- 3 Ellere luţf u kerem eyleyicek sulţānum
Cevr ile ahrı baña eyleme ihsān eyle
- 4 Oķ gibi oĠrıyam atma beni yabanlara
Ġāmetüm hicr ile yā⁹¹ eyleme ihsān eyle
- 5 Bākī-i ħaste-dili derd ile dermānde oyup
Ġayrıya derd-i devā eyleme ihsān eyle

327. ‘Ulvī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Ey Ġoñül Ġayrıya meyl eyleme cānān bir olur
Biriniñ ‘aşķı derūnuñda yatar cān bir olur

⁹¹ Metin: dal eyleme

- 2 Hüsni-yü Süf görüp aldanma ruhu şadelere
Hüsni-yü Süf çoğ olur Yüsuf-ı Ken' an bir olur
- 3 Dâğ-ı mihri yeter ol lüle-ruhuñ sineñde
Âsmâna nazâr it mihr-i dıraşşân bir olur
- 4 Görmedüm hâtem-i la' lüñ gibi rengin yâkût
Müher yüz biñ bulunır müher-i Süleymân bir olur
- 5 'Ulviyâ şi' rime beñzer kanı bir nazm-ı lañif
Çeşmenüñ gâyeti çok çeşme-i hayvân bir olur

328. Revânî Beg

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 'Âşık seyr itmege bir kâmet-i bâlâ gerek
Şüfiyâ derviş olanuñ himmeti â' lâ gerek
- 2 Gördüğüñ her bir kamer-ruhsâra meyl itme gönül
Gün gibi dil-ber güzeller içre müstesnâ gerek
- 3 'Akla uyma sen gönül 'aşk yolında her kişi
Vâlih ü âşifte vü şürîde vü şeydâ gerek
- 4 Cânım ağzuma gelür bir büsen alınca didüm
Güldi dil-ber didi [kim] hâzır saña helvâ gerek

- 5 Sīm ü zer ister Revānī şimdiki maḥbūblar
Hāḫır-ı ʿāşık gerekmez anlara dünyā gerek

329. Fevrī

mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

- 1 Gezüp mülk-i vücūdı ʿālem-i ʿaşka ḳadem başdum
Bu günden şoñra ölmezsem ʿadem ʿiḳlīmidür ḳaşdum
- 2 Dü-tā olmış beden bir āh idüp cān virdi ḫoḫrıldı
Ġamuñla ey kemān-ebrū oḫum atdum yayum yaşdum
- 3 Ḥabāb-ı eşkümi zeyn itdüm āh-ı pür-şerārumla
Mezārum türbesine nūrdan ḳandiller aşdum
- 4 İki bögrüm biri birine geḫdi şanma zaʿ fumdān
Beden bol geldi cāna sūzen-i hicrān ile ḳaşdum
- 5 Dutaşdum küştġir-i ğamla Fevrī meclis-i meyde
Erenler himmetinde bir ayaĝ ile anı başdum

[66a h]

330. Dānişī

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

- 1 ʿĀşıḳa ol şāhuñ aşlā luḫfi yoḫ iḫsānı yoḫ
Ġayrıya iḫsānınuñ hiḫ ḫaddi yoḫ pāyānı yoḫ

- 2 Ehl-i derd ol şerbet-i la' lîn dilerseñ dil-berin
Ey gönül ol kimsenüñ kim derdi yok dermānı yok
- 3 Būse 'ahd itdüñ lebüñden 'uhdesüñden gelmedüñ
Bunda 'ālem var midur ey 'ahdi yok peymānı yok
- 4 Göklere çıkdı efgānum dañı zılm eyler baña
Vārısa ol kāfirüñ hiç dīni yok īmānı yok
- 5 Dil-rübādan ayru düşdi cān [u] dil oldu cüdā
Dānişī ğurbetde kaldı yarı yok yārānı yok [66b]

331. Necātī Beg

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Lāle-ħadler yine gülşende neler itmediler
Servi yürütmediler ğoncayı söyletmediler
- 2 Taşradan geldi çemen mülkine biġāne diyü
Gine gül şöhetine lāleyi iletmediler
- 3 'Ādeti ħūblaruñ cevr ü cefādur ammā
Baña itdüklerini kimselere itmediler
- 4 Ĥamdüli' llāh ki mey-ħāne ile sāķīlerümüz⁹²
Āb-ı ħayvān ile kevşer suyn istetmediler

⁹² Mısranın vezni bozuktur.

- 5 Ey Necātī yürü şabr eyle elüñden ne gelür
Hüblar cevr ü cefāyı kimi ögretmediler

332. Bākī Efendi

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

- 1 Haṭṭum hisābıñ bil didüñ sevdälara şalduñ beni
Zülfüm hayālīñ kıl didüñ ğavğalara şalduñ beni
- 2 Geh ebrveş nālān idüp geh ābveş giryān idüp
Mecnün-ı ser-gerdān idüp şahrälara şalduñ beni
- 3 Vaşlum ğarazdur çün didiñ hoş derdmend olsun didiñ
Bir gün didüñ yārın didüñ ferdälara şalduñ beni
- 4 Yūsuf gibi tahtında sen Ya' kûbveş miḥnetde ben
Dil sâkin-i Beyt'ül-ḥazen tenhâlara şalduñ beni
- 5 Bākī şıfat virdiñ elem itdüñ gözüm yaşımı nem
Kılduñ ğarīḳ-i baḥr-i ğam deryälara şalduñ beni

333. Yaḥyâ Efendi

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Urduñ cefâ taşın dile dīvāne mi şanduñ beni
Zencirine bend eyledüñ uşlana mı şanduñ beni

- 2 Ma' mūr idüp mülk-i dili yapmaduñ eski menzili
Ta' mire kıabil olmayan vırāne mi şanduñ beni
- 3 İhsāna dermān yok didüñ ğayrı güzeller çok didüñ
Her şem' -i bezme dolaşur pervāne mi şanduñ beni
- 4 Feryādumu işitmedüñ semt-i vefāya gitmedüñ
Bir āşnālık itmedüñ bīgāne mi şanduñ beni
- 5 Yaḥyādan eylersüñ eyā feryāduñ eylersiñ hebā
Vā' iz mey-i engūr ile mestāne mi şanduñ beni

334. Ḥayretī

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

- 1 Açılsa yār ile yād olsa dil-ber
Kuculsa rām-ı dildār olsa dil-ber
- 2 Nedür ' aşıklarun ḥālını bilse
Gözin süzse dil-efgār olsa dil-ber
- 3 Ne deñlü ağlasa zār olsa ' aşık
Açılsa gülse gülzār olsa dil-ber
- 4 Söz añlamada fettān olsa maḥbūb⁹³
Biraz şūḥ olsa ' ayyār olsa dil-ber

[67a]

⁹³ Metin: mecnūn

5 Cefâyı az kılsa H̄ayretîye
Sözüm budur vefâ-dâr olsa dil-ber

[66b h]

335. Revânî Beg

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1 Bahâr oldu yine lâle ele cām aldı rindâne
Benefşe şeb külâhın[1] kıvırmışdur levendâne

2 H̄abâb-ı mey gibi zâhid şarâba virüben tâcın
İçer rind-i cihân olmuş gezer mey-ḥâne mey-ḥâne

3 Dutup meclisde dildârı güc ile bûsesin alur
Ḳosun bi'llâh ey sâķî ḥarâmîliġi peymâne

4 Murabba' lar giyüp şūfî müselles nûş ider dâyîm
Geçüp meyḥâne şadruñda oturmuş levendâne

5 Revânî 'arif ol elden düşürme ḥâtem-i cāmı
Bilürsin kim degül bâķî cihân mülki Süleymâne

336. Şemsî Paşa

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Her kimiñ murġ-ı dili uçdı hevâ vü hevese
Anı şayyâd-ı felek eliyle koydı ḳafese

- 2 Sīneye çekdi yine ʿ aks-i ruḥ-ı cānānı
Göre āyīneyi ūgrasun āḥir nefese
- 3 Dil ʿ uşşāḳı şikār itmege bend geçe o yār
Seg-i kūyıyla beni bi yere tıḳsun nerese
- 4 Sīneye çekdüm idi tıfl iken ağladı nigār
Ḳoyuna girdi ʿ aceb mi ḳucucaḳdur melese
- 5 Şemsiyā nūr-ı Muḥammed saña olmazsa delīl
Kūy-ı cānāna varılmaz ḳatʿı yollar yarasa

337. Necātī Beg

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

- 1 Ḳo gönül buseñe cān ile ḥarīdār olsun
Biʿllāh ey ḡonca-dehen yoḳ dime bāzār olsun
- 2 Görüp āşiftelerin cān ile raḥm eylemeyen
Göreyin bencileyin derd-i giriftār olsun
- 3 Būse-i peymānesinün curʿ a-i cān-baḥşından
Hele ol ḡonca-dehen yoḳ dimedi vār olsun
- 4 Kimse beglerde vefā görmedi dünyā duralı
Niçe ʿ āḳīl diye dildāra vefādār olsun

- 5 Öpmege koçmağa yir yoq dirseñ ey yüzi gün
Ûo Necâtî kılını ‘ aşık-ı didâr olsun

338. Hîlmî

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 Dil reh-i mey-hâne-i [cân]-fezâdan geçmedi
Cân hevâ-yı ‘ aşk-ı pāk-i dil-rübâdan geçmedi
- 2 H̄ayret-i müjgân-ı h̄ün-rîzinle ey kaşı kemân
Eşk-i çeşmüm dem mi vār taht-ı serâdan geçmedi
- 3 Mû miyânı hasretinden rişteveş zâr oldu dil
Ol dūr-i yek-tâne-i baħr-i şafâdan geçmedi
- 4 Ārzū-yı zaħm-i tiğ-I h̄ün-feşānuñ dil-berā
Var mıdur bir dem ki kalb-i dil-rübâdan geçmedi
- 5 Kıldı aġyāra vefālar ol civān-ı nāzeniñ
H̄ilmi-i bî-çāreye semt-i cefâdan geçmedi [67b]

339. Bākî Efendi

mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülü mefā‘ilün

- 1 Şeb-nem gibi saçılsun koñ ‘ aşk-ı firāvānum
Güller gibi açılsun gül-i sünbül-i handānum

2 Ben āb-ı revān itmek cān üzre gözüm yaşın
Tek meyl-i kenār itsün ol serv-i hıramānum

3 Nāz uyhusına varmış ‘ālemden olmuş fāriğ
Ādem mi görür şimdi ol gözleri mestānum

4 Sen gül gibi gülşende gülmekde açılmağda
İñler kafes-i tende murğ-ı dil-i nālānum

5 Bāķī gevher-i ‘aşkı döksün reh-i kūyūnda
Mağşūd-ı dil-i dīdem hep yolına sultānum

[67a h]

340. Hüsni

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Lebūñ gonca ‘izāruñ gül ruhuñ gülzār-ı cennetdür
Nihāl-i kıddūñ anda tāze şāh-ı bāğ-ı behceddür

2 Yüzūñ Gül Cāmi‘ kıddūñ minare kaçlarıñ mihrāb
Gözūñ anda imam’ül-mutteķīñ müjgāñ cemā‘ atdür

3 Kılıçlardur kurulmuş genc-i hüsnuñ üzre ebrūlar
Dolanmış mār-ı zülfūñ hüsni-ı tılsım-ı pür-nihāyetdür

4 Başına tarayup murğ-ı āşiyān-ı Kays-ı nā-şāduñ
Benüm başumda ‘aşkuñ āteşi tēc-ı sa‘ ādetdür

5 Be sākī dişleri dürr-i ‘ Aden la‘l-i şadef-yārūñ
Kaşı mevc-i melāhat Hüsni deryā-yı leṭāfetdür

341. Ca‘ ferī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1 Şol iki dil-berümüñ gögdede cāndur birisi
Biri cān ise ne var cān-ı cihāndur birisi

2 Birinüñ saçları sünbül gözi nergis biriniñ
Birinüñ kaddi çenar serv-i revāndur birisi

3 Birinüñ dişleri lū‘lū‘ birinin lāle ruḥı
Biri cennāt-ı na‘īm bāğ-ı cināndur birisi

4 Birinüñ alnı kâmer birinin yüzi güneş
Biri nāzıkdür igen şāh-ı zamāndur birisi

5 Birini çok severem birini andan daḥı çok
Birinüñ kirpügi oḳ kaşı kemāndur birisi

6 Birinüñ ḥulḳı zarīf birinüñ luṭfi laṭīf
Birinüñ ben ḳulıyam ḥükmi revāndur birisi

7 Bu senüñ dürr-i cevāhir söziñ Ca‘ feriyā
Biri yāḳut-ı güher genc-i nihāndur birisi

342. Bākī Efendi

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Gönül bir rind-i 'ālem-süz şüh-ı şeh-levend ister
Ki 'aşk odına yakmağa dil ü cānlar sipend ister
- 2 Belā-yı bend-i hecrüñden halāş it cān-ı miskīni
Esīr-i miḥnet-i 'aşkuñ ne bend [ü] ne kemend ister
- 3 Qarār itmez gönül murğı bu bāguñ degme şāḥından
Nihāl-i qadd-i dil-ber gibi bir serv-i bülend ister
- 4 Mezākın zehr-i qahr-ı miḥnet eyyām-ı telḥ itmiş
Lebünden 'aşık-ı bī- şabr u dil bir pāre qand ister
- 5 Murādı sīneye ol serv-i sīm endāmı çekmekdür
Semend-i ṭab' -ı Bākī bir gümüşden sine-bend ister

343. Belīgī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün feilün

- 1 Sözüñüz añlayamaz şūfī bizüm qāl ehli
Bī-zebān söyleşelüm vārısa bir ḥāl ehli
- 2 Saltanat faqr ile faḥr itmek imiş 'ālemde
Ne bilür qadrin anuñ memleketi māl ehli

[68a]

- 3 Vaz gel ʿ aql ile sen yār olımazsın ey dil
Ehli vār başka anuñ da be hey ābdāl ehli
- 4 Cān[1] cānān yolına virmede ihmāl itme
İremez menzil-i maqşūda yine ihmāl ehli
- 5 Her dem āl ile Belīgī öper o serv ayağun
Görmedüm hūn-ı sirişküm gibi bir āl ehli

[67b h]

344. Qabūlī

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

- 1 Yār için imiş çün bu kadar durma oturma
Şimden girü ey serv-i çemen durma oturma
- 2 Utandığı tīrūñ ile ol gonca-dehānūñ
Ey bād-ı şabā sen de varup yüzine urma
- 3 Bülbül didüğüñ bildüğümüz kuşdur ezelden
Ey ruhları gülzār igen bize uçurma
- 4 Ben gel disem ağıyār ile bezme otursañ
Gel ben qulıña cevr ü cefā idüp oturma
- 5 Şayd itmege ol gözleri şehbāzı Qabūlī
Murğ-ı dili dur[dur] kafes-i tenden uçurma

345. Aḥmedī

mefā'īlū mefā'īlū fe'ūlūn

- 1 Ne dil ḳor kim gözün yağmaya virmez
Ne ser ḳor kim saçun sevdāya virmez
- 2 Gün olmaz kim cemālün güft-gūyı
Vücūdum mülkini yağmaya virmez
- 3 Benefşeñ sāḫiri bir cān ḳor mı
Alup ol nergis-i şehlāya virmez
- 4 Maḫalleñ itlerinün ḫāk-i pāyin
Bulanlar 'anber-i sārāya virmez
- 5 Cihānı sensüz Aḫmed neylesin kim
Yüzine baḳduğın dünyāya virmez

346. 'Ulvī

mef'ūlū mefā'īlū mefā'īlū fe'ūlūn

- 1 Ḥarc eyler ise ḫançerine dil n'ola varın
Yeg bilür efendi kişi kendüye çıkarın
- 2 Ben nice kinār eyleyeyin ince belün āh
Deryā-yı vaşluñ göremez kimse kenārın

- 3 Şol ‘ aşık-ı üftāde ki ḥāk ola yolında ⁹⁴
Erbāb-ı naẓar kühl ide çeşmine ğubārın
- 4 Leylā gelicek nāqa ile türbeti Qaysa
Örter deve ṭabanı kumaş ile mezārın
- 5 Devrinde hilāl olsa n’ola kāmēt-i ‘ Ulvī
Bār-ı ğam iki bükdi ten-i zerd-nizārın

347. Bākī Efendi

müfte‘ ilün mefā‘ ilün müfte‘ ilün mefā‘ ilün

- 1 Müşkil imiş ki dil-rubā ṭıfl ola dil-sitān ola
‘ Āşık-ı zār [u] mübtelā pīr ola nā-tüvān ola
- 2 Yaşuma baqmaz ol perī bilmedi qadr-i gevheri
Ṭālīb ola bu demleri bulmaya bir zamān ola
- 3 Güş dutup münāfiqa cevri qo yār-ı şadıqa
Dil-ber odur ki ‘ aşıqa müşfik [ü] mihrībān ola
- 4 Dilde şerār-ı āh-ı nār dil oldı nücūma muttaşıl
Böyle qalırsa şöyle bil küyda niçe qırān ola
- 5 Bākīye sākiyā fenā vir ki fenā bula teraḥ
Şol meyi şun ki bir qadeh pīr içe nev-cüvān ola

[68a h]

⁹⁴ Yolunda senün

348. Baḳī Efendi

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

- 1 Hoş geldi baña mey-gedenüñ āb [u] hevāsı
Vā' llāhi güzel yere yapılmış yıkılası
- 2 Men' eyler imiş medrese-i ' aşḳ müderrisi
Ey ḥāce anuñ var ise yaklaşdı ḳazāsı
- 3 Zībā yaraşur ḥil' at-i nāz ol boyı serve
İki ḳolumı itsem aña bil ḫolaması
- 4 Diḳḳatler ile seyr iderüz yāri ser-ā-pāyı
Görmez mi idük olsa idi biz de vefāsı
- 5 Meddāḥ olalı çeşm-i ḡazāli saña Bāḳī
Öğrendi ḡazel ḫarzını Rūmuñ şu' arāsı

[68b]

349. Rūḫī

müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün

- 1 Gelmez o şūḫdan vefā ki revīşi yamān ola
' Āşıḳa eyleyüp cefā ḡayrıya mihribān ola
- 2 Göklere çıḳmada fiḡan yār ise ḡayre mihribān
Ḳorḳum odur ki nāgehān bir gün arada ḳan ola

- 3 Nār-ı ğamı o mehveşiñ yaḡsa ne ğam içün ṡaşıñ
Kim bile baḡtı serkeşiñ maḡşūd-ı imtihān ola
- 4 Ḳan ile dolsa gözleriñ cevrine ḡalma dil-beriñ
Şāyed o meh-peykeriñ yār ola bir zamān ola
- 5 Rūḡīye dir o ğonca-fem bülbül-i ğülşen-i elem
Ḳaşdı budur ki dem-be-dem kārı anuñ fiġān ola

350. Necātī Beg

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Dutupdur zülfün ucundan cemālünle cihān āteş
Giceyle olıcaḡ ḡalka ḡatī eyler ziyān āteş
- 2 Ğam u ğussa üşüp ğönlüm evin yıḡdıḡları bu kim
Ki etrāfa ulaşmıya derūnumda olan āteş
- 3 Beni senden şoġutmaġa şevādun ekşidür naşīḡ
Bilürler sirke ile yig söyünür bī-ġümān āteş
- 4 Eger cemāl ümīdi olmayaydı bāġ-ı cennetde
Cehennem gibi olırdı ġül ile erguvān āteş
- 5 Necātī ğönlünü her dem ider bir lāle-rū yaġma
Şanasın şehr-i Bursadur [ki] yaḡar her zamān āteş

351. Uşulî

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Bize bu 'aşk ile eglenmege bir yâr olsa
Yâr biñ biñ bulunur yâr-ı vefādār olsa
- 2 Nireye ister iseñ gitse işüm vār dimese
Hâşılı çaķ deli göñlüm gibi bî-kār olsa
- 3 Yil gibi yilse bir lahza karar eylemese
O da bir serv- hevā baht-i hevādār olsa
- 4 Gündüzün bile benümle yise 'afyon-ı ğamı
Giceler şubha deġin derd ile bîdār olsa
- 5 Çünkü yâr olduñ Uşulî kuluña sulţānum
Ġam degül cümle cihān topdolı aġyār olsa

352. Fuzulî

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Cānumuñ cevheri ol la' l-i güher-bāra fedā
'Ömrümüñ hâşılı ol şive vü reftāra fedā
- 2 Derd çekmiş başum ol hāl-i siyeh kurbānı
Tāb görmüş tenüm ol turra-i tarrāra fedā

3 Gözlerümden dökülen kıatre-i ‘aşkıum güheri
Leblerüñden saçılan lü’lü’-i şehvâra fedâ [69a]

4 Pâre pâre dil-i mecrûh-ı perişânumdan
Ser-i küyînda gezen her ite bir pâre fedâ

5 Ey Fuzûlî n’ola ger şaqlar isem cân-ı ‘azîzi
Vaqt ola kim ol bir şüh-ı sitem-kâra fedâ [68b h]

353. Nâṭıķı

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1 Ruḥuñ bir lâle-i terdür ne lâle lâle-i ḥamrâ
Ḥaṭuñ bir tâze ‘anberdür ne ‘anber ‘anberin sârâ

2 Gözüñ bir nevk-i zâlimdür ne zâlim zâlim-i kıatil
Ne kıatil kıatil-i ‘âşık ne ‘âşık ‘âşık-i şeydâ

3 Siyeh ḥâlüñdürür fitne ne fitne fitne-i merdüm
Ne merdüm merdüm-i [dîde ne dîde] dîde-i bînâ

4 Kıadüñ şâh-ı gülbindür ne gülbin gülbin-i gülşen
Ne gülşen gülşen-i cennet ne cennet cennet’ül-mev’â

5 Sözüñdür Nâṭıķı sâḥir ne sâḥir-i sâḥir-i câzib
Ne câzib câzib-i ḥatır ne ḥatır ḥatır-ı dâñâ

354. alenderi

me' ulu fa' ilatu mefa' ilu fa' ilun

- 1 Bimar-ı aşkuñ öldi cana hiç bilür misin
Cana cefana şabr idemez öldürür misin
- 2 Ey hoş hıram 'ahdiñe tırmaz mısın dağı
'Uşşaka naz u şiveler ile yürür misin
- 3 Kuyuñda seg raqibi didüm eyleyin helak
Ol şuh naz ile didi dağı sürür misin
- 4 Açılmaz ise ağlamadan gözlerüm n'ola
Ey tıfl-ı na-reside beni öldürür misin
- 5 Göstermez oldı gün yüzünü ey alenderi
Cevr ü cefaya başladı ol meh görür misin

355. Baqi Efendi

fe' ilatun fe' ilatun fe' ilatun fe' ilun

- 1 Ser-i kuyuñ şanma cennet-i a' la bilürin
Munteha kametiñi sidre vü tuba bilürin
- 2 Seni Yusuf ile güzellikte şorarlarsa baña
Yusufi görmedüm ammā seni ra' na bilürin

- 3 Zā' il olmaz heves-i zülfi-i siyāhuñ dilde
Hāşıl olmayacağıñ gerçi bu sevdā bilürin
- 4 Bilmezem neyleye derd ü ğam cānāne baña āh
Ne müdārāya meded var ne müdāvā bilürin
- 5 Bāḳiyā gülşen-i firdevsi baña ' arz itme yürü
Āsitānın ben anuñ cennet-i mev'ā bilürin

356. Şem'î

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 ' Ār idermiş beni öldürmege ol sîm-tenüm
Varayın yalvarayın boynuma taḳup kefenüm
- 2 Hulle-i cennet olursa çekeyüm ben çāk ideyin
Dem-i vuslatda baña hā' il olur pîrehenüm
- 3 Tek beni zülf-i dil-āviziñe ber-dār eyle
Çekeyüm pādişāhum kendi elümle resenüm
- 4 Duymıya girsem eger mūr-i za' ifiñ gözine
Ey Süleymān-ı zamān şöyle ḫayāl oldı tenüm
- 5 Şem' iym gūşe-i meyḫāneyi virmem felege
Gülşen-i bāğ-ı cināndan baña yegdür vaḫanum

[69a h]

357. Şemsî Paşa

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Doldı ' uşşāk ile şehriñ yine meydānları
Çıkşa şalınsa n'ola serv-i hırāmānları
- 2 Bu hevālarda çıkup seyr-i Ğalaṭa idenüñ
Lāle gibi n'ola çāk olsa giribānları
- 3 Yüzinüñ karasına bakmasalar kahvecinüñ
Şubaşı nā 'ib ile kırmasa fincanları
- 4 Muhtesib her kişinüñ kalmasa eksükligüne
Kādī incitmese hoşcaydı müselmānları
- 5 'Iyddur üç güne dek şāha du' ālar eyleñ
Şemsiyā yeniçeri beклиye her yānları

[69b)

358. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Devlet el virse yüziñ gördüğüm eyyām olsa
Merḥabā eylesem ol şūḥ ile bayrām olsa
- 2 Olıcağ yār gibi dil-ber-i şirīn-ḥarekāt
Teni pālūde-i ter gözleri bādām olsa

- 3 Gün gibi bāde-i rengīne ne ibrām gerek
Zāhidūñ anın ierdüm eger ibrām olsa
- 4 Hāsret-i addūñle anlı elifler ekdüm
Sīnede her biri serv-i gül-endām olsa
- 5 Bāiyā ıyş u bahār eyleridük meclisde
Sāī-i lāle-i ru bāde-i gül-fām olsa

359. Bāī Efendi

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 aşuñ añsañ urra-i arra ula eker
Hāa budur ki hūsñüñe dūnyā ula eker
- 2 Māh- ālem menzil ki evc-i semādudur
Refāra gelse ol add-i bālā ula eker
- 3 Tā-ı felekde hāle degüldür o mehveşīñ
Mihri ruına ār-ı muāllā ula eker
- 4 Şan-ı emende şub-dem açıldıı bu kim
Hūsñüñ güline onca-i ra' nā ula eker
- 5 Bāī ayırmaz olsa o ā' dā zebān-dırāz
Adıñ añılsa cümle eıbbā ula eker

360. Şemsî Paşa

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Baña istiğnâ ider dildâr söyler söylemez
Güyyiâ şol tûṭî-i güftâr söyler söylemez
- 2 Ğonca açmaz ağzını gördi ki gül tutmaz kulak
Bâğbâna bülbül-i gülzâr söyler söylemez
- 3 Her ne dilden depedirlerse zebân-i hâl ile
Mutrib-i kânûn-ı 'aşk-ı yâra söyler söylemez
- 4 Kışsa-i Şîrîn ile Ferhâddan şordum haber
Nâleme âheng ider kühsâr söyler söylemez
- 5 Şöyle 'âlî-şândur ey Şemsî ol meh-pâre kim
Gâh olur biñ nâz ile hünkâra söyler söylemez

361. Hâyetî

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Be bu yirlerde ne hoş şüh cihânlar vârimiş
Cân virür 'âşıkâ çok rûh-ı revânlar vârimiş
- 2 Diñdürür söylese bülbüllerinüñ şıklığını
Ne güşâde gül-i gülzâr-ı cinânlar vârimiş

- 3 Deldiler ğamze oқыyla nice yirde cigerüm
Oğ nice fitnesi çok aşı kemānlar vār imiş
- 4 Emdürür astasına gāh dilin gāh dudağın
‘ Āşıa cān yidirür bunda ne cānlar vār imiş [70a]
- 5 Bu sipāhī bu beg oğlı dime düş ayağna
uculur bunda filān ibn-i filānlar var imiş
- 6 Hūblar ma‘ denīdür dirler idi gerek imiş
Gör ne ābilce hūb cevheri cūvānlar var imiş
- 7 Şalınur bile hevādār[1] ile ‘ār itmez⁹⁵
Hayretī bunda ‘aceb serv-i revānlar var imiş [69b h]

362. Necātī Beg

fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilūn

- 1 Vireliden gönlümi şol gözleri sāhirlere
Nesne yok vaqtümde hālüm virmesün kāfirlere
- 2 Bunı kāfir āzısı bile buyumaz dostum
[Kim] bize rağm itmeyüp şayd olasun sā’irlere
- 3 Sīm ü zer destümde yok kim arc ideydüm şaydçün
Şimdi hūblar şayd olur[lar] açesi vāfirlere

⁹⁵ Bu beyitte takdim-tehir yapılmıştır.

4 Yārımı benden cüdā kılduñ göreyüm ki ey raķīb
Boğaziñdan aşılāsın ya giresin yirlere

5 Ben Necātīyem kim oldum eller içre dāstān
Şi‘ r oķumaķ ögredeydüm şimdiki şā‘ irlere

363. Bāķī Efendi

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1 Seyre çıķsañ ne temāşā ola peydā göresin
Bir iki gün hele şabr eyle temāşā göresin

2 Leb-i cān-baħş ile mürdeler ihyā itsün
Nice olur mu‘ cize-i Hāzret-i ‘ İsa göresin

3 Geçinür silsile-i zülf-i siyekārıña dil
Beni dīvāne kıllur o sevdā göresin

4 O mehūñ şevķine yakın bir bir nice nice fitīl
Sīnemūñ tağlarını şekl-i şüreyyā göresin

5 Şūret-i mihrine ey dil ķatī mağrūr olma
Bī-vefādur felek āyīne-i sīmā göresin

6 Seni bir şūret-i zībā ile aldar ammā
‘ Āķıbet saña ne yüz göstere dünyā göresin

- 7 Bâkiyâ cilve kıılır çehre-i maqşûd ol dem
Ki gönül âyînesin pâk-i mücellâ göresin

364. Bâkî Efendi

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Müje haylin düzer ol gamze-i fettân şaf şaf
Güyyâ cenge girür nîze-güzerân şaf şaf
- 2 Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende
İki cânibde durur serv-i hırâmân şaf şaf
- 3 Leşker-i 'aşk-ı firāvân ile cenk etmek için
Gönderür mevclerini lücce-i 'ummân şaf şaf
- 4 Gökde efğan iderek şanma geçer hayli küleng
Çekilür küyîna murgân-i dil ü cân şaf şaf
- 5 Câm' i içre göre tâ kimlere hem-zânusın
Şekl-i şakqâda gezer dîde-i giryân şaf şaf
- 6 Vaşf-ı hadduñla hırâm itse 'alem gibi kalem
Leşker-i şatrı çeker defter-i divân şaf şaf
- 7 Küyuñ etrafına 'uşşâk dizilmiş güyâ
Harem-i Ka'bede her cânibe erkân şaf şaf

8 adrini seng-i muallda bilüp ey Bi
Durup el balıya aruna yrn af af

365. Bi Efendi

mef'ln me'ln me'ln me'ln

1 Aıl bun gl [] nesrni ol rusr grsnler
alın serv  anavber ve-i refar grsnler [70b]

2 apuda hıl itdi bu devsuz derdi hep gnlm
Ne derde mbtel oldum dil-i bmr grsnler

3 Aılddun snede k itdi girbnum
Muabbet gleninde aılan ezar grsnler

4 Ten-i zerdmde pehly stanum ayılır bir bir
Beni seyr itmeyen abb msikr⁹⁶ grsnler

5 Gzeller mihrbn olmaz dimek yanlıdur ey Bi
Olur vallh billh hemn yalvr grsnler [70a h]

⁹⁶ msikr: mrsikr M.

366. Revānī Beg

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 N'ola dirlerse baña ' aşık-i şeydâdur bu⁹⁷
Hele dirler sanâ da dil-ber-i ra' nâdur bu
- 2 Her denînüñ sözine uyma beni itme helâk
Olma mağrūr begüm hüsnine dünyâdur bu
- 3 Kimi ağlar kimi inler kimi feryâd eyler
Küyuñda habîbüm bu ne gavgâdur bu
- 4 Baqamaz kimse güneş yüzine gözler kamaşur
Kişinüñ ' aklı gider özge temâşâdur bu
- 5 Vaşf-ı haddîñ görelden şi' r-i Revānî didi
Bâğ-ı cennetde açılmış gül-i ra' nâdur bu

367. Şeyhî (Mehmed Efendi)

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

- 1 Kühsâr-ı bâğuñ sürh ile pür kıldı dâmânun yine
Küçük büyük şâh-i gülüñ gördiler ihsânun yine
- 2 Bî-hâdd қaranfille semen memlû bahâr ile çemen
Attâr-ı bazar-ı Yemen şan açdı dükkânüñ yine

⁹⁷ şeydâdur bu: şeydâ budur M.

- 3 Şebnem düşüp vaqt-i seher eyler çemen şahını ter
Sünbül gül-âb ile tarar zülf-i perişānuñ yine
- 4 Bülbül qarīn-i zār iken āzūrde-i azār iken
Mecrūh-ı ta‘n-ı hār iken bekler gülün yanuñ yine
- 5 Viridi seher kūy-ı güle feryād-i bülbül gulgule
Irgürdi çarha şevk ile ‘aşıklar efgānuñ yine
- 6 Her bülbül oldu gūyiyā bir gülşen-i gülgün-ķabā
Gel sen de seyr it Şeyhiyā şehriñ civānānuñ yine

368. Bākī Efendi

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Gönül dāğ-ı ğamuñla sīnede bir şem‘ yandurmuş
Çerāğ-ı ‘aşka bir ğarrā kızıl altını yandurmuş
- 2 Dimeñ Mecnūn’a kim gelmiş ‘aqıbet Leylāda istiğnā
Belā-yı ‘aşk o ser-gerdānı cānından uşandurmuş
- 3 Bulup şakka-yı hicrān teşne dil şahrāda mecnūnı
Ecel peymānesin şunmuş hayāt ābına ķandurmuş
- 4 Gönüller naķdin almış yār girmiş halka-i zikre
Bir iki derdmend āvāreyi varmış dolandurmuş

- 5 Bugün Bākīye vişālin va' deler kılmış ol āfet
Yalanlar söylemiş miskīni gerçekten inandırmış

369. Bākī Efendi

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Hübda çehre ile sīne gerek
Baña maḥbūb böylesine gerek
- 2 Geçmege baḥr-i ğamdan ey sākī
Zevraḳ-ı mey gibi sefine gerek
- 3 Gülmek ol ğoncaya münāsibdir
Ağlamak bu dil-i ḥazīne gerek
- 4 Mısr-i ḥüsn içre ey şeh-i hūbān
Almağa vaşlını ḥazīne gerek
- 5 Künc-i ğamda ağlasun Bākī
Yār sevmek anuñ nesine gerek

[71a]

[70b h]

370. Şādīkī

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Yeltenürsiñ hevāya oğlancık
Şehri virdüñ fenāya oğlancık

- 2 Kāmetiñ ‘arz idüp baña bir gün
Uğradırsuñ belāya oğlancık
- 3 Şehr içinde bugün baña beñzer
‘Āşıkuñ bī-nihāye oğlancık
- 4 Pādişāh-ı zamāne olduñ ise
Zulm idersiñ gedāya oğlancık
- 5 Yād idüp Şādıķı ne dirsiñ sen
Cān virür āşināya oğlancık

371. ‘İlmī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Bu cihānuñ be yūri yārına ağıyārına yuf
Ağladup yüze gülen ħārına gülzārına yuf
- 2 Dağı biñ nāz ile bu şimdiki maĥbūblarıñ
‘Āşıķa eylemedügi ‘ahdine ikrārına yuf
- 3 Mey-i ħalvetde şıķup işbu zamān şūfileri
Ĥalkdan ya‘ni ki eyledügi şaķladuđı esrārına yuf
- 4 Dağı ba‘zı cūhelānuñ zurefādan geĥinüp
Eyle ‘irfān şatıcı‘ārif-i ayyārına yuf

- 5 'İlmiyâ sende şaķın oķınıcaķ bu ğazelün
Diyeler buncılayın şâ' irün eş'ârına yuf

372. Bâķî Efendi

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Âyîne her dem koyar dildârı tenhâ koynına
Nâz ile Yûsuf girür gÿyâ Zelihâ koynına
- 2 Çıķmadı yâruñ lebi fikri dil-i aġyârdan
Aldı ol la' li dirîġâ seg-i ħârâ koynına
- 3 Râh-ı gÿlzâr-ı fenâda cismini iden ġubâr
Rûzgâr ile girür verd-i ra' nâ koynına
- 4 Dürr dişîñ vaşfında şî' rüm defterin gördi meger
Kim şadef mecmû' asını şaldı deryâ koynına
- 5 Ruġlaruñ şevķiyle pür- tğ itdi Bâķî sînesin
Bir avuç berg-i gül-i ter koydı gÿyâ koynına

373. Zuhûrî

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün

- 1 Olupdur nûr-ı Hâķķ ile sirişte
Anuñçün yârüme dirler ferişte

- 2 Öpülmekden didüm h az olunur mı
Didi dil-ber  p ş dahı kucışta
- 3 Giderken yolda dild ra şataşdum
Did m bir b se vir didi gelişte
- 4 Ne de l  serkeş olsa yaraşur
Ne hikmetler k miş H k k yalvarışta
- 5 Zuh r  koçmak isterse  civ nı
Alup hemşiresin olgil enişte

374. B k  Efendi

- 1 Mur -i dil k nmaġa bir k met-i t b  g zed r
Serv   şimş dı begenmez şatı ra  n  g zed r [71b]
- 2 Menzilin b ġ-ı İrem k lsalar  r m itmezem
Ehl-i dil cennet-i k yuy n gibi Mev'  g zed r
- 3 Ğamze aşla g zine kimseyi iled rmez
Yine dil şastesini ol nergis-i şehl  g zed r
- 4 H m-ı ebr n  bakar vaşlın  mdiyle cih n
H sret-i  yd ile m h-i nev d ny  g zed r
- 5 B -başar fark idemez k nde başar ol  h 
Yine izi tozını d de-i b n  g zed r

6 ' Āşıkūñ düşmeni çok baħre dutupdur yaşı
İki zevrağdur iki dīdesi deryā gözedür

7 ' Ārızūñ bir ħasret-i ' arızadur Bāķīye kim
Ĥaste dil teşne yatur iki gözi mā gözedür

[71a h]

375. Bāķī Efendi

1 Āħ kim sevdüm yine bir dil-ber-i ra' nācuğı
Şimdiden biñ var yanında ' āşık-ı şeydācuğı

2 Nice şırın olmasun kim süd yerine dāyesi
Sükker ile beslemiş ol tūṭī-i gūyācuğı

3 Ṭaқınur göz degmesün diyü hamā' il boynına
Şaқınur yavuz nazardan eylesün anacuğı

4 Yalnız seyr itmege nev-restedür қorқar dağı
Қande gitse bilesince şalınur lālācuğı

5 Dünyede hiç öldüğüme ağlamazdum Bāķiyā
Bir gice pehlūya çeksem ol қamer-simācuğı

376. Bākī Efendi

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Ruḥuñ bir gül-i sîr-āba beñzer
Leb-i la' lüñ şarāb-i nāba beñzer
- 2 Fūrūg-ı dāg-ı 'aşkuñ sînem üzre
Şu' ā' -i mihr-i 'ālem-tāba beñzer
- 3 Eşigüñ mescid-i Aqsāya mānend
Yüziñ kıble қаşuñ mihrāba beñzer
- 4 Ser-i zülf-i siyehkāruñ şeb-i tār
'İzārıñ bir nevi meh-tāba beñzer
- 5 ihān fānīdür aldanma Bākī
Ġam u şādī ḥayāl-i ḥāba beñzer

377. Meşrebī

mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

I

Ol serv-i revānuñ boyı tūbā-yı cināndur
Bir lāle-ḥad ü gül bedeni ḡonca-dehāndur
Cān u dil bülbüllerinüñ mihri nihāndur
Adın dimezem ya' ni fülān ibn-i fülāndur

II

Adın dir isem her kişi olur aña Őeydā
Biñ dūřmen olur cānuma her gūřede peydā
Őahr ile keserlerse eger başumı Şat'ā
İsmin dimezem ya' ni fūlān ibn-i fūlāndur

III

İtdükde ruĥ-ı vařfını levĥ-i dile merřūm
Őıldum deheni gibi anuñ ismini ma' dūm
Tā ol yüzi gül olmıya her řālibe ma' lūm
Adın dimezem ya' ni fūlān ibn-i fūlāndur

IV

Ol dil-berümüñ adıdur esrār-ı nihānī
Ad eyledüm ol nükteyi tā dīde nihānī
Bu Meřrebīnūñ meřrebidür řaĥlamaĥ anı
İsmin dimezem ya' ni fūlān ibn-i fūlāndur

378. Nesīmī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Yār elinden yandı baĥrum yāra bilmem n'eyleyem
Tāĥātum řāĥ oldı şabrum yāra bilmem n'eyleyem
- 2 Bir yaña ĥalĥuñ cefāsı bir yaña ĥalĥuñ dili
Aralıĥda ĥalmıřam āvāre bilmem n'eyleyem
- 3 Nesin aldum ben bu ĥalĥuñ ĥavllařurlar yār beni
Ellerinden yaĥamı ĥurtarabilmem n'eyleyem

[72a]

4 Yüregüm şad-pāredür her pārede biñ pāre var
Akıdur yüz dürlü kanı her pāre bilmem n’eyleyem

5 ‘Ahd ü peymān kılmışdum yolıña baş oynadup
Kıomadı sevdā beni āvāre bilmem n’eyleyem

6 Ben Nesīmīyim bugün yāriñ yolından dönmezem
Manşūram çekerler ise dāra bilmem n’eyleyem

[71b h]

379. Fazlī

müfte‘ilün mefā‘ilün müfte‘ilün mefā‘ilün

1 Sen bu kemāl-i hüsn ile mihr-i felek misin nesin
Nev‘-i beşerde görmedüm yoḥsa melek misin nesin

2 Gözlerüm içre oynayan sensin iki gözüm müdām
Bilsem iki gözümdesin [yoḥsa] bebek misin nesin

3 Dünye ğamın ‘alef gibi yime gel ‘işret it didüm
Hıç kulaḳ kabartmaduñ şūfī eşek misin nesin

4 Kıtıb-ı murādum üzre çün dönmedüñ yıḳıl yıḳıl
Ey başum üzre devr iden çerḫ-i felek misin nesin

5 Lezzetini kelāmunuñ ehl-i mezāk olan bilür
Yoḥsa be Fazlī sözde sen kân-ı nemek misin nesin

380. Necatî Beg

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Âh kim raḥm itmedüñ her dem cefâdur işlerüñ
 Bilmezem neyler beni âḥir senüñ cünbişlerüñ
- 2 Yollara bakmaq ile pür-ḥün olupdur gözlerüm
 Ol senüñ geç geç gelüp tez tez [durup] gidişlerüñ
- 3 Sen raḳîbe uyup beni gözden ırâğ itme dostum
 Dostum cehd eyle kim yâd olmasın bilişlerün
- 4 Eşigüñde yüz yire koyup du' âlar kılam
 Müstecâb olur du' âsı dâ 'imâ dervişlerüñ
- 5 Ey Necatî yâruñla dünyâda olduñ ber-murâd
 Ḥaḳk saña murâduñ virdi ḥayra döndi işlerüñ

381. Bâḳî Efendi g.32

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Pür olup devr idicek meclis-i mestâni ḳadeḥ
 Çerḥ idüp ḥalka-i rindân meh-i tâbâni⁹⁸ ḳadeḥ
- 2 Felek-i 'işret[e] [bir ahter-i] ferḥunde iken
 Yine Mirriḥ-şıfat durma döker ḳanı ḳadeḥ

⁹⁸ Metin: “devr ider”

- 3 Meclis-i mey ki bedenlerle hiřār olmuşdur
şehr-i iřretdür anuñ āfet-i devrānı ķadeķ
- 4 Devr-i meclis ki řafā cām ĩnuñ enberidür
Āb-i rengĭn ile ķandĭl-i fūrüzānı ķadeķ
- 5 Yaraşur halka-i rindāne dir isem ey Bāķĭ
Cām-ı Cemdür ki anuñ la l-i bedařřānı ķadeķ

382. Meřāmĭ Beg

fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Gönlüme her dem gelür hicrān hicrān üstine
Mekkedür lābüd ķonar mihmān mihmān üstine
- 2 Sĭnede her yaķduĭm dāĭ üzre gel bir pāre kes
Beglere lāzumdurur iřsān iřsān üstine
- 3 Vār iken dilde ĥayālün gelmesün řāhum ġamuñ
Ķonmaķ olmaz dostum sulķān sulķān üstine
- 4 İtlerün üzre taşaddur itdügüm  ayb eyleme
Bĭ-tekellüf oturur yārān yārān üstine [72b]
- 5 Pādiřāh-ı mülk-i nazm olmuş Meřāmĭ[yi] görün
Āsitānında durur dĭvān dĭvān üstine [72a h]

383. Āzerī Efendi

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Şūfī tesbīḥ ü ‘aşāyı mey-i gül-fāma deġiř
Hırķa-i zūhd ü riyāyı ıķarup cāma deġiř
- 2 ‘Ārife ün ki yiter bir gül eger ‘ārif isen
Götürü ‘ālemi bir yār-i gül-endāma deġiř
- 3 Bulmaķ isterseñ eger Ka‘be-i maķşūda vuřul
ıķarup ātlās-i dībāyı bir iḥrāma deġiř
- 4 Cānı cānāne virüp ol yūri bī-nām u niřān
Merd iseñ naķd-i ḥayātı bir eyü nāma deġiř
- 5 Zevķ-i bākī bulayın dirseñ eger Āzeriyā
‘Ālemün zevķ ü řafāsın ġam u ālāma deġiř

384. ‘Ulvī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Ḥaķķ seni ḥātem-i la‘lünle Süleymān itdi
Mūrveř ḥalkı saña bende-i fermān itdi
- 2 Dest-ġir ol beni ayaķda ķoma sulṭānum
Göñlümün şehrini ġam leşkeri virān itdi

- 3 Ol ki dermāndelerüñ derdine dermān oldı
‘Aşq derdini benüm derdüme dermān itdi
- 4 Bağrumuñ yaraları nice zamāndur işler
Baña bu işleri hep ğamze-i cānān itdi
- 5 Benüm ol ‘Ulvi-i miḥnet-zede-i cur‘ a-miṣāl
Sāḳīyi devr beni ḥāk ile yeksān itdi

385. Dāniṣī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Kızarsun ruḥları meyden açılsun sīnesi yāruñ
Gözi rüşen ğüni ğünden yeg olsun ‘āşık-ı zāruñ
- 2 Yüzün gördükçe her ğün eylerüz nev-rüz-ı sulṭānī
Bahār-i ḥüsninüñ eyyāmıdur ol māh-ruḥsāruñ
- 3 Ziyānsuz ğamzesiyle āşnālık kesb iden bī-dil
Söze gelse lebiyle söyleşür ol şūḥ-i mekkāruñ
- 4 Bahār ḥāzır açılmış ğül niçün feryād ider bülbül
Sükūnı ‘ilm-i müsikī degil mi mest-i evġāruñ
- 5 Firāḳuñ ‘āleminde sīnemi pür-zaḥm idüp ğamzeñ
Kerāmetle şitāda güllerini açdı ğülzāruñ

- 6 Gözüñ hūnī müjeñ cellād-ı bīdād- cefā-pīşe
Nice öldürmesün ‘aşıklar evzā’ u eṭvāruñ
- 7 Bulaşdurduķca hūn-i ‘aşıķa tīğın nihān ile
Nesin gördüñ meger sen Dānīşī ol çeşm-i hūnḥāruñ

386. Revānī Beg

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Ehl-i faẓl olana ey çerḥ bu cefālar nice bir
Cāhile ‘izzetle mihr ü vefālar nice bir
- 2 Odamuz öñine bir gün bizüm uğramıyalar
Şehr içre seyr ideler māh-liķālar nice bir
- 3 Altun üsküflü gümüş dügmeli dil-berler ile
Bize gerçikleneler begler ağalar nice bir
- 4 Ey kadeḥ öpüşeni ikide bir şaķī ile
Karşumuzda süresin zevķ ü şafālar nice bir
- 5 Serv kādler içün āh iderüz her demde
Saña ‘ālemde Revānī bu hevālar nice bir

[72b h]

387. Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Cām-ı la' lündür senüñ äyine rüy-ı enverüñ
Adı var Cām-ı Cem ü Äyine-i İskenderüñ
- 2 Gäh hüsni-yâra bak seyr it ham-ı ebrüsını
Adın añma tāk-ı Kısra [ile] qaşr-ı qaşerüñ
- 3 Nüş iden cām-ı lebüñ ölmekden aşla ğam yimez
Kim humarı olmaz ey sākī şarāb-ı Kevşerüñ
- 4 Nār-ı āhumdan hazer kıl ey sipihr-i pîre-zen
Tutuşur bir gün şağın ol āsmānî çenberüñ
- 5 Bir içüm şu istedi hecründe Bākī-ħaste-dil
Virmedi kaç' a cevāb āna tayandı ħaçerüñ (varak kopuktur) [73a]

388. Vaħdetī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Dem bu demdür yüri gel bezm-i ğama Vaħdetiyā
İçelüm bāde-i 'aşkı n'ola gerek

389. Sulṭān Süleymān

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Göñül bir dem qarār itmez eyā rūḥ-ı revān sensüz
Figān u nāle vü zār ile tenüm içinde cān sensüz
- 2 Gām-ı endüh ile firqat beni āḥir helāk eyler
Meded devletlü sulṭānum benüm hālüm yamān sensüz
- 3 Eger 'ābid eger zāhid senüñ ḥüsnüñ ziyād ister
Ki korqarlar qarār itmez zemīn ü āsumān sensüz
- 4 Gice gündüz raqīb-dīv saña maḥrem olaldan
[dīvüñ] mülkine 'azm itdüm nigāra ben hemān sensüz
- 5 Muḥibbī bendesi olup cihān içinde dil-dāde
Kamu yārānı terk eyler qarār itmez bir an sensüz

390. Maḥmūdī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Cehennem gibidür cānā baña bāğ-ı cinān sensüz
Ni'dem neyleyem bilsen eyā rūḥ-ı revān sensüz
- 2 Belimi iki kat idüp qocaltdı nā-tüvān itdi
Bu çarḥ-ı pīrezen gāyet beni itdi civān sensüz

- 3 Koyuban gülşen-i kūyuñ eger gülzārı seyr itsem
Görinür hār u ḥas gibi gözime gülsitān sensüz
- 4 Terahḥum kıl esīrge gel meded luṭf eyle sulṭānum
Firāk u miḥnet odına yanar durmaz bu cihān sensüz
- 5 Belā küncinde derd ile yeter Maḥmūd zaīf olmuş
Ḳatı yatlıdurur ḥālī eyā rūḥ-i revān sensüz

391. Revānī Beg

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Lebi üzre tılısm ancak yazılmış ḥaṭṭ-ı cānāna
Yazılmış encüm-i ā' zāmdur meger mühr-i Süleymāna
- 2 N'ola ḳurbān olurlarsa senüñ yolunda ' aşıḳlar
Bu üslüb üzre gelmişdür erenler hep bu meydāna
- 3 Görinen mäh-ı nev şanman ḳamer kūyun ṭolanmağa
O zerrīn şeb-külāhın[1] ḳıvırmışdur levendāne
- 4 Benümçün geh şerāb iḳer gehi oğlan sever dirsın
Ne virdüñ alamazsın [sen] be şüfī bir müselmāna
- 5 Revānī kūy-ı dil-berdür temāşāgāh-ı ' uşşāḳuñ
Bahār olduḳca ' ārifler ḳıḳarlar bāğ[a] seyrāna

392. ‘Ulvî

mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün

- 1 Mecnūna göñül ‘aşk ile hem-tā neden olduñ
Dīvāne misin halka temāşā neden olduñ [73b]
- 2 Bir serv-i ser-efrāza kul olmışsın işitdüm
Azāde iken ‘āşık u şeydā neden olduñ
- 3 Ol tövbe-şiken bozdı gibi tövbeñi zāhid
Hum-hānede āvāre vü rüsvā neden olduñ
- 4 Yel gibi yellersin tağıdup şabr u qararı
Tağlara düşüp bi-ser ü bī-pā neden olduñ
- 5 Vā z gibi maḥbūb u meye egmez iken baş
‘Ulvî gibi rüsvā-yı cihān [sen] neden olduñ [73a h]

393. Bākî Efendi⁹⁹

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

- 1 Zaḥm-ı dilde kan akar bu çeşm-i giryān bī-ḥaber
Ġarḫa viridi ‘ālemi bir ḫatre ‘ummān bī-ḥaber
- 2 Yār bī-pervā Celālî gibi ḫaḫ kaldurdu baş
Memleketde fitne peydā oldu sultān bī-ḥaber

⁹⁹ Bu gazel Sabahattin Küçük baskısında bulunmayıp, Ergun baskısında 397. gazel olarak yer almaktadır. (Kesik, 2012:3)

- 3 Muttaşıl atar dile peyveste müjgân oğların
Cāna geçdi ğamzesi t̄ir-i cānān bī-ḥaber
- 4 Mest olup uyurken öpmüş la' l-i dildāri raḫīb
Ehremenler aldılar mühr-i Süleymān bī-ḥaber
- 5 İtlerüñle her gice ğavğada Bāḫī çākerüñ
Ḥāb-ı ğafletde yatur aġyār u nā-dān bī-ḥaber

394. Bāḫī Efendi

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Leb-i la' liyle ḫaşı cānānuñ
Bir rübā' i[si]dür Gülistānuñ
- 2 Bāde-i nābdur leb-i la' lüñ
Sāġar-ı sīmdür zeneḫdānuñ
- 3 Bir belādur şalındı ' uşşāḫa
Dostum ḫāmet-i ḫırāmānuñ
- 4 Deġenek lāzım oldı aġyāra
Olmaḫ ister ḫapuñda derbānuñ
- 4 Bāḫī senden cefā vü cevr ummaz
Eger olursa luṭf u iḥsānuñ

395. Sulṭān Süleymān

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Güzeller nāz ile reftār iderler
Düşerler ğoncaveş güftār iderler
- 2 Koyup 'āşıkların ol mäh-rūlar
Raķīb ile varup bāzār iderler
- 3 Dün ikrār eylemişken buse-i yār
'Aceb n'oldı bugün inkār iderler
- 4 Güzellerden vefā ummaķ 'acebdür
Cefā dirseñ igen bisyār iderler
- 5 Muḥibbī sırr-ı 'aşkı itme izhār
Şaķın Manşūrveş berdār iderler

396. 'Ulvi

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 'Aceb bilsem beni yār-ı güzinüm yār uşanmaz mı
Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı
- 2 Şeb-i ğam zā'īl olmaz mı gönül bāğı açılmaz mı
Sa'adet şubḥı yok mı baht-ı h'āb-ālūd uyanmaz mı

3 Niçe bir künc-i tārık içre alsun aste-dil yā Rab
Ümīdüm māhı oğmaz mı murādum şem' i yanmaz mı
4 Ağardı giryeden çeşmüm ne ikmetdür ' aceb bilsem
Şehīd-i ' aş olanlar lāleveş ana boyanmaz mı

5 Bilür çün şevinüñ mir' at-ı nūr olduğı[nı] vā' iz
Niçün seyr-i ruuñdan men' ider alkı utanmaz mı

[74a]

6 Tūtalum şu gibi def' -i umār için ier anum
Hayātum çeşmesi mavoldı çeşmüñ daı anmaz mı

7 Ne deñlü kesret-i imānla ' arz-i melāl itsem
Yüzime bamaz ol şeh bilsem ey ' Ulvī inanmaz mı

[73b h]

397. ayretī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Dünyede nem var ise didüm ki sultānum senüñ
Arada nem var benüm ' ömrüm senüñ cānum senüñ

2 Baş açup el aldurup yalvaruram yirden göge
a te' ālā bir günüñ biñ eylesün ānum senüñ

3 Murğ-ı dil pervāneveş küp küp düşer ke ke geer
Yanar ol şem' -i ruuñda dīnüm imānum senüñ

4 Tīğ-i amzeñ yārasından ölürem sağ olmazam
Ger teraum eyleme[z]señ boynuña anum senüñ

- 5 Yüzünü gördükce her dem Ḥayretî ider du‘ â
Yarıcuñ olsun Ḥudâ devletlü sulṭānum senüñ

398. Bâkî Efendi

- 1 Bisât-ı ‘ıyşa kıdem başdı nâz ile nev-rûz
Şükûfe- perde-sarây-ı ‘ademden itdi bürüz
- 2 Ne hûb-dem ü ne kıyâmet-zamân olur [bu] kim
Nücûm indi yire yer yüzine çıkdı künûz
- 3 Hemîşe hurrem ü ḥandân elinde sâğar-ı zer
Felekde olmaya gün gibi rind-i ‘alem-sûz
- 4 Tığarsa maṭla‘-ı şubḥ-ı şafâdan ol meh-rû
Zehî sitâre-i ferḥunde ṭâli‘-i firûz
- 5 Derûna tâb-ı ruḥı düşmeyince ey Bâkî
Ne cām-ı meyde şafâ bulunur ne sâzda sûz

399. Bâkî Efendi

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 Elüm irmez n’ideyin âh ol boyı şimşâda
İdeyin minneti yirden göge dek feryâda

- 2 Nāle beñzer tenümüñ didi gören taşvîrin
Āferîñ anı kaleminden çıkarar üstâda
- 3 Yazmağa naqş-ı ‘izâruñ müje-i hûn-âlûd
Ķatı çok renk virüpdür kalem-i Behzâda
- 4 Mey-i nâb ile şarâb olsun iki kâfiyesi
Bir ğazel söyleyeyin la‘ lüñe ħarf-i bâda
- 5 Mey içüp mest-i müdâm olmayıcağ ey Bâķî
Ne gönül bağıya âdem bu ħarâb-âbâda

400. Bâķî Efendi

fe‘ülün fe‘ülün fe‘ülün fe‘ülün

- 1 Ne devrân muvâfıķ ne tâli‘ müsâ‘ id
Ķolın boynuma şalmaz ol sîm-sâ‘ id
- 2 Żamîrin şikest itme erbâb-ı ‘aşķuñ
Yine saña râci‘ yine saña ‘âid
- 3 Yiter kirpügüm kûy-i ‘aşķuñda cârub
Üzilsün kesilsün hemân riş-i zâhid
- 4 Ferâğat güzel sevmeden tövbe meyden
Zehî re‘y-i bâtıl zehî fikri fâsid

5 Sözüden ne ğam Bâkiyâ müdde'înüñ
Saña mâil olınca 'âlemde şâhid

401. Hevâyi

fâ' ilâtün mefâ' ilün fâ' ilün

1 Güllerün üstine düşünce seher
Didi bülbül ki jâleye çeh haber

2 Bağsa âyine içre yakışına
Göre 'âşıklarun dağı ne çeker

3 Öldürüp la' lin vefâlar ider
Cân virür şimdi 'âşıka dil-ber

4 Leb-i şîrinine şeker der imiş
Tûtî bilmez sözünü kande gider

5 Şöyle olmuş Hevâyi la' lün ile
Oda dirseñ habâb-ı bâde uçar

[74a h]

402. Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Lāle-ḥadler kıldılar gül-geşt-i şahrâ semt semt
Bāg u rāgı gezdiler idüp temāşâ semt semt
- 2 'Āşık-ı dīdār-ı pāküñdür meger kim cūylar
Cüst ü cū eyler seni ey serv-i bālâ semt semt
- 3 Leşker-i ğam geldi dil şehrine ḳondı cavk cavk
Ḳopdı yir yir fitne vü āşüb u ğavġa semt semt
- 4 Giryeden cūy-ı sirişküñ sū-be-sū oldı revāñ
Yine Ḳulzüm gibi cūş itdi bu deryâ semt semt
- 5 Şi' r-i Bākī seb' a-i iklīme olduġca revāñ
Oġınursa yiridür bu nazm- ğarrâ semt semt

403. Ḥasan

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Kendüyi teşbīh ḳılmış rüyıña ey gül-' izār
Bezm-i gülşende işitdüm ḥayli açılmış bahār
- 2 Ḳatı çok açılmasun berbād ider anı ḥazāñ
Bī-vefādur ḥürmet itmez kimseye bu rüzġār

- 3 Hızr-ı haṭṭuñ gelmese āb-ı ḥayāt-ı la‘ lüñe
Böyle etrāfı anuñ olmazdı cānā sebze-zār
- 4 Yılda ancak bir gelür bāg-ı cihānda verd-i ter
Varısa āzurde itmişdür anuñ pāyını hār
- 5 Gün gibi dünyāyı ṭutdı nazm-ı dil-sūzuñ yine
Ey Ḥasan bu deñlü olur ‘ālem içre iştiḥār

404. Nişānī Beg

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Sırrıñı fāş eyleme nā-ehle cān elden gider
Bülbül-i şūrīde olma gilsitān elden gider
- 2 Ehl-i ‘aşk ile dilerem ‘ıyş u ‘ışret eyle kim
Serverā bākī degüldür bu zamān elden gider
- 3 Ḥüsnuñe mağrūr olup ‘uşşāka cevri itme igen
Pāyidār olmaz güzellik nāgehān elden gider
- 4 Yūsuf-ı sulṭān olursañ Mısr-ı ḥüsn içre ger
Bī-mürüvvedür bu dünyā-yı gümān elden gider
- 5 Ey Nişānī dünye için zerrece ğam yime kim
Cidd ü ceḥd itmek ne lāzım çünki cān elden gider

405. Maḳālī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ḳaşları ṭāḳımı ' arz itse nigārum ' ābide
 Gūşe-i mihrābdan bāş egdürürdi zāhide
- 2 Ol ḳu' ūd itse ḳıyām eyler çemende servler
 Ḳullar ayağın ṭurur şehlerde budur kâ' ide
- 3 Vār iken ḥün-ı ğamuñ bir zerre çekmez iştiḥā
 Zer ṭabaḳla āfitāb indürse gökden mā' ide
- 4 Senden ayru ben ne ḳanlar yutduğum ' arz itmege
 Mācerāyı ḳanlı başum yazdı gül-gün kâğıda [75a]
- 5 Ol ḥasen-şūret perinün mālīk olsam zevḳine
 Ben Maḳālī tövbe eylerdüm şarāb u şāhide [74b h]

406. Fiğānī

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 ' Aşḳ illerin[de] şāh-ı belānuñ sipāhıyuz
 Mecnün gibi diyār-ı ğamuñ pādişāhıyuz
- 2 Eṭrāfumuz olursa n'ola ' asker-i belā
 Ġam pādişāhmuñ güzelüm bārgāhıyuz

- 3 Tıtdı cihānı şa^ç şa^ç -i nūr-ı ^ç aşkumuz
Derd ü belā feleklerinüñ mihr ü mähıyuz
- 4 Mecnūn gibi esīr-i ğam olaldan ey göñül
Dīvānelik vilāyetinüñ ¹⁰⁰pādişāhıyuz
- 5 Sīnemde yazdı dāğ-ı belādan çerāğ-ı ^ç aşk
Pīr-i ğamuñ Fiğānī bugun tekkeğāhıyuz

407. Yahyā Efendi

mef^ç ülü mefā^ç ilü mefā^ç ilü fe^ç ülün

- 1 Dūlbendüñi nāz ile zarīfāne şararsın
Meydān-ı muhabbetde gezüp ^ç aşık ararsın
- 2 Sen ğonca gibi gāh yaşıl gāh kızıl gey
Üftādelerüñ beñzi hazān gibi şararsun
- 3 Ağlamak-ıla sevdüğümi yāra duyurduñ
Ey dīde-i ğam-[dīde] baña ^ç ayn-ı zararısın
- 4 Yazup ele al hāme¹⁰¹ gibi göñlümi ey dost
Düşmenlerinün nāme¹⁰² gibi bağı kararısın
- 5 Yahyā n'ola olursa sözüñ inceden ince
Yāruñ beli vaşfında kılı kırk yararsın

¹⁰⁰ M.: tācdārıyuz

¹⁰¹ Metin: cām

¹⁰² Metin: nāmı

408. Bākī Efendi

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Rūşen gerekse hāne-i dil ' aks-i yārdan
Āyīne gibi sīneñi şāf it ğubārdan
- 2 Devr-i piyāle devlet-i Cemden haber virür
Her bir habābı remz ile bir tādārdan
- 3 ' Iyş u şafā-yı ' ahd-i Cem ü devr-i cāmı gör
Bağş itme rezm-i Rüstem ü İsfendiyārdan
- 4 Şol hoş haber ki anda ola bŷy-ı vāsl- ı yār
Yegdŷr dimāğ-ı ' āşıka bād-ı bahārdan
- 5 Bākī yitişdi gözlerŷn aydın nesīm-i şubḡ
Ḥāk-i cenāb-ı sāye-i Perverdgārdan

409. Fiğānī

fā' ilätün fā' ilätün fā' ilätün fā' ilün

- 1 Bŷseñe dil kani' olmaz vuşlatuñ şeydāsıdur
Dostum ma' zŷr tut dŷnyā ṡama' dŷnyāsıdur
- 2 Āh kim ölmezden öñ bir gün beni ḡāk iden
Ol kıyāmet kāmētŷn [bu] vā' de-i ferdāsıdur

- 3 Dimek olmaz adını bir mäh sevdüm tazece
İsitānbul¹⁰³ şehrinüñ gāyet ol müstesnāsıdur
- 4 Kıp kızıl dīvāne idüp ara ullar geydüren
Baña ol aşı kemānuñ gözleri dilāsıdur
- 5 Bilmek isterseñ Figānī kim durur ol onca-leb
Gülsitān-ı hüsniñüñ bülbül-i gūyāsıdur

410. Şem‘ī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Geçdi ‘ömrüm şu gibi eşk-i revānum ağlar
Acıyup deryālar ağlar hālūme ırmāğlar [75b]
- 2 Gün gibi göynüklerüñden incinür şanma beni
‘Āşıa altun benekli cāmelerdür dağlar
- 3 Gün oğar şanmañ felekden haşre dek Ferhād iün
Başına odlar yaup feryād iderler dağlar
- 4 ara geysünler bulutlar gibi her dem ağlasun
Her kişi kim göñlüni sünbüllerine bağlar
- 5 Def‘ gibi gögsin döğüp feryād idermiş ney gibi
Şem‘iyā göynüklerüñ her dem cigerler dāğlar [75a h]

¹⁰³ D. : Edrine şehrinüñ

411. Necatî Beg

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Ey sa' âdet âfitâbı meh ğulâm olsun saña
Dil-rubâlık şühluğ devri tamâm olsun saña
- 2 Pâdişâhum kılınâm dimek düşer mi baña kim
Ben kimem yüz biñ benüm gibi ğulâm olsun saña
- 3 Kavl ü ikrârlarına tırmaz 'ahd ü peymânlar yalan
Bî-vefâlar çok dur[ur] ammâ selâm olsun saña
- 4 Pertev-i hürşid-i ruhsârı ziyâsun ol mehün
Ey gözüm ger göresin bensüz harâm olsun saña
- 5 Ey Necatî mesned idün âsitân-ı dil-beri
Diler iseñ pây-e devlet maķâm olsun saña

412. Maķâlî

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Gidersün ' işveyi güller o gül- ruhsârı görsünler
Kosun feryâdı bülbüller bu âh u zârı görsünler
- 2 Neden pür-jenkür âyine-i kalbün din aķbâba
Senün levh-i ruķuñda şol haķ-ı jengârı görsünler

- 3 Girībānum ḥalāş olsun diyenler dest-i cevrenden
Düşüp pâyine dāmānı gibi yalvārı görsünler
- 4 Şavulmaz bir azadur nāvek-i tīr-i ciger-dūzı
Görünmez bir belādur ol perī-ruḥsārı görsünler
- 5 Maālī ey şanem  aşuñla döndi bir heyūlāya
Anı seyr itmeyenler şūret-i dīvārı görsünler

413. Ubeydī Beg

feilātūn feilātūn feilātūn feilūn

- 1 Dime cānāneye ayār ile şoḥbet itme
Seni sevsün dir iseñ aña naşīḥat itme
- 2 Ğayrā meyl eylemezsin diyü yemīn eylese
Mümten idür inanup aña hāmaat itme
- 3 Her ne ḥālet ki zūḥūr eyliye dil-berdendür
Kimseye anuñ için buz u  adāvet itme
- 4 İḥtiyār elde olaydı dir idüm şaña gönül
Ḥūblar zümresine hiç muḥabbet itme
- 5 Çünki bunlarda Ubeydī  arazuñ var senūñ
Ehl-i  ırz olmadum diyü nedāmet itme

414. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Levh-i hâıırda haıuñ naışını yazmak ' amelüm
Künc-i halvetde senüñ fikr-i lebüñdür emelüm
- 2 Yitişinceydi hemân devrine ben bīmāruñ
Mīve-i vaşlına yāruñ n'ideyin irmez elüm
- 3 Bülbülün medh idüp ol şāh-ı gül-ter didügi
Bir ' ömür dörpüsidür kıaddüñe nisbet güzelüm
- 4 Ādemün ehl-i riyā sözleri kıanın kıurıdur
Sākıyā taldur'a şol kıan olacağı içelüm
- 5 Bāde-i mihr ü vefā sāğarıdur ey Bākī [76a]
N'ola devr eyler ise bezm-i cihānı gazelüm [75b h]

415. Hüsrevī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yüri hey ğayra muıabbet bize miınet kıılıcı
Beni ğayr ile helāk eyledi miınet kıılıcı
- 2 Bir yaña tır-i kıazā bir yaña şimşir-i belā
Bir yaña tıg-i cefā bir yaña kıasret kıılıcı

- 3 Kılıcı baña cefâ eyleyici ğâyra vefâ
Bize cevr idicek aġyâra muĥabbet kılıcı
- 4 Cân taĥammül kılıcı derde gönül şabr idici
Yâra cevr idici aġyâra meşakĥat kılıcı
- 5 Benüm ol Ĥusrev-i meydan-ı belâġat şimdi
Beytümüñ her biri destümde feşâĥat kılıcı

416. ‘Azizî¹⁰⁴

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 Naĥl-ı gülzâr-ı melâĥatdür meger ĥadd-i nigâr
Dürlü dürlü şivelerden bitmiş anda berg ü bâr
- 2 Âh kim yanında biñ ĥâr-ı belâ peydâ olur
Her ne yirde kim ĥopar bir ĥoş nihâl-ı gül-‘izâr
- 3 Murġ-ı dil şüfî İrem bāġında ārām eylemez
Baġlasañ ĥırmaz cinānda ‘aşık-ı didâr-ı yâr
- 4 Mihr ü mehdür şanmañuz derd ile bir âh eyledüm
Çıkdı ol âĥ ile yirden göge bir iki şerâr
- 5 Şi‘ ridür yâruñ ‘Azizî ġuş idüp ol şeh didi
Degme baĥr içre bulunmaz böyle dürr-i şâh-vâr

¹⁰⁴ Yedikuleli ‘Azizî (Ersoy, 2013:19)

417. Fehmî

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Başa ırgürdi işin kâkül-i cânâne gibi
Sînesin derd ile şad-pâre kılan şâne gibi
- 2 Tolaşur bâde-i nâbuñ ayağı meclisde
Sâğar-ı la' l-i lebüñle kıtâ mestâne gibi
- 3 Mey-i hamrâ yerine hün-i ciger nüş eyle
Tudalar tâ ki el üzre seni peymâne gibi
- 4 Ta yaşı âteş-i hicrânla süz-ı dilde
Yandum ol şem' -i şebin vaşlına pervâne gibi
- 5 Kıtâ çok başludur ol kâkül-i müşkîn ammâ
Fehmiyâ hâl-i ruhı fitnede bir dâne gibi

418. Bâkî Efendi

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Dilâ bülbül şanurdum ben hemân gülşende dil-dâde
Belâ bu güllerüñ ruhsârına şeb-nem de üftâdede
- 2 Nümüne gonca-i gülşen leb-i rengin-i Şîrîne
Nişâne lâle-i şağra dil-i hünin-i Ferhâda

- 3 Disem bir buse vir cānā dir ihsān itdi mi Leylā
Cemālī bāğınūñ seftālūsından Qays-ı nā-şāda
- 4 İştüdk āhiretde hūr u kevser vār imiş ammā
Nazīr olur mı ey şūfī mey ü maḥbūba dünyāda
- 5 Sözüm diñle muğannī nağmesin gūş itme ey Bāqī
Ġarāz saña naşihatdur kulağ tut kavlı-i üstāda

419. Fehmī

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Ey serv-i gül-izār yüzüñden niqābı қо
Açıl mişāl-i gönca kızarma ḥicābı қо
- 2 Āhū-yı dil-remīde gibi kaçma luḫ idüp
Ārām-ı cān-ı ehl-i dil ol ictinābı қо
- 3 Evrāk-ı gülsitān-ı ruḫ-ı yarı seyr idüp
Gül şafḥasına kıl nazār elden kitābı қо
- 4 Ey dil saña o ṭurra-i anber-şemīm sen
Būy-ı abīr ü rāyiḥa-i.misk-i nābı қо
- 5 Kūyında Fehīmī pertev-i mihr-iruhına bağ
Bağma sipihre seyr-i ruḫ-ı āfitābı қо

[76a h]

420. Ümidî Efendi

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Elüñe cām alup gülşende var zevk ü şafâ eyle
Ḥabāb-ı mey gibi ey dil birez kesb-i şafâ eyle
- 2 Ḳad-i bālâ-yı yârı resm idüp levḥ-i zamīrinde
Funūn-ı 'aşkı var yine elifden ibtidâ eyle
- 3 Ḥayāl-i meyl-i müjgân ile vār ol Kâ'be-i cānuñ
Eşigi cânibine gözlerüñ kıble-nümâ eyle
- 4 Derūnuñ lâle gibi dâğ-ı ğamla ḳalmasun tîre
Demidür jāleveş gülzâra düş kesb-i şafâ eyle
- 5 İki yanın ğam alup ara yirde ḳaldı ser-gerdân
Ümidî derdmendi gel efendi bir yaña eyle

421. Ḳābūlî

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- 1 Gel naḫ' -ı muḥabbetde şehâ bir sen ü bir ben
Şatranc oyunın oynayalum mât ola düşmen
- 2 Ferzin gibi kejevruk iden şaha muḳârin
Ṭoğrı yürüyen rûḥ gibi baḳar ıraḳdan

- 3 Bir la‘l-i ruḥun alub[an] açmaz ḳodı ol şāh
Daḫı ne oyunlar giçe ey dil saña ḳatlan
- 4 At esb-i murāduñ rūḫ-ı cānāneye ḳarşu
‘ Ālemde piyāde yürime merd iseñ atlan
- 5 Leclāc ise de lec iderüz naṭ‘-ı cihānda
Nā-dāna Ḳabūlī yeñilür şanma bizi sen

422. Ḳabūlī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Eyleyüp dil murḡına zūlfün o sīm-endām dām
Dāne-i ḫāliyle ḳıldı vermeyüp ārām rām
- 2 İtmedi bir kez beni ol ḳāmet-i şimşād şād
Anuñ içün itdi ḳaddüm miḫnet-i ālām lām
- 3 İtlerüñden ‘ add olunursa dil-i mecrūḫ rūḫ
Āsitānuñda bulur ol ‘ āşık-ı bed-nām nām
- 4 Āh elüñden dād senden ey şeh-i bī-dād dād
Ġam yimem beni muttaşıl sen idesin en‘ nām-ı ‘ām
- 5 Ey Ḳabūlī destine cām-ı şarāb-ı āl al
Bezm-i fāñide çekersiñ āḫir-i encām cām

423. Şānī Beg

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Vuşlat gerekse bāb-ı ħarīm-i nigāra gel
Manşib murāduñ ise der-i şeh-r-i yāra gel
- 2 Kesb-i şafā ise ħarazuñ ' aşk-ı pākde
Eyle nezāre āyīne-i rüy-ı yāra gel
- 3 ' Ömrüñ revāne oldıgım āb-ı revān gibi
Görmek murāduñ ise leb-i cüy-bāra gel
- 4 Geldükce bende ħāni ya ey şūh u şeh-levend
Olsun helāk kıavm-i ' adū inkisāra gel
- 5 Būs-ı kenār itsem olur mı didüm didi
Seyr iderek gibi gidelüm bir kenāra gel
- 6 ' Āşık-laruñ şorarsañ eger ser-güzeştin [77a]
Evvel begüm şikāyet-i Şānī-i zāra gel [76b h]

424. Nev'î

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Tenümden çekdi tîğın yâr zâhm-ı hûn-feşân gitmez
Çekilse şuyı vādīnūñ nişānı bir zamān gitmez
- 2 Bilürler birbirin dāğ-ı gamuñdan rûz-ı maḥşerde
Senūñ ' aşıkıların dār-ı cihāndan bī-nişān gitmez
- 3 Dehānuñda metā' -ı la' l-i nābuñ ārzūsına
' Adem mülkine dem yok kim hezārān kār-bān gitmez
- 4 Metā' ı derdüñe cānlar virüp bāzār-ı ' aşqda
Egerçi şatılur ' aşıklar ammā rāygān gitmez
- 5 Lebūñ fikrin kıomaz Nev'î nitekim tendedür cānı
Dilinde ' ömrü olduqca o kıadd-i dil-sitān gitmez

425. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Gönül almağa gelür şiveye āğāz eyler
Dil-i bī-çāreyi ben ' arz idicek nāz eyler
- 2 Ne hümā kıaydı ser-i zülfi hevāsında bāña
Gönül ol mertebelerden yüce pervāz eyler

- 3 Kāmet-i naḥle göre şīve-i reftār gerek
Yine bu şīveyi serv-i ser-efrāz eyler
- 4 Göreyin ṭur seni bir laḥza disem yollarda
Baña ol şūḥ-i cihān şīveyi ṭurmaz eyler
- 5 Bend-i zūlfünden elem çekme igen ey Bākī
Seni aḡyārdan ol ḳayd ile mümtāz eyler

426. Ümīdī

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Gözüm yaşın ḥayāl-i ruḥları ḳana boyandurmuş
Bahā-yı ḥüsni cūy-ı eşk-i başından bulandurmuş
- 2 Bugün mestāne sāḳī leblerün yādına meclisde
Şürāḥiden yine bir āl ile cāmı ṭolandurmuş
- 3 Göñül vaşf eyledi āb-ı zülāl-i tiḡ-i cānānı
Ten-i şad-pāreden her pārenüñ aḡzın şulandurmuş
- 4 Metā' -ı vaşlınuñ biñ cān ile olup ḥaridārı
Gice dil naḳdini pervāne şem' -i bezme yandurmuş
- 5 Ümīdī bī-vefādur didügin ol şūḥ işitmiş
Bugün gelmiş vefālar eyleyüp anı utandurmuş

427. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Nīzesi cānuma vü nīzesine cān ditrer
Yār kim ıoğrı ola üstine yārān ditrer
- 2 Şöyle şarşar feleg[i] sille-i bād-ı āhum
‘ Āleme lerze düşer günbed-i eyvān ditrer
- 3 Güzer-i eşk-i revānum ıomadı dilde ıarār
Cūybār içre yatan ney gibi her ān ditrer
- 4 Şöyle kıldı ten-i efsürdemi āh-ı serdüm
Tıoııup tırduğı dem nāvek-i cānān ditrer
- 5 Bākiyā var ise dil-i bülbul hoş-ıānuñdur
Şevk ile kılsa kaçan nāle vü efgāñ ditrer

428. Nev'ī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Sürigör vaııt-i bahār irdi şafāsın çemenüñ
Andan öñdin ki çemenler bitüre ĥāk-i tenüñ
- 2 Şatuban pīreñenüñ sāğara şarf eyle yürü
Öliceek il dağı mı şarmıya dirsın kefenüñ

- 3 Oñmadıķ naħl-i ĥazān- dīde imiş bencileyin
Bitmese mīve-i maķřūdını nola tārūmārūñ
- 4 Ĥāne-i derd ü ġama kāfiri bünyād urdı
Kühken yıķsa ne ġam ıarħ-i bināsın bedenüñ
- 5 Nice göz yaşıyla neşv ü nemā bulmışdur
Baķma Nev' i ķad-i bālāsına her sīm-tenüñ

[77a h]

429. Nev' ĩ

mefā' ĩlün fe' ilātün mefā' ĩlün fe' ilün

- 1 Miyān-ı sebzeden açıldı ġoncanuñ bendi
Kenāra 'azm idelüm ortalıķ ġüzellendi
- 2 Melek-řemā' ĩl olup bāl-i sebz ile her řāħ
Leřāfet ile cihān ġülřen-i cinān kendi
- 3 Hezār Sa' dī-i řīrāz-i ġülsitān olalı
Uruldı medreseler pāyına semerķandī
- 4 Cihānda irmedi yār ümīde serv-miřāl
Getürmeyin ele bir ġonca şeker-ħandi
- 5 Düşürdi ġonca-şıfat bāġa ġöñlin Nev' ĩ
Benefşe vü semen vü sünbül ile eglendi

430. Bākī Efendi

mef'ülü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün

- 1 Gönder efendi s̄ineme t̄ir-i belālaruñ
Olsun siper belālaruña mübtelālaruñ
- 2 Mihr ü vefālar itmez iseñ dostum n'ola
Minnet degül mi cānıma cevr ü cefālaruñ
- 3 Rez duḡterini s̄ineye çeksem 'aceb midür
Cevrinden¹⁰⁵ özge nesnesi yoḡ dil-rubālaruñ
- 4 Şehr içre ḡalk bir birine gösterür beni
Mihri hilāle beñzedeli meh-liḡālaruñ
- 5 Bākī-i ḡaste ḡaḡırını iñletme dostum
Maḡbül olur du'āsı şaḡın mübtelālaruñ

431. Nev'î

mef'ülü fā'ilātü mefā'îlü fā'ilün

- 1 Şāyd-ı kemend-i zülfüñ olup bī-nevālaruñ
Cānlar virür belālaruña mübtelālaruñ
- 2 Bünyād-ı ādemüñ taşu taş üzre ḡonmadın
Taş yaşıdanurdu rāh-ı ḡamuñda gedālaruñ

¹⁰⁵ Metin: cevr ü cefadan özge

3 Bālin-i fakr-ı mesned-i hūrşīde virmeye
Başı irişse göklere ehl-i fenālaruñ

4 Cān kılca kaldı cevr ü cefādan çekilmedüñ
‘Uşşāk çekdiler kırılınca belālaruñ

5 Bezm-i belāda Nev‘ iye şeftālüler şunar
Senüñ cefālaruñla gelen merhabālaruñ

432. Bākī Efendi

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1 Ruhuñ âteş hattı u hālün bahūr-ı misk ü ‘anberdür
Ĥam-ı zülf-i siyehüñ halka halka dūd-ı mücmerdür

2 Benüm dūd-ı kebūd-ı nār-i āhum başdan aşmışdur
Senüñ zülf-i siyāhuñ ayağıñla baş beraberdür

3 Göñül tīg-i müjenden yüz çevirmez ey gözi āhū
O bir şimşir-i bürrāne vārur şir-i dilāverdür

4 Düşüp dil kıdd-i bālādan düşünmüş hāk-i rāh üzre
Mu‘ anber zülfi güyā sāye-i serv ü şanavberdür

5 Zer-i hālîş gibi rengin olup gitmekde eş‘ aruñ
Elünde cāme ey Bākī meger kibrit-i āhmerdür

[77b h]

433. ‘Ulvî

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 Ğurbete düŖdüm dirîĝâ ‘aşık-ı Ŗeydâ olup
Bu ĝarîb ellerde aldum bî-kes-i tenhâ olup
- 2 Menzilüñdür sâyeveŖ hâk menzilin[dür] ‘âkıbet
Evc-i rif atde yatarsan gün gibi ‘âlâ olup
- 3 İrüşür rûz-ı cemâle zûlmet-i Ŗeb gibi ha
‘Âlem-i mührüñle yama hûsnüñe ‘ĝarrâ olup
- 4 Yüzümüz almadı bir daı apuña varmaĝa
Hala hafâ sırrumuz fâŖ eyledük rûsvâ olup
- 5 Bülbül-âsâ ‘Ulvîyi maŖûduñ aĝlatma mıdur
Gülsitân-ı nâz içinde bir gül-i ra‘ nâ olup

[78a]

434. Nev‘î

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 İster iseñ haır-ı âzâduña ĝam gelmesün
Mest-i ‘aş ol Ŗöyle kim ‘aynuna ‘âlem gelmesün
- 2 Dûd-ı âhum râh-ı ‘aşuñda günüm eyler siyâh
Ğayretümden isterin yanumca sâyem gelmesün

- 3 Şöyle bî-ḥod kı1 mey-i vaşluñla cānā ‘ aşıkı
‘ Āleme hiç cennet-i kūyuñdan ādem gelmesün
- 4 Mañşib-ı ‘ aşkuñ gelür bād- hevāsı muttaşıl
Ah besdür dirhem-i ‘ aşkuñ dem-ā-dem gelmesün
- 5 Açmağa jeng-i ğamı dā ’im sürülsün cām-ı mey
Devr-i iḳbālîñde hiç bir ğam u bir derdüm gelmesün
- 6 Cām-ı ‘ arzın ḳahr ile şāhān-i dehrüñ kı1 şikest
Saña beñzer bu cihān bezmine bir Cem gelmesün
- Gözüñe gelsün şarāb-ı ‘ aşḳ-ı dil-ber Nev’ İyā
- 7 ‘ Aynuña hergiz hayāl-i sūr u mātem gelmesün

435. Maḳālî

mef’ ulü fā’ ilātü mefā’ ilü fā’ ilün

- 1 Bekler gözüñ alup tîr ü kemān kemîñ
Der-bend-i ‘ aşḳı kim giçe ey bî-amān emîñ
- 2 Āhumdan ızḫırabdadur her gün āsumān
Terdür yaşumdan ey yüzi gül her zamān zemîñ
- 3 Gelmez ḳaçar kevkeb-i ferḫunde yanıma
Olmaz gedāya Ḥusrev-i şāḫib-ḳıran ḳarîñ

- 4 Yerleşdi kaldı dilde ğam-ı ‘aşkuñ olalı
Gözde hayālũ ey şeh-i ‘ālī mekân mekîn
- 5 Bir buse virür Maqālīye ey şah-ı mülk-i hüsn
Senden budur cihānda murādı hemān hemîn

436. ‘Ālī

fe‘ilātũn fe‘ilātũn fe‘ilātũn fe‘ilũn

- 1 Aldı ğam zulmeti dil hānesini cām kıanı
Kıanı şol kıan olası bāde-i gül-fām kıanı
- 2 Būstānını şuva[r]sın yine bir sāġar ile
Bize sākīlik iden serv-i gül-endām kıanı
- 3 Nām-ı Cemşīdi kılan zinde hemān cām ancak
Yoġsa kıuvvette Nerīmān añılan Sām kıanı
- 4 Çekme ferdā ğamını çek kıadehũ ey sākī
Dem bu demdür gözũ aç şol giçen eyyām kıanı
- 5 ‘Ār u nāmũsını bir cur‘ aya şatmış ‘Ālī
Seyre gelsün anı her zāhid-i bed-nām kıanı

437. Bākī Efendi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Künc-i ebrūsın hayāl it gūşe-i gülzārı gör
Halka-i zūlfün kıyās it tabla-i 'atṭarı gör (78b)

2 Ṭurralar altındaki müşgīn zirihler seyr it
Ġamzeler taḳundığı şimşīr-i cevherdārı gör

3 Baḳma cerḫ-i serkeşüñ bu miġfer-i pūlādına
Dilden āhum çekdügi bu tīġ-i āteş-bārı gör

4 Görme ey zāhid günāhum çoġluġın şol 'ālemi
Maġfīret deryāsına 'izzet eyleyen Ġaffārı gör

5 Giceler 'ıyş u şafā vü çeng ü nāy olmaz 'aceb
Şubḫ-dem Bākı derün-idilden istiġfārı gör

[78a h]

438. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Gerçi dil ṭurrañ elinden yaḳasın ḳurtaramaz
Ruḫuñ āl eyleyemez zūlf-i siyāh el ḳaramaz

2 'Āşıḳı şürb-i dām olsa ma' zūr ṭutuñ
Gözine gelmeyecek sevdüğine yalvaramaz

- 3 Her peri- rüyuñ olur meyli raķīb-i dīve
Cān u dil virmek ile bunlara ādem yaramaz
- 4 Şāneden zaħm irüşür diyü dil-i mecrūħa
Şaķınur ħātır-i āşifteyi zülfün țaramaz
- 5 Ħarem-i vuşlatıña izn-i şerīf olmayıcaķ
Eşkiñüñ Kā‘ besine Bāķī-i bī-dil varamaz

439. ‘Ubeydī Beg

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

- 1 Bu fānī evde țāķ-ı günbed-i gerdānı¹⁰⁶ n’eylersin
Yerüñ zīr ü zemīn olur bülend eyvānı n’eylersin
- 2 ‘ Adem mülkine bir gün yalnız gitseñ gerek şāhum
Öñüñce şimdi ķullar yürüdüp ‘ unvānı n’eylersin
- 3 Ölürsen ğayret-i aķrān ile ey țālib-i manşīb
Ya ‘ uķbāda merātīb kať‘ iden yārānı n’eylersin
- 4 Esīr-i cāh olanlar silsile dīvānesi olur
Alup boynıña ķayd-ı ‘ izzet-i devrānı n’eylersin
- 5 ‘ Ubeydī meclis-i tenden ‘ urūc it beyt-i ma‘ mūra
Denī olma yūri bu menzil-i vīrānı n’eylersin

¹⁰⁶ M.: eyvānı

440. Hāletī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Eger cān virmeyin dir iseñ ğam-ı cānānı n'eylersin
Nişār-ı pāy-ı cānān itmeyüp ya cānı n'eylersin
- 2 Hevā-yı kākül ü fikr-i dehānıyla zebūn oldum
Tūtalum kim bunuñla söyleşilmiş anı n'eylersin
- 3 Eger kim boynı bağlu ğul idinmezsiñ dil-zārı
Ya ğalka ğalka ğisū-yı 'anber-efşānı n'eylersin
- 4 Yumazsa ebr-i raĥmet çehremizden gird-i 'isyānı
İlāhī bilsem ol deryā-yı bī-pāyānı n'eylersin
- 5 Tūyarlar yāralardan Hāletī ğūn-ı dilüñ āĥir
Anuñ ađzin tūtarsıñ dīde-i giryānı n'eylersin

441. Behiştī

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şanma şūfī ğırķa egnümde külāhum serdedür
Bādeye rehne ğonılmış her biri bir yerdedür
- 2 Var ise dīdāra meylüñ aradan şekki götür
Kim ğicāb erbāb-ı 'aşķuñ dīdesine perdedür

3 Ol zamāndan kim bizümle ‘ahd [ü] peymān eyledün
Gözlerüm ey ‘ahde ıurmaz ıalqa gibi derdedür

1 Yazdılsa cürm-i bisyārum Kirāmen Kātībin
Ėam degül ammā nedāmet daıı ol defterdedür

2 Merd iseñ dehr-i denīden isteme hergiz murād
Kim zen-i dehrün Behiştī himmeti nā-merdedür

[79a]

[78b h]

442. Sūzī Beg

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Serv-ıaddün dikmesidür şāı-ı gül gülzārda
Eşkimün perverdesidür lāleler kühsārda

2 Çin ü māçine giden geldi girü şağ u esen
Bu benüm şūrīde gönlüm ıaldı zülf-i yārda

3 Ya göñül sinemde mihrün gizledi aęyārda
Ya örümcek perde çekdi Aımed üzre ğārda

4 Vaşl-ı dil-berdür hemin dünyā ıanā‘ atden ğaraz
Yoısa ‘aşę ehli ne aldı şatdı bu bāzārda

5 Sūzīnün ma‘nīde rüşendür güneşden her sözi
Gerçi kemdür şuretā bir zerreden miğdārda

443. Nev'î

fe' ilâtün mefâ'îlün fe' ilün

- 1 Bendedi olduğum bir âfetdür
Vâlî-i kişvere le'âfetdür
- 2 Tûğ-ı perçemle kıadd-i bālâsı
' Âlem-i kişver-i melâhatdür
- 3 Olalum kâmetine üftâde
Ulu devlet büyük sa' âdetdür
- 4 Kıaddi itmiş kıyâmeti taḥkîk
Zülfinûn fitnesi ' alâmetdür
- 5 Kıan iden çeşm-i mestidür dâ'im
Leb-i meygûnı ehl-i şöḥbetdür
- 6 Güzelün ' aşıkâ vefâsı gerek
Beglüg âsân hüner ' adâletdür
- 7 Kimseler ' aşkı n'eydügin bilmez
Nev'iyâ dilde bir ' ibâretdür

444. Nev'î

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Şadâ-yı seyl-i eşküm güş idüp deryâ kulağ çekdi
Dil-i deryâ-keşâna zevrağ-ı şahbâ kulağ çekdi
- 2 Zemîne na' lçeñ resmi şu deñlü zib ü fer virdi
Felekde mâh-ı nev ey şahid-i zîbâ kulağ çekdi
- 3 Nişân itmişdi hâke şanma pây-üştür-i Leylâ
Görüp hâlât-i Kaysı dest ile şahrâ kulağ çekdi
- 4 Hatt-ı müşginüñe cânâ benefşe ser-fürü itdi
Binâgüşuñda gördi sünbülün tuğra kulağ çekdi
- 5 Dür-i elfâz-ı Nev'î ' arz olındı güş-ı cânâne
Tağup sem' -i kabüle ol gül-i ra' nâ kulağ çekdi

445. Nev'î

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Hüsnuñ güli açıldı bahâruñ zamânıdur
Ey serv-i bâğ-ı nâz kenâruñ zamânıdur
- 2 Sebz olmayınca nağl-i ter olmaz çü mîve-dâr
Luţfuñ zamânı hatt-ı bahâruñ zamânıdur

- 3 Şal murğ-i cān şikārına şebbāz-i ‘ömrüñi
Çık ey ğazāl-i turfe şikāruñ zamānıdur
- 4 Bāzār-ı hüsn içinde alup naqd-i qalbümi
Ur cāna tīrūñ ğamzeñi kārūñ zamānıdur
- 5 Nev‘ī bahār irişdi yine ‘andelīb-vār
Efgān u nāle mevsimi zāruñ zamānıdur

446. Nev‘ī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Tolmadan peymānesi māhuñ mey-i hūrşıdden
Girmedin raqşa felekler na‘me-i nāhıdden
- 2 Maḥrem olmışdı gönül bir meclis-i ‘ālīye kim
Anda ayak başmamış kimse Cem ü Cemşıdden
- 3 İbn-i vaqt ol ey gönül görmez misin kim Ādemi
Lezzet-i naqd ile geçdi devlet-i cāvıdden
- 4 Dest-i kesret çāk çāk itdi vücūdum cāmesin
Ger irişmezse meded ser-rişte-i tevḥıdden
- 5 Hañçer-i Dārā ve Cemdür jeng tutmuş ḥākden
‘Ārif isen ‘ibret al gülsitān-ı berg-i bidden

- 6 Hūblar ʔolāba binmiŝ ŝalınur eʔfāl-i gül
Būstān virdi niŝān saĥn-ı ŝafā-yı ʕıydden
- 7 Nevʕıyā nazm içre icād eyledüñ bir ʔarz-ı ĥās
Rūmı ʔurtarduñ ʕAcem eŝʕārına taĥlīdden

[79a h]

447. Nevʕī

mefʕülü fāʕilātü mefāʕilü fāʕilün

- 1 Meclisde cām-ı laʕliñe ʔarŝu ŝarāb-ı nāb
Diller döküp ʔızardı ĥayādan degül ĥabāb
- 2 Urdı yüzine rūyınā öykündügin nesīm
Düşse ʕaceb mi cām-ı muŝaffāya ızʔırāb
- 3 Dil cām-ı meyle nuĥre-i zer gibi ŝāf olur
Zirā ki ĥāmı puĥte ʔılır tāb-ı āfitāb
- 4 Baĥmaĥ ĥaʔā diyü ĥaʔ-ı ruĥsār-ı dil-bere
Ġavġa iderse vāʕız-i şehr işte baĥ kitāb
- 5 Nevʕıyā ĥabāb-ı bādeyi gördükçe şanuram
Bezm-i mey içre fitneye baş ʔaldırur ŝarāb

448. Necatî Beg

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 N'ola dökülse yaşum çeşme-i hayvân degül'a
Yire geçsün n'ideyin dirlügüm andan degül'a
- 2 Beni içer diyü bilsem niye sevmez şüfî
Meydür arada nizâğ itdügümüz kıan degül'a
- 3 Zâhidâ nâr-ı ğarâ ile beni kırkutma
Şu cehennem didüğüñ âteş-i hicrân degül'a
- 4 Baqmazam kühl-i Şıfâhâna iki gözüm için
Ayağıñ tozu gibi derdüme dermân degül'a
- 5 Ey Necatî güc imiş 'aşığa yâr ayruluğı
Bedene rûh-ı vedâ' eylemek âsân degil a

449. 'Askerî

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

- 1 Gönül egmez idi baş bir ferde
Darbî kıul itdi bir siyeh-çerde
- 2 Var mıdur ey tabîb dermanı
Uğradum 'aşk adlu bir derde

- 3 Gönlüne girmek isterem yāruñ
Ot biter mi cihānda mermerde
- 4 Elüm irmez sürem ayağına yüz
Benüm ol devletüm mi var serde
- 5 Sevdüğüm bir sipāhī dil-beridür
‘Askerī mişli yoğdur ‘askerde

450. ‘Ubeydī Beg

mefā‘īlün fe‘īlātün mefā‘īlün fe‘īlün

- 1 Saña düşer mi şehā cevri ‘ādet eyliyesün
Ra‘iyyetüñ sitemiyle ri‘āyet eyliyesün
- 2 Revā mıdur ki şatup kıllarıñı begcegizüm
‘Adūlar ile gidüp seyr ü şoğbet eyliyesün **80a**
- 3 Yazık degül mi dem-ā-dem benüm ayağum alup
İle kadeğ şunup ey şāh hürmet eyliyesün
- 4 Bu zulme kim didi inşāf ide efendicigüm
Alup da gönlümi benden ferāğat eyliyesün
- 5 ‘Ubeydī bendeñe cevr ü cefālar itdügüne
Zamān ola ki efendi nedāmet eyliyesün **[79b h]**

451. Necâtî Beg

fe' ilâtün mefâ'îlün fe' ilün

- 1 Mevsim-i nev-bahârî gözleyelüm
Bâde-i hoş-güvârî gözleyelüm
- 2 Bize serv ü çenârdan ne biter
Varalum kıadd-i yârî gözleyelüm
- 3 Şem' -vâr ortaya atılmayalum
Câm gibi kenârî gözleyelüm
- 4 Ğulġulî şîşenüñ baş ağrısıdur
Sâġar-ı bî-ħumârî gözleyelüm
- 5 Düşdi zevraķ Necâtî baħr-ı ġama
Çâre ne rûzgârî gözleyelüm

452. 'Ubeydî Beg

fe' ilâtün mefâ'îlün fe' ilün

- 1 Niçe olsun senüñ kaşuñ toġru
Ķoltuġunda yatur anuñ uġru
- 2 Ķalkar ey şeh ölince zevķinden
Bir ġadengüñ yise eger âhü

- 3 Beni isterdiler o şeh dir imiş
İstetür hayli düşmen[i] bed-hū
- 4 Gögsüni her kaçen kavuşdursañ
Dir gören gün kavuşdı ey meh-rū
- 5 Bunca yıldur ʿUbeydī ʿāşıkdur
Yağışur yāra olsa hem-pehlū

453. Şunʿī

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

- 1 Kūyiña varduķca dil āşifte vü şeydā olur
Vardığunca bu gönül ʿālemlere rüsvā olur
- 2 Laʿl-i dil-berde ne hikmet var ki ey dil söylese
Bir güherden niçe dürr-i bī-bahā peydā olur
- 3 ʿAşķ bir şeyh-i eceldür tekyegāh-ı sīnede
Mürde diller dirilürler her gice ihyā olur
- 4 Ey gönül ayīne gibi ʿāşık-ı dīdār olan
Her nefes dīdār-ı yār evşāfını gūyā olur
- 5 Şunʿiyā Ferhād olan daşdan çıkarur zevķini
Çekdügi miñnet anuñ Şīrīn için helvā olur

454. 'İşretî

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Şanma 'aşk ehlini mevt ile güzâr eylediler
'Aşka şabr eylemeyüp terk-i diyâr eylediler
- 2 Şûretâ görmeyem diyü raķîbin yüzini
Bindiler maħmil-i tâbuta firâr eylediler
- 3 Terk idüp tâc u ķabâyı şarı lup bir kefene
Ĥil'at-ı 'âriyeti giymege 'âr eylediler
- 4 Götürüp ayağı bu memleket-i fâniden
Vardılar 'âlem-i 'uķbâda ķarâr eylediler
- 5 Arķası üzre yatup ehl-i ķubûr itdi ĥuzûr
Ėam u miĥnet beni ey 'İşretî zâr eylediler

[80a h]

455. Behiştî

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Mübtelâ-yı derd ü Ėam bulsam melâlüm söylerem
Ehl-i ĥâle rast gelsem ĥasb-i ĥâlüm söylerem
- 2 Ėanda bir dîvâne bulsam eylerüm 'arz-ı cünûn
Hem-demüm ehl-i kemâl olsa kemâlüm söylerem

- 3 İtmesün mi ol melek benden felekde ‘âr kim
Bulduğum yirde hemân başlar zevâlüm söylerem
- 4 Ger şikâr aḥvâlin añsa cem‘ olup şayyâdlar
Ol baña şayd olmayan vaḥşî ğazâlüm söylerem
- 5 Ey Behiştî hişşe-dâr olsun diyü erbâb-ı ‘aşk
Kışşa-ḥân olup raḳīb ile kıtâlüm söylerem

[80b]

456. Aḥmedî

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

I

Hicrân-ı yâr-ı mış dile zaḥmet didükleri
Cân u cihânda ‘aşk imiş âfet didükleri
Renc ü ‘anâ-y- mış bu mürüvvet didükleri
Derd ü belâ-y-ı mış bu muḥabbet didükleri
Bir şūḥ-ı şīve-kâr ile ülfet didükleri

II

Hün-ı cigerle dîdelerüm ter degül midür
Bâd-ı firâḳ-ı ‘aşığa ser-ber degül midür
Ya sîne nâr-ı hicr ile mücesser degül midür
İnşâf idince mevte berâber degül midür
Bir yâr-ı cân-figâr ile firḳat didükleri

III

İkbāl ü baht ‘ aşıkā dīdār-ı yār- ımış
Vaşl-ı habīb merhem-i cān-figār imiş
Zevk-i vişāl saltanat-ı pāyidār imiş
Dā’im şafā-yı kalb ile seyr-i nigār imiş
Bu halk içinde devlet ü ‘ izzet didükleri

IV

Her hār idelden ol güle da‘vā-yı ihtisās
Ağlar beni ‘ avām acır hālime havāş
Her şeb ider benümle gam-ı ‘ aşk bezm-i hūş
Olmağ-ımış şakāvet-i ağıyardan hālāş
‘ Ālemde ehl-i ‘ aşka sa‘ ādet didükleri

V

Ahmed gibi gamuñ çek o ‘ ayyār-ı nazüküñ
Fāş itme halka mihrin o ruhsār-ı nāzüküñ
Cevrine kıl taħammül o dildār-ı nāzüküñ
Zinhār şakla hātırın ol yār-ı nāzüküñ
Vālī eger murād ise vuşlat didükleri

457. Emrī (Taħmis-i Nişānī)

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

I

Göründi ‘ aks-i rūy-ı yār mir’at-ı semenlerde
Zuhūr itdi hırām-ı kıdd-i dil-ber nārvenlerde
Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü’l-ħazenlerde
Bahār oldu şafā kesb idecek demdür çemenlerde
Huşuşā şalina yanunca şol sīmīn-bedenler de

II

Ġam u ġuṣṣa dilā cān-ı ʿ azīze gerçi düşmendür
Senüñçün cenk ider gülşen siper gül tiġ susendür
Ĥabāb-ı miġfer-i mey pehlūvān- merdüm efgendür
Zebūn olma ne zendür ġam şarāb iç devr-i gülşendür
Kavī himmet gerekdür bu cihān içre erenlerde

III

Kaçan vaşl olsa meh-rūya dir dir ditremek ĥūyı
Girer ārāya çoçdurmaz kabā ol sīm-pehlūyı
Koĥulayup yatur her laĥza bir serv-i semen būyı
Şarılır her gül-endāma çeker pehlūya meh-rūyı
Ne ĥāletler nezāketler kōmiş ĥaĥk pīrāhenlerde

IV

Helāk olmışdurur dil uzadanlar mār-ı zūlfine
Niçe Manşūr aşılımışdur sebebsüz dār-ı zūlfine
Miyān-beste kamu ehl-i veraʿ zūnnār-ı zūlfine
Kayurma ey gönül bend olduñ ise tār-ı zūlfine
Şınık diller hezārān baġludur her bir şikenlerde

V

Çün Emrī ol meh-i nā-mihribān bī-ʿ ahd dil-berdür
Vişālin vāʿ de eylerse yine hicrān muĥarrerdür
Anuñçün dir bu beyti Ĥusrev aña çākerdür
Fırākuñla Nişānī bendeñüñ ĥāli mükedderdür
Vişālin vaʿ de itmişdüñ be hey zālim geçenlerde

[80b h]

458. Bākī Efendi

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün

- 1 Sīneye çekmege bir serv-i dil-ārām olsa
Ser-keş olmasa iñen ' aşıkā rām olsa
- 2 Biz dahı kâ'iliz inşāfa dilā būs-ı kenār
Her gün olmazsa hele bārī her aḥşām olsa
- 3 Mevsim-i gülde n'olur medrese vü mescidden
Leb-i cūy-ı leb-i cānān u leb-i cām olsa
- 4 Künc-i mey-ḥāne ile gūşe-i gülşen birdür
Sākī bir lāle ' izārdur mey-i gül-fām olsa
- 5 Terk iderdi mey ü maḥbūb hevāsın Bākī
Cānda şabr u dil-i āvārede ārām olsa

459. Sulṭān Süleymān (Tahmis-i Yahya Beg)

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

I

Bi-ḥamdillāh ne bir fi' lüm ne bir bāṭıl ḥayālüm var
Ne bir zerrāk sālusum ne zerk ü mekr ü ālüm var
Sa' ādet ehliyem Ḥaḫdan benüm ferḥunde fālüm var
Ġanīdür ' aşk ile gönlüm ne mālüm ne menālüm var
Ne vaşl-ı yāra ḥandānum ne hicrāndan melālüm var

II

Ḥudā halk itmeden nūr-ı Muḥammedden nüh eflāki
Medār-ı çarḥa hergiz kılmadan bir kerre ḥāki āfākı
Baña esrār gösterdi saña tesbīḥ ü misvāki
Ben ol ḥayrān-ı ‘aşkum kim yitürdüm ‘aql u idrāki
Ne ‘ālemden ḥaberdārum ne kendümden ḥayālüm var

III

Ḥaḳīḳat sırrını ehle mükāşifdür açar gönlüm
Hevā-yı ‘aşk ile pervāz ider dā’im uçar gönlüm
Dem-ā-dem Ḥızr elinden çün ḥayāt ābın içer gönlüm
Ne şağ olmaḳ murādımdur ne ölmekden kaçır gönlüm
Cihānda ḥaste-i ‘aşk olalı bir ḥoşca ḥālüm var

IV

Ḥarābat ehliyem ben gāh ser-mest gehī ḳan ḥayrān
Münezzeh terk-i tecrīd eylerüm cān iḳlīmın seyrān
Ḥayāl-i yār ile külḥan baña gülşen gelür her an
Ne seyr-i şoḫbet-i yārān ne meyl-i külbe-i aḫzān
Ne ta‘n-ı zāhid-i nā-dān ne ceng ü cidālüm var

V

Perişān olmadan dil defterinüñ köhne evrāḳı
Kesil bu ḥalk-ı ‘ālemden gel ey cān iste ḥallāḳı
Ser-ā-ser mülküñ olmış tut Muḥibbī cümle āfākı
Cihān fānīdür ey Yaḥyā hüve’l-Ḥayyu hüve’l- Bāḳī
Değişmem atlaş-ı çarḥa benüm bir köhne şālüm var

460. Necātī (Tahmis-i Latifī)

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

I

Münevver kıldı eflākı yüzün ey meh hayālīkdan
Yaraşur sidre kıddiñe dem ursa müntehālīkdan
Ferāgat eyledi şandum seni ben pür-cefālīkdan
Gözüm yaşın revān itdüñ firākuñla cüdālīkdan
Senünle kaṭī a zālīm şu şızmazdı arālīkdan

[81b]

II

Niyāz itmek düşer dā'im gül-i ra' nāya bülbülden
Niyāz itdücce nāz itmek gerekdür bülbüle gülden
Beni sen şu gibi [ey] serv aḳıtduñ cān ıla dilden
Çevirdüñ yüzünü āḫir alınca göñlümi benden
Ġaraż bu mydı ey dil-ber bizimle āşnālīkdan

III

Cihān içre saña beñzer ḳanı bir dil-ber-i ra' nā
Ḥaṭ-ı reyhān-ı 'anber yüzi gül hem ḳāmeti bālā
Güneş-şüret ḳamer-ṭal' at perī-peyker melek sīmā
Bugün mülk-i melāḫatde buluñmaz ḫüsnüñe hem-tā
Virilmişdür saña şāhum güzellik şun' -ı Ḥālīkdan

IV

Dem-ā-dem dest-i hecrünle nigārā çāk olur yaḳa
Revā mı āteş-i hicrün beni ḫāk eyleyüp yaḳa
Terahḫum ḳılmayasın sen gözümde ḳanlı yaş aḳa
Oluban ḫüsnüñe ḡarrā igen cevr itme 'uşşāḳa
Ġurūr ile niçe şehler düşüpdür pādişāhlīkdan

V

Necātī ğoncalar içre görüp sen verd-i ğandānı
Gönül virdi nevā bülbül gibi eylelse efgānı
Gözinüñ yaşı ğan oldu demidür kılsañ iĥsānı
Laṭīfi yolña cānā virürdi şıdķ ile cānı
Aña raĥm eyleyüp eksik dinür buna vefālıķdan

[81a h]

461. Şemsī Paşa

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün

- 1 Bezm-i meyde nice raķs eylesesün peymāne
Emdürür la' l-i lebin pādişeh-i devrāna
- 2 Baña bir cur' a-yı cāmuñ şun eyā sāķī-i ' aşķ
Şevķ ile ğaşre varınca olayın mestāne
- 3 Beni yandurdu firāķuñla hevā-yı ' aşķuñ
Nitekim şem' e yanar dōne dōne pervāne
- 4 Gördi bezm içre şürāķī lebüñi öpdı ķadeķ
Girdi ğan dōkmege ' aşķ ehli gibi meydāna
- 5 Baña cevri itdüğün aġyāra şikāyet ideyin
Varayın Şemsī Selīm ibn-i Süleymān ğāna

462. ‘Azmī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Sen beni hāne-i tenhā dime şehristānam
Şüretā katre velī ma‘ nīde bir ‘ummānam
Rūz u şeb mihr ü meh ile felek-gerdānam
Şehrimin kuṭbı geçinsem n’ola bī- aqrānam
Merkez-i dāire-i encümen-i ‘irfānam

II

Niçeler baħr-i ma‘ ārifde çeküp renc ü ta‘b
İtti ğavvās şıfat dürr-i me‘ āniyi tāleb
Şevk ile ‘arşa-i nazm içre idüp nice tarab
Ser-fürü itmeme şahrā-yı belāgatde sebeb
İgülüp top-ı feşāhat çelerem çevgānem

III

Eyleyen bezm-i ezelde bendüm ‘aşkı kabül
İtmiş idi ten-i fersüdeye rûhumla hulül
Kimseler dāireme itmeye fehm ile duḡul
Hem-cenāhum olamaz evc-i belāgatde ‘uḡul
Şehper-i fikret ile murğ-ı hümā-perrānem

IV

İrgürüp evc-i süreyyāya bülend-i ṭab‘ı
Ṭaḡdı dil gerden-i gerdūna kemend-i ṭab‘ı

(varak kopuk)

[81b h]

463. Necatî Beg

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Muntehâ kıaddiñe çün ' âlî-nazarlar bağıdılar
Şu gibi ol serv-i nâzuñ ayağına ağıdılar
- 2 Husrevâ şirîn lebüñe şekker öykündüğüçün
Gezdürüp bâzârda boynına urğan diğıdiler
- 3 Ol mehün öykündüğüçün mihr-i ruhsârına şem'
Cem' olup pervâneler başına urdılar yağıdılar
- 4 Taşradur başıñ diyü bâğ-ı harîm-i yârdan
Murğ-ı gülşen başına servün resenler dağıdılar
- 5 Ey Necatî tâ ezeldendür muhabbet yâr ile
Pes ne ğamdur ki seni ol dil-rubâyâya çağdılar

[82a]

464. Hâletî (Gülşenî)

fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

- 1 Ehl-i ' irfâna reh-nümâ olalum
Çoyalum dehri bir yaña olalum
- 2 Çonmasun kimse âşiyânumuza
Evc-i himmetde biz hümâ olalum

- 3 Salṭanat yañımızda hîç ile hîç
Cāme-i faqr ile gedā olalum
- 4 Alalum seyf-i zülfikārı ele
Mazhar-ı sırr-ı *Lā-fetā* olalum
- 5 *Künt-i kenzüñ* rümūzın añlayalum
Ḥāletī yine pür-şafā olalum

465. Ḥāletī (Gülşenī)

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

- 1 Sen sîm-beri şem' -i şeb- ārāya değışmem
Sen serv- kıad-i kıamet-i tûbāya değışmem
- 2 Añma baña gel salṭanat-ı Şām u ' Irākı
Kıapuñda faķır olmağı dünyāya değışmem
- 3 Bir şerbet içürdi dil-i bimāruma ' aşķuñ
Ol şerbeti ben sāğar-ı şahbāya değışmem
- 4 Pertev şalalı eyledi dünyāyı ay aydın
Ey şems-i cihān-tāb yüzüñ aya değışmem
- 5 Faqr ile durur Ḥāletīnin faķrın dem-ā-dem
Bu zilleti ben ' izzet-i Dārāya değışmem

466. Hāletī (Gülşenī)

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yine 'ıyd irdi gönül bāde-i gül-fām içelüm
Baş kaldırmayalum bir niçe eyyām içelüm
- 2 Mest olup meclise revnağ virelüm ey sākī
Doldur a leblerinin yādına bir cām içelüm
- 3 Yitürürsek de n'ola kendümüzü meclisde
Yārdan bir tolu geldi yine en'ām içelüm
- 4 Ber-ṭaraf eyleyelüm hāşılı teklifātı
Mest ü evgār olalum olmadan ibrām içelüm
- 5 Başda yazu[lu] olan ne ise gelür aḥir-i kār
Hāletī itmeyelüm fikr-i ser-encām içelüm

467. Hāletī (Gülşenī)

mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

- 1 Meded bir cevri çok cānāna düşdüm
Cemālī şem' ine pervāne düşdüm
- 2 Dem-ā-dem bülbülin güyā¹⁰⁷ idici
N'idem kim bir gül-i ḥandāna düşdüm

¹⁰⁷ D.: giryān

- 3 Meded kim senden ayru yandı cānum
Cehennem gibi bir zindāna düşdüm
- 4 Oñulmaz derd imiş dermān-ı ‘ aşık
Meded bir derd-i bī- dermāna düşdüm
- 5 Olup ey Hāletī Mecnūn mişāli
Ġam-ı Leylā ile dīvāne düşdüm

468. Hāletī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Dostlar evvel bahār irdi cünūn eyyāmıdır
Sāḳiyā şun bāde-i ‘ aşkı fūnūn eyyāmıdır
- 2 Mısr-ı dilde gözlerūñ yaşını artur Nīlveş
Şimdi her cū cārīdür zīrā u‘yūn eyyāmıdır
- 3 Geldiler rāh-ı ‘ ademden itdiler cānā zuhūr
Tazelendi her çemen zīrā şu ’ūn eyyāmıdır
- 4 Bī-vefādur çarḥ-ı kec-rev ‘ ıyş u cūş itmek gerek
Kimseye bāḳī degül bu dehr-i dūn eyyāmıdır
- 5 Bāde-i ‘ aşk ile ol ey Hāletī mest ü ḥarāb
Dime bu çarḥ içre kim şimdi sükūn eyyāmıdır

[82b]

469. Hâletî (Gülşenî)

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

- 1 Nedür ey dil yine sevdâlıgün vār
Hevâ-yı aşğ ile şeydâlıgün var
- 2 Muhabbet cur' asın nüş eyleyelden
Harâbâtî olup rüsvâlıgün vār
- 3 Gözüñ yaşı cihânı ğarğa virdi
Dilâ üş eyledüñ deryâlıgün var
- 4 Ben Mecnuñ-mişâl itdi bu zülfün
Yine cânâ saçı Leylâlıgün vār
- 5 Nazar it Hâletî-i ħāk-şāra
Gedâlık irmez in ā' lâlîgün vār

470. Hâletî¹⁰⁸

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Senden özge bu gönül yār istemez
Gül yüzüñsüz sebz-i gül-zār istemez
- 2 Sendedür dīvāne gönülüm ey perî
Anuñ için ğayrı dildār istemez

¹⁰⁸ Mecmûada bu gazel “Hâletî” başlığıyla verilmiş fakat üzeri çizilmiştir. Azmizade Hâletî ve Hâletî-i Gülşenî divanlarında eser kayıtlı değildir.

3 Hoş gelüpdür derd-i ‘aşkın cānına
Bu dil-i mecrūhı tīmār istemez

4 İktizası ‘aşkuñun.rüsvâyılık
Gönlümüz nāmūs ile ‘ār istemez

5 Bu yıkuğ gönlüm benüm ey Hāletī
Ol perīden ğayrı mi‘ mār istemez

471. Hāletī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 İsterem ben derdüme dermān ola
Niçe bir bu derd ile hicrān ola

2 Dilerem şāh-ı hayālin dostum
Hāne-i dilde hemān mihmān ola

3 Niçe bi ağlayayın yārān gibi
Niçe bir gözlerüm giryān ola

4 Yok midur dil vaşlıña irmek senün
Niçe bir hier ile dil sūzān ola

5 Budurur Hāğğdan murādı bil anuñ
Yoluña bu Hāletī kurbān ola

472. Hâletî (Gülşenî)

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Görelden bu dil-i şeydâ cemâlün bî-ķarâr olmuş
Gice gündüz işi bi' Illâh anuñ feryâd u zâr olmuş
- 2 Cüdâ olmasa kuyûñdan gönül bir dem ' aceb midür
Ķarârı Ķalmamış zîrâ Ķatı bî-iħtiyâr olmuş
- 3 Terahħumla nazar Ķılmaz baña ol bî-vefâ yârum
Gözüm yaşın aķıtup Ķasret ile cüy-bâr olmuş
- 4 Açılmış Ķoncalar güller öter bülbülleri yir yir
Gidersen daħı dilden Ķuşşayı ' âlem bahâr olmuş
- 5 Kime eylük iderseñ irişür andan belâ saña
N'idem ey Hâletî bu bir ' acâyib rûzgâr olmuş

473. Hâletî

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

- 1 Bülbül hemişe zârını Ķül-zâra eylemiş
Gülşende nâr Ķılmağı Ķül Ķâra eylemiş
- 2 ' Uşşâķı Ķör ki nâzına yâruñ niyâz ider
Baķmaz niyâza nâzını aĶyâra eylemiş

3 La‘l-i leb-i nigāri görüñ kim gülümsemiş
Gülşende nāzın ğonca-i ebkāra eylemiş

4 Yārun cemāl-i şem‘ine beñzer diyü hemān
Pervāne yanmağı bu sebeb nāra eylemiş

5 Düşer miyem cüdā ruḥ-ı dildārdan diyü
Bağrını lāle dāğ ile apara eylemiş

6 ‘Aş ateşine döymedi mecnūn-ı dil görüñ
Bir sā‘at içre ‘azmini tağlara eylemiş

7 Devr-i felek kimisine bir çāre eyledi
İllā ki Ḥāletī seni bī-çāre eylemiş

(varak kopuk)

474. (Nesīmī) Velehü

1 Hüve’l- Evvel hüve’l- Āḥir hüve’l- Hādi veya Mehdī
‘Ali ferzendisin şāhā ki sensin cār-ı bismi‘ llāh

2 ‘Ali sensin velī sensin vasiyy-i Ḥa nebī sensin
Velī gerçeklerin şāhı ki sensin sırr-i fazlu‘ llāh

3 Melā’ik Ādem ü Ḥavvā anuñ nuṭıyla güyādur
Nesīmī ḥasteye Ḥazret demidür nefḥ-i ruḥu‘ llāh

475. Surūrī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ey ki āyīne-i Ḥaḳḳ görmek için şeydāsın
Gözün aç kendi yüzine bak eger bināsın
- 2 'İlm-i illāda bu şūret ile bu sīret ile
Öziñi tā büngeh-i cān şūrına ma' āsın
- 3 Nefs-i şūma oluban bende-i şeytān olma
Ki adın ādem ü sen pādişeh-i eşyāsın
- 4 Ne revādur ki olasın dām-ı havadişde esīr
Sen ki Ḳāf-ı kıdem üstindeki şol ' anḳāsın
- 5 Rūḥ-ı ḳudssün nefesiñ eyleme žāyi' zinhār
Demi hoş tut ki bu dem sen daḥı bir ' isāsın
- 6 Hızrveş cām-ı bekāyı bu fenā virānda
Nüş ḳılduñsa hem İskender ü hem dārāsın
- 7 Ey Surūrī heves ü hırş u hevā ile bugün
Uyma dünyāya daḥı olma eger dānāsın

[83b]

476. Ğaybî Baba Kıddüse Sırrahu

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Hakk-ıla meynūs olan kimseye ülfet istemez
Hem-nişîn-i ' ayn olan Ğayr ile şöhet istemez
- 2 Māye-i eşyā haķıķat zāt idüğünü beyān
Berzahîden māye-i şüret[le] minnet istemez
- 3 Benlüğün şatup yerine Hakk alan erbābçün
Dest-i erbāb-ı riyādan resm-i bî' at istemez
- 4 Maĥv idüp ünsiyyetin def' iden isneyniyyetin
' Ayn-ı haķkdur ' ayn-ı haķķ haķķıyla vuşlat istemez
- 5 Baĥr-i muţlakdan muķayyed varlığın Ğarķ eyleyen
' İtibār-ı vahdet ile Ğaybî vahdet eylemez

477. Seyyid Nesîmî Sulţān Kıddüse Sırrahu

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Yüzüñ ĥarfünden ey dil-ber açıldı cümle bâbu' llāh
Oķur anı müderrisler beyānı künt-i kenzu' llāh
- 2 Kıaşuñla kirpüğün zülfüñ beyānın eyleyen ' ārif
Bilüpdür ebcedin sırrın anuñ adıdur ehli' lullah

- 3 Yüzüñ elḥamdülillāhdur anunçündür yedi āyet
Yazılmış naḳş ile gör kim ‘aceb satr-ı kelāmu‘ llāh
- 4 Tamāmı Muştafā gördüm oḳıdum harf-i irfānı
Görünmez gözüme billāhi gayr ez-semme vechu‘ llāh
- 5 Bu bālā-yı dil-ārāyı temāşā eylegil ey dil
‘Aceb sūret ‘āceb hey’et budur Ṭūr-ı Kelīmu‘ llāh
- 6 ‘Acā’ib mażhar-ı Ḥaḳḳdur hüvallahü’l-ebed dāim
Eger Ḥaḳḳdur disem vācib budur celle celālu‘ llāh

[84a]

478. Ḥāletī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Külbe-i aḥzānumuz ey seng-dil şād itmedüñ
Murğ-ı cānı bir nefes hiç ğamdan azād itmedüñ
- 2 Ey ḥaḳıḳatsuz vefāsuz bilmeyen nān u nemek
Bende-i āşüfteñi bir luḫ ile yād itmedüñ
- 3 Ey dil-i şurīde-i miskīn esīr-i rüy-ı dost
Gülşen-i ‘ālemde bir dem vār mı feryād itmedüñ
- 4 Ey şeker-leb serv-ḳadlı ey sözi şīrīn nigār
Ḳalmadu bir kimse kim ‘aşḳuñda Ferhād itmedüñ

- 5 Hāletiniñ gönlüni ey pādişāh-ı nāz sen
İtmedüñ bir luḡf ile vīrānı bünyād itmedüñ

479. Hāletī (Gülşeni)

mef̄ ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

- 1 Tūr-ı dile ḡüsnüñle tecellā ider olduñ
Uşşāķı o cilveyle tesellā ider olduñ
- 2 Her kande kim baķsam görünür anda cemālüñ
Levh-i dili her demde mücellā ider olduñ
- 3 Dāmāniña el irmez eyā serv-i ḡirāmānum
Reftāriñı ḡaķķā bu ki ā' lā ider olduñ
- 4 Şordum lebiñüñ ḡāsiyetin ey dem-i İsā
Bildüm seni bir mürdeye iḡyā ider olduñ
- 5 Ol servi kenār eyleyeyüm diyü demādem
Göz yaşını Ey Hāletī deryā ider olduñ

480. Hāletī (Gülşeni)

mef̄ ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Çeşm-i alile ḡāk-i rehüñ tütīyā gerek
Derd ehline muḡabbet-i aşķuñ devā gerek

- 2 İki cihānı ʿ arz ideler alma ʿ aynına
Didār-ı yār ʿ tālibi ʿ āşık gedā gerek
- 3 Āzāde olmağa bu kuyud-ı zamāneden
Muṭlaq cihānda ʿ aşk ile ʿ kalbe ğınā gerek
- 4 Şūfī bu ḥalka şatma riyāzātın aldama
Ehl-i taşavvufān-ı cihān bī-riyā gerek¹⁰⁹
- 5 Ey Ḥāletī bu şiʿ ri kemāl ile bilmege
Sultān-ı nazm u Ḥusrev-i sāhib-edā gerek

481. Ḥāletī (Gülşeni)

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün Fālün

- 1 Gözlerüm yaşı aķup sensüz gözüm ʿ an oldu gel
Ḥālūme raḥm eyle bir dem işüm efgān oldu gel
- 2 Şefkat itmezsin niçün aḥvālūme cānā benüm
Ağlamağdan gözlerüm deryā-yı ʿ ummān oldu gel
- 3 Ḥamdüʿ lillāh dostum gitdi şitā irdi bahār
Seyr-i şaḥrā idelüm ʿ ālem gül-sitān oldu gel
- 4 ʿ Asker-i ğam pāy-māl itdi vücūdum mülkini
Pādişāhum gel yetiş dil mülki vīrān oldu gel

¹⁰⁹ M.: taşavvuf cihānda

5 Hāletī üftādeñe eyle teraḥḥum serverā
Gülşen-i dünyā aña bi‘ llāh zindān oldı gel

[84a h]

482. Hāletī (Gülşenī)

mef̄ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1 Dil mülkine ey dil yine sultān olalum gel
Terk eyleyüben varlığı ‘uryān olalum gel

2 Derdā n’idelüm ‘aql ile idrāk-i cihānda
Mecnūn gibi ser-geşte vü ḥayrān olalum gel

3 Çün ‘ākıbet ālām-ı fenādur soñı dehrüñ
Kim biz daḥı şimden girü vīrāñ olalum gel

4 Eyyām-ı bahār irdi dem-i zevk ü şafādur
Ġam çekmeyelüm gül gibi ḥandān olalum gel

5 Ey Hāletī terk eyleyelüm tēc u ḳabāyı
Derviş oluban ḥāk ile yeksān olalum gel

483. Hāletī (Gülşenī)

fā' ilātün fā' lātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 'Aşka üç vech ile yazmışlar velī dermān ezel
Ya sefer ya ölme ya bulmak vişāle çāre el
- 2 Kānkısm cā'iz görürsin ey ṭabīb-i 'āşıkīn¹¹⁰
Söyleñüz tā aña göre iderüz biz de 'amel
- 3 Cümleden 'ālimsiz 'aşkuñ ḥālını bilmekdesiz
Siz ki böyle idesiz cān virmek 'uşşāka maḥal
- 4 İhtiyār elde degül ḥod nice sevmeyem anı
Bilmezem nic'ideyin yād āḥed ü ferd ü ezel
- 5 Hāletīnün yakdı 'aşk odı vücūdı ser-te-ser
Hāline bi'llāh baḡ gel ey ṭabīb bī-bedel

[84b]

484. Hāletī (Gülşenī)

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Gün yüzüni görelī ḡāyet perişān oldı dil
Şabra ṭaḡāt ḡalmadı derd ile nālān oldı dil
- 2 Serverā çün düşeli şem'-i cemālūnden cüdā
Yanuban pervāneveş 'aşkla sūzān oldı dil

¹¹⁰ M. :aşıklar

- 3 Luṭfuñ ile bir zamān dil ḥānesi ma‘ mūr idi
Ḳahrıñ ile n’eyleyem ey dost vīrān oldu dil
- 4 Göreli ol serv-ḳaddūñ nāz ile reftārıñı
Ḳalmadı şabr u ḳarārı bil ki ḥayrān¹¹¹ oldu dil
- 5 Olalı Şeyḫ Aḥmedūñ kūyı gedāsı Ḥāletī
Ġamdan āzād oluban başına sulṭān oldu dil

485. Ḥāletī

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Geçse bir dem ‘ömr-i fānī sensüz ey meh dem degül
Seyr-i gülşen gül yüzüñsüz zerrece ‘ālem degül
- 2 Rāh-ı ‘aşḳ üzre vücūdundan geçen gelsün berü
Virmeyen yolıña cānın ey perī ādem degül
- 3 İtmek için ‘aks-i rüy-ı yāra her yüzden naḳar
Sīnemi āyīneveş şad-pāre kılsam ğam degül
- 4 Bāḳī ḳalmaz kimseye bu ‘işret-i gerdün döner
Cām-ı mevti niçe nūş itdi ancak Cem degül
- 5 Ḥāletī bir serv-i ḥoş-reftārıñ oldu bendesi
Ḥün-feşān çeşmi dirīgā ḳanḳı dem pür-nem degül

¹¹¹ M. : ḥayrān

486. Hāletī (Gülşenī)

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bülbül-i şeydā gibi dün gün figān eyler gönül
Gözlerinden dem gibi yaş revān eyler gönül
- 2 Sīnede her niçe ki cehd eyledüm idem nihān
Rāz-ı 'aşkı ellere tırılmaz 'ayān eyler gönül
- 3 Āh elinden āh kim yok çāre derd-i dilüme
Niçeyi 'aşk ile cānā bī-nişān eyler gönül
- 4 Tākati tāk oldu n'itsün 'āşık-ı üftādeler
Dem olur kim dūd-ı āhı āsumān eyler gönül
- 5 Duymasun andan şikāyet itdügün ey Hāletī
Korqaram bir gün ki rüsvā-yı cihān eyler gönül

487. Hāletī

mefā' ilün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Gönülde bir melek-sīmāyı buldum
Yitürmişdüm dil-i şeydāyı buldum
- 2 ' Aceb dīvāneyem ' uşşāk içinde
Başumdan geçmedük sevdāyı buldum

3 Bugün ben ibn-i vaqt oldum ḥabībīm
Anuñçün bunda ben ferdāyı buldum

4 Çeküp ‘ aşkuñ belāsın gice gündüz
Bugün dünyā ile ‘ uqbāyı buldum

5 Hızırveş ölmeden ölmezden evvel
Dime sen Hāletī iḥyāyı buldum

[84b h]

488. Hāletī

mefā‘īlün fe‘ilātün fe‘ülün

1 Yitürdüm cānumı cānānı buldum
Göñülden yār olan iḥvānı buldum

2 Yitürmişdüm cihānda şāhumı
Göñül Mışırındağı sulṭānı buldum

3 Çü bildüm yārumı yār olmaz imiş
O yārı n’eyleyem yārānı buldum

4 Baña derdüñ yeter ‘ālemde ey şāh
‘İlācı n’eyleyem Loḫmānı buldum

5 Nihāyet yoḫdurur derd ü belāya
Dimesün Hāletī dermānı buldum

489. Hāletī

mef' ūlū mefā' ilün mef' ūlū mefā' ilün

- 1 Düş bir saçı Leylānuñ sevdāsına meftūn ol
‘Aklıñ var ise ey dil şimden girü Mecnūn ol
- 2 Kān ağla firāḳ-ı yār her dem idicek te ’şīr
Bezm-i ğama ey dīde cām-ı mey-i gülgūn ol
- 3 Ney gibi nevālar kıl ‘uşşāḳa şafā-baḥş ol
Ey sine-i pūr-sūzum bezm-i ğama ḳānūn ol
- 4 Deryā gibi cūş eyle ḳilletle revān olma
Ey eşk-i freāvānum ṭaşup Şat u Ceyhun ol
- 5 Nālān oluban her dem bir yerde ḳarār itme
Ey Hāletī gel ‘aşḳa sen daḡı sezā-vār ol¹¹²

490. Hāletī

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

- 1 Baña bu cevır ü cefā[lar] bilsem nedendür bilmezem
Raḥm eylemez ol bī-vefā bilsem nedendür bilmezem
- 2 Bir yaña dehrūñ zaḥmeti bir yaña münkir ğayreti
Ya Rab baña bu ḡayreti bilsem nedendür bilmezem

¹¹² Mısranın kafiyesi bozuktur.

- 3 Gāh ağların gāh inlerün firqatle bağrum dāğların
Seyl gibi durmaz çağların bilsem nedendür bilmezem
- 4 Gör n'eyledi devrān baña aqıtdı yaşum her yaña
Ḥayrān olup qaldum taña bilsem nedendür bilmezem
- 5 Dilde nedür bunca belā gönüldeki renc ü 'anā
Her dem bu miḥnetler baña bilsem nedendür bilmezem
- 6 Qılduñ cefāyı cānuma lāyık degül sultānuma
Hem gelmez olduñ yanuma bilsem nedendür bilmezem
- 7 Şalduñ beni sevdālara Mecnūn gibi şahrālara
Virdüñ dili yağmalara bilsem nedendür bilmezem
- 8 Āvāre oldu bu gönül bī-çāre oldu bu gönül
Seyyāre oldu bu gönül bilsem nedendür bilmezem
- 9 Eksik degüldür miḥnetüñ derd ü belā vü zaḥmetün
Ey Ḥāletī bu ḥāletüñ bilsem nedendür bilmezem

491. Aḥmedī

mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

Zeyn itmek için cennete insān iledürler

Qulluğa aña ḥür ü gılmān iledürler

- 2 Cān Yūsufını Mıṣr vücūdında bulursuñ
Ken‘ān iline ismiñi sulṭān iledürler
- 3 Maṣṣūr olanı bend-i melāmetle sürerler
Taḥḫīk fenā dārına ‘uryān iledürler
- 4 Ey Ka‘be-i vaṣl isteyüben dünya sevenler
‘Āşıklar aña cānını ḳurbān iledürler
- 5 Vā‘iz bizi ḳorḳutma cehennemde od olmaz
Her kiṣi odın yanmaḡa bundan iledürler
- 6 Merdāneleri firḳat ile yolda ṣanurlar
Vuṣlat iline luṭf ile andan iledürler
- 7 Aḫmed ṣaḳın aldanma bugün tāc u ḳabāya
‘Uryān getürüp dünyeye ‘uryān iledürler

[85b]

492. Ṣabri

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

Ḳanı ol demler benümle ittiḫād itdüklerüñ
Muttaṣıl günden güne mihrüñ ziyād itdüklerüñ
Rām olup her dem sözüüm inḳıyād itdüklerüñ
İltifāt idüp baña ‘arz u dād itdüklerüñ
Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerüñ
Ben unutmam bu dil-i nā-ṣādı ṣād itdüklerüñ

II

Luṭfuñı çok görmişem cānā ‘ adāvet idemem
Fūrkatünden illere varup şikāyet idemem
‘ Aql u fikrüm sendedür ğayra ferāgat idemem
Sen ferāgat eyledünse ben ferāgat idemem
Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerün
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerün

III

Bir iki gün çekmek ile derd ü hicrānuñ senün
Unudur mı bu gönül luṭf u firāvānuñ senün
Yād olunmaz mı şanursın dā‘ im ihsānuñ senün
Hiç çıkar mı haṭırumdan ‘ ahd ü peymānuñ senün
Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerün
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerün

IV

N’ola olsam ben saña cān ile dilden mübtelā
Dostum sen itdügün ihsānı kim itdi baña
İltiyām idüp ezelde her dem eyledün vefā
Bunca haqq-ı sâbık añılmaz mı ey dil-rübā
Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerün
Ben unutmam bu dil-i nā-şadı şād itdüklerün

V

Künc-i firḳatde nice bir eyleyem āh [u] fiġān
Şabra ṭāḳat ḳalmadı oldum zaif ü nā-tüvān
Şabriveş senden n’ola ayrıldum ise nā-gehān
Zāyi‘ oldı gitdi mi bu āşınalıġlar hemān
Sen unutduñsa beni luṭfuñla yād itdüklerün
Ben unutmam dil-i nā-şadı şād itdüklerün

493. Şabrī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Sen de hiç añmaz mısın ey dil-rübā itdüklerüñ
Baña nisbet varup aġyāra cefā itdüklerüñ
Hiç çıkar mı hatırumdān dā'imā itdüklerüñ
Bu dil-i bī-çāreye ya'ni ezā itdüklerüñ
Unudur mıyam ne añlarsın cefā itdüklerüñ
Kim kime itdi cihānda sen baña itdüklerüñ

[86a]

II

Yād olunmaz mı şanursın cevruñ efvün itdügüñ
Düşmenüñ şād u beni hecrüñle maḥzün itdügüñ
Rūyumı zerd ü ġamıla yaşımı hūn itdügüñ
Miḥnet ü firḳatle aḥvālüm diġer-gün itdügüñ
Unudur mıyam ne añlarsın cefā itdüklerüñ
Kim kime itdi cihānda sen baña itdüklerüñ

III

Olmadı ḥālī elemden bu dil-i üftāde hiç
İtmedüñ bir kez teraḥḥum 'āşıkı nā-şāda hiç
Kimseye olmuş mıdur baña olan dünyāda hiç
İtdügüñ cevruñ cefālar gelmeye mi yāda hiç
Unudur mıyam ne añlarsın cefā itdüklerüñ
Kim kime itdi cihānda sen baña itdüklerüñ

IV

Dost itdüñ kendüñe düşmenlerüm ey bī-vefā
Çāk bu deñlü baña neyi ki bu ḳaşd u cefā
Tīġ-i cevruñ yārası sīnemde işler dāimā
Sen degül misin bu deñlü işleri iden baña

Unudur mıyam ne añlarsın cefā itdüklerün
Kim kime itdi cihānda sen baña itdüklerün

V

Çanı bunca ‘ ahd ü peymān çanı bunca yemīn
Hāy kâfir yoğ ımuş sende meger īmān u dīn
Şabrīveş itsem ‘ aceb mi dem-be-dem āh u enīn
Çok belālar çekdi ‘ aşkuñda dil ü zār u enīn
Unudur mıyam ne añlarsın cefā itdüklerün
Kim kime itdi cihānda sen baña itdüklerün

494. (Tahmis-i) Hayālī (Gazel-i Muhibbī)

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

I

‘ Āfiyetden çeksün el yār-ı vefādar isteyen
Kūy-ı ‘ aşka gelmesün nāmūs ile ‘ ār isteyen
Sīnesin pür-dāğ ider bürde-i ruhsār isteyen
Çan yuğarsa çan degül ol leb-i yār isteyen
Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen

II

Ka‘be-i maşşūda ol kim irgürür sa‘ y ile yol
Cānını kurbān virür olur hayātından melül
Nağme-i ‘ uşşāka āheng idemezem bī-üşül
Terk idüp zühd ü şalāhı kılmışam zülfün çabül
Rūz-ı maşşerde benüm ey dost zünnār isteyen

III

Yāra kılmaz h̄atırı olduğına āvāre dil
Yandığına şabr ider pervānedir her nāra dil
Çanlu řāđum gibi boyandı kızıl şanlara dil
Çāni^ç olmaz kūyīña vaşluñ diler bī-çāre dil
Hiçe şatdı cenneti ^ç aşğ ile dīdār isteyen

IV

^ç Aşğ-ı bākī cāndadur cān-ı cismüm üzre ^ç āriyet¹¹³
Teşne iken şanumı nūş eyle şıh̄ha ^ç āfiyet
Cevher-i pāk miñnet-i fenādur h̄aşıyet
H̄aşıl eyler ^ç ālem içre derd ü miñnet ^ç āķıbet
Nağd-i ^ç ömrin h̄arc ider yār-i vefādār isteyen

V

Ĝam nedīmüñdür H̄ayālī řalbiñi mesrūr tūt
Zāhirüñ vīrāne eyle bātının ma^ç mūr tūt
Şalşa pertev cismiñe nār-ı muh̄abbet nūr tūt
Bī-vefā yārin Muñibbī cevriñi ma^ç zūr tūt
Yārsuz şalur cihānda ^ç aybsuz yār isteyen

[86a h]

495. Şemsi Paşa

fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilün

- 1 Bir gerekdür h̄āne-i dilde yaraşmaz yār iki
Bī-vefā olursa olsun olmasun zinhār iki
- 2 Geh h̄ayālün h̄ükm ider şehr-i dile gāhī ğamuñ
Görmedüm bir şal^ç ada cem^ç olduğın dizdār iki

¹¹³ Metin: ^ç āfiyet

- 3 Elde tīgüñ vār iken ğamzen daĥı göndermeñüz
‘ Askeri eyler perişān olıcaĥ serdār iki
- 4 Қаşların ıurra çeker ‘ uşşākı zülfün bend ider
Memleket-i Rūm içre olmaz ĥod dilā ĥünkār iki
- 5 Eylerem bāzār-ı ‘ aşķında saña cānum fedā
Şemsīde iķrār birdür eylemez iķrār iki

[86b]

496. İshāk

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Kimi ĥandān kimi giryān kimi beyhūde güler
Kimisi yil gibi olup ıurı sevdāda yeler¹¹⁴
Ĥāl-i dili ile¹¹⁵ sūr-nāyı ecel diñle ne der
Kūs-ı rıĥlet çalınur geldi gider geldi gider

II

Bir ıadem menzil iken iki cihān merĥalesi
Yüklenür zād u ğam u ğuşsa-i dil rāĥilesi
Çekilüp gitme der ‘ ömrümüzüñ ıāfilesi
Kūs-ı rıĥlet çalınur geldi gider geldi gider

III

‘ Aşķ daĥı kiminüñ yüregine ıodı dögün
‘ Iyş u ‘ işretle kimi bayrām ider kimi düğün
Her kişi nevbetini gözlemededür dün [ü] gün
Kūs-ı rıĥlet çalınur geldi gider geldi gider

¹¹⁴ Metin: güler

¹¹⁵ M. : iki

IV

Çanı ol mâlik-i mülk-i ‘ Arab u şâh-ı ‘ Acem
Çanı ol şâhib-i tabl u ‘ alem ü hayl ü haşem
Çaldırup nakd-i hayâtı gider oldukları dem
Küs-ı rihlet çalınur geldi gider geldi gider

V

‘ Aşkınuñ şayt u şadâsıyla tolupdur âfâk
Lezzet-i zevk ü şemâ‘ atde muhayyer ‘ uşşâk
Oyna ol ezgiye sen çıkma usûlünden İshâk
Küs-ı rihlet çalınur geldi gider geldi gider

497. **Ḥayālî (Taḥmis-i Ğazel-i Ḥod)**

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

I

Ey gönül kapmaz şafâ çün merdüm-i maḥmûrdan
Mest-i cām-i ‘ aşk olunur mı mey-i engûrdan
Dür olalı yâr-i bî-pervâ bu ben mehcûrdan
Şu‘ le-i ğam cismüm üzre hil‘ atümdür nûrdan
Dûd-i âhum başıma bir tâcdur semmûrdan

II

Şâhsîñ n’ola begüm luḫ it sipâha itme cevır
Bî-kilâh ü bende-i zerrîn-külâha itme cevır
Ya‘ ni her bir nâ-tüvân u bî-günâha itme cevır
Küh olursañ da şaķın bir berg-i gâha itme cevır
Ger Süleymânsañ n’ola ḫavf eyle mâr u mûrdan

[87a]

III

Şu' le-i āhum sipihrūñ dāmna od şalur
Mihr ü māhuñ belki çeşm-i rüşenine od şalur
Ya' ni encüm erzeninüñ ħurmenine od şalur
Her seher geh kâ' inātuñ maħzenine od şalur
Pertev-i ħor kim çıkar bu ser-nigün tennürdan

IV

Şer ü şürı kıo ırâğ olma kenâr-ı ħayrdan
Kalmayasın tâ meleklerle felekde seyrden
Didi ħâtif cân kulağına bu köhne deyrden
Bezm-i ħamda nâyveş cismiñ tehî kıl ħayrdan
Cân kulağıyla işit bu nükteyi tanbürdan

V

Rind-i dürd-aşâm-ı 'aşk olup dili bî-hüş kııl
Baħr-i bî-pâyân olup cân ile dilden cüş kııl
Güş-ı hüş ile bu nuş u pendî dâ'im güş kııl
Bezm-i vaħdetde Ĥayālî 'aşk cāmın nüş kııl
Ehl-i dil-i mest-i elest olmaz mey-i engürdan

[86b h]

498. Ĥalîlî

fe' ilātün mefâilün fe' ilün

- 1 'Āşıkā dil-ber mi eksik olur
Ehl-i derde belā mı eksik olur
- 2 Ben ölürsem belā ile ey dil
Yāra mübtelā mı eksik olur

- 3 Gül-şen-i hüsne ol gonca-lebün
Bülbül-i hoş nevā mı eksik olur
- 4 N'ola yār olmaz ise ol yüzi gün
Baña bir meh-liqā mı eksik olur
- 5 Ne şorarsın Ḥalīlī ağladuğum
Yār ile mācerā mı eksik olur

499. Hayālī

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

I

Ġamuñdan özge dermān istemez bir derd-nākem ben
Teninde şerhalar şerh ile dimez sīne-çākem ben
Cihān ālāyişinden devlet-i' aşkuñda pākem ben
Ḥadeng-i ğamzeñe cismüm nişān itdün ne ḥākem ben
Olaldan dostum sermende-i luṭfuñ helākem ben

II

Ciger vaşl istemez dāğ-ı firāquñla qarār itdi
Yerini dest-i ğamda lāle gibi ḥāk-sār itdi
Şebātın gördi hicrānuñ anuñçün ihtiyār itdi
Gönül murğın kaçurdum bir gözin şāhīn şikār itdi
Kafes gibi anuñçün tiğ-i ğamdan çāk çākem ben

III

Harābat ehliyem ʔaʕn eylesün her ʕābid-i zāhid
Bu zevke olmasun hāli ḥasetden bir nefes ḥāsīd
Behište girmege yokdur elinde kimsenüñ kâğıd
Beni ālāyişinden ʕālemüñ pāk itdi ey zāhid
Muḥabbet ḥāniḳāhında mürid-i ʕaşḳ-ı pākem ben

IV

Cigerde tāzedür zaḥmīñ yürekde eskidür derdün
Hele yanında var bir ḡonca adlu nāz-perverdün
Görüp rengin yüzün virdün ḳarār [u] şabrını virdün
Gülün derdünden ey bülbül ne çekdün gerçi oy virdün
Ġamından dil-berün senden hezārān derd-nākem ben

V

Tenümden ḳanlu ḳanlu dāḡlarda gülşenüm olsun
Ḥadeng-i yār serv olsun ḳılıcı sūsenüm olsun
Bu gül-zāruñ hezārānı fiḡāñ u şivenüm olsun
Serīr-i ʕaşḳ ya Mecnūnun olsun ya benüm olsun
Ḥayālī şanmasın ʕālemde merd-i iştirākem ben

[87a h]

500. Kemāl

mefʕülü fāʕilātü mefāʕilü fāʕilün

- 1 Çeşmüñi bilürem ki cihānuñ ḳazasıdur
İtdüğüm ārzü anı ḡönül belāsıdur
- 2 Ey gül ḡurūr-ı ḥüsn ile ʔaʕn itme bülbüle
Revnaḳ viren bu gülşene bülbül duʕāsıdur

- 3 Şimşir-i derd-i ‘‘ aşkuna her kim şehīd olur
Ġam yimesün kim mülk-I ebed hūn--bahāsıdur
- 4 Anuñ ki Hađdan özge dağı varı olmıya
Dervīş dimeñ aña ki sultān gedāsıdur
- 5 Zūlfūñi gördi mesken idindi dil-i Kemāl
Dervīş çanda ki şeb olursa serāsıdur

501. (Azmi-zāde) Hāletī

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

I

Bařmaduñ bir kerre cānā kābil-i timār iken
Tutmaduñ gūşuñ baña kārūm figān u zār iken
Şoñ nefesde kaçma bārī güzelüm bīdār iken
Gel yetiş göster yüzün ben hasteye hūşyār iken
Ķorřarın mest eyleye cām-ı ecel bīmār iken
Göreyin bārī seni bi’llāh ‘ aqlum vār iken

II

Dār-ı dünyādan řabībüm intiķāl üstindeyin
Kışver-i mülk-i beķāya irtihāl üstindeyin
Gün gibi rūşen-dil ol sen ben zevāl üstindeyin
Merhāmet kılmaz mısın cānā ne řāl üstindeyin
Ķorřarın mest eyliye cām-ı ecel bīmār iken
Göreyin bārī seni bi’llāh ‘ aqlum vār iken

III

‘ Āķıbet zīr-i zemīn olsa gerekdür meskenüm
Şarşar bād-ı fenā berbād ider āķır tenüm
Hāk ile el şoñ ıolar cānā bu çeşm-i rüşenüm
‘ Ārz-i hüsn eylerseñ it ‘ aqlum başımdayken benüm
Korķarın mest eyleye cām-ı ecel bīmār iken
Göreyin bārī seni bi’llāh ‘ aqlum var iken

IV

Süzveş ‘ aşkıyla yanmışken bu cān-ı nā-tüvān
Zehr-i kätıl şunmaķ ister sākī-i devr-i zamān
Döymeyüm ibrāmına cā’iz ki anuñ nā-gehān
Sāgarından nüş idüp āķır düşem bī-‘ aql u cān
Korķarın mest eyliye cām-ı ecel bīmār iken
Göreyin bārī seni bi’llāh ‘ aqlum vār iken

V

Hāletīveş bī-dil-i bīmār u bī-cān eyliye
Cur‘ a gibi ‘ āķıbet hāk ile yeksān eyliye
Sākī-i bezm-i belā ister gözüm ķan eyliye
Derdi oldur ki beni derdiyle nālān eyliye
Korķarın mest eyliye cām-ı ecel bīmār iken
Göreyin bārī seni bi’llāh ‘ aqlum vār iken

502. Fevrī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

Sevdüm ise ne var ey Yūsuf-ı gül-çehre seni
İgen ağlatma gözüm yolıña cānlar vireni
Sevmemek itme ‘ azizüm seni cāndan seveni

Faḫrūma baḫma yine eyleme taḫḫīr beni
Ḳul faḫīr ise ne var yāradan Allāh ḡanī

[88a]

II

Vaṭanıñ terkin urup başıña ḡurbet mi gelür
Yitürüp kendözini ‘ aḫlıña ḫayret mi gelür
Yārdan ayru düşüp ḫasret ü firḫat mi gelür
Sehm-i devlet mi gelür nāvek-i miḫnet mi gelür
Ḥoş gör ey zaḫm-zede Ḥazret-i Ḥaḫdan geleni

III

Şanma künc- i ḡam-ı ‘ aşḫuñ olalı yirüm
Kimseler ḡuş idüben fehmi idemez taḫrīrüm
Ey benüm tuṭaḡı şeker lebi şehd ü şīrüm
Göricek bilmeye āyīnede taşvīrüm
Derd ü ḡam çaḫ şu kadar zerd ü nizār itdi beni

IV

Devr idüp ‘ ālem-i dāireyi gezdüm niçe yıl
Bulmadum bir kişi kim ola refīḫ ü ‘ aḫīl
Her kimi gördüm ise cevr ü cefāya mā’ il
Bile yanar yaḫılur bile ḫan aḡlar ey dil
Ḳanı dāḡum gibi bir yār-ı vefā-dār ḫanı

V

‘ Āşıḫı gerçek erenler izin aratma şaḫın
Şāh-rāhı ḫoyuban egri yola gitme şaḫın
Kimsenüñ ḫaḫḫ-ı şariḫine el uzatma şaḫın
Fevriyā manşıb [u] cāh ile ḡurūr itme şaḫın
Hele gör kime vefā eyledi dūnyā-yı denī

[87b h]

503. Bākī Efendi

meḥ'ülü fā'ilātü meḥ'ülü fā'ilün

- 1 Cānā şafağda şanma tülü' itdi mäh-1 nev
Yağdı cihānı 'aşkuñ odı çığdı bir 'alev
- 2 Destār-1 h'āce hırğa-i şūfī ridā-yı şeyh
Devr-i lebūñde mey-gedelerde¹¹⁶ yatur girev
- 3 Dutdı çemende nāle-i bülbül cihānı līk
Gülde ne çāre olmasa gūş-1 suhān-şinev
- 4 Öykündügi'çün eşigiñe ey şeh-i cihān
Dāhı ne kulplar tağa eflāke mäh-1 nev
- 5 Bākī çek indi cām-1 ğam-1 bezm-i firğati
Kim didi saña yār gibi bī-vefayı sev

504. 'Ulvī

meḥ'ilün fe'ilātün meḥ'ilün fe'ilün

- 1 İderse ğam dilümüz pāre pāre қatlalalum
Olnca pāre ki ey mäh-pāre қatlalalum
- 2 Çıқınca lücce-i 'ğamdan kenāra fülk-i vücūd
Şedāyid-i elem-i rüzgāra қatlalalum

¹¹⁶ Metin:meskenlerde

- 3 Meşeldür bu gönül bekliyen yener dirler
Ne deñlü dönmez iseñ intizāra қatlalalum
- 4 Ümid-i vaşlı қoyup Һasret ile gitmeyelüm
Sefer zamānı degüldür bahāra қatlalalum
- 5 Egerçi та‘n-ı ‘adū cāna geçdi ey ‘Ulvī
Ne çāre ol gül için cevri ü Һāra қatlalalum

505. Meylī

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

- 1 Ğama mu‘tād olan dil firқat-i cānāna incinmez
Vişāl el virmez ise soğbet-i hicrāna incinmez
- 2 Ser-i kūyuñda Һaṭṭ-ı gūşesidür yer bulursa dil
Sürerseñ seg raқıbi dāĖı hem yābāna incinmez
- 3 Kerem қıl eksik itme dāimā düşnāmıñı cānā
Bilürsün ‘aşık-ı şeydāñı bu iĖsāna incinmez
- 4 Cefā nāveklerüñden Һazṣ eyler bu dil-i mecrūĖ
Ne āzār hançer[üñ sen] urur iseñ cāna incinmez
- 5 Cihānuñ manşıb [u] cāhıñdan el çekdi yekden Meylī
Ne deñlü iltifāt olursa her nā-dāna incinmez

[88a h]

506. abũlĩ

mef'ũlũ fã' ilãtũ mefã'ĩlũ fã' ilũn

- 1 aşduñ egerçi cãn u dilũn birisinedür
İkisi de fedã yolıña birisi nedür
- 2 Senden murãdum ikide iki gözüm iki¹¹⁷
Birisi bũs-i la' l-i lebũn biri sinedür
- 3 Dendãn u leb degũl görinen ol güherlerũndür
Birisine 'aı-i Yemen birisi ne dür
- 4 Kũy-ı vişãl-i dil-bere yol ikidür diyen
Biz daı birisin bilürüz birisi nedür
- 5 aşd[1] abũlĩ ol ıyã bãıřlu âfetũn
Cãn ile dilden ikisinũn birisinedür

507. Bãı

mef'ũlũ fã' ilãtũ mefã'ĩlũ fã' ilũn

- 1 Kũyuñ gedãısı oldu dil-i mübtelãyı gör
Sevdã-yı mũlk ü salanat eyler gedãyı gör
- 2 Âyienuñ řafãısı nedür şureti nedür
Mir' at-i hũsn-i yãra nazãr ıl řafãyı gör

¹¹⁷ Metin:Senden muradum ikidedür iki gözüm

- 3 Ey mübtelâ-yı şîve-i bālâ-yı yâr olan
Sevdâ-yı zülfi başña düşsün belâyı gör
- 4 Mağrūr idüñ vefâsına bir şūhuñ ey gönül
Rüsvâ-yı ‘âlem eyledi şimdi cefâyı gör
- 5 Gögsin gördi zühd ile Bâķī bu ‘ar[ş]ada
Nâgeh doķındı tîr-i muħabbet ķazâyı gör

508. Bâķī

fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilün

- 1 Oldı bir tıfluñ kemend-i zülfine cânlar esîr
Ėamzesinden ķan tamar aģzuñda ammâ büy-ı şîr
- 2 Hey nice tıfl-ı belâ-engîz olupdur niçesin
Miħnet-i ‘aşķı cevân itmezden evvel itdi pîr
- 3 Zülf-i müşk-efşânı vaşfın yazduğum bildi devât
Ėâmenüñ şaldı ayağı atsa misk-i Ėarîr
- 4 ‘Ârizuñ mir‘ atana âb-ı zülâl olmaz şebîħ
Dostum âyîneye baķ görmek isterseñ nazîr
- 5 Ėusrevâ Bâķī ķuluñ nazm içre Süleymân olmada
Hep senüñ luţfuñ mu‘în olmışdur iħsânuñ zahîr

509. Derūnī

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

- 1 Nedendür ol şanem 'uşşâkı gördükce firār eyler
Niçün her bī-nevānuñ kārını feryād u zār eyler
- 2 Ger ol şeh-nāz iderse pāye-i mihr ü muḥabbetdür
Beni ol gül-^c izāruñ şīvesidür kim şikār eyler
- 3 Nigāra rāst geldüm dün muḥayyer cāmeler giymiş
Hüseynī tāk örtmiş başına seyr-i kenār eyler
- 4 Şifāhān u 'Irākı seyr iden her büzrüg ü küçük
Gelüp kapuñda zīr-efgendüñ olmağ ihtiyār eyler
- 5 Du'ā-güyuñdur evvel şenā-ḥānuñdur şimdi
Derūnī her ne āgāz eylese anda qarār eyler

510. Ḥayālī

mef'ülü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilūn

- 1 Eşküm sitāresin şalalı ayağā gözüm
Sen meh-liqā yanında benüm düşdi yıldızum
- 2 Ben itmezem miyānuñ için kılcā kı̄l ü qāl
Ağzuña yoğdur ey yüzi gül zerrece sözüüm

[89a]

- 3 Bir ūret ile saña geüpdür beni raķīb
Yanında anuñün aē olmaz ara yüzüm
- 4 Nev-rüz-i ħüsniñe ireli ħatı-ı müşk-bār
Oldı berāber ey perī giceyle gündüzüm
- 5 Yariñ yolında ħāk olursam Ħayālī ben
Kühl edine gözine her ehl-i nazar tozum

[88b h]

511. ‘Amrī

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 1 Ħālümüz saña yanmaēa mumuz
Pür-ümīdüz ħarīs ü maħrūmuz
- 2 Güzelüm sevdüğüm günāh olmaz
Öldürürseñ ūēhīd-i maźlūmuz
- 3 Sen ħaķāret göziyle baķma bize
Biz gedā ūretinde maħdūmuz
- 4 Biz tılısmuz ki tīgimüzdür ‘aşķ
Gizlü gencüz bu yirde mektūmuz
- 5 ‘Aşķ ile gedi ‘ömrümüz ‘Amrī
Şıdķ ile ‘ālem ire ma‘lūmuz

512. Nihālī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Baña çün devletdür dırāz-ı zülfüñ el virdi
Dile efkār-ı esrār-ı lebün tül-i emel virdi
- 2 Beğāyet haṭṭı çıkdı haṭṭı geldi ānın artırdı
Nizām-ı hüsn-i yāra şanmañuz anı ḥalel virdi
- 3 Hele seyl-i sirişküm kār idüp aldı anı āḥir
Miyānunda binā-yı qaşr-ı vaşl-ı yār yil virdi
- 4 Leb-i la' l-i şarāb-ı ğamda göñlüm ğāhi eglerdi
Ġubārı haṭṭ-ı fikri ḥāṭıra şimdi kesel virdi
- 5 Görünce ḥabb-ı ḥālī yañağ ' aqlum alduğın bildi
O yāqūt-ı müferriḥ la' lini andan bedel virdi
- 6 Belāğat bāğına girdi leṭāif güllerin dirdi
Nihālī hele ṭab' a yine bir tāze ğazel virdi

513. Nihālī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Çekerüz cevri reh-i ' aşkına sâlik olıcağ
Virürüz mâmeleki dil-bere mâlik olıcağ

- 2 ‘Āşık-ı pāk-naẓar ẗālib-i dizārız biz
Vech-i ḥaḳ bākī vü āşiyāne hālik olıcaḳ
- 3 Șorḳmaḳdur ğam-ı hecr ile helāk olmaḳdan
Ey gönül vaşla bu denlü mütehālik olıcaḳ
- 4 Ḥatr u zevḳ-i reh-i ‘aşḳa nihāyet yoḳdur
Degme merd uğrımaz böyle mehābet olıcaḳ
- 5 Ey Nihālī saña ağyār cefāsı n’eyler
Yār pinhānī vefā semtine sālİK olıcaḳ

514. Nihālī

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

- 1 Gönlümi bağlayup o silsile-i ğisūya
Mūya döndürdi ten-i zār u nizārı mūya
- 2 Ḥançerüñ gerçi dil-āver güzel ammā n’idelüm
Cānumuz çıḳdı çekince şanema pehlūya
- 3 Șorḳum oldur ki miyānuñ ḳocalar āḫir-i kār
Dāverā ḳolların iller getirüp bāzūya
- 4 Ḥançeri her ne ḳadar eylese dildārılığı
Hele ey dil şaḳın aldanma ḳayanma şuya

5 Ey Nihālī heves-i bezm-i gül ü mülden geç
Ġoncaveş hāşılı dil bağlama reng ü būya

[89a h]

515. Veysī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Dil aġyāra n'ola urmaz ise yeter sitem
Ķulınuñ haıırını gözler o şāh-ı 'ālem

2 Dehen-i tenġiñe dirlerse n'ola hātem-i la' l
Ĥaııı budur ki ele girmez aña beñzer hātem

3 Gü l gü l itdi tenümüñ āġların peykānuñ
Güllerin tāzeledi bāġ-ı belānuñ sīnem

4 Fırķate na' l kesüp çehresini zerd itmiş
Olup üftāde nihāl ü ķad-i cānāna 'ālem

5 Naıı-l-i pür-meyve-i büstān-ı hünerdür Veysī
Ser-nigün olsa n'ola bāġ-ı belāġatde ķalem

516. 'Ömri

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1 Bīmār-ı 'aşķa āh-ı derūnı devā yeter
Elden devā yitince senüñ ġod saña yiter

- 2 Semt-i rızāda t̄utmasa temk̄ini ehl-i derd
Rāh-ı k̄aderde ‘ āşıka yiter k̄azā yiter
- 3 Sen ey gön̄ül murādı irādetden iste var
Ser-menzil-i hidāyete peyk-i du‘ ā yiter
- 4 Sen kendü başıña idegör çāreyi hemān
Var ey tabīb k̄o beni derdüm baña yiter
- 5 Ğurbetde şanma ehl-i dile olmaz āşinā
[Çün]kim ğarīb-i bī-kese ‘ Amrī Ğudā yiter

517. K̄asīde-i ‘Ulvi

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Cihān bāğında hadd ü z̄ülf ü çeşm ü k̄addün ey dil-ber
Biri güldür biri sünbül biri ‘ anber biri ‘ ar‘ ar
- 2 Ğayāl u ḥasret ü derd ü firākuñ¹¹⁸ ey tabīb-i dil
K̄arār u‘ aql u fikr ü şabrı yağma kıldı ser-tā-ser
- 3 Elümde bāde vü gözde āb u dilde nār u başda ḥāk
Baña kıydı bu z̄ülf ü ‘ arız u hadd ü ḥaṭ-ı dil-ber
- 4 Leb-i la‘ l ü dūr-i dendān u b̄uy-ı z̄ülf ü ruḥsāruñ
Olupdur her biri memdūḥ-ı ğarb u şarḳ u baḥr u ber

¹¹⁸ Metinde: firkatün

- 5 Ceb̄inũnle ruḥuñla ‘arızuñla gerdenũñ oldı
Cihān-ḡir ü cihān-sūz u ŧeb-efrūz u ziyā-güster
- 6 Bu ḥüsnũnle bu ruḥsāruñ bu elfāz u bu güftāruñ
Dil- ārā vü ŧafā-baḥŧ u hayāt-efzā vü cān-perver
- 7 ŧehā vaŧf-ı ḥad u ḥāl ü leb ü zülfüñle mānendũñ
Sözüm renḡin göñül rüŧen dilüm gūyā zam̄ir-i enver
- 8 Nedür ŧāhum içinde var ne yirde gökde mānendũñ
Güneŧ yüzlü hilāl-ebrū Mesihāsın per̄i-peyker
- 9 Müjeñle ğamzeñ ile çeŧmũñ ile ḳaŧuñā ḳuldur
Kemān-keŧler ‘adū-gūŧlar bahādurlar dil-āverler
- 10 Cemālũnle dehānuñla kelāmuñla zebānuñla
Beden biryān ciger sūzān u dil nālān ḳarın lāğar
- 11 Belā vü miḥnet ü ḥıŧm u cefā vü hecr-i la‘ lüñle
Bu ben maḥmūr u maḥzūna ḳadeḥ çeŧm ü mey eŧk-i ter
- 12 Ne ḥoŧ demdür ne ḳutlu gün ne zibā vaḳt ü sa‘ ādetdür
Ola meclisde sāz u söz ü dil-ber bāde-i aḥmer
- 13 Beni ḳul itdi bir maḥbūb-ı ḥūb u mehveŧ ü dil-keŧ
Sūrūr-ı dil ḥuzūr-ı cān nūr-ı çeŧm-i n̄ik-aḥter

- 14 Leb-i Şîrîñ şacı Leylâ özi Yūsuf yüzi ‘ Azrā
‘ Aceb zîbā ‘ aceb ra‘ nā ‘ aceb ğarrā ‘ aceb hoş-ter
- 15 Hükümetle şecā‘ atle vecāhatle ‘ adāletle
Enūşirvān u ferruḥ-ruḥ Ğazanfer-fer Skender-der
- 16 Selīm Hān kim olupdur ḥüsn [ü] ḥulḳ [u] ‘ adl [ü] dād ile
Esed-heybet ‘ Alī-sīret Ḥasan-şüret melek-manzar
- 17 Şadāḳatle mehābetle feşāḫatle şecā‘ atle
Şehā sensin Ebu Bekr ü ‘ Ömer ‘ Osmān [u] hem ḫaydār
- 18 Olupdur derdmendüñ müstemendüñ bendeñ efgendeñ
Niçe Dārā nice Ḥaḳān niçe Ḥusrev niçe Sencer
- 19 Zebūn ḳaddüñle Rüstem Ḳahrāmān [u] Güstehem Berhem
Feridūn dūn Nerimān nerm Sührāb Erdeşîr aḫḳar
- 20 Bu eyvān u bu dīvān bu ‘ ıyş u nūşını görse
Olur Efrāsiyāb u Ḳayşer [ü] Cemşîd ü Cem çāker
- 21 Seḫer zevḳ itseñ olur zevḳi ‘ ıyş u nūş içün ḫāzır
Felek sofrā melek sākî şafaḳ bāde güneş sāḡar
- 22 Melek-simā perî-rū serv-ḳāmet ğonca-femsin sen
Şeker-ġüftār hoş-reftār gül-ruḫsār şîrîñ-ter

- 23 Şafā-yı hāṭırum ārām-i cānum devletüm ‘ ömrüm
Hayātum şıḥḥatüm vārum nigārumsın sen ey dil-ber
- 24 Meyān u kām̄et ü la‘ l ü ruḥuñda cümle ḥatm olmuş
Öpülmekler emilmekler 긑ucılma긑lar şarıлма긑lar
- 25 Keser çevgān deler cānı açar şerḥa döker 긑anı
Çeker yaşın atar t̄irin çalar t̄iğın urur ḥaçer
- 26 Ḥalāvetde belāgatde leṭāfetde nezāketde
Dehen ş̄ir̄in suḥan renḡin beden s̄im̄in miyān lāğar
- 27 긖ul oldum bir şehe kim ḥüsn ü ḥul긑-ı ḥaşmet-i ş̄üret
İşidenler görenler dir saña server dir baña server
- 28 Senüñdür salṭanat rif‘ at senüñdür ma‘ dalet nuşret
Felek s̄ā‘ ī melek d̄ā‘ ī sa‘ ādet yār u Ḥa긑 yāver
- 29 Keyūmers ü Siyāmekle saña Hūşenk ü Ṭahmūres
긖ara긑uldur 긑aravuldur yasāvuldur daḥı çāker
- 30 Bahādur Ḥān u Çinḡiz ü Hülāgü Bāy u Taşkır hep
Ser ü ser-ḥaylūñ içinde çapınuñ ılığaruñ itmişler
- 31 Midād ile devāt u ḥāme vü levḥ oldı.bu nazma
Siperler n̄izeler zaḥmı ‘ adūda 긑arılan demler

- 32 Cefāñ ile nazargāhuñda qā`il rā`iyet-i `asker
Beytünde basāduñda müheyyā hānçer ü şimşir
- 33 Simāt u muṭrib ü sākī vü şem` olmağa bezmünde
Gelüp her şeb sehāb u keh-keşān dehre meh-i enver
- 34 Olur rezm eyledükce hüküm ü hıfz u `avn u naşır için
Felek çevgān u zerr encüm siper şems vü kamer miğfer
- 35 Süvār-i esb qahr u heybet ü hışm u hışm u gāzab olsañ
Dil ü cān hayrete varur zemīn ü āsumān ditrer
- 36 Enīsün şevket ü şavlet celīsün devlet ü celisün `izzet
Zihi nuşret zihî fırsat zihî kudret zihî leşker
- 37 Saña hālk-ı Nova kavm-i `Arab hāyl-i `Acem hem Rūm
Kimi hān her.kimi sulṭān kimi şāh vü kimi qaysar
- 38 Şehā kılsañ sefer şarq ile garba zabt u fetḥ için
Dil ü cāndan olur kāfir müselmān bende-i kem-ter
- 39 Qarīnündür rehīnündür zahīründür esīründür
Qamu fetḥ ü kamu begler zafer birle kamu `asker
- 40 Ziyād itsün bu `izz ü cāh u qadr ü şevketün Mevlā
Bahār u deyde rüz u şebde olsun Hāq saña yāver

- 41 N'ola luṭf u seḥā vü cūd u iḥsānun recā kılsam
Gönül zilletde cān ḥaste beden ʿuryān u ten aḥker
- 42 Ğarīb ü bī-kes ü bī-çāre vü aṣūfte-hālüm ben
Yolum rāh-ı ʿadem ğam-zād u hem-rāh-ı elem-i dehr
- 43 Ciger biryān [u] göz giryān [u] dil nālān u ser ğaltān
Beden bī-ķarār ecel bī-ser kefen der-ber zemīn bister
- 44 Şehā ʿadl ile dāduñ medḥ ü vaşf itmekde ʿUlvidür
Kemāl ehli ü kān-ı fazl u ḥoş ṭabʿ u suḥan-perver
- 45 Bu deñlü ķudret-i nazmum vü bu deñlü luṭf u ṭabʿ ile
Ya Ḥāfızdur ya Cāḥızdur Zāhir ü Enverī beñzer
- 46 Duʿā ile şenā ile fesāḥatle belāġatle
Ķaşıdem bī-naẓır ü bī-şebīḥ ü bī-mişāl u ter
- 47 Nitekim devr-i mihr ü meh şeb-i rüz ola ʿālemde
Nitekim bunca zib ü zīnet ü ārāyiş ü zīver
- 48 Ḥudā-yı zülʿ-Celāl ü zülʿCemāl ü Ḥayy u Ķādirden
Sevābit ola sāña taḥt u baḥt u efser-i kişver

[89b h]

518. Me'ālī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Cāme-i sürh-kebūd içre nihāndu[r] hançerün
Şan şafağ içre hilāl-i āsumāndur hançerün
- 2 Āsumānda mäh-ı nevdür ya da mähī havf ider
Māhdan mähīye dek hük-m-i revāndur hançerün
- 3 Şöyle mest olmuş ki kıanda yatduğın bilmez şehā
Ėamze-i mest-i berātuında nişāndur hançerün
- 4 Teşne diller gördüği demde n'ola cān virseler
Bir güzel belden çıkar āb-ı revāndur hançerün
- 5 Tatlu dillerle Me'ālīnün girüpdür gönline
Güyyā bir dil-ber-i şirīn-zebāndur hançerün

519. Me'ālī

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Halk maqtül-i yār hep ey dil
Öl diril sen de anlara katıl
- 2 Bulıcağ ol meh-i dü heft kemāl
Didiler aya sen buradan yil

3 Niçe teşbîh idem kıad ü ruĥuña

Her biri anlara ŧebîh degül

4 Gül ise bir pelās-pūŧ ħaķîr

Serv ise bir gedā-yı pā-der-gil

5 Ėazeli ŧā' irāne söylemede

Kim degüldür Me' āliye ķā'il

[90a h]

520. (Taŧlıcalı) Yahyā

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Bileli sevdüġümi taŧa tutar yār beni

Aña ŧādem ki diriġ itmez elinden geleni

2 Ne geyerse yaraŧur ol gül-i ra' nā giysün

Gāĥ gül-günî ķabā gāĥ libās-ı ķemenî

3 Söyler ammā deheni cān gibi nā-peydādur

Hātif-i ġayb durur vār ise yāruñ deheni

4 Bedeni rüĥ-ı muŧavver leb-i cān-baĥŧ-ı Mesîĥ

Yanaġı ŧems-i duĥā ŧa' ŧa' adur pîreheni

5 Cān u dilden sever ol ŧems-i cihānı Yahyā

Nitekim Aĥmed-i Muĥtārı Üveyse'l- Ķarānî

521. Uşulî

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Gerçi zincîr-i ser-i zülfiñe çokdur şeydâ
Deli gönlüm gibi yok vâdî-i ğamda tenhâ
- 2 Yine dīvāneligüm dutdı görüñ şeydâlar
Zülfi zincîrini depreddi gibi bād-ı şabâ
- 3 Turmadan leşker-i ğam bu dil-i vîrāna gelür
Bilmezem ğanda karar eyliye bu deñlü belâ
- 4 Künc-i miñnetde yatur ölümlü bir hasteyem âh
Bu belâlârla eger ğalur isem vây baña
- 5 Ğaldı hecr ile cehennemde Uşulî miskîn
Cennet-i vaşla eger irmez ise vāveylâ

[90b]

522. Figānî

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Bu ħāristān-ı 'ālemde açılmazsa gül-i maşşūd
Ne ğam ey bülbül-i cān çünkü gülzār-ı 'adem mevcūd
- 2 Urupdur başuma cellād-ı ğamzeñ nice kızmış miñ
Gözümden uçları çıkdı degül müjgān-ı ħün-ālūd

- 3 Ruĥuñda ĥâl-i yek-tâñeyle baĥş-i iştirâk eyler
‘ Aceb mi ehl-i dîn oda yaĥarsa kâfir oldu ‘ üd
- 4 Ėomadı her yaşum rûyı zemîni ġarĥ-ı âb itdi
Anuñçün dūd-ı âhum yir yir oldu göklere memdūd
- 5 Tecellî-i şafâ-yı řayĥa-ı mir ’ât-i ĥâverden
O mâhuñ ‘ aks-i ĥüsnidür Fiġânî mâ-hüve’l-maĥşüd

523. Fuzûlî

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

- 1 Ey vücūd-ı kâmilün esrâr-ı ĥikmet mařdarı
Masdarı zâtıñ olan eşyâ şıfâtıñ maşharı
- 2 Maşharı her ĥikmetün sensin ki kilik-i ĥudretün
Şafĥa-i eflâke naĥş itmiş ĥuĥûĥ-ı aĥteri
- 3 Aĥteri mes ’üd olan oldur ki řab‘ -ı pâkiñün
Ėâbil-i feyz ola luĥfuñdan şafâ-yı cevheri
- 4 Cevheri ma‘ yüb olan nâĥıs menem kim muttaşıl
Sâdedür ĥaĥtuñ ĥayâliyle zamîrüm defteri
- 5 Defteri ‘ amâlimün ĥaĥt-ı ĥaĥâdandur siyâh
Ėan döker çeşm[üm] ĥayâl itdükce hevl-i maĥşeri

- 6 Maḥşeri eşküm virür seyl-āba ger rüz-1 cezā
Olmasa maḳbūl dergāha sirüşküm gevheri
- 7 Gevheridür ʿ aşḳ baḥrinüñ Fuzūlī āb-1 çeşm
Līk bir gevher ki luḫf-1 Ḥaḳḳ anadur müşteri

524. Beyānī (Taḥmis-i Ḳabūlī)

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

I

Dem-be-dem girye ile dīdelerüm kim nem olur
Ḳanı nem var diyerek ḳorḳaram ol nem yem olur
Ġuşşadan şanma ki bir demde kişi ḥurrem olur
Dem olur ādeme ḳan ağladur ey dil ğam olur
Ġam nedür ʿ aynına gelmez dem olur ādem olur

II

Hoş virür ḳalbe şafā naĝme çeng ü def ü ney
Olımaz bunlaruñ esrārına vāḳıf her şey
Nisā-i meyle gedā bulsa n'ola şevket-i key
Ḥusrev-i ʿ ālem ider ādemi keyfiyyet-i mey
Kim ki nūş eyler ise curʿ a-yı cām-1 Cem olur

III

Şuʿ le-i māhı n'ider mihr-i dıraḥşāna iren
Gösterür mi gözine ḳatre-i ʿ ummāna iren
Degme bir laʿ le tenezzül mi ider kāna iren
Devlete vāşıl olur vuşlat-1 cānāne iren
Yār ile ʿ ālem iden pādişāh-1 ʿ ālem olur

IV

Açamam derdümi ölsem de bilürsin ben ile
Dest-i luḫfuñla gözüm yaşını bir sen de sil a
Ḥāşılı şağ ola cānum benüm Allāh bile
Şerbet-i vaşluñ irüşmezse eger ḫaste-dile
Ey ṭabīb-i dil ü cān la‘l-i lebüñ emsem olur

V

Niçe vaşf ide Beyānī o meh-i tābānı
Gün gibi artmada gitdükce felekde şānı
Bir melekdür hele yoğdur anuñ aqrānı
Göricek ‘āşık-ı dīvāne ider insānı
Ol perī-çehre Ḳābūlī ne güzel ādem olur

[90b h]

525. Ḳābūlī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 ‘Ömerüñ gözine vü қаşına қurbān olayum
‘Ömerüñ cānına vü başına қurbān olayum
- 2 Çün bu şehir içre her ev başına bir dil-ber var
Ben o dil-berlerüñ evbaşına қurbān olayum
- 3 Gözi öldürdi қаşı naқşı helāk itdi beni
Қаşına naқşına naққāşına қurbān olayum
- 4 Şehrinüñ evlerinüñ yolına cānlar vireyüm
Kūyınıñ toprağına taşına қurbān olayum

- 5 Hūblar baş itmiş çünki Kābūlī ol şāh
Ben daħı hūblaruñ başına qurbān olayum

526. Şadri

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Nice demler araduk bu dil-i bīmāre meded
Meded olmadı bulunmadı ğam-ı yāra meded
- 2 Şöyle urdı dile dil yaraların peykānuñ
Diledi ağız açup çağıra her yara meded
- 3 Baña tenhāda vefālar ideyin didüğüni
Dime Allāhı severseñ anı aġyāra meded
- 4 Ğaraż ey haste ' ilāc ise mizāca lebin an
Bādedür derd-i dil-i ' aşık-ı ğam-ı hāra meded
- 5 Şoravar hālını bir haste-i hicrānuñdur
Olmaġıl hiddet ile Şadri-i bī-çāre meded

527. Beyānī (Taħmis-i Maķālī)

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

I

Dergāh-ı yarı şanma ki der-bān açar qapar
Bāb-ı cinān durur anı Rıdvān açar qapar
Qalb-i hazīni ol gül-i handān açar qapar

Dil hānesin ğam-ı ruḥ-ı cānān açar ḳapar
Ḥalvet-sarāy-ı ḥāşımı sulṭān açar ḳapar

II

Bülbülveş olsa nāle vü zārüm n'ola hezār
Derdā ki za' f ile dil-i zār olmada nizār
Tende bu ḳuşca cānumuz uçunsa vechi var
Şeh-perlerini nāz ile şāhīn-i zülfi-yār
Cān murġınuñ şikārına her ān açar ḳapar

III

Sensin bugün memālik-i ḥüsn içre pādişā
Her bir gedā ḳarīn ola lāyık mıdur saña
Bunı 'aceb felekde saña kim görür revā
Der-bānuñ olmış ey melek aġyār-ı bed-liḳa
Ḥayfā ki bāb-ı cenneti şeyṭān açar ḳapar

IV

Ḳıldıḳca ḥande nāz ile ey şūḥ-ı şīve-kār
Beñzer femüñ o ğoncaya kim ola jāle-vār
Güftāre geldüğünce güherler ider nişār
Seyr itdürür iki dizi lulū-yı şeh-vār
La' l-i lebüñ ki ḥoḳḳa-i mercān açar ḳapar

V

Yer mi ḳodı Beyānī sözüñ şı' r ü şā' ire
Mu' cizdür bu beñzeye mi siḥr-i sâ' ire
Olmaz bedel zamānede bu dürr-i nādire
Naḳmuñ Maḳālī ḳomadı raġbet cevāhire
Sarrāf-ı dehr bir ḳurı dükkān açar ḳapar

528. Faķiri

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Gel öpeyin seni şāhum şapa şap şap şapa şap
Dil-i virānumı māhum yapa yap yap yapa yap [91b]

2 Beni dā'im saña yavuzlayanın başlarını
Ayağın altına alup depe dep dep depe dep

3 Güzel Allāhı severseñ gel vaşluñ şuyunu
Bu ciger āteşi üzre sepe sep sep sepe sep

4 Yiter ağlatdı felek hecrüñle ey yüzi gül
Yine ser-keşlik idersin t̄apa t̄ap t̄ap t̄apa t̄ap

5 Ey Faķiri n'ola dirseñ yolına eyle nişār
Cān u dilden yaña vardır hepe hep hep hepe hep [91a h]

529. (Ş.) Yahyā

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

1 Her kıatre-i eşküm ki aķar kıan arasında
Lü'lü' gibidür subħa-i mercāñ arasında

2 Zülf-i siyehüñden kesilür mi dil-i şeydā
Bir rābıřadur cān ile cānān arasında

- 3 Olmağda güzelliğe o meh Yūsuf-ı şānī
Bir fitne kopar kırkının ihvān arasında
- 4 Faşl itnese aralarını hañçer-i hicrān
Ġavğa uzanurdu ten ile cāñ arasında
- 5 Yağyā beni mi buldu hemān kāfir-i zūlfi
Bend eyleyicek bunca müselmān arasında

530. Kābūlī

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

- 1 Nā-dāñ olımaz meclis-i ' irfān arasında
Har-mühre şığar mı dür ü mercān arasında
- 2 Mular ağarup göz kararup yaş ile tıldı
Kaldum nice dem berkle bārān arasında
- 3 Cānāne didüm buse-i kenār ola mı kail
Didi ne tekellüf aña yārān arasında
- 4 ' Uşşāka cefā ağıyare vefā eylemek āhir
Bir kaidedür kaldı cüvānān arasında
- 5 Eş' ar u ğazel söyle hemān durma Kābūlī
Tek añdura gör nāmuñı kim ' irfān arasında

531. Sulţān Murād

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

- 1 Bir kerre şalın nāz ile ey serv-i revānum
Şu gibi aķup pāyına varsun mı revānum
- 2 Gül gibi aķıl gel yine ey ğonca-lebüm sen
Bülbül olayın ben ideyin āh u fiĝānum
- 3 'Ömrüm seni bir kerre ķucan olmaz iştidüm
Şalın bize cānlar virelüm yolına cānum
- 4 Müştāķ-ı ruķ u zülfüñ olalı gice gündüz
Mihrüñle mehüm geçmededür devr ü zamānum
- 5 Bir kerre Murāda şarılayın dimiş ol yār
Gerçek dimiş ammā [ki] bu yalāna yok ĩnānum

532. Taşlıcalı Yahyā

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Merĥabāsuz geçer ol pādişeh-i pāk-neseb
Edebüñden mi ziyāde ğazabuñdan mı ' aceb
- 2 'Āşıkā mihr ü vefādan daķı yegdür bu cefā
Bī-ĝünāh iken ide sevdüĝi maĥbübı ğazab

- 3 Söylemez yüzüme bakmaz varayın âh ideyin
Ola elvara ḥabībūñ kelimâtına sebeb
- 4 Ḥâl-i ‘uṣṣâkı bilür mes’ele ma’lûmı olur
‘Ârif-i cân olıcağ dil-ber-i ‘âşık-meşreb
- 5 Oldı Yahyâ kuluña cevır ü cefâ mihr ü vefâ
Bir olur ‘âşık-ı mecnûnâ begum rûz ile şeb

533. Vâliḫî

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 Ğam-ı zülfüñle siyeh şâl bürünsün yürüsün
Sâyeveş ‘aşk eri yanınca sürünsün yürüsün
- 2 ‘Âkıbet çarḫına toḫınmaz ise seyl-i sirişk
Âsiyâb-i felegüñ varsun ögünsün yürüsün
- 3 Câm-ı gül-fâm ile sâķî yine reftâre gelüp
Bezm-i gülşende nihâl-i güle dökünsün yürüsün
- 4 İrmeyüp şür-ı vişâliñe çeken mâtem-i ğam
Cüy-ı eşküm gibi taşlarla dögünsün yürüsün
- 5 Yâd kııl Vâliḫiyâ vaşf-ı ḫat u reftâruñ
Ğazelüñ ger diler iseñ geh oḫunsun yürüsün

[91b h]

534. Bâkî

mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

- 1 Esirgemek gerege ' aşık-ı dil-efkârı
' Ale'l-ıhuşûs ki bir bî-vefâ ola yârı
- 2 Göñüllerini cihân halkınuñ senüñ ' aşkuñ
Akıtdı kendüye deryâ niteki enhârı
- 3 Ne derd-i ' aşkı bilürsin ne miñnet-i ' aşkı
Hey âfet-i dil ü cân kıadr-i hüsni bil bârî
- 4 Çemende jâle durur şanma bülbül-i şeydâ
Şuladı eşk ile şahn-ı serây-ı gül-zârı
- 5 Hemişe kıamet-i bâlâñı vaşf ider Bâkî
Bülend-mertebe olsa ' aceb mi eş'ârı

535. Sırrî

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Şimdi meyli göñlümün bir dil-ber-i hün-rizedür
İllere mihr ü vefâ cevır ü cefası bizedür
- 2 Kân-ı hüsnuñ gevher-i yektâsı bî-haddür velî
Pür-leţâfet pür-şafâ ol bir dür-i pâkizedür

- 3 Ben dururken t̄ir-i cevri ğayrıya per-tāb idüp
Ol sebebden bu dil-i şad-pāre rīze rīzedür
- 4 ʿĀşıkūñ kimin helāk eyler kimin çāk sine[sin]
Meyli ol ebrū-kemānuñ çün ki t̄iĝ-i yāredür
- 5 Ol per̄inüñ cilvegāhuñ ger şorarlarsa saña
Diyesin Sırrı lebi deryāda şehir-i Rizedür

536. Sırrı

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

- 1 Xanı hāk-i rehūñ ile [o] berbād itdügüm demler
Añılmaz mı ser-i küyuñda feryād itdügüm demler
- 2 Açar cūy-ı sirişküm kām̄et-i dil-cūyuñ añduķca
Tolar xan ile çeşmüm laʿ lüñi yād itdügüm demler
- 3 H̄ayāl-i h̄āba döndi ğuşe-i firķatde ey meh-rū
Vişālūñle dil-i nā-şādumı şād itdügüm demler
- 4 Gözümde uçar oldı sen tarz-ı şīve-kārumla¹¹⁹
Dem-ā-dem murĝ-ı cānı ğamdan āzād itdügüm demler
- 5 Daĝı bennā-yı kudret yapmamışdı h̄āne-i dehri
Binā-yı ʿaşķı Sırrı dilde bünyād itdügüm demler

¹¹⁹ Mısranın vezni bozuktur.

537. Bâkî

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

- 1 Çomaz ser-keşlîgin bu nefs-i ħod-rây
Müdârâ eyleseñ vâý itmeseñ vâý
- 2 Felek bir ejdehâ-yı heft-serdür
Tolanmış genc-i dünyâyı ser-â-pây
- 3 Ĥalâş eyler mi cāmı şol kimesne
Ki añâ ħalkâ-i ejder ola cây
- 4 Gedâya kısmet-i rûz-ı ezelden
Leked-kûl-ı melâmetdür degen pây
- 5 ‘Aṭâ kıl Bâkîye luṭfuñ İlâhî
Saña muḥtâc eger yoḥsul eger bây

538. Bâkî

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Sâkıyâ şevk-i ruḥuñ cām-ı şarâb-ı nâbda
‘Aks-i mâh-ı ‘âlem-ârâdur miyân-ı âbda
- 2 Ağzuñ içre ey leṭâfet gülsitâni ol zebân
Çırmızı gül yaprağıdur ħonca-i sîr-âbda

- 3 aşın  zre t r-1 m yu la cebin n g rdiler
N rdan andil aşılmış şandılar mihr bda
- 4 Ber-i  h-1 s z-n k ire şer r-1 n r-1 dil
Zer-niş n atdur g rin r tiĝ-i  teş t bda
- 5 İhtiy r  yok apu nda  h u efg n itmede
P diş hum B k yi ma' z r tut ol b bda

539. B k 

fe' il t n mef ' il n fe' il n

- 1   Arızu n  b-1 n bdur g y 
Zek nu n bir ab bdur g y 
- 2 Dilde env r-i mihr-i ruşs ru n
 bda m h-t bdur g y 
- 3 Bezm-i ĝamda d ¹²⁰ eşm-i p r- num
İki şişe şar bdur g y 
- 4 Naş-1  sn-i aıu la şaf a-i dil
Bir muşavver kit bdur g y 
- 5 T td  mihri cih n  ol m hu n
Pertev-i  fit bdur g y 

¹²⁰ Metin:bir

6 Bākiyā ḥāl-i ‘anberī[ni] anuñ
Nāfe-i müşk-i nābdur gūyā

[92a h]

540. Bāķī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Nev-bahār irişdi vü gitdi şitā
Keyfe yuḥyi’l-arza ba’de mevtiḥā¹²¹

2 Leblerüñde ḥatṭuñ ey şirīn-dehen
Mūrlar cüllāba düşmiş güyiyā

3 Yār aḡyārı savar düşnām ile
Def’ olur şan kim du‘ā ile belā

4 Dest-i miḥnetden alınmaya yaḡam
Ger olursa iki ‘ālem bir yaña

5 Eşk-i çeşmüm yāra ‘arz itdüm didi
Bākiyā ma‘lūm oldı mācerā

¹²¹ “... arzı ölümünden sonra nasıl diriltiyor.” Rum Suresi 50. ayet

541. Necātī

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Üşenme ey gönül cānān senüñdür
Çü düşdüñ derdine dermān senüñdür
- 2 Yüri ey serv-i büstān-ı leṭāfet
Şalın ṭāvūsveş cevlān senüñdür
- 3 Güzellik Mışrı içre ḥüsnüñ ile
Şanasın milket-i 'Osmān senüñdür
- 4 Oğın atdı yayın yaşdı Necātī
Yüri var şem'iyā meydān senüñdür

542. Sırrī

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Ḥaṭ-ı ḥüb-ı 'izār-ı cānāna
Yazdı bir ḥaşiye gülistāna
- 2 'Āşık olmuş görüp ruḥ-ı yārı
Şūfī-i şehri gelmiş imāna
- 3 Elde tīr ü 'aşā ile zāhid
Beñzemez mi yeñi müselmāna

4 ' Aşq-ı pākūñ ' acebdür eṭvārı
Görinür āşināy bigāne

5 Virdi yārāna bir ğazel Sırrı
Derdmendāne mütemendāne

543. Sīretī

mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün

1 Āh şivelerle tebessüm o nāzlarla ' itāb
O ḥandelerle tekellüm o ' işvelerle ḥiṭāb

2 O meh-i çīn-i münevver o keç-rev ebrūlar
O ca'd-ı zūlf-i mu'anber o kākül-i pür-tāb

3 O cilveler o revişler meded o cünbişler
O ğanzelerle bağışlar o nergis-i pür-ḥāb

4 O ḥāl-i müşk-feşān ol ḥaṭ-ı ' abīr-feşān
O la'l-i leb o dendān o gevher-i nā-yāb

5 Girişmelerle nigāh idicek o şehr-āşüb
Çalır mı Sīretiyā k'olmaya ḥarāb-ı yabāb

544. Āhī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Bir haşırüm yoğ iken külbe-i aḥzānumda
Būriyā naqşı görünür ten-i ' uryānumda
- 2 Sāyemi ben başuma gün toğacağın görürin
Başa ol gün mi toğar sāye görem yanumda
- 3 Merdüm-i dīde ciger gūşelerini nice pīr
Götürem kendü gibi yetimüm gibi dāmānumda
- 4 Yedügüm ayru giderken seg-i kūyuñla senüñ
Görmedüm nān u nemek ḥaqqını yārānumda
- 5 Baña ol nāme-i ā' māl yeter Āhī kim
Yār ḥaṭṭıyla gāzeller ola dīvānumda

[92b h]

545. 'Ubeydī

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Muttaşıl ḳoynına alup ḳucar ol sīm-teni
Olmasun iki yaḳa issi görem pīreheni
- 2 Ben duyurdum diyü rāh-ı ḡam-ı ' aşḳuñ ḥalḳa
Eşḳümün yerlere düşer yüzi gördükçe beni

- 3 N'ola açmazsa lebin haṭṭı ihāṭā idicek
Yumulur goncalaruñ gice içinde deheni
- 4 Gözlerüm yaşı reh-i kūyıñı yaşı itdügiçün
Bir delik olsa geçerdi yire gördükce seni
- 5 Ey ʿUbeydī müjesi tīri geçer göñlümden
Buluşaydum dir idüm yāre göñlümden geçeni

546. Bākī

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

- 1 ʿĀşık-ı bī-dillere cevruñ firāvān eyledüñ
Müstedām ol dostum luṭf itdüñ ihsān eyledüñ
- 2 Ğamzeñ oqın çeşm-i fettānuñ yine almış ele
Şöyle beñzer dostum kāfiri müselmān eyledüñ
- 3 Bağrumı hūn eyledüñ şemşīr-i istiğnā ile
N'eyledüñ ey āfet-i devrān yine ған eyledüñ
- 4 Çıkmaz ağızından haber sırr-ı nihān-ı vaşluña
ʿĀşıkuñ rāzın derūn-ı cānda pinhān eyledüñ
- 5 Bākī[yi] gül gibi handān eyledüñ ol luṭf ile
Şonra döndüñ mübtelā-yı hār-ı hicrān eyledüñ

547. Bākī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Açıl bāğun gül ü nesrini ol ruhsarı görsünler
Şalın serv ü şanavber şive-i reftarı görsünler
- 2 Kapuñda hāşıl itdi bu devāsuz derdi hep göñlüm
Ne derde mübtelā oldu dil-i bīmārı görsünler
- 3 Açıldıdāğlar sīnemde hāk itdüm girībānum
Muhabbet gül-şeninde açılan ezhārı görsünler
- 4 Ten-i zerdümde pehlū-yı üstühānum şayılır
Anı seyr itmeyen aḥbāb mūsikārı görsünler
- 5 Güzeller mihrībān olmaz demek yañlışdur ey Bākī
Olur vallāhī billāhī hemān yalvārı görsünler

548. Lisānī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Tūlū' it ey kamer-ṭal' at günü ruhsarı görsünler
Bugün 'aşq ehli gelsünler cemāl-i yārı görsünler
- 2 Niḳāb-ı ḥüsnüñi ref' it yüzüñden ey şeh-i meh-rū
Ki 'aşıklar yüzüñde berḳ uran berrāḳı görsünler

- 3 Numūne isteyenler şāhid-i ma‘nī-i dünyādan
Bugün mir’at-ı ‘ālemde ruḥ-ı dildārı görsünler
- 4 Ṭabībüm çeşm-i cellāduñ vücūd[1] nā-tüvān itdi
Ne ḥāletdedür şimdi dil-i bīmārı görsünler
- 5 Lisānī dil-rübālardan vefā isterse ‘āşıklar
Güzeller döymez ibrāma hemān yalvārı görsünler

549. ‘İsmetī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Niḳābuñ yüzden ey meh-rū gider ruḥsārı görsünler
Temāşā eylesünler nice olur dīdārı görsünler
- 2 Şalın biñ nāz ile çık serv-i nāzum bāğ-ı ḥüsn içre
Meded üftādeler ol şīve-i reftārı görsünler
- 3 Ṭabībüm künc-i ğamda durur hecrüñle senüñ aḥbāb
Neler taḥşīl idüpdür bu dil-i bīmārı görsünler
- 4 Senüñ la‘l-i lebüñ ḥod ey perī āb-ı zülāl olmuş
Anı şun teşne diller nice olurmuş yarı görsünler
- 5 Eger ey ‘İsmetī mihr [ü] vefālar isterse ‘āşıklar
Varup yār eşigine yüz sürüp yalvārı görsünler

[93a h]

550. Naşîbî

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Kıyâmet kâmetin ' arz it kad-i bālâyı görsünler
Şalın ey nahl-i mevzûn ' işve-i reftârı görsünler
- 2 Seherde câme-i hâbın tûlû' it ey kamer-tal' at
Olanlar müşteri her bâr güneş-ruhsârı görsünler
- 3 Deri[n] yanuñda niçe bülbül-i şurîde cem' olmuş
Açıl ey gonca-leb anlar gül-i gül-zârı görsünler
- 4 Müjeñ hançerleri bağrum delüpdür ey hilâl-ebrû
Ölümlü hastedür şimdi dil-i bîmârı görsünler
- 5 Güzeller kâmurân olsa Naşîbî dime el virmez
Ki merdüm kuculur âhla hemân yalvârı görsünler

551. 'Ulvî

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Elinde sâğar-ı gül-gün ile dildârı görsünler
Cihân bāğında açılmış gül-i ruhsârı görsünler
- 2 Cemâlûñ âfitâbuñ ' arz idüp ref' -i niķâb eyle
Perî-peykerler ol âyîne-i ruhsârı görsünler

- 3 Țutup nabz̄um benüm bu derdüme bir çāre görsünler
Eṭibbāya ḥaber eyleñ dil-i bīmārı görsünler
- 4 Mezār-sitānda pür-dendān ḳafalar remz ile söyler
Ecel muṭriblerin çalduđı mūsikārı görsünler
- 5 Nazīre söyleyenler ‘Ulviyā bu ūi‘r-i cān-baḥṣa
Dirilsünler cihān ūā‘irleri eṣ‘ārı görsünler

552. Müdāmī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Tecellī ḳıl cemālūñ pertev-i ruḥsārı görsünler
Mu‘anber kākülūñ çöz ṭurra-i ṭarārı görsünler
- 2 Yüz urup yirlere sāyem gibi üftāde ‘āṣıḳlar
Ḥıram it serv-ḳaddüm ūīve-i reftārı görsünler
- 3 Miyānuñdan çözülsün ol ṭılısm-I ejderīn-zulmā
Açılsun genc-i sīnen ḳudret-i Settārı görsünler
- 4 ūifā buldur dil-i pejmürdeye vā‘de-i vaṣluñla
Țabībüm ölmesün ḳapuñda ol bīmārı görsünler
- 5 Müdāmī bendesini cev̄r ile öldürmek istermiş
O ūāḥ-ı ḥüsne varsunlar meded yalvārı görsünler

553. ‘Ālī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Benüm serv-i hırāmānum şalın reftārı görsünler
Süregel nāz ile ey ğonca-fem güftārı görsünler
- 2 Çıķup seyr it cihānı pādişāum esb-i nāz ile
Melāḫat mülkine mālīk olan ḫünkārı görsünler
- 3 Tenüm zerd ü nizār itdi dirīġā āteş-i firķat
Ne reng itdi baña ol gözleri bīmārı görsünler
- 4 Cihānuñ ḫūr [u] ġılmānı gerekmez baña ey zāhid
Benüm ġönlüm alup şeydā kılan dildārı görsünler
- 5 Maḫallinde dirīġ itmez güzeller būsesin ‘Ālī
Hemān başdan ayaġına düşüp yalvārı görsünler

[93b h]

554. Ḥalīlī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Gözüñ seyr itmeyenler nergis-i bīmārı görsünler
Ki ķaddüñ görmeyenler serv-i hoş-reftārı görsünler
- 2 Faķirüñ ḫāl-i zārından ḫaber-dār olmayan gelsün
Dil-i nālān ile bu dīde-i ḫün-bārı görsünler

- 3 Vefā itmez işi dā'im cefādur ol melek-ḥūnuñ
Ne derde uğramışdur bu dil-i bīmārī görsünler
- 4 Nihān olan derūn-ı dilde görünmez belālardur
Benüm çekdüklerimi ḥalk-ı 'ālem bārī görsünler
- 5 Zer ü sīm olmayınca ey Ḥalīlī cāna yüz virmez
Gerek şalışan ayağna düşüp yalvārı görsünler

[1b h]

555. Budun Müftüsü Fermāyed Sultān Mehmed

I

Ey pādişāh-ı baḥr u ber
Diñle sözümi al ḥaber
Āḥir bu rüşvetler senüñ
Mülküñ ider zīr ü zeber

II

Aç gözüñ uyar cānıñı
Söylet getir āğyārıñı
Erkence gör dermānıñı
Şoñra dime eyne'l-mefer

III

Yiter şehā bu zūlm ile
Virdüñ cihāna velvele
Şimden girü bārī hele
'Adl ile gel zūlmi gider

IV

Sen şoĥbet-i nisvān ile
Toldı cihān efgān ile
Bu zulm ü bu udvān ile
Vāllāhī mülk elden gider

V

Küffār irişdi Budīne
Zā' f irdi şāhā bu dīne
Sen de şehsün bu dīne
A' dā-yı dīne kııl sefer

[2a h]

556. 'İlmī Efendi

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

I

Yā Rabbi bu gül-sitān mı veya hüsn-i ser-āmed
Kākül mi o sünbül mi ' āceb gül mi bu yā ĥadd
' Ar' ar mı şanevber mi yaĥod sidre mi ol ĥad
Zī şun'-ı Ĥudā şalli ' alā nūr-ı Muĥammed

II

Ĥurşid-i cihān mı yüzi yā mäh-ı münevver
İsā mı lebi l'al yahūd çeşme-i kevşer
Yā nūr-ı Muĥammed midir ol tēc-ı muşavver
Zī şun'-ı Ĥudā şalli ' alā nūr-ı Muĥammed

III

Şān' i çün ezel itdi ruĥuñ bāğını tezyīn
Gülzār-ı ' izārında bitürdi gül ü nesrīn
Bu vech ile kim göre seni kılmaya taĥsīn
Zī şun'-ı Ĥudā şalli alā nūr-ı Muĥammed

IV

Hurşid-i cemâliñ ki Hudâ eyledi fâyık
Zîbâ yaradupdur anı hallâk-ı halâyık
Envâr-ı ilâhîdür sîm ben aña lâyıķ
Zî şun'-ı Hudâ şalli 'alâ nûr-ı Muḥammed

V

Ol kâmet-i bâlâ ile ol tal' at-i ra' nâ
İtdi dil ü cân mülkini 'aşkı ile yağma
Her dem sözi bu görse seni 'İlmî-i şeydâ
Zî şun'-ı Hudâ şalli 'alâ nûr-ı Muḥammed

[2b h]

557. **Kâtibî Gazel**¹²²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Bir hümây-idi gönül çıķdı elümden sevdüğüm
Beni yâd bülbül ayırdı sen gülümden sevdüğüm
- 2 El-vedâ' şimden girü düşdi firâķ aramuza
Ayrılık 'aşıklara kemdür ölümden sevdüğüm
- 3 Bir yüze gülici 'aķıl alıcı gördüğün zamân
Diyesin bir şâhînum uçdı қolumdan sevdüğüm
- 4 Ayrılık senden degül benden degül baña müdâm
Bu felek ḥâlî degil cevr ü zulümden sevdüğüm

¹²² Metinde “Varsağı” olarak geçmektedir.

5 Kātibiyem ande varsam ol Hūdā hāḳḳı senūñ
Zikr ü fikrūñ dā'imā gıtmez dilimden sevdüğüm [3b h]

558. Fennī Çelebi

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Ne Şeb meclisde ol Şem-i Şebistan gōsterür kendin
Dil-i pür-suz-ı 'āşık ana giryān gōsterür kendin

Ümīd-i pāy-būs-ı kāmēt-i tūbā-hırāmumla
Kenār-ı cūda her serv çide-dāmān gōsterür kendin

Sirişkinden güzer mümkün degüldi kūy-ı Leylā'ya
Anuñçün ays Şimdi merdüm-i 'uryān gōsterür kendin

Ruḳundan zülf-i miskīnin dağıtdukca nesīm-i āh
Ebirden güyiyā mihr-i dıraḫşān gōsterür kendin

Sebaḳ-hān olmaḳ için Fenniyā üstād-ı tab'umdan
Felātūn-ı zamāne tıfl-ı nādān gōsterür kendin [4a h]

559. (Tūṭī) Nazīre-i Hāḳīr

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Leyāl-i bezm-i meyde rūy-ı cānān gōsterür kendin
Niyāz-ı naḡmede 'āşık da sūzān gōsterür kendin

- 2 Ümīd-i dest-būs mümkün mi kıadd-i serv-i āzāda
Görüp eşk-i revānum çīde-damān gösterür kendin
- 3 Sırışk ile şināverlik iderdi ‘ aşk-ı Leylāda
Veli anın için Mecnūn ‘ uryān gösterür kendin
- 4 Perīşān eyledükce kākūlin envār-ı rüyında
Şeb-i tār içre kūyā mah-ı tābān gösterür kendin
- 5 Sühān bābında ey Tūḡī gülistān-ı ma‘ ānümde
Aristo-yı zamāne dil Süleymān gösterür kendin

[4b h]

560. Ṭab‘ī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Olursa fāş rāzum bir iki peymāneden şoñra
Nice ‘ özrūñ diler ol gözleri mestāneden şoñra
- 2 Yazıldı ‘ aşıkā ḡaṭṭ-ı vefā levḡ-i ‘ izārında
Göründi künc-i vuşlat ‘ aşıkā ammā neden şoñra
- 3 Beni kūyuñdan iḡrāc itdiler seng-i melāmetle
Kime oldu bu iş Mecnūn dinen dīvāneden şoñra
- 4 Düşünme gendüm-i ḡāle oḡı Ādem ḡikāyātın
Çıķarmadı mı cennetden anı Ḥaḡḡ dāneden şoñra

5 Ne luṭf eylerse ŧāhum cānına minnet bilür Ṭab'ī
Özün bilmez bir[i] oldu cāhil-i nā-dāneden ŧoñra [5a h]

561. (Ṭūṭī) Nazīre-i Ḥaḳīr

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1 Açıldı dāğ-ı cismüm dīde-i mestāneden ŧoñra
Döküldi eşk-i ḥūnum nāvek-i müjgāneden ŧoñra

2 Degül ğam fāş olursa rāz-ı aşkum ŧoḥbet-i meyde
Olur mey-ḥāre ŧeydā ekseri peymāneden ŧoñra

3 Görüp ḥāl-i ruḥuñ la' l-i lebiñ būs ba' id olmaz
Ümīd-i āb ider murgān-ı teşne dāneden ŧoñra

4 Olursa ḥāş-ı ḥaşret cām-ı Cemveş baḳmazam ey dil
Ümīd-i bezm-i mey itmeme leb-i cānāneden ŧoñra

5 Cīvānuñ Ṭūṭiyā idbār-ı vaşlına ne ğam elbet
Ṭutar iḳbāle yüz mersūme-i biġāneden ŧoñra [5b h]

562. Nişārī¹²³

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Ney-i 'aşkuñ bilürsün kim nedür feryād-ı pür-şürü
Ene'l Hâkık perdesinden güş iderseñ şâh Manşürü
- 2 Fürûh-ı âb u tâb-ı neşve-i cām-ı muhâbbetdür
Kelîmi bülbül-i güyâ gülzâr eyliyen Tûrı
- 3 Hıtâb-ı *Len terânî*de döner mi 'âşık-ı şâdık
Tecellâ-yı cemâlün birdür aña nâr ile nûrı
- 4 Muhâbbet eylesün Kerrübiyân-ı 'arşa istiğnâ
Dil-i vîrâne-i 'âşık gibi var bir beyt-i ma' mûrı
- 5 Ba'id olmaz Nişārî bende-i dergâh-ı 'aşk olsa
Ki himmetdür Süleymân ile hem-câh eyliyen mûrı

[6b h]

563. Nişārî

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Bâde-i 'aşk ile memlûdur hum-ı meyhânemüz
Haşre dek sâğar be-destiz şevkdür mestânemüz

¹²³ Bu mahlasla şiir söyleyen üç şaire rastladık. Bunlardan Alişarlı Yakub Nisârî Çelebi Divanı, Nagihan Çağlayan (2007) tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmış. Mecmûamızdaki şiirlere bu divanda rastlayamadık. 16. asırda yaşamış başka bir Nisârî'den daha söz edilmektedir, fakat bu şair ve şiirleri pek rağbet görmez (Gönel, 2014) Bu nedenle şairimizin 17. asır şairi Hüseyin Nisârî Efendi olduğunu tahmin etmekteyiz. Kendisinin divanı olduğu bilinmekte(Aksoyak:2014), fakat herhangi bir kaydına rastlayamadık.

- 2 ‘Uḳde-i yek-tār-ı mūy-ı zūlf-i yāra bend olur
Beste-i zincīr-i tedbīr olmıyan dīvānemüz
- 3 Gülşen-ābād beḳāda bülbül-i şūrīdeyiz
Gerçi ḥāşā ki fenādur lāne-i vīrānemüz
- 4 Bü’l-aceb şem‘ -i münīriz bezm-i ḥüsn-i ‘aşḳda
Nev-be-nev yandıkça kesb-i rūḥ ider pervānemüz
- 5 Ey Nişārī name-i pūr-sūz-ı sāz-ı ‘aşḳ ile
Sūzgāha dāḡdur şīvengeh-i ḡam-ḥānemüz

[7b h]

564. Nisārī

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

- 1 Esīr-i ṭurrayam ruḥsār-ı yārı görmedüm gitdi
Şeb-i tār-ülfetem nūr-ı nehārı görmedüm gitdi
- 2 Ben ol Vāmıḳ pesendüm çeşm-i ḥāb-ālūd-ı baḥtumla
Cemāl-i ṭālī‘ -i ‘Azrā ‘izārı görmedüm gitdi
- 3 Güşāde bād-bān-ı fülk-i himmet-i ḳulzüm-i dilde
Velī aña muvāfiḳ rüzgārı görmedüm gitdi
- 4 Nice demdür nişān-ı tīr-i ḳahr-ı ḡamze-i yāram
Nigāh-ı luṭf-ı çeşm-i ‘iṣve-kārı görmedüm gitdi

5 Nisārī gerçi ṭabʿ um bülbül-i bāğ-ı fesāhatdür
Bu gülşende bahār-ı iʿ tibārı görmedüm gitdi

[8a h]

565. [Ṭūṭī] Nazire-i Hākīr

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

1 Esīr-i kākülem ammā ki yārı görmedüm gitdi
Ġam ile ülfetüm çeşm-i humārı görmedüm gitdi

2 Bu hāb-ālūde bahtumla firāğ-ı künc-i hayretde
Leyāl-i ğamdayem hergiz nehārı görmedüm gitdi

3 Benüm ol Kayş-ı nā-şāde ki hayret naṭʿına irdüm
Cemāl-i Leylī-i nūr-ʿ izārı görmedüm gitdi

4 Bu fülk-i himmete baħr-i dilüm mekşüdedür gerçi
Murādumca muvāfiğ rüzgārı görmedüm gitdi

5 Benüm ṭabʿ um ki Ṭūṭī bülbül-i bāğ-ı leṭāfetdür
Gülistān-ı dehrde iʿ tibārı görmedüm gitdi

[8b h]

566. Nişārī

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

1 O meh didi seni kim söyledür bu sīneden şoñra
Didüm ṭūṭī tekellüm itmez ol āyīneden şoñra

- 2 Lebinden buse ister dāne-i hālin gören diller
Ümīd-i āb ider murgān-ı teşne çinenden şoñra
- 3 Nesīmīveş libās-ı müste‘ārın terk iden ‘āşık
Giyer şāhāne hil‘ at hırķa-i peşmīneden şoñra
- 4 Geçerdük itdüğüñden çenber-i çarķ-ı kühen-sālīñ
Eger bir nev-sürür olsa ğam-ı dīrīneden şoñra
- 5 Felek қadr-i vücūdun ey Nişārī bilmez ammā kim
Tutar iķbāli yüz idbāra ol gencīneden şoñra

[9b h]

567. Nişārī

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 La‘ l-fem bir seng-dil sāde ‘ izār ister gönül
Mevsim-i gül-nārda seyr-i hīşār ister gönül
- 2 Dil haķ-ı nevħizin ister zülfine meftūn iken
Vaķt-i sevdāda şafā-yı sebze-zār ister gönül
- 3 Pend-i pīr-i zāhid-i ħam-geşteyi itmezķabūl
Tāze dil-ber ‘ aşķımı bī-iħtiyār ister gönül
- 4 Mū sepīde dīde-giryān olup ister tāze yār
Bü’ l-‘ aceb aşl-ı şitāda nev-bahār ister gönül

5 Kisvet-i keyf-i dü ' âlemde Nişârî fâriğiz
Bezm-i vahdetde şarâb-ı hoş-güvâr ister gönül [10b h]

568. Nişârî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1 Bulmayup bâlâ-yı mevzûnuñ gibi nâdîde serv
Bâğ-ı ' âlemde onuñçün oldı dâmen-çîde serv

2 Şehsuvârum olmağa âmâc tîr-i ğamzeñe
Kad çeküp ser virdi tâ güy-ı zer-i hırşîde serv

3 Eylese kemter perestârın eger bezminde sâz
Beñzedürdi kâmetin çeng-i ham-ı Nahide serv

4 Anı teşbih eylemezdi [dil] sehi kâmetlere
Olmasa ser der-hevâ dil-ber gibi vâdîde serv

5 Gördi dildârûñ şitâb-ı nâz ile reftârını
Kaldı pâder-gil Nişârî cây-ı arâmîde serv [11b h]

569. Nişârî

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1 Cân ister cisme baқmaz şahid-i tannâz-ı ' aşq
Hâke ikbâl eylemez murğ-ı hümâ pervâz-ı ' aşq

- 2 Ketm-i esrār[1] dil-i rüsvā ferāmūş eylesün
Çünkü oldu āşinā-yı ğamze-i ğammāz-ı ‘aşķ
- 3 Ol gül-i nevres şükufte suĥtedāĝ-ı derün
N’eylesün çāk-ı giribān itmesün mi rāz-ı ‘aşķ
- 4 Yok nevā-yı nāle-i ‘uşşāķveş anda karar
Na‘ mesin her perdede Şeh-nāz eyler sāz-ı ‘aşķ
- 5 Bu keş-ā-keşgāhda kullāb-ı saĥt-ı ğam çeker
Var ise gelsin Nişārī gibi bir mümtāz-ı ‘aşķ

[12b h

570. Nişārī

müstef ilün müstef ilün müstef ilün müstef ilün

- 1 Cām aldı her bir gül ele şahbā-yı nāzuñ vaķtidür
Ey bülbül-i muṭrib-nevā-sāz-ı niyāzuñ vaķtidür
- 2 Dāĝ-ı derūnum oldu [gül] ĥun-ı sirişķ-i dīde mül
Mānend-i bülbül ey gönül sūz [u] güdāzuñ vaķtidür
- 3 Seyr-i gül ü gülzār ile bir ğonca-i bī-ĥār ile
Yār-i şādaķat-kār ile ‘aşķ-ı mecāzuñ vaķtidür
- 4 Çeşm-i tegāfülkārdan nā-geh ola āzürde-dil
Luṭf eyle bir nezzāre-i ĥāṭır-nüvāziñ vaķtidür

5 Hem-pāye-i nuṭḡ-ı Mesîḥ olsun Nişārî sözlerüñ
Nazm-i belîğ ü ma' nî-i mu' ciz tırāzuñ vaḡtidür

[13b h]

571. Nişārî

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

1 Fiğāñ idüp derūnuñdan ġam-ı cānānı ürkütme
Göñül ḡānuñda āsūde olan miḡmānı ürkütme

2 Ḳo cevri 'āşık-ı dil-ḡasteye gel ey Mesîḡā-dem
Lebūñ vir aġzına āḡir nefesde cānı ürkütme

3 Dem-i vuşlatda pinḡān eyle tiġ-i nāzı 'āşıkdan
Fedā-yı çeşm-i bīmāruñ olan ḡurbānı ürkütme

4 Şitāb itme kebūter-bāz-ı zülfüñ dilleri ṡutsun
Hevādan dāmīña meyl eyliyen murġānı ürkütme

5 Ḥayāl-i çeşm-i dil-ber çeşmiñe geldikçe āḡ itme
Kenār-ı cūya leb-teşne gelen ceyrānı ürkütme

6 Ğumūm-ı 'aşık-ı dil-ber ülfeti bir özge 'ālemdür
Nişārî eyleyüp şekvā şaḡın yārānı ürkütme

[14b h]

572. Nişārī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Ba'īd olmaz olursa yār ile aġyār bir yerde
Olur bāġ-ı cihānda ġonca ile ħār bir yerde
- 2 Degildür yine ülfet dāġ-ı sūzān-ı dil-i 'āşık
Bilür kim nā-münāsibdür anuñla nār bir yerde
- 3 Gelüp bezm-i ezelden oldum üftāde reh-i 'ġamda
İçer bir yirde şahbāyı düşer mey-ħār bir yirde
- 4 Şarāb-ı nāz ile mey-ħāne-i çeşminde ol şūħuñ
Nigeh bir yirde mest ü ġamzesi evġār bi yerde
- 5 Ğam-ı cānān ile dil mu' tekifdür ħücre-i tende
Olur ol iki yārān-ı şadākat-kār bir yerde
- 6 Dü çeşm-i girye-kārum mā'īl-i bezm-i muħabbetdür
İki ġam-dīde hem-rāz oldu ġüyā zār bir yerde
- 7 Gehī zevġ-i vişāl olur ġönülde geh ġam-ı firġat
Nişārī olamaz iġbāl ile idbār bir yerde

[15b h]

573. Nişārī

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Sākin-i kūy-1 rızā dāğ-1 serinden bellidür
Şāh-1 evreng-i muḥabbet efserinden bellidür
- 2 Kerden-i kāfūr-gündur revnāq-efzā-yı ḥasen
Bezm-i germ-ā-germ şem' -i enverinden bellidür
- 3 Çarḥ-1 kıattāl-1 şafaq-sāza nişāndur mäh-1 nev
Dil-ber-i ḥünī tabī' at ḥaṅçerinden bellidür
- 4 Rūy-1 zerdüm fāş ider rāz-1 dil-i meyyālimi
Cūy-1 cārī lā-cerem nilūferinden bellidür
- 5 ' Aks-i ḥüsn-i bī-şebāt-1 dehre itme iltifāt
Rūy-1 luṭfī āyine-i İskenderinden bellidür
- 6 Ḥaṭṭ-1 yāra baq naqd ü eşkimi idrāk için
Ḥocanuñ mālī sevād-1 defterinden bellidür
- 7 Şi' riyle şöhret-şi' ar olsa Nişārī vechi var
Ṭab' -1 şā' ir nazm-1 ma' nī- gūsteründen bellidür

[17b h]

574. Bahāyī

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Dağıtduñ h̄'āb-ı nāz-ı yāri ey feryād n'eylersin
İdüp fitneyle dünyāyı harāb-ābād n'eylersin
- 2 İdersin gerçi her derde tabībüm bir devā ammā
Cünün-ı ehl-i 'aşk olunca māder-zād n'eylersin
- 3 Dil-i mecrūhuma raḥm eyle kıalsun dām-ı zülfünde
Şikeste-bāl olan murğı idüp āzād n'eylersin
- 4 Şehīd-i tīg-i 'aşk-ı yārdür ser-cümle-i 'ālem
Urup şimşire el ey ğamze-i cellād n'eylersin
- 5 Varup ğisūya zülf-i yāri biri birine kıatduñ
Yine bir fitne taḥrīk eyledüñ ey bād n'eylersin
- 6 Güzel taşvīr idersin naķş-ı hāl-i ḥaddini ammā
Füsün-ı fitneye geldikde ey Behzād n'eylersin
- 7 Bahāyīveş degilsin kıābil-i feyz-i şafāsında
Tekellüf ber-ḫaraf ey ḫātır-ı nā-şād n'eylersin

[19a h]

575. Kuloğlı (Koşma 6+5 11'li)

I

Sen de bencileyin ' aşık mı olduñ
Derūnuñda āteş yanar tađlar hey
Hazān irişmeden şararduñ şolduñ
Üzeriñde tūmān tūter tađlar hey

II

Yaz gelicek yeşil giyersin donuñ
Ziyāretgāh olur senüñ dört yanuñ
Gezinürler arslān ile kaplanuñ
Çevreñde şuların ier tağlar hey

III

Koyigitler sende şikārın gözler
Çevre yanıñ olmuş bunārlı sāzlar
Gökyüzünde uçan tūnalar azlar
İner gölleriñde onar tağlar hey

IV

Göñül virenler sen melek-simāya
Meyl eylemez gökde uçan hümāya
Seyr eyledüm ıkmış gitmiş semāya
Etrāfiñda biten ınar tağlar hey

V

Kuloğlı eydür ' aşıkları tūylayın
İnüp ' aşkuñ deryāsına boylayın
Terk-i diyār idüp sende yaylayın
Şoğuk şularına onar tağlar hey

[20a h]

576. Kuloğlı Koşma

I

Şevkümi artdurur ʿ aşkumiñ demi
Sevdüğüm benümle olduğı zamān
Def ʿ olur göñlümüñ gider hem ğamı
Gülerek yanuma geldiği zamān

II

Söyledükce lezzet var sözinde
Rūz-ı şeb nazarum iki gözinde
Hudānuñ emriyle benli yüzinde
Aķ güller açılır güldüği zamān

II

ʿ Aşkumuñ dermānı serümi bürür
Dīvāne göñlümüz hüküm ile yürür
Şanuram vücūd-[1] cennete girür
Nāz ile koynuma (leylām) girdüği zamān

IV

Kuloğlı der çağlayuben aķaram
Cān u cismüm ʿ aşk nārına yaķaram
Ne rızğa ne mālā şanma baķaram
Yārum aķ kollaruñ şaldüği zamān

[20b h]

577. Koşma¹²⁴

I

Melālligüm gider göñlüm şen olur
Aķ gülüm karşıma geldiği zamān

¹²⁴ Şiirde mahlas geçmemektedir.

Bundan özge baña ihsân mı olur
Aķ gülüm ķoynuma geldği zamn

II

Őoyunuram snem Őerħa aĉaram
Güzeller elinden dolu iĉerem
Yalvara yalvara per ķucaram
Aķ glmn gönli olduğı zamn

III

Ben seni severem sevdüğüm ĉokdan
ĉok ‘mrler virsin dilerem Ĥaķķdan
‘İbret almaz mısın dürlü ĉiĉekden
Gör ki neye döner Őolduđı zamn

[21a h]

578. Ktib (Koşma 6+5 11’li)

I

Güzellik mlkinn ‘dil Ĥnısın
Saña senden Őikyetm vr benüm
Ĥaķķımı Ĥaķķ eyle mürüvvet knısın
Şana senden Őikyetm vr benüm

II

Bunca yıldır Ĥasretliđin ĉekerem
Gözlerimden ķanlı yaşlar dkerem
Billh başıma odlar yaķaram
Şana senden Őikyetm vr benüm

III

Ĥaņĉern sneme yralar aĉdı
Dil ise firķatn zehrini iĉdi

Tîr-i cefâlaruñ cânıma geçdi
Şana senden şikâyetüm vār benüm

IV

Raķībūñ şunduğı toluya ķanduñ
Olur olmaz kelāmına inañduñ
Herkes itdügünü bulmaz mı şanduñ
Şana senden şikâyetüm vār benüm

V

Kâtibî der merħabâya gelürsin
Emānet cânıma cefâ kılırsuñ
Billāh maħşerde su ’âl olursuñ
Şana senden şikâyetüm vār benüm

[21b h]

579. Kâtibî (Koşma 6+5 11’li)

I

‘ Āşıķuñ eleme başdan aşduğı
Sevdügi hercâî olduğundandır
‘ Aķlunu yitürüp taĝa düşdügi
Gâhi bir yüzine güldüğüñdendir

II

Bir yigidiñ hüner gelse destinden
Eyüyi baķınca bilür üstinden
Dil-berüñ geçdügi eski dostundan
Yeñile bir ‘ āşık olduğundandır

III

Bir civān kemālin bulsa başından
Nişān gerek gözi ile kaşından

Mecnūnuñ gezdügi ađlar bařından

Leylā'sı  ağlunu alduğundandır

IV

şabr ile anā'at eyleyen merdüñ

Kesilmez arası ğam ile derdüñ

řabībler devāsın bildügi derdüñ

Her biri başına geldüğündendir

V

Kātibī şayd eyleyeydi bāzını

Açmazdı nāřiye gizli rāzını

Elden omadığı  ařkuñ sāzını

Sīnesi  ařđ ile olduğundandır

[22a h]

580. Kātibī Semā'ī

I

Dilrübā olıcağ yāri

 Ālī-cenāb olmağ gerek

Berđ ura yüzinde nūrı

Bir māh-tāb olmağ gerek

II

Bađr-i muğışı boylasuñ

Dürr-i cevāhir söylesüñ

Muđabbeti  arz eylesüñ

řāfī cevāb olmağ gerek

III

Ger olursa aşıl-zāde

Muğabbet eylemez yāda

İçülüp kırmızı bāde
Def -i hicāb olmak gerek

IV

‘ Āşık olan añlar sözi
Nemde olur her dem gözi
Göñli alçağ yirde yüzi
Dā ’im türāb olmak gerek

V

Kātibī ḳalbüni açup
Yetmiş bin hicābı geçüp
‘ Aşḳuñ dolusundan içüp
Mest ü ḥarāb olmak gerek

[22b h]

581. Kātibī (Koşma 6+5 11’li)

I

Ḳuvveti ḡalibdür ‘ Āl-i ‘ Oşmānuñ
Düşmene belī dimez ḳulları
Kānı bunlardadır yolu erkānuñ
İstedügi yire irer elleri

II

Bir kimseye yavuz şanu şanmazlar
Ceng yüzinde ḥaşımdan girü dönmezler
Şāhinlerdür degme yire ḳonmazlar
Aşmayınca yüz dumanlı ḫağları

III

Yarar ḡāzīlerdür tīḡi belinde
Ḥaḳḳı dā ’im zıkr iderler dilinde

Ter fitozlar olur Urum ilinde

Başına şokunur ʔurna telleri

IV

Nā-merd olan ʔolumuzdan içemez

Leke anıñ kıymetini seçemez

Ġāyet de ser-ḥaddür düşmen geçemez

Mağrib ʔunus Cezāyirüñ yolları

V

Kātibī perverdesiyem üstāduñ

Her dem du‘ ācıyam Sulṫān Murāduñ

Pādişāhum āzād eyle Bağdāduñ

GözÜmüze hayāl oldı çölleri

[23a h]

582. Kātibī (Koşma 6+5 11’li)

I

Sencileyin ʔaşı kemān dil-berüñ

Ġamzesine nişān olsam ne baña

Ƙıya bağışlı bī-amān dil-berüñ

Yolına cān fedā kılsam ne baña

II

Gāhī bendelerüñ seyre çıqsalar

Seni gelür deyü yola baqsalar

Senüñ için ḥāṫırcıgum yıqsalar

Gāh ağlasam gāhī gülsem ne baña

III

Cevr ü cefāñ baña mürüvvet degil mi

Cemāliñi görmek vuşlat degil mi

Öldürürseñ yerüm cennet degil mi
Şehīd mertebesini bulsam ne baña

IV

Servi kâmet hoşka dehen lebi kand
Ruḥı gül-gün dişi dürr zülfi kemend
Hiç der misin gerçek ‘âşık derdmend
Hañçer ile sīnem delsem ne baña

V

Kâtibī der mâh yüzüñi göreyüm
Ayaguñ tozına yüzüm süreyüm
Raḳīb ölsün ben bir zamân durayum
Andan bir gün evvel ölsem ne baña

[23b h]

583. ‘Abdī Koşma

I

A sulṭānum ziyâ viren ḥüsnüñe
Zülfi midür kākül midür ḥâl midür
‘Aḳıl irmez dehānuñuñ resmine
Mercân mıdur yâḳut mıdur la‘l midür

II

Müyesser ola mı cāna vuşlatuñ
Çâḳ derūna kâr itdürür firḳatüñ
Emen bilür leblerinüñ lezzetüñ
Sükker midür nebât mıdur bāl mıdur

III

Hişm eyleyüp girme ‘âşıkuñ ḳanına
Ġazab düşmez sulṭānımuñ şânına

Çok cefâlar kılduñ bendeñ cânına
‘Azar mıdur erkân mıdur yol mıdur

IV

Dem be dem ‘aşkuñ mıdur içilen
Güldükce hüsnüñ bağında açılan
Kâmil degil mi nādāndan seçilen
Sünbül midür reyḥān mıdur gül midür

V

Nazar kıldum cemâlünüñ ayına
Didüm melek qarışmışdur şoyına
‘Abdî sen şāh-ı hūbānuñ pāyına
Esîr midür gulām mıdur kul mıdur

[24a h]

584. Kıl Muştafâ (Koşma 6+5 11’li)

I

Yer götürmez ‘asker ile kuşatdı
Sulṭān Murād oldı imdādı Bağdāduñ
Çıkardı ‘adūyı toplar puşatdı
Sürüldi kalmadı yādı Bağdāduñ

II

Topdan tolu gibi yağar dāneler
Yıkdı burc-ı bārūları cāneler
Pervāneler gibi yanar anneler
Ecel nārı oldı odı Bağdāduñ

III

Bir cenk oldı yer demir gök bakır
Top tüfenk atılup yıldırım şakır

Kimi kılıç şalar kimi Feth okır
Göklere çıkdı feryadı Bağdāduñ

IV

‘Ādāletüñ bu cihānı doldurdu
Ağlar iken şükür mevlā güldürdi
Üzerinden nuḥūşeti kaldırdı
Esdı mübārekle bādı Bağdāduñ

V

Muştafa hünkāruñ şüdüğü demdür
Şükür mezhebimiz imam-ı ‘azāmdur
Kıymetin bilene āb-ı zemzemdür
Çevresinde akar Şaṭı Bağdāduñ

[25b h]

585. Şāhīn (Koşma 6+5 11’li)

I

Bir tenhā bulamam hikāyet idem
Güzel saña senden şikāyetümi
Bilemem ne yüzden rivāyet idem
Ser-güzeştüm olan hikāyetümi

II

Ayrılık aḥvāli bildüğüñ ḥāldür
Ayakda kalmışam elüm al kaldır
Bād-ı şabā luṭf it yārime bildür
Benüm sağlīgumı selāmetümi

III

Benüm derūnumda dertlerüm çokdur
Nāmerdüñ sözleri bağıma okdur

Ölürsem gönümde şenligüm yoğdur
Halk duymasun diyü melâmetümi

IV

Felek yoğdur bir gün çarhını döndürmez
Bize yüz biñ dürlü elem göndermez
Yedi deryâ nüş eylesem söndürmez
Yüregimde olan harâretümi

V

Şâhînem ârzümü ferdâya şaldum
Belâlı başumı taşlara çaldum
Kıymetüm bilinmez yerlerde kaldum
Kime ‘arz ideyüm ‘arz-ı hâlümü

[26a h]

586. ‘Abdî Koşma

I

Niçe bir ağlayup yaşum dökeyüm
Saña gönül viren gülmez kalır mı
Komazsın gül cemâline bakayum
Zâlimler inşâfa gelmez kalır mı

II

Bu pîrlik câmından sende çanarsın
Tuşuşup derûnuñ anda yanarsın
Bir gün kızıl olmuş güle dönersin
Senüñ de ol gülüñ şolmaz kalır mı

III

‘Āşıkı mest iden sâķî degildür
‘Aşķ câmı nâ-ehlüñ haķķı degildür

Mağrūr olma dünyā bākī degildür
Cihāna gelenler ölmez qalır mı

IV

Mezād-ı aşka virenler kendüni
Derde dermān umar leb-i qandini
Berbād itdün zālīm derdmendini
Benüm āhum seni almaz qalur mı

V

Ferhād şayılmaz mı dağı delenler
Ser virüp Şīrīn yolında ölenler
‘Abdī eydür böyle Mecnūn olanlar
Bir gün Leylāsını bulmaz qalır mı

[27b h]

587. (İbrāhim Koşma 6+5 11’li)

I

Şimdicek yeñiden bir ‘aşka düşdüm
Bir güle mā’ilem güller içinde
Deryā gibi çoşup mevc urup daşdum
Akrānum bulunmaz seller içinde

II

Māh nūrundan çifte çifte beñi var
‘Āşıklar bağlamış deste ile kār
Esdikce her seherin rūzgār
Sevdüğüm fidāndur dallar içinde

III

Za‘îf olup boynum egüp baqdığın
Yār uğrına sīnem oda yaqdığın

Nedür benüm raķıblerden çekdügüm
Ėıybetüm söylenür eller içinde

IV

Murādumdur abdāl olup şoyınup
Dost diyü dağlara düşüp döğünüp
Gāhi yeşil gāhi beyazlar giyinüp
Sevdüğüm nev-bahār allar içinde

V

İbrāhim sözüñ doğrısını söyle
Ėayāl-i yār ile var göñlüñ egle
Var mıdur sevdüğüm bir dağı böyle
Yavrusın medĖ ider eller içinde

29a h

588. (Tūṭı Koşma 6+5 11'li)

I

Niçe bir bekliyem Ėurbet elini
Bir Ėaber kıł Ėāk-i pāye varayum
Ėoķmaķ diler göñül Ėüsnüñ gülini
Bir [Ėaber] kıł Ėāk-i pāye varayum

II

Durulmaz çeşmimüm yaşı aķmaķda
Firķatüñ āteşi bağrum yaķmaķda
Gice gündüz gözüm yola baķmaķda
Bir [Ėaber] kıł Ėāk-i pāye varayum

III

Ėaber almaķ mümkin degül eyleyem
Ayrılığa ṭāķatüm yoķ n'eyleyem

Nice bir gönlümi ğamla egleyem
Bir [haber] kı1 hāk-i pāye varayum

IV

Bundan özge nice dert olsun baña
Mecnūnuñam Leylām ezelden saña
Göz kulağ tutmuşam semtinden yaña
Bir [haber] kı1 hāk-i pāye varayum

V

Tūtīyem taħammül itmeme firqate
Lāyık mıdur ˆ ömrüm düşem miħnete
Luṭf eyle sevdüğüm irgür vuşlata
Bir [haber] kı1 hāk-i pāye varayum

[29b h]

589. (Tūtī Koşma 6+5 11'li)

I

Ala gözlüm sana meftūn olalı
Ne gicem gicedür ne günüm gündüz
Şīrīn leblerine Mecnūn olalı
Ne gicem gicedür ne günüm gündüz

II

Çāre nedür bilmem artdı efkārım
Oñulmaz derdime dermān araram
Ayrılığa yoğdur şabr [u] qarārım
Ne gicem gicedür ne günüm gündüz

III

Göñül çekmezsın sen seyr-i gülzāra
Hüsnuñ güli yeter bülbül-i zāra

Firākuñla düşdüm ğam-ı efkâra
Ne gicem gicedür ne günüm gündüz

IV

Sevdicegüm varayum saña derdime
Hışm-ı kavim yokdur gele yardıma
Benüm ağladığum kendi derdüme
Ne gicem gicedür ne günüm gündüz

V

Tûṭiyem mirât-ı ḥüsnüñ gözlerem
Billâh vişâlün cāndan özlerem
Ḥaḳ bilür kim ḥilâf degül sözlerem
Ne gicem gicedür ne günüm gündüz

[30a h]

590. Dübeyt

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Söyleñ ol āfete dünyâyı harâb eylesesün
Sille-i saḥt-ı nigeḥi ḥışm u ' itâb eylesesün
- 2 Giceler hem-demi ' aġyâr itdükde hep bilürüz
Bizden ol [ā]fet-i gül-çihre ḥicâb eylesesün

591. Dübeyt

meḥ'ülü fā' ilātü meḥ'ülü fā' ilün

- 1 Bā' iş figāna nāleme ol mäh-rū mıdur
Yoḥsa vişāle bende olan ' arzū mıdur
- 2 Gūş eylemez mi ol büt-i nā-mihribān ' aceb
Te'sīri yoḥ mı nālelerüm güft-gū mıdur

592. Dübeyt

- 1 *Ez-bādiye nāle-i dil mi āyed*
Ki nāle ne dānem ez-kücā mi āyed
- 2 *Ez-kāfile-sālārī zamān meşitāb*
Ki nāle be-gūşem āşnā mi āyed¹²⁵

[30b h]

593. Dübeyt

- 1 Gönlüm ol gülzār ile açılır
Ṭab' -ı bülbül bahār ile açılır
- 2 Gūş idüp nālemi olur ḥāndān
Şayḥā-i āḥ hezār ile açılır

[31b h]

¹²⁵ Farsça: Çölde gönül iniltisi geliyor ki nereden geldiğini bilmiyorum. Zaman kervancıbaşı yüzünden acele etme ki inilti kulağıma tanıdık geliyor.

594. (Kâtibî Koşma 6+5 11'li)

I

Saña direm behey dīvāne gönül
Nice bir yanarsın devrān elinden
Cümleden evlādır Hāḫḫa tevekkül
Hiçbir nesne gelmez insān elinden

II

Hudā bizüm kısmetümüz pāy ider
Ġāfil olan emeğini zāy^ç ider
Ḳulun ister yoḫsul ider bay ider
Ne dilerse gelür sulṫān elinden

III

Kimin devlet ile ber-ḫordār ider
Kimin zillet ile ḫor [u] dār ider
Elbette bir dama giriftār ider
Ḳurtulmaz felegin bir cān elinden

IV

Sevdā yeli serde ḫutlı bād olur
Esdügince dost eleme yād olur
Kimi vaşla irür güler şad olur
Kimi aglar yatar hicrān elinden

V

Kâtibî miḫnetdür senin naşibiñ
Cevrinden alınma şaḫın ḫabîbin
Şıdk ile bekle ḫapusın ṫabîbin
Şabr ile alınur dermān elinden

[34a h]

595. Müfred

Eñsesinden bilürüz haıı gelen maııbı

‘ Ārif olan kişi ardından oıur mektıbı

SONUÇ

Belli bir konuda, nazım ya da nesir türünde metinlerin bir araya getirildiği eserler mecmûa türü içinde değerlendirilir. Edebiyat tarihinin daha doğru ve eksiksiz inşa edilebilmesi için, edebiyat biliminde mecmûa türünün önemi büyüktür.

Bu çalışmada incelediğimiz mecmûada 147 şairin 595 şiiri bulunmaktadır. Mecmûada, adına daha önce rastlamadığımız şairler ve bilinen şairlerin eserlerinde yer almamış şiirler tespit edilmiştir.

Gazel, kaside, terkib-i bend, tahmis, nazire, koşma, semai gibi hem divan edebiyatından hem de halk edebiyatından çok çeşitli nazım şekillerini barındıran mecmûa, antoloji niteliği taşımaktadır. Acemice tanzim edilmiş olan eserin, sayfalarından bazıları eksik/kopmuş olmasına rağmen, çok büyük bir önemi haizdir.

Hem divan şiiri hem de halk şiirinden içerdiği örneklerle, incelediğimiz bu koleksiyonun döneminin edebî anlayış, estetik ve zevkine ayna tuttuğunu söylemek yerinde olur. Bununla birlikte mürettibin bireysel zevk ve edebî anlayışının antoloji niteliğindeki bu eserin oluşumunda pay sahibi olduğunu belirtmek gerekir.

Çalışmamızda Reisoğlu, Tûtî gibi isimlerine daha önce rastlanmamış şairleri keşfettik. Ayrıca divan şiirinin en önemli şairlerinden Bâkî'nin;

“Yâr ile ola didüm olmadı sohbet bâkî/ Kime oldu ki ola bana bu devlet bâkî” ve

“Sayd ider bâz-ı ecel bu murg-ı cânı ‘âkıbet/ Mûr u mâra mesken olur âşyânı ‘âkıbet” mahlaslı, divanında ve mecmualarda yer almayan iki gazelini bulduk.

İhtiva ettiği meşhur şairlerin ve şu ana kadar adı duyulmamış olan şairlerin bilinmeyen şiirleriyle çeviri yazıya aktardığımız ve incelediğimiz bu mecmûanın, ilim ve edebiyat âlemi için faydalı olmasını ümit ediyoruz.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Ak, C. (hızl.). (2001) *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Ak, C. (hızl.). (1987). *Muhibbi Divânı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Akkuş, M. (hızl.). (1993). *Nef'i Divanı* Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aksoyak İ. H. (hızl.). (2006) *Gelibolulu Mustafa Âlî Divan* (3 Cilt), Harvard University.
- Avşar, Z. (hızl.). (2012). *Revâni Divanı*, Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap
- Ayan, H. (hızl.). (1990). *Nesimi Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aydemir, Y. (hızl.). *Behiştî Divanı*, Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap (e.t. 15.05.2015)
- Aynur, H. (1999). 15.yy. *Şairi Çâkerî ve Dîvânı*, İstanbul: Yenilik Basımevi.
- Cavanşir, B. ve E., N. Necef (hızl.). (2006). *Şah İsmail Hatâ'î Külliyyatı*, İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. (hızl.). (1977). *Yahyâ Bey Divanı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. ve M. A. Tanyeri (hızl.). (1981) *Hayreti Divan*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. ve M. A. Tanyeri (hızl.). (1989) *Üsküblü İshâk Çelebi Divan*, İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları.
- Er, Ş. (hızl.). (2013) Hayrabolulu Melâmi Şeyhi Ahmed-i Sârbân Efendi Külliyyatı [Divanı ve Mektebatı] ve Vizeli Şeyh Ala'eddin Efendi'nin Şiirleri, İstanbul: Kutupyıldızı Yayınları.
- Ersoy, E. (hızl.). (2013) *Azîzî Dîvân*, İstanbul: Akademi Titiz Yayınları.
- İsen, M. (1988) *Usûli Hayatı Sanatı ve Divanı*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Karahan, A. (hızl.). (1966). *Figani ve Divançesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Karavelioğlu, M. A. (hızl.). (2014) *Şem'î Dîvânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.

- Kavruk, H. (2010). *Şeyhülislam Yahya Divanı*, Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap
- Kaya, B. A. (hızl.). (2003). *Azmi-Zade Halet Divanı*, Harvard University.
- Kaya, D. (2009). *Şâirnâmeler*. Erzurum: Salkımsöğüt Yay.
- Köksal, M. F. (hızl.). (2012). *Mecma'un-nezair*. Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap
- Küçük, S. (hızl.). (2011). *Baki Divanı*. Ankara: TDK Yay.
- Levend, A. S. (2008). *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: TTK Yayınları.
- Okuyucu, C. (hızl.). (1994). *Cinâni Hayatı Eserleri Divanının Tenkidli Metni*. Ankara: TDK Yayınları.
- Sungurhan Eydurhan. A. (hızl.). (2009). *Âşık Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ*, Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap
- Tarlan, A. N. (hızl.). (1949). *Şiir Mecmualarında XVI. VE XVII. Asır Divan Şiiri Revani-Hayreti- Haveri- Ahi- Peyami- Sani*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tarlan, A. N. (hızl.). (1992). *Hayâli Divanı*,. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarlan, A. N. (hızl.). (1992). *Necâti Beg Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarlan, A. N. (hızl.). (2009). *Fuzuli Divanı ve Şerhi*, Ankara: Akçağ
- Uzunçarşılı, İ. H. (2003). *Osmanlı Tarihi* (3. C), Ankara, TTK Yayınları.
- Yakar, H. İ. (hızl.). (2012). *Gelibolulu Sun'î Divanı*. Ankara: Kültür Bakanlığı. e-kitap
- Yazar S. ve M. Kaçar, (2012). *Şerifi Divanı, Manzum Bir Kur'an Tefsiri*, İstanbul: Okur Akademi.
- Yerdelen, C. (1995). *Haleti-i Gülşeni Divanı*, Erzurum,
- Zülfe, Ö. (2009). *On Altıncı Yüzyıl Şairi Selikî ve Şiirleri*, Ankara: Kültür Bakanlığı, e-kitap

Sürelî Yayınlar

Kesik, B. (2012). Bazı Şiir Mecmualarından Hareketle Basılı Divanlarda Bulunmayan Bâkî Mahlaslı Şiirler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:5 s. 9 115-122.

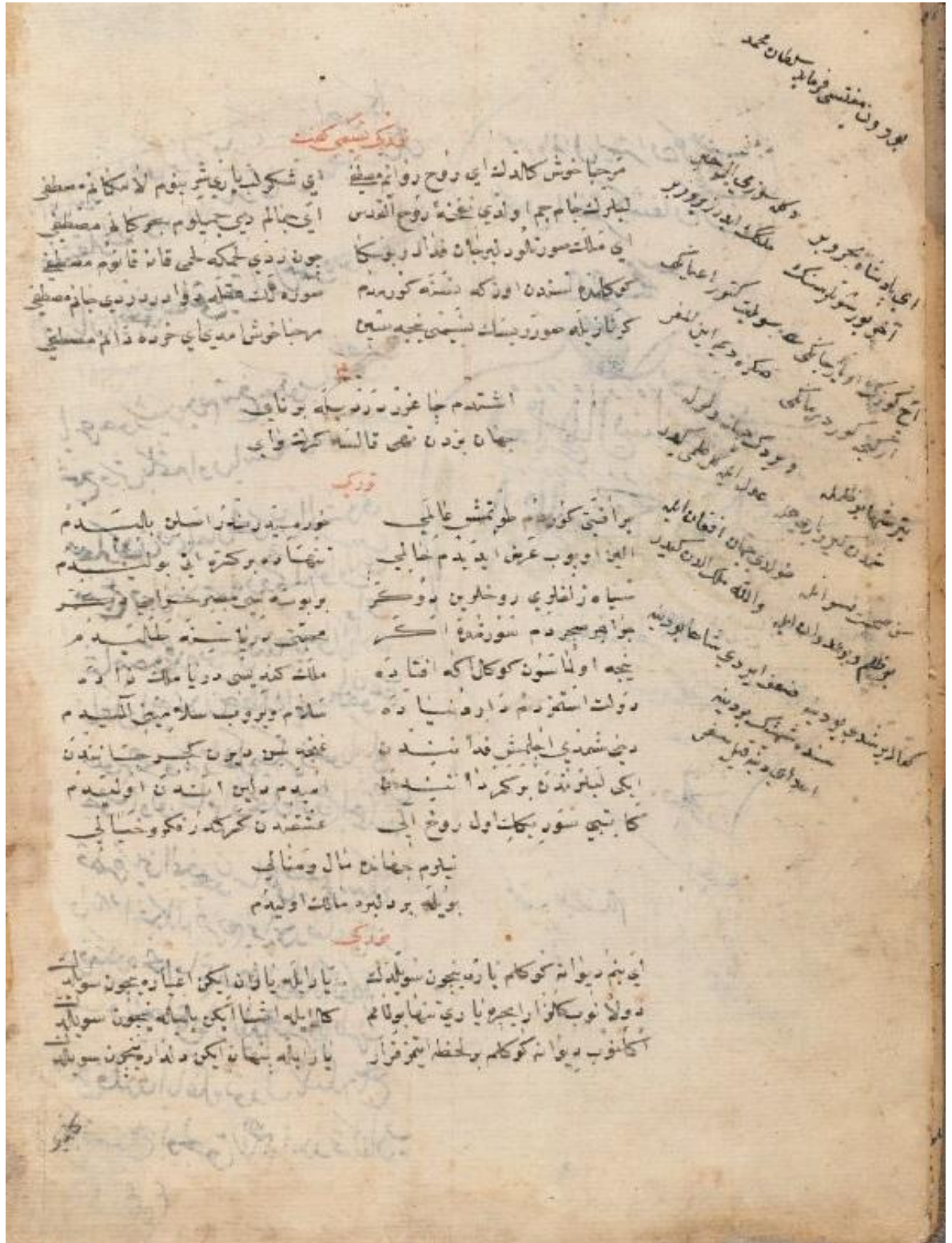
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/adyusbd/article/download/5000041731/5000039259> (19.06. 2015)

Diğer Yayınlar

- Akkaya M. (1992) Şemsî Paşa Divanı. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.
- Çağlayan, N. (2007) Nisari Divanı. *Yayımlanmamış Y.L. Tezi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi SBE.
- Devellioğlu, F. (2013) *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Yayınları.
- Duran, R. (2008) Pervâne Beg Nazîre Mecmuası (230a-260b). *Yayımlanmamış Y.L. Tezi. Kayseri:Erciyes Üniversitesi SBE*.
- Erdoğan, M. (2008). Kabuli Divanı. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi SBE.
- Gönel, H. (2014) Nisârî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1968> (05.06.2015)
- Mutçalı, S. (1995) Arapça-Türkçe Sözlük, İstanbul: Dağarcık
- Parlak, B. Dönmez, (2006) Şeyhi Mehmed Efendi'nin Divanı ve İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.
- Süzen, H. (1994) Dükakinzade Ahmed Beg Divanı. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.
- Uzun, M. (2003) TDV İslam Ansiklopedisi, Cilt 28, İstanbul.
- Ünlü, M. Ş. (1991) Ubeydi Hayatı-Edebi Kişiliği, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi SBE.
- Yazar, S. (2006) Seyyid Mehmed Şerifi Efendi Divanı, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Fatih Üniversitesi SBE.

EKLER

EK 1: Mecmûadan Örnek Sayfalar

خسبش یونجهش میا رده
عهد او لسون و بران بورد
غناشق اولان او غزل درده
قولیه یل شمدن کبرو
کول صورتو لادن اله

البون ایسکده بر بوله

المیه یل شمدن کبرو

توریک

اشمی غازی یل اشالم او زکی اید و قوشالم
واردوق کافره یقال شمد او قوزد و کوا اولار
کیمیک کافره یاغلا شالم دو ما احنا دولتون
حغه جان ویز و حال شمد سره خوشنا زونون
انایل بوزان دوری آلم کیمیک کافره یونسوش
اوسترمزده اولان جیل پلش یور و قولک قولتون

حلهده تم ببع صلالیم

بر شول دیزلش الایم

رقیبک اولما سینه چاره یوقدر

دلا اول کیم میدان

طریقی عشقه اشنا

اولنجه بی وفا یارلت

اکمخرج ایلسک و اولت

وجودم شهرینک جانین

نه لایق یوسف مشایق

تجه طعم ایتمه صبرایق

وجودم شهری ویرایق

سپاهی باکمه غمد ندریم

کسه کوزش کالدرن بدنه شمدون

دلا اول کیم میدان

کیرنجه عشق میدانم

عزل

طبعی
دوریم فاشدیم بر این باره
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

کله کله
کله کله

درد کردند اوله ناک حاین سور سرت
 تحت عملی از برهنه سست
 عاشق اولدم سکا بولدم بالاج
 عیسا نه بوقدر تگری سنلای
 ذقدر یا شریسه عمر سنده کینتی
 دنیا ده عاشقه ایتمه وکالت ایتمی
 فرهاد کبی طاعلر ده لیم دیر کون
 سلطانماله اشینا اولادم دیو کون
 بریش و غل غافل لذت المامش

بوجها نه کنه باقی فالامش
 بر کون اوله سنده اولور کیدر

سنلای حایل ماکل قلیچلر ن اغلی
 سکا قوماز دارین آل عثمان اوغلی
 قاریسی کال قرابه عسکره دو کدیومه
 ایلیک ولایتک ناره بقدر منه
 کال بوز سور سرداره کناهدک دیل
 سوز بر ایله کنه ما الطیبا بیله
 خنک اولک حیره بی بچولدی کینده
 سنن بیخ انلری ایندو کسه بند
 رهپس اوغلی خصمه و برتر امانی

د بیغ الاخیره سحر زمانی
 دید یار دیو کون کورن دی کیرید

چونکه قدم بقصد عاشی کیرید
 سنجی غلک او کینه فالماز کیرید
 چکر جفایری آنک در میانی

بعد اولور اولور سار لاله لغیا دیو بروه
 لدر باغ مهانده غنی لاله باغ دیو بروه
 وکلر نیل نیت اولغی سوزله اوله عاشق
 بکلر کیم اننا سبدا نکلله نار دیو بروه
 کلده بزم زلفه اولورم لقا وده
 لایحی دیو بروه صهبای و شکر میخار دیو بروه
 شربا با زلفه میخانده چشمین اوله شوخ
 سینه دیو بروه سینه و غمزده حیرت
 غم جان ایله مستغندر حیرت
 اولور اولور لایحی سارا صدق کار دیو بروه
 رود خنک کیم کارم مایه نرو محسدر
 لایحی غم دیو بروه هموز اولور کور بار دیو بروه
 کور دیو بروه وصاله اولور کولده کیم غم قوت
 نثار اولور لاله لاله اولور بار دیو بروه

اینازم

نوعی افندی

- یارده کوز لبرده شسته از لبر کوز
- لشیام لکنک رقیبه نقل ناچار کوز
- هر دینه دره چنگ حاصلی بو بار کوز
- یار لشی لای ماله فولای لقا نم لایا کوز
- وصله له لسا و لقا جفا و خا کوز
- خانی عرض لایلم بر پور لولری منع
- دید بکم لایا رور لولر بلا بیه منافع
- بوشه لوز کوز لولیه غلام بر کاس منع
- یه سبب گفتار شکل لاشالی منع
- بویله استنا ضایقه علم لایلم پان لکوز
- نایله صالحه رفتار لایله لول نورمال
- لتره عشا قه نطق لاکر عرض جمال
- خدیج لولر عتی نظو لکنک تغزی لای
- عرض حال بیوه مدد کوز بکه خود دل بر حال
- ساعتیم شیلمه کم رفتار کوز گفتار کوز
- نویجور لولیم هر بیک لای جاده یارده سی
- مرام کافوری سبک لایر شرفارده سی
- دید بکم لای دره عشقک منجور لولر سی
- بر لول کوز یاره در علو خبیه یارده سی
- حاصلی صابر لینه جاده بیوه تیار کوز
- لایل عشقک ری شوئی کوز و یارده ماکل
- قدرتیک عالم کوز تر جسته سلطه ماکل
- بیوه و کلوستر لایدر کوز و بیور لکوز
- نویله لولر عشقی منقول لایه ماکل
- ی لایچوچ کیفیتنی لکنک لظها کوز
- ی لایچوچ کیفیتنی لکنک لظها کوز
- لای جهاکت پر نوبی لولر صبح لم یزل
- بتر لولر شکرک خورشید لولر ده قفل
- سینه کوز ستمش کمال صفت لولر ستار لزه
- قدرت لظها لای یوروب حوا حقوبه عز و جل
- جمل خوبایه لایجه سر جانایه قلمش یه بدله
- لشیکک لفته ماسی گفتار لایم هر و نیور
- نویجور خورشید عالمتاب حسنگ و سنکوز
- هر کوز لایم لاسنک بر شسته صاحب سیر
- معه له ش لولور بیوز کوز بچ لولر شیکه
- حسی بیوسفه لاحسه لای کوز لده کوز ل
- عاشق باه لیکت جام شراب ماکل
- جانه لولر لعل صفا در یوزم صفا
- روم جوش لولر سی موش لولر چ جانقر
- لعل سیکونک کوز بچ جاده و بر با کوز
- هری مکر لوم ماکل عشقک و لولر با حلال

بایه لافندیه
کیم جی لوسما و لیش لولر لایم لایم لایم
بماند بو یارینه و لولر سی ماکل لایر خسته

لای لای عیش لای لایم بین لولر روز
صوتکس کوز لولر لولر لولر لولر لولر

طل لشفه ماکل لایم لایم لایم لایم
لده لشفه ماکل لایم لایم لایم لایم

باشکاه حسنگ جانی بیوز لولر لولر
خبتک کوز لای خیداره بیوز کوز بچ لولر لولر

باله یارینه کلکی سنا لولر لایم لایم
خیا که کلکی سنی سنبل صونیدی بکسنه

کوز

خاین

مورین و نه سو و روست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در

خاین

سند فایز و در کوهل بار کوه
سند فایز و در کوهل بار کوه
سند فایز و در کوهل بار کوه
سند فایز و در کوهل بار کوه
سند فایز و در کوهل بار کوه

خاین

لستیم در و روی در و خا و اول
خبر بود و در و روی در و خا و اول
خبر بود و در و روی در و خا و اول
خبر بود و در و روی در و خا و اول
خبر بود و در و روی در و خا و اول

خاین

کوران بوده سید و آید در و اول
کوران بوده سید و آید در و اول
کوران بوده سید و آید در و اول
کوران بوده سید و آید در و اول
کوران بوده سید و آید در و اول

خاین

مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در
مورین غنچه سید اوست در

مجلس
مجلس

سید سلطان
قدس سره

مجلسه مانوس اولاد کسبیه الفتن
مجلسین عین اولاد غیر بدعتی است

بوزک حرفت ای دلبر اهلک جلد باب الله
او قدرانی مدرسه سبیا کنی کنت کنت الله

ما به اشیا حقیقت زان اید کف بیان
بر زخیدن ما به صورت منت است

فقطه که ملک رفیق بیان ایدین عارف
بی تو بود ای کسب کسب کسب کسب الله

بوزک کلمه التور کسب کسب کسب کسب
باز کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

نخام صفا اولاد کسب کسب کسب کسب
اور کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب

بوزک ای دلبرای نما نا اید کسب کسب
عجب صورت عجب کسب کسب کسب کسب کسب

عجب کسب کسب کسب کسب کسب کسب کسب
اگر مقدر کسب واجب بود کسب کسب کسب

بیاورد که در آن زمانه بود
 در آنجا که در آن وقت بود
 که در آن وقت بود

بیاورد که در آن زمانه بود
 در آنجا که در آن وقت بود
 که در آن وقت بود

کوکله بر ملک سناجیه بودم
 عجب بود ز بیم عقاب لاجنت
 بگویم بن لادن وقت اولدم جیبیم
 چکویم عشق بلا سحر کوی کوند

بند مسموم دل سید اهاب بودم
 بشده بگرد که سوید اهاب بودم
 لانی لقی بود بن زده اهاب بودم
 بگویم دنیا بله عضا اهاب بودم

حضرت اولمش اولمش لاده
 در همه سر حالت اهاب بودم

بهر دین من کان و بود
 عهده توفیق من کانه
 طرز اولمش اولمش

بیکه بود وجود و وفا بلم نند
 بیکه بود که ز عین بیکه منکر خوبت
 گاه لغالین گاه دکلم تر تلم بزم مغالین
 کور نبلر مودله جکانی بزم پرچا
 دله نه بوجی بلا کوی که رنج و عشا
 فکله جفا با جانم لاین صکر سلطانم
 صلکته بقی خود لاله کوی که صحراره
 اولده اولمش بگوکل بیاده اولمش بگوکل

در اینم اولمش و وفا بلم نند
 یاد بیکه بود عجب بلم نند بیکه
 سناجیه و دودم جفا با جانم بزم پرچا
 خا کله اولمش طالع بلم نند بزم
 هر دم بگوکل بیکه بلم نند بزم
 صلکته بقی خود لاله کوی که صحراره
 بیکه بود که ز عین بیکه منکر خوبت
 گاه لغالین گاه دکلم تر تلم بزم مغالین

ایک حاجت به حالتک بلم نند بزم
 لاله کله کله کله مود بزم اولمش

بهر دین من کان و بود
 عهده توفیق من کانه
 طرز اولمش اولمش

قوله کله کله کله مود بزم اولمش
 کناه لایله لایله کله کله
 خصیصه نماه لایله کله کله
 عاشق کله کله کله کله
 هر کس لایله کله کله کله
 وصله لایله کله کله کله
 فیه کله کله کله کله
 کله کله کله کله

بهر دین من کان و بود
 عهده توفیق من کانه
 طرز اولمش اولمش

ایک حاجت به حالتک بلم نند بزم
 لاله کله کله کله مود بزم اولمش

بهر دین من کان و بود
 عهده توفیق من کانه
 طرز اولمش اولمش

بهر دین من کان و بود
 عهده توفیق من کانه
 طرز اولمش اولمش

بهر دین من کان و بود
 عهده توفیق من کانه
 طرز اولمش اولمش

ÖZGEÇMİŞ

Hasan Ali Güneş, 1988’de İstanbul’da doğdu. İlköğrenimini Bağcılar’da tamamlayıp liseyi Bayrampaşa Anadolu (Suat Terimer) Lisesi’nde okudu. İstanbul Kültür Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun oldu (2011). 2012 yılında Namık Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Halen bu görevini sürdürmektedir.